http://www.dhammadownload.com

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟပါဠိ

နှင့်

သရုပ်ခွဲ

ဗားကရာနိဿယနှင့်တကွ သင်္ဂြိဟ်သရုပ်များကို စုံလင်စွာ
ထပ်မံ၍ ဖြည့်စွက်ထားပါသည်။

ဓမ္မဒါန

အရှင်ဉာဏသာမိ (မြစ်သား)

သာသနာ- ၂၅၅၁ ခု ကောဇာ-၁၃၆၉ ခု

ဓမ္မဒါန ပြုသူများ စာအုပ်ရေ ၁၀၀

ဤစာအုပ်၌

၁။ စိတ်ပိုင်း ပါဠိနှင့် သရုပ်/နိဿယ (စာမျက်နှာ)	၁/၂၈၇
၂။ စေတသိက်ပိုင်း ပါဠိနှင့် သရုပ်/နိဿယ	၂၅/၃၀၅
၃။ ပကိဏ်းပိုင်း ပါဠိနှင့် သရုပ်/နိဿယ	၆၂/၃၂၇
၄။ ဝီထိပိုင်း ပါဠိနှင့် သရုပ်/နိဿယ	၉၂/၃၄၃
၅။ ဝီထိမုတ်ပိုင်း ပါဠိနှင့် သရုပ်/နိဿယ	၁၃၈/၃၆၀
၆။ ရုပ်ပိုင်း ပါဠိနှင့် သရုပ်/နိဿယ	၁၇၅/၃၈၃
၇။ သမုစ္စည်းပိုင်း ပါဠိနှင့် သရုပ်/နိဿယ	၂၀၆/၄၀၁
၈။ ပစ္စည်းပိုင်း ပါဠိနှင့် သရုပ်/နိဿယ	၂၃၄/၄၁၄
၉။ ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း ပါဠိနှင့် သရုပ်/နိဿယ	၂၅၄/၄၃၇
၁၀။ မှတ်သားဖွယ်ရာ ခေါင်းစဉ်မာတိကာ	၄၇၂

စုံလင်စွာဖြင့် ဝေဝေဆာဆာ တန်ဆာဆင်၍ဖော်ပြထားပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟပါဠိ

နှင့်

သရုပ်ခွဲ

ဗားကရာနိဿယနှင့်တကွ သဒ္ဒါဟ်သရုပ်များကို စုံလင်စွာ
ထပ်မံ၍ ဖြည့်စွက်ထားပါသည်။

ဓမ္မဒါနု

အရှင်ဉာဏသာမိ (မြစ်သား)

သာသနာ - ၂၅၅၁ ခု ကောဆော - ၁၃၆၉ ခု

V-1-A

http://www.dhammadownload.com

စီစဉ် ရေးသားသူ၏ ဆန္ဒ

ဤစာအုပ်ကို ရေးသားရာ၌ စာရေးသူ၏ ဆန္ဒမှာ "မှတ်စုကောင်း စာအုပ်တစ်အုပ်" ဖြစ်စေလိုမှုပင် ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် ဆရာမထေရ်တို့ ပို့ချပေးတော်မူခဲ့သော မှတ်စုမှတ်တမ်းများကို ယခုခေတ်ပေါ် ပုစ္ဆာဟောင်းများနှင့် တကွ စီစဉ်ရေးသားထားပြီး စာဖြေလိုသူ အရှင်မြတ်တို့အတွက် မိမိတို့ ရည်မှန်းထားသော စာမေးပွဲများ လွယ်လင့်တကူ အောင်ပန်း ဆင်နိုင်စေရန် ရည်သန်လျက် **သင်္ကြံဟ်သရုပ်နှင့် ကျမ်းရင်း အဓိပ္ပါယ်များ**ကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ စီစဉ်ကာ ရေးသား ထုတ်ဝေ လိုက် ရပါသည်။

ကျေးဇူးစကား

ဤစာအုပ်ကို စေတနာ, သဒ္ဓါတရား လက်ကိုင်ထားကာ ကွန်ပျူတာ စာစီ, စာရိုက်ခြင်း၊ ထို့ပြင် "မှတ်သားဖွယ်ရာ ခေါင်းစဉ် မာတိကာ" ပြုလုပ်ပေးခြင်း စသည်တို့ကို ကမကထ ပြုလုပ်ပေးသော "လစန္ဒာ" ကွန်ပျူတာမှ **အရှင်ကုသလ** (ကသဲကုန်း)အား အထူးပင် ကျေးဇူးတင်ရှိပါကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

အရှင်ဉာဏသာမိ

သာသနဓဇ သိရီပဝရ ဓမ္မာစရိယ

ပရိယတ္တိ သာသနဟိတ ဒီဃနိကာယဘာဏက

ဝိနယဝိဒူ၊ ဒီဃနိကာယဝိဒူ (ပထမ)

မဇ္ဈိမနိကာယဝိဒူ

(17-7-2007)

http://www.dhammadownload.com

မှတ်သားဖွယ်ရာ ခေါင်းစဉ်မာတိကာ

အကနိဋ္ဌာ ၁၄၆/၁၄၈
အကုသလကမ္မပထ ၁၅၁/၃
အကုသလယောဂီစေတသိက် ၅၁
အကုသလသင်္ဃာ ၂၀၆
အကုသလသင်္ဃာဒိ အမည်-၁/၂/
၃/၄/၅/၇/၈/၉-မည်ရာ ၂၁၁
အကုသလဝိပါက် ၇-ပါးနှင့်ယှဉ်စေ- ၅၅
အကုသလဝိပါက်စိတ် ၇-ပါး ၄
အကုသိုလ်စိတ် ၂/၅၅
အကုသိုလ်ကံ၏ ပဋိသန္ဓေ+ပဝတ္တိ ၁၅၅
အကုသိုလ်ကံတရားတို့၏ ဆိုးကျိုး ၁၅၅
အကုသိုလ်စိတ် သင်္ဃာနည်း ၅၁
အကုသိုလ်ကံ ၃/၁၀-ပါး ၁၅၁/၃/၆
အကုသိုလ် ကာယကံဖြစ်ကြောင်း
တရားများ ၁၅၃
အကုသိုလ်စေတသိက် ၁၄-ပါး ၂၆/၈၅
အကုသိုလ်စေတသိက် အာရုံ ၈၅
အကုသိုလ်စေတသိက်
သမ္မယောဂနည်း ၃၄/၃၅
အကုသိုလ်စေတသိက် ၄/၅/လုံးနှင့်
ယှဉ်သည့်စိတ် ၃၅
အကုသိုလ်စေတသိက် ၆/၈/၁၀
လုံးနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ် ၃၆
အကုသိုလ်စေတသိက်ယှဉ်ပုံပြ ၃၅
အကုသိုလ်စေတသိက် အများဆုံး
ယှဉ်ခွင့်ရ အကုသိုလ်စိတ် ၅၂
အကုသိုလ်စေတသိက် အနည်းဆုံး
ယှဉ်ခွင့်ရ အကုသိုလ်စိတ် ၅၂
အကုသိုလ်စိတ် ၁-ပါး/၂-ပါး/၄-ပါး/
၅-ပါးနှင့်သာ ယှဉ်သည့်
စေတသိက် ၃၅
အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၌ယှဉ် ၆၀
အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါးလုံးနှင့်
ယှဉ်သည့်အကု-စေ ၃၆
အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါးလုံးနှင့်
ယှဉ်သည့် စေတသိက် ၃၆
အကုသိုလ် ပ, ဒုတ-စသည်၌ယှဉ် ၆၈
အကုသိုလ်စိတ်အချို့၌ယှဉ်သည့်စေ ၅၁
အကုသိုလ် ၁၂-ပါးနှင့်လုံးဝ
မယှဉ်သည့်စေတသိက် ၅၂
အကုသိုလ်အမှုပြုလုပ်တိုင်း
ပါဝင်သော စေတသိက် ၅၁
အကုသိုလ်ဖြစ်တိုင်း ပါဝင်နိုင်သော
စေတသိက် ၅၁
အကုသိုလ်စိတ်အားလုံးနှင့်ယှဉ်ပါ
လျက် သာဓာရဏအမည်- ၅၂
အကုသိုလ် ၁၂-ပါး၌ အမြဲယှဉ်လေ့
ရှိသော စေတသိက် ၅၁
အကုသိုလ်ပြုလုပ်တိုင်းပါဝင်လျက်
အကုသိုလ်မမည်သော စေ- ၅၁
အကုသိုလ်ကံ၏ ပဋိသန္ဓေအကျိုး
ပေးရာဘုံ ၁၅၅
အကုသိုလ်ကံ၏ ကာမဘုံ၌သာ
အကျိုးပေးသောဝိပါက် ၁၅၆
အကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးပေးရာဘုံ ၁၅၅
အကုသိုလ်ဖြစ်ပါလျက် အပါယ်
လေးပါး၌ မဖြစ်သောစိတ် ၁၅၆
အကျိုးပေး ရှေ့နောက်အစီအစဉ်
အားဖြင့် ကံ ၄-ပါး ၁၅၀
အကျိုးပေးရာကာလ ကံ ၄-ပါး ၁၅၀

http://www.dhammadownload.com

မှတ်သားဖွယ်ရာ ခေါင်းစဉ်မာတိကာ

အကျိုးပေးရာဌာန ကံ ၄-ပါး ၁၅၀
အကျိုးသခ်ီရနှင့်အကြောင်းသခ်ီရ ၂၃၆
အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ပစ္စည်း၄-မျိုး ၂၄၈
အကြိမ်များစွာစော၍ အကြိမ်များစွာ မစောသည့်ဇော ၁၂၃
အကြိမ်များစွာစောသည့်ဇော ၁၂၄
အကြောင်းတရားထင်းရှားရှိစဉ်အခ်ိန်၌သာ ကျေးဇူးပြုနိုင်သည့် ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းသရုပ် ၂၄၇
အကြောင်းရုပ် ၁၈၀
အကြောင်း ၁/၂ပါးကြောင့်ဖြစ်စိတ် ၆၅
အကြောင်း ၃-ပါးကြောင့်ဖြစ်စိတ် ၆၅
အကြောင်းတရားချုပ်ပြီးမှ ဖြစ်သော ရုပ် ၁၈၅
အကြောင်းတရား၏ဖြစ်ဆဲဥပါဒ်ခဏာ၌သာ ဖြစ်သောရုပ် ၁၈၅
အကြောင်းတရား၏ ဋ္ဌိခဏာ၌သာ ဖြစ်သောရုပ် ၁၈၅
အကြောင်း ၁/၂/၃/၄-ပါးကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ် ၁၈၉
အကြောင်း ၄-ပါးကြောင့် မဖြစ်သော ရုပ် ၁၈၉
အချင်းခပ်သိမ်း ၆-ဖွါရမှုလွတ်စိတ် ၇၆
အဂ္ဂမဂ္ဂဖလုဇ္ဇိတေ ၈၂
အဂ်ီ ၁၂-ပါး ၂၃၈
အဂ်ီ ၁၂-ပါးကို အကြောင်း+အကျိုးခွဲပုံ ၂၃၈
အစပ် ၃-ပါး ၂၃၉/၂၄၀
အစုံအစုံ(ယုဂဠ)စေတသိက် ၂၆
အစိုးရသော ရုပ် ၁၈၁
အဆင်းသာရှိ၍ အနံ့မရှိသောပန်း ၄၄၈
အဏ္ဏဇကရုပ် ၅-ပါး ၁၈၀
အဏ္ဏဇာကို ဧကန်/အနေကန် ၈၄
အဏ္ဏဇာသန္တာန်၌သာ ရနိုင်သော ရုပ်ကလာပ် ၁၉၅
အဏ္ဏဇာ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန် ၂-မျိုးလုံး၌ ရနိုင်သော ရုပ်ကလာပ် ၁၉၅
အညမညပစ္စည်း ၂၄၆
အညသမာန်းစေတသိက် ၁၃-ပါး ၂၅
အညသမာန်းသမ္မယောဂနည်း ၂၈/၃၀
အညာတာဝိန္ဒြေ တရားကိုယ် ၂၁၅
အညိန္ဒြေတရားကိုယ် ၂၁၅
အဋ္ဌ နိဗ္ဗာနဂေါစရေ ၈၂
အဋ္ဌသဋ္ဌိ တထာဒွေစ-၌ ၇၁
အဋ္ဌ သတိ-၌ အဋ္ဌ-အရ ၂၂၇
အဋ္ဌ နိဝရဏာ သိယုံ ၂၁၀
အဋ္ဌဝိသတိ ဒွယံ-၌ ဒွယ-အရ ၃၇/၃၈
အဋ္ဌတ္တိံသာပိ လဿန္တိ-၌ အဋ္ဌတ္တိံသ ၄၀
အဋ္ဌတ္တိံသ သတ္တတ္တိံသ ၄၄
အဋ္ဌာရသ ပန္နရသ တေရသ-- ၁၉၀
အဋ္ဌာရသဝိဓံ တထာ-၌ ၁၇၉
အတပ္ပါ ၁၄၆/၁၄၈/၁၆၀
အတပ္ပါဘုံသား အနာဂါမ်စုတိ ၁၇၁
အတိတ်အကြောင်း ၅-ပါး ၂၃၉
အတိတ်ကိုဧကန်အာရုံပြုစိတ် ၈၄
အတိတ် အနာဂတ်ကို အနေကန် ၈၄
အတိပရိတ္တာရုံမည်ပုံ ၁၀၁
အတိမဟန္တာရုံမည်ပုံ ၉၈
အတိမဟန္တာရုံဝီထိစိတ်သရုပ် ၉၆
အတီတကာလိကပစ္စည်း ၂၄၈
အတီတေ ဟေတဝေါ ပဋ္ဌ ၂၃၉
အတ္ထပညတ်အပြား ၂၅၀

http://www.dhammadownload.com

အတ္ထိပစ္စည်း ၅-မျိုး ၂၄၇
အထူးအားဖြင့် မေတ္တာတရား
လက်ကိုင်ထားသင့်သူ ၂၅၉
အထက်တန်းကျကျ နေနိုင်- ၂၂၃
အဒ္ဓါရရုပ် ၁၈၀
အဓိပတိပစ္စည်း ၂၄၆
အဓိပတိ ၄-ပါး ၂၁၈
အဓိပတိတရားကိုယ် ၄-ပါး ၂၂၁
အဓိပတိ ရ/မရစိတ် ၂၂၀/၂၂၁
အဓိမောက္ခနှင့်ယှဉ် စေတသိက် ၅၈
အဓိမောက္ခယှဉ်-မယှဉ်စိတ် ၂၉
အဓိမောက္ခကြောင့် ပကိဏ်းစေတသိက်
၅-လုံးနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ် ၃၁
အဝွန့် ၃-ပါး ၂၃၇
အနညာတညဿာမိတိန္ဒြေ ၂၁၅
အနန္တရစသည် ၄-ပစ္စည်းဖြင့်ကျေးဇူးပြုပုံ ၂၄၄
အနန္တရူပနိဿယ ၂၄၅
အနာဂတ်အကျိုး ၅-ပါး ၂၄၀
အနာဂါမိမဂ္ဂဝိထိ ၁၂၀
အနာဂါမိမဂ္ဂင်္ဂန်၌သာ ရနိုင်စိတ် ၁၃၂
အနာဂါမိမဂ်စိတ် ၁-ပါးသာ
ရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ် ၁၃၂
အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟု သတ်မှတ်နိုင်
ရန် ပြည့်စုံရမည့်-- ၂၈၂
အနာဂါမ်ရယ်လွှင့်သည့်စိတ် ၁၈၇
အနာဂါမ်ဟုခေါ်ဆိုရပုံ ၂၈၂
အနာဂါမ် ရနိုင်သော စေတသိက် ၆၀
အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် စိတ်ဆိုး
အမျက်ထွက်ခြင်း ရှိ/မရှိ ၁၂၇
အနာဂါမ်၌ ကြောက်ခြင်း စိုးရိမ်
ပူဆွေး ငိုကြွေးခြင်း ရှိ/မရှိ ၁၂၇
အနာဂါမ်ပယ်သော အကုသိုလ် ၂၈၂
အနာဂါမ်ပယ်ပြီးသော ကိလေသာ ၂၈၂
အနာဂါမ် ရနိုင်သောဟိတ် ၆၆
အနာဂါမ် မရသောဝိထိစိတ် ၁၂၇
အနာဂါမ် ရနိုင်သော ဝိထိစိတ် ၁၂၉
အနာဂါမ်၌သာ ရနိုင်စိတ် ၁၃၂
အနာဂါမ်အာဝေဏ်ကစိတ် ၁၃၂
အနာဂါမ်၏ မဟာကုသမ် ၄-ပါး
နောင် စောနိုင်သည့်အပွနာ ၁၁၂
အနာဂါမ်၏ မဟာကု-သောသမ်
ဇော ၂-ပါးနောင်-- ၁၁၂
အနာဂါမ်၏ မဟာကု ၉-သမ်ဇော
၂-ပါးနောင် စောနိုင်သည့်- ၁၁၂
အနာဂါမ်၏ နိရောဓသမာပတ္တိဝိထိ ၁၂၁
အနိဒဿန(မမြင်ကောင်း)ရုပ် ၁၈၂
အနိန္ဒြိယရုပ် ၁၈၁
အနိဗ္ဗန္နာဒသာစေတိ ၁၇၉
အနိဗ္ဗန္နရုပ် ၁၀-ပါး ၁၇၉
အနိမိတ္တဝိမောက္ခမုခ ၂၇၉
အနိမိတ္တာနုပဿနာမည်သော-- ၂၇၈
အနိယတယောဂီသာဖြစ်၍ ဝိသေ-
သက မဖြစ်သော စေ-- ၃၉
အနိယတ ဝိသေသက အမည်ရစေ-၃၉
အနိယတယောဂီစေတသိက် ၃၉
အနိယတယောဂီဖြစ်ပါလျက်
နိယတယောဂီဖြစ်ခွင့်ရှိ-စေ ၃၉
အနီးရုပ် ၁၈၁
အနုပဿနာ ၃-ပါး ၂၇၀
အနုပဿနာဉာဏ် ၃-မျိုးတို့၏
ဝိမောက္ခမုခအမည်ရပုံ ၂၇၈
အနုပါဒိန္နသာဖြစ်နိုင်၍ ဥပါဒိန္န

http://www.dhammadownload.com

မဖြစ်နိုင်သောရုပ် ၁၈၂
အနုပါဒိန္နရုပ် ၁၈၂
အနုသယ ၇-ပါးတရားကိုယ် ၂၀၈-၂၁၁
အနုသတိ ၁၀-ပါး ၂၅၆
အနေကန် အာရုံပြုပုံပါဠိများ ၈၁
အနေကန်ကမ္မဇရုပ်များ ၁၈၈
အနေကန် အနိယတယောဂီ-စေ ၃၉
အနေကန် စက္ခုဒွါရိကစိတ် ၇၃
အနေကန် စိတ္တဇရုပ် ၁၈၉
အနေကန် မနောဒွါရိကစိတ် ၇၄
အနေကန် ဒွါရဝိမုတ္တစိတ် ၇၅
အနောတ္တပ္ပနှင့်ယှဉ် စိတ်-စေ ၃၄/၅၈
အပွဇ္ဇိယရုပ် ၁၈၁
အပွဏှိတိတဝိမောက္ခမုခ ၂၇၉
အပွဏှိတိတာနုပဿနာမည်သော ၂၇၈
အပွနာဇော စောပုံပြ ၁၁၈
အပွနာဇော ၂၆-ပါး ၆၉
အပွနာဇောဝါရ၌ ရနိုင်သော ဝိထိ ၁၀၅
အပွနာစျာန်ဇောအကျယ် ၅၈-ပါး
ကို ဝေဒနာ/စျာနဘေဒ-- ၂၂
အပွနာကို တားမြစ်တတ်သော
ဝိပါက်စိတ် ၁၂၇
အပွနာဝဟ ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၅
အပွနာဝီထိဖြစ်ပုံ ၁၀၆
အပွနာသို့ပို့ဆောင်နိုင်သော
ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၅
အပွနာသို့ မရောက်နိုင်သော
ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၅/၂၆၇
အပွနာသမာဓိ မဖြစ်နိုင်သော
ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၇
အပွနာဘာဝနာရနိုင် ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၀
အပွနာဘာဝနာကို မဖြစ်စေနိုင်
သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၇
အပွနာဘာဝနာသာရ၍ ပဋိဘာဂ
နိမိတ် မရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၄
အပွမညာစေတသိက် ၂-ပါး ၂၆
အပွမညာ ၄-ပါး ၂၅၆
အပွမညာ ၄-ပါးတို့၏အာရုံ ၂၆၆
အပွမညာ ၄-ပါး အာရုပွ ၄-ပါးတို့
၌ ရနိုင်သော နိမိတ်- ၂၆၉
အပွမညာစေတသိက်၏အာရုံ ၈၅
အပွမညာ ယှဉ်/မယှဉ်စိတ် ၃၇
အပွမညာကြောင့် သောဘနစေတသိက်
၂၃-ပါးနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ် ၃၈
အပွမာဏာဘာ ၁၄၆/၁၄၇/၁၆၁
အပွမာဏသုဘာ ၁၄၆/၁၄၇/၁၆၁
အပါယ် ၄-ဘုံ ၁၃၈
အပါယ်ပဋိသန္ဓေမျိုးစေ့ကို ချပေး/
မချပေးနိုင်သော အကုသိုလ် ၁၅၆
အပါယ်မကျနိုင်သော အကုသိုလ် ၃
အပါယ် ၄-ပါးသို့ ကျရောက်မည့်သူ ၁၆၄
အပါယ်ဘုံ၌ ရနိုင်/မရနိုင်ပုဂ္ဂိုလ် ၁၄၁
အပါယ်ဘုံသား မရနိုင်သည့်စိတ် ၁၂၅
အပါယ်ဘုံသားများ၌ ရနိုင်သည့်
ဝီထိစိတ် ၁၂၈
အပါယ်ဘုံသား၏ ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၄၂
အပါယ်ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ပဋိသန္ဓေ
ဘဝင် စုတိကိစ္စတပ်ပုံ ၁၄၂
အဖြူရောင်သည် ငြိမ်းချမ်းရေး
သဘောကိုဆောင်သည် ၄၅၁
အဘိညာဉ်ဖြစ်ပုံ ၂၆၈
အဘိညာဉ်၏တရားကိုယ် ၂၆၉

http://www.dhammadownload.com

အဘိညာဉ် ၅-ပါး ၂၆၉
အဘိညာဒီထိ ၁၁၈
အဘိညာဉ်ဇောစေပုံ ၁၁၈
အဘိညာဉ်အမည်ရသောစိတ် ၈၀
အဘိညာဉ်ခွေး၏အာရုံ ၉၁
အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ-၌ အဘိဓမ္မတ္ထ ၁
အဘိဓမ္မာနည်း သံယောဇဉ် ၂၀၉
အများနှင့်ဆိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၅၉
အမည်ပါ သရုပ်အရေအတွက်ထက် တရားကိုယ်ကများ- ၂၀၈
အမည်၂-မျိုးဖြင့်ခေါ်ထားသည့်ရုပ် ၁၇၈
အမှီခံနာမ်/အမှီနာမ်/ ၂၅
အယူမှားခြင်းသည် လောဘ/ဒေါသ ကြောင့်လော? ၁၅၂
အရဟတ္တမဂ္ဂဝိထိ ၁၂၀
အရဟတ္တမဂ္ဂဖလဝင်္ဆိတသဗ္ဗာရမ္မဏာ ၇၉
အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ် အလုံးစုံကိုအာရုံပြုစိတ် ၇၉
အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်၌သာ ရနိုင်စိတ် ၁၃၂
အရဟတ္တမဂ်စိတ် ၁-ပါးသာ ရနိုင် သော ပုဂ္ဂိုလ် ၁၃၂
အရိယာဘဝဂ် ၁၅၀
အရိယာ ၈-ယောက် ၁၂၄
အရိယာမဂ်ဉာဏ်မည် ဣန္ဒြေ ၂၁၅
အရိယာသာ ရနိုင်သော ဣန္ဒြေ ၂၁၅
အရိယာသာ ရသောစိတ် ၁၂၇
အရိယာဝေဏိကစိတ် ၁၂၇
အရိယာတို့၏ သီးခြားစိတ် ၁၂၇
အရိယာသာ ရနိုင်သောဘုံ ၁၄၁
အရိယာ မရနိုင်သောဘုံ ၁၄၁
အရိယာ ပုထုဇဉ် ၂-မျိုးလုံးရနိုင် သောဘုံ ၁၄၁
အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များသည် မိမိကိုယ် ကို မိမိအရိယာဖြစ်မှန်း သိ/မသိ ၂၇၇
အရိယာပုဂ္ဂိုလ်မှန်သမျှ မဖြစ်နိုင် သော အကုသိုလ်စိတ် ၁၂၇
အရိယာမှန် နိရောဓ ဧကန် ဝင်စားနိုင်မှန်/မမှန် ၁၃၇
အရူပ ၄-ဘုံ ၁၄၀
အရူပ အနာဂါမ် ၁၂၉
အရူပကံ၏အကျိုးပေးရာဘုံ ၁၆၂
အရူပကုသိုလ်ကံ ၄-ပါး ၁၅၅
အရူပစိတ်သည် ဥပေက္ခာသာဖြစ်ရ ၁၄
အရူပစိတ် ၁၂-ပါးနှင့်ယှဉ် စေ- ၅၅
အရူပစုတိနောင် နှောင်းနိုင်သော ၁၆၉
အရူပစျာန် ၄-ပါးဖြစ်ပုံ ၂၆၆
အရူပစျာန် ၄-ပါးတို့၏အာရုံ ၂၆၇
အရူပတိဟိတ်ပုထုဇဉ် ၁၂၈
အရူပ ပဋိသန္ဓေ၏အာရုံ ၁၆၇
အရူပ ပဋိသန္ဓေ၏ ယထာရဟ အာရုံပြုပုံ ၁၆၈
အရူပပြဟ္မာကြီးများ၌ ပြုလုပ်ဖွယ် မလိုသော အမှုကိစ္စ ၆၈
အရူပဘုံ၌ မရနိုင်သောလက္ခဏာ ၂၅
အရူပဘုံ၌ မရနိုင်သော ဝိထိစိတ် ၁၃၃
အရူပဘုံ၌ရနိုင်သော ဝိထိစိတ် ၁၃၃
အရူပဘုံ၌ မရနိုင်သော အရိယာ ၁၄၁
အရူပဘုံ၌သာ ရနိုင်သော စိတ်၏ သရုပ်ပြပါဠို ၁၃
အရူပဘုံ၌ရနိုင်သော ဒွါရ ၇၂
အရူပဘုံသို့လားစေတတ်သောကံ ၁၅၅

http://www.dhammadownload.com

အရူပ ရဟန္တာ ၁၃၀
အရူပသောတာပန် ၁၂၉
အရူပါဝစရစိတ် ၁၂-ပါး ၁၂
အရူပါဝစရကုသိုလ် ၄-ပါး ၁၂
အရူပါဝစရစိတ် ၁၂-ပါးပြားရ ၁၄
အရှေ့-အနောက်အရပ်စသည်
ခေါ်ဝေါ်ရကြောင်း ၂၅၁
အလုံးစုံကိုအာရုံပြုသောစိတ် ၈၀
အလိုရမ္မက် အမျက်ဒေါသကြောင့် ၁၅၃
အလယ်တည့်တည့်စိတ်များ ၂၂/၂၃
အလွှာ ၄-ပါး ၂၄၀
အလျှူရေစက် လက်နှင့်မကွာ ၄၄၃
အဝစရအမည်ရ/မရစိတ် ၁
အဝတ္ထုရုပ် ၂၂-ပါး ၁၈၀
အဝသေသာ ပန မနောဝိညာဏာ ၈၇
အဝသေသာ ကုသလာကုသလ ၈၈
အဝသေသာစ ဝိပါကဝဋ္ဋ-၌ ၂၄၁
အဝသေသေသု ပန အပ္ပမညာ ၂၆၆
အဝသေသေသုစ ဒဿသု-- ၂၆၇
အဝသေသာနိ လဗ္ဘန္တိ-၌ ၁၂၃
အဝိဂတပစ္စည်း ၅-မျိုး ၂၄၈
အဝိဇ္ဇမာနပညတ် ၂၅၃
အဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ် ၂၅၃
အဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ် ၂၅၃
အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာ ၂၃၅/၆
အဝိဇ္ဇာ၏ တရားကိုယ် ၂၃၅/၂၈၆
အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရတို့ကိုယူသဖြင့်
တဏှာဥပါဒါန် ကမ္မဘဝတို့
ကို ယူရကြောင်း ၂၃၉
အဝိဇ္ဇာဖြစ်ရခြင်းအကြောင်း ၂၄၂
အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၁၈၃
အဝိဘူတာရုံဝီထိ ၁၀၄
အဝိဟာ ၁၄၆/၁၄၈/၁၆၁
အဝိဟာဘုံသား အနာဂါမ်စုတိ ၁၇၁
အဝေးရုပ် ၁၈၁
အသံနှင့်တကွ ဖွဲ့စပ်ထားသော
ကလာပ်စည်းများ ၁၉၆
အသံထက်မြန်သော လေယာဉ်ပျံ
၌ လဟုတာရုပ်ပါ-မပါ ၁၉၇
အသခ််တတရားများ ပစ္စယုပ္ပန်
ဖြစ်နိုင်/မဖြစ်နိုင် ၂၃၄
အသင်္ခါရိကစိတ် ၁၇-ပါး ၂၂
အသညသတ် ၁၄၆/၁၄၈/၁၆၁
အသညသတ်ပြဟ္မာတို့အား မရနိုင်
သော ကလာပ်စည်းများ ၂၀၃
အသညသတ်ပြဟ္မာတို့အား
ပဋိသန္ဓေအခါ ရနိုင်သော
ကလာပ်နှင့် ရုပ်များ ၂၀၃
အသညသတ်ပြဟ္မာတို့အား ပဝတ္တိ
အခါ ရနိုင်သောကလာပ်
နှင့် ရုပ်များ ၂၀၃
အသညသတ်စုတိနောင်-- ၁၇၀/၁
အသညသတ်ပဋိသန္ဓေ ၁၀၁/၁၄၆
အသညသတ်ပြဟ္မာစုတေလျှင်
အပါယ်ဘုံသို့ မရောက်နိုင် ၁၆၉
အသညသတ်ဘုံသားများ စိတ်ကို
ဆောင်နိုင်/မဆောင်နိုင် ၁၃၄
အသညသတ်ပြဟ္မာကြီး အရိယာ
ဖြစ်နိုင်/မဖြစ်နိုင် ၁၂၅
အသညသတ်ဘုံ၌ ရနိုင်/မရနိုင်
ပုဂ္ဂိုလ် ၁၄၁
အသမွတ္တဂေါစရဂ္ဂါဟိကရုပ် ၁၈၂

http://www.dhammadownload.com

အသီတိ ဝိထိစိတ္တာနိ ၁၃၂
အသုဘ ၁၀-ပါး ၂၅၆
အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းသူ ၂၆၂
အသုဘကောင်-ဟူသောပညတ် ၂၅၂/၃
အသေက္ခာနံ စတုစတ္တာလီသ ၁၃၀
အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၌ရနိုင်သည့်စိတ် ၁၃၀
အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရယ်ရွှင်စိတ် ၁၈၇
အသောဘနစိတ်-၃၀-ပါး ၇
အသောဘဏယောဂီစေတသိက် ၃၉
အသားစားလို၍-- ၁၅၂
အသက်ထွက်သည်--စကား ၁၉၅
အသက်တမ်း မမြဲသောပုဂ္ဂိုလ်များ ၁၄၄
အဟိရိကနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ် ၃၄
အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပနှင့်ယှဉ်စေ- ၅၈
အဟိတ်ကုသလဝိပါက် ၈-ပါးနှင့်
ယှဉ်သည့်စေတသိက် ၅၅
အဟိတ်ကြိယာစိတ် ၃-ပါးနှင့်ယှဉ် ၅၅
အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး ၄ /၆၅
အဟိတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၅၃
အဟိတ်စိတ်၌ အညသမာန်းယှဉ်ပုံ ၅၄
အဟိတ်ဇော ၆၉
အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး ၅
အဟိတ်ကိရိယာစိတ် ၃-ပါး ၅
အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါးကို ဇာတိဘေဒ
ဝေဒနာဘေဒခွဲပုံ ၆
အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါးနှင့်ယှဉ် စေ- ၄၀
အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါးလုံးနှင့်ယှဉ် ၅၃
အဟိတ်စိတ်အချို့၌ယှဉ်စေ-- ၅၃
အဟိတ်စိတ်နှင့်လုံး၀ မယှဉ် ၅၃
အဟိတ်စုတိနောင်-- ၁၇၀
အဟိတ်စေတသိက် ၆၆
အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၂-ပါး၌ယှဉ်စေ- ၅၃
အာကာရဘေဒအားဖြင့် နိဗ္ဗာန် ၂၀၅
အာကာသဓာတ်နှင့် လက္ခဏရုပ်
တို့ ကလာပ်ဖွဲ့ရာ၌ မပါဝင် ၁၉၆
အာကာသပညတ် ၂၅၀/၂၅၁
အာကာသံ၌ ရနိုင်သောဝိထိစိတ် ၁၃၃
အာကာသာနဉ္စာ-စုတိနောင်-- ၁၆၉
အာကာ-တိဟိတ်ပုထုဇဉ်စုတိနောင် ၁၇၂
အာကာ-သောတာပန်, သကဒါဂါမ်,
အနာဂါမ်စုတိနောင် ၁၇၂
အာကာသာနဉ္စာပြဟ္မာ ၁၄၈/၉
အာကိဉ္စညာပြဟ္မာ ၁၄၈/၉
အာကိဉ္စညာ-စုတိနောင်-- ၁၆၉
အာကိ-တိဟိတ်ပုထုဇဉ်စုတိ ၁၇၂
အာကိ--သောတာပန်, သကဒါဂါမ်
အနာဂါမ်စုတိနောင် ၁၇၂
အာကိဉ္စညာဘုံ၌ ရနိုင်သော-- ၁၃၃
အာဂန္ဆကဘဝင်ဝီထိ ၁၁၅/၁၁၆
အာဂန္ဆကဘဝင်စိတ်ဖြစ်ပုံ ၁၁၅
အာဂန္ဆကဘဝင်ကျနိုင်သည့်အင်္ဂါ ၁၁၅
အာဒိကမ္မိကစျာနဝီထိ ၁၀၆/၇/၈/၉
အာဒိကမ္မိကပုဂ္ဂိုလ်များ မစီးဖြန်း
သင့်သည့် ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၅
အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း၌-- ၂၅၈
အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် အထူးသင့်
လျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၅၈
အာဘဿရာ ၁၄၆/၁၄၇/၁၆၁
အာယတန ၁၂-ပါး ၂၂၉
အာယတန ၁၂-ပါးပြားရကြောင်း ၃၃၂
အာယတိ ဖလပဋိကံ ၂၄၀
အာရမ္မဏပုရေဇာတသတ္တိဖြင့်- ၂၄၅

http://www.dhammadownload.com

အာရမ္မဏဘူတာဝိသယပ္ပဝတ္တိ ၁၀၂
အာရမ္မဏာဓိပတိသတ္တိဖြင့် ကျေး- ၂၄၆
အာရမ္မဏိက ကမ္မဋ္ဌန်း ၂၅၅
အာရမ္မဏူပနိဿယ ၂၄၅
အာရုပ္ပ ၄-ပါး ၁၄၈ / ၂၅၇
အာရုပ္ပပဋိသန္ဓေ ၄-မျိုးတို့ ပဋိသန္ဓေ
ဘဝင်, စုတိကိစ္စတပ်ပုံ ၁၄၈
အာရုပ္ပပဋိသန္ဓိယာစ မဟဂ္ဂတဘူတံ၁၆၈
အာရုံ ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၅၅
အာရုံကိုသိခြင်းအားဖြင့် တစ်ပါး
တည်းသာဖြစ်သောစိတ်သည်
၈၉-ပါးပြားရကြောင်း ၁၇
အာရုံ ၆-ပါးနှင့်တရားကိုယ် ၇၆/၇၇
အာရုံထင်ရှားရှိမှသာ စောနိုင်သည့်
မနောဒွါရိကဇော ၁၀၆
အာလမ္ဗဏဘေဒစိတ် ၁၃
အာဝဇ္ဇန်းဒွေး ၅
အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စတပ်သောစိတ် ၆၈
အာဝဇ္ဇန်းကင်းလျက်ဖြစ်သောစိတ် ၁၁၆
အာဝဇ္ဇနာဒိကိစ္စဘေဒစိတ် ၆
အာသဝ ၄-ပါး ၂၀၆
အာသဝေါဃာစ ယောဂါစ
တယော ဂန္ဓာစ ဝတ္ထုတော ၂၁၀
အာဟာရပစ္စည်း ၂၄၇
အာဟာရ-အရ ၁၈၄
အာဟာရရုပ် ၁-ပါး ၁၇၇
အာဟာရကရုပ်ကိုဖြစ်ပုံ ၁၈၈
အာဟာရသမုဋ္ဌာနရူပံ-၌ ၁၈၈
အာဟာရဇရုပ် ၁၉၀
အာဟာရကြောင့်ဖြစ်သောရုပ် ၁၉၀
အာဟာရဇကလာပ် ၂-စည်း ၁၉၅
အာဟာရဇရုပ်တို့ အစဦးဆုံးဖြစ်
ရာ ကာလ+ချုပ်ရာကာလ ၂၀၁
အာဟာရ ၄-ပါး ၂၁၉
အာဟာရတရားကိုယ် ၄-ပါး ၂၂၁
အာသေဝနသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ ၂၄၄
အိပ်ပျော်နေသောသူများ၏
ဟောက်သံ-၌ပါဝင်ရုပ် ၁၉၄
အေးငြိမ်းရာမှန် မြတ်နိဗ္ဗာန်သို့
ရောက်ရှိနိုင်မည့်နည်းလမ်း ၁၇၄
အိုခြင်း သေခြင်းတို့၏ လက်ရင်း
တရားခံ ၂၃၇
အိုး-ဟူသော ပညတ် ၂၅၂
ဣစ္စေဝံ ပထဝီကသိဏာဒီသု
ဒွါဝီသတိ-၌ ၂၆၆
ဣတိပဋ္ဌပ္ပဘေဒေန ၂၃၃
ဣတ္ထိဘာဝဒသက ကလာပ်၌
ပါဝင်သော ရုပ် ၁၉၂
ဣတ္ထိသဒ္ဒေါ ၂၅၃
ဣဒါနိ ဖလပဋ္ဌကံ ၂၄၀
ဣဒါနိ ဟေတဝေါ ပဋ္ဌ ၂၄၀
ဣဒါနိ အပ္ပနာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ- ၂၇၅
ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါးနှင့်တရားကိုယ် ၂၂၃
ဣန္ဒြိယပစ္စည်း ၂၄၇
ဣန္ဒြိယရုပ် ၈-ပါး ၁၈၁
ဣန္ဒေ ၂၂-ပါး ၂၁၄/၂၁၅/၆/၇
ဣန္ဒေတရားကိုယ် ၁၆-ပါး ၂၂၁
ဣန္ဒေ ၅-ပါးနှင့်တရားကိုယ် ၂၂၄
ဣမာ နဝ ကာမသုဂတိ-၌ ၁၄၄
ဣမေ နဝ ကမ္မသမုဋ္ဌာနကလာပါ ၁၉၁
ဣရိယာပုတ်ကို ခိုင်စေတတ်စိတ် ၁၈၆
ဣရိယာပုထ်ကိုဖြစ်စေသောစိတ် ၁၈၆

http://www.dhammadownload.com

ကျဿာနှင့် ယှဉ်သည့်စိတ် ၃၄
ကျဿာ, မဿရိယ, ကုက္ကုစ္စနှင့်
ယှဉ်သည့် စေတသိက် ၅၈
ကျဿာ-၏ အာရုံ ၈၅
ဥဂ္ဃဟနိမိတ် အဓိပ္ပါယ် ၂၆၃
ဥဂ္ဃဟနိမိတ်ရနိုင် ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၃
ဥတု-အရ ၁၈၄
ဥတုက ရုပ်ကိုဖြစ်စေပုံ ၁၈၇/၈
ဥတုသမုဋ္ဌာနရူပ်-၌ ဥတု-အရ ၁၈၈
ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ် ၁၉၀
ဥတုဇရုပ် ၁၉၀
ဥတုဇကလာပ် ၄-စည်း ၁၉၄
ဥတုဇရုပ်တို့ အစဆုံးဖြစ်ရာကာလ ၂၀၁
ဥတုဇရုပ်တို့ ချုပ်ရာကာလ ၂၀၁
ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြင့်-- ၂၇၃
ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်နှင့် သမ္မသနဉာဏ်
ဖြစ်ပေါ်လာပုံ ၂၇၂
ဥဒ္ဒစ္စသဟဂုတ်စိတ်၌ယှဉ်စေ-- ၅၀
ဥဒ္ဒစ္စနှင့်ယှဉ်သည့် စိတ်-စေ ၃၄/၅၈
ဥပစာရဘာဝနာ ၂၆၄
ဥပစာရသမာဓိဇော ၈-ပါး ၁၀၆
ဥပစာရသမာဓိဇောနောင် အပွနာ
ဇော စောပုံ ၁၁၀
ဥပပတ္တိဒွါရရူပ် ၁၈၁
ဥပပတ္တိဘဝသခ်ီတော ဘဝေ-- ၂၂၉
ဥပနိဿယ ၃-မျိုး ၂၄၅
ဥပါဒါရူပ် ၂၄-ပါး ၁၇၆
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တရားကိုယ် ၂၃၂
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ၅-ပါး ၂၂၉
ဥပါဒါန် ၄-ပါးနှင့်တရားကိုယ် ၂၀၇/၂၁၀
ဥပါဒါနာ ဒုဝေ ဝုတ္ထာ-၌ ၂၁၀
ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဘိယ္ယော-- ၂၂၃
ဥပါဒိန္နရူပ် ၁၈၂
ဥပါဒိန္န အနုပါဒိန္န ၂-ပါးစုံဖြစ်- ၁၈၂
ဥပါဒ်ခဏ၌ဖြစ်သော ရုပ် ၁၈၅
ဥပေက္ခာ ၅၅-ပါး ၂၁
ဥပေက္ခာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ၂၁၃
ဥပေက္ခာသန္တီရဏ ၂-ပါး၌-- ၅၃/၉၀
ဥပေက္ခာဝေဒနာအမည်ရစိတ် ၆၃
ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်သာ ယှဉ်သည့်
စေတသိက် ၆၃/၆၄
ဥပေက္ခာ မဟာကြိယာဇောနောင်
ကျနိုင်သော တဒါရုံ ၁၁၄
ဥပေက္ခာတဒါရုံ၏ရှေ့၌ ကျနိုင်
သည့်ဇော ၁၁၅
ဥပေက္ခာ၏ တရားကိုယ် ၂၅၃
ဥဘယသာဓာရဏစေတသိက် ၃၆
ဦးဏှောက်က သိသည်-ဟု ၁၇၉
ဧကန်အာရုံပြုပုံပါဠိများ ၈၁
ဧကန် အနိယတယောဂီစေတသိက် ၃၉
ဧကန် စက္ခွါဒ္ဒါရိကစိတ် ၇၃
ဧကန်မနောဒ္ဒါရိကစိတ် ၇၄
ဧကန်ဒ္ဒါရဝိမုတ်စိတ် ၇၆
ဧကန် အဝတ္ထုကစိတ် ၈၈
ဧကန် သဝတ္ထုကစိတ် ၈၉
ဧကန် ကမ္မဇရူပ် ၁၈၈
ဧကန်စိတ္တဇရူပ် ၁၈၈
ဧကဂ္ဂတာ၏ အာဝေဏိကကိစ္စ ၂၁၃
ဧကဂ္ဂတာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ၂၁၃
ဧကဇရူပ် ၁၈၉
ဧကဒ္ဒါရိကစိတ် ၇၅
ဧကတ္တိသ ယထာဂ္ဂမံ ၇၅

http://www.dhammadownload.com

ဇက ဒွိ တိ စတု ပဉ္စ-၌ ၇၁
ကေဓာ ပုန ရူပဿ ၂၄၃/၂၄၄
ကေပညာသစေကူန သတ္တာတိ ၃၀
ကေဝိသတိဝေါဟာရေ ၈၂
ကေဝိသတိ ရူပကလာပါနာမ ၁၉၁
ကေဟိတ်စိတ်/ဇော ၆၅
ကေဟိတ်စေတသိက် ၆၆
ကောဒသ ကြိယာစေတိ ၉
ကောဒသဝိဓံ တသ္မာ ၂၀
ကောဒသဝိဓမ္မေတံ ရူပံ ၁၇၈
ကောဒသစ သောဋ္ဌသ ၂၉
ကောဒသ တဒါရမ္မဏကိစ္စာနိ ၇၀
ကျေနဝိသာဋ္ဌာရသ-၌ ၄၈/၄၉
ဇေတ္တာဝတာ စုဒ္ဒသ ဝိထိ-- ၉၈
ဩဃ ၄-ပါးနှင့်တရားကိုယ် ၂၀၇
ဩဋ္ဌာရိကရူပ် ၁၂-ပါး ၁၈၁
ကံ ၄-ပါး/၄-လီ ၁၅၀
ကံ-က ရုပ်ကိုဖြစ်စေပုံ ၁၈၄/၅
ကံကောင်းလို့ ယောကျ်ားဖြစ်ရ- ၁၉၀
ကံကြောင့်သာ ဖြစ်သောရုပ် ၁၈၈
ကံကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်များ ၁၉၀
ကံကြောင့် မဖြစ်သောရုပ်များ ၁၈၈
ကံ, စိတ်, ဥတု အာဟာရကြောင့်- ၁၈၉
ကံ၏ဖြစ်ကြောင်းတရားများ ၁၅၃
ကံအာရုံထင်ပုံ/ကမ္မနိမိတ်ထင်ပုံ ၁၆၃
ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်တို့ကို
ဒွါရ, ကာလ, အာရုံဖြင့်ဝေဖန် ၁၆၈
ကံအမည်ရ/မရ ကုသိုလ် ၁၈၅
ကခီဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိအဓိပ္ပါယ် ၂၇၂
ကဒါစိ စေတသိက် ၃၉
ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသား ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံး
နှင့် ဆိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၅၉
ကမ္မ-အရ ၁၈၄
ကမ္မံ စိတ္တံ ဥတု အာဟာရောစေတိ ၁၈၄
ကမ္မ ကမ္မနိမိတ္တ ဂတိနိမိတ္တဝသေန- ၉၃
ကမ္မစိတ္တောတုကာဟာရ ၁၉၆
ကမ္မဇံ ဥပါဒိန္နရူပ်-၌ ၁၈၂
ကမ္မဇရုပ်များ ၁၉၀
ကမ္မဇကလာပ် ၉-စည်း ၁၉၁
ကမ္မဇရုပ်တို့ ကုန်ဆုံးပျက်စီးရာ ၂၀၀
ကမ္မဇရုပ်တို့ လုံးဝမဖြစ်ရာကာလ ၂၀၀
ကမ္မဇရုပ်တို့ အစဦးဆုံးဖြစ်ကာလ ၂၀၀
ကမ္မဇရုပ်တို့ နောက်ဆုံးဖြစ် ကာလ ၂၀၀
ကမ္မဇရုပ်တို့ ချုပ်ရာကာလ ၂၀၀
ကမ္မဇရုပ်အား မဖြစ်စေနိုင်သော
ကုသိုလ် ၁၈၅
ကမ္မဇရုပ်တို့၏အသက်သွေးကြော ၁၉၂
ကမ္မဇမည်ပါလျက် ကမ္မဇကလာပ်ဖွဲ့
ရာ၌ မပါဝင်သော ရုပ် ၁၉၂
ကမ္မဇာနေဝ-၌ ကမ္မ-အရ ၁၈၈
ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀-ကား ၂၅၄
ကမ္မဋ္ဌာန်းအားလုံးရ ဘာဝနာ ၂၆၀
ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀-ကို အာရုံကမ္မဋ္ဌာန်း
အာရမ္မဏိကကမ္မဋ္ဌာန်းခွဲ ၂၅၅
ကမ္မဒွါရရုပ် ၁၈၁
ကမ္မဒွါရ၏အစွမ်းအားဖြင့်
အကုသိုလ်ကံ ၃-မျိုး ၁၅၀
ကမ္မဒွါရအားဖြင့် ကာမကုသိုလ်ကံ ၁၅၄
ကမ္မဘဝကိုယူသဖြင့် သခ်ါရကိုလည်း
ယူရကြောင်း ၂၃၉
ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပ်-၌ ကမ္မ-အရ ၁၈၅
ကမ္မနိမိတ်သက်သက်ကိုသာ အာရုံပြု

http://www.dhammadownload.com

သောစိတ် ၁၆၇
ကမ္မဝဋ်-အရ ၂၄၁
ကရုဏာ, မုဒိတာနှင့်ယှဉ် ၃၇/၅၉
ကလာပသမ္မသနနည်းဖြင့်သုံးသပ် ၂၇၃
ကလာပါ ဧကဝီသတိ-၌- ၁၉၁
ကလာပအင်္ဂါ ၃-ပါးသာ ရှိ ၁၉၁
ကလာပ်ဝိမုတ်ရုပ် ၁၉၆
ကလာပ်ဖွဲ့ရာ၌ မပါဝင်သော ရုပ်
များနှင့် မပါဝင်ရကြောင်း ၁၉၆
ကလာပ် ၂၁-စည်းတို့တွင် နာမည်တူ
ကလာပ်စည်းများ ၁၉၆
ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး ၂၅၅
ကာမကံ၏အကျိုးပေးရာဘုံ ၁၅၅
ကာမကုသိုလ်ကံ ၁၅၄
ကာမကုသိုလ်ကံ၏ ပဋိသန္ဓေ+
ပဝတ္တိအကျိုးပေးရာဘုံ ၁၅၆
ကာမကိုသာ အာရုံပြုစိတ် ၈၄
ကာမ ဧကန်/အနေကန် ၈၄
ကာမပဋိသန္ဓေစိတ်၏အာရုံ ၁၆၇
ကာမပါကေ ဒွယံ တထာ ၄၇
ကာမစိတ် ၅၄-ပါး ၉/၉၆
ကာမစိတ် ၅၄ပါးကို အကြောင်း
အကျိုးခွဲပုံ ၁၀
ကာမဇော ၂၉-ပါး ၆၉
ကာမဇောတို့ စောနိုင်သည့်အကြိမ် ၁၁၇
ကာမဇောနောင် အပွနာဇောစောပုံ ၁၁၀
ကာမတိဟိတ်ပုထုဇဉ် ၁၂၈
ကာမတိဟိတ်စုတိနောင်-- ၁၆၉/၁၇၀
ကာမသောဘနစိတ် ၂၄-ပါးပြားပုံ ၉
ကာမသောတာပန် ၁၂၉/၁၇၀
ကာမ သကဒါဂါမ် ၁၂၉/၁၇၀
ကာမ အနာဂါမ် ၁၂၉/၁၇၀
ကာမဝိပါက် ၂၃-ပါး ၉
ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၌သာ ရနိုင် ၁၃၇
ကာမ ၁၁-ဘုံ ၁၃၈
ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ ၁၃၉
ကာမပဋိသန္ဓေ ၁၀-ပါး ၁၄၂
ကာမသုဂတိပဋိသန္ဓေ ၉-ပါး ၁၄၂
ကာမသုဂတိယံ မနုဿာနဥ္စေဝ ၁၄၃
ကာမကိုသာ ဧကန်အာရုံပြုစိတ် ၈၄
ကာမကို အနေကန်အာရုံပြုစိတ် ၈၄
ကာမပဋိသန္ဓေမျိုးစေ့ မရှိဘဲ ဗြဟ္မာ
တို့အား ဖြစ်နိုင်သည့် ကာမ
ဝိပါက်စိတ် ၄၄၉
ကာမဘုံ၌ ရနိုင်သော ဝတ္ထု ၈၆
ကာမဘုံ၌ဖြစ်ခိုက် ဟဒယဝတ္ထုကို
မှီ၍ အရူပဘုံ၌ဖြစ်ခိုက်-- ၈၉
ကာမဘုံ၌ ရနိုင်သော ဟိတ် ၆၆
ကာမဘုံ၌ရနိုင်သော ဝီထိစိတ် ၁၃၂
ကာမဘုံ၌ရနိုင်သော ဓာတ် ၈၆
ကာမဘုံ၌သာ ရနိုင်သောစိတ် ၁၃၇
ကာမဘုံ၌သာဖြစ်သော စေတသိက် ၅၉
ကာမ, ရူပဘုံ၌သာဖြစ်သောစိတ်- ၁၃၇
ကာမဘုံ, ရူပဘုံ၌ဖြစ်သော စေ- ၅၉
ကာမဘုံ၌ ပဝတ္တိအခါ ရနိုင်ရုပ် ၁၉၇
ကာမဘုံ၌ ကံစိတ်ဥဟာ ရုပ် ၄-ပါး
ဖြစ်ပုံ ၁၉၉
ကာမဘုံသား အနာဂါမ်စုတိနောင် ၁၇၀
ကာမပုဂ္ဂိုလ်တို့အသက်တမ်း ၁၄၄
ကာမယောဂ ၂၀၇
ကာမ, ရူပ, အရူပဘုံ၌ဖြစ် စေ- ၅၉
ကာမ, ရူပ, အရူပဘုံ၌ဖြစ် စိတ်-- ၁၃၇

http://www.dhammadownload.com

ကာမရောဂါ ကိုယ်တွင်းနာကား ၂၅၉
ကာမသောဘနစိတ်၌ယှဉ်-စေ ၄၀
ကာမသောဘနစိတ် ၂၄-ပါးရှိပါလျက်
သင်္ဂဟနည်း ၁၂-ပါးသာရှိရ ၄၇
ကာမာဝစရဇော စောပုံပြ ၁၁၇
ကာမာဝစရတရားကို အာရုံပြုစိတ် ၇၉
ကာမာဝစရသောဘနစိတ် ၈
ကာမာဝစရာဓမ္မသွေဝ အာရမ္မဏာဝဂ္ဂ
ကာမာဝစရာရမ္မဏာနေဝ- ၇၉
ကာမာဝစရက်တို့တွင် ပဝတ္တိအကျိုး
ကိုသာ ပေးစွမ်းနိုင်သော ကံ ၁၅၆
ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုး
ပေးပုံပြ ဂါထာ ၁၅၉
ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုး
ပေးရာဌာန ၁၅၆/၇
ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံအပြား ၁၆၀
ကာမာသဝ ၂၀၆/၂၀၇
ကာမေတေဝီသပါကာနိ- ၉
ကာမောဃ ၂၀၇
ကာယဝိညာဉ်ဒွေး ၅၃/၆၉/၉၀
ကာယကံ ၃-ပါး/ကာယကံမည်ပုံ ၁၅၁
ကာယဒုစရိုက် ၃-ပါး ၁၅၁
ကာယဒွါရိကစိတ် ၇၄
ကာယဒွါရ၌ဖြစ်သောစိတ် ၇၄
ကာယဒသကကလာပ်၌ပါဝင်ရုပ် ၁၉၂
ကာယဝိညတ္တိနဝက ကလာပ် ၁၉၃
ကာယဝိညတ္တိလဟုတာဒိ-- ၁၉၃
ကာရဏာပရိယာယ်အားဖြင့် နိဗ္ဗာန် ၂၀၅
ကာလဝိမုတ်ကို ဧကန်/အနေကန် ၈၄
ကာလဝိမုတ္တပစ္စည်း ၂၄၉
ကာလပညတ် ၂၅၀/၂၅၁
ကိစ္စ ၁၄-ပါး ၆၈
ကိစ္စအနည်းဆုံးရှိသော စိတ်တို့ကို
ဆိုင်ရာကိစ္စများနှင့်ယှဉ်တွဲ ၇၁
ကိစ္စအများဆုံးရှိသောစိတ် ၇၀
ကိစ္စအများဆုံးရှိ စေတသိက် ၇၂
ကိစ္စအနည်းဆုံးရှိ စေတသိက် ၇၂
ကိစ္စအားဖြင့် ကံ ၄-ပါး ၁၅၀
ကိစ္စ ၁၄-ပါးတပ်သော စေတသိက် ၇၂
ကိလေသဝဋ်-အရ ၂၄၁
ကိလေသာ ၁၀-ပါး ၂၀၉
ကိလေသာမမည်သော အကုသိုလ် ၂၆
ကိလေသာ ဒသ ဝတ္ထောယံ-၌ ၂၁၁
ကိလေသာစရိုက်ရှိသူ သင့်လျော် ၂၅၈
ကုက္ကုစ္စနှင့်ယှဉ် စိတ်-စေ ၃၄/၅၈
ကုသလကမ္မပထဒရား ၁၀-ပါး ၁၅၄
ကုသလာနေက ဝီသတိ-၌ ၁၇
ကုသိုလ်စိတ် ၂၁/၃၇-ပါး ၁၇/၂၁
ကုသိုလ်ပင်ဖြစ်သော်လည်း ရပ်ပြစ်
၈-ပါးသို့ရောက်နိုင်-- ၂၂
ကုသိုလ်ပြုလုပ်တိုင်း ပါဝင် စေ- ၅၉
ကေစိဝါဒ သင်္ဂဟဂါထာ ၁၅၉
ကွန်ပျူတာပစ္စည်း၌ အသက်ရှိ/မရှိ ၁၉၅
ကိုးကိစ္စတပ် စေတသိက် ၇၂
ကောင်းဆိုးနှစ်တန် စေတနာကံ-က
ပေးစွမ်းနိုင်သော အကျိုး ၂၄၅
ကြိယာဖြစ်လျက် ဇောမထိုက်စိတ် ၆၉
ကြိယစိတ္တာနိ ဝီသတိ-၌ ၁၇
ကြိယာစိတ် ၂၀-ပါး ၁၇
ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ချက် မရှိစိတ် ၂၉
ကျိုးစားအားထုတ်မှု မရှိစိတ် ၂၉
ခဏ ၃-ပါး၌ဖြစ်သော ရုပ် ၁၈၅

http://www.dhammadownload.com

ခန္ဓာကိုယ်အား ကျေးဇူးများ ရုပ် ၁၈၀
ခန္ဓာ ၅-ပါးနှင့်တရားကိုယ် ၂၂၉
ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို သုံးသပ်-- ၂၃၂
ခီဏာသဝါဝေဏီကစိတ် ၁၂၃
ခြောက်ဒွါရ၌ဖြစ်သောစိတ် ၃၅
ခြောက်ကိစ္စတပ် စေတသိက် ၃၂
ခြောက်ဒွါရ၌ဖြစ်သော စေတသိက် ၃၆
ခြောက်ဒွါရမှ လွတ်သောစိတ် ၃၅
ခြောက်ကြိမ်/၃-ကြိမ်စော ၁၂၄
ခြင်းရာ ၂၀၊ ၂၃၉/၂၄၀
ဂတိနိမိတ်ထင်ပုံ ၁၆၃
ဂန္ထ ၄-ပါးနှင့်တရားကိုယ် ၂၀၃
ဂဗ္ဘသေယျကသတ္တဝါတို့သန္တာန်- ၁၉၈
ဂုဏ်တော်ပုတီးစိပ်ရုံမျှဖြင့်-- ၂၆၀
ဂေါစရရုပ် ၃-ပါး ၁၃၆
ဂေါစရဂ္ဂါဟိကရုပ် ၁၈၂/၁၈၃
ဂေါတြဘူ အဓိပ္ပါယ် ၂၃၅
ဂေါတြဘူစိတ်၏အာရုံ ၂၃၅
ဃာနဝိညာဉ်ဒွေး ၅၃/၆၉/၉၀
ဃာနဒွါရိကစိတ် ၃၄
ဃာနဒွါရ၌သာ ဖြစ်သောစိတ် ၃၄
ဃာနဒသကကလာပ်၌ ပါဝင်ရုပ် ၁၉၂
ငါးကိစ္စ တပ်သောစိတ်/စေ ၇၀/၇၂
ငါးဒွါရ၌ ဖြစ်သောစိတ် ၃၅
ငါးကြိမ်စောသောဇော ၁၂၄
ငါးမည်ရ ရုပ် ၁၇၇
ငှက်များကို စျာန်ရသည်ဟုမဆို ၁၂၅
စက္ခုဒသက ကလာပ်၌ပါဝင်ရုပ် ၁၉၁
စက္ခုဒွါရ၌ဖြစ်သောစိတ် ၃၃
စက္ခုဒွါရိကစိတ် ၃၃
စက္ခုဒွါရ၌သာ ဖြစ်သောစိတ် ၃၃
စက္ခုဒွါရတရားကိုယ် ၃၃
စက္ခုဒွါရ ပရိတ္တာရုံ ၆-ဝီထိ ၁၀၀
စက္ခုဒွါရ အတိပရိတ္တာရုံဝီထိ ၁၀၁
စက္ခုဒွါရိက အတိမဟန္တာရုံဝီထိ ၉၅/၆
စက္ခုဒွါရ အတိမဟန္တာရုံဝီထိလာ စိတ္တက္ခဏ ၁၇-ချက် ၉၈
စက္ခုဒွါရ မဟန္တာရုံဝီထိစိတ် ၉၉
စက္ခုဝိညာဏ် ၂၅၃
စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်မည်ပုံ ၉၇
စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေး ၅၃/၆၉/၉၀
စကားပြောရာ၌ ရထိုက်သော ရုပ် ၁၉၄
စကားပြောကောင်းသူ ရထိုက်သော ရုပ်နှင့် ရုပ်ကလာပ် ၁၉၄
စကားသာ ပြောနေရသည် စိတ်က တော့ မပါ-ဟူသောစကား ၁၈၉
စတဿော အပ္ပမညာယော ၂၅၆
စတဿော ဘူမိယော-အရ ၁၃၈
စတ္တာရော ဥတုသမုဋ္ဌာနကလာပါ ၁၉၄
စတ္တာရော ကမ္မသမုဋ္ဌာနကလာပါ ၂၀၂
စတ္တာရော မိပတိဝုတ္တာ-၌ ၂၂၁
စတုက္က ၄-မျိုး ၁၃၈
စတုဇရုပ် ၁၈၉
စတုတ္ထိသ ယထာက္ကမံ ၄၁
စတုတ္ထစျာန် ၇-ဘုံ ၁၃၉
စတုတ္ထစျာန်ကို ရနိုင် ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၂
စတုတ္ထဈာနဘူမိ-အရ ၁၄၆
စတုတ္ထစျာန်ဘုံသားပြဟ္မာတို့၏ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိ ၁၄၆
စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ ၄-မျိုး ၂၇၁
စတုန္နံ ဝါရာနံ ယထာက္ကမံ ၁၀၁

http://www.dhammadownload.com

စတုပ္ပညာသ သမ္ဘဝါ- ၁၃၀
စတုပ္ပညာသ ဝိတ္ထာရာ ၁၀၃
စတုမာဝ တထာဂတာ-၌ ၂၀၅
စတုသဋ္ဌိ တထာရူပေ ၁၃၂
စတုသခ်ေပါ-အရ ၂၄၀
စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်ဖြစ်ပုံပြ ၂၀၁
စရိုက် ၆-ပါး ၂၂၄
စရိုက်နှင့် ဝါသနာ အထူး ၂၂၇
စရိုက် ၆-ပါးဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းဝေဖန် ၂၂၇
စရိုက် ၆-ပါးလုံးနှင့် သင့်လျော်
သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၂၈
စာတုမဟာရာဇ်နတ်တို့သက်တမ်း ၁၄၄
စာတုမဟာရာဇ်နတ်တို့၏ သန္တာန်၌
ပဋိသန္ဓေအခါ ရနိုင်သောရုပ် ၁၉၇
စိတ်ချင်းထူးအောင်ပြု- ၄၈
စိတ်အများဆုံးနှင့်ယှဉ်သည့် စေ- ၅၄
စိတ်အနည်းဆုံးယှဉ် စေ- ၅၄
စိတ် ၁-ပါးစီသာ ရနိုင်သော
ပုဂ္ဂိုလ်များ ၁၃၂
စိတ် အကျဉ်း ၈၉-ပါး ၁၆/၁၇
စိတ်အကျယ် ၁၂၁-ပါး ၁၈/၂၁
စိတ်အကျဉ်း ၈၉-ပါးမှ စိတ်အကျယ်
၁၂၁-ပါးဖြစ်လာရကြောင်း ၂၁
စိတ်၏အသက် ၉၅
စိတ်တခုနှင့်ဖြစ်ပျက်တူ ရုပ် ၉၅
စိတ်တခုနှင့်ဖြစ်ပျက်တူနာမ် ၉၅
စိတ် (၂၀)နှင့်ယှဉ် စေတသိက် ၅၄
စိတ် စေတသိက်မရှိသော ပြဟ္မာ ၁၃၄
စိတ်, ဥတု, အာဟာရကြောင့်ဖြစ် ၁၈၉
စိတ်က ရုပ်ကိုဖြစ်စေပုံ ၁၈၅
စိတ်ကြောင့်သာ ဖြစ်သောရုပ် ၁၈၈
စိတ်ဆောင်လျှင်အောင်မြင်သည် ၄၄၆
စိတ်ထောင်း ကိုယ်ကြေ-- ၂၃၃
စိတ္တံ-အရ ၁၈၄
စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ အညမညံ
သဟဇာတရူပါနံ-၌ ၂၄၈
စိတ္တဇရုပ် ၁၉၀
စိတ္တဇမေဝ-၌ ဇ-အရ/စိတ္တ-အရ ၁၈၉
စိတ္တဇကလာပ် ၆-စည်း ၁၉၃
စိတ္တဇကလာပ် ၆-စည်းကို သမုဋ္ဌာန်
၄-ပါးဖြင့် ခွဲခြားပုံ ၁၉၃
စိတ္တဇမည်ပါလျက် စိတ္တဇကလာပ်ဖွဲ့
ရာ၌ မပါဝင်သောရုပ် ၁၉၄
စိတ္တဇရုပ်တို့ အစဆုံးဖြစ်ရာကာလ ၂၀၁
စိတ္တဇရုပ်တို့ ချုပ်ကာလ ၂၀၁
စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ အဓိပ္ပါယ် ၂၇၁
စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ-၌ စိတ္တ-အရ ၁၈၅
စိတ္တာဓိပတိ-၌ စိတ္တ-အရ ၂၁၉
စိတ္တိဿိပါဒ် ၂၂၃
စိတ္တုပ္ပါဒါ စတုဒ္ဒသ ၁၀၃
စိတ္တုပ္ပါဒါ ဒသေရိတာ ၁၀၅
စိတ္တုပ္ပါဒါနမိစ္ဆေဝံ-၌ ၉၂
စိတ္တုပ္ပါဒေသု ပစ္စေကံ-၌ ၂၇
စုတိစိတ်ချုပ်ပြီးနောက် ပဋိသန္ဓေ
စိတ် ဆက်လက်ဖြစ်ပုံ ၁၆၆
စုတိနောင် ပဋိသန္ဓေနှောင်းပုံ ၁၆၉
စုတိစိတ်ဖြစ်ပုံ/ အဓိပ္ပါယ် ၁၆၅/၁၇၃
စုတေသော ပုဂ္ဂိုလ် ၁၄၉
စုတေခါနီးကာလအာရုံနိမိတ်ထင် ၁၆၃
စုတေခါနီးကာလစိတ်အစဉ်ဖြစ်ပုံ၁၆၃/၄
စုတေခါနီးကာလ စုတိစိတ်ဖြစ်ပုံ ၁၆၃
စုဒ္ဒသေတေ သဘာဝတော-၌ ၂၂၆

http://www.dhammadownload.com

စေတသိက်မည်ပုံ ၂၅
စေတသိက်ပိုင်း၌ရှိသင့်သည်
သင်္ဂဟနည်းအရေအတွက် ၆၁
စေတသိက်လက္ခဏာ ၄-ပါး ၂၅
စေတသိက်နှင့်စပ်၍ တူ-၄ တူ ၂၅
စေတသိကရာသိ ၃-မျိုး ၂၇
စေတသိက်(၂၀)နှင့်ယှဉ် စိတ် ၅၄
စေတသိက် ၇-ပါးစသည်နှင့်ယှဉ် ၅၆
စေတသိက်အများဆုံးနှင့်ယှဉ် ၅၅
စေတသိက်အနည်းဆုံးနှင့်ယှဉ် ၅၅
စိုးရိမ်ပူဆွေး ငိုကြွေးခြင်းမရှိသူ ၁၂၇
ဆ စိတ္တသမုဋ္ဌာနကလာပါ ၁၉၃
ဆ စိတ္တာနိ မဟဂ္ဂတေ-၌ ၈၂
ဆစ္ခေတိ-၌ ဆ-အရ ၈၃
ဆဆက္ကသရုပ် ၉၃
ဆတ္တိသတိ တထာ တီဏိ ၇၅
ဆတ္တိသေဝ ဝိပါကာနိ-၌ ၁၇
ဆတ္တိသာနုတ္တရေ ဓမ္မာ ၄၀
ဆတ္တိသ ပဗ္ဗတ္တိသစ ၄၁
ဆန္ဒယှဉ်/မယှဉ်စိတ် ၃၀
ဆန္ဒကြဉ် ပကိဏ်းစေတသိက်
၅-လုံးနှင့်ယှဉ် ၃၁
ဆန္ဒနှင့်ယှဉ်သည့်စေတသိက် ၅၈
ဆန္ဒာဓိပတိ ၂၁၈
ဆဒ္ဒါရိကစိတ် ၇၅
ဆဒ္ဒါရိကဝိမုတ္တာနိ-၌ ဝိမုတ္တဖြစ် ၇၆
ဆဒ္ဒါရိကဒ္ဒါရဝိမုတ္တစိတ် ၇၅
ဆဒ္ဒါရိကဝိမုတ္တာနိ-၌ ဆဒ္ဒါရိက+
ဒ္ဒါရဝိမုတ္တဖြစ်ပုံ ၇၅
ဆဓာ သင်္ဃတိ-၌ ၇၇
ဆဓာ နာမံ တု နာမဿ ၂၄၃/၄
ဆဓာ ဝိသယပ္ပဝတ္တိ-၌ ၉၄
ဆပ္ပညာသာဝသေသာနံ-၌ ၁၃၀
ဆဗ္ဘိဓာ ပစ္စယာ ကထံ-၌ ၂၄၃
ဆဗ္ဘိဓေန စရိတသင်္ဂဟော- ၂၅၄
ဆဗ္ဘိသတိ ရူပါဝစရဈာနိကာနိ- ၂၆၂
ဆဝတ္ထုံ နိဿိတာ ကာမေ သတ္တ ၈၈
ဆ ဝိညာဏာနိ-၌ ဆ-သရုပ် ၉၃
ဆသဋ္ဌိ ပဗ္ဗပညာသ-၌ ၂၈
ဆ သမ္ဘောန္တိ ဥပေက္ခကာ-၌ ၁၁၁
ဆ ဟေတူ ပဗ္ဗစ္စာနဂ်ီ ၂၂၁
ဆဋ္ဌဘိညော-၌ ပညတ် ၂၅၃
ဆဋ္ဌေဝါနုသယာ ဟောန္တိ-၌ ၂၁၁
ဆင်, မြင်းစသည်၌ မရနိုင်စိတ် ၁၂၅
ဆင်, မြင်းစသည်၌ ရနိုင်သည့်စိတ် ၁၂၈
ဆင်အသက်(၆၀) စကား မှန်/မမှန် ၁၄၄
ဆင်ပြောင်ကြီးနှင့်တူသောစိတ် ၆
ဇနေတိ သဒိသံ ပါကံ အဓိပ္ပါယ် ၁၆၂
ဇရာမရဏမုစ္စာယ-၌ မုစ္စာ-အရ ၂၄၃
ဇာဂရဏစိတ် ၁၈၇
ဇာတိပညတ် ၂၅၀/၂၅၁
ဇာတိရုပ် ၁၇၈
ဇာတိရရှိလာသူမှန်သမျှ မုချတွေ့
ကြုံရမည့်အကျိုးတရား ၂၄၇
ဇာတိ၏အကျိုးရင်း အကျိုးဆက် ၂၃၈
ဇိဝှါဝိညာဉ်ဒွေး ၅၃/၆၉/၉၀
ဇိဝှါဒွါရိကစိတ် ၇၄
ဇိဝှါဒွါရဋ္ဌဖြစ်သောစိတ် ၇၄
ဇိဝှါဒွါရဋ္ဌသာ ဖြစ်သောစိတ် ၇၄
ဇိဝှါဒသကကလာပ်၌ပါဝင်ရုပ် ၁၉၂
ဇီဝိတနဝက ကလာပ်၌ပါဝင်ရုပ် ၁၉၂
ဇီဝိတရုပ် ၁၇၇

http://www.dhammadownload.com

ဇီဝိတိန္ဒြေ ၂-မျိုး ၂၁၉
ဇီဝိတိန္ဒြေ၏တရားကိုယ် ၂၁၅
ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့် သဟဇာတ်ဖြစ်ရုပ် ၁၉၄
ဇော-အတု ၆
ဇောမဟုတ်ဘဲ ဇောအလုပ်လုပ်သောစိတ် ၆
ဇောထိုက်/မထိုက် ဒွိဟိတ်စိတ် ၆၅
ဇောထိုက်/မထိုက် တိဟိတ်စိတ် ၆၆
ဇောကိစ္စတပ် (ဇော-၅၅) ပါး ၆၉
ဇော ၇-ကြိမ်ဖြစ်ပုံ ၉၆
ဇောအစဉ်ကို ဖြစ်ပေါ်လာစေသော စိတ် ၁၀၃
ဇောနောင် အပွနာဇော စောပုံ ၁၁၀
ဇောဖြစ်ပုံပြ ဂါထာ ၁၂၂
ဇောအမည်ရပါလျက် အဓိပတိမတပ်သောစိတ် ၂၁၉
ဇာတ်သဘောအားဖြင့်ပြားသောသမ္မယောဂနည်း ၂၇
ဈာနဘေဒစိတ် ၁၃
ဈာနလာဘီ ရုပ်ဝါဒီသမားတို့လားရောက်ရမည့်ဘုံ ၁၆၁
ဈာနသမာပတ္တိဝီထိ ၁၂၃
ဈာန/ဖလသမာပတ္တိဝီထိ၌အပွနာဇောစောပုံ ၁၂၂
ဈာန်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုဝေဖန်ပုံ ၂၆၁
ဈာန် ၅-ပါးလုံးရနိုင်သည့်ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၁
ဈာန်သမာပတ်ဝင်စားနိုင်သူ ၁၂၂
ဈာန်စိတ်ပြားရခြင်းအကြောင်း ၂၀
ဈာန်ရ/မရ ကာမတိဟိတ်ပုထုဇဉ် ၁၂၈
ဈာန်ရ/မရ ကာမတိဟိတ်ပုထုဇဉ်စုတိနောင် ၁၇၀
ဈာန်ရ/မရ ကာမသောတာပန် ၁၂၉
ဈာန်ရ/မရ ကာမ သောတာပန်, သကဒါဂါမ်စုတိနောင် ၁၇၀
ဈာန်ရ/မရ ကာမသကဒါဂါမ် ၁၂၉
ဈာန်ရ/မရ ကာမရဟန္တာ ၁၃၀
ဈာန်မဂ်ဖိုလ် မရနိုင်သူများ ၁၂၅
ဈာန်မဂ်ဖိုလ် မရနိုင်-ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၀
ဈာန်မဂ်ဖိုလ်ရ ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၁
ဈာနင် ၇-ပါးနှင့်တရားကိုယ် ၂၁၂
ဈာနင်တရားကိုယ် ၅-ပါး ၂၂၁
ဈာနင်မရထိုက်သောစိတ် ၂၂၀
ဈာနင်မထိုက်သော ဧကဂ္ဂတာ ၂၂၀
ဈာနင်ထိုက်/မထိုက် ဥပေက္ခာ ၂၂၀
ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ၂၇၄/၂၇၇
ဉာဏသမ္မယုတ္တဝိပါကာနိစ-၌ ၁၂၅
ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာနိစ-၌ ၁၂၅
ဋ္ဌသတ္တတိ တိသတ္တတိ ၂၉
ဋ္ဌာန ၁၀-ပါး ၆၈
ဋီခဏ၌ဖြစ်သော ရုပ် ၁၈၅
တံ ပနေတံ ဝိသတိ ဝိမဒ္ဒိ ၁၅၄
တစ်ကြိမ်သာ စောသောဇော ၁၂၃
တစ်ကိစ္စတပ်သောစိတ် ၇၁
တစ်ကိစ္စတပ်သော စေတသိက် ၇၂
တစ်ကိုယ်လုံးပျံ့နှံ့၍တည်သောရုပ် ၁၇၇
တစ်ဌာနရှိသော တရား ၇၁
တစ်ဒွါရ၌ဖြစ်သော စိတ် ၇၅
တစ်ဘဝအတွင်း ဝိထိစိတ် မဖြစ် ၁၃၅
တစ်ဘဝ၌ တူမြဲတရား ၃-ပါး ၁၄၉
တစ်ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိ-- ၁၄၉
တဏှာ ဥပါဒါန်ကိုယူသဖြင့် အဝိဇ္ဇာကိုလည်း ယူရကြောင်း ၂၃၉

http://www.dhammadownload.com

တတိယစျာန်ဘုံသား တိဟိတ်
ပုထုဇဉ် စုတိနောင် ၁၇၁
တတိယစျာန်ဘုံသား သောတာပန်
သကဒါဂါမ် စုတိနောင် ၁၇၁
တတိယစျာန်ဘုံသား အနာဂါမ်
စုတိနောင် ၁၇၁
တတိယစျာန်ကို ရနိုင် ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၁
တတိယစျာန် ၃-ဘုံ ၁၃၉
တတိယစျာန်ပြဟ္မာတို့၏ ပဋိသန္ဓေ ၁၄၆
တတော ပရံ ဧကူနတ္တိံသ- ၉၇
တထာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တဝိပါကာနိစ-
၌ စသဒ္ဒါဖြင့်ဆည်းယူဇော ၁၂၅
တထာ ပရိဇန္ဓဝိမုတ္တဿ ၂၇၃
တထာ သေက္ခပုထုဇ္ဇနာန်-၌ ၁၂၆
တထာဟာရာတိ သတ္တာဓာ-၌ ၂၂၂
တတ္ထ ဝုတ္ထာဘိဓမ္မတ္ထာ-၌ ၁
တဒါရုံကိစ္စတပ် (တဒါရုံ) ၁၁-ပါး ၇၀
တဒါရုံ ၂-ကြိမ်ဖြစ်ပုံ ၉၆
တဒါရုံ ကျနိုင်သည့် အင်္ဂါ ၁၁၆/၁၁၇
တဒါရုံကျနိုင်သည့် ဝီထိ ၁၁၇
တယော အဒ္ဓါ-၌ တယော ၂၃၈
တယော ဝိမောက္ခာ ၂၇၁
တယော သောဠသ စိတ္တေသု-၌ ၃၆/၃၈
တရားအားထုတ်နေသော ယောဂီ
အား ပရိကမ္မနိမိတ်-- ၂၆၃
တရားကိုယ်သရီရာများသောတရား ၂၀၈
တရားရှာ ကိုယ်မှာတွေ့-- ၄၅၁
တာဝတိံသာနတ်သက် ၁၄၅
တိကာလိက ပစ္စည်း ၂၄၈
တိဇရုပ် ၁၈၉
တိဝတ္ထုံ နိဿိတာ ရူပေ ၈၉
တိသန္ဓိ-အရ ၂၄၀
တိဿော အနုပဿနာ ၂၇၀
တိဿော ဘာဝနာ ၂၅၅
တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌကုသိုလ်ကံ၏
ပဋိသန္ဓေ+ပဝတ္တိ အကျိုးစိတ် ၁၅၈
တိဟိတ်ဩမကကုသိုလ်- ၁၅၈/၉
တိဟိတ်စိတ်/တိဟိတ်စေ-- ၆၆/၆၇
တိဟိတ်ဇော ၆၆
တိဟိတ်ပုထုဇဉ်၏ မဟာကုသမ်
၄-ပါးနောင် စောနိုင်သည့်- ၁၁၁
တိဟိတ်ပုထုဇဉ်ရနိုင်သည့်စိတ် ၁၂၈
တိဟိတ်ပုထုဇဉ်၌ မရနိုင်သည့်စိတ် ၁၂၆
တီဏိ နိမိတ္တာနိ- ၂၅၅
တီဏိ ဝိမောက္ခမုခါနိ ၂၇၁
တီဏိ လက္ခဏာနိ- ၂၇၀
တီဏိ ဝဏ္ဏာနိ-၌ တီဏိ-အရ ၂၄၁
တုသိတာနတ်သက် ၁၄၅
တူသော-အကျိုးကိုသာ ပေးကံ ၁၆၂
တူ/မတူ အကျိုးကို ပေးသောကံ ၁၆၂
တေဇောဓာတ်ဟူသည် ၁၈၈
တေ စတ္တာလီသ နိဿာယ ၈၉
တေဝိသတိဝိဓံ ဘဝေ-၌ ၂၀
တေတ္တိံသ ဒွယမိစ္စေဝံ-၌ ၄၁ /၄၂
တေတ္တိံသစ ယထာဂ္ဂမံ-၌ ၄၃
တေတ္တိံသ ပါကေ ဗာတ္တိံသ ၄၆
တေတ္တိံသဝိဓ သင်္ဂဟော-၌ ၄၀
တေတ္တိံသက-အရသာဖြစ်၍
တေတ္တိံသ-အရ မဖြစ် ၄၃
တေပညာသ သဘာဝတော ၆၂
တေရသ ဟသနမ္မိ ဇနေန္တိ- ၁၈၆
တေသံ ဒွါဒသပါကာနိ-၌ ၁၅၉

http://www.dhammadownload.com

တင့်တယ်သော်လည်း ကုသိုလ်
မဖြစ်သောစိတ် ၁၉
ထိန, မိဒ္ဓနှင့်ယှဉ် စိတ် ၃၄
ထိနနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက် ၅၉
ထပ်တူအကျိုးကိုဖြစ်စေသည့်ကံ ၁၆၂
ထွက်သက်ဝင်သက်လေထဲ၌-- ၁၉၇
ထိုထိုစိတ်၌ မယှဉ်နိုင်သည့်စိတ် ၄၇
ဒသ အနုဿတိယော ၂၅၆
ဒသ ကသိဏာနိ ၂၅၅
ဒသ အသုဘာနာမ-၌ ၂၅၆
ဒသာဌစ ယထာက္ကမံ ၁၅၉
ဒသမာ ဌာနဘေဒေါ ၆၈
ဒသမာ နဝမာစေတိ-၌ ၇၅/၇၆
ဒသ ဝိပဿနာဉာဏာနိ- ၂၇၀
ဒါနသက်သက်ပြုကာမျှဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့
ရောက်နိုင်/မရောက်နိုင် ၁၅၇
ဒိဋ္ဌမင်္ဂဝေဒနိယကံ၏ အကျိုးစိတ် ၁၅၀
ဒိဋ္ဌိစေတသိက် တခုတည်းကိုပင်
သီလပွတပရာမာသ-- ၂၁၀
ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ အဓိပ္ပါယ် ၂၇၂
ဒိဋ္ဌိယှဉ်သောစိတ်-စေတသိက် ၃၄/၅၈
ဒိသာ, ကာလပညတ် ၂၅၀/၂၅၁
ဒုက္ခံ တေဘူမကံ ဝဋ္ဋံ-၌ ၂၃၃
ဒုက္ခဝေဒနာအမည်ရစိတ် ၆၃
ဒုက္ခဝေဒနာနှင့်ယှဉ် စေတသိက် ၆၃
ဒုက္ခသစ္စာ-အရ ၂၃၃
ဒုက္ခသစ္စာထိုက်သောတရား ၂၃၁
ဒုက္ခသစ္စာ မထိုက်သောတရား ၂၃၃
ဒုဂ္ဂတိယံ ပန ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာနိစ-၌
စသဒ္ဒါဖြင့် ဆည်းယူဇော ၁၂၅
ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် မရနိုင်စိတ် ၁၂၅
ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် ရနိုင်စိတ် ၁၂၈
ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် စုတိနောင်-- ၁၇၀
ဒုစရိုက် ၁၀-ပါး ၁၅၁/၂/၃
ဒုတိယစျာန်ဘုံသား တိဟိတ်ပုထုဇဉ်
စုတိနောင် ၁၇၁
ဒုတိယစျာန်ဘုံသား သောတာပန်
သကဒါဂါမ် စုတိနောင် ၁၇၁
ဒုတိယစျာန်ဘုံသား အနာဂါမ်
စုတိနောင်-- ၁၇၁
ဒုတိယစျာန်ပြဟ္မာ ပဋိသန္ဓေ ၁၄၆
ဒုတိယစျာန် ၃-ဘုံ ၁၃၉/၁၄၆
ဒုတိယစျာန်ကိုရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၂
ဒုတိယစိတ္တမုပါဒါယ စိတ္တသမုဋ္ဌာ- ၁၉၉
ဒုဝိဓံ ဟောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၌ ၂၄၈
ဒုဝိဓမ္မေတံ ရူပံ ဧကာဒသဝိဓေန ၁၇၅
ဒုဝိဓာ ရူပပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ ၂၀၄
ဒုဝိဓောပိ သမာဓိ- ၂၇၂
ဒူရေရူပ် ၁၈၁
ဒေါမနဿဝေဒနာအမည်ရစိတ် ၆၃
ဒေါမနဿဝေဒနာနှင့်ယှဉ် စေ ၆၃/၆၄
ဒေါမနဿံ ဒွယေ ဌိတံ- ၆၃
ဒေါသစရိုက်ရှိသူအားသင့်လျော် ၂၅၇
ဒေါသပြေရာပြေကြောင်းနည်းလမ်း ၂၅၉
ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး ၃/၅၅/၈၉
ဒေါသမူလေသု စတ္တာရော ၃၅
ဒေါသနှင့်ယှဉ်သောစိတ်-စေ ၃၄/၅၈
ဒေါသမူလသာဓာရဏာ ၃၆
ဒေါသမူ သသခ်ါရိကစိတ်၌ယှဉ် ၅၀
ဒေါသမူ အသခ်ါရိကစိတ်၌ယှဉ် ၄၉
ဒေါသမူဇောနောင် ကျန်ိုင်သော
တဒါရုံ ၁၁၅

http://www.dhammadownload.com

ဒေါသမူကြောင့်ဖြစ် အကုသိုလ်ကံ ၁၅၂
ဒွတ္တိသသုခပုညမှာ ၁၁၀
ဒွယံ ဆတ္တိသကံ သုဘေ-၌ ၄၅
ဒွယံ တေတ္တိသကံ ကြိယေ ၄၆
ဒွယံ ဒွယဿ နဝဓာစေတိ- ၂၄၄/၂၄၆
ဒွယေ ကတ္တိသကံ ဘဝေ ၄၇
ဒွါဒသဂိါနိ-၌ ဒွါဒသ-အရ ၂၃၈
ဒွါဒသာကုသလာနေဝံ-၌ ၁၇
ဒွါဒသာဟေတုတိကစ-၌ ၄၀
ဒွါဒသောပေက္ခကာ ပရံ ၁၁၁
ဒွါဒသေကာဒသ ဒသ-၌ ၅၂/၅၃
ဒွါရ ၆-ပါး ၃၂
ဒွါရရုပ် ၇-ပါး ၁၈၀
ဒွါရ၌ဖြစ်သောစိတ်ပြဿဒ်ဟ ၇၆
ဒွါရဝိမုတ်စိတ်တို့၏အာရုံ ၇၈
ဒွါရဝိမုတ်စိတ်/စေတသိက် ၇၄/၇၆
ဒွါရမှ အမြဲတမ်းလွတ်သောစိတ် ၇၆
ဒွါရာလမ္ဗတဒုပ္ပန္နာ ၂၃၂
ဒွါဝိသတိ ဒွိဟေတုကစိတ္တာနိ-၌
ဆိုင်ရာစိတ်တို့၏ ဒွိဟိတ်ဖြစ်ပုံ ၆၆
ဒွါဝိသ ပန္နရသေတိ ၅၀
ဒွါသဋ္ဌိဝဓာနိ ဘဝန္တိ-၌ ၆၃
ဒွါသဋ္ဌိသု သောမနဿံ ၆၃
ဒွါသတ္တတိ ဝိဓာ ဝုတ္တာ ၂၀၆
ဒွိကာလိက ပစ္စည်း ၂၄၈
ဒွိဇရုပ် ၁၈၉
ဒွိပညာသ ဝိဓံ တထာ-၌ ၂၁
ဒွိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ/ဒွိဟိတ်ဩမက ၁၅၈/၉
ဒွိဟိတ်, အဟိတ်မရနိုင်စိတ် ၁၂၆
ဒွိဟိတ်စုတိနောင်-- ၁၇၀
ဒွိဟိတ်စိတ် ၂၂-ပါး ၆၅
ဒွိဟိတ်ဇော/ဒွိဟိတ်စေတသိက် ၆၅/၆၇
ဒွိဟိတ်ပုထုဇဉ်၌ရနိုင်သည့်စိတ် ၁၂၈
ဒွေ အာဟာရသမုဋ္ဌာနကလာပါ ၁၉၅
ဒွေစတ္တာလီသ လဿရေ ၁၃၃
ဒွေတီဏိ ဝိပဿနာစိတ္တာနိ ၂၇၅
ဒွေစတ္တာလီသ ဇာယရေ ၈၈
ဒွေ မူလာနိ-၌ ဒွေ-အရ ၂၄၁
ဒွေးပဋ္ဌဝိညာဉ်အာရုံ ၇၈
ဒွေးပဋ္ဌဝိညာဉ် ၁၀-၌ယှဉ် ၅၃
ဓမ္မာနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းပုံ ၂၅၆
ဓမ္မာယတန, ဓမ္မဓာတ်-အရ ၂၃၁
ဓမ္မာရုံသာမည် ဓမ္မဓာတ်မမည် ၂၃၁
ဓမ္မာရုံ ဓမ္မဓာတ်မည်သောတရား ၂၃၁
ဓမ္မာရုံ ၆-မျိုးနှင့် တရားကိုယ် ၇၇
ဓမ္မာရုံနှင့် ဓမ္မဓာတ် တူ/မတူ ၂၃၂
ဓမ္မာရုံကို ဧကန်/အနေကန် ၈၅
ဓာတ္တေကာနိသိတာ မတာ ၈၉
ဓာတ် ၁၈-ပါးနှင့်တရားကိုယ် ၂၃၀
ဓာတ် ၁၈-ပါးကွဲပြားရကြောင်း ၂၃၂
ဓာတ်ကို အဋ္ဌာရသဓာတုယော-
ဟု ဟောတော်မူရကြောင်း ၂၃၁
နံနက်ခင်း-ဟူသောပညတ် ၂၅၂
နာ ကလာပဂ်ရုပ် ၁၉၆
နာ ကုတောစိရုပ် ၁၈၉
နဝ ဆ စတုရော ဒွေတီ-၌ ၁၉၁/၃/၄
နဝါဠဒွေ ယထာက္ကမံ-၌ ၇၁/၇၂
နဝဓာ ပါပသဒ်ဟော-၌ ၂၁၁
နဝ သံယောဇနာ မတာ-၌ ၂၁၁
နဝေကဋ္ဌာနာ ဝိရိယံ နဝဋ္ဌ-၌ ၂၂၇
နဝါ သဒ်ပွဝိတိယော-၌ ၂၂၈
နာနာကဒါစိစေတသိက် ၃၉

http://www.dhammadownload.com

နာနာကွဏိက ကမ္မသတ္တိဖြင့် ၂၄၄
နာမ်အာဟာရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု ၂၄၇
နာမ်ကွန်ရှေ့ ၂၁၇
နာမ် ဧကန်/အနေကန် ၈၅
နာမ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ် ၁၈၅
နာမ်ဓာတ် ၇-ပါး ၂၃၀
နာမ်တရားနှင့်အတူ အသက်ရှည် ၉၅
နာမ်တရားထက်အသက်ရှည်ရုပ် ၉၅
နာမ်တရားအောက်အသက်တိုရုပ် ၉၅
နာမ်ဖြစ်သော ပစ္စည်း ၂၄၉
နာမ်ရုပ် ၂-ပါးသည် နာမ်ရုပ်- ၂၄၆
နာမ်ရုပ်ဖြစ်သော ပစ္စည်း ၂၄၉
နာမ်+ရုပ်ခွဲပုံ ၂၄၉
နာမ်သက်သက်ပဋိသန္ဓေနေသူ ၁၆၈
နာမ်သည်နာမ်အား ၆-ပစ္စည်း ၂၄၄
နာမ်သည်နာမ်အား ၅-ပစ္စည်း ၂၄၄
နာမ်သည် ရုပ်အား ၁-ပစ္စည်း ၂၄၄
နိပ္ပန္နရုပ် ၁၈-ပါး ၁၇၇
နိဗ္ဗာန်မည်ပုံ ၂၀၄/၂၀၅
နိဗ္ဗာန်သည် မျက်စိဖြင့်-- ၂၀၄
နိဗ္ဗာန်ကို ခန္ဓာဟု မခေါ်နိုင် ၂၃၂
နိဗ္ဗာန် ခန္ဓဝိမုတ်ဖြစ်ရကြောင်း ၂၃၂
နိဗ္ဗာန်ကို ခန္ဓာ မဖွဲ့ရကြောင်း ၂၃၂
နိဗ္ဗာန်ကို အကျိုး/အကြောင်း ၂၃၄
နိဗ္ဗာန်ဘုံ မရှိ ၂၀၅
နိဗ္ဗာန်သည် လောကီလော ၂၀၄
နိဗ္ဗာန်ကိုသာ ဧကန်အာရုံပြုစိတ် ၈၁
နိဗ္ဗာန်ကို အနေကန် အာရုံပြုစိတ် ၈၄
နိဗ္ဗာန်ကို ရူပ-အရူပခွဲပုံ ၂၄၉
နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့မြင်နိုင်/မတွေ့မြင် ၂၀၄
နိမိတ်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဝေဖန်ပုံ- ၂၆၂
နိမိတ် ၃-ပါးနှင့် ဘာဝနာ ၃-ပါး ၂၆၃
နိမိတ် ၃-ပါး ဘာဝနာ ၃-ပါး
ရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၉
နိမိတ် ၃-မျိုးလုံးရ ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၃
နိမိတ်ပညတ် ၂၅၀/၂၅၁
နိမိတ် ၃-ပါး ၂၅၅
နိမ္မာနရတိနတ်သက် ၁၄၅
နိယတယောဂီ စေတသိက် ၃၉
နိယတ, အနိယတ အမည်ရ-- ၃၉
နိရောဓသမာပတ္တိဝီထိ ၁၂၁/၁၂၂
နိရောဓသမာပတ္တိဝီထိ-၌ အပ္ပနာ ၁၂၀
နိရောဓသမာပတ္တိကာလေ-အရ ၁၂၀
နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားနိုင်သူ ၁၂၁
နိရောဓသမာပတ်၏ ရှေ့အဖို့
နောက်အဖို့၌ စောသည့်ဇော ၁၂၁
နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားနေစဉ်-- ၁၂၁
နိရောဓသမာပတ် မဝင်စားမီ စော-၁၂၁
နိရောဓသမာပတ်ဝင်စား/မဝင်စား ၂၈၃
နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားပုံ ၂၈၄
နိရောဓသမာပတ်မှထသောအခါ
စိတ်ဖြစ်ပုံ ၂၈၄
နိဿယပစ္စည်း ၂၄၆
နိဝရဏ ၆-ပါးနှင့်တရားကိုယ် ၂၀၈/၂၁၀
နေဝသညာ--စုတိနောင် ၁၆၉
နေဝသညာ--တိဟိတ်ပုထုဇဉ်စုတိ ၁၇၂
နေဝ--သောတာပန်, သကဒါဂါမ်,
အနာဂါမ်စုတိနောင် ၁၇၂
နေဝသညာနာသညာဘုံ၌ဝီထိစိတ် ၁၃၄
နေဝသညာဘုံသို့ရောက်နိုင်သူ ၁၃၇
နေဝသညာဘုံသား ရဟန္တာ၌ဖြစ်
စိတ်တို့တွင် အစမထင်- ၁၃၇

http://www.dhammadownload.com

နေဝသညာပြဟ္မာကြီး ၁၄၈/၉
နတ်ပြည်သို့ရောက်မည့်သူ ၁၆၄
နှလုံးသားမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ၁၃၅
နိုးကြားသောစိတ် ၁၈၇
နှစ်ကိစ္စတပ်သော စိတ် ၇၀
နှစ်ကြိမ်စောသည့်ဇော ၁၂၄
နှစ်ဆယ့်လေးပစ္စည်းအကျဉ်းချုပ် ၂၄၈
နှစ်ဆယ့်လေးပစ္စည်းကို ကာလအား ဖြင့် ဝေဖန်ပုံ ၂၄၈
နှစ်ဆယ့်လေးပစ္စည်းကို အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓခွဲပုံ ၂၄၉
နှစ်ဆယ့်လေးပစ္စည်းကို သခ်ိတ အသခ်ိတခွဲပုံ ၂၄၉
နွားသေလျှင် တာဝတိံသာနတ်ပြည် ၌ နတ်ဖြစ်နိုင်/မဖြစ်နိုင် ၁၇၀
နေ့နှင့်ည အချိန်ကာလ ဖြစ်ရ ၂၅၁
ပကတူပနိဿယ ၂၄၅
ပကိဏ်းစေတသိက် ၆-ပါး ၂၅
ပကိဏ်းစေတသိက်ယှဉ်-မယှဉ်ပြ ၃၀
ပကိဏ်းစေတသိက် ၆-လုံးတို့တွင် အကျဉ်း/အကျယ်ယှဉ် ၃၀
ပကိဏ်းစေတသိက်အားလုံးနှင့် ယှဉ်သည့်စိတ် ၃၀
ပကိဏ်းစေတသိက်အားလုံးနှင့် မယှဉ်သည့်စိတ် ၃၀
ပစ္စယသင်္ဂဟ ဒုဝိဓော ဝေဒိ-- ၂၃၄
ပစ္စဝေက္ခဏာ ၁၉-ပိထိ ၂၇၆
ပစ္စဝေက္ခဏာညာဏ်ဖြစ်ပုံ ၂၇၆
ပစ္စဝေက္ခဏာညာဏ် ၁၉-တန် ၂၇၇
ပစ္စဝေက္ခဏာ၏အာရုံ ၂၇၇
ပစ္စဝေက္ခဏာကာမဇော စောပုံ ၁၁၇
ပစ္စဝေက္ခဏာဇောစိတ်များ ၁၁၇
ပစ္စဝေက္ခဏာဝီထိပုံစံ ၁၁၇
ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်း ၅-ပါး ၂၄၀
ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး ၅-ပါး ၂၄၀
ပစ္စုပ္ပန် ဧကန်/အနေကန် ၈၄
ပစ္စုပ္ပန် ရူပါရုံကို ဧကန်/အနေကန် ၈၅
ပစ္စုပ္ပန် ပစ္စာရုံကို ဧကန်/အနေကန် ၈၅
ပစ္စုပ္ပန္နကာလိက ပစ္စည်း ၂၄၉
ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်ခွဲပုံ ၂၃၄
ပစ္စည်း ၆-မျိုး ၂၄၃
ပစ္စည်းမျိုးပြ ၁၄၈
ပစ္စည်းအကျဉ်းချုပ် ၂၄၈
ပစ္ဆာဇာတသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူးပြု ၂၄၄
ပစ္ဆာဇာတဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိဖြင့်- ၂၄၇
ပဋ္ဌာနဂီ-၌ ပဋ္ဌ-အရ ၂၂၁
ပဋ္ဌတ္တိသ မဟဂ္ဂတေ ၄၀
ပဋ္ဌတ္တိသ စတုတ္တိသ- ၄၃/၄၅
ပဋ္ဌတ္တိသ စတုတ္တိသ ဒွယံ-၌ ၄၆
ပဋ္ဌဒ္ဓါရ၌သာဖြစ်၍ မနောဒ္ဓါရမဖြစ် ၇၄
ပဋ္ဌဒ္ဓါရ-မနောဒ္ဓါရ၌ဖြစ်သောစိတ် ၇၄
ပဋ္ဌဒ္ဓါရ၌ ဝါရ ၄-မျိုးကို ဝိသယ ၄-ရပ်နှင့် တွဲစပ်ပုံ ၁၀၁
ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းမည်ပုံ ၉၇
ပဋ္ဌဒ္ဓါရ၌ရနိုင်သော ဝီထိ ၁၀၂
ပဋ္ဌဒ္ဓါရဝီထိစိတ်သရုပ်ပြဂါထာ ၁၀၃
ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းနှင့်ယှဉ် ၅၃/၉၀
ပဋ္ဌဒ္ဓါရိကစိတ် ၇၅
ပဋ္ဌဒ္ဓါရိကစိတ်တို့၏အာရုံ ၇၇
ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝေဏ်ကစိတ် ၇၄
ပဋ္ဌဒ္ဓါရ၌သာ ဖြစ်သောစိတ် ၇၄
ပဋ္ဌဓာ ပရိဒီပယေ ၇၆

http://www.dhammadownload.com

ပဋ္ဌာန တတ္ထ သင်္ဂဟော ၄၀/၁၇၅
ပဋ္ဌာန နုတ္တရေ ဌိတာ ၄၂
ပဋ္ဌာနဝ မဟဂ္ဂတေ ၃၄
ပဋ္ဌာန နာမရူပီနံ ၂၄၃/၂၄၄
ပဋ္ဌ ပညာ-၌ ပဋ္ဌ-အရ ၂၂၇
ပဋ္ဌပညာသ ဆသဋ္ဌိ-၌ ၂၈
ပဋ္ဌပညာသ ဇဝနကိစ္စာနိ- ၆၉
ပဋ္ဌပညာသ ကေတရာ ၆၃/၆၄
ပဋ္ဌမစျာန် ၂၃-ပါး ၂၀
ပဋ္ဌမစျာန်ရပုဂ္ဂိုလ်၏ လားရောက်ရာ ဘုံဌာန ၁၆၁
ပဋ္ဌမစျာန်ကိုသာ ရ-ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၁
ပဋ္ဌမစျာန်ကို ရနိုင်-ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၁
ပဋ္ဌမ ပဋိဃသမ္မယုတ် အသခ်ါရိက ၄၉
ပဋ္ဌမ ပဋိဃသမ္မယုတ် သသခ်ါရိက ၅၀
ပဋ္ဌဝိမွိ အရူပန္တိစ-၌ ၂၅၀
ပဋ္ဌဝိဓော ဟောတိ အတ္ထိပစ္စယော ၂၄၇
ပဋ္ဌဝိသ ပရိတ္တာမှိ-၌ ၈၂
ပဋ္ဌ သဗ္ဗတ္ထ ဆစ္ဆေတိ-၌ ၈၂
ပဋ္ဌဟိ ဝသိတာဟိ-၌ ၂၆၅
ပဋ္ဌာရမ္မဏာနိ ပဋ္ဌဒ္ဓါရေ-- ၉၅
ပညာနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်-စေ ၃၈/၅၉
ပညာစရိုက်ရှိသူအားသင့်လျော် ၂၅၈
ပညာ ၅-ဌာန ၂၂၂/၂၂၃
ပညာပကာသိတာ သတ္တစတ္တာလီသ ၃၈
ပညာပိယတ္တာ ပညတ္တိ ၂၅၀
ပညတ္တိနာမရူပါနိ နာမဿ ၂၄၅
ပညတ္တိတိစ ဒုဝိဓာ ဟောတိ- ၂၅၁
ပညတ်ကို ဧကန်/အနေကန် ၈၄
ပညတ်ကိုသာ ဧကန်အာရုံပြု ၈၁
ပညတ်အပြား ၂၅၀
ပညတ် ၆-မျိုး ၂၅၃
ပညတ် ၂-မျိုး ၂၅၁
ပညတ်နာမ်ရုပ်ဖြစ်သော ပစ္စည်း ၂၄၉
ပညတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းများ ၂၅၉
ပညတ် ၂-ပါးကိုသိပုံနှင့် နာမ- ၂၅၂
ပညတ်နာမ်ရုပ်သည် နာမ်အား ၂၄၅
ပဋိဃဇဝနာနိစ-၌ စသဒ္ဒါဖြင့်-- ၁၂၇
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်းဝယ် သိမှတ် ၂၃၇
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နယ်ပယ်၌ လူ့ချမ်းသာ ဟု မရှိနိုင် ၂၃၇
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို အင္ဂန်(ကာလ) အစပ်/အလွှာ/ဝင်္ဂအားဖြင့် ဝေဖန်ပုံ ၂၃၈/၂၄၀/၂၄၁
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၏ ရင်းမြစ်မူလ ၂၄၁/၂
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်းနှင့် ပဋ္ဌာန်းနည်း ၂၃၅
ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ၂၇၄
ပဋိပတ္တိဓမ္မ/ရသကို ခံစားလိုသူတို့ အား လမ်းစဉ်ချတိုက်တွန်း ၂၈၅
ပဋိဘာဂနိမိတ် အဓိပ္ပါယ် ၂၆၄
ပဋိဘာဂနိမိတ်သည် ပရမတ်လော ၂၆၄
ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြစ်လာရကြောင်း ၂၆၄
ပဋိဘာဂနိမိတ်သာရ၍ ဥပစာရ ဘာဝနာ မရနိုင် ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၅
ပဋိဘာဂနိမိတ်သာ ရ၍ အပ္ပနာ ဘာဝနာ မရသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၄
ပဋိဘာဂနိမိတ်နှင့် အပ္ပနာဘာဝနာ ၂၆၅
ပဋိဘာဂနိမိတ်ရနိုင် ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၂/၆
ပဋိသန္ဓိ-အရ/ပဋိသန္ဓိစိတ္တ-အရ ၁၄၃
ပဋိသန္ဓေ ၄-မျိုး ၁၄၂
ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၉-ပါး ၆၈
ပဋိသန္ဓေစိတ်မရှိဘဲ ဘဝရပ်တည်

http://www.dhammadownload.com

နေနိုင်သူ ၁၃၅
ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် စုတိစိတ်တို့၏ အကြား ဖြစ်ပေါ်သည့်စိတ် ၁၇၃
ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် သဟဇာတဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်များ ၄၄၉
ပဋိသန္ဓေအခါ မရရှိင်သည့်ရုပ်များ ၂၀၄
ပဋိသန္ဓေကျိုးကို မပေးနိုင်သော ကုသိုလ် ၁၄၆
ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိတပ်စိတ် ၆၈
ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိတို့၏ ဝိသယပွဝတ္တိ ၉၃
ပဋိသန္ဓေနောင်ဖြစ်လာသည့် စိတ်ကို ဘဝင်စိတ်ဟု ဆိုရ ၁၇၃
ပဋိသန္ဓေနေ/မနေ ပုဂ္ဂိုလ် ၁၄၉
ပဋိသန္ဓေ စုတေခြင်း မရှိပုဂ္ဂိုလ် ၁၄၉
ပဋိသန္ဓေစိတ်အဓိပ္ပါယ် ၁၇၃
ပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်ပုံ ၁၆၅/၁၆၆
ပဌမဈာနဝိပါက် စတုတ္ထဈာန ၁၄၆
ပဌာန်းပစ္စည်းအနှစ်ချုပ် ၂၄၉
ပထမစျာန် ၁၁-ပါး ၂၀
ပထမစျာန် ၃-ဘုံ ၁၃၉/၁၄၆
ပထမစျာန်ဘုံသား တိဟိတ်ပုထုဇဉ် စုတိနောင်-- ၁၇၀
ပထမစျာန်ဘုံသား သောတာပန် သကဒါဂါမ်စုတိနောင် ၁၇၁
ပထမစျာန်ဘုံသား အနာဂါမ်စုတိ ၁၇၁
ပထမစျာန်ကိုသာ ရ-ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၁
ပထမစျာန်ကိုရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၁
ပထမစျာန်ပြဟ္မာ၏ ပဋိသန္ဓေ ၁၄၆
ပ, ဒု, တ, စ-စျာန်ကိုရ ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၁
ပထဝီကသိဏာဒီသု ဒွါဒိသတိ ၂၆၆
ပဘေဒအားဖြင့် ဗောဓိပက္ခိယ ၂၂၇
ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနတ်သက်ကို လူ့သက်ဖြင့်ရေတွက်ပုံ ၁၄၅
ပရမတ္ထကမ္မဋ္ဌာန်းများ ၂၅၉
ပရမတ္ထတရား ၄-ပါး ၁
ပရမတ္ထတရား ၄-ပါးနိဂုံး ၂၀၅
ပရမတ်အတု/အစစ် ၂၀၆
ပရမတ် ဧကန်/အနေကန် ၈၅
ပရိကံ, ဥပစာ, အမည်ရစိတ် ၁၀၆
ပရိကမ္မ-ဥပစာရဘာဝနာ ရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၀
ပရိကမ္မ-ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ရ ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၃
ပရိကမ္မနိမိတ်မည်ပုံ ၂၆၃
ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁-ပါး ၁၇၇
ပရိတ္တ အမည်ရသောစိတ် ၄၈/၈၂
ပရိတ္တာရုံမည်ပုံ/ဝီထိစိတ်သရုပ် ၁၀၀
ပရိတ္တာရုံဝီထိ၌ ဝုဋ္ဌော ၂-ကြိမ် ၃-ကြိမ်ဖြစ်ရကြောင်း ၁၀၀
ပရိတ္တာဘာ ၁၄၆/၁၄၇/၁၆၁
ပရိတ္တသုဘာ ၁၄၆/၁၄၇/၁၆၁
ပဝတ္တိအခါ၌သာ ရနိုင်သောရုပ် ၂၀၄
ပသာဒရုပ် ၅-ပါး ၁၇၆
ပါကကာလအားဖြင့် ကံ ၄-ပါး ၁၅၀
ပါကဒါနပရိယာယ ၁၅၀
ပါကဋ္ဌာန-၏အစွမ်းဖြင့် ကံ ၄-ပါး ၁၅၀
ပါပသင်္ဂဟ၌ အမည်-၁/၂/၃/၄/၅/ ၇/၈/၉-မည်ရ စေတသိက် ၂၁၁
ပါပါဟေတုကမုတ္တာနီ ၇
ပီတိယှဉ်/မယှဉ်စိတ် ၂၉
ပီတိ၏ အာဝေဏိကကိစ္စ ၂၁၃
ပီတိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ၂၁၃

http://www.dhammadownload.com

ဝိတိမယှဉ်နိုင်သည့် အကုသိုလ် ၃၁
ဝိတိကြဉ် ပကိဏ်းစေတသိက်
၅-လုံးနှင့်ယှဉ်သောစိတ် ၃၁
ဝိတိနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက် ၅၈
ဝိတိ မယှဉ်နိုင်သည့်ဟိတ် ၆၇
ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံး၌ ရနိုင်သည့် စေ- ၆၀
ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်တည်း၌ သောတာ
ပတ္တိမဂ်စိတ် ၅-ပါးလုံး ဖြစ်နိုင်/
မဖြစ်နိုင် ၁၈
ပုဂ္ဂိုလ်အလိုက် အပွနာဇော စောပုံ ၁၁၁
ပုဂ္ဂိုလ် ၁၂-ယောက် ၁၂၄
ပုဂ္ဂိုလ်အပြား ၀ါကရား ၁၄၁
ပုဂ္ဂိုလ် (၂၁၄)ယောက်ရေတွက်ပုံ ၁၄၁
ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်စီသာဆိုင်- ၂၅၉
ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးနှင့်ဆိုင် ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၅၈
ပုညကိရိယဝတ္ထု ၃/၁၀-ပါး ၁၅၄
ပုညာပုညာနိ ဝီသတိ-၌ ၉
ပုထုဇဉ်သာ ရနိုင်သောဘုံ ၁၄၁
ပုထုဇဉ်ဘုံ မရနိုင်သောဘုံ ၁၄၁
ပုထုဇဉ်ပြဟ္မာ ၁-ဦးသာ ရနိုင်ဘုံ ၁၄၁
ပုထုဇဉ် သေက္ခ မရသောစိတ် ၁၂၆
ပုထုဇဉ်၌ရနိုင်သော ဝိထိစိတ် ၁၃၀
ပုထုဇဉ်၌ မရနိုင်သောစိတ် ၁၂၆
ပုထုဇဉ်၌ ရနိုင်သော ကြိယာ ၆/၁၂၆
ပုထုဇဉ်၌သာ စောနိုင်သည့်ဇော ၁၂၈
ပုထုဇဉ်၌သာ ရနိုင်သည့်စိတ် ၁၂၈
ပုထုဇဉ်၌ ရနိုင်သည့် စေတသိက် ၆၀
ပုထုဇဉ်၌ ရနိုင်သောဟိတ် ၆၆
ပုထုဇဉ်နှင့်အရိယာတို့၏ အနွယ်ကို
ဆက်စပ်ပေးသည့်စိတ် ၂၇၅
ပုထုဇဉ် ရ-မရ ဣန္ဒြေ ၂၁၆
ပုထုဇဉ်ဘဝမှ အရိယာဘဝသို့
ကူးပြောင်းပုံ ၂၇၅
ပုထုဇဉ် ရယ်ရွှင်သည့်စိတ် ၁၈၇
ပုထုဇနဘဝဂ် ၁၅၀
ပုထုဇနာန သေက္ခာနံ ၁၁၁
ပုဗ္ဗာပရနိယာမိတံ-၌ ၉၂/၉၃
ပုမ္ဘာဝဒသကကလာပ်၌ပါဝင် ၁၉၂
ပုရေဇာတသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူးပြု ၂၄၆
ပုရေဇာတိန္ဒြိယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး ၂၄၇
ပျင်းရိသူများ ဇိုလ်မဖြစ်နိုင် ၂၁၈
ဖလသမာပတ်ဝင်စားနိုင်သူ ၁၂၃
ဖလသမာပတ္တိဝီထိ ၁၂၃
ဖလသမာပတ္တိဝီထို၌ပါသောဖိုလ်၏
သုညတဝိမောက္ခအမည် ၂၈၀
ဖဿနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက် ၅၈
ဖိုလ်စိတ် ၄-ပါး ၁၆
ဖိုလ်စိတ် ၄-ပါးပြားရကြောင်း ၁၆
ဖိုလ်စိတ် ၂၀-ပါး ၁၉
ဗလဓမ္မာ နဝေရိတာ-၌ နဝ-အရ ၂၂၁
ဗဟိဒ္ဓကို ဧကန်+အနေကန် ၈၄/၈၅
ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ရနိုင် ကလာပ် ၁၉၅
ဗဟုစိတ္တက္ခဏာတီတာနိ- ၉၅
ဗာတ္တိံသစေဝ တိံသေတိ ၄၃/၄၄
ဗာတ္တိံသ ဒွယေ-၌ ၄၆
ဗာဟိရရူပ် ၂၃-ပါး ၁၈၀
ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းပုံ ၂၅၆
ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းရုံမျှဖြင့်
စျာန်ရနိုင်/မရနိုင် ၂၆၀
ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းပုံနှင့်
ပွားများရကျိုး ၂၆၈
ဗုဒ္ဓါနုဿတိစသော ကမ္မဋ္ဌာန်း

http://www.dhammadownload.com

ရနိုင်သောနိမိတ်နှင့်ဘာဝနာ ၂၆၉
ဗုဒ္ဓစရိုက်ရှိသူအား သင့်လျော်သော
ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၅၈
ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးနှင့်တရားကိုယ် ၂၂၅
ဗောဓိပက္ခိယသင်္ဂဟ ၂၂၂/၂၂၃
ဗောဓိပက္ခိယသင်္ဂဟ၌ ၁/၂/၄/၅/
၈/၉-ဌာနရှိသောတရား ၂၂၃
ဗောဓိပက္ခိယတရားကိုယ် ၂၂၆
ဗောဓိပက္ခိယတရား အချို့ရနိုင်
သော လောကုတ္တရာ ၂၂၈
ဗောဓိပက္ခိယတရား အားလုံးရနိုင်
သော လောကုတ္တရာစိတ် ၂၂၈
ဗောဓိမည်သော ဣန္ဒြေ ၂၁၅
ဗိုလ် ၂/၃/၄/၆/၇/၉-ပါးနှင့်
ယှဉ်သည့်စိတ် ၂၁၃
ဗိုလ် ၉-ပါးနှင့် တရားကိုယ် ၂၁၃
ဗိုလ်တရားကိုယ် ၉-ပါး ၂၂၁
ဗိုလ် ၉-ပါးနှင့်မယှဉ်သည့်စိတ် ၂၁၈
ဗိုလ်မထိုက်သော စိတ် ၂၂၀
ဗိုလ် ၅-ပါးနှင့်တရားကိုယ် ၂၂၄
ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဈာ ၁၄၆/၁၄၇/၁၆၀
ဗြဟ္မပုရောဟိတာ ၁၄၆/၁၄၇/၁၆၀
ဗြဟ္မဝိဟာရ ၄-ပါး ၂၅၆
ဗြဟ္မာသြဇာ ဗြဟ္မာထမင်းရှိ/မရှိ ၂၀၃
ဗြဟ္မာ့ပြည်မှာတဝင်းဝင်း-- ၁၇၀
ဗြဟ္မာမင်းကြီး ဖန်ဆင်းမှုကြောင့်
သတ္တဝါတွေ ဖြစ်လာရသည် ၁၆၆
ဘဝင် ၃-ပါး ၁၅၀
ဘဝင်၌ရနိုင်သော ဝိထိစိတ် ၁၃၄
ဘဝင်နှင့်စုတိဖြစ်ပုံ ၁၇၂/၄
ဘဝင်စိတ်ဖြစ်ပုံ ၁၇၂
ဘဝင်စိတ် အဓိပ္ပါယ် ၁၇၃
ဘဝင်စိတ်တို့၏ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာ ၁၇၃
ဘဝင်လှုပ်၍ ပဌမဆုံးဝီထိစိတ်ဖြစ် ၉၆
ဘဝင်္ဂစလန/ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒမည်ပုံ ၉၇
ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒအမည်ရသောစိတ် ၉၇
ဘဝင်၏ အစ, အလယ်, အဆုံး၌ဖြစ်
သော စိတ် ၁၇၃
ဘဝ ပစ္စယာ ဇာတိ-၌ ဇာတိ-အရ ၂၃၇
ဘာဝနာဗလအဝိတက္ကစိတ် ၂၈
ဘာဝနာ ၃-ပါး ၂၅၅
ဘာဝနာ ၃-ပါးလုံးရ ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၀
ဘာဝနာ ၃-ပါးဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ၂၆၀
ဘာဝရုပ် ၂-ပါး ၁၇၆
ဘုံစိတ်အပြား ၄-ပါး ၁
ဘုံ ၄-မျိုး ၁၃၈
ဘုံအလိုက်ဝီထိစိတ်ရုပ် ၁၃၅
ဘုံ၌ပုဂ္ဂိုလ်ရသင်္ဘဂါထာ ၁၄၀
ဘုံအလိုက်ရုပ်ဖြစ်ပုံပြ-- ၂၀၄
ဘုရားအလောင်း ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း၌
ရနိုင်သော ဝီထိစိတ် ၁၂၈
ဘုရားအစရှိသော အတိက္ကဋ္ဌာရုံ၌
ဥပေက္ခာဇော/ဒေါသဇော
စောသော ပုဂ္ဂိုလ် ၁၁၆
ဘုရား-ရဟန္တာတို့မှာ လောဘ, ဒေါသ
မောဟရှိသေးသည်ဟု ပြော
သော အယူဝါဒ မှန်/မမှန် ၁၃၇
ဘုရား ရဟန္တာတို့သန္တာန်၌သာ
ဖြစ်သော အသောဘနစိတ် ၆
ဘုရားရှင်၏ ပဋိသန္ဓေစိတ် ၂၂
ဘုရားရှင်၌ အနာဂတ်ကိုသိစွမ်းနိုင်
သော ဉာဏ်ရှိ/မရှိ ၈၀

http://www.dhammadownload.com

ဘုရား ရဟန္တာ ရယ်ရွှင်သည့်စိတ် ၁၈၇
ဘူတကသိုဏ်း ၄-ပါး ၂၅၅
ဘူမိပုဂ္ဂလဘေဒေန-၌ ၉၂
ဘေဒါဘာဝေန နိဗ္ဗာန်-၌ ဘေဒ ၂၃၂
မစင်ကိုနှစ်သက်သော ခွေးသန္တာန် ၉၈
မဒ္ဒရိယနှင့်ယှဉ် စိတ်-စေ ၃၄/၅၈
မဇ္ဈိမ အမည်ရသောစိတ် ၄၈
မဇ္ဈေ အဋ္ဌ ပစ္စုပ္ပန္နော အဒ္ဓါ ၂၃၈
မဇ္ဈေ ဆ ဉာဏာနိ ၂၁၉
မတင့်တယ်သော်လည်း အကုသိုလ် မမည်သောစိတ် ၁၉
မဂ်ကိစ္စ ၁၆-ချက် ၂၇၅/၂၇၆
မဂ်စိတ် ၄-ပါး ၁၅
မဂ်စိတ် ၄-ပါးပြားရကြောင်း ၁၆
မဂ်စိတ် ၂၀-ပါး ၁၉
မဂ်စိတ်ခေါ်ငြား တဖွားဖွား ၁၁၈
မဂ်စိတ်အကျဉ်း ၄-ပါးမှ အကျယ် ၂၀-ဖြစ်လာရကြောင်း ၁၇
မဂ်ဇော ဖိုလ်ဇောစောပုံ ၁၁၈
မဂ်ဇောစောသည့်အချိန်ကာလ နာရီဝက်ကြာသည်-- ၁၁၈
မဂ်နောင်ဖိုလ်စိတ်ဖြစ်လာပုံ ၂၇၆
မဂ်ဖိုလ်ရပြီးနောက်ဖြစ်ပေါ်လာသောဉာဏ် ၂၇၆
မဂ်ပေါက်ဖိုလ်ဝင်-- ၁၁၈
မဂ်ဖိုလ်တို့၏ သုညတဝိမောက္ခ ၂၈၀
မဂ်ဖိုလ် မရနိုင်သူများ ၁၂၅
မဂ်ရခါနီးစိတ်အစဉ်ဖြစ်ပုံ ၂၇၄
မဂ်ရခါနီးဖြစ်သော စိတ်၏အာရုံ ၂၇၅
မဂ်ရပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဖိုလ်ရရန် သီးသန့်ကျင့်ရန်မလို ၁၁၉
မဂ္ဂဏ် နဝ ဝတ္ထုတော-၌ နဝ-အရ ၂၂၁
မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၄-ယောက်၌ ရနိုင်သော စေတသိက် ၆၀
မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၄-ယောက်၌ ရနိုင်သည့် ဝိထိစိတ် ၁၃၂
မဂ္ဂဝီထိပုံစံ ၂၇၅
မဂ္ဂဝီထိ၌ပါသောဖိုလ်၏ သုညတ- ၂၇၉
မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ၂၇၂
မဂ္ဂါဘိညာသကီ မတာ-၏အကျယ် ၁၂၃
မဂ္ဂင် ၁၂-ပါးနှင့်တရားကိုယ် ၂၁၃
မဂ္ဂင် ၈-ပါးနှင့်တရားကိုယ် ၂၂၅/၆
မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၉-ပါး ၂၂၁
မဂ္ဂင်မရထိုက်သောစိတ် ၂၂၀
မဂ္ဂင် ဗိုလ် ဣန္ဒြေမထိုက်သော-- ၂၂၀
မနောကံ ၃-ပါး/မနောကံမည်ပုံ ၁၅၂
မနောဓာတ် ၃-ပါး၌ယှဉ် စေ- ၅၃
မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ် ၅၂/၉၀
မနောဒွါရတရားကိုယ် ၃၃
မနောဒွါရမည်ပုံ ၃၃
မနောဒွါရ၌ဖြစ်သောစိတ် ၃၄
မနောဒွါရ၌သာဖြစ်သောစိတ် ၃၄
မနောဒွါရ၌သာဖြစ်သော စေ- ၃၆
မနောဒွါရာဝေဏီကစိတ် ၃၄
မနောဒွါရိကစိတ်တို့၏အာရုံ ၃၃
မနောဒွါရဝီထိစိတ်သရုပ်ဂါထာ ၁၀၅
မနောဓာတ်အမည်ရသောစိတ် ၈၇
မနောဓာတ် ၃-ပါးတို့၏အာရုံ ၃၈
မရဏာသန္န ၄-ဝီထိ ၁၆၅
မရဏာနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းသူ ဈာန်တရား ရနိုင်/မရနိုင် ၂၆၀
မဟန္တာရုံ ၂-ဝီထိ/မည်ပုံ ၉၉
မဟန္တာရုံဝီထိစိတ်သရုပ် ၉၉

http://www.dhammadownload.com

မဟာပြဟ္မာ ၁၄၆/၁၄၇
မဟာကုန်း, ကြီး, ဝိ-နှင့်ယှဉ် စေ- ၅၅
မဟာကုသိုလ် စ-ပါးနှင့်ယှဉ် ၄၀
မဟာကုသိုလ်, ဝိပါက်, ကြိယာ ၇/၈
မဟာကုသိုလ် ပ, ဒု, တ, စ-ဒွေး တို့၌ ယှဉ်သည့် စေတသိက် ၄၄
မဟာကု-ကြီဇောနောင်-- ၁၁၀
မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်၏ နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုရာအခါ ၁၀၉
မဟာကုသိုလ်ဇောနောင် ကျန်ခဲ့သော တဒါရုံ ၁၁၄
မဟာကြီဇောနောင် ကျန်ခဲ့သော တဒါရုံ ၁၁၄
မဟာကြိယာ ပ, ဒု, တ, စ-ဒွေးတို့၌ ယှဉ်သည့် စေတသိက် ၄၅/၆
မဟာကြိယာ ပထမဒွေးနှင့် စေတသိက် ယှဉ်ပုံချင်းတူညီ ၆၁
မဟာဘုတ် ၄-ပါး ၁၇၅/၆
မဟာဝိပါက် ပ, ဒု, တ, စ-ဒွေးတို့၌ ယှဉ်သည့် စေတသိက် ၄၆
မဟာလူသား အရိယာများသာ ရပိုင်ခွင့်ရှိသည့်စိတ် ၁၂၇
မဟဂ္ဂုတ်ဇောစောပုံ ၁၁၈
မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၂၇-ပါး ၁၄
မဟဂ္ဂုတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၄၃/၄၄
မဟဂ္ဂုတ်စိတ်၌ယှဉ် စေတသိက် ၄၀
မဟဂ္ဂုတ်ပထမစျာန် ၃-ပါးနှင့် စေတသိက်ယှဉ်ပုံချင်းတူညီ ၅၃
မဟဂ္ဂုတ်ပ, ဒု, တ, စ, မ-စျာန် ၃-ပါး၌ယှဉ်သည့် စေတသိက် ၄၃
မဟဂ္ဂုတ်စိတ်အားလုံးနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက် ၄၃
မဟဂ္ဂုတ်စိတ်အားလုံးနှင့် မယှဉ်သည့် စေတသိက် ၄၄
မဟဂ္ဂုတ်စိတ်အချို့၌ယှဉ်စေ- ၄၃
မဟဂ္ဂုတ်ကိုသာ ဇောနှိပ်အာရုံပြု ၈၀
မဟဂ္ဂုတ်ကို ဇောနှိပ်+အနေကန် ၈၄
မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာနိ-- ၈၀
မာနနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်-စေ ၃၄/၅၈
မိကျောင်းမှာ လျှာမရှိ-- ၁၉၈
မိခင်ဘုရားရှိခိုးနေသည်ကို-- ၂၄
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင် ၂၁၄
မိစ္ဆာဝါယာမမဂ္ဂင် ၂၁၄
မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင် ၂၁၄
မိစ္ဆာသမာဓိမဂ္ဂင် ၂၁၄
မိဒ္ဓနှင့်ယှဉ်သည့် စိတ်-စေ ၃၄/၅၉
မိဿကသင်္ဂဟ၌ သမုစ္စယသင်္ချာ ၂၁၂
မိဿကသင်္ဂဟ-၌ အမည် ၁/၂/၃/၄/၅-မျိုးရ စေတသိက် ၂၂၂
မိဿကသင်္ဂဟတွင် မပါဝင်သော ပရမတ္ထတရားများ ၂၁၂
မိဿကဓာတ် ၂၃၀
မုချကာမာဝစရစိတ် ၂
မုချရူပါဝစရစိတ် ၁၀
မုချအရူပါဝစရစိတ် ၁၂
မုဒိတာနှင့်ယှဉ် စိတ်-စေ ၅၉
မူလနှစ်ပါးကြောင့်ဖြစ်သော ကံ ၁၅၃
မူလဝိသုဒ္ဓိ ၂-ပါး ၂၇၀
မေတ္တာ၏ တရားကိုယ် ၂၅၇
မေတ္တာတရားလက်ကိုင်ထားသင့်သူ ၂၅၉
မေတ္တာဘာဝနာပွားများသူ ၂၆၂
မောဟစရိုက်ရှိသူအားသင့်လျော် ၂၅၈

http://www.dhammadownload.com

မောဟစရိုက်ရှိသူနှင့် သင့်လျော်သော ကသိုဏ်းဝန်း ၂၅၉
မောဟမူစိတ် ၂-ပါး ၃/၅၅ /၈၉
မောဟမူလာနိစ ဒွေတိ ၃
မောဟနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်-စေ ၃၄/၅၅
မောဟမူလသာဓာရဏာ ၃၆
မောဟမူဇော ၂-ပါးနောင် ကျန်ိုင်သော တဒါရုံ ၁၁၄
မြတ်စွာဘုရား၏ ပဋိသန္ဓေစိတ် ၂၂
မြတ်စွာဘုရား ရေမီးအစုံ တန်ခိုး- ၁၁၇
မြတ်ပုဒ္ဓကို ဖူးမြော်သူ၌ ဝိပါက် ၁၄၆
မြစ်ရေအလျဉ်ကဲ့သို့ဖြစ်စေတတ်သော တရားများ ၁၇၃
မှီသာမှီတတ် မမှီအပ်သောရုပ် ၁၇၅
မှီလည်းမှီတတ် မှီလည်းမှီအပ် ၁၇၅
မိန်းမနှင့်ယောကျ်ား ပုံသဏ္ဌာန် ကွဲပြားရကြောင်း ၁၇၆
မေးခွန်းလွှာ၌ရနိုင်သော ရုပ် ၁၉၇
မေးခွန်းလွှာကိုကြည့်ရှုနေသော- ၉၇
မြင်သိစိတ်နောက်ဆက်လက်ဖြစ် ၉၇
မြင်းအသက် (၇)နှစ်စသည် မမှန် ၁၄၄
မျက်စိချင်းစကားပြောသည် ၄၄၈
မျက်စိဖြင့် မြင်သိစိတ်ဖြစ်ပုံနှင့် နှာခေါင်းဖြင့် နံသိစိတ်ဖြစ် ၁၈၃
မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် ကုသိုလ်ပြုလုပ်သူ၏ အခြံအရံတရား ၁၆၆
ယထာရဟမေကဒွါရိကစိတ္တာနိ- ၇၅
ယထာရဟံ စတုတ္ထဲ ပဉ္စမံဝါ ၁၀၆
ယထာသမ္ဘဝမေကကိစ္စာနိ-၌ ၇၁
ယထာသမ္ဘဝံပါဠိကို ထောက်ခံ ၇၈
ယာမာနတ်သက် ၁၄၅
ယုဂဠစေတသိက် ၂၆
ယေဘုယျကာမာဝစရစိတ်- ၂
ယေဘုယျရူပါဝစရစိတ် ၁၀
ယေဘုယျ အရူပါဝစရစိတ် ၁၂
ယေဝါပနက စေတသိက် ၆၀
ယောဂ ၄-ပါးနှင့်တရားကိုယ် ၂၀၇
ယောဂီအမည်ရသော စေတသိက် ၅၄
ယောကျ်ားဖြစ်ပါလျက် မိန်းမစိတ် ပေါက်နေသူ၏ ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၄၃
ယုံကြည်မှု အပြည့်အဝရှိပါလျက် အသိဉာဏ်လုံး၀ မပါစိတ် ၃၈
ရံခါ ၆-ခွါရှဉ်ဖြစ်၍ ရံခါ ၆-ခွါရမှ လွတ်သောစိတ် ၇၅
ရဟန္တာတို့သန္တာန်၌ တဒါရုံဖြစ်ပုံ ၁၁၃
ရဟန္တာ၏ မဟာကြိယာဇောနောင် စောနိုင်သည့် အပွနာဇော ၁၁၃
ရဟန္တာ၏ နိရောဓသမာပတ္တိဝိထီ ၁၂၂
ရဟန္တာ မရနိုင်သော ဝိထိစိတ် ၁၂၆
ရဟန္တာ ရနိုင်သော စေတသိက် ၆၀
ရဟန္တာတို့၏ သီးခြားစိတ် ၁၂၇
ရဟန္တာ၌ရနိုင်သည့် ဝိထိစိတ် ၁၃၀
ရဟန္တာဟု ခေါ်ဆိုရပုံ ၂၈၂
ရဟန္တာ၌ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၂၇၇
ရဟန္တာပယ်သော ကိလေသာ ၂၈၂
ရဟန္တာပယ်သော အကုသိုလ် ၂၈၃
ရဟန္တာများနှင့်သာ ဆိုင် ဣန္ဒြေ ၂၁၅
ရဟန္တာဟု သတ်မှတ်နိုင်ရန် ပြည့်စုံရမည့် အရည်အချင်း ၂၈၂
ရဟန္တာရယ်ရွှင်သည့်စိတ် ၁၈၇
ရဟန္တာသန္တာန်၌သာ ရသော အဟိတ်စိတ် ၆

http://www.dhammadownload.com

ရဟန္တာသန္တာန်၌သာ စောသည့်ဇော၁၂၈
ရဟန္တာသန္တာန်၌သာ ရနိုင်သည့် ၁၂၈
ရဟန္တာနှင့် မဂ္ဂဋ္ဌာန်၌ ရနိုင်-ဟိတ် ၆၆
ရာဂစရိုက်ရှိသူအား သင့်လျော် ၂၅၇
ရာဇဃုတ္တော-၌ ပညတ် ၂၅၃
ရူပံ နာမဿ စေကဓာ- ၂၄၃/၂၄၅
ရူပကံ၏အကျိုးပေးရာဘုံ ၁၆၀
ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယသတ္တိဖြင့်-- ၂၄၇
ရူပစျာန်ကိုရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆၂
ရူပစျာန်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ ၂၆၅
ရူပ ဒုတိယစျာန်စသည် ဖြစ်ပေါ်ပုံ ၂၆၅
ရူပ ၁၆-ဘုံ ၁၃၉
ရူပတိဟိတ်ပုထုဇဉ်ရနိုင်သည့်စိတ် ၁၂၈
ရူပတိဟိတ်စုတိနောင်-- ၁၆၉
ရူပပဋိသန္ဓေ ၆-ပါး ၁၄၅
ရူပပဋိသန္ဓေ၏အာရုံ ၁၆၇
ရူပပထမစျာန်ဖြစ်ပုံ ၂၆၅
ရူပ ပ, ဒု, တ, စ-စျာန်ပြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း ၁၄၇
ရူပပြဟ္မာ မရနိုင်သော ရုပ်ကလာပ် ၂၀၂
ရူပပြဟ္မာတို့အား ရနိုင်/မရနိုင်သော ရုပ်များ ၂၀၂
ရူပပြဟ္မာတို့အား ပဋိသန္ဓေ+ပဝတ္တိ အခါ ရနိုင်သော ရုပ်ကလာပ် ၂၀၂
ရူပပြဟ္မာကြီးများပြုလုပ်ဖွယ် မလိုသော အမှုကိစ္စ ၆၈
ရူပပြဟ္မာဘုံသို့ လားစေတတ်သော ကံ ၅-ပါး ၁၅၅
ရူပပြဟ္မာပြည်၌ လူပြည်၌ကဲ့သို့ အမျိုးသမီး အမျိုးသားကွဲပြား ၂၀၃
ရူပပြဟ္မာများ၌ ကာယိကဒုက္ခဖြစ်- ၂၀၂
ရူပပြဟ္မာကြီးများ အလျှုပေးခြင်း သီလဆောက်တည်ခြင်း မရှိ ၁၅၅
ရူပပြဟ္မာများ၌ လူသားတို့ကဲ့သို့ ခဲဖွယ်ဘောဇဉ် သုံးဆောင်မှု- ၂၀၂
ရူပဘုံ အရူပဘုံ၌ရနိုင်သောဟိတ် ၆၆
ရူပဘုံ၌ အကျိုးပေးသော ဝိပါက် ၁၅၃
ရူပဘုံ၌ရနိုင်သည့် ဝီထိစိတ် ၁၃၂/၃
ရူပဘုံ၌ မရနိုင်သည့်ဝီထိစိတ် ၁၃၂/၃
ရူပဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေအခါ မရနိုင်ရုပ် ၂၀၂
ရူပဘုံ၌သာ ရနိုင်သော စိတ်၏ သရုပ်ပြပါဠိ ၁၁
ရူပဘုံ၌ရနိုင်သော ဒွါရ ၃၂
ရူပဘုံ၌ရနိုင်သော ရုပ် ၄၄၉
ရူပရဟန္တာ၌ ရနိုင်သည့် မဟန္တာရုံ ဝီထိစိတ် ၉၉
ရူပရုပ် ၁၈-ပါး ၁၇၃
ရူပဓမ္မာနမာယူ-၌ ၉၅
ရူပရဟန္တာရနိုင်သည့်ဝီထိစိတ် ၁၃၀
ရူပသင်္ဃ ၅-ပါး ၁၇၅
ရူပသာ ၂-ခုအထူး ၁၇၈
ရူပသောတာပန်ရနိုင်သည့်စိတ် ၁၂၉
ရူပ သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ် ၁၂၉
ရူပါဝစရ ကုသိုလ်ကံ ၅-ပါး ၁၅၅
ရူပါဝစရ ဒု-စျာန်စသည်ဖြစ်ပုံ ၂၆၅
ရူပါဝစရကုသိုလ်/ကြိယာ ပဋ္ဌမစျာန် စိတ်၏အာရုံ ၉၁
ရူပါဝစရစိတ် ၁၅-ပါး ၁၀
ရူပါဝစရစိတ် ၁၅-ပါးပြားရ- ၁၂
ရူပါဝစရစိတ်နှင့်ယှဉ် စေ- ၂၅
ရူပါဝစရဘူမိ သောဠသဝိဓာ-၌ ၁၃၉
ရူပေ စတုဗ္ဗိဓာ တိဝတ္ထု-၌ ၈၉

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်ဓာတ် ၁၀-ပါး ၂၃၀
ရုပ်ပဋိသန္ဓေ ၁၄၆
ရုပ်၏အသက် ၉၅
ရုပ် ကွန်ဒြေ ၂၁၆
ရုပ် ဧကန်+အနေကန် ၈၅
ရုပ်နှ/ရုပ်ကြမ်း ၁၈၁
ရုပ်အစစ်+အတု ၁၇၇
ရုပ်ဖြစ်ရာဌာန ၃-မျိုး ၂၀၄
ရုပ်ဖြစ်ပုံ ၂-မျိုး ၂၀၄
ရုပ်သည်နာမ်အား ၁-ပစ္စည်း ၂၄၅
ရုပ်ဖြစ်သော ပစ္စည်း ၂၄၉
ရုပ်+နာမ် ခွဲခြားပုံ ၂၄၉
ရုပ်-နာမ်အစုံ ပဋိသန္ဓေနေသော သတ္တဝါ ၁၆၈
ရုပ်နာမ်ဓမ္မသခီရတို့၏ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဖြစ်ရကြောင်း ၂၇၃
ရုပ်မြင်သံကြားကို ကြည့်ရှုသောဥစ္စ/၁၀၃
ရုပ်ဖြစ်ကြောင်းတရား ၄-ပါး ၁၈၄
ရုပ်ကိုဖြစ်စေတတ်သောနာမ် ၁၈၅
ရုပ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ် ၁၈၅
ရုပ်ကိုဖြစ်စေနိုင်သော ရုပ်များ ၁၈၅
ရုပ်၏အကြောင်းဖြစ်သော ရုပ် ၁၈၆
ရုပ်၏အကျိုးဖြစ်သော ရုပ် ၁၈၆
ရုပ်သာမညကိုဖြစ်စေသောစိတ် ၁၈၆
ရုပ်သက်သက် ပဋိသန္ဓေနေသော သတ္တဝါ ၁၆၈
ရုပ်သက်သက်ကိုသာ ဖြစ်သောစိတ်၁၈၆
ရုပ် ကွရိယာပုထု ဖြစ်စေသောစိတ်၁၈၇
ရုပ် ကွရိယာပုထု ဝိညတ်ကို ၁၈၇
ရုပ်ကိုမဖြစ်စေသော စိတ် ၁၈၇
ရုပ်ကိုဖြစ်စေနိုင်သောစိတ် ၁၈၇
ရုပ်ကလာပ်၏လက္ခဏာ ၄-ပါး ၁၉၁
ရုပ်ကလာပ် ၂၁-စည်း ၁၉၁
ရုပ်ကလာပ်ဖွဲ့ဖို့ မူလအခြေခံဖြစ် ၁၉၂
ရုပ်တရားအားလုံးတို့၏ ရနိုင်သော အမည် (၈)မျိုး ၁၇၉
ရုပ် ၄-ပါးတို့ ရှေးဦးစွာဖြစ်လာပုံ ၁၉၉
ရုပ်လေးပါးတို့နောက်ဆုံးချုပ်ပုံ ၂၀၀
ရုပ်သံသရာစက်လည်ပုံ ၂၀၁
ရယ်ရွှင်ခြင်းကိုဖြစ်စေသောစိတ် ၁၈၆
ရယ်မြူးလိုသောစိတ်ဖြင့် သတ္တဝါ တဦးကိုကစားရာ၌ သေလျှင် ၁၆၁
လက္ခဏာရုပ် ၄-ပါး ၁၇၈
လက္ခဏာရုပ် ၄-ခုတို့ကို နှ ကုတောစိ သမုဋ္ဌာနရုပ်ဟုဆိုရကြောင်း ၁၉၀
လက္ခဏာယာဉ် ၃-ပါး ၂၇၀
လဟုတာဒေကာဒသကကလာပ် ၁၉၃
လူမှုနယ်ပယ်၌ "လူချမ်းသာ" ၂၃၇
လူစဉ် မမှီလူသား၌ မရနိုင်စိတ်- ၁၂၆
လူစဉ်မှီ/မမှီလူသား၏ ပဋိသန္ဓေ ၁၄၃
လူစဉ် မမှီ-တို့၏အတိတ်ကံ ၁၆၀
လူနှင့်အတူ သေသောရုပ် ၂၀၁
လူသေသော်လည်း ခဏမျှ ကျန် ၂၀၁
လူပင်သေသော်လည်း မသေဘဲ ဆက်လက်ဖြစ်နေဆဲရုပ် ၂၀၁
လူပျင်းများ ဝိုလ်ဖြစ်နိုင်/မဖြစ်နိုင် ၂၁၈
လူတို့စေခိုင်းနေသော ကွန်ပျူတာ၌ အသက်ရှိ/မရှိ ၁၉၅
လူသေကောင်၌ ရနိုင်သောရုပ်နှင့် ကလာပ် ၁၉၇
လူသားများ အမိဝမ်းတွင်း၌ပဋိသန္ဓေ တည်နေဆဲအခါရနိုင်သော ၁၉၉

http://www.dhammadownload.com

လူသည် မျောက်မှဆင်းသက်လာသည်-ဟူသော စကား- ၁၄၃
လူသေလျှင် လူသာဖြစ်ရမည်-- ၁၇၀
လူနှင့်တိရစ္ဆာန်ဖြစ်ပေါ်လာရခြင်းသည် ထာဝရဘုရားသခင်-- ၄၅၀
လူသားချင်း တူပါလျက်-- ၁၆၀
လူ့ဘဝပြန်ဖြစ်မည့်သူများ-- ၁၆၄
လေတိုက်နေသော သစ်ပင်၌ရနိုင်သော ကလာပ်နှင့်ရုပ် ၁၉၇
လေးကြိမ်စောသည့်ဇော ၁၂၄
လေးကိစ္စတပ်သောစိတ်/စေ ၇၀/၇၂
လောကီယေပိ ယထာယောဂံ- ၂၂၈
လောကီစိတ် ၈၁-ပါး ၁၄/၁၅
လောကီ ဝိရတီအာရုံပြုပုံ ၈၆
လောကီ-လောကုတ္တရာစျာန်စိတ် ၂၀
လောကီ+လောကုတ္တရာစိတ်၌ယှဉ် ၅၆
လောကီနယ်ပယ်၌ ပုထုဇဉ်လူးသား၏ တစ်ဦး၏ နောက်ဆုံးစိတ် ၂၇၅
လောကုတ္တစိတ်အကျဉ်း ၈-ပါး ၁၅
လောကုတ္တရာအကျယ်ဖြစ်လာရ ၂၀
လောကုတ္တရာစိတ်သင်္ဂဟနည်း ၄၁/၄၂
လောကုတ္တရာ ပ, ဒု, တ, စ, မ-စျာန် တို့၌ ယှဉ်နိုင်သည့် စေ- ၄၁
လောကုတ္တရာ ၈-ပါးနှင့်ယှဉ် စေ- ၅၅
လောကုတ္တရာအားလုံးနှင့်ယှဉ် ၄၂
လောကုတ္တရာအချို့၌ယှဉ်စေ- ၄၂
လောကုတ္တရာအာလုံးနှင့်မယှဉ်စေ- ၄၂
လောကုတ္တရာဝဇ္ဇိတသဗ္ဗာရမ္မဏာနိ ၇၉
လောကုတ္တရာကြဉ် အလုံးစုံးကို အာရုံပြုသောစိတ် ၇၉
လောကုတ္တရာစိတ် အကျယ် ၄၀-
ရှိုပါလျက် သင်္ဂဟနည်း ၅-နည်း သာ ရှိရကြောင်း ၄၂
လောကုတ္တရာဝိရတီ အာရုံ ၈၆
လောဘမူစိတ် ၈-ပါး ၂/၁၅/၈၉
လောဘကြီးသူ ၂၅၇
လောဘမူကြောင့်ဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံ ၃-ပါး ၁၅၂
လောဘမူ, ဒေါသမူကြောင့်ဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံ ၄-ပါး ၁၅၃
လောဘမူလေသူ တယော ဂတာ ၃၅
လောဘမူလသာမာရဏာ ၃၆
လောဘမူ ပ, ဒု, တ, စ-အသခ်ါရိုက် စိတ်၌ ယှဉ်သည့် စေတသိက် ၄၈
လောဘမူ ပ, ဒု, တ, စ-သသခ်ါရိုက် ၌ ယှဉ်သည့် စေတသိက် ၄၉
လောဘမူဇောနောင် ကျနိုင်သော တဒါရုံ ၁၁၄
လောဘအမည်ရသောတရား ၂၁၁
လောဘ ၉-ဌာန ၂၁၁
လောဘစရိုက်ရှိသူနှင့်သင့်လျော် ၂၅၇
လောဘယှဉ်သည့်စိတ်, စေ ၃၄/၅၈
လောက်လန်းသဖွယ် ဝိညာဉ်တွယ် ၁၆၆
ဝစီကံ ၄-ပါး/ဝစီကံ မည်ပုံ ၁၅၁
ဝစီဝိညတ္တိဒသကကလာပ် ၁၉၃
ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဒလဟုတာဒိ-- ၁၉၃
ဝဏ္ဏကသိုဏ်း ၄-ပါး ၂၅၅
ဝဋ် ၃-ပါး/ဝဋ်မြစ် ၂-ပါး ၂၄၁
ဝဋ်ပြတ်ပုံနှင့်လည်ပုံ ၂၄၂
ဝတ္ထု ၆-ပါး ၈၆
ဝတ္ထုဖြင့် ဘုံကိုဝေဖန်ပုံ ၈၆
ဝတ္ထုရုပ် ၁၈၀

http://www.dhammadownload.com

ဝတ္ထုရုပ်ကို ဧကန်(အမြဲ)မှီသော ၈၉
ဝတ္ထုရုပ်နှင့် ဘုံစိတ်ပြဂါထာ ၈၈
ဝတ္ထု ၆-ပါးလုံးကို ရံခါမှီ စေတသိက်၈၉
ဝတ္ထုဒသက ကလာပ်၌ပါဝင်ရုပ် ၁၉၂
ဝတ္ထုပုရေဏတသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူး ၂၄၅
ဝတ္ထုပုရေဏတဝိပွယုတ္တသတ္တိဖြင့် ၂၄၇
ဝဝတ္ထာန် ၁-ပါး ၂၅၇
ဝသဝတ္တိနတ်တို့သက်တမ်း ၁၄၅
ဝသီဘော် ၅-ပါး ၂၆၅
ဝသေန တိဝိဓာ ဌိတာ ၂၄၉
ဝိကာရရုပ် ၅-ပါး ၁၇၈
ဝိစာရယှဉ်/မယှဉ်စိတ် ၂၈
ဝိစာရ၏ အာဝေဏိကကိစ္စ ၂၁၃
ဝိစာရ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ၂၁၃
ဝိစာရကြဉ် ပကိဏ်း ၅-လုံးနှင့်ယှဉ် ၃၁
ဝိစိကိစ္ဆာနှင့်ယှဉ် သောစိတ် ၃၄
ဝိစိကိစ္ဆာနှင့်ယှဉ် စေတသိက် ၅၉
ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ်၌ယှဉ် ၅၀
ဝိစိကိစ္ဆာဇဝနာနိစ-၌ ၁၂၇
ဝိဇ္ဇမာနပညတ် ၂၅၃
ဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ် ၂၅၃
ဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ် ၂၅၃
ဝိညာဏဆက္ကာ=ဝိညာဉ် ၆-မျိုး ၉၃
ဝိညာဏဒိ ဖလပဋ္ဌကမေဝ ၂၃၉
ဝိညတ်ကိုလည်းဖြစ်စေပုံ ၁၈၆
ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါး ၁၇၇
ဝိညတ္တိဒွယံ စိတ္တဇမေဝ ၁၈၉
ဝိညာဏကွန္ဓောဌ် ဝိညာဏ-အရ ၂၂၉
ဝိညာဏဓာတ်နှင့် ဝတ္ထုရုပ်တွဲစပ် ၈၇
ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓောဌ် ဝိညာဏ ၂၂၉
ဝိညာဏဋ္ဌာယတနပြဟ္မာမင်း၌ နှလုံးသားရှိ/မရှိ ၈၆
ဝိညာဏဋ္ဌာ-စုတိနောင်-- ၁၆၉
ဝိညာ--တိဟိတ်ပုထုဇဉ်စုတိနောင် ၁၇၂
ဝိညာ--သောတာပန်, သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ်စုတိနောင် ၁၇၂
ဝိညာဏ ၂-ခုအထူး ၂၂၉
ဝိညာဏဋ္ဌာပြဟ္မာ ၁၄၈/၉
ဝိညာဏဋ္ဌာဘုံ၌ရနိုင်သောဝိထိစိတ် ၁၃၃
ဝိတက်ယှဉ်/မယှဉ်စိတ် ၂၈
ဝိတက်-၏ အာဝေဏိကကိစ္စ ၂၁၃
ဝိတက်၏ဆန့်ကျင်ဘက် ၂၁၃
ဝိတက်ကြဉ် ပကိဏ်း ၅-လုံးနှင့်ယှဉ် ၃၁
ဝိတက်သာယှဉ် ဝိစာရနှင့်မယှဉ် ၃၁
ဝိတက်သာယှဉ် ပီတိ မယှဉ် ၃၁
ဝိတက်သာယှဉ် ဆန္ဒ မယှဉ် ၃၁
ဝိတက်, ဝိစာရနှင့်ယှဉ် စေတသိက် ၅၈
ဝိတက်စရိုက်ရှိသူနှင့်သင့်လျော် ၂၅၈/၉
ဝိတ္ထာရေန ပနေတ္ထေကစတ္တာလီသ ၃၀၅
ဝိနိပါတိက အသုရာ၏ ပဋိသန္ဓေ ၁၄၃
ဝိနိဇ္ဈောဂရုပ် ၁၈၃
ဝိပဿနာ-အရ ၂၅၄
ဝိပဿနာ မရှုကောင်းသောရုပ် ၁၇၇
ဝိပဿနာ ရှုကောင်းသော ရုပ် ၁၇၇
ဝိပဿနာရှု၍ မရသောတရားများ ၂၈၀
ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-ပါး ၂၇၀
ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်း ၁၀-ပါး ၂၇၃
ဝိပဿနာဘေးရန် ၂၇၃
ဝိပဿနာပရိပါက ၂၇၃/၂၇၅
ဝိပဿနာဉာဏ်၏အာရုံ ၂၇၇
ဝိပဿနာဂဗန၏အစွမ်းဖြင့် မဂ်၏ သုညတဝိမောက္ခ-- ၂၇၉

http://www.dhammadownload.com

ဝိပွယုတ္တပစ္စည်း ၂၄၇
ဝိပွယုတ်စိတ် ၁၆-ပါး ၂၁
ဝိပါကဝဋ္ဋ-အရ ၂၄၁
ဝိပါကသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူးပြုပုံ ၂၄၄
ဝိပါကာဝရဏစိတ် ၁၂၇
ဝိပါက်အဗျာကတဖြစ်သော ဇောစိတ်သရုပ်ပြ ၁၆
ဝိပါက်စိတ် ၃၆-ပါး/၅၂-ပါး ၁၇/၂၁
ဝိပါက်ဖြစ်လျက် ဇောထိုက်စိတ် ၆၉
ဝိပါက်အမှန် ဇောအပြန် ၁၁၃
ဝိပါက်အမှန် ဇောလည်းအမှန် ၁၁၃
ဝိဘူတာရုံဝီထိ ၁၀၄
ဝိမုတ္တာနိစ သဗ္ဗထာ၌ ဝိမုတ္တဖြစ် ၇၆
ဝိမောက္ခ ၃-ပါး ၂၇၁
ဝိမောက္ခမုခ ၃-ပါး ၂၇၁
ဝိမောက္ခမုခနှင့် ဝိမောက္ခတွဲစပ် ၂၇၉
ဝိရတီစေတသိက် ၃-ပါး ၂၆
ဝိရတီ ၃-ပါးနှင့်ယှဉ်နိုင်သောစိတ် ၃၆
ဝိရတီ ဖြစ်/မဖြစ် ၃၇
ဝိသယရုပ် ၇-ပါး ၁၇၆
ဝိသယပွဝတ္ထု ၆-မျိုး ၉၄
ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါး ၂၆၉/၂၇၀
ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါးနှင့် ဉာဏ်စဉ် ၁၀-ပါး တွဲစပ်ပုံ ၂၇၈
ဝိသေသကသာဖြစ်၍ အနိယတ- ၃၉
ဝိသေသကစေတသိက်တို့ကို ဆိုင်ရာ စိတ်တို့နှင့်ယှဉ်တွဲပုံ ၄၈
ဝိသေသကစေတသိက်များ ၄၈
ဝိတရာဂါနမပွနာ-၌ အပွနာ-အရ ၁၁၁
ဝိထိမည်ပုံ ၉၂
ဝိထိမုတ္တဝိသယပွဝတ္ထု ၃-ပါး ၉၃
ဝိထိမုတ်စိတ်တို့၏ အာရုံပြပါဠိ ၇၈
ဝိထိ ၆-မျိုး ၉၄
ဝိထိစဉ်အားဖြင့် အဟိတ်စိတ် ၆၅
ဝိထိစိတ်အစဉ်ကို ဖြစ်ပေါ်လာစေသော စိတ် ၁၀၃
ဝိထိစိတ် မဖြစ်သော ဝိထိ ၁၀၁
ဝိထိစိတ် မဖြစ်သော ဘုံ ၁၀၁
ဝိထိစိတ် ၁-ပါးစီသာ ရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ-မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၄-ယောက်။
ဝိထိစိတ်ဖြစ်ပုံ နိဂုံးချုပ်စကား ၁၃၅
ဝိထိ အစစ်+အတု ၁၀၃
ဝိထိစိတ္တာနိ သတ္တေဝ ၁၀၃
ဝိထိစိတ္တာနိ တီဏေဝ ၁၀၅
ဝိမံသာဓိပတိ ၂၁၈
ဝိမံသိဒ္ဓိပါဒ် ၂၂၃
ဝိရိယံ နဝ-၌ နဝ-အရ ၂၂၇
ဝိရိယနှင့်ယှဉ် စေတသိက် ၅၈
ဝိရိယယှဉ်/မယှဉ်စိတ် ၂၉
ဝိရိယဗိုလ် ၂၁၈
ဝိရိယ မရှိဘဲ ဗိုလ်ဖြစ်နိုင်/မဖြစ်နိုင် ၂၁၈
ဝိရိယ, သမာဓိဗိုလ်နှင့်ယှဉ် ၂၁၈
ဝိရိယ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ ဗိုလ် ၃-ပါးနှင့်ယှဉ် ၂၁၇
ဝိရိယကြွင် ပကိဏ်း ၅-လုံးနှင့်ယှဉ် ၃၁
ဝိရိယာဓိပတိ ၂၁၈
ဝိရိယိဒ္ဓိပါဒ် ၂၂၃
ဝိရိယိန္ဒြေ ၂၁၅
ဝိသတာကာရ-အရ ၂၄၀
ဝိသာနုတ္တရမုတ္တမှိ ၈၂
ဝိသေကဝိသ ဝိသတိ ၄၉/၅၀
ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာခေါ်ပုံ ၂၇၅

http://www.dhammadownload.com

ဝုဋ္ဌောစိတ်၌ယှဉ် ၆/၅၂
ဝုဋ္ဌောစိတ်မည်ပုံ ၆၉/၉၇
ဝုဋ္ဌောကိစ္စတပ်သော စိတ် ၆၉
ဝေဒနာ ၃-ပါး/ ၅-ပါး ၆၂
ဝေဒနာ ၁-ပါး ၂-ပါး ၅-ပါးနှင့်ယှဉ် ၆၄
ဝေဒနာဒိဘေဒစိတ် ၃
ဝေဒနာ ၅-ပါးနှင့်ယှဉ်ပုံဂါထာ ၆၄
ဝေဒနာအလိုက် အပွနာဇော စော ၁၁၀
ဝေဟပ္ဖလ် ၁၄၆/၁၄၈/၁၆၁
ဝေဟပ္ဖလ်ဘုံသား တိဟိတ်ပုထုဇဉ် စုတိနောင် ၁၇၁
ဝေဟပ္ဖလ်ဘုံသား သောတာပန် သကဒါဂါမ် စုတိနောင် ၁၇၁
ဝေဟပ္ဖလ်ဘုံသား အနာဂါမ် ၁၇၁
သံယာနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်း ၂၅၆
သံယောဇဉ် တရားကိုယ် ၁၀-ပါး ၂၁၁
သံယောဇဉ်မမည်သော အကုသိုလ် စေတသိက် ၂၆/၂၀၉
သံသရာစက်လည်ပုံ/ပြတ်ပုံ ၁၇၄
သံသေဒဇ ဩပပါတိကတို့၌-- ၁၉၇/၈
သကဒါဂါမ် ရယ်ရွှင်သည့်စိတ် ၁၈၇
သကဒါဂါမ် မရနိုင်သော ဝီထိစိတ် ၁၂၇
သကဒါဂါမ်၌ရနိုင်သော ဝီထိစိတ် ၁၂၉
သကဒါဂါမိမဂ္ဂဝီထိ ၁၂၀
သကဒါဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်၌ရနိုင်စိတ် ၁၃၂
သကဒါဂါမိမဂ်စိတ် ၁-ပါးသာ ရနိုင် သော ပုဂ္ဂိုလ် ၁၃၂
သကဒါဂါမ်၌သာ ရနိုင်စိတ် ၁၃၂
သကဒါဂါမ် အာဝေဏိကစိတ် ၁၃၂
သကဒါမ်၏ မဟာကုသမ် ၄-ပါး နောင် စောနိုင်သည့် အပွနာ ၁၁၂
သကဒါဂါမ်မည်ပုံ ၂၈၁
သကဒါဂါမ်ဟုသတ်မှတ်ရမည့်-- ၂၈၁
သခ်ါရတရားကိုယ် ၂၃၅
သခ်ါရအပြားနှင့်အရကောက် ၂၃၅
သခ်ါရပစ္စယာ ဝိညာဏ် ၂၃၆
သခ်ါရ ၃-မျိုးကြောင့် ဝိညာဏ် ၃-မျိုးဖြစ်ပုံ ၂၃၆
သခ်ါရဘေဒစိတ် ၃
သဂ်ဟနည်း အကျဉ်း ၅-မျိုး ၄၀
သဂ်ဟနည်း ၃၃-ပါး ၄၀
သဂ်ဟနည်း ၃၃-ပါးသာ ဖြစ်ရ ၆၁
သဂ်ဟနည်း၌ ပစ္စေကယှဉ်သော စေတသိက် ၅၂
သစ္စာလေးပါးတရားကိုယ် ၂၃၁/၂၃၃
သစ္စဝိမုတ်တရား ၂၃၃
သစ္စာ ၄-ပါးကို ဟေတု+ဖလ ၂၃၁
သညာ ၁-ပါး ၂၅၇
သဏ္ဌာနပညတ် ၂၅၀/၂၅၁
သတ္တတိ ဝီသတိစေဝ ၂၉/၃၀
သတ္တဝိဓေန သမထကမ္မဋ္ဌာန ၂၅၄
သတ္တဝိဓေန ဝိသုဒ္ဓိသဂ်ဟော ၂၇၀
သတ္တရသ စိတ္တက္ခဏာနိ ပရိပူရေန္တိ ၉၈
သတ္တ ရူပေ စတုဒ္ဓိဓာ ၈၉
သတ္တစာတိ စတုဒ္ဓိဓော ၅၃
သတ္တစတ္တာလီသ တိဟေတုက ၆၆
သတ္တဝီသတိ ပုညမ္ပိ ၄၀
သတ္တတိ်သပ္ပဘေဒေန ၂၂၇
သတ္တတ္တိ်သ ဒ္ဝယံ-၌ ၄၅
သတ္တဓာ တတ္ထ သဂ်ဟော ၈၃ /၂၂၇
သတ္တဓာ ကုသလေ ဋ္ဌိတာ ၅၁
သတ္တဓာဝ သဂ်ဟိတာ ဘဝန္တိ ၅၁

http://www.dhammadownload.com

သတ္တရသေဝ သညီနံ ၂၀၃
သတ္တ သေသာ ယထာရဟံ ၅၄
သတ္တဝါဟု ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ခြင်း၌
အထူးအရေးပါသည့် ကွန်ဒြေ ၂၁၅
သတ္တဝါမှန်သမျှ သေပြီးနောက် ဘဝ
တစ်ခုခု၌ ဖြစ်ဦးမည်- ၁၆၆
သတ္တဝါများနေ့စဉ် သွားလာလှုပ်ရှား
နိုင်ရန်နှင့် စကားပြောရာ-- ၁၈၆
သတ္တဝါများကို အပါယ်ဘုံသို့
ပို့ဆောင်နိုင်သော မဂ္ဂင် ၂၁၄
သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ ရုပ်တရားများ
အဆက်မပြတ်ပြောင်းလဲဖြစ် ၁၉၉
သတ္တတိသဝိဓံ ပုညံ ၂၁
သတ္တာကုသလပါကာနိ ၄
သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး ၂၂၂
သတီသမာဓိ စတုပဉ္စ ပညာ ၂၂၇
သဒ္ဒနဝကကလာပ် ၁၉၄
သဒ္ဒလဟုတာဒိဒွါဒသက ၁၉၄
သဒ္ဒပညတ် ၆-ပါး ၂၅၂
သဒ္ဓါနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်-စေ ၃၇/၅၉
သဒ္ဓါဒုဋ္ဌာနုတ္တမ သတ္တတိသ ၂၂၇
သဒ္ဓါစရိုက်ရှိသူနှင့်သင့်လျော် ၂၅၈
သနားကြင်နာမှု+ဝမ်းမြောက်တို့
အတူတကွ ဖြစ်နိုင်/မဖြစ်နိုင် ၄၃
သနိဒဿနရုပ် ၁၈၂
သန္တာနပညတ် ၂၅၀/၂၅၁
သန္တာန် ၂-ပါး၌ဖြစ်သောရုပ် ၁၈၈
သန္နိရဏကိစ္စတပ်သောစိတ် ၆၉
သန္နိရဏစိတ် မည်ပုံ ၉၇
သန္နိကေရုပ် ၁၈၁
သပ္ပဋိဃရုပ် ၁၈၁
သပ္ပစ္စယ-အရ ၁၇၉
သမ္မတ္တဂေါစရဂ္ဂါဟိကရုပ် ၁၈၃
သမ္မယုတ်စိတ် ၂၀-ပါး ၂၁
သမ္မယုဇ္ဇန္တိ ပဒ္ဓဓာ ၃၅
သမ္မယောဂနည်းအဓိပ္ပါယ် ၂၇
သမ္မယောဂနည်း ၁၆-ပါး ၂၇/၃၈
သမ္မယောဂဘေဒစိတ်- ၀၃
သမ္မယုတ္တာစတုဓေဝံ ၃၈
သမ္မယုတ္တသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူးပြု ၂၄၄
သမ္မဋ္ဌိဆိုင်းစိတ်မည်ပုံ ၉၇
သမ္မဋ္ဌိဆိုင်းဒွေး၌ယှဉ် စေ- ၅၃/၉၀
သမ္မဋ္ဌနာဒိကိစ္စဘေဒစိတ် ၆
သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏာ ၂၅
သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏာနှင့်ယှဉ် ၂၈
သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏာ ၇-ပါးနှင့်သာ
ယှဉ်သည့်စိတ် ၃၀
သဗ္ဗဉ္ဉု ပနေတံ ရူပံ အဟေတုကံ- ၁၇၉
သဗ္ဗညုတဉာဏ်နှင့်အလားတူစိတ် ၆
သဗ္ဗတ္ထ ဆစ္ဆေတိ-၌ ဆ-အရ ၈၂
သဗ္ဗတ္ထာပိ ကာမသုဂတိယံ ၁၄၃
သဗ္ဗတ္ထာပိစ တံတံ ပသာဒရဟိတာ၁၃၄
သဗ္ဗဘဝ်ဂ် ၁၅၀
သဗ္ဗသင်္ဂဟ ၂၂၈
သဗ္ဗာကုသလသာဓာရဏာ ၃၄/၃၆
သဗ္ဗာပုညေသု စတ္တာရော ၃၅
သဗ္ဗာကုသလယောဂီသာမည်
သဗ္ဗာကုသလသာဓာရဏာ
မမည်သော စေတသိက် ၅၂
သဗ္ဗာကုသလယောဂီစေတသိက် ၅၁
သဗ္ဗဓာပိ သဗ္ဗာရမ္မဏာနိ-အရ ၈၀
သဗ္ဗေ လောကုတ္တရေ ဟောန္တိ ၂၂၈

http://www.dhammadownload.com

သဘာဝ အဝိတက္ကစိတ် ၂၈
သဘာဝရုပ်/သလက္ခဏာရုပ် ၁၇၇
သမထ-အရ ၂၅၄
သမထဝိပဿနာနှံ-၌ သမထ-အရ ၂၅၄
သမထဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း
အားထုတ်သူများ စည်းကမ်း ၂၇၁
သမထပရိဗန္ဓ ၂၇၃
သမထဘေးရန် ၂၇၃
သမထ ဝိပဿနာဘာဝနာ ၂-ပါးကို
ပွားများကြရန်တိုက်တွန်းပုံ ၂၈၅
သမာဓိန္ဒြေ ၂၁၅
သမာဓိပိုလ် ၂၁၈
သမာဓိသမ္ဘောဇ္ဈင် ၂၂၅
သမာဓိ စတု ပဉ္စ ပညာ ၂၂၇
သမာပတ်အပြား ၃-ပါး ၂၈၃
သမာပဇ္ဇနဝီထိ ၁၀၉
သမာပတ္တိဝီထိယံ-၌ သမာပတ္တိ ၁၂၂
သမုစ္ဆယသင်္ဂဟပါဌ်ဖြင့်-- ၂၀၆
သမုစ္ဆယသင်္ဂဟဖြင့် ပေါင်းအပ်သော
သဘောတရားများ ၂၀၆
သမူဟပညတ် ၂၅၀/၂၅၁
သမ္မပ္ပဓာန် ၄-ပါး ၂၂၃
သမ္မသနရုပ် ၁၇၇
သမ္မသနဉာဏ်နှင့်သုံးသပ်နည်း ၂၇၃
သမ္မာကမ္မန္တနှင့်ယှဉ် စိတ်-စေ- ၃၆/၅၉
သမ္မာအာဇီဝနှင့်ယှဉ် စိတ်-စေ- ၃၆/၅၉
သမ္မာဝါစာနှင့်ယှဉ် စိတ်-စေ ၃၆/၅၉
သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင် ၂၁၃
သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင် ၂၁၃
သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင် ၂၁၃
သမ္မာဝါယာမအပြား ၂၂၃
သမ္မာသတိမဂ္ဂင် ၂၁၃
သမ္မာသတိအပြား ၂၂၂
သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင် ၂၁၃
သရီရဝိသုဒ္ဓိ ၂၇၀
သဝဏ္ဏကာဝဏ္ဏကစိတ်များ ၈၈
သသခ်ီရိကစိတ် ၁၇-ပါး ၂၂
သသခ်ီရေ ဒွယ် ၃၅
သဟကဒါစိ စေတသိက် ၃၉
သဟဇာတ်အားဖြင့် သမွယောဂ
နည်း ၄-မျိုးပြားပုံ ၂၇
သဟဇာတပစ္စည်း ၂၄၆
သဟဇာတရုပ် သရုပ် ၂၄၈
သဟဇာတရုပ် ၂-မျိုးနှင့် ဖြစ်ရာ ၂၄၈
သဟဇာတကမ္မသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူး ၂၄၄
သဟဇာတာဓိပတိသတ္တိဖြင့် ၂၄၆
သဟဇာတနိဿယသတ္တိဖြင့် ၂၄၆
သဟဇာတအာဟာရသတ္တိဖြင့် ၂၄၇
သဟဇာတိန္ဒြိယသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူး ၂၄၇
သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိဖြင့် ၂၄၇
သဟိတ်စိတ် ၇၁-ပါး ၆၅
သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ၏ ပဋိသန္ဓေတပ် ၁၄၃
သာဓာရဏ အမည်ရ စေတသိက် ၅၄
သာပနာယမေကာဒသဝိဓာပိ-၌ ၁၃၉
သာပနာယံ ဒသဝိဓာပိ-၌ ၁၄၄
သိပ်ပံသုတေသီများ ထိတွေ့စမ်းသပ်၍
မရသောရုပ် ၁၇၆
သီလဝိသုဒ္ဓိ အဓိပ္ပါယ် ၂၇၁
သီသဝိသုဒ္ဓိ ၂၇၀
သီလသက်သက် ဆောက်တည်ကာမျှ
ဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့တိုက်ရိုက် -- ၁၅၇
သုခ၏ အာဝေဏိကကိစ္စ ၂၁၃

http://www.dhammadownload.com

သုခ-၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ၂၁၃
သုခသန္ဓိရဏစိတ်၌ယှဉ် ၅၂
သုခဝေဒနာအမည်ရစိတ် ၆၂
သုခမေကတ္ထ ဒုက္ခဋ္ဌ-၌ ဧက-အရ ၆၂
သုခဝေဒနာနှင့်ယှဉ် စေတသိက် ၆၃
သုခိတကြိယတော အဋ္ဌ ၁၁၁
သုခုမရူပ် ၁၈၁
သုဂတိအဟိတ်၌ရနိုင် ဝိထိစိတ် ၁၂၈
သုဂတိအဟိတ်၌ မရနိုင်သည့်စိတ် ၁၂၆
သုဂတိအဟိတ်စုတိနောင် ၁၇၀
သုစရိုက်တရား ၁၀-ပါး ၁၅၄
သုညတဝိမောက္ခမုခ ၂၇၈/၂၇၉
သုညတာနုပဿနာမည်သော ၂၇၈
သုတ္တန်နည်း သံယောဇဉ် ၂၀၈
သုတ္တန်နည်းမှာသာပါ၍ အဘိဓမ္မာ
နည်း၌ မပါဝင်သော -- ၂၀၉
သုဒဿာ ၁၄၆/၁၄၈/၁၆၁
သုဒဿာဘုံသား အနာဂါမ်စုတိ ၁၇၂
သုဒဿီ ၁၄၆/၁၄၈/၁၆၁
သုဒဿီဘုံသား အနာဂါမ်စုတိ ၁၇၂
သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ် ၁၉၃
သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ရ/မရ ပုဂ္ဂိုလ် ၁၄၀
သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနေသူ ၁၄၀
သုဒ္ဓါဝါသပြဟ္မာတို့သက်တမ်း ၁၄၈
သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ ၁၄၀
သုဘကိဏ္ဏာ ၁၄၆/၇/၁၆၁
သုဘအမည်ရသောစိတ် ၄၇
သေခြင်း ၄-ပါး ၁၆၃
သေသည်, စုတေသည် ၁၆၅
သေသော ပုဂ္ဂိုလ် ၁၄၉
သေသာသေ၍ မရှင်သောပုဂ္ဂိုလ် ၁၅၀
သေလည်းမသေ ရှင်လည်းမရှင် ၁၅၀
သေဆုံးပြီးနောက် မည်သည့်ဘုံမဆို
ပဋိသန္ဓေနေခွင့်ရှိသူ ၁၇၃
သေကွပုထုဇနာနံ၌ သေက္ခ-အရ ၁၂၆
သေက္ခ-သန္တာန်၌ စောသည့်ဇော ၁၂၈
သေက္ခ၌ ရနိုင်သောစိတ် ၁၃၀
သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရယ်ရွှင်စိတ် ၁၈၇
သေက္ခနှင်သာ ဆိုင်သော ဣန္ဒြေ ၂၁၅
သေသာနိ ကာမာဝစရဝိပါကာနိ- ၇၉
သေသာနိ စတ္တာရိပိ ဒ္ဝိဟိမူလေဟိ ၁၅၃
သေသာနိ မဟဂ္ဂတစိတ္တာနိ ၈၁
သေသေသု ပန သမတ္တိံသ ၂၆၁
သောက စသည်တို့ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
အင်္ဂါအဖြစ် မရေတွက်ရ ၂၃၈
သောတဒသကကလာပ်၌ပါဝင် ၁၉၂
သောတဒွါရတရားကိုယ် ၇၃
သောတဒွါရ၌ဖြစ်သောစိတ် ၇၄
သောတဒွါရိကစိတ် ၇၃
သောတဝိညာဉ်ဒွေး ၅၃/၆၉/၉၀
သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၅-ပါး ၁၈
သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်ဖြစ်ပုံ ၂၇၅
သောတာပတ္တိမဂ္ဂဝီထိပုံစံ ၁၁၉/၂၇၆
သောတာပတ္တိမဂ္ဂင်္ဂာန်ရနိုင်စိတ် ၁၃၂
သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၁-ပါးသာ
ရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ် ၁၃၂
သောတာပန်၌သာ ရနိုင်စိတ် ၁၃၂
သောတာပန်အာဝေဏီကစိတ် ၁၃၂
သောတာပန်၌ ပစ္စဝေက္ခဏာညာဏ် ၂၇၇
သောတာပန်, သကဒါဂါမ်၌ရနိုင်
သော စေတသိက် ၆၀
သောတာပန်သတ်မှတ်နိုင်ရန်

http://www.dhammadownload.com

ပြည့်စုံရမည့်အရည်အချင်း ၂၈၁
သောတာပန်မည်ပုံ ၂၈၁
သောတာပန်ပယ်ပြီးအကုသိုလ် ၂၈၁
သောတာပန်၏ မဟာကုသမ် ၄-ပါး
နောင် စောနိုင်သည့် အပွနှာ ၁၁၂
သောတာပန်မရနိုင်သော ဝိထိစိတ်၁၂၇
သောတာပန်ရနိုင်သော ဝိထိစိတ် ၁၂၉
သောတာပန် ရယ်ရွှင်သည့်စိတ် ၁၈၇
သောဘနစိတ် ၅၉/၉၁-ပါး ၇/၂၂
သောဘနစိတ်၌ မယှဉ် စေတသိက် ၄၇
သောဘနစေတသိက် ၂၅-ပါး ၂၆
သောဘနာသောဘနယောဂီ ၃၉
သောဘနသာဓာရဏ ၁၉-ပါး ၂၆
သောဘနသာဓာရဏနှင့်ယှဉ် ၃၆
သောဘနစေတသိက် ၂၅-ပါး
လုံးနှင့်ယှဉ်သောစိတ် ၃၇
သောဘနသာဓာရဏ၁၉-ပါးနှင့်
သာ ယှဉ်သည့်စိတ် ၃၇
သောဘနစေ- သမ္မယောဂနည်း ၃၆/၃၈
သောမနဿ မဟာကြွေဇောနောင်
ကျနိုင်သော တဒါရုံ ၁၁၄
သောမနဿတဒါရုံ၏ရှေ့၌ စောနိုင်
သည့်ဇော ၁၁၅
သောမနဿနှင့် ပဋိသန္ဓေနေခဲ့သော
တိတ္ထိ၏ ဒေါ-ဇောနောင် ၁၁၅/၆
သောမနဿ ၆၂-ပါး ၂၁
သောမနဿဝေဒနာနှင့်သာ ယှဉ် ၆၃
သောမနဿဝေဒနာနှင့်ယှဉ် ၆၄
သောမနဿဖြစ်လျက် နှစ်သက်
ဝမ်းမြောက် မရှိစိတ် ၃၁
သောမနဿဝေဒနာအမည်ရ ၆၃
သော, ဥ ဝေဒနာ ၂-ပါးနှင့်ယှဉ် ၆၄
သော, ဒေါ, ဥ ဝေဒနာ ၃-ပါးနှင့် ၆၄
သောဋ္ဌသိန္ဒြိယဓမ္မာစ၌ သောဋ္ဌသ ၂၂၁
သားကြီးရှင်ပြု ဒါနမှုတရားကိုယ် ၁၅၄
သုံးကိစ္စတပ်သောစိတ် ၇၀
သုံးကြိမ်စောသောဇော ၁၂၄
သုံးဆယ့်တစ်ဘုံ ၁၄၀
သုံးဆယ့်တစ်ဘုံတွင်အလယ်တည့် ၁၄၀
သစ်ပင်မှာ အသက်ရှိ/မရှိ ၁၉၅
သွေးသည်အသက် ၁၉၅
သောက်ရေသန့်၌ပါဝင်သောဓာတ် ၁၇၆
ဟဒယဝတ္ထုကို အနေကန်မှီ ၈၈
ဟဒယဝတ္ထုကို ရဲခါမှီ/မမှီ ၈၈
ဟဒယဝတ္ထုကို လုံးဝမမှီစိတ် ၈၈
ဟဒယဝတ္ထုကို ဇောန်(အမြဲ)မှီ ၈၇/၈၉
ဟဒယဝတ္ထုကို အမြဲမှီစေတသိက် ၈၉
ဟသိတုပ္ပါဒ်ဇောနောင် ကျနိုင်သော
တဒါရုံ ၁၁၄
ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်၌ယှဉ် စေ- ၅၂ /၉၀
ဟာသဖြစ်ကြောင်းစိတ်အပေါင်း ၁၈၇
ဟိတ် ၁-ပါး ၂-ပါး ၃-ပါးနှင့်ယှဉ် ၆၇
ဟိတ် ၆-ပါး ၆၄/၂၁၂ /၂၂၁
ဟိတ် ၅-ပါး ၆-ပါးနှင့်ယှဉ် စေ- ၆၇
ဟိတ် ၆-ပါးကို ဇာတိဘေဒခွဲပုံ ၆၇
ဟေဋ္ဌိမာရုပ္ပဝဇ္ဇီတာနိစ ၁၃၄
ဟေတု, စျာန, မဂ္ဂင်္ဂဖြင့်ကျေးဇူးပြု ၂၄၄
ဟေတုကာ ဒွေ ဒွါဝိသတိ-၌ ၆၅
ဟောန္တိ တေဝိသ ရူပိသု ၂၀၂
ဟောက်သံ-၌ပါဝင်သောရုပ် ၁၉၄

http://www.dhammadownload.com

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟပါဠိ

နှင့်

သရုပ်ခွဲ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

၁-စိတ်ဖိုင်း

ပဏာမနှင့် မဋိညာဉ် (နိ-၂၈၆)

၁။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓမတုလံ၊ သသဒ္ဓမ္မ ဂဏုတ္တမံ။
အဘိဝါဒိယ ဘာသိဿံ၊ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟံ။

ပရမတ္ထဓရား ၄-မိုး (နိ-၂၈၆)

၂။ တတ္ထ ဝုတ္တာဘိဓမ္မတ္ထာ၊ စတုဓာ ပရမတ္ထတော။
စိတ္တံ, စေတသိကံ, ရူပံ၊ နိဗ္ဗာန မိတိ သတ္ထုဓာ။

ဘုံစိတ်အပြား ၄-မိုး (နိ-၂၈၆)

၃။ တတ္ထ စိတ္တံ တာဝ စတုဘူမံ ဟောတိ ကာမာဝစရံ, ရူပါဝစရံ, အရူပါဝစရံ, လောကုတ္တရဉ္စေတိ။

(စာပိုဒ်-၁) **အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟံ-ဠ္ဟ အဘိဓမ္မတ္ထ-အရ=** စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်, နိဗ္ဗာန်, ပညတ်တို့ကို ယူရပါမည်။ (စာပိုဒ် ၂-နှင့် တတော အဝသေသာ ပညတ္တိ ပန ပညာပိယတ္ထာ ပညတ္တိ, ပညာပနဇတော ပညတ္တိတိစ ဒုဝိဓာ ဟောတိ-ကိုထောက်)

အဘိဓမ္မသင်္ဂဟ-အရ ။ ။ အဘိဓမ္မာသင်္ဂဟကျမ်းကို ယူရပါမည်။ (ကွတိ အနုရုဒ္ဓါစရိယေန ရစိတံ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟံ နာမ ပကရဏံ-ကိုထောက်)

(စာပိုဒ်-၂) **ပရမတ္ထဓရား ၄-မိုးကား** ။ စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်, နိဗ္ဗာန်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

တတ္ထ ဒ္ဝတ္ထာ ဘိဓမ္မတ္ထာ-ဠ္ဟ အဘိဓမ္မတ္ထ-အရ ။ ။ စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်, နိဗ္ဗာန်ရ၏။ **ရူပ-အရ** ။ ။ ပိယရုပ် သာတရုပ်တို့ကို မယူရ၊ ဘူတရုပ်နှင့် ဥပါဒါရုပ်တို့ကို ယူရပါမည်။ (စာပိုဒ်-၂ နှင့် ရုပ်ပိုင်း စာပိုဒ်-၃/၆ တို့ကိုထောက်)

(စာပိုဒ်-၃) **ဘုံစိတ်အပြား ၄-မိုးကား** ။ ။ ကာမာဝစရစိတ်, ရူပါဝစရစိတ်, အရူပါဝစရစိတ်, လောကုတ္တရာစိတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

အဝစရ အမည်ရသောစိတ်ကား ။ ။ ကာမာဝစရစိတ်, ရူပါဝစရစိတ်, အရူပါဝစရစိတ်။ **အဝစရ အမည်မရသောစိတ်ကား** ။ ။ လောကုတ္တရာစိတ် ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး

လောဘမူစိတ် ၈-ပါး (နိ-၂၈၇)

၄။ တတ္ထ ကတမံ ကာမာဝစရံ?

သောမနဿသဟဂတံ ဒိဋ္ဌဂတသမ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိကမေကံ, သသင်္ခါရိကမေကံ၊ သောမနဿသဟဂတံ, ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိကမေကံ, သသင်္ခါရိကမေကံ၊ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဒိဋ္ဌဂတသမ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိကမေကံ, သသင်္ခါရိကမေကံ၊ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိကမေကံ သသင်္ခါရိကမေကန္တိ ဣမာနိ အဋ္ဌပိ လောဘသဟဂတ စိတ္တာနိ နာမ။

(စာပိုဒ်-၄) **အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါးကား** [ဒွါဒသာကုသလာ-အရ] လောဘမူစိတ် ၈-ပါး၊ ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး၊ မောဟမူစိတ် ၂-ပါးတို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **လောဘမူစိတ် ၈-ပါးကား** [အဋ္ဌမာ လောဘမူလာနိ-အရ]

၁။	သောမနဿသဟဂုတ်	ဒိဋ္ဌဂတသမ္ပယုတ်	အသင်္ခါရိကစိတ် ၁-ခု၊
၂။	သောမနဿသဟဂုတ်	ဒိဋ္ဌဂတသမ္ပယုတ်	သသင်္ခါရိကစိတ် ၁-ခု၊
၃။	သောမနဿသဟဂုတ်	ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ်	အသင်္ခါရိကစိတ် ၁-ခု၊
၄။	သောမနဿသဟဂုတ်	ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ်	သသင်္ခါရိကစိတ် ၁-ခု၊
၅။	ဥပေက္ခာသဟဂုတ်	ဒိဋ္ဌဂတသမ္ပယုတ်	အသင်္ခါရိကစိတ် ၁-ခု၊
၆။	ဥပေက္ခာသဟဂုတ်	ဒိဋ္ဌဂတသမ္ပယုတ်	သသင်္ခါရိကစိတ် ၁-ခု၊
၇။	ဥပေက္ခာသဟဂုတ်	ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ်	အသင်္ခါရိကစိတ် ၁-ခု၊
၈။	ဥပေက္ခာသဟဂုတ်	ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ်	သသင်္ခါရိကစိတ် ၁-ခု၊

အမှာ/ လောဘမူစိတ် (၈)ပါးထဲ၌ သောမနဿသဟဂုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ သမ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ ဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ အသင်္ခါရိကစိတ် ၄-ပါး၊ သသင်္ခါရိကစိတ် ၄-ပါးစီ ပါရှိသည်။ ခွဲကြည့်ပါလေ။

➢ **မူစ္ဆ ကာမာဝစရစိတ်ကား** ။ ။ ဒေါသမူဒွေးဃာနဝိညာဉ်ဒွေးဇိဝှါဝိညာဉ်ဒွေး ကာယဝိညာဉ်ဒွေး၊မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း (၁၆)ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ယေဘုယျ ကာမာဝစရစိတ်ကား** ။ ။ လောဘမူစိတ် ၈-ပါး၊မောဟမူစိတ် ၂- ပါး၊စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေး၊သောတဝိညာဉ်ဒွေး၊သမ္မဋိဆ္ဆိုင်းဒွေး၊သန္တီရဏ ၃-ပါး၊အဟိတ်ကြိယာ စိတ် ၃-ပါး၊မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး၊မဟာကြိယာစိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း (၃၈)ပါး ဖြစ်ပါ သည်။ (ဝိထိစာပိုဒ်- ၄၉/၅၀/၅၁/၅၂) တို့ကိုထောက်။

http://www.dhammadownload.com

ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး (နိ-၂၈၇)

၅။ ဒေါမနဿသဟဂတံ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိကမေကံ, သသင်္ခါရိကမေကန္တိ ဣမာနိ ဒ္వေပိ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တစိတ္တာနိ နာမ။

မောဟမူစိတ် ၂-ပါး(သင်္ခါရဒိမုတ်စိတ်) (နိ-၂၈၁)

၆။ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ္တမေကံ, ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ္တမေကန္တိ ဣမာနိ ဒ္వေပိ မောမူဟစိတ္တာနိ နာမ။

နိဂ္ဂုံး (နိ-၂၈၁)

၇။ ဣစ္စေဝံ သဗ္ဗထာပိ ဒ္వါဒသာကုသလစိတ္တာနိ သမတ္တာနိ။

အကုသိုလ်စိတ် သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၂၈၁)

၈။ အဋ္ဌမာ လောဘမူလာနိ၊ ဒေါသမူလာနိစ ဒ္ဒိမာ။
မောဟမူလာနိစ ဒ္ဒေတိ၊ ဒ္వါဒသာ ကုသလာ သိယုံ။

(စာပိုဒ်-၅) **ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါးကား** [ဒေါသမူလာနိစ ဒ္ဒိမာ-၌ ဒ္ဒိ-အရ]

၁။ ဒေါမနဿသဟဂုတ် ပဋိဃသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ် ၁-ခု၊

၂။ ဒေါမနဿသဟဂုတ့် ပဋိဃသမ္ပယုတ် သသင်္ခါရိကစိတ် ၁-ခု။

(စာပိုဒ်-၆) **မောဟမူစိတ် ၂-ပါးကား** [မောဟမူလာနိစ ဒ္ဒေ-၌ ဒ္ဒေ-အရ]

၁။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ်စိတ် ၁-ခု၊

၂။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်စိတ် ၁-ခု။

(စာပိုဒ်-၈) **ဝေဒနာဒိဘေဒစိတ်ကား** ။ ။ လောဘမူစိတ် ၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။

သင်္ခါရဘေဒစိတ်ကား ။ ။ ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါးဖြစ်ပါသည်။

သမ္ပယောဂဘေဒစိတ်ကား ။ ။ မောဟမူစိတ် ၂-ပါးဖြစ်ပါသည်။

အပါယ်မကျနိုင်သော အကုသိုလ်စိတ် ။ ။ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ် (ဝိထိမုတ်-၆၉)

➢ **အကုသိုလ် ဥပေက္ခာ ၆-ပါးကား** ။ ။ လောဘမူဥပေက္ခာ ၄-ပါး၊ မောဟမူ ဥပေက္ခာ ၂-ပါး ပေါင်း ၆-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **အကုသိုလ် သမ္မယုတ်စိတ် ၈-ပါးကား** ။ ။ လောဘမူ သမ္မယုတ်စိတ် ၄-ပါး ဒေါသမူ သမ္မယုတ်စိတ် ၂-ပါး၊ မောဟမူသမ္မယုတ်စိတ် ၂-ပါးပေါင်း ၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **အကုသိုလ် အသင်္ခါရိကစိတ် ၅-ပါးကား** ။ ။ လောဘမူ အသင်္ခါရိကစိတ် ၄ ပါး၊ ဒေါသမူ အသင်္ခါရိကစိတ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၅-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **အကုသိုလ် သသင်္ခါရိကစိတ် ၅-ပါးကား** ။ ။ လောဘမူ သသင်္ခါရိကစိတ် ၄ ပါး၊ ဒေါသမူ သသင်္ခါရိကစိတ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၅-ပါးဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အဟိတ်စိတ် ၁၈–ပါး (နိ–၂၈၉)
အကုသလဝိပါက်စိတ် ၇–ပါး

၉။ ဥပေက္ခာသဟဂတံ စက္ခုဝိညာဏံ, တထာ သောတဝိညာဏံ, ဃာနဝိညာဏံ, ဇိဝှါဝိညာဏံ, ဒုက္ခသဟဂတံ ကာယဝိညာဏံ, ဥပေက္ခာသဟဂတံ သမ္မဋ္ဌစ္စနစိတ္တံ, ဥပေက္ခာသဟဂတံ သန္တီရဏစိတ္တဉ္စေတိ ဣမာနိ သတ္တပိ အကုသလဝိပါကစိတ္တာနိ နာမ။

(စာပိုဒ်-၉) အဟိတ်စိတ် ၁၈–ပါးကား [အဋ္ဌာရသ အဟေတုကာ-အရ]

အကုသလဝိပါက်စိတ် ၇-ပါး၊ အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ အဟိတ် ကြိယာစိတ် ၃-ပါး၊ ပေါင်း (၁၈) ပါး ဖြစ်ပါသည်။

အကုသလဝိပါက်စိတ် (၇) ပါးကား [သတ္တာ ကုသလပါကာနိ-ဌ သတ္တ-အရ]

၁။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် (အကုသလဝိပါက်) စက္ခုဝိညာဉ်စိတ် ၁-ခု၊
၂။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် (အကုသလဝိပါက်) သောတဝိညာဉ်စိတ် ၁-ခု၊
၃။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် (အကုသလဝိပါက်) ဃာနဝိညာဉ်စိတ် ၁-ခု။
၄။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် (အကုသလဝိပါက်) ဇိဝှါဝိညာဉ်စိတ် ၁-ခု၊
၅။ ဒုက္ခသဟဂုတ် (အကုသလဝိပါက်) ကာယဝိညာဉ်စိတ် ၁-ခု၊
၆။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် (အကုသလဝိပါက်) သမ္မဋ္ဌိုင်းစိတ် ၁-ခု၊
၇။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် (အကုသလဝိပါက်) သန္တီရဏစိတ် ၁-ခု။

➢ **အကုသလဝိပါက် ၇–ပါးတို့တွင် ပဋိသန္ဓေ, ပဝတ္တိ အကျိုးနှစ်မျိုးလုံးကို ဖြစ်စေနိုင်သောစိတ်** = ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပဝတ္တိအကျိုးကိုသာ ဖြစ်နိုင်သောစိတ်**= ကြွင်း ၆-ပါးဖြစ်ပါသည်။ (ဝီထိမုတ် စာပိုဒ်-၁၆/၆၉-တို့ကိုထောက်ပါ။

အဟိတ်စိတ်(၁၈)ပါးဌ ➢ **နိဿယဘောဒစိတ်/ဝဏ္ဏဘောဒစိတ်/ဒွါရဘောဒစိတ်/ဌာနဘောဒစိတ်ကား**= ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကိစ္စဘောဒစိတ်**= သမ္မဋ္ဌိုင်း ၂-ပါး၊ သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ အာဝဇ္ဇန်း ၂-ပါး၊ ဟသိ တုပ္ပါဒ်စိတ် ၁-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **တဒါရုံထိုက်သောစိတ်**= သန္တီရဏစိတ် ၃-ပါး။ ➢ **တဒါရုံ မထိုက်သောစိတ်** = ကြွင်း ၁၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **ပဋိသန္ဓေကိစ္စတပ်သောစိတ်**= ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ် ၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **ပဋိသန္ဓေကိစ္စမတပ်သောစိတ်** = ကြွင်း ၁၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် ၈–ပါး (နိ–၂၈၉)

၁၀။ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ကုသလဝိပါကံ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ, တထာ သောတဝိညာဏဝိပ္ပယုတ္တံ, ဃာနဝိညာဏဝိပ္ပယုတ္တံ, ဇိဝှါဝိညာဏဝိပ္ပယုတ္တံ, သုခသဟဂတံ ကာယဝိညာဏဝိပ္ပယုတ္တံ, ဥပေက္ခာ သဟဂတံ သမ္ပဋိစ္ဆနစိတ္တံ, သောမနဿသဟဂတံ သန္တီရဏစိတ္တံ, ဥပေက္ခာသဟဂတံ သန္တီရဏစိတ္တဥ္စေတိ ဣမာနိ အဋ္ဌပိ ကုသလဝိပါကာဟေတုက စိတ္တာနိ နာမ။

အဟိတ် ကိရိယာစိတ် ၃–ပါး (နိ–၂၉၀)

၁၁။ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇနစိတ္တံ, တထာ မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန စိတ္တံ, သောမနဿသဟဂတံ ဟသိတုပ္ပါဒ စိတ္တဥ္စေတိ ဣမာနိ တီဏိပိ အဟေတုကကိရိယ စိတ္တာနိ နာမ။

(စာပိုဒ်-၁၀) အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် (၈) ပါးကား [ပုညပါကာနိ အဋ္ဌမာ]

၁။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ကုသလဝိပါက် စက္ခုဝိညာဉ်စိတ် ၁-ခု၊
၂။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ကုသလဝိပါက် သောတဝိညာဉ်စိတ် ၁-ခု၊
၃။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ကုသလဝိပါက် ဃာနဝိညာဉ်စိတ် ၁-ခု၊
၄။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ကုသလဝိပါက် ဇိဝှါဝိညာဉ်စိတ် ၁-ခု၊
၅။ သုခသဟဂုတ် ကုသလဝိပါက် ကာယဝိညာဉ်စိတ် ၁-ခု၊
၆။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ကုသလဝိပါက် သမ္ပဋိစ္ဆိဉ်းစိတ် ၁-ခု၊
၇။ သောမနဿသဟဂုတ် ကုသလဝိပါက် သန္တီရဏစိတ် ၁-ခု၊
၈။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ကုသလဝိပါက် သန္တီရဏစိတ် ၁-ခု။

➤ **အဟိတ် ကုသလဝိပါက်စိတ် ၈–ပါးတို့တွင် ပဋိသန္ဓေ, ပဝတ္တိ် အကျိုးနှစ်မျိုး လုံးကို ဖြစ်စေနိုင်သောစိတ်**= ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ကုသလဝိပါက် သန္တီရဏစိတ် ဖြစ်ပါသည်။ **ပဝတ္တိ်အကျိုးကိုသာ ဖြစ်စေသောစိတ်**= ကြွင်း ၇-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (ဝိထိမုတ် စာပိုဒ်-၁၇/၇၀-တို့ကိုထောက်ပါ။

(စာပိုဒ်-၁၁) အဟိတ် ကိရိယာစိတ် ၃–ပါးကား [ကြြိယစိတ္တာနိ တီဏိ-အရ]

၁။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းစိတ် ၁-ခု၊
၂။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ် ၁-ခု၊
၃။ သောမနဿသဟဂုတ် ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် ၁-ခု။

➤ **အာဝဇ္ဇန်းဒွေကား** ။ ။ ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းနှင့် မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ဖြစ်ပါသည်

http://www.dhammadownload.com

နိဂုံး (နိ-၂၉၀)

၁၂။ ဣစ္စေဝံ သဗ္ဗထာပိ အဌာရသာဟေတုကစိတ္တာနိ သမတ္တာနိ။

အဟိတ်စိတ်ပြားပုံပြ သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၂၉၀)

၁၃။ သတ္တာကုသလပါကာနိ၊ ပုညပါကာနိ အဌဓာ။
ကြိယစိတ္တာနိ တီဏီတိ၊ အဌာရသ အဟေတုကာ။

အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး၌ ➢ **ဇောထိုက်သော စိတ်**= ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကိရိယာဖြစ်လျက် ဇော မထိုက်သောစိတ်**= အာဝဇ္ဇန်းဒွေး ဖြစ်ပါသည်။

ပုထုဇဉ်သန္တာန် ရနိုင်သော ကိရိယာစိတ်= အာဝဇ္ဇန်းဒွေး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **နာမည် ၂-မျိုးဖြင့် ခေါ်ဝေါ်သောစိတ်** = မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း ဖြစ်ပါသည်။

ဆင်ပြောင်ကြီးနှင့်တူသော (မဟာဂဇ) စိတ်= မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း ဖြစ်ပါသည်။ (ပကိဏ်း စာပိုဒ်- ၅၉)ကိုထောက်။

➢ **သဗ္ဗညုတဉာဏ်နှင့် အလားတူသောစိတ်**= မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ် ဖြစ်ပါသည်။ (ပကိဏ်း စာပိုဒ်- ၅၉)ကိုထောက်။

➢ **သမ္ပဋိစ္ဆနာဒိကိစ္စဘေဒစိတ်** = သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ၂-ပါး၊ သန္တီရဏ ၃-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အာဝဇ္ဇနာဒိ ကိစ္စဘေဒစိတ်**= အာဝဇ္ဇန်း ၂-ပါး၊ ဟသိတုပ္ပါဒ် ၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဇောမဟုတ်ဘဲ ဇော အလုပ်လုပ်သောစိတ်** = မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း ဖြစ်ပါသည်။ (ဝီထိစာပိုဒ်-၁၃)ကိုထောက်။

➢ **ဇော-အတု** ။ ။ မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည် ပရိတ္တာရုံဝီထိ၌ ဝုဌောကိစ္စတပ်ခိုက် ဇောအရာ၌တည်သောကြောင့် ဇော-အတု ဖြစ်ပါသည်။(ဝီထိစာပိုဒ်-၁၃)ထောက်။

➢ **ဝုဋ္ဌောစိတ်** ။ ။ မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ် ဖြစ်ပါသည်။(ပကိဏ်းစာပိုဒ်- ၂၄)

➢ **ဘူရား, ရဟန္တာတို့၌သာဖြစ်သော အဟိတ် (အသောဘန) စိတ်**= ဟသိတုပ္ပါဒ် စိတ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အဟိတ်စိတ် (၁၈)ပါးကို "ဇာတိဘေဒ"အားဖြင့် ဝေဖန်ပုံ**

ဝိပါက်စိတ် ၁၅-ပါး၊ ကိရိယာစိတ် ၃-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အဟိတ်စိတ် (၁၈) ပါးကို "ဝေဒနာဘေဒ"အားဖြင့် ဝေဖန်ပုံ**

(၁) သုခသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး၊ (၂) ဒုက္ခသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး၊ (၃) သောမနဿ သဟဂုတ်စိတ် ၂-ပါး၊ (၄) ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ၁၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အဟိတ် ဥပေက္ခာ ၁၄-ပါးကား** ။ ။ အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာ ၆-ပါး၊ အဟိတ်ကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာ ၆-ပါး၊ အဟိတ်ကြိယာ ဥပေက္ခာ ၂-ပါး+၁၄-ပါး။

http://www.dhammadownload.com

သောဘနစိတ် (၅၉–၉၁) (နိ-၂၉၁)

၁၄။ ပါပါဟေတုကမုတ္တာနိ၊ သောဘနာနီတိ ဝုစ္စရေ။
ကေူနသဋ္ဌိ စိတ္တာနိ၊ အထေကနဝုတီပိ ဝါ။

ကာမာဝစရသောဘနစိတ် ၂၄–ပါး
မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈–ပါး (နိ-၂၉၁)

၁၅။ သောမနဿသဟဂတံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိကမေကံ, သသင်္ခါရိကမေကံ၊ သောမနဿသဟဂတံ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိကမေကံ, သသင်္ခါရိကမေကံ၊ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိကမေကံ, သသင်္ခါရိကမေကံ၊ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိကမေကံ, သသင်္ခါရိကမေကန္တိ ဣမာနိ အဋ္ဌပိ ကာမာဝစရကုသလ စိတ္တာနိ နာမ။

(စာပိုဒ်-၁၄) **ပါဝ–အရ**= အကုသိုလ်စိတ်ကို ယူရပါမည်။(ဒီထိမုတ်စာပိုဒ်-၆၉)
အဟေတုက–အရ= အဟိတ်စိတ်ကို ယူရပါမည်။ (ပကိဏ်းစာပိုဒ်-၁၁-ကိုထောက်)

➢ **သောဘနစိတ်အကျဉ်း ၅၉–ပါးကား** [ဧကူနသဋ္ဌိ စိတ္တာနိ-အရ]

ကာမာဝစရသောဘနစိတ် ၂၄-ပါး၊ ရူပါဝစရစိတ် ၁၅-ပါး၊ အရူပါဝစရစိတ် ၁၂ ပါး၊ လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၅၉-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သောဘနစိတ်အကျယ် ၉၁–ပါးကား** [အထေကနဝုတီပိ-၌ ကေနဝုတိ]

ကာမာဝစရသောဘနစိတ် ၂၄-ပါး၊ ရူပါဝစရစိတ် ၁၅-ပါး၊ အရူပါဝစရစိတ် ၁၂ ပါး၊ လောကုတ္တရာစိတ် အကျယ် ၄၀၊ ပေါင်း ၉၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အသောဘနစိတ် (၃၀) ကား** ။ ။ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ အဟိတ်စိတ် ၁၈ ပါး၊ ပေါင်း (၃၀) ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အသောဘနစိတ် (၃၀) ကို "ဧဝနာဘေဒ"အားဖြင့်ခွဲပုံ**

သုခသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး၊ ဒုက္ခသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး၊ သောမနဿသဟဂုတ်စိတ် ၆-ပါး၊ ဒေါမနဿသဟဂုတ်စိတ် ၂-ပါး၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ၂၀-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **အသောဘနစိတ် (၃၀) ၌**= သမ္ပယုတ်စိတ် ၈-ပါး၊ ဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ နှစ်မျိုးလုံး မဟုတ်သောစိတ် ၁၈-ပါး ရှိပါသည်။

➢ **အသောဘနစိတ် (၃၀) ၌**=အသင်္ခါရိကစိတ် ၅-ပါး၊ သသင်္ခါရိကစိတ် ၅-ပါး နှစ်မျိုးလုံး မဟုတ်သောစိတ် ၂၀-ပါး ရှိပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး (နိ-၂၉၂)

၁၆။ သောမနဿသဟဂတံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိကမေကံ, သသင်္ခါရိကမေကံ၊ သောမနဿသဟဂတံ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိကမေကံ, သသင်္ခါရိကမေကံ၊ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိကမေကံ, သသင်္ခါရိကမေကံ၊ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိကမေကံ, သသင်္ခါရိကမေကန္တိ ဣမာနိ အဋ္ဌပိ သဟေတုကကာမာဝစရဝိပါက စိတ္တာနိ နာမ။

မဟာကိရိယာစိတ် ၈-ပါး (နိ-၂၉၂)

၁၇။ သောမနဿသဟဂတံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိကမေကံ, သသင်္ခါရိကမေကံ၊ သောမနဿသဟဂတံ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိကမေကံ, သသင်္ခါရိကမေကံ၊ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိကမေကံ, သသင်္ခါရိကမေကံ၊ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိကမေကံ, သသင်္ခါရိကမေကန္တိ ဣမာနိ အဋ္ဌပိ သဟေတုကကာမာဝစရကိရိယ စိတ္တာနိ နာမ။

➤ **ကာမာဝစရသောဘနစိတ် ၂၄-ပါးကား** ။ ။ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟာကြိယာစိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၂၄-ပါးဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၅/၁၆/၁၇) မဟာကုသိုလ် (မဟာဝိပါက်-မဟာကြိယာ) စိတ် ၈-ပါးကား

၁။ သောမနဿသဟဂတံ ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ် ၁-ခု၊
၂။ သောမနဿသဟဂတံ ဉာဏသမ္ပယုတ် သသင်္ခါရိကစိတ် ၁-ခု၊
၃။ သောမနဿသဟဂတံ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ် ၁-ခု၊
၄။ သောမနဿသဟဂတံ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် သသင်္ခါရိကစိတ် ၁-ခု၊
၅။ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ် ၁-ခု၊
၆။ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဉာဏသမ္ပယုတ် သသင်္ခါရိကစိတ် ၁-ခု၊
၇။ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ် ၁-ခု၊
၈။ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် သသင်္ခါရိကစိတ် ၁-ခု၊

အမှာ/ ကာမာဝစရသောဘနစိတ် ၂၄-ပါးထဲ၌ သောမနဿသဟဂတ်စိတ် ၁၂ ပါး၊ ဥပေက္ခာသဟဂတ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ သမ္ပယုတ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ ဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၁၂-ပါး အသင်္ခါရိကစိတ် ၁၂-ပါး၊ သသင်္ခါရိကစိတ် ၁၂-ပါးစီ ပါရှိသည်။

http://www.dhammadownload.com

နိဂုံး (နိ-၂၉၃)

၁၈။ ကျစ္စေဝံ သဗ္ဗထာပိ စတုဝီသတိ သဟေကုကကာမာဝစရကုသလ ဝိပါက ကိရိယစိတ္တာနိ သမတ္တာနိ။

ကာမာဝစရစိတ် ၂၄-ပါးပြားပုံ သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၂၉၃)

၁၉။ ဝေဒနာ ဉာဏသခ်ါရ- ဘေဒေန စတုဝီသတိ။
သဟေတု ကာမာဝစရ-ပုညပါကကြိယာ မတာ။

ဇာတိဘေဒအားဖြင့် ကာမာဝစရစိတ်ပေါင်း ၅၄-ပါး သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၂၉၄)

၂၀။ ကာမေ တေဝီသပါကာနိ၊ ပုညာပုညာနိ ဝီသတိ။
ဧကာဒသ ကြိယာစေတိ၊ စတုပညာသ သဗ္ဗထာ။

(စာပိုဒ်-၁၉) ကာမာဝစရသောဘနစိတ် ၂၄-ပါးပြားပုံ

ကာမာဝစရကုသိုလ်, သဟိတ်ကာမာဝစရဝိပါက်, သဟိတ်ကာမာဝစရကိရိယာစိတ် ၃-ပါးသည် သောမနဿ, ဥပေက္ခာဝေဒနာအပြားအားဖြင့် ၂-ပါးစီပြား၏၊ ဉာဏသမ္ပယုတ်, ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ဟူသော ဉာဏ်အပြားအားဖြင့် ၄-ပါးစီပြား၏၊ အသခ်ါရိက သသခ်ါရိကဟူသော သခ်ါရအပြားအားဖြင့် ၈-ပါးစီပြား၏၊ ထို့ကြောင့် ပေါင်းလိုက်သောအခါ (၈+၈+၈=) ၂၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၀) ကာမာဝစရစိတ် (၅၄)ပါးကား [စတုပညာသ-အရ]

အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး၊ ကာမာဝစရသောဘနစိတ် ၂၄ ပါး၊ပေါင်း ၅၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကာမာဝစရစိတ် (၅၄)ပါးကို "ဇာတိဘေဒ"နည်းအားဖြင့် ရေတွက်ပုံ**

ဝိပါက်စိတ် ၂၃-ပါး၊ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်စိတ် ၂၀-ပါး၊ ကိရိယာစိတ် ၁၁-ပါး၊ ပေါင်း (၅၄)ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကာမေ တေဝီသ ပါကာနိ-၌ တေဝီသ-အရကား** ။ ။ အကုသလဝိပါက်စိတ် ၇-ပါး၊ အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ ပုညာပုညာနိ ဝီသတိ-၌ ဝီသတိ-အရကား ။ ။ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဧကာဒသ ကြိယာစေတိ-၌ ဧကာဒသ-အရကား** ။ ။ အဟိတ်ကိရိယာစိတ် ၃-ပါး၊ မဟာကြိယာစိတ် ၈-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကာမစိတ် (၅၄)ပါးကို "သခ်ါရဘေဒ"အားဖြင့် ခွဲပုံ** ။ ။ အသခ်ါရိကစိတ် ၁၇-ပါး၊ သသခ်ါရိကစိတ် ၁၇-ပါး၊ နှစ်မျိုးလုံးမဟုတ်သောစိတ် ၂၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

F-4-A

http://www.dhammadownload.com

ရူပါဝစရစိတ် ၁၅-ပါး
ကုသိုလ်စိတ် ၅-ပါး (နိ-၂၉၄)

၂၁။ ဝိတက္က ဝိစာရ ပီတိ သုခေကဂ္ဂတာသဟိတံ ပဌမဈာနကုသလစိတ္တံ၊ ဝိစာရ ပီတိ သုခေကဂ္ဂတာသဟိတံ ဒုတိယဈာနကုသလစိတ္တံ၊ ပီတိ သုခေကဂ္ဂတာသဟိတံ တတိယဈာနကုသလစိတ္တံ၊ သုခေကဂ္ဂတာသဟိတံ စတုတ္ထဈာနကုသလစိတ္တံ၊ ဥပေက္ခေကဂ္ဂတာသဟိတံ ပဉ္စမဈာန ကုသလစိတ္တန္ဆေတိ ဣမာနိ ပဉ္စပိ ရူပါဝစရ ကုသလစိတ္တာနိ နာမ။

➢ **ကာမစိတ် (၅၄)ပါးကို အကြောင်း+အကျိုးခွဲပုံ** ။ ။ **အကြောင်းစိတ်ကား**- ကုသိုလ်, အကုသိုလ် (၂၀) ဖြစ်ပါသည်။

အကျိုးစိတ်ကား- ဝိပါက်စိတ် ၂၃-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ အကြောင်း+အကျိုးနှစ်မျိုးလုံး မဟုတ်သောစိတ်ကား- ကိရိယာစိတ် ၁၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကာမစိတ် (၅၄)ပါးကို "ဧဒေနာဘေဒ"အားဖြင့် ခွဲပုံ** ။ ။ သုခသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး၊ ဒုက္ခသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး၊ သောမနဿသဟဂုတ်စိတ် ၁၈-ပါး၊ ဒေါမနဿသဟဂုတ်စိတ် ၂-ပါး၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ၃၂-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကာမစိတ် (၅၄)ပါးကို "သမ္မယောဂဘေဒ"အားဖြင့် ခွဲပုံ** ။ ။ သမ္မယုတ်စိတ် ၂၀-ပါး၊ ဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၁၆-ပါး၊ နှစ်မျိုးလုံး မဟုတ်သောစိတ် ၁၈-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၁) ရူပါဝစရစိတ် (၁၅)ပါးကား (သောမနဿ-၁၂၊ ဥပေက္ခာ-၃)

ရူပါဝစရကုသိုလ်စိတ် ၅-ပါး၊ ရူပါဝစရဝိပါက်စိတ် ၅-ပါး၊ ရူပါဝစရ ကိရိယာစိတ် ၅-ပါး၊ ပေါင်း ၁၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မူဈ္ဈရူပါဝစရစိတ်**- ရူပ ဝိပါက် ၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဃေဘုယျ ရူပါဝစရစိတ်** - ရူပကုသိုလ် ၅-ပါး၊ ရူပကြိယာ ၅-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။ (ဝိထိစာပိုဒ်-၄၉/၅၀/၅၁/၅၂)တို့ကိုထောက်။

➢ **ရူပါဝစရကုသိုလ်စိတ် ၅-ပါးကား** (သောမနဿ-၄၊ ဥပေက္ခာ-၁)

(၁)ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ ဈာန်အင်္ဂါ ၅-ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော ပထမဈာန် ကုသိုလ်စိတ် ၁-ခု၊ (၂) ဝိစာရ, ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ ဈာန်အင်္ဂါ ၄-ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော ဒုတိယဈာန် ကုသိုလ်စိတ် ၁-ခု၊ (၃) ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ ဈာန်အင်္ဂါ ၃-ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော တတိယဈာန် ကုသိုလ်စိတ် ၁-ခု၊ (၄)သုခ, ဧကဂ္ဂတာ ဈာန်အင်္ဂါ ၂-ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော စတုတ္ထဈာန် ကုသိုလ်စိတ် ၁-ခု၊ (၅) ဥပေက္ခာ, ဧကဂ္ဂတာ ဈာန်အင်္ဂါ ၂-ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော ပဉ္စမဈာန် ကုသိုလ်စိတ် ၁-ခု။

http://www.dhammadownload.com

ဝိပါက်စိတ် ၅–ပါး (နိ–၂၉၄)

(ရူပဘုံဠ်သာ ရနိုင်သော စိတ်၏သရုပ်ပြပါဠိ)

၂၂။ ဝိတက္က ဝိစာရ ပီတိ သုခေကဂ္ဂတာသဟိတံ ပဌမဇ္ဈာနဝိပါက စိတ္တံ၊ ဝိစာရ ပီတိ သုခေကဂ္ဂတာသဟိတံ ဒုတိယဇ္ဈာနဝိပါကစိတ္တံ၊ ပီတိ သုခေကဂ္ဂတာသဟိတံ တတိယဇ္ဈာနဝိပါကစိတ္တံ၊ သုခေကဂ္ဂတာသဟိတံ စတုတ္ထဇ္ဈာနဝိပါကစိတ္တံ၊ ဥပေက္ခေကဂ္ဂတာသဟိတံ ပဉ္စမဇ္ဈာန ဝိပါက စိတ္တဥ္စေတိ ဣမာနိ ပဉ္စပိ ရူပါဝစရ ဝိပါကစိတ္တာနိ နာမ။

ကိရိယာစိတ် ၅–ပါး (နိ–၂၉၅)

၂၃။ ဝိတက္က ဝိစာရ ပီတိ သုခေကဂ္ဂတာသဟိတံ ပဌမဇ္ဈာနကိရိယ စိတ္တံ၊ ဝိစာရ ပီတိ သုခေကဂ္ဂတာသဟိတံ ဒုတိယဇ္ဈာနကိရိယစိတ္တံ၊ ပီတိ သုခေကဂ္ဂတာသဟိတံ တတိယဇ္ဈာနကိရိယစိတ္တံ၊ သုခေကဂ္ဂတာသဟိတံ စတုတ္ထဇ္ဈာနကိရိယစိတ္တံ၊ ဥပေက္ခေကဂ္ဂတာသဟိတံ ပဉ္စမဇ္ဈာန ကိရိယ စိတ္တဥ္စေတိ ဣမာနိ ပဉ္စပိ ရူပါဝစရ ကိရိယစိတ္တာနိ နာမ။

(စာပိုဒ်-၂၂) ရူပါဝစရဝိပါက်စိတ် ၅–ပါးကား (သောမနဿ-၄၊ ဥပေက္ခာ-၁)

(၁)ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ ဈာန်အင်္ဂါ ၅-ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော ပထမဈာန် ဝိပါက်စိတ် ၁-ခု၊ (၂) ဝိစာရ, ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ ဈာန်အင်္ဂါ ၄-ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော ဒုတိယဈာန် ဝိပါက်စိတ် ၁-ခု၊ (၃) ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ ဈာန်အင်္ဂါ ၃-ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော တတိယဈာန် ဝိပါက်စိတ် ၁-ခု၊ (၄)သုခ, ဧကဂ္ဂတာ ဈာန်အင်္ဂါ ၂-ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော စတုတ္ထဈာန် ဝိပါက်စိတ် ၁-ခု၊ (၅) ဥပေက္ခာ, ဧကဂ္ဂတာ ဈာန်အင်္ဂါ ၂-ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော ပဉ္စမဈာန် ဝိပါက်စိတ် ၁-ခု။

(စာပိုဒ်–၂၃) ရူပါဝစရကြိယာစိတ် ၅–ပါးကား (သောမနဿ-၄၊ ဥပေက္ခာ-၁)

(၁)ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ ဈာန်အင်္ဂါ ၅-ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော ပထမဈာန် ကြိယာစိတ် ၁-ခု၊ (၂) ဝိစာရ, ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ ဈာန်အင်္ဂါ ၄-ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော ဒုတိယဈာန် ကြိယာစိတ် ၁-ခု၊ (၃) ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ ဈာန်အင်္ဂါ ၃-ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော တတိယဈာန် ကြိယာစိတ် ၁-ခု၊ (၄)သုခ, ဧကဂ္ဂတာ ဈာန်အင်္ဂါ ၂-ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော စတုတ္ထဈာန် ကြိယာစိတ် ၁-ခု၊ (၅) ဥပေက္ခာ, ဧကဂ္ဂတာ ဈာန်အင်္ဂါ ၂-ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော ပဉ္စမဈာန် ကြိယာစိတ် ၁-ခု။

F-4-B

http://www.dhammadownload.com

နိဂုံး (နိ-၂၉၅)

၂၄။ ဣစ္စေဝံ သဗ္ဗထာပိ ပန္နရသ ရူပါဝစရ ကုသလ ဝိပါက ကိရိယ စိတ္တာနိ သမတ္တာနိ။

ရူပစိတ်ပြားပုံပြ သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၂၉၅)

၂၅။ ပဌမာ ဈာနဘေဒေန၊ ရူပါဝစရမာနသံ။
ပုညပါကက္ကြိယာ ဘေဒါ၊ တံ ပဋ္ဌဒသမာ ဘဝေ။

အရူပါဝစရစိတ် ၁၂-ပါး/ကုသို့လ်စိတ် ၄-ပါး (နိ-၂၉၆)

၂၆။ အာကာသာနဉ္စာယတန ကုသလစိတ္တံ၊
ဝိညာဏဉ္စာယတန ကုသလစိတ္တံ၊
အာကိဉ္စညာယတန ကုသလစိတ္တံ၊
နေဝသညာနာသညာယတန ကုသလစိတ္တဉ္စေတိ
ဣမာနိ စတ္တာရိပိ အရူပါဝစရ ကုသလစိတ္တာနိ နာမ။

(စာပိုဒ်-၂၅) ရူပါဝစရစိတ် ၅-ပါး/၁၅-ပါး ပြားချဲ့နည်းအကြောင်း

ဈာန်အင်္ဂါ ၅-ပါးရှိသော ပထမဈာန်စိတ်, ဈာန်အင်္ဂါ ၄-ပါးရှိသော ဒုတိယဈာန်စိတ်, ဈာန်အင်္ဂါ ၃-ပါးရှိသော တတိယဈာန်စိတ်, ဈာန်အင်္ဂါ ၂-ပါးရှိသော စတုတ္ထဈာန်စိတ်, ဈာန်အင်္ဂါ ၂-ပါးရှိသော ပဉ္စမဈာန်စိတ် ဤသို့ ဈာန်အင်္ဂါတို့နှင့် ယှဉ်ပုံ ၅-မျိုး ကွဲပြားသောကြောင့် ရူပါဝစရစိတ် ၅-ပါးပြားရပါသည်။

တစ်ဖန် ကုသိုလ်, ဝိပါက်, ကိရိယာအားဖြင့် ၃-ပါးထပ်၍ ကွဲပြားပြန်သောကြောင့် ရူပါဝစရစိတ် ၁၅-ပါး ပြားရပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၆) အရူပါဝစရစိတ် ၁၂-ပါးကား ။ ။ ကုသိုလ်စိတ် ၄-ပါး၊ ဝိပါက် စိတ် ၄-ပါး၊ ကိရိယာစိတ် ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၁၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မူစ္ဈအရူပါဝစရစိတ်**- အရူပ ဝိပါက် ၄-ပါး။ ➢ **ယေဘုယျ အရူပါဝစရစိတ်** အရူပကုသိုလ် ၄-ပါး၊ အရူပကြိယာ ၄-ပါး (ဝိထိစာပိုဒ်-၄၉/၅၀/၅၁)ကိုထောက်။

(စာပိုဒ်-၂၆) အရူပါဝစရ ကုသို့လ်စိတ် ၄-ပါးကား (ဥပေက္ခာသဟဂုတ်)

၁။ အာကာသာနဉ္စာယတန ကုသိုလ်စိတ် ၁-ခု၊
၂။ ဝိညာဏဉ္စာယတနကုသိုလ်စိတ် ၁-ခု၊
၃။ အာကိဉ္စညာယတနကုသိုလ်စိတ် ၁-ခု၊
၄။ နေဝသညာနာသညာယတန ကုသိုလ်စိတ် ၁-ခု။

http://www.dhammadownload.com

ဝိပါက်စိတ် ၄–ပါး (နိ–၂၉၆)

(အရှုပဘုံဠ်ဆာ ရန်ုိင်သောစိတ်၏ သရုပ်ပြပါဠိ)

၂၇။ အာကာသာနဉ္စာယတန ဝိပါကစိတ္တံ၊
ဝိညာဏဉ္စာယတန ဝိပါကစိတ္တံ၊
အာကိဉ္စညာယတန ဝိပါကစိတ္တံ၊
နေဝသညာနာသညာယတန ဝိပါကစိတ္တဥ္စေတိ
ဣမာနိ စတ္တာရိပိ အရူပါဝစရ ဝိပါကစိတ္တာနိ နာမ။

ကိရိယာစိတ် ၄–ပါး (နိ–၂၉၇)

၂၈။ အာကာသာနဉ္စာယတန ကိရိယစိတ္တံ၊
ဝိညာဏဉ္စာယတန ကိရိယစိတ္တံ၊
အာကိဉ္စညာယတန ကိရိယစိတ္တံ၊
နေဝသညာနာသညာယတန ကိရိယစိတ္တဥ္စေတိ
ဣမာနိ စတ္တာရိပိ အရူပါဝစရ ကိရိယစိတ္တာနိ နာမ။

နိဂုံး (နိ–၂၉၇)

၂၉။ ဣစ္စေဝံ သဗ္ဗထာပိ ဒွါဒသ အရူပါဝစရ ကုသလ ဝိပါက ကိရိယ စိတ္တာနိ သမတ္တာနိ။

(စာပိုဒ်-၂၇) ➢ **အရူပါဝစရ ဝိပါက်စိတ် ၄–ပါးကား** (ဥပေက္ခာသဟဂုတ်)

၁။ အာကာသာနဉ္စာယတန ဝိပါက်စိတ် ၁-ခု၊
၂။ ဝိညာဏဉ္စာယတန ဝိပါက်စိတ် ၁-ခု၊
၃။ အာကိဉ္စညာယတန ဝိပါက်စိတ် ၁-ခု၊
၄။ နေဝသညာနာသညာယတန ဝိပါက်စိတ် ၁-ခု။

(စာပိုဒ်-၂၈) ➢ **အရူပါဝစရ ကြိယာစိတ် ၄–ပါးကား** (ဥပေက္ခာသဟဂုတ်)

၁။ အာကာသာနဉ္စာယတန ကြိယာစိတ် ၁-ခု၊
၂။ ဝိညာဏဉ္စာယတန ကြိယာစိတ် ၁-ခု၊
၃။ အာကိဉ္စညာယတန ကြိယာစိတ် ၁-ခု၊
၄။ နေဝသညာနာသညာယတန ကြိယာစိတ် ၁-ခု။

➢ **ဈာနဘေဒစိတ်ကား**- ရူပါဝစရစိတ် ၁၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ **အာလမ္ဗဏဘေဒ စိတ်ကား**- အရူပါဝစရစိတ် ၁၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အရူပစိတ်–၁၂ ပါးပြားပုံပြ သင်္ဂဟဂါထာ (နိ–၂၉၈)

၃၀။ အာလမ္ဗဏပ္ပဘေဒေန၊ စတုဓာရုပ္ပမာနသံ။
ပုညပါကကြိယာ ဘေဒါ၊ ပုန ဒွါဒသဓာ ဌိတံ။

(စာပိုဒ်-၃၀) အရူပါဝစရစိတ် ၄–ပါး/၁၂–ပါးပြားရခြင်းအကြောင်း

ကောင်းကင်ပညတ်အာရုံ စသည်ဖြင့် အာရုံ ၄-မျိုးပြားသောကြောင့် အရူပါဝစရစိတ် ၄-ပါးပြားရပါသည်။ တစ်ဖန် ကုသိုလ်, ဝိပါက်, ကိရိယာအားဖြင့် ၃-ပါးထပ်၍ ကွဲပြားပြန်သောကြောင့် အရူပါဝစရစိတ် ၁၂-ပါး ပြားရပါသည်။

➢ **အရူပါဝစရစိတ်သည် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သာ ဖြစ်ရခြင်းအကြောင်း**

ရူပါဝစရပဉ္စမဈာန်နှင့် အလားတူစွာ ဥပေက္ခာ, ဧကဂ္ဂတာ ဈာန်အင်္ဂါ ၂-ပါးနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် အရူပါဝစရစိတ်သည် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သာ ဖြစ်ရပါသည်။

➢ **မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၂၇–ပါးကား** ။ ။ ရူပါဝစရစိတ် ၁၅-ပါး၊ အရူပါဝစရစိတ် ၁၂ ပါး၊ ပေါင်း ၂၇-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၂၇–ပါးကို "ဝေဒနာဘေဒ"အားဖြင့် ခွဲပုံ**

ရူပါဝစရကုသိုလ် သောမနဿ ၄-ပါး၊ရူပါဝစရဝိပါက် သောမနဿ ၄-ပါး၊ ရူပါဝစရကြိယာ သောမနဿ ၄-ပါးအားဖြင့် ပေါင်း သောမနဿ ၁၂-ပါးရှိပါသည်။

ရူပါဝစရ ကုသိုလ် ဥပေက္ခာ ၁-ပါး၊ရူပါဝစရ ဝိပါက် ဥပေက္ခာ ၁-ပါး၊ ရူပါဝစရ ကြိယာ ဥပေက္ခာ ၁-ပါး၊ အရူပါဝစရ ဥပေက္ခာ ၁၂-ပါးအားဖြင့် ပေါင်း ဥပေက္ခာ ၁၅-ပါး ရှိပါသည်။

➢ **မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၂၇–ပါးကို "ဇာတိဘေဒ"အားဖြင့် ခွဲပုံ**

၁။ ရူပကုသိုလ် ၅-ပါး၊ အရူပကုသိုလ် ၄-ပါး၊ ပေါင်း ကုသိုလ်စိတ် ၉-ပါး။
၂။ ရူပဝိပါက် ၅-ပါး၊ အရူပဝိပါက် ၄-ပါး၊ ပေါင်း ဝိပါက်စိတ် ၉-ပါး။
၃။ ရူပကြိယာ ၅-ပါး၊ အရူပကြိယာ ၄-ပါး၊ ပေါင်း ကြိယာစိတ် ၉-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၂၇–ပါးကို "စျာနဘေဒ"အားဖြင့် ခွဲပုံ**

ရူပကုသိုလ်, ဝိပါက်, ကိရိယာ ပထမဈာန် ၃-ပါး၊ရူပကုသိုလ်, ဝိပါက်, ကိရိယာ ဒုတိယဈာန် ၃-ပါး၊ ရူပကုသိုလ်, ဝိပါက်, ကိရိယာ တတိယဈာန် ၃-ပါး၊ ရူပကုသိုလ်, ဝိပါက်, ကိရိယာ စတုတ္ထဈာန် ၃-ပါး၊ ရူပကုသိုလ်, ဝိပါက်, ကိရိယာ ပဉ္စမဈာန် ၃-ပါး၊ အရူပပဉ္စမဈာန် ၁၂-ပါး၊ ပေါင်း ပဉ္စမဈာန် ၁၅-ပါး။

➢ **လောကိစိတ် ၈၁–ပါးကား** ။ ။ ကာမာဝစရစိတ် ၅၄-ပါး၊ ရူပါဝစရစိတ် ၁၅ ပါး၊ အရူပါဝစရစိတ် ၁၂-ပါး၊ ပေါင်း (၈၁) ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

လောကုတ္တရာစိတ် အကျဉ်း ၈-ပါး

မဂ်(ကုသိုလ်)စိတ် ၄-ပါး (နိ-၂၉၈)

၃၁။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂစိတ္တံ၊
သကဒါဂါမိမဂ္ဂစိတ္တံ၊
အနာဂါမိမဂ္ဂစိတ္တံ၊
အရဟတ္တမဂ္ဂစိတ္တဉ္စေတိ
ဣမာနိ စတ္တာရိပိ လောကုတ္တရကုသလ စိတ္တာနိ နာမ။

➢ **လောကီစိတ် ၈၁-ပါးကို "ဓာတိဘေဒ"အားဖြင့် ခွဲပုံ**

အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ ကုသိုလ်စိတ် ၁၇-ပါး၊ ဝိပါက်စိတ် ၃၂-ပါး၊ ကိရိယာစိတ် ၂၀၊ ပေါင်း (၈၁) ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **လောကီစိတ် ၈၁-ပါးကို "ဘူမိဘေဒ"အားဖြင့် ခွဲပုံ**

ကာမာဝစရစိတ် ၅၄-ပါး၊ ရူပါဝစရစိတ် ၁၅-ပါး၊ အရူပါဝစရစိတ် ၁၂-ပါး၊ ပေါင်း (၈၁) ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **လောကီစိတ် (၈၁)ပါးကို "ဝေဒနာဘေဒ"အားဖြင့် ခွဲပုံ** ။ ။ သုခသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး၊ ဒုက္ခသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး၊ သောမနဿသဟဂုတ်စိတ် ၃၀-ပါး၊ ဒေါမနဿသဟဂုတ်စိတ် ၂-ပါး၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ၄၇-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **လောကီ သောမနဿသဟဂုတ်စိတ် (၃၀) ကား** ။ ။ ကာမာဝစရ သောမနဿ သဟဂုတ်စိတ် ၁၈-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ် သောမနဿသဟဂုတ်စိတ် ၁၂-ပါး+၃၀။

➢ **လောကီ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ၄၇-ပါးကား** ။ ။ ကာမာဝစရ ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်စိတ် ၃၂-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ၁၅-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

(ဈာပိုဒ်-၃၁) **လောကုတ္တရာစိတ်အကျဉ်း ၈-ပါးကား** (သောမနဿ+ဥပေက္ခာ)

မဂ်စိတ် ၄-ပါး၊ ဖိုလ်စိတ် ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **မဂ်(ကုသိုလ်)စိတ် ၄-ပါးကား** ။ ။ သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၁-ခု၊ သကဒါဂါမိမဂ်စိတ် ၁-ခု၊ အနာဂါမိမဂ်စိတ် ၁-ခု၊ အရဟတ္တမဂ်စိတ် ၁-ခု၊ ပေါင်း ၄-ပါးဖြစ်ပါသည်

➢ **လောကုတ္တရာစိတ် အကျဉ်း ၈-ပါးသည် သောမနဿလော? ဥပေက္ခာလော?**

သောမနဿ, ဥပေက္ခာအားဖြင့် ကွဲပြားသော လောကုတ္တရာစိတ်အကျယ် ၄၀-ကို အကျဉ်းအားဖြင့် ၈-ပါးဟု ဆိုထားသောကြောင့် လောကုတ္တရာစိတ်အကျဉ်း ၈-ပါးသည် သောမနဿ, ဥပေက္ခာ နှစ်မျိုးလုံးဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဖို့လ်(ဝိပါက်) စိတ် ၄-ပါး (နိ-၂၉၈)

(ဝိပါက်အဖျာကတဖြစ်သော ဧကစိတ်သရုပ်ပြ)

၃၂။ သောတာပတ္တိဖလစိတ္တံ၊
သကဒါဂါမိဖလစိတ္တံ၊
အနာဂါမိဖလစိတ္တံ၊
အရဟတ္တဖလစိတ္တဉ္စေတိ
ဣမာနိ စတ္တာရိပိ လောကုတ္တရ ဝိပါက စိတ္တာနိ နာမ။

နိဂုံး (နိ-၂၉၉)

၃၃။ ဣစ္စေဝံ သဗ္ဗထာပိ အဋ္ဌ လောကုတ္တရ ကုသလ ဝိပါကစိတ္တာနိ သမတ္တာနိ။

လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါးပြားပုံပြ သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၂၉၉)

၃၄။ စတုမဂ္ဂပ္ဖဘေဒေန၊ စတုမာ ကုသလံ တထာ။
ပါကံ တဿ ဖလတ္တာတိ၊ အဋ္ဌမာ နုတ္တရံ မတံ။

စိတ်အကျဉ်း ၈၉-ပါး/ဇာတ်အားဖြင့် ရေတွက်ခြင်း (နိ-၂၉၉)

၃၅။ ဒွါဒသာကုသလာနေဝံ၊ ကုသလာနေကဝီသတိ။
ဆတ္တိံသေဝ ဝိပါကာနိ၊ ကြိယစိတ္တာနိ ဝီသတိ။

(စာပိုဒ်-၃၂) ဖို့လ် (ဝိပါက်)စိတ် ၄-ပါးကား ။ ။ သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ် ၁-ခု၊ သကဒါဂါမိ ဖိုလ်စိတ် ၁-ခု၊ အနာဂါမ်ဖိုလ်စိတ် ၁-ခု၊ အရဟတ္တဖိုလ်စိတ် ၁-ခု၊

(စာပိုဒ်-၃၄) လောကုတ္တရာကုသို့လ်စိတ် (မဂ်စိတ်) ၄-ပါးပြားချခြင်းအကြောင်း

သောတာပတ္တိမဂ်စသည်ဖြင့် မဂ် ၄-ပါးပြားသောကြောင့် လောကုတ္တရာကုသိုလ်စိတ် (မဂ်စိတ်) ၄-ပါးပြားရပါသည်။

➤ **လောကုတ္တရာဝိပါက်စိတ် (ဖို့လ်စိတ်) ၄-ပါးပြားချခြင်းအကြောင်း**

ဝိပါက်စိတ် (ဖိုလ်စိတ်)သည်လည်း ထိုကုသိုလ်စိတ်၏ အကျိုးဖြစ်သောကြောင့် ၄-ပါးပင် ပြားရပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၅) စိတ်အကျဉ်း ၈၉-ပါးကား ။ ။ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး၊ ကာမာဝစရသောဘနစိတ် ၂၄-ပါး၊ ရူပါဝစရစိတ် ၁၅-ပါး၊ အရူပါဝစရစိတ် ၁၂-ပါး၊ လောကုတ္တရာစိတ်အကျဉ်း ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၈၉-ပါးဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဘုံအားဖြင့် ရေတွက်ခြင်း (နိ-၂၉၉)

၃၆။ စတုပညာသဓာ ကာမေ၊ ရူပေ ပန္နရသီရယေ။
စိတ္တာနိ ဒွါဒသာရူပေ၊ အဌဓာနုတ္တရေ တထာ။

စိတ်အကျဉ်း-အကျယ်ပြ/နိဂုံး (နိ-၃၀၀)

၃၇။ ဣတ္ထမေကူန နဝုတိ ပဘေဒံ ပန မာနသံ။
ဧကဝီသသတံ ဝါထ၊ ဝိဘဇန္တိ ဝိစက္ခဏာ။

(စာပိုဒ်-၃၅) ➢ **စိတ်အကျဉ်း ၈၉-ပါးကို 'ဇာတိဘေဒ"အားဖြင့် ခွဲခြားပုံ**

အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ ကုသိုလ်စိတ် ၂၁-ပါး၊ ဝိပါက်စိတ် ၃၆-ပါး၊ ကြိယာစိတ် ၂၀-ပါးတို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဒွါဒသာကုသလာနေဝံ-ဌ် ဒွါဒသ-အရကား**= အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **ကုသလာနေကဝီသတိ-ဌ် ဧကဝီသတိ-အရ/ကုသိုလ်စိတ် ၂၁-ပါးကား**= မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး၊မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်စိတ် ၉-ပါး၊ လောကုတ္တရာကုသိုလ်စိတ် ၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဆတ္တိံသေဝ ဝိပါကာနိ-ဌ် ဆတ္တိံသ-အရ/ဝိပါက်စိတ် ၃၆-ပါးကား** = အကုသလ ဝိပါက်စိတ် ၇-ပါး အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ် ဝိပါက် ၉-ပါး၊ လောကုတ္တရာဝိပါက်စိတ် ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၃၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **ကြိယစိတ္တာနိ ဝီသတိ-ဌ် ဝီသတိ-အရ/ကြိယာစိတ် ၂၀-ကား**= အဟိတ်ကြိယာစိတ် ၃-ပါး၊မဟာကြိယာစိတ် ၈-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာစိတ် ၉-ပါး၊ ပေါင်း ၂၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၆) ➢ **စိတ်အကျဉ်း ၈၉-ပါးကို "ဘူမိဘေဒ"အားဖြင့် ရေတွက်ပုံ**

ကာမစိတ် ၅၄-ပါး၊ ရူပစိတ် ၁၅-ပါး၊ အရူပစိတ် ၁၂-ပါး၊ လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၈၉-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၇) **အာရုံကိုသိခြင်း လက္ခဏာအားဖြင့် တစ်ပါးတည်းသာဖြစ်သောစိတ်သည် ၈၉-ပါးပြားရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဇာတိဘေဒ, ဘူမိဘေဒအပြားအားဖြင့်ပြားသောကြောင့် ၈၉-ပါးပြားရပါသည်။

➢ **မဂ်စိတ် အကျဉ်း ၄-ပါးမှ အကျယ် ၂၀-ဖြစ်လာရခြင်းအကြောင်း**

မဂ်စိတ်အကျဉ်း ၄-ပါးကို ဈာန်အပြားအားဖြင့် မြှောက်ပွားလိုက်သောအခ၊ သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၅-ပါး၊သကဒါဂါမိမဂ်စိတ် ၅-ပါး၊ အနာဂါမိမဂ်စိတ် ၅-ပါး၊ အရဟတ္တမဂ်စိတ် ၅-ပါး ဖြစ်သောကြောင့် မဂ်စိတ်အကျဉ်း ၄-ပါးမှ အကျယ် ၂၀-ဖြစ်လာရပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

စိတ်အကျယ် ၁၂၁–ပါး (နိ–၃၀၀)

၃၈။ ကထမေကူန နဝုတိဝိဓံ စိတ္တံ ဧကဝီသသတံ ဟောတိ?

လောကုတ္တရာစိတ်အကျယ်–၄၀ (နိ–၃၀၁)

သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၅–ပါး

ဝိတက္က ဝိစာရ ပီတိ သုခဧကဂ္ဂတာသဟိတံ ပဌမဈာန သောတာပတ္တိ မဂ္ဂစိတ္တံ၊ ဝိစာရ ပီတိ သုခဧကဂ္ဂတာသဟိတံ ဒုတိယဈာန သောတာပတ္တိ မဂ္ဂစိတ္တံ၊ ပီတိ သုခဧကဂ္ဂတာသဟိတံ တတိယဈာန သောတာပတ္တိမဂ္ဂစိတ္တံ၊ သုခဧကဂ္ဂတာသဟိတံ စတုတ္ထဈာန သောတာပတ္တိမဂ္ဂစိတ္တံ၊ ဥပေက္ခာဧကဂ္ဂတာသဟိတံ ပဉ္စမဈာန သောတာပတ္တိမဂ္ဂစိတ္တန္ဧတေ ဣမာနိ ပဉ္စပိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂစိတ္တာနိ နာမ။

(စာပိုဒ်-၃၈) **စိတ်အကျယ် ၁၂၁–ပါးကား** ။ ။ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး၊ ကာမာဝစရသောဘနစိတ် ၂၄-ပါး၊ ရူပါဝစရစိတ် ၁၅-ပါး၊ အရူပါဝစရ စိတ် ၁၂-ပါး၊ လောကုတ္တရာစိတ်အကျယ် ၄၀၊ ပေါင်း ၁၂၁-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **သောတာပတ္တိ မဂ်စိတ် ၅–ပါးကား** (သောမနဿ-၄၊ ဥပေက္ခာ-၁)

(၁)ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ စျာန်အင်္ဂါ ၅-ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော ပထမစျာန် သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၁-ခု၊ (၂) ဝိစာရ, ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ စျာန်အင်္ဂါ ၄-ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော ဒုတိယစျာန် သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၁-ခု၊

(၃) ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ စျာန်အင်္ဂါ ၃ ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော တတိယစျာန် သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၁-ခု၊

(၄)သုခ, ဧကဂ္ဂတာ စျာန်အင်္ဂါ ၂-ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော စတုတ္ထစျာန် သောတာပတ္တိ မဂ်စိတ် ၁-ခု၊

(၅) ဥပေက္ခာ, ဧကဂ္ဂတာ စျာန်အင်္ဂါ ၂-ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော ပဉ္စမစျာန် သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၁-ခု။

➢ **ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ယောက်တည်း၌ သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၅–မျိုးလုံးဖြစ်နိုင်/မဖြစ်နိုင်** ။ ။ မဂ်စိတ်သည် တစ်ကြိမ်တည်းသာဖြစ်သောကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ယောက်တည်း၌ သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၅-မျိုးလုံး မဖြစ်နိုင်ပါ။ (သာဓက) စတ္တာရော ပန မဂ္ဂပ္ပဋိဒါ ဧကစိတ္တက္ခဏိကာ။မဂ္ဂါဘိညာ သကိံ မတာ။ (ဝိထိစာပိုဒ်-၃၅/၃၉)

http://www.dhammadownload.com

အထက်မဂ်စိတ် ၁၅–ပါးနှင့် ဖိုလ်စိတ်–၂၀ (နိ–၃၀၁)

၃၉။ တထာ သကဒါဂါမိမဂ္ဂ, အနာဂါမိမဂ္ဂ, အရဟတ္တမဂ္ဂစိတ္တန္ဆေတိ သမဝိသတိ မဂ္ဂစိတ္တာနိ။

၄၀။ တထာ ဖလစိတ္တာနိစေတိ သမစတ္တာလီသ လောကုတ္တရစိတ္တာနိ ဘဝန္တိတိ။

(စာပိုဒ်-၃၉) **မဂ်စိတ် ၂၀–ကား** ။ ။ သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၅-ပါး၊သကဒါဂါမိမဂ်စိတ် ၅-ပါး၊အနာဂါမိမဂ်စိတ် ၅-ပါး၊အရဟတ္တမဂ်စိတ် ၅-ပါး၊ပေါင်း ၂၀-ဖြစ်ပါသည်။

➢ **လောကုတ္တရာ သောမနဿ ၃၂–ပါးကား** ။ ။ မဂ်သောမနဿ ၁၆-ပါး၊ ဖိုလ်သောမနဿ ၁၆-ပါး၊ ပေါင်း ၃၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **လောကုတ္တရာ ဥပေက္ခာ ၈–ပါးကား** ။ ။ မဂ်ဥပေက္ခာ ၄-ပါး၊ ဖိုလ် ဥပေက္ခာ ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၈-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မဂ်သောမနဿ ၁၆–ပါးကား** ။ ။ သောတာပတ္တိမဂ် သောမနဿ ၄-ပါး၊ သကဒါဂါမိမဂ် သောမနဿ ၄-ပါး၊ အနာဂါမိမဂ် သောမနဿ ၄-ပါး၊ အရဟတ္တမဂ် သောမနဿ ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၁၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မဂ် ဥပေက္ခာ ၄–ပါးကား** ။ ။ သောတာပတ္တိမဂ် ဥပေက္ခာ ၁-ပါး၊သကဒါဂါမိမဂ် ဥပေက္ခာ ၁-ပါး၊ အနာဂါမိမဂ် ဥပေက္ခာ ၁-ပါး၊ အရဟတ္တမဂ် ဥပေက္ခာ ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၀) **ဖိုလ်စိတ် ၂၀–ကား** ။ ။ သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ် ၅-ပါး၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်စိတ် ၅-ပါး၊ အနာဂါမိဖိုလ်စိတ် ၅-ပါး၊ အရဟတ္တဖိုလ်စိတ် ၅-ပါး၊ ပေါင်း ၂၀။

➢ **ဖိုလ်သောမနဿ ၁၆–ပါးကား** ။ ။ သောတာပတ္တိဖိုလ် သောမနဿ ၄-ပါး၊ သကဒါဂါမိဖိုလ် သောမနဿ ၄-ပါး၊ အနာဂါမိဖိုလ် သောမနဿ ၄-ပါး၊ အရဟတ္တ ဖိုလ် သောမနဿ ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၁၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဖိုလ် ဥပေက္ခာ ၄–ပါးကား** ။ ။ သောတာပတ္တိဖိုလ် ဥပေက္ခာ ၁-ပါး၊သကဒါဂါမိဖိုလ် ဥပေက္ခာ ၁-ပါး၊ အနာဂါမိဖိုလ် ဥပေက္ခာ ၁-ပါး၊ အရဟတ္တဖိုလ် ဥပေက္ခာ ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မတင့်တယ်သော်လည်း အကုသိုလ် မဟုတ်သောစိတ်**= အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး။

➢ **တင့်တယ်သော်လည်း ကုသိုလ်မဖြစ်သော စိတ်**= ဝိပါက်စိတ် ၃၆-ပါး၊ ကြိယာ စိတ် ၂၀-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

လောကုတ္တရာစိတ်အကျယ် ၄၀–ပြားပုံပြ သင်္ဂဟဂါထာ

၄၁။ ဈာနင်္ဂယောဂဘေဒေန၊ ကတွေကေကံ တု ပဉ္စဓာ။
ဝုစ္စတာနုတ္တရံ စိတ္တံ၊ စတ္တာလီသ ဝိဓန္တိစ။

လောကီ လောကုတ္တရာ ဈာန်စိတ်အပေါင်း (နိ–၃၀၂)

ဈာန်စိတ်ပြားရခြင်းအကြောင်း

၄၂။ ယထာစ ရူပါဝစရံ၊ ဂယှတာနုတ္တရံ တထာ။
ပဌမာဒိဇ္ဈာနဘေဒေ၊ အာရုပ္ပဉ္စာပိ ပဉ္စမေ။
ဧကာဒသဝိဓံ တသ္မာ၊ ပဌမာဒိကမီရိတံ။
ဈာနမေကေကမန္တေ တု၊ တေဝီသတိ ဝိဓံ ဘဝေ။

ကုသိုလ်နှင့် ဝိပါက်အကျယ် (နိ–၃၀၂)

၄၃။ သတ္တတိံသ ဝိဓံ ပုညံ၊ ဒွိပညာသ ဝိဓံ တထာ။
ပါကမိစ္စာဟု စိတ္တာနိ၊ ဧကဝီသသတံ ဗုဓာ။
ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟေ စိတ္တသင်္ဂဟဝိဘာဂေါနာမ
ပဌမော ပရိစ္ဆေဒေါ။

(စာပိုဒ်-၄၁) လောကုတ္တရာစိတ် အကျယ် ၄၀– ဖြစ်လာရခြင်းအကြောင်း

တစ်ပါး တစ်ပါးသော လောကုတ္တရာစိတ်ကို ဈာန်အင်္ဂါတို့နှင့်ယှဉ်သော အပြား အားဖြင့် ၅-ပါးစီပြုရ, မြှောက်ပွားရသောကြောင့် လောကုတ္တရာစိတ် အကျယ်-၄၀ ဖြစ်လာရပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၂) လောကီ, လောကုတ္တရာဈာန်စိတ်ပေါင်း (၆၇)ပါးကား

ပထမဈာန်စိတ် ၁၁-ပါး၊ ဒုတိယဈာန်စိတ် ၁၁-ပါး၊ တတိယဈာန်စိတ် ၁၁-ပါး၊ စတုတ္ထဈာန်စိတ် ၁၁-ပါး၊ ပဉ္စမဈာန်စိတ် ၂၃-ပါး၊ ပေါင်း ၆၇-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကောဒသဝိဓံ–၌ ကောဒသ–အရ /ပထမဈာန် ၁၁–ပါးကား** ။ ။ ရူပကုသိုလ် ပထမဈာန် ၁-ပါး၊ ရူပဝိပါက် ပထမဈာန် ၁-ပါး၊ ရူပကိရိယာ ပထမဈာန် ၁-ပါး၊ လောကုတ္တရာ ပထမဈာန် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၁၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **တေဝီသတိ ဝိဓံ ဘဝေ–၌ တေဝီသတိ–အရကား/ပဉ္စမဈာန် ၂၃–ပါးကား**

ရူပကုသိုလ် ပဉ္စမဈာန် ၁-ပါး၊ ရူပဝိပါက် ပဉ္စမဈာန် ၁-ပါး၊ ရူပကိရိယာ ပဉ္စမဈာန် ၁-ပါး၊ အရူပ ပဉ္စမဈာန် ၁၂-ပါး၊ လောကုတ္တရာ ပဉ္စမဈာန် ၈-ပါး၊ပေါင်း ၂၃-ပါး။

http://www.dhammadownload.com

(စာပိုဒ်-၄၃) စိတ်အကျယ် ၁၂၁-ပါးကို "ဇာတိဘေဒ"အားဖြင့် ရေတွက်ပုံ

အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ ကုသိုလ်စိတ် ၃၇-ပါး၊ ဝိပါက်စိတ် ၅၂-ပါး၊ ကိရိယာစိတ် ၂၀-ပါး၊ ပေါင်း ၁၂၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သတ္တတိသ ဝိဓံ ပုညံ-၌ သတ္တတိသ-အရ/ကုသိုလ်အကျယ် ၃၇-ပါး**

မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်စိတ် ၉-ပါး၊ လောကုတ္တရာကုသိုလ်စိတ် ၂၀-ပါး၊ ပေါင်း ၃၇-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဒွိပညာသ ဝိဓံ တထာ-၌ ဒွိပညာသ-အရ/ဝိပါက် အကျယ် ၅၂-ပါး**

အဟိတ်ဝိပါက်စိတ် ၁၅-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်စိတ် ၉-ပါး၊လောကုတ္တရာဝိပါက်စိတ် ၂၀-ပါး၊ ပေါင်း ၅၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **စိတ်အကျဉ်း ၈၉-ပါးမှ အကျယ် ၁၂၁-ပါး ဖြစ်လာရခြင်းအကြောင်း**

ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ဝိပါက်, ကိရိယာစိတ်တို့တွင် ကုသိုလ်သည် ၃၇-ပါး၊ ဝိပါက်သည် ၅၂-ပါး ပြားလာသောကြောင့် စိတ်အကျဉ်း ၈၉-ပါးမှ အကျယ် ၁၂၁-ပါး ဖြစ်လာရပါသည်။

➢ **စိတ်အကျယ် ၁၂၁-ပါးကို "ဝေဒနာဘေဒ"အားဖြင့် ဝေဖန်ပုံ**

သုခသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး၊ ဒုက္ခသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး၊ သောမနဿသဟဂုတ်စိတ် ၆၂-ပါး၊ ဒေါမနဿသဟဂုတ်စိတ် ၂-ပါး၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ၅၅-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **သောမနဿသဟဂုတ်စိတ် ၆၂-ပါးကား** ။ ။ လောဘမူသောမနဿ ၄-ပါး အဟိတ် သောမနဿ ၂-ပါး၊ ကာမာဝစရ သောဘန သောမနဿ ၁၂-ပါး၊မဟဂ္ဂုတ် သောမနဿ ၁၂-ပါး၊ လောကုတ္တရာ သောမနဿ ၃၂-ပါး၊ပေါင်း ၆၂-ပါး။

➢ **ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ၅၅-ပါးကား** ။ ။ အကုသိုလ် ဥပေက္ခာ ၆-ပါး၊ အဟိတ် ဥပေက္ခာ ၁၄-ပါး၊ ကာမာဝစရ သောဘန ဥပေက္ခာ ၁၂-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ် ဥပေက္ခာ ၁၅ ပါး၊ လောကုတ္တရာ ဥပေက္ခာ ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၅၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **စိတ်အကျယ် (၁၂၁) ပါးကို သမ္မယုတ် ဝိပ္ပယုတ်အားဖြင့် ဝေဖန်ပုံ**

သမ္မယုတ်စိတ် ၂၀-ပါး၊ ဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၁၆-ပါး၊ သမ္မယုတ် ဝိပ္ပယုတ်နှစ်မျိုးမှလွတ်သောစိတ် ၈၅-ပါး၊ ပေါင်း (၁၂၁) ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သမ္မယုတ်စိတ် ၂၀-ကား** ။ ။ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္မယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ပဋိဃသမ္မယုတ်စိတ် ၂-ပါး၊ ဝိစိကိစ္ဆာသမ္မယုတ်စိတ် ၁-ပါး၊ ဥဒ္ဓစ္စသမ္မယုတ်စိတ် ၁-ပါး၊ ဉာဏသမ္မယုတ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ ပေါင်း ၂၀-ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၁၆-ပါးကား** ။ ။ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ ပေါင်း ၁၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ **စိတ်အကျယ်(၁၂၁)ပါးကို အသခ်ါရိက, သသခ်ါရိကအားဖြင့် ဝေဖန်ပုံ**

အသခ်ါရိကစိတ် ၁၇-ပါး၊ သသခ်ါရိကစိတ် ၁၇-ပါး၊ အသခ်ါရိက, သသခ်ါရိက နှစ်မျိုးလုံးမှလွတ်သောစိတ် ၈၇-ပါး၊ ပေါင်း (၁၂၁)ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အသခ်ါရိကစိတ် ၁၇-ပါးကား** ။ ။ လောဘမူ အသခ်ါရိက ၄-ပါး၊ဒေါသမူ အသခ်ါရိက ၁-ပါး၊ ကာမာဝစရ သောဘန အသခ်ါရိက ၁၂-ပါး၊ပေါင်း ၁၇-ပါး။

➢ **သသခ်ါရိကစိတ် ၁၇-ပါးကား** ။ ။ လောဘမူ သသခ်ါရိက ၄-ပါး၊ဒေါသမူ သသခ်ါရိက ၁-ပါး၊ ကာမာဝစရ သောဘန သသခ်ါရိက ၁၂-ပါး၊ပေါင်း ၁၇-ပါး။

➢ **အပွနာစျာန်ဇော အကျယ် (၅၈)ပါးကို "ဝေဒနာဘေဒ"အားဖြင့် ဝေဖန်ပုံ**

မဟဂ္ဂုတ် သောမနဿသဟဂုတ်စျာန်ဇော ၈-ပါး၊ မဂ် သောမနဿသဟဂုတ်စျာန်ဇော ၁၆-ပါး၊ဖိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်စျာန်ဇော ၁၆-ပါးအားဖြင့် သောမနဿသဟဂုတ်စျာန်ဇော ၄၀-ပါး။

မဟဂ္ဂုတ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စျာန်ဇော ၁၀-ပါး၊ မဂ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စျာန်ဇော ၄-ပါး၊ ဖိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စျာန်ဇော ၄-ပါးအားဖြင့် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စျာန်ဇော ၁၈-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အပွနာစျာန်ဇောအကျယ် ၅၈-ပါးကို "ဇာတိဘေဒ"အားဖြင့် ခွဲခြားပုံ**

မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်စျာန်ဇော ၉-ပါး၊ မဂ်ကုသိုလ်စျာန်ဇော ၂၀-အားဖြင့် ကုသိုလ်စျာန်ဇော ၂၉-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာစျာန်ဇော ၉-ပါး၊ ဖိုလ်စျာန်ဇော ၂၀၊ပေါင်း-၅၈။

➢ **သောဘနစိတ် ၅၉-ပါးကို "ဇာတိဘေဒ" အားဖြင့် ခွဲပုံ** ။ ။ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး၊မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်စိတ် ၉-ပါး၊ မဂ်ကုသိုလ်စိတ် ၄-ပါးအားဖြင့် ကုသိုလ်စိတ် ၂၁-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်စိတ် ၉-ပါး၊ဖိုလ်ဝိပါက်စိတ် ၄-ပါးအားဖြင့် ဝိပါက်စိတ် ၂၁-ပါး၊ မဟာကြိယာစိတ် ၈-ပါး၊မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာစိတ် ၉-ပါး အားဖြင့် ကြိယာစိတ် ၁၇-ပါး၊ ပေါင်း ၅၉-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဘူရားရှင်၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်** ။ ။ မဟာဝိပါက် သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသခ်ါရိကစိတ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကုသိုလ်ပင်ဖြစ်သော်လည်း ရပ်ပြစ်ရှစ်ပါးသို့ရောက်သွားနိုင်သဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ မလို့ချင်သော ကုသိုလ်=** အသည်သတ်ဘုံ ရပ်ပြစ်ဌာနသို့ ရောက်စေနိုင်သော သညာကင်းအောင်ပွားများသည့် ရူပါဝစရကုသိုလ် ပဉ္စမစျာန်ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သောဘနစိတ် ၅၉-ပါးတို့တွင် အလယ်တည့်တည့်ဖြစ်သော စိတ်နှင့် ယှဉ်နိုင်သည့်စေတသိက်=** ရူပါဝစရ ပဌမစျာန်ဝိပါက်စိတ် ဖြစ်ပါသည်။ [စေတသိက်ကား အညသမာန်း ၁၃-ပါး၊ ဝိရတီကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၂-ပါး၊ပေါင်း ၃၅-ပါး]

http://www.dhammadownload.com

➢ **သောဘနစိတ် ၉၁–ပါးတို့တွင် အလယ်တည့်တည့်ဖြစ်သော စိတ်နှင့် ယှဉ်နိုင်သည့်စေတသိက်**– အာကိဉ္စညာယတနဝိပါက်စိတ် ဖြစ်ပါသည်။[စေတသိက်ကား ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိကြဉ် အညသမာန်း ၁၀-ပါး၊ ဝိရတီ, အပ္ပမညာကြဉ် သောဘန စေတသိက် ၂၀-ပါး၊ ပေါင်း ၃၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။]

➢ **လောကီစိတ် ၈၁–ပါးတို့တွင် အလယ်တည့်တည့်ဖြစ်သော စိတ်နှင့် ယှဉ်နိုင်သည့် စေတသိက်**– မဟာဝိပါက် သောမနဿ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် အသခ်ါရိကစိတ် ဖြစ်ပါသည်။ [စေတသိက် = အညသမာန်း ၁၃-ပါး၊သောဘနသာဓာရဏာစေတသိက် ၁၉-ပါး၊ ပေါင်း ၃၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။]

➢ **စိတ်အကျဉ်း ၈၉–ပါးတို့တွင် အလယ်တည့်တည့်ဖြစ်သော စိတ်နှင့် ယှဉ်နိုင်သည့်စေတသိက်**–မဟာဝိပါက် ဥပေက္ခာ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် အသခ်ါရိကစိတ် ဖြစ်ပါသည်။[စေတသိက်ကား–ဝိတိကြဉ် အညသမာန်း ၁၂-ပါး၊ သောဘနသာဓာရဏာ ၁၉ ပါး၊ ပေါင်း ၃၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။]

➢ **စိတ်အကျယ် ၁၂၁–ပါးတို့တွင် အလယ်တည့်တည့်ဖြစ်သော စိတ်နှင့် ယှဉ်နိုင်သည့်စေတသိက်**–ရူပဝိပါက် ဒုတိယဈာန်စိတ် ဖြစ်ပါသည်။ [စေတသိက်ကား– ဝိတက်ကြဉ် အညသမာန်း ၁၂-ပါး၊ ဝိရတီကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၂-ပါး၊]

➢ **မဟဂ္ဂတ် ၂၇–ပါးတို့တွင် အလယ်တည့်တည့်ဖြစ်သော စိတ်နှင့် ယှဉ်နိုင်သည့်စေတသိက်**– ရူပကြိယာ စတုတ္ထဈာန်စိတ် ဖြစ်ပါသည်။ [ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိကြဉ် အညသမာန်း ၁၀-ပါး၊ ဝိရတီကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၂-ပါး+၃၂]

➢ **လောကီ လောကုတ္တရာဈာန်စိတ် ၆၃–ပါးတို့တွင် အလယ်တည့်တည့်ဖြစ်သော စိတ်နှင့် ယှဉ်နိုင်သည့်စေတသိက်**– သကဒါဂါမိမဂ် ဒုတိယဈာန်စိတ် ဖြစ်ပါသည်။ [စေတသိက်ကား– ဝိတက်ကြဉ် အညသမာန်း ၁၂-ပါး၊အပ္ပမညာကြဉ် သောဘန စေတသိက် ၂၃-ပါး၊ ပေါင်း ၃၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။]

➢ **ကုသိုလ်စိတ် ၂၁–ပါးတို့တွင် အလယ်တည့်တည့်ဖြစ်သော စိတ်နှင့် ယှဉ်နိုင်သည့်စေတသိက်**– ရူပကုသိုလ် တတိယဈာန်စိတ် ဖြစ်ပါသည်။ [စေတသိက်ကား ဝိတက်, ဝိစာရကြဉ် အညသမာန်း ၁၁-ပါး၊ ဝိရတီကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၂-ပါး၊ ပေါင်း ၃၃-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကုသိုလ်အကျယ် ၃၅–ပါးတို့တွင် အလယ်တည့်တည့်ဖြစ်သော စိတ်နှင့် ယှဉ်နိုင်သည့်စေတသိက်**– သောတာပတ္တိမဂ် ဒုတိယဈာန်စိတ်ဖြစ်ပါသည်။ [စေတသိက်ကား– ဝိတက်ကြဉ် အညသမာန်း ၁၂-ပါး၊ အပ္ပမညာကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၃ ပါး၊ ပေါင်း ၃၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။]

http://www.dhammadownload.com

မေး ။ ။ မိခင်ဘုရားရှိခိုးသည်ကို မြင်ရသဖြင့် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဘုရားရှိခိုးသော ကလေးငယ်၏သန္ဓာန်၌ ဖြစ်သောစိတ်ကို ဖော်ပြ၍ ယင်းစိတ်၏ (က) ယှဉ်ရာစေတသိက် (ခ) ပြုလုပ်မှုကိစ္စ (ဂ) ဖြစ်ကြောင်းဒွါရ (ဃ) လိုက်စားဖွယ်အာရုံတို့ကို ဖော်ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ မဟာကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ် ဖြစ်ပါသည်။ (က) ယှဉ်ရာစေတသိက်ကား- အညသမာန်းစေတသိက် ၁၃-ပါး၊သောဘန သာမာရဏစေတသိက် ၁၉-ပါး၊ ပေါင်း ၃၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (ခ)ဇောကိစ္စ (ဂ) ၆-ဒွါရ (ဃ) လောကုတ္တရာကြဉ် အလုံးစုံကို အာရုံပြုပါသည်။

မေး ။ ။ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာစွာဖြင့် အသိဉာဏ်ဦးစီးပြီး သူတစ်ပါးတိုက်တွန်းမှုမပါဘဲ ဘုရားရှိခိုးနေသော ပုထုဇဉ်သူတော်ကောင်း ဒါယိကာမကြီး တစ်ယောက်၏-သန္ဓာန်၌ ဖြစ်ပေါ်နေသောစိတ်ကို အတိအကျ ဖော်ထုတ်ရေးသားပြပါ။

ဖြေ ။ ။ မဟာကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ် ဖြစ်ပါသည်။[ယှဉ်နိုင်သည့်စေတသိက်ကား-အညသမာန်းစေတသိက် ၁၃-ပါး၊ ဝိရတီ အပ္ပမညာကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၀-ပါး ပေါင်း ၃၃-ပါး]

မေး ။ ။ အိုမင်းမစွမ်းရှိသော မိဘ ဆရာသမားများအား ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်စွာ အလိုအလျောက် အသိရှိရှိဖြင့် ပြုစုကြသော သားလိမ္မာ တပည့်လိမ္မာတို့၌ ဖြစ်သောစိတ်, စေတသိက်တို့ကို ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ ။ ။ မဟာကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ်ဖြစ်ပါသည်။စေတသိက်ကား-အညသမာန်းစေတသိက် ၁၃-ပါး၊သောဘနသာဓာရဏစေတသိက် ၁၉-ပါး၊ ဂဟဏာ, ပညာအားဖြင့် ၃၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ တရားသူကြီးက သေဒဏ်အမိန့်ချ၍သာ သေမိန့်ကျတရားခံကို သတ်ပေးရသော ပုဂ္ဂိုလ်၏သန္ဓာန်၌ (က) ဖြစ်သောစိတ် (ခ) ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်(ဂ) ခံစားချက်ဝေဒနာ (ဃ) လုပ်ဆောင်မှုကိစ္စ (င) အာရုံတို့ကို အသီးသီးဖော်ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ (က) ဒေါမနဿသဟဂုတ် ပဋိဃသမ္ပယုတ် သသင်္ခါရိကစိတ် ဖြစ်ပါသည်။ (ခ) ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်-ပီတိကြဉ် အညသမာန်းစေတသိက် ၁၂-ပါး၊မောစတုက် ၄-ပါး၊ ဒေါသ, ထိန, မိဒ္ဓ ပေါင်း ၁၉-ပါး (ဂ) ဒေါမနဿ. ဝေဒနာ၊ (ဃ) ဇောကိစ္စ (င) လောကုတ္တရာကြဉ် အလုံးစုံကို အာရုံပြုပါသည်။

➢ **အဆင်းလှ၍ မာနကြီးသော အမျိုးသမီး၏ သန္ဓာန်၌ ဖြစ်နိုင်သောစိတ်**=လောဘမူ ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ [ယှဉ်ရာစေတသိက်ကား-အညသမာန်းစေတသိက် ၁၃-ပါး၊မောစတုက် ၄-ပါး၊လောဘ, မာန, ထိန, မိဒ္ဓအားဖြင့် ၂၁-ပါး။

http://www.dhammadownload.com

၂-စေတသိက်ပိုင်း

စေတသိက်လက္ခဏာ ၄-ပါး (နိ-၃၀၃)

၁။ ဧကုပ္ပါဒ နိရောဓော၀၊ ဧကာလမ္ဗဏ ၀တ္ထုကာ။
စေတောယုတ္တာ ဒ္ဝိပညာသ၊ ဓမ္မာ စေတသိကာ မတာ။

အညသမာန်းစေတသိက် ၁၃-ပါး

သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် ၇-ပါး (နိ-၃၀၃)

၂။ ကထံ?. . . .

ဖဿော, ဝေဒနာ, သညာ, စေတနာ, ဧကဂ္ဂတာ, ဇီဝိတိန္ဒြိယံ, မနသိကာရော စေတိ သတ္တိမေ စေတသိကာ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏာ နာမ။

ပကိဏ်းစေတသိက် ၆-ပါး (နိ-၃၀၃)

၃။ ဝိတက္ကော, ဝိစာရော, အဓိမောက္ခော, ဝီရိယံ, ပီတိ, ဆန္ဒော စာတိ ဆ ဣမေ စေတသိကာ ပကိဏ္ဏကာ နာမ။

၄။ ဧ၀မေတေ တေရသ စေတသိကာ အညသမာနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ

(စာပိုဒ်-၁) စေတသိက်လက္ခဏာ ၄-ပါးကား ။ ။ (၁) ဧကုပ္ပါဒ=စိတ်နှင့်အတူဖြစ်ခြင်း (၂) ဧကနိရောဓ=စိတ်နှင့်အတူချုပ်ခြင်း၊ (၃) ဧကာလမ္ဗဏ=စိတ်နှင့် အာရုံတူခြင်း၊ (၄) ဧကဝတ္ထုက=စိတ်နှင့်မှီရာ တူခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ **စေတသိက်နှင့်စပ်၍ သိသင့်သော "တူ ၄-တူ"** ။ ။ ဖြစ်တူ, ချုပ်တူ, အာရုံတူ, မှီရာတူတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အမှီခံ နာမ်ကား**= စိတ်ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အမှီနာမ်ကား**= စေတသိက်ဖြစ်ပါသည်။

➤ **စေတသိက်လက္ခဏာ ၄-ပါးလုံး ရနိုင်သော ဘုံ** ။ ။ ပဋ္ဌဝေါကာရ ၂၆-ဘုံ။

➤ **စေတသိက်လက္ခဏာ ၄-ပါးလုံး မရနိုင်သော ဘုံ** ။ ။ အသညသတ်ဘုံ ဖြစ်ပါသည်။ (စေတသိက် စာပိုဒ် ၁-နှင့် ဝီထိ စာပိုဒ်-၅၃)ကိုထောက်။

➤ **အစ္ဆုပဘုံဆို့ မရနိုင်သော စေတသိက်လက္ခဏာ**= ဧကဝတ္ထုက ဖြစ်ပါသည်။

➤ **စေတသိက်မည်ပုံ** ။ ။ စိတ်နှင့်ယှဉ်ကုန်သော ၅၂-ပါးသော သဘောတရားတို့သည် စေတသိက်မည်ပါသည်။ (သာဓကကား) စေတောယုတ္တာ ဒ္ဝိပညာသ၊ ဓမ္မာ စေတသိကာ မတာ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အကုသိုလ်စေတသိက် ၁၄-ပါး (နိ-၃၀၄)

၅။ မောဟော, အဟိရိကံ, အနောတ္တပ္ပံ, ဥဒ္ဓစ္စံ, လောဘော, ဒိဋ္ဌိ, မာနော, ဒေါသော, ကွသာ, မစ္ဆရိယံ, ကုက္ကုစ္စံ, ထိနံ, မိဒ္ဓံ, ဝိစိကိစ္ဆာ စေတိ စုဒ္ဒသိမေ စေတသိကာ အကုသလာ နာမ။

သောဘန စေတသိက် ၂၅-ပါး (နိ-၃၀၄)

သောဘနသာဓာရဏ စေတသိက် ၁၉-ပါး

၆။ သဒ္ဓါ, သတိ, ဟိရီ, ဩတ္တပ္ပံ, အလောဘော, အဒေါသော, တတြ မဇ္ဈတ္တတာ, ကာယပဿဒ္ဓိ, စိတ္တပ္ပဿဒ္ဓိ, ကာယလဟုတာ, စိတ္တလဟုတာ, ကာယမုဒုတာ, စိတ္တမုဒုတာ, ကာယကမ္မညတာ, စိတ္တကမ္မညတာ, ကာယ ပါဂုညတာ, စိတ္တပါဂုညတာ, ကာယုဇုကတာ, စိတ္တုဇုကတာ စေတိ ဧကူန ဝီသတိမေ စေတသိကာ သောဘနသာဓာရဏာ နာမ။

ဝိရတီ စေတသိက် ၃-ပါး (နိ-၃၀၅)

၇။ သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တော, သမ္မာအာဇီဝေါ စေတိ တိသော ဝိရတိယော နာမ။

အပ္ပမညာစေတသိက် ၂-ပါးနှင့် ပညိန္ဒြိစေတသိက် (နိ-၃၀၆)

၈။ ကရုဏာ, မုဒိတာ အပ္ပမညာယော နာမာတိ သဗ္ဗထာပိ ပညိန္ဒြိယေန သဒ္ဓိ ပဉ္စဝိသတိမေ စေတသိကာ သောဘနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ

(စာပိုဒ်-၅) သံယောဇဉ်မမည်သော အကုသိုလ်စေတသိက်များ ။ ။ အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ, ကုက္ကုစ္စ, ထိန, မိဒ္ဓတို့ ဖြစ်ပါသည်။(သမုစ္စည်း စာပိုဒ်-၁၀/၁၁)

➤ **ကိလေသာတွင် မပါဝင်သော အကုသိုလ် စေတသိက်** ။ ။ ကွသာ, မစ္ဆရိယ ကုက္ကုစ္စ, မိဒ္ဓ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (သမုစ္စည်းစာပိုဒ်-၁၂)

(စာပိုဒ်-၆) သောဘနစေတသိက် ၂၅-ပါးကား ။ ။ သောဘနသာဓာရဏစေတသိက် ၁၉-ပါး၊ဝိရတီစေတသိက် ၃-ပါး၊အပ္ပမညာစေတသိက် ၂-ပါး၊ပညိန္ဒြေ ၁-ပါး+၂၅ ပါး။

➤ **သောဘနသာဓာရဏ ၁၉-ပါးတို့တွင် အနံ့အနံ့ (ယုဂဒ္ဓ) စေတသိက်များ**

ကာယပဿဒ္ဓိ, စိတ္တပ္ပဿဒ္ဓိ, ကာယလဟုတာ, စိတ္တလဟုတာ, ကာယမုဒုတာ, စိတ္တမုဒုတာ, ကာယကမ္မညတာ, စိတ္တကမ္မညတာ, ကာယ ပါဂုညတာ, စိတ္တပါဂုညတာ, ကာယုဇုကတာ, စိတ္တုဇုကတာ-တို့ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

စေတသိက်ရာသိပြ သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၃၀၆)

၉။ ဇေ္ဍာဝတာစ ---
တေရသညသမာနာစ၊ စုဒ္ဒသာကုသလာ တထာ။
သောဘနာ ပဉ္စဝိသာတိ၊ ဒွိပညာသ ပဝုစ္စရေ။

သမ္မယောဂနည်း ၁၆-ပါး နိဒါန်း

၁၀။ တေသံ စိတ္တာဝိယုတ္တာနံ၊ ယထာယောဂမိတော ပရံ။
စိတ္တုပ္ပါဒေသု ပစ္စေကံ၊ သမ္မယောဂေါ ပဝုစ္စတိ။

သဟဇာတ်အားဖြင့် သမ္မယောဂနည်း ၄-မျိုးပြားပုံ (နိ-၃၀၇)

၁၁။ သတ္တ သဗ္ဗတ္ထ ယုဇ္ဇန္တိ၊ ယထာယောဂံ ပကိဏ္ဏကာ။
စုဒ္ဒသာကုသလေသွေဝ၊ သောဘနေသွေဝ သောဘနာ။

(စာပိုဒ်-၉) **စေတသိကရာသိ ၃-မျိုးကား** ။ ။ (၁) အညသမာနရာသိ=အညသမာန်း စေတသိက်တို့၏အစု ၁၃-ပါး၊ (၂) အကုသလရာသိ=အကုသိုလ်စေတသိက်တို့၏ အစု ၁၄-ပါး၊ (၃) သောဘနရာသိ=သောဘနစေတသိက်တို့၏ အစု ၂၅-ပါး။

(စာပိုဒ်-၁၀) **သမ္မယောဂနည်း အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ တေသံ+စိတ္တုပ္ပါဒေသု+သမ္မယောဂေါ ဟူသော ပုဒ်တို့ကိုထောက်၍ စေတသိက်တို့၏ စိတ်တို့၌ ယှဉ်ပုံယှဉ်ဟန်ကို ပြသော နည်းသည် "သမ္မယောဂနည်း" မည်ပါသည်။

➢ **စိတ္တုပ္ပါဒေသု ပစ္စေကံ-ဒွိ စိတ္တာ-အရ/ဥပ္ပါဒ-အရ/စိတ္တုပ္ပါဒ-အရ=** စိတ် ၈၉-ပါးကို ယူရပါမည်။ (တစ်နည်း) စိတ္တာ-အရ= စိတ် ၈၉-ပါး။ ဥပ္ပါဒ-အရ= စေတသိက် ၅၂-ပါး။ စိတ္တုပ္ပါဒ-အရ= စိတ် စေတသိက်။ ဤနေရာ၌ စိတ် ၈၉-ပါးကိုသာယူရမည်

(စာပိုဒ်-၁၁) **ဇာတ်သဘောအားဖြင့်ပြားသော သမ္မယောဂနည်း ၄-နည်းကား**

၁။ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် ၇-ပါးတို့က အလုံးစုံသောစိတ်တို့၌ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း။ (သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက်သမ္မယောဂနည်း)

၂။ ပကိဏ်းစေတသိက် ၆-ပါးတို့က အလုံးစုံသောစိတ်တို့၌ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း။ (ပကိဏ်းစေတသိက် သမ္မယောဂနည်း)

၃။ အကုသိုလ်စေတသိက် ၁၄-ပါးတို့က အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါးတို့၌သာ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (အကုသိုလ်စေတသိက် သမ္မယောဂနည်း)

၄။ သောဘနစေတသိက် ၂၅-ပါးတို့က သောဘနစိတ် ၅၉-ပါးတို့၌သာ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း။(သောဘနစေတသိက် သမ္မယောဂနည်း)

F-5-B

http://www.dhammadownload.com

အညသမာန်း စေတသိက် သမ္မယောဂနည်း ၇-ပါး (နိ-၃၀၇)

၁၂။ ကထံ?. . .

သဗ္ဗစိတ္တသာမာရဏာ တာဝ သတ္တိမေ စေတသိကာ သဗ္ဗေသုပိ ကုသလ နဝုတိစိတ္တုပ္ပါဒေသု လဗ္ဘန္တိ။

ပကိဏ်းစေတသိက် သမ္မယောဂနည်း ၆-ပါး

၁၃။ ပကိဏ္ဏကေသု ပန **ဝိတက္ကော** တာဝ ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇိတ ကာမာဝစရစိတ္တေသု စေဝ ကောဒသသု ပဌမဇ္ဈာနစိတ္တေသု စာတိ ပဉ္စပညာသ စိတ္တေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

၁၄။ **ဝိစာရော** ပန တေသုစေဝ ကောဒသသု ဒုတိယဇ္ဈာနစိတ္တေသု စာတိ ဆသဋ္ဌိစိတ္တေသု။

(စာပိုဒ်-၁၂) သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏာ စေတသိက် ယှဉ်နိုင်သောစိတ်များကား- စိတ် အကျဉ်း (၈၉) ပါး၊ စိတ်အကျယ် (၁၂၁) ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၃) ဝိတက်ယှဉ်နိုင်သော စိတ်များကား/ပဉ္စပညာသ ဆသဋ္ဌိ-ဥ္ဆ ပဉ္စပညာသ အရ ။ ။ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ၂-ပါး၊ သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ အဟိတ်ကြိယာ စိတ် ၃-ပါး၊ ကာမာဝစရ သောဘနစိတ် ၂၄-ပါး၊ ပထမဈာန် ၁၁-ပါး၊ ပေါင်း ၅၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

ဝိတက်မယှဉ်နိုင်သော စိတ်များကား/ဆသဋ္ဌိ ပဉ္စပညာသ-ဥ္ဆ ဆသဋ္ဌိ-အရ

ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊ ဒုတိယဈာန်စိတ် ၁၁-ပါး၊ တတိယဈာန်စိတ် ၁၁-ပါး၊ စတုတ္ထဈာန်စိတ် ၁၁-ပါး၊ ပဉ္စမဈာန်စိတ် ၂၃-ပါး၊ ပေါင်း ၆၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဝိတက်ယှဉ်သောစိတ် ၅၅-ပါးနှင့် ဝိစာရကြွင်သော စိတ် ၅၅-ပါးတို့တွင် မပါဝင်သော စိတ်များကား** ။ ။ ဒုတိယဈာန်စိတ် ၁၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သဘာဝ အဝိတက္ကစိတ်ကား** ။ ။ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဘာဝနာဗလ အဝိတက္ကစိတ်ကား** ။ ။ ဒုတိယဈာန် ၁၁-ပါး၊ တတိယဈာန် ၁၁-ပါး၊ စတုတ္ထဈာန် ၁၁-ပါး၊ ပဉ္စမဈာန် ၂၃-ပါး၊ ပေါင်း ၅၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၄) ဝိစာရယှဉ်နိုင်သော စိတ်များ/ပဉ္စပညာသ ဆသဋ္ဌိ-ဥ္ဆ ဆသဋ္ဌိ-အရ

အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ၂-ပါး၊ သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ အဟိတ်ကြိယာ စိတ် ၃-ပါး၊ ကာမာဝစရ သောဘနစိတ် ၂၄-ပါး၊ ပထမဈာန် ၁၁-ပါး၊ ဒုတိယဈာန် ၁၁-ပါး၊ ပေါင်း ၆၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၁၅။ **အဓိမောက္ခော** ဒွိပဉ္စဝိညာဏာ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတ ဝဇိ္ဇတစိတ္တေသု။
၁၆။ **ဝီရိယံ** ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန ဒွိပဉ္စဝိညာဏာ သမ္ပဋိစ္ဆန သန္တီရဏာ ဝဇိ္ဇတ စိတ္တေသု။ (နိ-၃၀၈)
၁၇။ **ပီတိ** ဒေါမနဿုပေက္ခာသဟဂတ ကာယဝိညာဏာ စတုတ္ထဈာန ဝဇိ္ဇတ စိတ္တေသု။ (နိ-၃၀၈)

➢ **ဝိစာရ မယှဉ်နိုင်သော စိတ်များကား/ဆသင်္ခါ ပဉ္စ ပညာသ-၌ ပဉ္စပညာသ အရ** ။ ။ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊ တတိယဈာန်စိတ် ၁၁-ပါး၊ စတုတ္ထဈာန်စိတ် ၁၁-ပါး၊ ပဉ္စမဈာန်စိတ် ၂၃-ပါး၊ ပေါင်း ၅၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၅) အဓိမောက္ခ ယှဉ်နိုင်သော စိတ်များကား/ဒ္ဝေသတ္တတိ တိသတ္တတိ-၌ အဋ္ဌ သတ္တတိ-အရ ။ ။ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ်ကြဉ် အကုသိုလ်စိတ် ၁၁-ပါး၊ သမ္မဋ္ဌိစ္ဆိုင်း ၂-ပါး၊ သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ အဟိတ်ကြိယာစိတ် ၃-ပါး၊ ကာမာဝစရ သောဘနစိတ် ၂၄-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၂၇-ပါး၊လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး၊ပေါင်း ၇၈-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အဓိမောက္ခ မယှဉ်နိုင်သော စိတ်များကား/ဧကာဒသစ သောဠသ-၌ ဧကာဒသ-အရ/ကိုယ်ပို့ဆုံးဖြတ်ခြင်း မရှိသောစိတ်များ** ။ ။ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး၊ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ပါး၊ပေါင်း ၁၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၆) ဝီရိယယှဉ်နိုင်သော စိတ်များကား/ဒ္ဝေသတ္တတိ တိသတ္တတိ-၌ တိသတ္တတိ-အရ ။ ။ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ် ၁-ပါး၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် ၁ ပါး၊ သောဘနစိတ် ၅၉-ပါး၊ ပေါင်း ၇၃-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဝီရိယ မယှဉ်နိုင်သော စိတ်များကား/ကျိုးစားအားထုတ်မှု(ဝီရိယ) မရှိသော အဟိတ်စိတ်များ/ဧကာဒသစ သောဠသ-၌ သောဠသ အရ/** ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊ ဒွေးပဉ္စ ဝိညာဉ်-၁၀၊ သမ္မဋ္ဌိစ္ဆိုင်းဒွေး၊ သန္တီရဏစိတ် ၃-ပါး၊ ပေါင်း ၁၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၇) ပီတိယှဉ်နိုင်သော စိတ်များကား/ဧကပညာသစေကူန-၌ ဧကပညာသ အရ ။ ။ လောဘမူ သောမနဿ ၄-ပါး၊ အဟိတ် သောမနဿ ၂-ပါး၊ ကာမာဝစရ သောဘန သောမနဿ ၁၂-ပါး၊ ပထမဈာန်စိတ် ၁၁-ပါး၊ ဒုတိယဈာန်စိတ် ၁၁-ပါး တတိယဈာန်စိတ် ၁၁-ပါး၊ ပေါင်း ၅၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပီတိ မယှဉ်နိုင်သော စိတ်များကား/သတ္တတိ ဒိသတိဧစ-၌ သတ္တတိ-အရ**

ဒေါသမူဒွေး၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ၅၅-ပါး၊ ကာယဝိညာဉ်ဒွေး၊ စတုတ္ထဈာန်စိတ် ၁၁-ပါး၊ ပေါင်း ၇၀-ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၁၈။ **ဆန္ဒော** အဟေတုက မောမူဟ ဝဇ္ဇိတ စိတ္တေသူတိ။ (နိ-၃၀၈)

ပကိဏ်းစေတသိက် ယှဉ်–မယှဉ်ပြု သင်္ဂဟဂါထာ

ပကိဏ်းစေတသိက် မယှဉ်ရာစိတ်ပြု သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၃၀၈)

၁၉။ တေ ပန စိတ္တုပ္ပါဒါ ယထာက္ကမံ---
ဆသဋ္ဌိ ပဉ္စပညာသ၊ ဧကာဒသစ သောဠသ။
သတ္တတိ ဝိသတိစေဝ၊ ပကိဏ္ဏက ဝိဝဇ္ဇိတာ။

ပကိဏ်းစေတသိက် ယှဉ်ရာစိတ်ပြု သင်္ဂဟဂါထာ

ပဉ္စပညာသ ဆသဋ္ဌိ၊ ဌသတ္တတိ တိသတ္တတိ။
ဧကပညာသစေကူန-သတ္တတိ သပကိဏ္ဏကာ။

(စာပိုဒ်-၁၈) ဆန္ဒယှဉ်နိုင်သော စိတ်များကား/ဧကပညာသစေကူန သတ္တတိ–၌ ဧကူန သတ္တတိ–အရ ။ ။ လောဘမူစိတ် ၈-ပါး၊ ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး၊ ကာမသောဘနစိတ် ၂၄-ပါး၊ မဟဂ္ဂတ်စိတ် ၂၇-ပါး၊လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၆၉-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဆန္ဒ မယှဉ်နိုင်သော စိတ်များကား/သတ္တတိ ဝိသတိစေဝ–၌ ဝိသတိ–အရ** မောဟမူစိတ် ၂-ပါး၊ အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး၊ ပေါင်း ၂၀-ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပကိဏ်းစေတသိက် ၆–ပါးတို့တွင် အကျဉ်းယှဉ် စေတသိက်**= အဓိမောက္ခ, ဝီရိယ, ဆန္ဒ-တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အကျယ်ယှဉ် စေတသိက်**= ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ-တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အညသမာန်းစေတသိက် သမ္မဇယောဂနည်း ၃–ပါးကား** ။ ။ (၁) သဗ္ဗစိတ္တ သာဓာရဏ စေတသိက် ၇-ပါးတို့၏ စိတ် ၈၉-ပါးတို့၌ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၂) ဝိတက် စေတသိက်၏ စိတ် ၅၅-ပါးတို့၌ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၃) ဝိစာရစေတသိက်၏ စိတ် ၆၆ ပါးတို့၌ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၄) အဓိမောက္ခ စေတသိက်၏ စိတ် ၇၈-ပါးတို့၌ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၅) ဝီရိယ စေတသိက်၏ စိတ် ၇၃-ပါးတို့၌ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၆) ပီတိ စေတသိက်၏ စိတ် ၅၁-ပါးတို့၌ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၇) ဆန္ဒ စေတသိက်၏ စိတ် ၆၉-ပါးတို့၌ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း။

➢ **သမ္မစိတ္တသာဓာရဏ (၇)ပါးနှင့်သာ ယှဉ်ဝေဒနာစိတ်** = ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀။

➢ **ပကိဏ်းစေတသိက်အားလုံးနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်** = လောဘမူသောမနဿ ၄ ပါး၊ ကာမာဝစရ သောဘန သောမနဿ ၁၂-ပါး၊ ပထမစျာန် ၁၁-ပါး။

➢ **ပကိဏ်းစေတသိက် အားလုံးနှင့် မယှဉ်သည့်စိတ်**= ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။(ဒွိပဉ္စဝိညာဏော ပကိဏ္ဏကဝဇ္ဇိတာ တေယေဝ သင်္ခန္တိ-ကိုထောက်)

http://www.dhammadownload.com

➢ **ဝိတက်ကြည် ပကိဏ်းစေတသိက် ၅–ပါးနှင့်ယှဉ်သောစိတ်** = လောဘမူ သောမနဿ ၄-ပါး၊ ကာမာဝစရ သောဘန သောမနဿ ၁၂-ပါး၊ ပထမစျာန် ၁၁-ပါး၊ ဒုတိယစျာန် ၁၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဝိစာရကြည် ပကိဏ်းစေတသိက် ၅–လုံးနှင့်ယှဉ်သော စိတ်/အဓိမောက္ခကြည် ပကိဏ်းစေတသိက် ၅–လုံးနှင့်ယှဉ်သော စိတ်/ဝီရိယကြည် ပကိဏ်းစေတသိက် ၅–လုံးနှင့်ယှဉ်သော စိတ်/ပီတိကြည် ပကိဏ်းစေတသိက် ၅–လုံးနှင့်ယှဉ်သော စိတ်**=

လောဘမူ သောမနဿ ၄-ပါး၊ ကာမသောဘန သောမနဿ ၁၂-ပါး၊ ပထမစျာန် ၁၁-ပါး-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဆန္ဒကြည် ပကိဏ်းစေတသိက် ၅–လုံးနှင့်ယှဉ်သော စိတ်**= လောဘမူ သောမနဿ ၄-ပါး၊ ဟသိတုပွါဒ် ၁-ပါး၊ကာမာဝစရသောဘန သောမနဿ ၁၂-ပါး၊ ပထမစျာန် ၁၁-ပါး-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ (က) **ဝိတက်သာယှဉ် ဝိစာရ မယှဉ်သောစိတ်**= မရှိ။ (ခ) ဝိစာရ-သာယှဉ် ဝိတက်မယှဉ်သောစိတ်= ဒုတိယစျာန်စိတ် ၁၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (ဂ) ဝိတက်, ဝိစာရ နှစ်ပါးစုံယှဉ်သောစိတ်= ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ကြဉ် ကာမစိတ် ၄၄-ပါး၊ ပထမစျာန်စိတ် ၁၁-ပါး၊ ပေါင်း ၅၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (ဃ) နှစ်ပါးစုံ မယှဉ်သောစိတ်= ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ပါး၊ တတိယစျာန်စိတ် ၁၁-ပါး၊ စတုတ္ထစျာန်စိတ် ၁၁-ပါး၊ ပဉ္စမစျာန်စိတ် ၂၃-ပါး

➢ (က) **ဝိတက်သာယှဉ် ပီတိ မယှဉ်သောစိတ်**=ဒေါသမူဒွေး၊ အကုသိလ် ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်စိတ် ၆-ပါး၊ သမ္မဋ္ဌိဆိုင်း ၂-ပါး၊ ဥပေက္ခာ သန္တီရဏ ၂-ပါး၊ အာဝဇ္ဇန်း ဒွေး၊ ကာမာဝစရ သောဘန ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ ပေါင်း ၂၆-ပါး။

(ခ) **ပီတိ–သာ ယှဉ် ဝိတက် မယှဉ်သောစိတ်**= ဒုတိယစျာန်စိတ် ၁၁-ပါး၊တတိယ စျာန်စိတ် ၁၁-ပါး ပေါင်း ၂၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ) **နှစ်ပါးစုံ ယှဉ်သောစိတ်**= လောဘမူ သောမနဿ ၄-ပါး၊ အဟိတ်သောမနဿ ၂-ပါး၊ ကာမာဝစရ သောဘန သောမနဿ ၁၂-ပါး၊ ပထမစျာန်စိတ် ၁၁-ပါး+၂၉။

(ဃ) **၂–ပါးစုံ မယှဉ်သောစိတ်**= ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊ စတုတ္ထစျာန်စိတ် ၁၁-ပါး၊ ပဉ္စမစျာန်စိတ် ၂၃-ပါး၊ ပေါင်း ၄၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သောမနဿဖြစ်လျက် နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်မှု မရှိသောစိတ်များကား**

(စာပို့ဒ်-၁၇) ကိုထောက်၍ စတုတ္ထစျာန်စိတ် ၁၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပီတိ မယှဉ်နိုင်သည့်အကုသိုလ်**= ဒေါသမူ-၂လောဘမူ မောဟမူ ဥပေက္ခာ ၆-ပါး

➢ **ဝိတက်သာယှဉ် ဆန္ဒ မယှဉ်သောစိတ်** = မောဟမူစိတ် ၂-ပါး၊ သမ္မဋ္ဌိဆိုင်း ၂-ပါး၊ သန္တီရဏစိတ် ၃-ပါး၊ အဟိတ်ကြိယာစိတ် ၃-ပါး၊ ပေါင်း ၁၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အညာသဘန်းဧရာတိုင်ကြီး သမ္မဇဘာဇနဝဋ်(၇)ပါး

အညာသဘန်း၏ ဧရာတိုင်ကြီးသည်ဖြစ်တတ်သော သမ္မဇဘာဇနဝဋ်(၇)ပါး	အဟိတ်-၁၈										ကာမသောဘန်-၂၄				မဟဂ္ဂုတ်-၂၇၊ လောကုတ္တရာ-၈			သင်္ခေါ်
	ဧရာဘမဟာဘူတ-၄	လေဝဏ္ဏဓာတ်-၄	ဂန္ဓာဒိဝိသယ-၅	ဩဇာဋ္ဌမက-၈	ဇီဝိတိန္ဒြေ-၉	စက္ခုဒသက-၁၀	သောတဒသက-၁၀	ဃာနဒသက-၁၀	ဇိဝှါဒသက-၁၀	ကာယဒသက-၁၀	ဧရာဘမဟာဘူတ-၄	လေဝဏ္ဏဓာတ်-၄	ဂန္ဓာဒိဝိသယ-၅	ဩဇာဋ္ဌမက-၈	ဇီဝိတိန္ဒြေ-၉	ဘာဝဒသက-၁၀	
သမ္မိဒ္ဓိတ်ရှိသူ	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	၈၅/၁၂၆
ဝေဒနာ	=	=	=	×	=	=	=	=	=	=	=	=	=	×	=	=	=	၁၂၅
ဝိတက်	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	×	=	=	=	၆၆
ဇာတိဓမ္မာတို့	=	=	=	×	=	=	=	=	=	=	=	=	=	×	=	=	=	၃၈/၁၁၀
ဝိဒွိသ	=	=	=	×	=	×	×	×	×	×	=	=	=	=	=	=	=	၃၇/၁၀၅
ဝိတ်	=	×	×	×	=	×	×	×	×	×	×	=	=	=	=	=	×	၅၁
ဆန္ဒ	=	=	×	×	=	×	×	×	×	×	=	=	=	=	=	=	=	၆၉/၁၀၁

(၄) အဝိဇ္ဇာဝေဒနာဝဋ်ရှိသည့် ဝိဒွိသ ဖဿဇဝဋ်ဆောင်ခြင်း = သမ္မိဒ္ဓိတ်ရှိခြင်း ၂-ပါး၊ သန္ဓိဂ္ဂဏ ၃-ပါး၊ ဟဒ္ဒဒွါဒသက-၁၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(၅) ဝိဒွိသဘော ဟဒ္ဒဒွါဒသက ဖဿဇဝဋ်ဆောင်ခြင်း ဆန္ဒ = ဝိဒွိသကိစ္စသဟဂုတ်တို့တွင် ၁-ပါး၊ ဖြစ်ပါသည်။

(၆) နှစ်ပါးနှုံ့ ဖဿဇဝဋ်ဆောင်ခြင်း ဆန္ဒ = လောကုတ္တရာတို့တွင် ၈-ပါး၊ ဒေါသမူတို့တွင် ၂-ပါး၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်တို့တွင် ၁-ပါး၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊ ဟသိတုပ္ပါဒ် ၁-ပါး၊ ဟဘုတ္တဝါဒိတို့တွင် ၂၄-ပါး၊ ဧရာဘမဟာဘူတ-၄ တို့တွင် ၄-ပါး၊ လေးထွေးထွေးတို့တွင် ၈-ပါး၊ တို့ဖြစ်ပါသည်။

(၃) နှစ်ပါးနှုံ့ ဖဿဇဝဋ်ဆောင်ခြင်း ဆန္ဒ = ဒွေးဟူတို့ညှင့် (၁၀) ဖြစ်ပါသည်။ **[ဖြင့်း ဧရာတမိမ်းမြောက်လည်း ဘုံဗိမာန်းဟို ပြည်ရှိ ဖြလှမ်းပါ။]**

http://www.dhammadownload.com

အကုသိုလ်စေတသိက် သမ္ပယောဂနည်း (၅) ပါး

	လောဘမူစိတ် ၈-ပါး				ဒေါသမူစိတ်-၂		မောဟမူစိတ်-၂		
	ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်-၄		ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်-၄						
	ဒိဋ္ဌိသမ် အသခီါ-၂	ဒိဋ္ဌိသမ် သသခီါ-၂	ဒိဋ္ဌိဝိပ် အသခီါ-၂	ဒိဋ္ဌိဝိပ် သသခီါ-၂	ဒေါသမူ အသခီါ-၁	ဒေါသမူ သသခီါ-၁	ဥဒ္ဓစ္စ သဟဂုတ်	ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂုတ်	သဒ္ဒါ
မောစတုက်-၄	။	။	။	။	။	။	။	။	၁၂
လောဘ	။	။	။	။	×	×	×	×	၈
ဒိဋ္ဌိ	။	။	×	×	×	×	×	×	၄
မာန	×	×	။	။	×	×	×	×	၄
ဒေါစတုက်-၄	×	×	×	×	။	။	×	×	၂
ထိန+မိဒ္ဓ	×	။	×	။	×	။	×	×	၅
ဝိစိကိစ္ဆာ	×	×	×	×	×	×	×	။	၁

သောဘနစေတသိက် သမ္ပယောဂနည်း (၄-ပါး)

သောဘနသာဓာရဏ-၁၂	မဟာကုသိုလ်-၈		မဟာဝိပါက်-၈		မဟာကြိယာ-၈		ရူပါဝစရ				ရူ+အရူ	လောကုတ္တရာ-၈
	မဟာကု သမ်-၄	မဟာကု ဝိပ်-၄	မဟာဝိ သမ်-၄	မဟာဝိ ဝိပ်-၄	မဟာကြိ သမ်-၄	မဟာကြိ ဝိပ်-၄	ပဌာန် ၃	ဒုဌာန် ၃	တဌာန် ၃	စဌာန် ၃	မဌာန် ၁၅	
	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။ + ၅၉
ဝိရတီ	။	။	×	×	×	×	×	×	×	×	×	။ + ၈
အပ္ပမညာ	။	။	×	×	။	။	။	။	။	။	×	× + ၂၈
ပညာ	။	×	။	×	။	×	။	။	။	။	။	။ + ၄၇

(က) ဝိရတီသာယှဉ် အပ္ပမညာ မယှဉ်သော စိတ် = လောကုတ္တရာစိတ် (၈) ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(ခ) အပ္ပမညာသာယှဉ် ဝိရတီ မယှဉ်သော စိတ် = မဟာကြိယာစိတ် (၈)ပါး၊ ရူပါဝစရ ပထမဈာန် ၃-ပါး၊ ဒုတိယဈာန် ၃-ပါး၊ တတိယဈာန် ၃-ပါး၊ စတုတ္ထဈာန် ၃-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ) ဝိရတီ အပ္ပမညာ နှစ်ပါးစုံယှဉ်သော စိတ် = မဟာကုသိုလ်စိတ် (၈)ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(ဃ) နှစ်ပါးစုံ မယှဉ်သော စိတ် = အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ ရူပါဝစရ အရူပါဝစရ ပဉ္စမဈာန် ၁၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(က) ဝိရတီသာယှဉ် ပညာ မယှဉ်သော စိတ် = မဟာကုသိုလ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါး။

(ခ) ပညာသာယှဉ် ဝိရတီ မယှဉ်သော စိတ် = မဟာဝိပါက်. ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ ရူပါဝစရစိတ် ၁၅-ပါး၊ အရူပါဝစရစိတ် ၁၂-ပါး။

(ဂ) နှစ်ပါးစုံယှဉ်သော စိတ် = မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄-ပါး၊ လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး။

(ဃ) နှစ်ပါးစုံ မယှဉ်သော စိတ် = အကုသိုလ်-၁၂၊ အဟိတ်-၁၈၊ မဟာဝိပါက် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ၄-ပါး၊ မဟာကြိယာ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ၄-ပါး။

http://www.dhammadownload.com

ဒေသကုသိုလ်စေတသိက် သမ္မယောဂနည်း ၅-ပါး (နိ-၃၀၈)

၂၀။ **အကုသလေသု** ပန **မောဟော, အဟိရိကံ, အနောတ္တပ္ပံ, ဥဒ္ဓစ္စဉ္စာ**တိ စတ္တာရောမေ စေတသိကာ သဗ္ဗာကုသလသာဓာရဏာ နာမ၊ သဗ္ဗေသုပိ ဒ္ဝါဒသာကုသလေသု လဗ္ဘန္တိ။

၂၁။ **လောဘော** အဋ္ဌသု လောဘသဟဂတစိတ္တေသွေဝ လဗ္ဘတိ။

၂၂။ **ဒိဋ္ဌိ** စတူသု ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တေသု။

၂၃။ **မာနော** စတူသု ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တေသု။

၂၄။ **ဒေါသော, ဣဿာ, မစ္ဆရိယံ, ကုက္ကုစ္စဉ္စာ**တိ ဒ္ဝီသု ပဋိဃသမ္ပယုတ္တစိတ္တေသု။

၂၅။ **ထိန မိဒ္ဓံ** ပဉ္စသု သသင်္ခါရိကစိတ္တေသု။

၂၆။ **ဝိစိကိစ္ဆာ** ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတစိတ္တေယေဝါတိ။

(စာပိုဒ်-၂၀) သဗ္ဗာကုသလသာဓာရဏာ စေတသိက်ကား ။ ။ မောဟ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ, ဥဒ္ဓစ္စ စေတသိက်တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မောဟ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ, ဥဒ္ဓစ္စ စေတသိက် ယှဉ်နိုင်သော စိတ်များကား** ။ ။ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၁) လောဘ စေတသိက် ယှဉ်နိုင်သော စိတ်များကားကား= လောဘမူစိတ် ၈-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၂) ဒိဋ္ဌိ စေတသိက် ယှဉ်နိုင်သော စိတ်များကားကား = ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၃) မာနစေတသိက် ယှဉ်နိုင်သော စိတ်များကားကား= ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၄ ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၄) ဒေါသ, ဣဿာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ ယှဉ်နိုင်သော စိတ်များကားကား = ပဋိဃသမ္ပယုတ်စိတ် ၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၅) ထိန, မိဒ္ဓစေတသိက် ယှဉ်နိုင်သော စိတ်များကားကား= အကုသိုလ် သသင်္ခါရိကစိတ် ၅-ပါးဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၆) ဝိစိကိစ္ဆာစေတသိက် ယှဉ်နိုင်သော စိတ်ကား= ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါးဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အကုသိုလ်စေတသိက်ယှဉ်ပုံပြ သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၃၀၉)

၂၇။ သဗ္ဗာပုညေသု စတ္တာရော၊ လောဘမူလေ တယော ဂတာ။
ဒေါသမူလေသု စတ္တာရော၊ သသခ်ါရေ ဒွယံ တထာ။
ဝိစိကိစ္ဆာ ဝိစိကိစ္ဆာ - စိတ္တေစာတိ စတုဒ္ဒသ။
ဒွါဒသာကုသလေသွေဝ၊ သမ္ပယုဇ္ဇန္တိ ပဥ္စဓာ။

(စာပိုဒ်-၂၇) **သဗ္ဗာပုညေသု စတ္တာရော-၌ စတ္တာရော-အရကား=**
မောဟ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ, ဥဒ္ဓစ္စ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။(စာပိုဒ်-၂၀)ကိုထောက်

➢ **လောဘမူလေ တယော ဂတာ-၌ တယော-အရကား=**
လောဘ, ဒိဋ္ဌိ, မာန-တို့ဖြစ်ပါသည်။(စာပိုဒ်-၂၁/၂၂/၂၃)တို့ကိုထောက်။

➢ **ဒေါသမူလေသု စတ္တာရော-၌ စတ္တာရော-အရကား** = ဒေါသ, ဣဿာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ-တို့ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၂၄)ကိုထောက်။

➢ **သသခ်ါရေ ဒွယံ တထာ-၌ ဒွယ-အရကား=** ထိန, မိဒ္ဓ ဖြစ်ပါသည်။(၂၅)

➢ **သမ္ပယုဇ္ဇန္တိ ပဥ္စဓာ-၌ ပဥ္စဓာ-အရကား/အကုသိုလ်စေတသိက် သမ္ပယောဂ နည်း ၅-ပါးကား** ။ ။ (၁) မောဟ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ, ဥဒ္ဓစ္စစေတသိက် ၄-ပါး တို့က အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါးတို့၌ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း။ (၂) လောဘ, ဒိဋ္ဌိ, မာန စေတသိက် ၃-ပါးတို့က လောဘမူစိတ် ၈-ပါးတို့၌ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၃) ဒေါသ, ဣဿာ, မစ္ဆရိယ ကုက္ကုစ္စ စေတသိက် ၄-ပါးတို့က ပဋိဃသမ္ပယုတ်စိတ် ၂-ပါးတို့၌ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း။ (၄) ထိန, မိဒ္ဓစေတသိက် ၂-ပါးတို့က သသခ်ါရိကစိတ် ၅-ပါးတို့၌ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၅) ဝိစိကိစ္ဆာစေတသိက်က ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ်၌ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း။

➢ **အကုသိုလ်စိတ် ၁-ပါးနှင့်သာ ယှဉ်သည့်စေတသိက်=** ဝိစိကိစ္ဆာစေတသိက်။

➢ **အကုသိုလ်စိတ် ၂-ပါးနှင့်သာ ယှဉ်သည့်စေတသိက်=** ဒေါသ, ဣဿာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ စေတသိက်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အကုသိုလ်စိတ် ၄-ပါးနှင့်သာ ယှဉ်သည့်စေတသိက်** ။ ။ ဒိဋ္ဌိ, မာန, ပီတိ စေတသိက်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အကုသိုလ်စိတ် ၅-ပါးနှင့်သာ ယှဉ်သည့်စေတသိက်=**ထိန, မိဒ္ဓစေတသိက်။

➢ **အကုသိုလ်စေတသိက် ၄-လုံးနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်=** ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ် ဖြစ်ပါသည်။ (မောစတုက် ၄-ပါး)

➢ **အကုသိုလ်စေတသိက် ၅-လုံးနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်=** ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် ဖြစ်ပါသည်။ (မောစတုက် ၄-ပါး၊ဝိစိကိစ္ဆာစေတသိက် ၁-ပါး)

http://www.dhammadownload.com

သောဘနစေတသိက် သမ္မယောဂနည်း ၄–ပါး (နိ-၃၁၀)

(သောဘနသာဓာရဏ ၁၉–ပါး သမ္မယောဂနည်း)

၂၈။ သောဘနေသု ပန သောဘနသာဓာရဏာ တာဝ ဧကူနဝိသတိ -မေ စေတသိကာ သဗ္ဗေသုပိ ဧကူနသဋ္ဌိ သောဘနစိတ္တေသု သံဝိဇ္ဇန္တိ။

ဝိရတိစေတသိက် သမ္မယောဂနည်း (နိ-၃၁၀)

၂၉။ **ဝိရတိယော** ပန တိဿောပိ လောကုတ္တရစိတ္တေသု သဗ္ဗထာပိ နိယတာ ဧကတောဝ လဗ္ဘန္တိ၊ လောကိယေသု ပန ကာမာဝစရ-ကုသလေသွေဝ ကဒါစိ သန္ဒိဿန္တိ ဝိသုံ ဝိသုံ။

➤ **အကုသိုလ်စေတသိက် ၆–လုံးနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်**= ဒိဋ္ဌိဂတသမ္မယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ် ၂-ပါး (မောစတုက် ၄-ပါး၊ လောဘ, ဒိဋ္ဌိ)

ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ် ၂-ပါး (မောစတုက် ၄-ပါး၊ လောဘ, မာန)

➤ **အကုသိုလ်စေတသိက် ၈–လုံးနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်**= ဒိဋ္ဌိဂတသမ္မယုတ် သသင်္ခါရိကစိတ် ၂-ပါး (မောစတုက် ၄-ပါး၊ လောဘ, ဒိဋ္ဌိ, ထိန, မိဒ္ဓ) ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ် သသင်္ခါရိကစိတ် ၂-ပါး (မောစတုက် ၄-ပါး၊လောဘ, မာန, ထိန, မိဒ္ဓ)

ဒေါသမူအသင်္ခါရိကစိတ် ၁-ပါး (မောစတုက် ၄-ပါး၊ ဒေါစတုက် ၄-ပါး)

➤ **အကုသိုလ်စေတသိက် ၁၀–လုံးနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်**= ဒေါသမူ သသင်္ခါရိကစိတ် ၁-ပါး၊ (မောစတုက် ၄-ပါး၊ ဒေါစတုက် ၄-ပါး၊ ထိန, မိဒ္ဓ)

➤ **အကုသိုလ်စိတ် ၁၂–ပါးလုံးနှင့်ယှဉ်သည့် အကုသိုလ်စေတသိက်**= မောဟ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ, ဥဒ္ဓစ္စ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။(စာပိုဒ်-၂၀)ကိုထောက်။

➤ **သဗ္ဗာကုသလ သာဓာရဏစေတသိက်**= မောစတုက် ၄-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➤ **လောဘမူလသာဓာရဏ စေတသိက်**= လောဘ, ဒိဋ္ဌိ, မာန ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဒေါသမူလသာဓာရဏ စေတသိက်**= ဒေါသ, ဣဿာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ။

➤ **မောဟမူလသာဓာရဏ စေတသိက်** = ဝိစိကိစ္ဆာ စေတသိက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဥဒ္ဓစ္စသာဓာရဏ စေတသိက်**= ထိန, မိဒ္ဓ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၈) သောဘနသာဓာရဏစေတသိက် ၁၉–ပါးနှင့် ယှဉ်နိုင်သောစိတ်များကား

သောဘနစိတ် ၅၉-ပါး (အကျယ်-၉၁ ပါး) ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၉) ဝိရတိ ၃–ပါးနှင့် ယှဉ်နိုင်သောစိတ်များကား/တယော သောဇ္ဇသ စိတ္တေ သု–ဇ္ဇိ သောဇ္ဇသ–အရ ။ ။ လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး၊ ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး ပေါင်း ၁၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အပွမညာ စေတသိက် သမ္ပယောဂနည်း (နိ-၃၁၀)

၃၀။ **အပွမညာယော** ပန ဒွါဒသသု ပဉ္စမဇ္ဈာနဝဇ္ဇိတ မဟဂ္ဂတစိတ္တေသု စေဝ ကာမာဝစရကုသလေသုစ သဟေတုက ကာမာဝစရ ကိရိယ စိတ္တေသုစာတိ အဋ္ဌဝီသတိ စိတ္တေသွေဝ ကဒါစိ နာနာ ဟုတ္ဝာ ဇာယန္တိ၊ ဥပေက္ခာသဟဂတေသု ပနေတ္ထ ကရုဏာ မုဒိတာ နသန္တိတိ ကေစိ ဝဒန္တိ။

မေး ။ ။ **ဝိရတီစေတသိက် ၃-ပါး**နှင့် ယှဉ်နိုင်သောစိတ်တို့ကို ယှဉ်ပုံ ယှဉ်နည်း ကွဲပြား ခြားနားပုံနှင့်တကွ ဖော်ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ ဝိရတီစေတသိက် ၃-ပါးတို့သည် လောကုတ္တရာစိတ်မှာ ခပ်သိမ်းသောအခြင်းအရာအားဖြင့် အမြဲတန်း တပြိုင်နက် ယှဉ်ပါသည်။ လောကီ ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ်တို့၌ ရံခါ အသီးသီး ယှဉ်ကြပါသည်။

➢ **ကြက်ငှက်တုပ်ကွေး ရောဂါဘေးကြောင့် ကြက်သားစားခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ရုံမျှဖြင့် ဝိရတီ ဖြစ်/မဖြစ်** ။ ။ ကာယဒုစရိုက်, ဝစီဒုစရိုက်မှ ရှောင်ကြဉ်မှုသည်သာလျှင် ဝိရတီဖြစ်သောကြောင့် -- ဝိရတီ မဖြစ်ပါ။

(ဈာပိုဒ်-၃၀) **သမာနဝါဒ-အလို့ အပွမညာ ယှဉ်နိုင်သော စိတ်များကား/အဋ္ဌဝီသတိ ယံ ဒွယံ-၌ အဋ္ဌဝီသတိ-အရ** ။ ။ မဟဂ္ဂုတ် သောမနဿ ၁၂-ပါး၊ ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး၊ သဟိတ် ကာမာဝစရကိရိယာစိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၂၈-ပါးဖြစ် ပါသည်။

➢ **ကေစိဝါဒ-အလို့ အပွမညာ ယှဉ်နိုင်သော စိတ်များကား** ။ ။ မဟဂ္ဂုတ် သောမနဿ ၁၂-ပါး၊ ကာမာဝစရကုသိုလ် သောမနဿ ၄-ပါး၊ သဟိတ်ကာမာဝစရ ကိရိယာ သောမနဿ ၄-ပါး၊ပေါင်း ၂၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သမာနဝါဒ-အရ အပွမညာယှဉ်နိုင်သောစိတ် ၂၈-ပါးတို့တွင် ကေစိဝါဒ-အရ အပွမညာ မယှဉ်နိုင်သည့်စိတ်ကား** ။ ။ ကာမာဝစရကုသိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ သဟိတ် ကာမာဝစရ ကိရိယာ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ၄-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။ (ဥပေက္ခာသဟဂတေသု ပနေတ္ထ ကရုဏာ မုဒိတာ နသန္တိတိ ကေစိ ဝဒန္တိ)

➢ **သောဘနစေတသိက် ၂၅-ပါးလုံးနှင့် ယှဉ်သည့်စိတ်**= မဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄-ပါး။

➢ **သောဘနသာဓာရဏစေတသိက် ၁၉-ပါးနှင့်သာယှဉ်သည့်စိတ်** = မဟာဝိပါက်ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ၄-ပါး။

http://www.dhammadownload.com

ပညာစေတသိက် သမ္မယောဂနည်း (နိ-၃၁၁)

၃၁။ **ပညာ** ပန ဒွါဒသသု ဉာဏသမ္မယုတ္တကာမာဝစရစိတ္တေသုစေဝ သဗ္ဗေသုပိ ပဉ္စတ္တိံသ မဟဂ္ဂတလောကုတ္တရစိတ္တေသု စာတိ သတ္တ-စတ္တာလီသ စိတ္တေသု သမ္မယောဂံ ဂစ္ဆတီတိ။

သောဘနစေတသိက် သမ္မယောဂနည်း သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၃၁၁)

၃၂။ ကေူနဝိသတိ ဓမ္မာ၊ ဇာယန္တေကူနသင်္ဘိသု။
တယော သောဠသ စိတ္တေသု၊ အဋ္ဌဝိသတိယံ ဒွယံ။
ပညာ ပကာသိတာ သတ္တ- စတ္တာလီသ ဝိဓေသုပိ။
သမ္မယုတ္တာ စတုဓေဝံ၊ သောဘနေသ္ဝေ သောဘနာ။

(စာပိုဒ်-၃၁) ပညာ ယှဉ်နိုင်သော စိတ်များကား/ပညာ ပကာသိတာ သတ္တစတ္တာလီသ ဒွါ သတ္တစတ္တာလီသ–အရ ။ ။ ဉာဏသမ္မယုတ် ကာမာဝစရစိတ် ၁၂-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်လောကုတ္တရာစိတ် ၃၅-ပါး၊ ပေါင်း ၄၇-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ယုံကြည်မှု အပြည့်အဝခိုပါလျက် အသိဉာဏ်လုံးဝ မပါသော စိတ်သရုပ်** ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ကာမာဝစရစိတ် ၁၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၂) သမ္မယုတ္တာ စတုဓေဝံ–ဒွါ စတ္တာသရုပ် / သောဘနစေတသိက် သမ္မယောဂနည်း ၄–ပါးကား ။ ။ (၁) သောဘနသာမာရဏစေတသိက် ၁၉-ပါးတို့က သောဘနစိတ် တစ်ခုယုတ်ခြောက်ဆယ်တို့၌ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၂) ဝိရတီစေတသိက် ၃-ပါးတို့က စိတ် ၁၆-ပါးတို့၌ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၃) အပ္ပမညာစေတသိက် ၂-ပါးတို့က စိတ် ၂၈-ပါးတို့၌ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၄) ပညာစေတသိက်က စိတ် ၄၇-ပါးတို့၌ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း တို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ **တယော သောဠသ–၌ တယော–အရကား** ။ ။ ဝိရတီစေတသိက် ၃-ပါး။ (တစ်နည်း) သမ္မာဝါစာ အစရှိသော ဝိရတီစေတသိက် ၃-ပါး။ [ဋီကာကျော်]

➤ **အဋ္ဌဝိသတိယံ ဒွယံ–၌ ဒွယ–အရကား** ။ ။ အပ္ပမညာစေတသိက် ၂-ပါး။

➤ **သမ္မယောဂနည်း ၁၆–ပါးကား** ။ ။ အညသမာန်းစေတသိက် သမ္မယောဂနည်း ၇-နည်း၊ အကုသိုလ်စေတသိက် သမ္မယောဂနည်း ၅-နည်း၊ သောဘနစေတသိက် သမ္မယောဂနည်း ၄-နည်း၊ ပေါင်း ၁၆-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➤ **ပညာကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၄–ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စိတ်**= မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး။➤ **အပ္ပမညာကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၃–ပါးနှင့် ယှဉ်သည့် စိတ်**= မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္မယုတ် ၄-ပါး၊ လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး။

http://www.dhammadownload.com

နိယတ, အနိယတယောဂီ စေတသိက်များ (နိ-၃၁၁)

၃၃။ ကျသာ မစ္ဆေရ ကုက္ကုစ္စ- ဝိရတီ ကရုဏာဒယော။
နာနာ ကဒါစိ မာနောစ၊ ထိန မိဒ္ဓံ တထာ သဟ။

၃၄။ ယထာဝုတ္တာနုသာရေန၊ သေသာ နိယတယောဂိနော။
သင်္ဂဟဋ္ဌ ပဝက္ခာမိ၊ တေသံ ဒါနိ ယထာရဟံ။

➢ **ဝိရတီကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၂-ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စိတ်**=မဟာကုသိုလ် ဉာဏ သမ္မယုတ် ၄၊ မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္မယုတ် ၄၊ မဟဂ္ဂုတ် သောမနဿ ၁၂-ပါး။

(စာပိုဒ်-၃၃) အနိယတယောဂီစေတသိက် = ကျသာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ, ဝိရတီ ၃-ပါး၊ အပွမညာ ၂-ပါး၊ မာန, ထိန, မိဒ္ဓ။ ပေါင်း ၁၁-ပါး။

နိယတယောဂီစေတသိက်= အညသမာန်း ၁၃-ပါး၊ အကုသလသာဓာရဏ ၄-ပါး၊ လောဘ, ဒိဋ္ဌိ, ဒေါသ, ဝိစိကိစ္ဆာ, သောဘနသာဓာရဏ ၁၉-ပါး၊ ပညာ။+၄၁ပါး။

➢ **နာနာကဒါစိ စေတသိက်**= ကျသာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ, ဝိရတီ ၃-ပါး၊ အပွမညာ ၂-ပါး၊ ပေါင်း ၈-ပါး။ ➢ **ကဒါစိ စေတသိက်**= မာန ဖြစ်ပါသည်။။

➢ **သဟကဒါစိ (သဟနာနာကဒါစိ) စေတသိက်**= ထိန, မိဒ္ဓ။ (သင်္ဂဟ)

➢ **အနိယတယောဂီဖြစ်ပါလျက် နိယတယောဂီဖြစ်နိုင်ခွင့်ရှိသော စေတသိက်/အနေကန် အနိယတယောဂီစေတသိက်** ။ ။ ဝိရတီစေတသိက် ၃-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ် ၂၉) ကိုထောက်။

➢ **အနိယတယောဂီသာ မည်သောစေတသိက်ကား/ဧကန်အနိယတယောဂီ စေတသိက်ကား** ။ ။ ကျသာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ, ကရုဏာ, မုဒိတာ, ထိန, မိဒ္ဓ ပေါင်း ၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **နိယတာနိယတ ၂-မည်ရသောစေတသိက်**= ဝိရတီစေတသိက် ၃-ပါး။

➢ **အနိယတယောဂီသာဖြစ်၍ ဝိသေသကမဖြစ်သောစေတသိက်** = ကျသာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ, မာန, ထိန, မိဒ္ဓ။ ပေါင်း ၆-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဝိသေသကသာဖြစ်၍ အနိယတယောဂီမဖြစ်သောစေတသိက်**= ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ, သုခ, ပညာ ပေါင်း ၅-ပါးဖြစ်ပါသည်။။

➢ **အနိယတ, ဝိသေသက နှစ်ပါးစုံဖြစ်သော စေတသိက်**= ဝိရတီ ၃-ပါး, အပွမညာ ၂-ပါး ပေါင်း ၅-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **အသောဏယောဂီစေတသိက်**= အကုသိုလ်စေတသိက် ၁၄-ပါး။

➢ **သောဘနာသောဘန ယောဂီစေတသိက်**= အညသမာန်း ၁၃-ပါး။

http://www.dhammadownload.com

သင်္ဂဟနည်း ၃၃-ပါး/သင်္ဂဟနည်း ၅-မျိုးပြ သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၃၁၂)

၃၅။ ဆတ္တိံသာနုတ္တရေ ဓမ္မာ၊ ပဉ္စတ္တိံသ မဟဂ္ဂတေ။
အဋ္ဌတ္တိံသာပိ လဗ္ဘန္တိ၊ ကာမာဝစရသောဘနေ။
သတ္တဝီသတိ ပုညမှိ၊ ဒွါဒသာဟေတုကေတိစ။
ယထာသမ္ဘဝယောဂေန၊ ပဉ္စဓာ တတ္ထ သင်္ဂဟော။

(စာပိုဒ်-၃၅) **ဆတ္တိံသာနုတ္တရေ ဓမ္မာ-၌ ဆတ္တိံသ-အရကား/လောကုတ္တရာစိတ်၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား** ။ ။ အညသမာန်းစေတသိက် ၁၃-ပါး၊ အပွမညာကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၃-ပါး၊ ပေါင်း ၃၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပဉ္စတ္တိံသ မဟဂ္ဂတေ-၌ ပဉ္စတ္တိံသ-အရကား/မဟဂ္ဂုတ်စိတ်၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား** ။ ။အညသမာန်းစေတသိက် ၁၃-ပါး၊ ဝိရတီကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၂-ပါး၊ ပေါင်း ၃၅-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **အဋ္ဌတ္တိံသာပိ လဗ္ဘန္တိ-၌ အဋ္ဌတ္တိံသ-အရကား/မဟာကုသိုလ်စိတ်၌/ကာမသောဘနစိတ်၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား** ။ ။ အညသမာန်းစေတသိက် ၁၃-ပါး၊ သောဘနစေတသိက် ၂၅-ပါး၊ ပေါင်း ၃၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **သတ္တဝီသတိ ပုညမှိ-၌ သတ္တဝီသတိ-အရကား/အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား** ။ ။ အညသမာန်းစေတသိက် ၁၃-ပါး၊ အကုသိုလ်စေတသိက် ၁၄-ပါး၊ ပေါင်း ၂၇-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဒွါဒသာဟေတုကေတိစ-၌ ဒွါဒသ-အရကား/အဟိတ်စိတ်၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား** ။ ။ ဆန္ဒကြဉ် အညသမာန်းစေတသိက် ၁၂-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပဉ္စဓာ တတ္ထ သင်္ဂဟော-၌ ပဉ္စ-သရှုပ်/ သင်္ဂဟနည်းအကျဉ်း ၅-မျိုး**

(၁) လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ခုတို့၌ ၃၆-ပါးသော စေတသိက်တို့ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၂) မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၂၇-ခုတို့၌ ၃၅-ပါးသော စေတသိက်တို့ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၃) ကာမာ ဝစရသောဘနစိတ် ၂၄-ပါးတို့၌ ၃၈-ပါးသော စေတသိက်တို့ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၄) အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါးတို့၌ ၂၇-ပါးသော စေတသိက်တို့ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၅) အဟိတ် စိတ် ၁၈-ပါးတို့၌ ၁၂-ပါးသော စေတသိက်တို့ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊

➢ **တေတ္တိံသ ဝိဓ သင်္ဂဟော-၌ တေတ္တိံသ-အရ/သင်္ဂဟနည်း ၃၃-ပါးကား**

လောကုတ္တရာစိတ် သင်္ဂဟနည်း ၅-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၅-ပါး၊ ကာမာဝစရ သောဘနစိတ် သင်္ဂဟနည်း ၁၂-ပါး၊ အကုသိုလ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၇-ပါး၊ အဟိတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၃၃-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

လောကုတ္တရာစိတ် သင်္ဂဟနည်း ၅–ပါး (နိ–၃၁၃)

၃၆။ ကထံ?.....

လောကုတ္တရေသု တာဝ အဌသု ပဌမဇ္ဈာနိကစိတ္တေသု အည-သမာနာ တေရသ စေတသိကာ, အပွမညာဝဇ္ဇိတာ တေဝီသတိ - သောဘနစေတသိကာ စေတိ ဆတ္တိံသ ဓမ္မာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ (၃၆)

* တထာ ဒုတိယဇ္ဈာနိကစိတ္တေသု ဝိတက္ကဝဇ္ဇာ။ (၃၅)
* တတိယဇ္ဈာနိကစိတ္တေသု ဝိတက္က ဝိစာရဝဇ္ဇာ။ (၃၄)
* စတုတ္ထဇ္ဈာနိကစိတ္တေသု ဝိတက္က ဝိစာရ ပီတိဝဇ္ဇာ။ (၃၃)
* ပဉ္စမဇ္ဈာနိကစိတ္တေသုပိ ဥပေက္ခာသဟဂတာ တေ ဧဝ သင်္ဂယ္ဒန္တီတိ။ သဗ္ဗထာပိ အဌသု လောကုတ္တရစိတ္တေသု ပဉ္စကဇ္ဈာနဝသေန ပဉ္စဓာဝ သင်္ဂဟော ဟောတီတိ။

(စာပိုဒ်-၃၆) **လောကုတ္တရာ ပထမစျာန် ၈–ပါးဌ် ယှဉ်နှိုင်သော စေတသိက်များကား ဆတ္တိံသ ပဉ္စတ္တိံသစ–ဌ် ဆတ္တိံသ–အရ** ။ ။ အညသမာန်းစေတသိက် ၁၃-ပါး၊ အပွမညာကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၃-ပါး၊ ပေါင်း ၃၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **လောကုတ္တရာ ဒုတိယစျာန်စိတ် ၈–ပါးဌ် ယှဉ်နှိုင်သော စေတသိက်များ/ ဆတ္တိံသ ပဉ္စတ္တိံသစ–ဌ် ပဉ္စတ္တိံသ–အရ** ။ ။ ဝိတက်ကြဉ် အညသမာန်းစေတသိက် ၁၂ ပါး၊ အပွမညာကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၃-ပါး၊ ပေါင်း ၃၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **လောကုတ္တရာ တတိယစျာန် ၈–ပါးဌ် ယှဉ်နှိုင်သော စေတသိက်များကား/ စတုတ္တိံသ ယထာက္ကမံ–ဌ် စတုတ္တိံသ–အရ** ။ ။ ဝိတက်, ဝိစာရကြဉ် အညသမာန်း စေတသိက် ၁၁-ပါး၊ အပွမညာကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၃-ပါး၊ ပေါင်း ၃၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **လောကုတ္တရာ စတုတ္ထစျာန်စိတ် ၈–ပါးဌ် ယှဉ်နှိုင်သော စေတသိက်များ/ တေတ္တိံသ ဒွယမိစ္စေဝံ–ဌ် တေတ္တိံသ–အရ** ။ ။ ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိကြဉ် အညသမာန်း စေတသိက် ၁၀-ပါး၊ အပွမညာကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၃-ပါး၊ ပေါင်း ၃၃-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **လောကုတ္တရာ ပဉ္စမစျာန်စိတ် ၈–ပါးဌ် ယှဉ်နှိုင်သော စေတသိက်များ/ တေတ္တိံသ ဒွယမိစ္စေဝံ–ဌ် တေတ္တိံသ–အရ** ။ ။ ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိကြဉ် အညသမာန်း စေတသိက် ၁၀-ပါး၊ အပွမညာကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၃-ပါး၊ ပေါင်း ၃၃-ပါး။

F-6-A

http://www.dhammadownload.com

လောကုတ္တရာစိတ် သင်္ဂဟနည်း သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၃၁၄)

၃၇။ ဆတ္တိံသ ပဉ္စတ္တိံသစ၊ စတုတ္တိံသ ယထာက္ကမံ။
တေတ္တိံသ ဒွယမိစ္စေဝံ၊ ပဉ္စဓာ နုတ္တရေ ဌိတာ။

➢ **လောကုတ္တရာ စတုတ္ထဈာန်၌ယှဉ်သော စေတသိက် ၃၃-ပါးနှင့် ပဉ္စမဈာန်၌ ယှဉ်သော စေတသိက် ၃၃-ပါးတို့ တူ/မတူ** ။ ။ မတူပါ၊ စတုတ္ထဈာန်၌ ယှဉ်သော စေတသိက် ၃၃-ပါးသည် သုခဝေဒနာနှင့် တကွဖြစ်ပါသည်။ ပဉ္စမဈာန်၌ယှဉ်သော စေတသိက် ၃၃-ပါးကား ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် တကွဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

(သာဓက) ပဉ္စမဇ္ဈာနိကစိတ္တေသုပိ ဥပေက္ခာသဟဂတာ တေဧဝ သင်္ဂယှန္တိ။

(စာပိုဒ်-၃၇) ပဉ္စဓာ နုတ္တရေ ဌိတာ-၌ ပဉ္စဓာ-အရ/လောကုတ္တရာစိတ် သင်္ဂဟနည်း ၅-ပါးကား ။ ။ (၁) လောကုတ္တရာစိတ် ပထမဈာန် ၈-ပါး၌ စေတသိက် ၃၆-ပါး ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၂) ဒုတိယဈာန် ၈-ပါး၌ စေတသိက် ၃၅-ပါး ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၃) တတိယ ဈာန် ၈-ပါး၌ စေတသိက် ၃၄-ပါး ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၄) စတုတ္ထဈာန် ၈-ပါး၌ စေတသိက် ၃၃-ပါး ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၅) ပဉ္စမဈာန် ၈-ပါး၌ စေတသိက် ၃၃-ပါး ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း။

➢ **တေတ္တိံသ ဒွယံ-၌ ဒွယ-အရ** ။ ။ (၁) လောကုတ္တရာ စတုတ္ထဈာန်စိတ်၌ တေတ္တိံသ၊ (၂) လောကုတ္တရာ ပဉ္စမဈာန်စိတ်၌ တေတ္တိံသ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **လောကုတ္တရာစိတ် အားလုံးနှင့်ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ ကြဉ် အညသမာန်း ၁၀၊ သောဘနသာဓာရဏ-၁၉၊ ဝိရတီ-၃၊ ပညာ-၁။+၃၃-ပါး။

➢ **လောကုတ္တရာအချို့၌ ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ။

➢ **လောကုတ္တရာအားလုံးနှင့် မယှဉ်သည့်စေတသိက်**= အကုသိုလ် စေတသိက် ၁၄-ပါး၊ အပွမညာ ၂-ပါး။ပေါင်း ၁၆-ပါး။

➢ **လောကုတ္တရာစိတ် အကျယ် ၄၀-ရှိပါလျက် သင်္ဂဟနည်း ရေတွက်ရာ၌ ၅-နည်းသာ ရှိရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဈာန်ငါးပါးအပေါင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ပေါင်းယူ ရေတွက်ထားသောကြောင့် -- တည်း။ (သာဓက)သဗ္ဗထာပိ အဌသု လောကုတ္တရစိတ္တေသု ပဉ္စကဇ္ဈာနဝသေန ပဉ္စဓာဝ သင်္ဂဟော ဟောတီတိ။

➢ **စတုတ္ထဈာန်၏အစွမ်းဖြင့် လောကုတ္တရာစိတ် သင်္ဂဟနည်း ၄-နည်း**

(၁) ပထမဈာန်စိတ်၌ စေတသိက် ၃၆-ပါး ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၂) ဒုတိယဈာန်စိတ်၌ စေတသိက် ၃၄-ပါး ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊(ဝိတက်, ဝိစာရကြဉ်ပါ) (၃) တတိယဈာန်စိတ်၌ စေတသိက် ၃၃-ပါး ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၄) စတုတ္ထဈာန်စိတ်၌ စေတသိက် ၃၃-ပါး ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ ပေါင်း ၄-နည်းဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

မဟဂ္ဂုတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၅–ပါး (နိ–၃၁၄)

၃၈။ မဟဂ္ဂတေသု ပန တီသု ပဌမဇ္ဈာနိက စိတ္တေသု တာဝ အည-သမာနာ တေရသ စေတသိကာ, ဝိရတိတ္တယ ဝဇ္ဇိတာ ဒွါဝီသတိ သောဘနစေတသိကာစေတိ ပဉ္စတ္တိံသ ဓမ္မာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။(၃၅)

* ကရုဏာ မုဒိတာ ပနေတ္ထ ပစ္စေကမေဝ ယောဇေတဗ္ဗာ။
* တထာ ဒုတိယဇ္ဈာနိကစိတ္တေသု ဝိတက္ကဝဇ္ဇာ။ (၃၄)
* တတိယဇ္ဈာနိကစိတ္တေသု ဝိတက္က ဝိစာရဝဇ္ဇာ။ (၃၃)
* စတုတ္ထဇ္ဈာနိကစိတ္တေသု ဝိတက္က ဝိစာရ ပီတိဝဇ္ဇာ။ (၃၂)

(စာပိုဒ်-၃၈) **မဟဂ္ဂုတ် ပထမစျာန် ၃–ပါး၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/ ပဉ္စတ္တိံသ စတုတ္တိံသ–၌ ပဉ္စတ္တိံသ–အရ** ။ ။ အညသမာန်းစေတသိက် ၁၃-ပါး၊ ဝိရတီ ၃-ပါးကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၂-ပါး၊ ပေါင်း ၃၅-ပါး ယှဉ်နိုင်ပါသည်။

➢ **သနားကြင်နာမှု+ဝမ်းမြောက်မှု တရားနှစ်ပါးတို့သည် အတူတကွ ဖြစ်နိုင်/ မဖြစ်နိုင်** ။ ။ ကရုဏာ မုဒိတာ ပနေတ္ထ ပစ္စေကမေဝ ယောဇေတဗ္ဗာ-ကိုထောက်၍ သနားကြင်နာမှု+ဝမ်းမြောက်မှု တရားနှစ်ပါးတို့သည် အတူတကွ မဖြစ်နိုင်ပါ။

➢ **မဟဂ္ဂုတ် ဒုတိယစျာန် ၃–ပါး၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/ပဉ္စတ္တိံသ စတုတ္တိံသ–၌ စတုတ္တိံသ–အရ** ။ ။ ဝိတက်ကြဉ် အညသမာန်းစေတသိက် ၁၂-ပါး၊ ဝိရတီ ၃-ပါးကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၂-ပါး၊ ပေါင်း ၃၄-ပါး ယှဉ်နိုင်ပါသည်။

➢ **မဟဂ္ဂုတ် တတိယစျာန် ၃–ပါး၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား / တေတ္တိံသစ ယထာက္ကမံ–၌ တေတ္တိံသ–အရ** ။ ။ ဝိတက်, ဝိစာရကြဉ် အညသမာန်း စေတသိက် ၁၁-ပါး၊ ဝိရတီ ၃-ပါးကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၂-ပါး၊ ပေါင်း ၃၃-ပါး ယှဉ်နိုင်ပါသည်။

➢ **မဟဂ္ဂုတ် စတုတ္ထစျာန် ၃–ပါး၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/ဗာတ္တိံသ စေဝ တိဿေတိ–၌ ဗာတ္တိံသ–အရ** ။ ။ ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိကြဉ် အညသမာန်း စေတ သိက် ၁၀-ပါး၊ ဝိရတီ ၃-ပါးကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၂-ပါး၊ ပေါင်း ၃၂-ပါး ယှဉ်နိုင်ပါသည်။

➢ **မဟဂ္ဂုတ်စိတ်အားလုံးနှင့် ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိကြဉ် အညသမာန်း-၁၀၊ သောဘနသာဓာရဏ-၁၉၊ ပညာ။ ပေါင်း ၃၀။

➢ **မဟဂ္ဂုတ်စိတ်အစျို့၌ ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ, အပွမညာ။

F-6-B

http://www.dhammadownload.com

* ပဉ္စမဈာနိကစိတ္တေသု ပန ပန္နရသသု အပ္ပမညာယော န လဗ္ဘန္တိတိ။ သဗ္ဗထာပိ သတ္တဝီသတိ မဟဂ္ဂတစိတ္တေသု ပဉ္စကဈာနဝသေန - ပဉ္စဓာဝ သင်္ဂဟော ဟောတီတိ။

မဟဂ္ဂတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၃၁၅)

၃၉။ ပဉ္စတ္တိံသ စတုတ္တိံသ၊ တေတ္တိံသစ ယထာက္ကမံ။
ဗာတ္တိံသ စေဝ တိံသေတိ၊ ပဉ္စဓာဝ မဟဂ္ဂတေ။

ကာမာဝစရသောဘနစိတ် သင်္ဂဟနည်း ၁၂-ပါး

➢ **မဟာကုသိုလ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၄-ပါး** (နိ-၃၁၆)

၄၀။ ကာမာဝစရသောဘနေသု ပန ကုသလေသု တာဝ ပဌမဒ္ဒယေ အညသမာနာ တေရသ စေတသိကာ ပဉ္စဝီသတိ သောဘန-စေတသိကာ စေတိ အဋ္ဌတ္တိံသ ဓမ္မာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ (၃၈)

* အပ္ပမညာ ဝိရတိယော ပနေတ္ထ ပဉ္စပိ ပစ္စေကမေဝ ယောဇေတဗ္ဗာ။

➢ **မဟဂ္ဂတ် ပဉ္စမဈာန် ၁၅-ပါးဠ် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/ ဗာတ္တိံသ စေဝ တိံသေတိ-ဠ် တိံသ-အရ** ။ ။ ဝိတက်, ဝိစာရ, ဝိတိကြဉ် အညသမာန်း စေတသိက် ၁၀-ပါး၊ ဝိရတီ, အပ္ပမညာကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၀-ပါး၊ ပေါင်း ၃၀-ပါး ယှဉ်နိုင်ပါသည်။

➢ **မဟဂ္ဂတ်စိတ်အားလုံးနှင့် မယှဉ်သည့်စေတသိက်** = အကုသိုလ်စေတသိက် ၁၄-ပါး၊ ဝိရတိစေတသိက် ၃-ပါး။ ပေါင်း ၁၇-ပါး။

(စာပိုဒ်-၃၉) ပဉ္စဓာဝ မဟဂ္ဂတေ-ဠ် ပဉ္စဓာ-အရ/မဟဂ္ဂတ် သင်္ဂဟနည်း ၅-နည်း

(၁) မဟဂ္ဂုတ် ပထမဈာန် ၃-ပါးဠ် စေတသိက် ၃၅-ပါး ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၂) ဒုတိယဈာန် ၃-ပါးဠ် စေတသိက် ၃၄-ပါး ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၃) တတိယ ဈာန် ၃-ပါးဠ် စေတသိက် ၃၃-ပါး ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၄) စတုတ္ထဈာန် ၃-ပါးဠ် စေတသိက် ၃၂-ပါး ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၅) ပဉ္စမဈာန် ၁၅-ပါးဠ် စေတသိက် ၃၀-ပါး ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း။

(စာပိုဒ်-၄၀) မဟာကုသိုလ် ပထမဒွေးဠ် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/ မဟာကုသိုလ် ပထမစိတ်-ဒုတိယစိတ်ဠ် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များ/ အဋ္ဌတ္တိံသ သတ္တတ္တိံသ-ဠ် အဋ္ဌတ္တိံသ-အရ ။ ။ အညသမာန်းစေတသိက် ၁၃-ပါး၊ သောဘန စေတသိက် ၂၅-ပါး၊ ပေါင်း ၃၈-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

* တထာ ဒုတိယဒွယေ ဉာဏဝဇ္ဇိတာ။ (၃၇)
* တတိယဒွယေ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ ပီတိဝဇ္ဇိတာ။ (၃၇)
* စတုတ္ထဒွယေ ဉာဏ ပီတိ ဝဇ္ဇိတာ တေ ဧဝ သင်္ဂယ္ဒန္တိ။ (၃၆)

➢ **မဟာကိရိယာစိတ် သင်္ဂဟနည်း ၄-နည်း** (နိ-၃၁၆)

* ကိရိယစိတ္တေသုပိ ဝိရတိ ဝဇ္ဇိတာ တထေဝ စတူသုပိ ဒုကေသု စတုဓာဝ သင်္ဂယ္ဒန္တိ။ (၃၅/၃၄/၃၄/၃၃)

➢ **မဟာကုသိုလ် ဒုတိယဒွေးဌ် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/ မဟာကုသိုလ် တတိယစိတ်-စတုတ္ထစိတ်ဌ် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/ သတ္တတ္တိသ-ဒွယ်-ဌ် သတ္တတ္တိသ-အရ** ။ ။ အညသမာန်းစေတသိက် ၁၃-ပါး၊ ဉာဏ်ကြဉ် သောဘန စေတသိက် ၂၄-ပါး၊ ပေါင်း ၃၇-ပါး ယှဉ်နိုင်ပါသည်။

➢ (သမာနဝါဒ-အလို) **မဟာကုသိုလ် တတိယဒွေးဌ် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/မဟာကုသိုလ် ပဥ္စမ-ဆဋ္ဌမစိတ်တို့ဌ် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/ သတ္တတ္တိသ ဒွယ်-ဌ် သတ္တတ္တိသ-အရ** ။ ။ ပီတိကြဉ် အညသမာန်း စေတသိက် ၁၂-ပါး၊ သောဘနစေတသိက် ၂၅-ပါး၊ ပေါင်း ၃၇-ပါး ယှဉ်နိုင်ပါသည်။

➢ (ကေစိဝါဒ-အလို) **မဟာကုသိုလ် တတိယဒွေးဌ် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား** ။ ။ ပီတိကြဉ် အညသမာန်း စေတသိက် ၁၂-ပါး၊ အပွမညာကြဉ် သောဘန စေတသိက် ၂၃-ပါး၊ ပေါင်း ၃၅-ပါး ယှဉ်နိုင်ပါသည်။(ဥပေက္ခာသဟဂတေသု ပနေတ္ထ ကရုဏာ မုဒိတာ နသန္တိတိ ကေစိ ဝဒန္တိ။) ကိုထောက်။

➢ (သမာနဝါဒ-အလို) **မဟာကုသိုလ် စတုတ္ထဒွေးဌ် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/မဟာကုသိုလ် သတ္တမ-အဋ္ဌမစိတ်ဌ် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များ/ဒွယ် ဆတ္တိသက် သုဘေ-ဌ် ဆတ္တိသ-အရ** ။ ။ ပီတိကြဉ် အညသမာန်းစေတသိက် ၁၂-ပါး၊ ဉာဏ်ကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၄-ပါး၊ ပေါင်း ၃၆-ပါး ယှဉ်နိုင်ပါသည်။

➢ (ကေစိဝါဒ-အလို) **မဟာကုသိုလ် စတုတ္ထဒွေးဌ် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/မဟာကုသိုလ် သတ္တမ-အဋ္ဌမစိတ်ဌ် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား**

ပီတိကြဉ် အညသမာန်းစေတသိက် ၁၂-ပါး၊ အပွမညာ, ဉာဏ်ကြဉ် သောဘန စေတသိက် ၂၂-ပါး၊ ပေါင်း ၃၄-ပါးဖြစ်ပါသည်။ [**ဥပေက္ခာ(ပ) ကေစိ ဝဒန္တိ။**]

➢ **မဟာကြိယာ ပထမဒွေးဌ် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား /ပဥ္စတ္တိသ စတုတ္တိသ-ဌ် ပဥ္စတ္တိသ-အရ** ။ ။ အညသမာန်း စေတသိက် ၁၃-ပါး၊ ဝိရတီကြဉ် သောဘန စေတသိက် ၂၂-ပါး၊ ပေါင်း ၃၅-ပါး ယှဉ်နိုင်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ **မဟာဝိပါက်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၄–နည်း** (နိ–၃၁၇)

* တထာ ဝိပါကေသုစ အပွမညာ ဝိရတိ ဝဇ္ဇိတာ တေ ဧဝ သင်္ဂယှန္တီတိ။ သဗ္ဗထာပိ စတုဝီသတိ ကာမာဝစရသောဘနစိတ္တေသု ဒုကဝသေန ဒွါဒသဓာဝ သင်္ဂဟော ဟောတီတိ။ (၃၃/၃၂/၃၂/၃၁)

➢ **မဟာကြိယာ ဒုတိယဒွေးဥ် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား /ပဥ္စတ္တိံသ စတုတ္တိံသ–ဥ် စတုတ္တိံသ–အရ** ။ ။ အညသမာန်း စေတသိက် ၁၃-ပါး၊ ဝိရတီ, ဉာဏ်ကြဉ် သောဘန စေတသိက် ၂၁-ပါး၊ ပေါင်း ၃၄-ပါး ယှဉ်နိုင်ပါသည်။

➢ (သမာနဝါဒ-အလို) **မဟာကြိယာ တတိယဒွေးဥ် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/ ပဥ္စတ္တိံသ စတုတ္တိံသ ဒွယံ–ဥ် စတုတ္တိံသ–အရ** ။ ။ ပီတိကြဉ် အညသမာန်း စေတသိက် ၁၂-ပါး၊ ဝိရတီကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၂-ပါး၊ ပေါင်း ၃၄-ပါး။

➢ (ကေစိဝါဒ-အလို) **မဟာကြိယာ တတိယဒွေးဥ် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား** ။ ။ ပီတိကြဉ် အညသမာန်းစေတသိက် ၁၂-ပါး၊ ဝိရတီ, အပွမညာကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၀-ပါး၊ ပေါင်း ၃၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (ဥပေက္ခာသဟဂတေသု ပနေတ္ထ ကရုဏာ မုဒိတာ န သန္တီတိ ကေစိ ဝဒန္တိ။) ကိုထောက်။

➢ (သမာနဝါဒ-အလို) **မဟာကြိယာ စတုတ္ထဒွေးဥ် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/ဒွယံ တေတ္တိံသကံ ကြိယေ–ဥ် တေတ္တိံသ–အရ** ။ ။ ပီတိကြဉ် အညသမာန်း စေတသိက် ၁၂-ပါး၊ ဝိရတီ, ဉာဏ်ကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၁-ပါး၊ပေါင်း ၃၃-ပါး

➢ (ကေစိဝါဒ-အလို) **မဟာကြိယာ စတုတ္ထဒွေးဥ် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား** ။ ။ ပီတိကြဉ် အညသမာန်း စေတသိက် ၁၂-ပါး၊ သောဘနသာဓာရဏ စေတသိက် ၁၉-ပါး၊ပေါင်း ၃၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မဟာဝိပါက် ပထမဒွေးဥ် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/တေတ္တိံသ ပါကေ–ဥ် တေတ္တိံသ–အရ** ။ ။ အညသမာန်း စေတသိက် ၁၃-ပါး၊ ဝိရတီ, အပွမညာကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၀-ပါး၊ ပေါင်း ၃၃-ပါး ယှဉ်နိုင်ပါသည်။

➢ **မဟာဝိပါက် ဒုတိယဒွေးဥ် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/တေတ္တိံသ ပါကေ ဗာတ္တိံသ–ဥ် ဗာတ္တိံသ–အရ** ။ ။ အညသမာန်း စေတသိက် ၁၃-ပါး၊ သောဘန သာဓာရဏ စေတသိက် ၁၉-ပါး၊ ပေါင်း ၃၂-ပါး ယှဉ်နိုင်ပါသည်။

➢ **မဟာဝိပါက် တတိယဒွေးဥ် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/ဗာတ္တိံသ ဒွယေ–ဥ် ဗာတ္တိံသ–အရ** ။ ။ ပီတိကြဉ် အညသမာန်းစေတသိက် ၁၂-ပါး၊ ဝိရတီ, အပွ မညာကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၀၊ ပေါင်း ၃၂-ပါး ယှဉ်နိုင်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ကာမာဝစရစိတ် သင်္ဂဟနည်း သင်္ဂဟဂါထာများ (နိ-၃၁၇)

၄၁။ အဋ္ဌတ္တိသ သတ္တတ္တိသ- ဒ္ဝယံ ဆတ္တိသကံ သုဘေ။
ပဉ္စတ္တိသ စတုတ္တိသ- ဒ္ဝယံ တေတ္တိသကံ ကြိယေ။
တေတ္တိသ ပါကေ ဗာတ္တိသ- ဒ္ဝယေ ကတ္တိသကံ ဘဝေ။
သဟေတု ကာမာဝစရ- ပုညပါက ကြိယာမနေ။

ထိုထိုစိတ်၌ မယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များ (နိ-၃၁၇)

၄၂။ နာ ဝိဇ္ဇန္တေတ္ထ ဝိရတီ၊ ကြိယေသုစ မဟဂ္ဂတေ။
အနုတ္တရေ အပွမညာ၊ ကာမပါကေ ဒ္ဝယံ တထာ။ -

➢ **မဟာဒိပါက် စတုတ္ထဒွေးန်၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/ဒွေယေ ကတ္တိသကံ ဘဝေ–၌ စကတ္တိသ–အရ** ။ ။ ပီတိကြဉ် အညသမာန်း စေတသိက် ၁၂-ပါး၊ သောဘနသာဓာရဏာ စေတသိက် ၁၉-ပါး၊ ပေါင်း ၃၁-ပါး ယှဉ်နိုင်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၁) သုဘ–အမည်ရသောစိတ်ကား ။ ။ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **တေတ္တိသကအရသာဖြစ်၍ စတတ္တိသအရမဖြစ်သောတရား=** အပွမညာ-၂။

➢ **တေတ္တိသအရသာဖြစ်၍ စတတ္တိသကအရမဖြစ်သောတရား=** ဉာဏ်, ပီတိ။

➢ **နှစ်ပါးစုံဖြစ်သောတရား=** ပီတိကြဉ် အညသမာန်းစေတသိက် ၁၂၊ သောဘန သာဓာရဏစေတသိက် ၁၉၊ ပေါင်း ၃၁-ပါး။

(စာပိုဒ်-၄၂) ထိုထိုစိတ်၌ မယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်= (က) မဟာကြိယာစိတ် မဟဂ္ဂုတ်စိတ်တို့၌ ဝိရတီ ၃-ပါး မယှဉ်နိုင်ပါ။ (ခ) လောကုတ္တရာစိတ်၌ အပွမညာ ၂-ပါး မယှဉ်နိုင်ပါ။ (ဂ) မဟာဝိပါက်စိတ်၌ ဝိရတီ ၃-ပါး၊အပွမညာ ၂-ပါး မယှဉ်နိုင်ပါ။

ဓမ်း ။ ။ အဘယ် **သောဘနစိတ်**တို့၌ အဘယ် သောဘနစေတသိက်များ မယှဉ်နိုင်ပါသနည်း။

ဖြေ ။ ။ မဟာကြိယာစိတ် ၈-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၂၇-ပါးတို့၌ ဝိရတီ စေတသိက် ၃-ပါး မယှဉ်နိုင်ပါ။ လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး၌ အပွမညာစေတသိက် ၂-ပါး မယှဉ်နိုင်ပါ။ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၌ ဝိရတီ, အပွမညာ နှစ်မျိုးလုံး မယှဉ်နိုင်ပါ။

➢ **ကာမ ပါကေ ဒ္ဝယံ–၌ ဒ္ဝယံ–အရ** ။ ။ (၁) ဝိရတီ၊(၂) အပွမညာဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကာမ သောဘနစိတ် ၂၄–ပါးရှိပါလျက် သင်္ဂဟနည်း ၁၂–ပါးသာ ရှိရခြင်း အကြောင်း** ။ ။ မဟာကုသိုလ် ပထမဒွေး စသည်ဖြင့် အစုံတွဲသော ဒုကနည်း၏ အစွမ်းဖြင့် ရေတွက်ထားသောကြောင့် -- ၁၂-ပါးသာ ရှိရပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

စိတ်ချင်းထူးအောင်ပြုသော စေတသိက်များ (နိ-၃၁၈)

အနုတ္တရေ စျာနဓမ္မာ၊ အပ္ပမညာစ မဇ္ဈိမေ။
ဝိရတီ ဉာဏ ပီတိစ၊ ပရိတ္တေသု ဝိသေသကာ။

အကုသိုလ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၇-ပါး (နိ-၃၁၈)

၄၃။ အကုသလေသု ပန လောဘမူလေသု တာဝ ပဌမေ အသင်္ခါရိကေ အညသမာနာ တေရသ စေတသိကာ, အကုသလသာမာရဏာ စတ္တာရောစာတိ သတ္တရသ လောဘ ဒိဋ္ဌိဟိ သဒ္ဓိ ဧကူနဝိသတိ ဓမ္မာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ (၁၉)

၄၄။ တထေဝ ဒုတိယေ အသင်္ခါရိကေ လောဘ မာနေန။ (၁၉)

➤ **ဝိသေသကစေတသိက်တို့ကို ဆိုင်ရာစိတ်တို့နှင့် ယှဉ်တွဲပုံ**

လောကုတ္တရာစိတ်၌ ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ, သုခ-ဟူသော စျာန်တရားတို့က စိတ်ချင်း ထူးခြား ကွဲပြားအောင် ပြုကြပါသည်။

မဟဂ္ဂုတ်စိတ်၌ ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ, သုခ-ဟူသော စျာန်တရားတို့နှင့် အပ္ပမညာ ဒွေးတို့က စိတ်ချင်း ထူးခြား ကွဲပြားအောင် ပြုကြပါသည်။

ကာမာဝစရသောဘနစိတ်တို့၌ အပ္ပမညာဒွေးနှင့် ဝိရတီ, ဉာဏ်(ပညာ့ဒွေ) ပီတိ စေတသိက်တို့က စိတ်ချင်း ထူးခြား ကွဲပြားအောင် ပြုကြပါသည်။

➤ **ဝိသေသက စေတသိက်များ** ။ ။ ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ, သုခ-ဟူသော စျာန်တရား ၄-ပါး၊ အပ္ပမညာ ၂-ပါး၊ ဝိရတီ ၃-ပါး၊ ဉာဏ်(ပညာ့ဒွေ) ၁-ပါး၊ +၁၀။

➤ **မဇ္ဈိမ အမည်ရသောစိတ်** = (ကာမစိတ် လောကုတ္တရာစိတ်တို့၏ အလယ်၌ ဖြစ်သောကြောင့်) မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၂၇-ပါးကို မဇ္ဈိမစိတ်ဟု ခေါ်ပါသည်။

➤ **ပရိတ္တ အမည်ရသောစိတ်**= ကာမာဝစရသောဘနစိတ် ၂၄-ပါးဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၃) [အကုသိုလ် ပထမစိတ်] **လောဘမူ ပထမအသင်္ခါရိကဉ်၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/ဧကူနဝိသတ္တဓာရသ–၌ ဧကူနဝိသ–အရ** ။ ။ အညသမာန်း စေတသိက် ၁၃-ပါး၊ အကုသလသာမာရဏ စေတသိက် ၄-ပါး၊ လောဘ, ဒိဋ္ဌိ ပေါင်း ၁၉-ပါးဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၄) [အကုသိုလ် တတိယစိတ်] **လောဘမူ ဒုတိယ အသင်္ခါရိကစိတ်၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/ဧကူနဝိသတ္တဓာရသ–၌ ဧကူနဝိသ–အရ** ။ ။ အညသမာန်း စေတသိက် ၁၃-ပါး၊ အကုသလသာမာရဏ စေတသိက် ၄-ပါး၊ လောဘ, မာန, ပေါင်း ၁၉-ပါးဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၄၅။ တတိယေ တထေဝ ပီတိဝဇ္ဇိတာ လောဘ ဒိဋ္ဌိဟိ သဟ အဌာရသ
၄၆။ စတုတ္ထေ တထေဝ လောဘ မာနေန။ (၁၈) (နိ-၃၁၉)
၄၇။ ပဉ္စမေ ပန ပဋိဃသမ္ပယုတ္တေ အသခ်ါရိကေ ဒေါသော, ဣဿာ မစ္ဆရိယံ, ကုက္ကုစ္စဉ္စာတိ စတူဟိ သဒ္ဓိံ ပီတိ ဝဇ္ဇိတာ တေ ဧဝ ဝီသတိ ဓမ္မာ သင်္ဂယ္ဒန္တိ။ (၂၀) (နိ-၃၁၉)

ဣဿာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စာနိ ပနေတ္ထ ပစ္စေကမေဝ ယောဇေတဗ္ဗာနိ
၄၈။ သသခ်ါရိကပဉ္စကေပိ တထေဝ ထိန မိဒ္ဓေန ဝိသေသေတွာ - ယောဇေတဗ္ဗာ။ (၂၁/၂၁/၂၀/၂၀/၂၂)

(စာပိုဒ်-၄၅) [အကုသိုလ် ပဉ္စမစိတ်] **လောဘမူ တတိယ အသခ်ါရိကစိတ်၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/ကျေနုဝီသာဌာရသ-၌ အဌာရသ-အရ** ။ ။ ပီတိကြဉ် အညသမာန်းစေတသိက် ၁၂-ပါး၊အကုသလသာဓာရဏ စေတသိက် ၄-ပါး၊ လောဘ, ဒိဋ္ဌိ ပေါင်း ၁၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၆) [အကုသိုလ် သတ္တမစိတ်] **လောဘမူ စတုတ္ထ အသခ်ါရိကစိတ်၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/ကျေနုဝီသာဌာရသ-၌ အဌာရသ-အရ** ။ ။ ပီတိကြဉ် အညသမာန်းစေတသိက် ၁၂-ပါး၊အကုသလသာဓာရဏ စေတသိက် ၄-ပါး၊ လောဘ, မာန ပေါင်း ၁၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၇) [အကုသိုလ် နဝမစိတ်] **ပဉ္စမ ပဋိဃသမ္ပယုတ် အသခ်ါရိကစိတ် (ဒေါသမူ အသခ်ါရိကစိတ်) ၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား / ဝီသေက ဝီသ-၌ ဝီသ-အရ** ။ ။ ပီတိကြဉ် အညသမာန်း စေတသိက် ၁၂-ပါး၊ အကုသလသာဓာရဏ စေတသိက် ၄-ပါး၊ ဒေါသ, ဣဿာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ ၄-ပါး၊ပေါင်း ၂၀-ပါး ယှဉ်နိုင်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၈) [အကုသိုလ် ဒုတိယစိတ်] **လောဘမူ ပထမ သသခ်ါရိကစိတ်၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/ဝီသေက ဝီသ-၌ ကေဝီသ-အရ** ။ ။ အညသမာန်း စေတသိက် ၁၃-ပါး၊ အကုသလသာဓာရဏ စေတသိက် ၄-ပါး၊ လောဘ, ဒိဋ္ဌိ, ထိန, မိဒ္ဓ ပေါင်း ၂၁-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ [အကုသိုလ် စတုတ္ထစိတ်] **လောဘမူ ဒုတိယ သသခ်ါရိကစိတ်၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/ဝီသေက ဝီသ-၌ ကေဝီသ-အရ** ။ ။ အညသမာန်း စေတသိက် ၁၃-ပါး၊ အကုသလသာဓာရဏ စေတသိက် ၄-ပါး၊ လောဘ, မာန, ထိန, မိဒ္ဓ ပေါင်း ၂၁-ပါးဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၄၉။ ဆန္ဒ ပီတိဝဇ္ဇိတာ ပန အညသမာနာ ကောဒသ, အကုသလ - သာဓာရဏာ စတ္တာရော စာတိ ပန္နရသ ဓမ္မာ ဥဒ္ဒစ္စ သဟဂတေ သမ္မယုဇ္ဇန္တိ။ (၁၅) (နိ-၃၁၉)

၅၀။ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတစိတ္တေစ အဓိမောက္ခဝိရဟိတာ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတာ တထေဝ ပန္နရသ ဓမ္မာ သမုပလဗ္ဘန္တိတိ။ (၁၅) သဗ္ဗထာပိ ဒွါဒသာကုသလစိတ္တုပ္ပါဒေသု ပစ္ဆေကံ ယောဇိယ - မာနာပိ ဂဏနဝသေန သတ္တဓာဝ သင်္ဂဟိတာ ဘဝန္တိတိ။

➢ [အကုသိုလ် ဆဋ္ဌမစိတ်] **လောဘမူ တတိယ သသင်္ခါရိကစိတ်၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/ဝိဒေသကဝိသ ဝိသတိဉ္စ ဝိသတိ–အရ ။ ။** ပီတိကြဉ် အညသမာန်းစေတသိက် ၁၂-ပါး၊အကုသလသာဓာရဏ စေတသိက် ၄-ပါး၊ လောဘ, ဒိဋ္ဌိ, ထိန, မိဒ္ဓ ပေါင်း ၂၀-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ [အကုသိုလ် အဋ္ဌမစိတ်] **လောဘမူ စတုတ္ထ သသင်္ခါရိကစိတ်၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/ဝိဒေသကဝိသ ဝိသတိဉ္စ ဝိသတိ–အရ ။ ။** ပီတိကြဉ် အညသမာန်းစေတသိက် ၁၂-ပါး၊အကုသလသာဓာရဏ စေတသိက် ၄-ပါး၊ လောဘ, မာန, ထိန, မိဒ္ဓ ပေါင်း ၂၀-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ [အကုသိုလ် ဒသမစိတ်] **ပဌမ ပဋိဃသမ္ပယုတ် သသင်္ခါရိကစိတ်** (ဒေါသမူ သသင်္ခါရိကစိတ်) **၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား / ဒွါဒိသ ပန္နရသေတိ–၌ ဒွါဒိသ–အရ ။ ။** ပီတိကြဉ် အညသမာန်း စေတသိက် ၁၂-ပါး၊ အကုသလ သာဓာရဏ စေတသိက် ၄-ပါး၊ ဒေါသ, ကြွသာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ ၄-ပါး၊ ထိန, မိဒ္ဓ ပေါင်း ၂၂-ပါး ယှဉ်နိုင်ပါသည်။

(စာပို့ဒ်-၄၉) **ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတ်စိတ်၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား / ဒွါဒိသ ပန္နရသေတိ–၌ ပန္နရသ–အရ ။ ။** ဆန္ဒ, ပီတိကြဉ် အညသမာန်း စေတသိက်-၁၁-ပါး၊ အကုသလသာဓာရဏ စေတသိက် ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၁၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပို့ဒ်-၅၀) **ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတ်စိတ် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား / ဒွါဒိသ ပန္နရသေတိ–၌ ပန္နရသ–အရ ။ ။** ဆန္ဒ, ပီတိ, အဓိမောက္ခကြဉ် အညသမာန်း စေတသိက် ၁၀-ပါး၊ အကုသလသာဓာရဏ စေတသိက် ၄-ပါး၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၁၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အကုသိုလ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း သင်္ဂဟဂါထာများ (နိ-၃၂၀)

၅၁။ ကျေနပိသာဌာရသ၊ ဝိသေကဝိသ ဝိသတိ။
ဒွါဝိသ ပန္နရသေတိ၊ သတ္တဓာ ကုသလေ ဌိတာ။

အကုသလယောဂီ စေတသိက် ၁၄-ပါး (နိ-၃၂၀)

၅၂။ သာဓာရဏာစ စတ္တာရော၊ သမာနာ စ ဒသာပရေ။
စုဒ္ဒသေတေ ပဝုစ္စန္တိ၊ သဗ္ဗာကုသလယောဂိနော။

(စာပိုဒ်-၅၁) **အကုသိုလ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၇-ပါးကား/သတ္တဓာ ကုသလေ ဌိတာ-၌ သတ္တဓာ သရုပ်/သတ္တဓာဝေ သင်္ဂဟိတာ ဘဝန္တိတိ-၌ သတ္တဓာ သရုပ်** ။ ။ (၁) အကုသိုလ် ပထမ, ဒုတိယ အသခ်ါရိကစိတ်တို့၌ စေတသိက် ၁၉-ပါး ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၂) တတိယ, စတုတ္ထ အသခ်ါရိကစိတ်တို့၌ စေတသိက် ၁၈-ပါး ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၃) ပဉ္စမ အသခ်ါရိကစိတ်၌ စေတသိက် ၂၀-ပါး ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၄) ပထမ, ဒုတိယ သသခ်ါရိကစိတ်တို့၌ စေတသိက် ၂၁-ပါး ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၅) တတိယ, စတုတ္ထ သသခ်ါရိကစိတ်တို့၌ စေတသိက် ၂၀-ပါး ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၆) ပဉ္စမ သသခ်ါရိကစိတ်၌ စေတသိက် ၂၂-ပါး ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၇) မောဟမူဒွေး၌ စေတသိက် ၁၅-ပါးစီ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း။ +၇။

➢ **ဝိသ-အရသာဖြစ်၍ ဝိသတိ-အရ မဖြစ်သော စေတသိက်** = ဒေါသ, ကျွဿာ မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **ဝိသတိ-အရသာ ဖြစ်၍ ဝိသ-အရ မဖြစ်သော စေတသိက်** = လောဘ, ဒိဋ္ဌိ မာန, ထိန, မိဒ္ဓ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ နှစ်ပါးစုံဖြစ်သော စေတသိက် = ပီတိကြဉ် အညသမာန်း ၁၂-ပါး၊ မောစတုက် ၄-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ➢ နှစ်ပါးစုံ မဖြစ်သော စေတသိက် = ပီတိ, ဝိစိကိစ္ဆာ, သောဘန စေတသိက် ၂၅-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅၂)**အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါးလုံးနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်/သဗ္ဗာကုသလယောဂီ စေတသိက်/အကုသိုလ်အမှုပြုလုပ်တိုင်း ပါဝင်သော စေတသိက် / အကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်တိုင်း ပါဝင်နိုင်သော စေတသိက်** ။ ။ ဆန္ဒ, ပီတိ, အဓိမောက္ခ-ကြဉ် အညသမာန်း ၁၀-ပါး၊ အကုသလသာဓာရဏ ၄-ပါး၊ ပေါင်း -၁၄-ပါး။

➢ **အကုသိုလ်ပြုလုပ်တိုင်း ပါဝင်လျက် အကုသိုလ် မမည်သော စေတသိက်**- ဆန္ဒ, ပီတိ, အဓိမောက္ခကြဉ် အညသမာန်းစေ့တသိက် ၁၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အကုသိုလ်စိတ် အချို့၌ ယဉ်သည့်စေတသိက်**- ဆန္ဒ, ပီတိ, အဓိမောက္ခ, လောဘ, ဒိဋ္ဌိ, မာန, ဒေါစတုက် ၄-ပါး၊ထိန, မိဒ္ဓ, ဝိစိကိစ္ဆာ၊ပေါင်း ၁၃-ပါး။

http://www.dhammadownload.com

အဟိတ်စိတ်သင်္ဂဟနည်း ၄–ပါး (နိ-၃၂၀)

၅၃။ အဟေတုကေသု ပန ဟသနစိတ္တေ တာဝ ဆန္ဒဝဇိုတာ အည-
သမာနာ ဒွါဒသ ဓမ္မာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ (၁၂)

၅၄။ တထာ ဝေါဌဗ္ဗနေ ဆန္ဒ ပီတိ ဝဇိုတာ။ (၁၁)

၅၅။ သုခသန္တီရဏေ ဆန္ဒ ဝီရိယ ဝဇိုတာ။ (၁၁)

➢ **အကုသိုလ်စိတ် ၁၂–ပါးလုံးနှင့် လုံးဝ မယှဉ်သည့်စေတသိက်** = သောဘန စေတသိက် ၂၅-ပါး။➢ **သဗ္ဗာကုသလယောဂီ–သာမည် သဗ္ဗာကုသလ သာဓာရဏ မမည်သော စေတသိက်** = ဆန္ဒ, ပီတိ, အဓိမောက္ခကြဉ် အညသမာန်း ၁၀-ပါး။

➢ **အကုသိုလ်စိတ် အားလုံးနှင့်ယှဉ်ပါလျက် သာဓာရဏ အမည်မရသော စေတသိက်**= ဝိတက်, ဝိစာရ, ဝီရိယစေတသိက်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အကုသိုလ်စေတသိက် အများဆုံးယှဉ်စွင့်ရသော အကုသိုလ်စိတ်** = ဒေါသမူသသခ်ါရိကစိတ် ဖြစ်ပါသည်။[မောစတုက်-၄၊ဒေါစတုက်-၄၊ထိန, မိဒ္ဓ]

➢ **အကုသိုလ်စေတသိက် အနည်းဆုံးယှဉ်စွင့်ရသော အကုသိုလ်စိတ်** = ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် ဖြစ်ပါသည်။ (ဝိစိကိစ္ဆာ စေတသိက်)

➢ **သင်္ဂဟနည်း၌ ပစ္စေက (အသီးအသီး တစ်ပါးစီသာ) ယှဉ်သောစေတသိက်များကို ၎င်းတို့ ယှဉ်ရာစိတ်များနှင့် တွဲဖက်ပြပုံ** ။ ။ ပဉ္စမဈာန်ကြဉ် မဟဂ္ဂုတ်စိတ်၌ အပွမညာစေတသိက်၊ မဟာကုသိုလ်စိတ်-၌ ဝိရတီ အပွမညာ၊ မဟာကြိယာစိတ် ၌ အပွမညာ၊ ဒေါသမူဒွေး-၌ ဣဿာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စတို့ ဖြစ်ပါသည်။[ကရုဏာ မုဒိတာ ပနေတ္ထ ပစ္စေကမေဝ ယောဇေတဗ္ဗာ။ အပွမညာ ဝိရတိယော ပနေတ္ထ ပဉ္စပိ ပစ္စေက မေဝ ယောဇေတဗ္ဗာ။ဣဿာ မစ္ဆရိယ ကုက္ကုစ္စာနိ ပနေတ္ထ ပစ္စေကမေဝ ယောဇေ တဗ္ဗာနိ။]

(စာပိုဒ်-၅၃) **ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/ဒွါဒသေကာဒသ ၌ ဒွါဒသ–အရ** ။ ။ ဆန္ဒကြဉ် အညသမာန်း စေတသိက် ၁၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅၄) **ဝုဋ္ဌောစိတ် (မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း) ၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များ/ ဒွါဒသေကာဒသ၌ ကောဒသ–အရ** ။ ။ဆန္ဒ, ပီတိကြဉ် အညသမာန်း စေတသိက် ၁၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅၅) **သုခသန္တီရဏစိတ်၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များ/ ဒွါဒသေကာဒသ ၌ ကောဒသ–အရ** ။ ။ဆန္ဒ, ဝီရိယကြဉ် အညသမာန်း စေတသိက် ၁၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၅၆။ မနောဓာတုတ္တိကာ ဟေတုကပဋိသန္ဓိယုဂဋ္ဌေ ဆန္ဒ ပီတိ ဝီရိယ ဝဇ္ဇိတာ။ (၁၀) (နိ-၃၂၁)

၅၇။ ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏေ ပကိဏ္ဏကဝဇ္ဇိတာ တေယေဝ သင်္ဂယ္ဒန္တိတိ။ သဗ္ဗထာပိ အဌာရသသု အဟေတုကေသု ဂဏနဝသေန စတုဓာဝ သင်္ဂဟော ဟောတီတိ။ (၇)

အဟိတ်စိတ်သင်္ဂဟနည်းပြ သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၃၂၁)

၅၈။ ဒ္ဝါဒသေကာဒသ ဒသ၊ သတ္တ စာတိ စတုဗ္ဗိဓော။ အဌာရသာဟေတုကေသု၊ စိတ္တုပ္ပါဒေသု သင်္ဂဟော။

(စာပိုဒ်-၅၆) **မနောဓာတ် ၃-ပါး** (ပဉ္စဒ္ဝါရာဝဇ္ဇန်း၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေး) **အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၂-ပါး** (ဥပေက္ခာသန္တီရဏ ၂-ပါး) **၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား/ ဒ္ဝါဒသေကာဒသ ဒသ-၌ ဒသ-အရ** ။ ။ ဆန္ဒ, ပီတိ, ဝီရိယကြဉ် အညသမာန်း စေတသိက် ၁၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅၇) **ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀**-[စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေး၊ သောတဝိညာဉ်ဒွေး၊ ဃာနဝိညာဉ်ဒွေး၊ ဇိဝှါဝိညာဉ်ဒွေး၊ ကာယဝိညာဉ်ဒွေး] **၌ ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကား /သတ္တစာတိ စတုဗ္ဗိဓော-၌ သတ္တ-အရ** ။ ။ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် ၇-ပါးဖြစ်သည်။

➢ **အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါးလုံးနှင့်ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ ၇ပါး။

➢**အဟိတ်စိတ်အစျို့၌ ယှဉ်သည့်စေတသိက်**=ဆန္ဒကြဉ် ပကိဏ်းစေတသိက် ၅ပါး။

➢ **အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါးလုံးနှင့် လုံးဝမယှဉ်သည့်စေတသိက်**= ဆန္ဒ, အကုသိုလ် စေတသိက် ၁၄-ပါး၊ သောဘနစေတသိက် ၂၅-ပါး။ ပေါင်း ၄၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မဟဂ္ဂုတ် ပထမစျာန် ၃-ပါးနှင့် စေတသိက်ယှဉ်ပုံချင်း တူညီသောစိတ်**= မဟာကြိယာ ပထမဒွေး ဖြစ်ပါသည်။ [အည-၁၃၊ဝိရတီကြဉ် သောဘန-၂၂]

(စာပိုဒ်-၅၈) **အဟိတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၄-နည်းကား/သတ္တစာတိ စတုဗ္ဗိဓော-၌ စတုဗ္ဗိဓ သရှုပ်** ။ ။ (၁) ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်၌ စေတသိက် ၁၂-ပါးယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၂) ဝုဌော, သောမနဿ သန္တီရဏစိတ်တို့၌ စေတသိက် ၁၁-ပါးစီ ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၃) မနောဓာတ် ၃-ခု၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၂-ခု အစုံ၌ စေတသိက် ၁၀-ပါး ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ (၄) ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-၌ စေတသိက် ၇-ပါး ယှဉ်ပုံ ၁-နည်း၊ ပေါင်း ၄-နည်း ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အဟိတ်စိတ်၌ အညသမာန်း စေတသိက် ယှဉ်ပုံ (နိ-၃၂၁)

၅၉။ အဟေတုကေသု သဗ္ဗတ္ထ၊ သတ္တ သေသာ ယထာရဟံ။
ဣတိ ဝိတ္ထာရတော ဝုတ္တော၊ တေတ္တိံသဝိဓ သင်္ဂဟော။

စေတသိက်ကို စိတ်နှင့်အမျှ ရေတွက်ခြင်း (နိ-၃၂၂)

၆၀။ ဣတ္ထံ စိတ္တာဝိယုတ္တာနံ၊ သမ္မယောဂဉ္စ သင်္ဂဟံ။
ဥ တ္တာ ဘေဒံ ယထာယောဂံ၊ စိတ္တေန သမမုဒ္ဒိသေ။
ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟေ စေတသိကသင်္ဂဟ ဝိဘာဂေါနာမ
ဒုတိယော ပရိစ္ဆေဒေါ။

(စာပိုဒ်- ၅၉) သတ္တ သေသာ ယထာရဟံ–၌ ယထာရဟဖြစ်ပုံ ။ ။ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်၌ ဆန္ဒကြဉ်သော ပကိဏ်းစေတသိက် ၅-ပါးယှဉ်ပါသည်။ ဝုဋ္ဌောစိတ်၌ ဆန္ဒ, ဝီတိကြဉ်သော ပကိဏ်းစေတသိက် ၄-ပါးယှဉ်ပါသည်။ သောမနဿ သန္ဓိရဏ စိတ်၌ ဆန္ဒ, ဝီရိယကြဉ်သော ပကိဏ်းစေတသိက် ၄-ပါး ယှဉ်ပါသည်။ မနောဓာတ် ၃-ခု၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၂-ခု အစုံ၌ ဆန္ဒ, ဝီတိ, ဝီရိယကြဉ်သော ပကိဏ်းစေတသိက် ၃-ပါး ယှဉ်ပါသည်။ ဤကား "ယထာရဟ" ဖြစ်ပုံဖြစ်ပါသည်။

➢ **သာဓေရဏ အမည်ရသော စေတသိက်များကား** ။ ။ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် ၇-ပါး၊ သဗ္ဗာကုသလသာဓာရဏ စေတသိက် ၄-ပါး၊ သောဘန သာဓာရဏ စေတသိက် ၁၉-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ယောဂီ အမည်ရသော စေတသိက်များကား** ။ ။ အနိယတယောဂီ စေတသိက် ၁၁-ပါး၊ နိယတယောဂီ စေတသိက် ကြွင်း ၄၁-ပါး၊ သဗ္ဗာကုသလယောဂီ - စေတသိက် ၁၄-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **စိတ် ၂၀–နှင့် ယှဉ်သည့် စေတသိက်ကား** ။ ။ ကေစိဝါဒ-အရ အပွဓမ္မာ စေတသိက် ၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **စေတသိက် ၂၀–နှင့် ယှဉ်သည့်စိတ်ကား** ။ ။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌဂတ သမ္မယုတ် သသင်္ခါရိကစိတ်၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ် သသင်္ခါရိကစိတ်၊ ဒေါသမူ အသင်္ခါရိကစိတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **စိတ်အမျှားဆုံးနှင့် ယှဉ်သည့် စေတသိက်** ။ ။ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် ၇-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **စိတ်အနည်းဆုံးနှင့် ယှဉ်သည့် စေတသိက်** ။ ။ ဝိစိကိစ္ဆာစေတသိက်။

http://www.dhammadownload.com

➢ **စေတသိက်အမျှားဆုံးနှင့် ယှဉ်သည့်စိတ်** ။ ။ မဟာကုသိုလ် ပထမဒွေး။

➢ **စေတသိက် အနည်းဆုံးနှင့် ယှဉ်သည့်စိတ်** ။ ။ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀။

➢ **လောဘမူစိတ် ၈-ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= အညသမာန်း ၁၃-ပါး၊ မောဟ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ, ဥဒ္ဓစ္စ, လောဘ, ဒိဋ္ဌိ, မာန, ထိန, မိဒ္ဓ+၂၂-ပါး။

➢ **ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= ပီတိကြဉ် အညသမာန်း ၁၂ မောဟ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ, ဥဒ္ဓစ္စ, ဒေါသ, ကြွာသာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ, ထိန, မိဒ္ဓ တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မောဟမူစိတ် ၂-ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= ဆန္ဒ, ပီတိကြဉ် အညသမာန်း ၁၁-ပါး၊ မောဟ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ, ဥဒ္ဓစ္စ, ဝိစိကိစ္ဆာ။ ပေါင်း ၁၆-ပါး။

➢ **အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= အညသမာန်း ၁၃-ပါး၊ အကုသိုလ်စေတသိက် ၁၄-ပါး။ ပေါင်း ၂၇-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= ဆန္ဒကြဉ် အညသမာန်း၁၂။

➢ **အကုသလဝိပါက် ၇-ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= ဆန္ဒ, ပီတိ, ဝီရိယကြဉ် အညသမာန်းစေတသိက် ၁၀-ပါး။ (စေတသိက်- စာပိုဒ် ၅၆-ထောက်)

➢ **အဟိတ်ကုသလဝိပါက် ၈-ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= ဆန္ဒ, ဝီရိယကြဉ် အညသမာန်းစေတသိက် ၁၁-ပါး။ (စေတသိက်- စာပိုဒ် ၅၅-ထောက်)

➢ **အဟိတ်ကြိယာစိတ် ၃-ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= ဆန္ဒကြဉ် အညသမာန်း ၁၂-ပါး။ (စေတသိက်- စာပိုဒ် ၅၃-ထောက်)

➢ **မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= အညသမာန်း ၁၃-ပါး၊ သောဘနစေတသိက် ၂၅-ပါး။ ပေါင်း ၃၈-ပါး။ (စေတသိက် စာပိုဒ် ၄၀-ထောက်)

➢ **မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= အညသမာန်း ၁၃-ပါး၊ သောဘနသာမာရဏာစေတသိက် ၁၉-ပါး၊ ပညာ ၁-ပါး။ ပေါင်း ၃၃-ပါး။

➢ **မဟာကြိယာစိတ် ၈-ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= အညသမာန်း ၁၃-ပါး၊ သောဘနသာမာရဏာစေတသိက် ၁၉-ပါး၊ အပ္ပမညာ ၂-ပါး၊ ပညာ ၁-ပါး။+၃၅-ပါး။

➢ **ရူပါဝစရစိတ် ၁၅-ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= အညသမာန်းစေတသိက် ၁၃၊ ဝိရတီကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၂-ပါး။ ပေါင်း ၃၅-ပါး။ (စေ-ပုဒ် ၃၈-ထောက်)

➢ **အရူပါဝစရစိတ် ၁၂-ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိကြဉ် အညသမာန်း ၁၀-ပါး၊ သောဘနသာမာရဏာစေတသိက် ၁၉-ပါး။ပညာ ၁။+၃၀။

➢ **လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= အညသမာန်း ၁၃-ပါး၊ အပ္ပမညာကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၃-ပါး။+၃၆-ပါး။(စေတသိက် ပုဒ် ၃၆-ထောက်)

http://www.dhammadownload.com

➢ **လောကီ, လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာသော စ္ဘာန်စိတ်ဟူသမျှနှင့် ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်** ။ ။ ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိကြဉ် အညသမာန်း စေတသိက် ၁၀-ပါး၊ သော ဘန သာဓာရဏ စေတသိက် ၁၉-ပါး၊ ပညာ စေတသိက် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၃၀-ပါး။

➢ **စေတသိက် ၇-ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စိတ်**= ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀၊ (သဗ္ဗစိတ္တ ၇-ပါး)။

➢ **စေတသိက် ၁၀-ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စိတ်**= မနောဓာတ် ၃-ပါး၊ ဥပေက္ခာ သန္တီရဏ ၂-ပါး။ ပေါင်း ၅-ပါး။ (ဆန္ဒ, ပီတိ, ဝီရိယကြဉ် အညသမာန်း ၁၀-ပါး)

➢ **စေတသိက် ၁၁-ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စိတ်**= ဝုဋ္ဌေစိတ် (ဆန္ဒ, ပီတိကြဉ် အညသမာန်း ၁၁-ပါး) သုခသန္တီရဏစိတ် (ဆန္ဒ, ဝီရိယကြဉ် အညသမာန်း ၁၁-ပါး)

➢ **စေတသိက် ၁၂-ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စိတ်**= ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်။ (ဆန္ဒကြဉ် အညသမာန်းစေတသိက် ၁၂-ပါး) စေတသိက် စာပိုဒ် ၅၃-ထောက်။

➢ **စေတသိက် ၁၅-ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စိတ်**= ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်။ (ဆန္ဒ, ပီတိကြဉ် အညသမာန်း ၁၁-ပါး၊အကုသလသာဓာရဏ ၄-ပါး) ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ်။ (ဆန္ဒ, ပီတိ, အဓိမောက္ခကြဉ် အညသမာန်း ၁၀-၊ အကုသလသာဓာရဏ ၄-၊ဝိစိကိစ္ဆာ ၁)

➢ **စေတသိက် ၁၈-ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စိတ်**= လောဘမူ တတိယ အသင်္ခါရိကစိတ် (ပီတိကြဉ် အညသမာန်း ၁၂-ပါး၊ အကုသလသာဓာရဏ ၄-ပါး၊ လောဘ, ဒိဋ္ဌိ +၁၈ပါး) လောဘမူ စတုတ္ထ အသင်္ခါရိကစိတ် (ပီတိကြဉ် အညသမာန်း ၁၂-ပါး၊ အကုသလသာဓာရဏ ၄-ပါး၊ လောဘ, မာန) ပေါင်း ၁၈-ပါး။

➢ **စေတသိက် ၁၉-ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စိတ်**= လောဘမူ ပထမ အသင်္ခါရိကစိတ်။ (အညသမာန်း ၁၃-ပါး၊ အကုသလသာဓာရဏ ၄-ပါး၊ လောဘ, ဒိဋ္ဌိ၊ပေါင်း ၁၉-ပါး) လောဘမူ ဒုတိယ အသင်္ခါရိကစိတ်။ [အညသမာန်း ၁၃-ပါး၊ အကုသလသာဓာရဏ ၄-ပါး၊ လောဘ, မာန ပေါင်း ၁၉-ပါး။]

➢ **စေတသိက် ၂၀-ပါးနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်**= လောဘမူတတိယ သသင်္ခါရိကစိတ် [ပီတိကြဉ် အညသမာန်း-၁၂၊အကုသလသာဓာရဏ-၄၊လောဘ, ဒိဋ္ဌိ,ထိန, မိဒ္ဓ]

လောဘမူစတုတ္ထ သသင်္ခါရိကစိတ် [ပီတိကြဉ် အညသမာန်း-၁၂၊အကုသလသာဓာရဏ-၄၊လောဘ, မာန, ထိန, မိဒ္ဓ။] ဒေါသမူ အသင်္ခါရိကစိတ် [ပီတိကြဉ် အညသမာန်း ၁၂၊ အကုသလသာဓာရဏ ၄-ပါး၊ဒေါစတုက်-၄ပါး]

➢ **စေတသိက် ၂၁-ပါးနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်**= လောဘမူ ပထမသသင်္ခါရိကစိတ်၊ [အညသမာန်း-၁၃၊ အကုသလသာဓာရဏ-၄၊ လောဘ, ဒိဋ္ဌိ, ထိန, မိဒ္ဓ]၊ လောဘမူ ဒုတိယ သသင်္ခါရိကစိတ် [အညသမာန်း-၁၃၊ အကုသလသာဓာရဏ-၄၊ လောဘ, မာန, ထိန, မိဒ္ဓ]။

http://www.dhammadownload.com

➢ **စေတသိက် ၂၂–ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စိတ်**= ဒေါသမူသသခ်ါရိကစိတ်၊ [ပီတိ ကြဉ် အညသမာန်း-၁၂၊ အကုသလသာမာရဏ-၄၊ ဒေါသ, ကွသာ, မစ္ဆရိယ,ကုက္ကုစ္စ, ထိန, မိဒ္ဓ။]

➢ **စေတသိက် ၃၀–ပါးနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်**= မဟဂ္ဂုတ်ပဉ္စမစျာန်-၁၅ပါး၊ [ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိကြဉ် အညသမာန်း-၁၀၊သောဘနသာမာရဏ-၁၉၊ပညာ]

➢ **စေတသိက် ၃၁–ပါးနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်**= မဟာဝိပါက် စတုတ္ထဒွေး၊ [ပီတိကြဉ် အညသမာန်း-၁၂၊ သောဘနသာမာရဏ-၁၉]

➢ **စေတသိက် ၃၂–ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စိတ်**= မဟဂ္ဂုတ်စတုတ္ထစျာန်-၃ပါး၊ [ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိကြဉ် အညသမာန်း-၁၀၊ ဝိရတီကြဉ် သောဘနစေတသိက်-၂၂] မဟာဝိပါက် ဒုတိယဒွေး [အညသမာန်း-၁၃၊ သောဘနသာမာရဏ-၁၉၊] မဟာဝိပါက် တတိယဒွေး [ပီတိကြဉ် အညသမာန်း-၁၂၊ သောဘနသာမာရဏ-၁၉၊ ပညာ၊]

➢ **စေတသိက် ၃၃–ပါးနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်**= လောကုတ္တရာစတုတ္ထစျာန် ၈-ပါးနှင့် လောကုတ္တရာ ပဉ္စမစျာန် ၈-ပါး၊ [ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိကြဉ် အညသမာန်း-၁၀၊အပ္ပမညာကြဉ် သောဘနစေတသိက်-၂၃၊] မဟဂ္ဂုတ်တတိယစျာန်-၃ပါး၊ [ဝိတက် ဝိစာရကြဉ် အညသမာန်း-၁၁၊ ဝိရတီကြဉ် သောဘနစေတသိက်-၂၂] မဟာကြိယာ စတုတ္ထဒွေး၊ [ပီတိကြဉ် အညသမာန်း-၁၂၊ဝိရတီ, ဉာဏ်ကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၁-ပါး]။ မဟာဝိပါက် ပထမဒွေး [အညသမာန်း-၁၃၊သောဘနသာမာရဏ-၁၉၊ပညာ]

➢ **စေတသိက် ၃၄–ပါးနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်**= လောကုတ္တရာ တတိယစျာန် ၈-ပါး၊ [ဝိတက် ဝိစာရကြဉ် အညသမာန်း-၁၁၊အပ္ပမညာကြဉ် သောဘနစေတသိက်-၂၃]

မဟဂ္ဂုတ် ဒုတိယစျာန် ၃-ပါး၊ [ဝိတက်ကြဉ် အညသမာန်း-၁၂၊ဝိရတီကြဉ် သောဘန စေတသိက်-၂၂]၊ မဟာကြိယာဒုတိယဒွေး [အညသမာန်း-၁၃၊ဝိရတီ ဉာဏ်ကြဉ် သောဘနစေတသိက်-၂၁]၊ မဟာကြိယာ တတိယဒွေး၊ [ပီတိကြဉ် အညသမာန်း-၁၂၊ ဝိရတီကြဉ် သောဘနစေတသိက်-၂၂]။

➢ **စေတသိက် ၃၅–ပါးနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်**= လောကုတ္တရာဒုတိယစျာန် ၈-ပါး၊ [ဝိတက်ကြဉ် အညသမာန်း-၁၂၊အပ္ပမညာကြဉ် သောဘနစေတသိက်-၂၃၊]

မဟဂ္ဂုတ် ပထမစျာန် ၃-ပါးနှင့် မဟာကြိယာ ပထမဒွေး၊ [အညသမာန်း-၁၃၊ဝိရတီကြဉ် သောဘနစေတသိက်-၂၂]။

➢ **စေတသိက် ၃၆–ပါးနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်**= လောကုတ္တရာ ပထမစျာန် ၈-ပါး၊ [အညသမာန်း-၁၃၊အပ္ပမညာကြဉ် သောဘနစေတသိက်-၂၃၊] မဟာကုသိုလ် စတုတ္ထဒွေး၊ [ပီတိကြဉ် အညသမာန်း-၁၂၊ဉာဏ်ကြဉ် သောဘနစေတသိက်-၂၄၊]။

http://www.dhammadownload.com

➢ **စေတသိက် ၃၇–ပါးနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်**= မဟာကုသိုလ် ဒုတိယဒွေး၊ [အည သမာန်း-၁၃၊ ဉာဏ်ကြဉ် သောဘနစေတသိက်-၂၄]၊ မဟာကုသိုလ် တတိယဒွေး၊ [ပီတိ ကြဉ် အညသမာန်း-၁၂သောဘနစေတသိက်-၂၅]။

➢ **စေတသိက် ၃၈–ပါးနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်**= မဟာကုသိုလ် ပထမဒွေး၊ [အည သမာန်း-၁၃၊သောဘနစေတသိက်-၂၅]။

➢ **ဖဿနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= ဖဿကြဉ် စေတသိက် ၅၁-ပါး။

➢ **ဝိတက်နှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= ဝိတက်ကြဉ် စေတသိက် ၅၁-ပါး။

➢ **ဝိစာရနှင့် ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= ဝိစာရကြဉ် စေတသိက် ၅၁-ပါး။

➢ **အဓိမောက္ခနှင့် ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= အဓိမောက္ခ, ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ် စေ-၅၀။

➢ **ဝီရိယနှင့် ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= ဝီရိယကြဉ် စေတသိက်-၅၁။

➢ **ပီတိနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= ပီတိ, ဒေါစတုက် ၄-ပါး၊ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ် စေ-၄၆။

➢ **ဆန္ဒနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= ဆန္ဒ, ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ် စေတသိက်-၅၀။

➢ **မောဟနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= အညသမာန်း-၁၃၊မောဟကြဉ် အကုသိုလ် စေတသိက်-၁၃ပါး ပေါင်း ၂၆-ပါး။ [စိတ်ကား= အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး]

➢ **အဟိရိကနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= အညသမာန်း-၁၃၊ အဟိရိကကြဉ် အကုသိုလ် စေတသိက် ၁၃-ပါး ပေါင်း ၂၆-ပါး။[စိတ်ကား=အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး]

➢ **အနောတ္တပ္ပနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= အညသမာန်း-၁၃၊ အနောတ္တပ္ပကြဉ် အကုသိုလ်စေတသိက်-၁၃ပါး ပေါင်း ၂၆-ပါး။[စိတ်ကား=အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး]

➢ **ဥဒ္ဓစ္စနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= အညသမာန်း-၁၃၊ ဥဒ္ဓစ္စကြဉ် အကုသိုလ် စေတသိက် ၁၃-ပါး ပေါင်း ၂၆-ပါး။ [စိတ်ကား= အကုသိုလ်စိတ် -၁၂ပါး]

➢ **လောဘနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= အညသမာန်း-၁၃၊မောစတုက်-၄၊ဒိဋ္ဌိ, မာန, ထိန, မိဒ္ဓ ပေါင်း ၂၁-ပါး။ [စိတ်ကား-လောဘမူစိတ် ၈-ပါး]

➢ **ဒိဋ္ဌိနှင့် ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= အညသမာန်း-၁၃၊မောစတုက်-၄၊လောဘ, ထိန, မိဒ္ဓ ပေါင်း ၂၀။ [စိတ်ကား= ဒိဋ္ဌိဂတသမ္မယုတ်စိတ် ၄-ပါး]

➢ **မာနနှင့် ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= အညသမာန်း-၁၃၊မောစတုက်-၄၊လောဘ, ထိန, မိဒ္ဓ ပေါင်း ၂၀။ [စိတ်ကား= ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါး]

➢ **ဒေါသနှင့်ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= ပီတိကြဉ် အညသမာန်း-၁၂မောစတုက်-၄၊ ကြ္ကဿာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ, ထိန, မိဒ္ဓ ပေါင်း ၂၁-ပါး။ [စိတ်ကား=ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး]

➢ **ကြ္ကဿာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စနှင့် ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= ပီတိကြဉ် အညသမာန်း-၁၂မောစတုက်-၄၊ဒေါသ, ထိန,မိဒ္ဓ ပေါင်း ၁၉-ပါး။ [စိတ်ကား=ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး]

http://www.dhammadownload.com

➢ **ထိနနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= အညသမာန်း-၁၃၊ထိန, ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ် အကုသိုလ် စေတသိက်-၁၂ပါး။ပေါင်း ၂၅-ပါး။ [စိတ်ကား=အကုသိုလ် သသခ်ါရိကစိတ်-၅]

➢ **မိဒ္ဓနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်**=အညသမာန်း-၁၃၊မိဒ္ဓ, ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ် အကုသိုလ် စေတသိက်-၁၂ပါး။ပေါင်း ၂၅-ပါး။ [စိတ်ကား=အကုသိုလ် သသခ်ါရိကစိတ်-၅]

➢ **ဝိစိကိစ္ဆာနှင့် ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= ဆန္ဒ, ပီတိ, အဓိမောက္ခကြဉ် အညသမာန်း-၁၀၊မောစတုက်-၄၊ပေါင်း ၁၄ပါး။ [စိတ်ကား=ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး။

➢ **သဒ္ဓါနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= အညသမာန်း-၁၃၊သဒ္ဓါကြဉ် သောဘန စေတသိက် ၂၄-ပါး၊ပေါင်း၃၇-ပါး။ [စိတ်ကား=သောဘနစိတ် ၅၉-ပါး။]

➢ **သမ္မာဝါစာနှင့် ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= အညသမာန်း-၁၃၊သမ္မာဝါစာ, အပွမညာကြဉ် သောဘနစေတသိက်-၂၂+၃၅။ [စိတ်ကား=မဟာကု-၈၊လောကုတ်-၈။]

➢ **သမ္မာဝါစာနှင့်ယှဉ်သည့် လောကီစိတ်, စေတသိက်**= စိတ်ကား=မဟာကုသိုလ် စိတ်-၈၊ စေတသိက်ကား=အညသမာန်း-၁၃၊သောဘနသာဓာရဏ-၁၉၊ပညာ+၃၃။

➢ **သမ္မာဝါစာနှင့်ယှဉ်သည့် လောကုတ္တရာစိတ်, စေတသိက်**= စိတ်ကား=လောကုတ္တရာစိတ်-၈ပါး။ စေတသိက်ကား=အညသမာန်း-၁၃၊သမ္မာဝါစာ, အပွမညာကြဉ် သောဘနစေတသိက်-၂၂ပါး+၃၅-ပါး။

➢ **သမ္မာကမ္မန္တနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= အညသမာန်း-၁၃၊သမ္မာကမ္မန္တ, အပွမညာကြဉ် သောဘနစေတသိက်-၂၂ပါး။ပေါင်း ၃၅-ပါး။

➢ **သမ္မာအာဇီဝနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= အညသမာန်း-၁၃၊သမ္မာအာဇီဝ, အပွမညာကြဉ် သောဘနစေတသိက်-၂၂ပါး။ပေါင်း ၃၅-ပါး။

➢ **ကရုဏာ, မုဒိတာနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= အညသမာန်း-၁၃၊သောဘန သာဓာရဏ-၁၉၊ပညာ+၃၃။ [စိတ်ကား=ရူပသောမနဿ-၁၂၊မဟာကု-၈၊မဟာကြီ-၈။]

➢ **ပညာနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= အညသမာန်း-၁၃၊ပညာကြဉ် သောဘန စေတသိက်-၂၄+၃၇။ [စိတ်ကား=ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်-၁၂၊မဟဂ္ဂုတ်-၂၇၊လောကုတ်-၈]

➢ **ကုသိုလ်ပြုလုပ်တိုင်း ပါဝင်သော စေတသိက်**= ပီတိကြဉ် အညသမာန်း-၁၂၊ သောဘနသာဓာရဏ-၁၉ပါး ပေါင်း ၃၁-ပါး။

➢ **ကာမဘုံ၌သာ ဖြစ်သော စေတသိက်**= ဒေါစတုက် ၄-ပါး။

➢ **ကာမဘုံ, ရူပဘုံ၌ဖြစ်သော စေတသိက်**= ကရုဏာ, မုဒိတာ။

➢ **ကာမဘုံ, ရူပဘုံ, အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော စေတသိက်**= အညသမာန်း-၁၃၊ မောစတုက်-၄၊လောဘ, ဒိဋ္ဌိ, မာန, ထိန, မိဒ္ဓ, ဝိစိကိစ္ဆာ, အပွမညာကြဉ် သောဘန စေတသိက် ၂၃-ပါး။

F-7-B

http://www.dhammadownload.com

➤ **ပုထုဇဉ် ၄-ယောက်၌ ရနိုင်သော စေတသိက်**= စေတသိက် ၅၂-ပါး။

➤ **ပုထုဇဉ်သန္တာန်၌သာ ရနိုင်သော စေတသိက်**= ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **မဂ္ဂင်္ဂာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်၌ ရနိုင်သော စေတသိက် /ပုဂ္ဂိုလ် အားလုံး၌ ရနိုင် သော စေတသိက်** - အညသမာန်း-၁၃၊အပွမညာကြဉ် သောဘန စေ-၂၃+၃၆။

➤ **သောတာပန်, သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၌ ရနိုင်သော စေတသိက်**= ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ ကြဉ် စေတသိက် -၅၀။ [ဝိထိ စာပိဒ်-၄၅ကိုထောက်]

➤ **အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၌ ရနိုင်သော စေတသိက်**= ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ, ဒေါစတုက်-၄ ပါးကြဉ် စေတသိက်-၄၆ပါး။ [ဝိထိစာပိဒ်-၄၆-ကိုထောက်။]

➤ **ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ ရနိုင်သော စေတသိက်**= အညသမာန်း-၁၃၊ သောဘန စေတသိက် ၂၅-ပါး။ [ဝိထိစာပိဒ်-၄၃-ကိုထောက်။]

➤ **ယေဝါပနက စေတသိက်**= ဆန္ဒ, အဓိမောက္ခ, မနသိကာရ, ဥဒ္ဓစ္စ, မာန, ကျဿာ မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ, ထိန, မိဒ္ဓ, တတြမဇ္ဈတ္တတာ, ဝိရတီ-၃၊အပွမညာ-၂ပါး။

➤ **မဟဂ္ဂတ် ပထမစျာန် ဒုတိယစျာန် တတိယစျာန် စတုတ္ထစျာန်**

များ	၃၅	၃၄	၃၃	၃၂
ပြိုင်	၃၄ *	၃၃ *	၃၂ *	၃၁ *
နဲ့/မြဲ	၃၃	၃၂	၃၁	၃၀ (အညသမာန်းစေတသိက်

၁၃-ပါး၊သောဘန သာဓာရဏ ၁၉-ပါး၊ အပွမညာ ၂-ပါး၊ ပညာ ၁-ပါး+၃၅)

*- ကရုဏာ, မုဒိတာ ၂-ပါးတို့တွင် တပါးပါး။

➤ **မဟာကုသိုလ် ပ-ဒွေး ဒု-ဒွေး တ-ဒွေး စ-ဒွေး**

များ	၃၈	၃၇	၃၇	၃၆
ပြိုင်	၃၄ *	၃၃ *	၃၃ *	၃၂
နဲ့/မြဲ	၃၃	၃၂	၃၂	၃၁ (အညသမာန်းစေတသိက်

၁၃-ပါး၊ သောဘနသာဓာရဏ ၁၉-ပါး၊ ဝိရတီ ၃-ပါး၊ အပွမညာ ၂-ပါး၊ ပညာ-၁)

* ဝိရတီ အပွမညာ ၅-ပါးတို့တွင် တပါးပါး။

➤ **မဟာကြိယာ ပ-ဒွေး ဒု-ဒွေး တ-ဒွေး စ-ဒွေး**

များ	၃၅	၃၄	၃၄	၃၃
ပြိုင်	၃၄ *	၃၃ *	၃၃ *	၃၂ *
နဲ့/မြဲ	၃၃	၃၂	၃၂	၃၁ (အညသမာန်းစေတသိက်

၁၃-ပါး၊သောဘန သာဓာရဏ ၁၉-ပါး၊ အပွမညာ ၂-ပါး၊ ပညာ ၁-ပါး+၃၅)

* ကရုဏာ, မုဒိတာ ၂-ပါးတို့တွင် ၁-ပါးပါး။

http://www.dhammadownload.com

➢ **ဒေါသမူ အသစ်ရှိက ဒေါသမူ သသစ်ရှိက**

များ	၂၀	များ	၂၂
ပြိုင်	၁၈ *	ပြိုင်	၂၀ *
နဲ့/မြဲ	၁၇	နဲ့/မြဲ	၁၉

(ပီတိကြဉ် အညသမာန်း ၁၂ မောစတုက် ၄-ပါး၊ ဒေါသ, ကြသာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ၊ ထိန, မိဒ္ဓ+၂၂-ပါး)

* ကြသာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ ၃-ပါးတို့တွင် ၁-ပါးပါး။

➢ **မဟာကြီယာ ပထမခွေးနှင့် စေတသိက်ယှဉ်ပုံချင်း တူညီသောစိတ်**

မဟဂ္ဂတ်ပထမစျာန် ၃-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ [အည-၁၃၊ဝိရတီကြဉ် သောဘန-၂၂]

မေး ။ ။ မိမိအသိဖြင့် ထက်သန်ရှင်ပျစွာ ကျောင်းသန့်ရှင်းရေး ပြုလုပ်နေသော-သာမဏေငယ်တပါး၏ သန္တာန်၌ဖြစ်ပေါ်နေသော စိတ်ကို ဖော်ပြပြီးလျှင် ထိုစိတ်နှင့်အတူ ဖြစ်ခွင့်ရှိသော စေတသိက်များကိုလည်း သချိုင်္ဂ ပြဆိုခဲ့ပါ။

ဖြေ ။ ။ မဟာကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသခ်ါရိကစိတ် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစိတ်နှင့်အတူ ဖြစ်ခွင့်ရှိသော စေတသိက်ကား- ၃၃ပါး ဖြစ်ပါသည်။ [အပ္ပမညာ ဝိရတိယော ပနေတ္ထ ပဉ္စပိ ပစ္စေကမေဝ ယောဇေတဗ္ဗာ]

ဓမေး ။ ။ လက်သန်းအဋ္ဌကထာကို သင်ယူနေကြသည့်အားလျော်စွာ စိတ်တစ်ခုယုတ်ကိုးဆယ်ကို အကြောင်းပြု၍ အကျဉ်းဆုံးချုံးပြီး စေတသိက်ပိုင်း၌ ရှိသင့် ရှိထိုက်သည့် သင်္ဂဟနည်းအရေအတွက်နှင့် လက်ရှိ၌ သင်္ဂဟနည်း ၃၃-ပါးသာ ဖြစ်နေရခြင်းတို့ကိုလည်း အကြောင်းအသီးသီးပြ၍ ရှင်းပြပါ။

ဓဖြေ ။ ။ စိတ်တစ်ခုယုတ်ကိုးဆယ်ကို အကျဉ်းဆုံးချုံးလျှင် "အာရမ္မဏဝိဇာနန" အာရုံကို သိခြင်းလက္ခဏာအားဖြင့် တစ်ပါးသာရှိသောကြောင့် "အာရုံကိုသိခြင်း"ဟူသော တစ်ပါးသာ ရပါသည်။

➢ **စေတသိက်ပိုင်း၌ ရှိသင့် ရှိထိုက်သည့် သင်္ဂဟနည်းအရေအတွက်**

သင်္ဂဟနည်းဟူသည် စိတ်တစ်လုံး၌ ရနိုင် (ယှဉ်နိုင်)သမျှသော စေတသိက်တို့ကို စုပေါင်း၍ ရေတွက်ပြသော နည်းဖြစ်သောကြောင့် စိတ်ရှိသလောက် သင်္ဂဟနည်းရှိသင့်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် သင်္ဂဟနည်း ၈၉-ပါး၊ သို့မဟုတ် ၁၂၁-ပါး ရှိသင့်ပါသည်။

➢ **သင်္ဂဟနည်း ၃၃-ပါးသာ ဖြစ်နေခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ယှဉ်သော စေတသိက် ချင်းတူသည့် စိတ်အများကိုပေါင်း၍ သင်္ဂဟနည်း ၁-နည်းဟုသာ သတ်မှတ်လေ့ရှိသော ကြောင့်၎င်း၊ ယှဉ်သော စေတသိက် မတူသော်လည်း သချိုင်္ဂအရေအတွက် မတူလျှင် သင်္ဂဟနည်း ၁-နည်းဟု သတ်မှတ်လေ့ရှိသောကြောင့်၎င်း ၃၃-ပါးသာ ဖြစ်ရပါသည်။

စေတသိက်ပိုင်း သရုပ်ခွဲ ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၃- ပကိဏ်းပိုင်း

ပဋိညာဉ် (နိ-၃၂၂)

၁။ သမ္ပယုတ္တာ ယထာယောဂံ၊ တေပညာသ သဘာဝတော။
စိတ္တ စေတသိကာ ဓမ္မာ၊ တေသံ ဒါနိ ယထာရဟံ။

မာတိကာ (နိ-၃၂၃)

၂။ ဝေဒနာ ဟေတုတော ကိစ္စ- ဒ္ဝါရာလမ္ဗဏ ဝတ္ထုတော။
စိတ္တုပ္ပါဒဝသေနေဝ၊ သင်္ဂဟောနာမ နီယတေ။

ဝေဒနာသင်္ဂဟ

ဝေဒနာ ၃-ပါးနှင့် ၅-ပါး (နိ-၃၂၃)

၃။ တတ္ထ ဝေဒနာသင်္ဂဟေ တာဝ တိဝိဓာ ဝေဒနာ သုခံ, ဒုက္ခံ, အဒုက္ခမသုခါစေတိ၊ သုခံ, ဒုက္ခံ, သောမနဿံ, ဒေါမနဿံ, ဥပေက္ခာတိ စ ဘေဒေန ပန ပဉ္စဓာ ဟောတိ။

ဝေဒနာဖြင့် စိတ်ကို့ဝေဖန်ခြင်း (နိ-၃၂၃)

၄။ တတ္ထ သုခသဟဂတံ ကုသလဝိပါကံ ကာယဝိညာဏမေကမေဝ။
တထာ ဒုက္ခသဟဂတံ အကုသလဝိပါကံ။

(စာပိုဒ်-၁) **တေပညာသ သဘာဝတော-၌ တေပညာသ-အရ/သဘောတရား ၅၃-ပါးကား** ။ ။ စိတ်သည် အာရမ္မဏဝိဇာနန လက္ခဏာအားဖြင့် ၁-ပါး၊ စေတသိက် ၅၂-ပါးသည် ဖုသန, အနုဘဝန-စသော မိမိဆိုင်ရာ သဘောလက္ခဏာအားဖြင့် ၅၂-ပါး၊ ပေါင်း ၅၃-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂) **မာတိကာ(သင်္ဂဟ) ၆-မျိုးကား** ။ ။ ဝေဒနာသင်္ဂဟ, ဟေတုသင်္ဂဟ, ကိစ္စသင်္ဂဟ, ဒ္ဝါရသင်္ဂဟ, အာလမ္ဗဏသင်္ဂဟ, ဝတ္ထုသင်္ဂဟတို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃) [အာရမ္မဏာနုဘဝနလက္ခဏာဘေဒနည်းအားဖြင့်] **ဝေဒနာ ၃-ပါးကား** သုခဝေဒနာ, ဒုက္ခဝေဒနာ, အဒုက္ခမသုခဝေဒနာ-တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ [ဣန္ဒြိယဘေဒနည်းအားဖြင့်] **ဝေဒနာ ၅-ပါးကား** ။ ။ သုခဝေဒနာ, ဒုက္ခဝေဒနာ, သောမနဿဝေဒနာ, ဒေါမနဿဝေဒနာ, ဥပေက္ခာဝေဒနာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄) **သုခဝေဒနာ အမည်ရသောစိတ်/သုခမေကတ္ထ-၌ ဧက-အရ** = သုခသဟဂုတ် ကုသလဝိပါက် ကာယဝိညာဉ်စိတ်သည် သုခဝေဒနာ အမည်ရပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

သောမနဿဝေဒနာယှဉ်စိတ် ၆၂–ပါး (နိ-၃၂၃)

၅။ သောမနဿသဟဂတစိတ္တာနိ ပန လောဘမူလာနိ စတ္တာရိ, ဒွါဒသ ကာမာဝစရသောဘနာနိ, သုခသန္တီရဏ ဟသနာနိစ ဒွေတိ အဌာရသ ကာမာဝစရ သောမနဿ သဟဂတစိတ္တာနိ စေဝ ပဌမ ဒုတိယ တတိယ စတုတ္ထဇ္ဈာနသခိါတာနိ စတုစတ္တာလီသ မဟဂ္ဂတလောကုတ္တရ စိတ္တာနိ စေတိ ဒွါသဋ္ဌိဝိဓာနိ ဘဝန္တိ။

ဒေါမနဿဝေဒနာ ယှဉ်စိတ် ၂–ပါး (နိ-၃၂၄)

၆။ ဒေါမနဿ သဟဂတစိတ္တာနိ ပန ဒွေ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တစိတ္တာနေဝ။

ဥပေက္ခာဝေဒနာယှဉ်စိတ် ၅၅–ပါး (နိ-၃၂၄)

၇။ သေသာနိ သဗ္ဗာနိပိ ပဉ္စပညာသ ဥပေက္ခာသဟဂတစိတ္တာနေဝါတိ။

➢ **ဒုက္ခဝေဒနာ အမည်ရသောစိတ်ကား/သုခမေကတ္ထ ဒုက္ခဥ–ဥ် ဧက–အရ** = ဒုက္ခသဟဂုတ် အကုသလဝိပါက် ကာယဝိညာဉ်စိတ်သည် ဒုက္ခဝေဒနာ အမည်ရပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅) **သောမနဿဝေဒနာ အမည်ရသောစိတ်များကား/ဒွါသဋ္ဌိသု သောမနဿံ ဥ် ဒွါသဋ္ဌိ–အရ** ။ ။ လောဘမူ သောမနဿ ၄-ပါး၊ ကာမာဝစရ သောဘန သောမနဿ ၁၂-ပါး၊ သုခသန္တီရဏ ၁-ပါး၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် ၁-ပါး၊ ပထမဈာန် ၁၁-ပါး၊ ဒုတိယဈာန် ၁၁-ပါး၊ တတိယဈာန် ၁၁-ပါး၊ စတုတ္ထဈာန် ၁၁-ပါး၊ပေါင်း ၆၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၆) **ဒေါမနဿဝေဒနာ အမည်ရသောစိတ်များကား/ဒေါမနဿံ ဒွယေ ဋ္ဌိတံ ဥ် ဒွယ–အရ** ။ ။ ပဋိဃသမ္ပယုတ်စိတ် ၂-ပါးဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၇) **ဥပေက္ခာဝေဒနာ အမည်ရသောစိတ်များကား/ပဉ္စပညာသကေတရာ–ဥ် ပဉ္စပညာသ–အရ** ။ ။ လောဘမူ ဥပေက္ခာ ၄-ပါး၊ မောဟမူ ဥပေက္ခာ ၂-ပါး၊ အဟိတ် ဥပေက္ခာ ၁၄-ပါး၊ ကာမာဝစရသောဘန ဥပေက္ခာ ၁၂-ပါး၊ ပဉ္စမဈာန် ၂၃-ပါး၊ပေါင်း ၅၅-ပါး။

➢ **သောမနဿ ဝေဒနာနှင့်သာ ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= ပီတိ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဒေါမနဿ ဝေဒနာနှင့်သာ ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= ဒေါစတုက် ၄-ပါး။

➢ **ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်သာ ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= ဝိစိကိစ္ဆာစေတသိက်။

➢ **သုခ/ဒုက္ခဝေဒနာနှင့် ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= ဝေဒနာကြဉ် သဗ္ဗစိတ္တသာဓာ-၆။

http://www.dhammadownload.com

ဝေဒနာ ၅–ပါးယှဉ်ပုံပြ သင်္ဂဟဝါဆောများ (နိ-၃၂၄)

၈။ သုခံ ဒုက္ခမုပေက္ခာတိ၊ တိဝိဓာ တတ္ထ ဝေဒနာ။
သောမနဿံ ဒေါမနဿ- မိတိ ဘေဒေန ပဉ္စဓာ။

၉။ သုခမေကတ္ထ ဒုက္ခဉ္စ၊ ဒေါမနဿံ ဒ္ဝယေ ဌိတံ။
ဒ္ဝါသဋ္ဌိသု. သောမနဿံ၊ ပဉ္စပညာသ ကေတရာ။

ဟေတုသင်္ဂဟ

ဟိတ် ၆–ပါး (နိ-၃၂၅)

၁၀။ ဟေတုသင်္ဂဟေ ဟေတူနာမ လောဘော, ဒေါသော, မောဟော အလောဘော, အဒေါသော, အမောဟောစာတိ ဆဗ္ဗိဓာ ဘဝန္တိ။

(စာပိုဒ်-၉) ပဉ္စမညာသ ကေတရာ–ဒ္ဝိ ဣတရာ–အရ ။ ။ သုခ, ဒုက္ခ, သောမနဿ, ဒေါမနဿဝေဒနာတို့မှ တစ်ပါးသော ဥပေက္ခာဝေဒနာကို ယူရပါမည်။

➢ **ဝေဒနာ ၁–ပါးနှင့်သာ ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= ပီတိ, ဒေါတုက်-၄၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ပေါင်း ၆-ပါးဖြစ်ပါသည်။ ➢ **ဝေဒနာ ၁–ပါးနှင့်သာ ယှဉ်သည့် စေတသိက်တို့ကို ဆိုင်ရာဝေဒနာတို့နှင့် ယှဉ်တွဲပုံ** ။ ။ ပီတိ=သောမနဿဝေဒနာ၊ ဒေါစတုက် ၄-ပါး= ဒေါမနဿ ဝေဒနာ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ = ဥပေက္ခာဝေဒနာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သောမနဿ, ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ ၂–ပါးနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= လောဘ, ဒိဋ္ဌိ, မာန, သောဘန စေတသိက်-၂၅၊ ပေါင်း ၂၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **သောမနဿ, ဒေါမနဿ, ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ ၃–ပါးနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်** ပီတိကြဉ် ပကိဏ်းစေတသိက်-၅၊မောစတုက်-၄၊ထိန, မိဒ္ဓ ပေါင်း ၁၁-ပါး။

➢ **ဝေဒနာ ၅–ပါးနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= ဝေဒနာကြဉ် သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် ၆-ပါး။

➢ **သောမနဿဝေဒနာနှင့် ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= ဝေဒနာ, ဝိစိကိစ္ဆာ, ဒေါသ, ကျွဿာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စကြဉ် စေတသိက် ၄၆-ပါးဖြစ်ပါသည်။➢ **မယှဉ်နိုင်သည့် စေတသိက်**= ဝေဒနာ, ဝိစိကိစ္ဆာ, ဒေါသ, ကျွဿာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ+၆ပါး။

➢ **ဒေါမနဿဝေဒနာနှင့် ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= ဝေဒနာ, ပီတိကြဉ် အညသမာန်း-၁၁၊မောစတုက်-၄၊ဒေါစတုက်-၄၊ထိန,မိဒ္ဓ+၂၁။

➢ **ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= ဝေဒနာ, ပီတိ, ဒေါစတုက် ၄-ပါးကြဉ် စေတသိက်-၄၆။ [မယှဉ်နိုင်သည့် စေတသိက်=ဝေဒနာ,ပီတိ,ဒေါစတုက်-၄]

http://www.dhammadownload.com

ဟိတ်ဖြင့်စိတ် (၈၉–ပါး)ကို ဝေဖန်ခြင်း

အဟိတ်စိတ် ၁၈–ပါးဖြေ (နိ–၃၂၅)

၁၁။ တတ္ထ ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏ သမ္ပဋိစ္ဆန သန္တီရဏ ဝေါဋ္ဌပ္ပန ဟသနဝသေန အဋ္ဌာရသ အဟေတုကစိတ္တာနိ နာမ။

သဟိတ်စိတ် ၇၁–ပါးဖြေ (နိ–၃၂၅)

၁၂။ သေသာနိ သဗ္ဗာနိပိ ဧကသတ္တတိ စိတ္တာနိ သဟေတုကာနေဝ။

ဧကဟိတ်စိတ် ၂–ပါးဖြေ (နိ–၃၂၅)

၁၃။ တတ္ထာပိ ဒ္ဝေ မောမူဟစိတ္တာနိ ဧကဟေတုကာနိ။

ဒွိဟိတ်စိတ် ၂၂–ပါးဖြေ (နိ–၃၂၅)

၁၄။ သေသာနိ ဒသ အကုသလစိတ္တာနိစေဝ ညာဏဝိပ္ပယုတ္တာနိ ဒွါဒသ ကာမာဝစရ သောဘနာနိစေတိ ဒွါဝိသတိ ဒ္ဝိဟေတုကစိတ္တာနိ။

(စာပိုဒ်-၁၁) **ဝိထိစဉ်အားဖြင့် အဟိတ်စိတ် ၁၈–ပါးကား** ။ ။ ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း၊ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ပါး၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ၂-ပါး၊ သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ ဝုဋ္ဌော ၁-ပါး၊ ဟသိတုပွါဒ်စိတ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၁၈-ပါးသည် အဟိတ်စိတ်မည်ပါသည်။(အဋ္ဌာရသ-အရ)

(စာပိုဒ်-၁၂) **သဟိတ်စိတ် ၇၁–ပါးကား** ။ ။ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ ကာမသောဘန စိတ် ၂၄-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၂၇-ပါး၊ လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါးတို့ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၃) **ဧကဟိတ်စိတ်** (အကြောင်း ၁-ပါးကြောင့်ဖြစ်သောစိတ်)ကား/

ဟေတူကာ ဒ္ဝေ ဒ္ဝါဒိသတိ–ဠွိ ဒ္ဝေ–အရ ။ ။ မောဟမူစိတ် ၂-ပါးဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၄) **ဒွိဟိတ်စိတ် ၂၂–ပါး (အကြောင်း ၂-ပါးကြောင့်ဖြစ်သောစိတ်များ)**

ဟေတူကာ ဒ္ဝေ ဒ္ဝါဒိသတိ–ဠွိ ဒ္ဝါဒိသတိ–အရ ။ ။ လောဘမူစိတ် ၈-ပါး၊ ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး၊ ညာဏဝိပ္ပယုတ် ကာမာဝစရသောဘနစိတ် ၁၂-ပါးတို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဧကေဆိုက်သော ဒွိဟိတ်စိတ်** (ဒွိဟိတ်ဧကော)**ကား** ။ ။ လောဘမူစိတ် ၈-ပါး၊ ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး၊မဟာကုသိုလ် ညာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊မဟာကြိယာ ညာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၁၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။ ➢ **ဧကေမဆိုက်သော ဒွိဟိတ်စိတ်ကား**- မဟာဝိပါက် ညာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဒွိဟိတ်စိတ် ၂၂–ပါးကို ဆို့ငင်ရာဟိတ်များနှင့် တွဲစပ်ပုံ** ။ ။ လောဘမူစိတ်-၈ ပါး=လောဘဟိတ်, မောဟဟိတ်၊ ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး=ဒေါသဟိတ်, မောဟဟိတ်။ ညာဏဝိပ္ပယုတ် ကာမာဝစရ သောဘနစိတ် ၁၂-ပါး= အလောဘဟိတ်, အဒေါသဟိတ်

http://www.dhammadownload.com

တိဟိတ်စိတ် ၄၇-ပါးပြ (နိ-၃၂၅)

၁၅။ ဒွါဒသ ဉာဏသမ္ပယုတ္တ ကာမာဝစရသောဘနာနိ စေဝ ပဉ္စတ္တိသ မဟဂ္ဂတ လောကုတ္တရစိတ္တာနိ စေတိ သတ္တစတ္တာလီသ တိဟေတုက စိတ္တာနီတိ။

➢ **ဒွါဝီသတိ ဒုဟေတုကစိတ္တာနိ-၌ ဆိုင်ရာစိတ်တို့၏ ဒွိဟိတ်ဖြစ်ပုံ** ။ ။ လောဘမူစိတ် ၈-ခုသည် လောဘဟိတ်, မောဟဟိတ် ၂-ပါးရှိသောကြောင့် ဒွိဟိတ်ဖြစ်ပါသည် ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါးသည် ဒေါသဟိတ်, မောဟဟိတ် ၂-ပါးရှိသောကြောင့် ဒွိဟိတ် ဖြစ်ပါသည်။ ကာမာဝစရဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၁၂-ပါးသည် အလောဘဟိတ်, အဒေါသဟိတ် ၂-ပါးရှိသောကြောင့် ဒွိဟိတ် ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၅) **တိဟိတ်စိတ်** (အကြောင်း ၃-ပါးကြောင့်ဖြစ်သောစိတ်)**များကား/ သတ္တစတ္တာလီသ တိဟေတုကာ-၌ သတ္တစတ္တာလီသ-အရ** ။ ။ ဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာဝစရ သောဘနစိတ် ၁၂-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်လောကုတ္တရာစိတ် ၃၅-ပါး၊ ပေါင်း ၄၇ ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဇောထိုက်သော တိဟိတ်စိတ်** (တိဟိတ်ဇော) **ကား** ။ ။ မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉ ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ၉-ပါး၊ လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၃၄-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဇော မထိုက်သော တိဟိတ်စိတ်ကား** ။ ။ မဟာဝိပါက် ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်စိတ် ၉-ပါး၊ ပေါင်း ၁၃-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကာမဘုံ၌ ရနိုင်သောဟိတ်**= ဟိတ် ၆-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရူပဘုံ, အရူပဘုံ၌ ရနိုင်သောဟိတ်**= ဒေါသဟိတ်ကြဉ် ကျန် ၅-ပါး။

➢ **ပုထုဇဉ်, သောတာပန်, သကဒါဂါမ်၌ ရနိုင်သောဟိတ်**= ဟိတ် ၆-ပါး။

➢ **အနာဂါမ်၌ ရနိုင်သောဟိတ်**= ဒေါသဟိတ်ကြဉ် ကျန် ၅-ပါး။

➢ **ရဟန္တာနှင့်မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၄-ယောက်၌ ရနိုင်သောဟိတ်**= အလောဘ,အဒေါသ, အမောဟဟိတ်-တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အဟိတ်စေတသိက်**= မောဟမူဒွေး၌ မောဟ၊ဆန္ဒကြဉ် အညသမာန်း-၁၂+၁၃

➢**ဧကဟိတ်စေတသိက်**=ဆန္ဒ,ပီတိကြဉ် အညသမာန်း-၁၁၊အဟိရိက,အနောတ္တပ္ပ ဥဒ္ဓစ္စ, ဝိစိကိစ္ဆာ၊လောဘမူ, ဒေါသမူ, မဟာကုသိုလ်ဉာဏဝိပ္ပယုတ်တို့၌ယှဉ်သော လောဘ, ဒေါသ, မောဟ, အလောဘ, အဒေါသ ပေါင်း-၂၀ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဟိတ် ၆–ပါးနှင့်ယှဉ်ပုံပြ သင်္ဂဟဂါထာများ (နိ-၃၂၆)

၁၆။ လောဘော ဒေါသော စ မောဟော စ၊
ဟေတူ အကုသလာ တယော။
အလောဘာ ဒေါသာ မောဟော စ၊
ကုသလာ ဟျာကတာ တထာ။

၁၇။ အဟေတုကာဒ္ဒွာရသေက-ဟေတုကာ ဒ္ဝေ ဒ္ဝါဝီသတိ။
ဒ္ဝိဟေတုကာ မတာ သတ္တ- စတ္တာလီသ တိဟေတုကာ။

➢ **ဒ္ဝိဟိတ်စေတသိက်**= အညသမာန်း-၁၃၊အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ, ဥဒ္ဓစ္စ, ဒိဋ္ဌ, မာန, ကြွသာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ, ထိန, မိဒ္ဓ၊ အလောဘ, အဒေါသကြဉ် သောဘန သာမာရဏ-၁၇၊ဝိရတီ-၃၊အပ္ပမညာ-၂ တိဟိတ်စိတ်၌ယှဉ်သော အလောဘ,အဒေါသ, အမောဟ၊ ပေါင်း ၄၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **တိဟိတ်စေတသိက်**= အညသမာန်း-၁၃၊အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၂-ပါး၊ ပေါင်း ၃၅-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဒ္ဝိဟိတ် ၃–ပါးနှင့်သာ ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= လောဘ,ဒေါသ,ဝိစိကိစ္ဆာ+၃။

➢ **ဟိတ် ၂–ပါးနှင့်သာ ယှဉ်သည့်စေတသိက်များကို ဆိုင်ရာဟိတ်များနှင့် ယှဉ်တွဲပုံ**

မောဟ [လောဘ,ဒေါသ]၊ဒိဋ္ဌ [လောဘ,မောဟ]၊မာန [လောဘ,မောဟ]၊ကြွသာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ [ဒေါသ,မောဟ]၊ အလောဘ[အဒေါသ,အမောဟ]၊ အဒေါသ [အလောဘ,အမောဟ]၊ အမောဟ[အလောဘ, အဒေါသ] ပေါင်း ၉-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဟိတ် ၃–ပါးနှင့်သာ ယှဉ်သည့်စေတသိက်**= အဟိရိက,အနောတ္တပ္ပ,ဥဒ္ဓစ္စ,ထိန, မိဒ္ဓ၊ အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟကြဉ် သောဘနစေတသိက်-၂၂ ပေါင်း ၂၇။

➢ **ဟိတ် ၅–ပါးနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= ဝိတိ စေတသိက်ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဝိတိ မယှဉ်နိုင်သည့်ဟိတ်**= ဒေါသဟိတ်ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဟိတ် ၆–ပါးနှင့်ယှဉ်သည့် စေတသိက်**= ဝိတိကြဉ် အညသမာန်း-၁၂ပါး။

(စာပိုဒ်-၁၆) **ဟိတ် ၆–ပါးကို "ဓာတိဘေဒ"အားဖြင့် ခွဲပုံ**

လောဘ, ဒေါသ, မောဟ-အားဖြင့် အကုသိုလ်ဟိတ် ၃-ပါး၊ အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ-အားဖြင့် ကုသိုလ်ဟိတ် ၃-ပါး၊ အလော်ဘ, အဒေါသ, အမောဟ-အားဖြင့် အဗျာကတဟိတ် ၃-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

ဖေတူသင်္ဂဟ ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

ကိစ္စသင်္ဂဟ / ကိစ္စ (အမှုကိစ္စ) ၁၄–ပါး (နိ–၃၂၆)

၁၈။ ကိစ္စသင်္ဂဟေ ကိစ္စာနိ နာမ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင်္ဂါဝဇ္ဇန ဒဿန သဝန ဃာယန သာယန ဖုသန သမ္ပဋိစ္ဆန သန္တီရဏ ဝေါဌဗ္ဗန ဇဝန တဒါရမ္မဏ စုတိဝသေန စုဒ္ဒသဝိဓာနိ ဘဝန္တိ။

ဌာန ၁၀–ပါး (နိ–၃၂၆)

၁၉။ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင်္ဂါဝဇ္ဇန ပဉ္စဝိညာဏဌာနာဒိဝသေန ပန တေသံ ဒသဓာ ဌာနဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကိစ္စ ဌာနတို့ဖြင့် စိတ်(၈၉–ပါး) ကို ဝေဖန်ခြင်း (နိ–၃၂၇)

၂၀။ တတ္ထ ဒွေ ဥပေက္ခာသဟဂတ သန္တီရဏာနိ စေဝ အဌ မဟာ-ဝိပါကာနိ စ နဝ ရူပါရူပဝိပါကာနိ စေတိ ဧကူနဝီသတိ စိတ္တာနိ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင်္ဂ စုတိကိစ္စာနိ နာမ။

၂၁။ အာဝဇ္ဇနကိစ္စာနိ ပန ဒွေ။

(စာပိုဒ်-၁၈) ကိစ္စ ၁၄–ပါးကား ။ ။ ပဋိသန္ဓေကိစ္စ, ဘဝင်ကိစ္စ, အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စ, ဒဿန ကိစ္စ, သဝနကိစ္စ, ဃာယနကိစ္စ, သာယနကိစ္စ, ဖုသနကိစ္စ, သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းကိစ္စ, သန္တီရဏ ကိစ္စ, ဝုဋ္ဌောကိစ္စ, ဇောကိစ္စ, တဒါရုံကိစ္စ, စုတိကိစ္စ-တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရူပဖြဟ္ဟာကြီးများ၌ ပြုလုပ်ဖွယ် မလို့သော အမှုကိစ္စ**= ဃာယနကိစ္စ, သာယန ကိစ္စ, ဖုသနကိစ္စ, တဒါရုံကိစ္စတို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အရူပဖြဟ္ဟာကြီးများ၌ ပြုလုပ်ဖွယ် မလို့သောအမှုကိစ္စ** = ဒဿန, သဝန, ဃာယန, သာယန, ဖုသန,သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း, သန္တီရဏ, တဒါရုံကိစ္စတို့ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၉) ဌာန ၁၀–ပါးကား/ဒသဓာ ဌာနဘေဒေါ–၌ ဒသ–အရ = ပဋိသန္ဓေဌာန, ဘဝင်ဌာန, အာဝဇ္ဇန်းဌာန, ပဉ္စဝိညာဉ်ဌာန, သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဌာန, သန္တီရဏဌာန, ဝုဋ္ဌောဌာန, ဇောဌာန, တဒါရုံဌာန, စုတိဌာန-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၀) ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိကိစ္စတပ်သောစိတ် ၁၉–ပါးကား/ ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၉-ပါး/ ဘဝင်စိတ် ၁၉-ပါး/ စုတိစိတ် ၁၉-ပါးကား ။ ။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ် ၂-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ ရူပ, အရူပ (မဟဂ္ဂုတ်) ဝိပါက်စိတ် ၉-ပါး၊ ပေါင်း ၁၉-ပါးဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၁) အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စတပ်သောစိတ်ကား ။ ။ ပဉ္စဒ္ဝါရာဝဇ္ဇန်း, မနောဒ္ဝါရာဝဇ္ဇန်း ၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၂၂။ တထာ ဒဿန သဝန ဃာယန သာယန ဖုသန သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆနကိစ္စာနိစ
၂၃။ တီဏိ သန္တီရဏကိစ္စာနိ။
၂၄။ မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇနမေဝ ပဉ္စဒ္ဓါရေ ဝေါဌဗ္ဗနကိစ္စံ သာဓေတိ။
၂၅။ အာဝဇ္ဇနဒ္ဓယဝဇ္ဇိတာနိ ကုသလာကုသလဖလကိရိယစိတ္တာနိ ပဉ္စပညာသ ဇဝနကိစ္စာနိ။

(စာပိုဒ်-၂၂) စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေးသည် "ဒဿနကိစ္စ"တပ်ပါသည်။ သောတဝိညာဉ်ဒွေးသည် "သဝနကိစ္စ"တပ်ပါသည်။ ဃာနဝိညာဉ်ဒွေးသည် "ဃာယနကိစ္စ"တပ်ပါသည်။ ဇိဝှါဝိညာဉ်ဒွေးသည် "သာယနကိစ္စ"တပ်ပါသည်။ ကာယဝိညာဉ်ဒွေး - သည် "ဖုသနကိစ္စ"တပ်သည်။ သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆိုင်းဒွေးသည် "သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆိုင်းကိစ္စ"တပ်သည်။

(စာပိုဒ်-၂၃) **သန္တီရဏကိစ္စတပ်သောစိတ်ကား** ။ ။ သန္တီရဏ ၃-ပါးဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၄) **ဝုဋ္ဌောကိစ္စတပ်သောစိတ်ကား** ။ ။ မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ဖြစ်ပါသည်။ မေး ။ ။ အဘယ်စိတ်ကို အဘယ်အရာ၌ အဘယ့်ကြောင့် "**ဝုဋ္ဌော**"ဟု ခေါ်ပါသနည်း။ ဖြေ ။ ။ မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ကို ပဉ္စဒ္ဓါရအရာ၌ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်သကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် "ဝုဋ္ဌော"ဟု ခေါ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၅) **ဇောကိစ္စတပ်သောစိတ် ၅၅-ပါး** (ဇော ၅၅-ပါး) [**ဇော ၅၅-ပါးကို ဇာတိဘေဒအားဖြင့် ခွဲပုံ**] ။ ။ ကုသိုလ်စိတ် ၂၁-ပါး၊ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ ဖိုလ်စိတ် ၄-ပါး၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေးကြဉ် ကြိယာစိတ် ၁၈-ပါး၊ ပေါင်း ၅၅-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဧကဟိတ်ဇော** ။ ။ မောဟမူဒွေး ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၁၃/၂၅-တို့ကိုထောက်)

➢ **အဟိတ်ဇော** ။ ။ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကာမဇော ၂၉-ပါးကား** ။ ။ အကုသိုလ်ဇော ၁၂-ပါး၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်ဇော ၁-ပါး၊မဟာကုသိုလ်ဇော ၈-ပါး၊ မဟာကြိယာဇော ၈-ပါးတို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အပ္ပနာဇော ၂၆-ပါးကား** ။ ။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ဇော ၉-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာဇော ၉-ပါး၊ လောကုတ္တရာဇော ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၂၆-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဝိပါက်ဖြစ်ပါလျက် ဇောထိုက်သောစိတ်** = ဖိုလ်စိတ် ၄-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကြိယာဖြစ်ပါလျက် ဇော မထိုက်သောစိတ်** = အာဝဇ္ဇန်းဒွေး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဇော ၅၅-ပါးတို့တွင် အလယ်တည့်တည့်ဇောစိတ်** = မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ် ဖြစ်ပါသည်။[ယှဉ်နိုင်သည့် စေတသိက်ကား ပီတိကြဉ် အညသမာန်းစေတသိက် ၁၂-ပါး၊ ဝိရတီ, ဉာဏ်ကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၁-ပါး၊ ပေါင်း ၃၃-ပါးဖြစ်ပါသည်။]

http://www.dhammadownload.com

တဒါရုံကိစ္စတပ်သောစိတ် ၁၁–ပါးပြ (နိ-၃၂၇)

၂၆။ အဋ္ဌ မဟာဝိပါကာနိ စေဝ သန္တီရဏတ္တယဉ္စေတိ ဧကာဒသ တဒါရမ္မဏကိစ္စာနိ။

ဆိုင်ရာစိတ်တို့ တပ်နိုင်သည့်ကိစ္စများ (နိ-၃၂၇)

၂၇။ တေသု ပန ဒွေ ဥပေက္ခာသဟဂတသန္တီရဏစိတ္တာနိ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိ တဒါရမ္မဏ သန္တီရဏဝသေန ပဉ္စကိစ္စာနိ နာမ။

၂၈။ မဟာဝိပါကာနိ အဋ္ဌ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိ တဒါရမ္မဏဝသေန စတုကိစ္စာနိ နာမ။

၂၉။ မဟဂ္ဂတဝိပါကာနိ နဝ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိဝသေန တိကိစ္စာနိနာမ။

၃၀။ သောမနဿသန္တီရဏံ သန္တီရဏ တဒါရမ္မဏဝသေန ဒုကိစ္စံ။

၃၁။ တထာ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနံ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနာဝဇ္ဇနဝသေန။

၃၂။ သေသာနိ ပန သဗ္ဗာနိပိ ဇဝန မနောဓာတုတ္တိက ဒွိပဉ္စဝိညာဏာနိ ယထာသမ္ဘဝ မေကကိစ္စာနီတိ။

(စာပိုဒ်-၂၆) **တဒါရုံကိစ္စတပ်သောစိတ် ၁၁–ပါး** (တဒါရုံ ၁၁-ပါး) **ကား** မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ သန္တီရဏစိတ် ၃-ပါး၊ ပေါင်း ၁၁-ပါးဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၇) **၅–ကိစ္စတပ်သောစိတ်** ။ ။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ် ၂-ပါးသည် ပဋိသန္ဓေကိစ္စ, ဘဝင်ကိစ္စ, စုတိကိစ္စ, တဒါရုံကိစ္စ, သန္တီရဏကိစ္စအားဖြင့် ၅-ကိစ္စ တပ်ပါသည်။ ➢ **ကိစ္စ အများဆုံးရှိသောစိတ်**= ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ် ၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၈) **၄–ကိစ္စတပ်သောစိတ်** ။ ။ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါးသည် ပဋိသန္ဓေကိစ္စ, ဘဝင်ကိစ္စ, စုတိကိစ္စ, တဒါရုံကိစ္စအားဖြင့် ၄-ကိစ္စတပ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၉) **၃–ကိစ္စတပ်သောစိတ်** ။ ။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉-ပါးသည် ပဋိသန္ဓေကိစ္စ, ဘဝင်ကိစ္စ, စုတိကိစ္စအားဖြင့် ၃-ကိစ္စတပ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၀) **၂–ကိစ္စတပ်သောစိတ်** ။ ။ သောမနဿ သန္တီရဏစိတ်သည် သန္တီရဏ ကိစ္စ, တဒါရုံကိစ္စအားဖြင့် ၂-ကိစ္စတပ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၁) **၂–ကိစ္စတပ်သောစိတ်** ။ ။ ဝုဋ္ဌောစိတ် (မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်) သည် - ဝုဋ္ဌောက်စ္စ, ဖာဝဇ္ဇန်းကိစ္စအားဖြင့် ၂-ကိစ္စတပ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ကိစ္စ, ဌာနနှင့် တပ်သောစိတ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာများ (နိ-၃၂၈)

၃၃။ ပဋိသန္ဓာဒယော နာမ၊ ကိစ္စဘေဒေန စုဒ္ဒသ။
ဒသဓာ ဌာနဘေဒေန၊ စိတ္တုပ္ပါဒါ ပကာသိတာ။

၃၄။ အဌသဋ္ဌိ တထာ ဒွေ စ၊ နဝါဌ ဒွေ ယထာက္ကမံ။
ဧက ဒ္ဝိ တိ စတု ပဉ္စ၊ ကိစ္စဌာနာနိ နိဒ္ဒိသေ။

(စာပိုဒ်-၃၂) ၁-ကိစ္စတပ်သောစိတ်/ကိစ္စအနည်းဆုံးရှိသောစိတ် ။ ။ ဇော ၅၅-ပါး၊ မနောဓာတ် ၃-ပါး၊ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ပါး၊ပေါင်း ၆၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ယထာသမ္ဘဝမေကကိစ္စာနိ-ဌ် ယထာသမ္ဘဝဖြစ်ပုံ/ကိစ္စအနည်းဆုံးရှိသော စိတ်တို့ကို ဆိုင်ရာကိစ္စများနှင့် ယှဉ်တွဲပုံ** ။ ။ ဇော ၅၅-ပါးတို့သည် ဇောကိစ္စ၊ မနောဓာတ် ၃-ပါးတို့တွင် ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းသည် အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စ, သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေးသည် သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းကိစ္စ၊ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-တို့တွင် စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေးသည် ဒဿနကိစ္စ, သောတဝိညာဉ်ဒွေးသည် သဝနကိစ္စ၊ ဃာနဝိညာဉ်ဒွေးသည် ဃာယနကိစ္စ၊ ဇိဝှါဝိညာဉ်ဒွေးသည် သာယနကိစ္စ၊ ကာယဝိညာဉ်ဒွေးသည် ဖုသနကိစ္စ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၄) အဌသဋ္ဌိ တထာ ဒွေစ-ဌ် အဌသဋ္ဌိ-အရကား ။ ။ ဇော ၅၅-ပါး၊ မနောဓာတ် ၃-ပါး၊ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊ ပေါင်း ၆၈-ပါးဖြစ်သည်။(စာပိုဒ်-၃၂-ထောက်

➢ **အဌသဋ္ဌိ တထာ ဒွေစ-ဌ် ဒွေ-အရကား** ။ ။ သောမနဿ သန္တီရဏစိတ် ၁-ပါး၊ ဝုဋ္ဌောစိတ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၂-ပါးဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၃၀/၃၁-ကိုထောက်)

➢ **နဝါဌ ဒွေ-ဌ် နဝ-အရကား** ။ ။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉-ပါးဖြစ်ပါသည်။(စာပိုဒ်-၂၉)

➢ **နဝါဌ ဒွေ-ဌ် အဌ-အရ** ။ ။ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။(စာပိုဒ်-၂၈)

➢ **နဝါဌ ဒွေ-ဌ် ဒွေ-အရ** ။ ။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ် ၂-ပါး။ (စာ-၂၇)

➢ **ဧက ဒ္ဝိ တိ စတု ပဉ္စ-ဌ် ဧက-အရကား**= ဇော ၅၅-ပါးကိုထောက်လျှင်-ဇောကိစ္စ၊ မနောဓာတ် ၃-ပါးကိုထောက်လျှင်-အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စ၊သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းကိစ္စ၊ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ကိုထောက်လျှင်-ဒဿန,သဝန,ဃာယန,သာယန,ဖုသနကိစ္စ။

➢ **ဧကဒ္ဝိတိ စတု ပဉ္စ-ဌ် ဒ္ဝိ-အရ** ။ ။ သောမနဿ သန္တီရဏစိတ်ကို ထောက်လျှင် သန္တီရဏကိစ္စ, တဒါရုံကိစ္စ၊ ဝုဋ္ဌောစိတ်ကိုထောက်လျှင် ဝုဋ္ဌောကိစ္စ, အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စတို့ ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၃၀/၃၁-ကိုထောက်)

➢ **ဧကဒ္ဝိတိ စတု ပဉ္စ-ဌ် တိ-အရ** ။ ။ ပဋိသန္ဓေကိစ္စ, ဘဝင်ကိစ္စ, စုတိကိစ္စတို့ ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၂၉-ကိုထောက်)

http://www.dhammadownload.com

ဒွါရ သင်္ဂဟ (နိ-၃၂၉)

ဒွါရ (စိတ်,စေတသိက်တို့၏ဝင်ရာ တံခါးပေါက်) ၆-ပါး

၃၅။ ဒွါရ သင်္ဂဟေ ဒွါရာနိ နာမ စက္ခုဒွါရံ, သောတဒွါရံ, ဃာနဒွါရံ, ဇိဝှါဒွါရံ, ကာယဒွါရံ, မနောဒွါရဥ္စေတိ ဆဗ္ဗိဓာနိ ဘဝန္တိ။

➢ **ဧကဒွိတိ စတူ ပဥ္စ-ဥ်ဒ် စတူ-အရ** ။ ။ ပဋိသန္ဓေကိစ္စ, ဘဝင်ကိစ္စ, စုတိကိစ္စ, တဒါရုံကိစ္စတို့ ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၂၈ ကိုထောက်)

➢ **ဧကဒွိတိ စတူ ပဥ္စ-ဥ်ဒ် ပဥ္စ-အရ** ။ ။ ပဋိသန္ဓေကိစ္စ, ဘဝင်ကိစ္စ, စုတိကိစ္စ, တဒါရုံကိစ္စ, သန္တီရဏကိစ္စတို့ ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၂၇ ကိုထောက်)

➢ **နဝါဌ ဒွေ ယထာက္ကမံ-ဥ်ဒ် ယထာက္ကမံ-အရ ကိစ္စ ဌာနတပ်သောစိတ်တို့ကို တွဲစပ်ပုံ** ။ ။ ၁-ကိစ္စ ၁-ဌာနတပ်သောစိတ် ၆၈-ပါး၊ ၂-ကိစ္စ ၂-ဌာနတပ်သောစိတ် ၂ ပါး၊ ၃-ကိစ္စ ၃-ဌာနတပ်သောစိတ် ၉-ပါး၊ ၄-ကိစ္စ ၄-ဌာနတပ်သောစိတ် ၈-ပါး၊ ၅-ကိစ္စ ၅-ဌာနတပ်သောစိတ် ၂-ပါး-တို့ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **ယထာက္ကမံ-အရစဉ်ပုံ**= အဌသဋ္ဌိနှင့် ဧက၊ ဒွေနှင့် ဒွိ၊ နဝနှင့် တိ၊ အဌနှင့် စတု၊ ဒွေနှင့် ပဥ္စတို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **၁-ကိစ္စ [ဇောကိစ္စသာ] တပ်သော စေတသိက်/ကိစ္စ အနည်းဆုံးရှိသော စေတသိက်**= အကုသိုလ် စေတသိက်-၁၄၊ဝိရတီစေတသိက် ၃-ပါး ပေါင်း ၁၇-ပါး။

➢ **ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိ, ဇော(၄)ကိစ္စတပ်သော စေတသိက်**= အပွမညာ-၂။

➢ **ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိ, ဇော, တဒါရုံ (၅)ကိစ္စတပ်သော စေတသိက်**= ဆန္ဒသောဘနသာဓာရဏစေတသိက်-၁၉၊ပညာ ပေါင်း ၂၁-ပါး။

➢ **ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိ, ဇော, တဒါရုံ, သန္တီရဏ (၆)ကိစ္စတပ်သော စေတသိက်**= ပီတိစေတသိက် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိ, ဇော, တဒါရုံ, သန္တီရဏ, အာဝဇ္ဇန်း, ဝုဋ္ဌော, သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း (၉) ကိစ္စ တပ်သောစေတသိက်**= ဝိတက်, ဝိစာရ, အဓိမောက္ခတို့ဖြစ်သည်။

➢ **၁၄-ကိစ္စတပ်သော [ကိစ္စ အများဆုံးရှိသော] စေတသိက်**=သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် ၇-ပါးဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၅) ဒွါရ ၆-ပါးကား ။ ။ စက္ခုဒွါရ, သောတဒွါရ, ဃာနဒွါရ, ဇိဝှါဒွါရ, ကာယဒွါရ, မနောဒွါရ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရူပဘုံဥ်ဒ် ရနိုင်သောဒွါရ**= စက္ခုဒွါရ, သောတဒွါရ, မနောဒွါရ-တို့ဖြစ်သည်။

➢ **အရူပဘုံဥ်ဒ် ရနိုင်သော ဒွါရ**= မနောဒွါရ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဒွါရဖြင့် စိတ်ကို ဝေမန်ခြင်း (နိ-၃၂၉)

၃၆။ တတ္ထ စက္ခုမေဝ စက္ခွါဒွါရံ။

၃၇။ တထာ သောတာဒယော သောတဒွါရာဒိနိ။

၃၈။ မနောဒွါရံ ပန "ဘဝင်"န္တိ ပဝုစ္စတိ။

စက္ခွါဒွါရဋ္ဌိဖြစ်သောစိတ် ၄၆-ပါးပြ (နိ-၃၂၉)

၃၉။ တတ္ထ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန စက္ခုဝိညာဏ သမ္ပဋိစ္ဆန သန္တီရဏ ဝေါဋ္ဌပ္ပန ကာမာဝစရ ဇဝန တဒါရမ္မဏဝသေန ဆစတ္တာလီသ စိတ္တာနိ စက္ခွါဒွါရေ ယထာရဟံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

သောတဒွါရ စသည်ဋ္ဌိဖြစ်သောစိတ်ပြ (နိ-၃၂၉)

တထာ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန သောတဝိညာဏာဒိဝသေန သောတဒွါရာဒိသုပိ ဆစတ္တာလီသေဝ ဘဝန္တိတိ သဗ္ဗထာပိ ပဉ္စဒွါရေ စတုပညာသ စိတ္တာနိ ကာမာဝစရာနေဝ။

(စာပိုဒ်-၃၆) **စက္ခွါဒွါရ၏ တရားကိုယ်** ။ ။ စက္ခုပသာဒရုပ်သည် စက္ခွါဒွါရမည်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၇) **သောတဒွါရ စသည်တို့၏တရားကိုယ်** ။ ။ သောတပသာဒရုပ်သည် - သောတဒွါရမည်၏။ ဃာနပသာဒရုပ်သည် ဃာနဒွါရမည်၏။ ဇိဝှါပသာဒရုပ်သည် ဇိဝှါဒွါရမည်၏။ ကာယပသာဒရုပ်သည် ကာယဒွါရမည်၏။

(စာပိုဒ်-၃၈) **မနောဒွါရတရားကိုယ်** ။ ။ ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ ၁၉-ခုသည် မနောဒွါရမည်၏။

(စာပိုဒ်-၃၉) **စက္ခွါဒွါရိကစိတ်** (စက္ခွါဒွါရဋ္ဌိဖြစ်သောစိတ်) **မျှားကား** ။ ။ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊ စက္ခုဝိညာဉ် ၂-ပါး၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ၂-ပါး၊ သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ ဝုဋ္ဌော (မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း) ၁-ပါး၊ ကာမဇော ၂၉-ပါး၊ တဒါရုံ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၄၆-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဒေနာ် စက္ခွါဒွါရိကစိတ်** (စက္ခွါဒွါရဋ္ဌသာ ဖြစ်သောစိတ်) **ကား** ။ ။ စက္ခုဝိညာဉ် ၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **အနေကနော် စက္ခွါဒွါရိကစိတ်ကား** ။ ။ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ၂-ပါး၊ သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ ဝုဋ္ဌော (မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း) ၁-ပါး၊ ကာမဇော ၂၉-ပါး၊ တဒါရုံ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၄၄-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **သောတဒွါရိကစိတ်** (သောတဒွါရဋ္ဌိဖြစ်သောစိတ်) **မျှားကား** ။ ။ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊ သောတဝိညာဉ် ၂-ပါး၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ၂-ပါး၊ သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ ဝုဋ္ဌော(မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း) ၁-ပါး၊ ကာမဇော ၂၉-ပါး၊ တဒါရုံ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း-၄၆။

http://www.dhammadownload.com

မနောဒွါရ ဥပြဖ်ဒေသာစိတ် ၆၇-မါးပြေ (နိ-၃၃၀)

၄၀။ မနောဒွါရေ ပန မနောဒွါရာဝဇ္ဇန ပဥ္စပညာသ ဇဝန တဒါရမ္မဏာ ဝသေန သတ္တသဋ္ဌိ စိတ္တာနိ ဘဝန္တိ။

၄၁။ ဧကူနတိသတိ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိဝသေန ဒွါရဝိမုတ္တာနိ။

➤ **ယာနဒွါရိကစိတ်** (ယာနဒွါရ၌ဖြစ်သောစိတ်) **များကား** ။ ။ ပဥ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊ ယာနဝိညာဉ် ၂-ပါး၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ၂-ပါး၊ သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ ဝုဋ္ဌော (မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း) ၁-ပါး၊ ကာမဇော ၂၉-ပါး၊ တဒါရုံ၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၄၆-ပါး။

➤ **ဇိဝှါဒွါရိကစိတ်** (ဇိဝှါဒွါရ၌ဖြစ်သောစိတ်) **များကား** ။ ။ ပဥ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊ ဇိဝှါဝိညာဉ် ၂-ပါး၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ၂-ပါး၊ သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ ဝုဋ္ဌော (မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း) ၁-ပါး၊ ကာမဇော ၂၉-ပါး၊ တဒါရုံ၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၄၆-ပါး။

➤ **ကာယဒွါရိကစိတ်** (ကာယဒွါရ၌ဖြစ်သောစိတ်) **များကား** ။ ။ ပဥ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊ ကာယဝိညာဉ် ၂-ပါး၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ၂-ပါး၊ သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ ဝုဋ္ဌော (မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း) ၁-ပါး၊ ကာမဇော ၂၉-ပါး၊ တဒါရုံ၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၄၆-ပါး။

➤ **ပဥ္စဒွါရာဝဇ္ဇနိကစိတ် (၀၀) ပဥ္စဒွါရဗ္ဗသာ ရန့်ဒ်ဖသာစိတ်**= ပဥ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ဒွေးပဥ္စ ဝိညာဉ်-၁၀၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ၂-ပါးတို့ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၀) မနောဒွါရိကစိတ် (မနောဒွါရ၌ဖြစ်ဖသာစိတ်)များကား ။ ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊ ဇော ၅၅-ပါး၊ တဒါရုံ ၁၁-ပါး၊ ပေါင်း ၆၇-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဧကန် မနောဒွါရိကစိတ်/မနောဒွါရ၌သာဖြစ်ဖသာစိတ်/မနောဒွါရာဝဇ္ဇနိက စိတ်ကား** ။ ။ အပွနာဇော ၂၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အဓေကန် မနောဒွါရိကစိတ်များကား** ။ ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊ကာမဇော ၂၉-ပါး၊တဒါရုံ ၁၁-ပါး၊ ပေါင်း ၄၁-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➤ **ပဥ္စဒွါရ၌သာ ဖြစ်၍ မနောဒွါရ၌ မဖြစ်ဖသာစိတ်** = ဒွေးပဥ္စဝိညာဉ် ၁၀-ပါး၊ မနောဓာတ် ၃-ပါး၊ ပေါင်း ၁၃-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➤ **မနောဒွါရ၌သာ ဖြစ်၍ ပဥ္စဒွါရ၌ မဖြစ်ဖသာစိတ်** = အပွနာဇော ၂၆-ပါး။

➤ **ပဥ္စဒွါရ၊ မနောဒွါရ နှစ်မျိုးလုံး၌ဖြစ်ဖသာစိတ်**= မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊ သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ ကာမဇော ၂၉-ပါး၊ ပေါင်း ၄၁-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➤ **ပဥ္စဒွါရ၊ မနောဒွါရ နှစ်မျိုးလုံး၌ မဖြစ်ဖသာစိတ်** = မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉-ပါး။

(စာပိုဒ်-၄၁) ဒွါရဝိမုတ်စိတ်များ ။ ။ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိကိစ္စတပ်သော ဥပေက္ခာ သန္တီရဏ ၂-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉-ပါး၊ ပေါင်း-၁၉။

http://www.dhammadownload.com

ဆိုင်ရာစိတ်တို့ ဖြစ်နိုင်ရာ ဒွါရများ (နိ-၃၃၀)

၄၂။ တေသု ပန ပဥ္စဝိညာဏာနိစေဝ မဟဂ္ဂတလောကုတ္တရဇဝနာနိ စေတိ ဆတ္တိံသ ယထာရဟ မေကဒွါရိကစိတ္တာနိ နာမ။

၄၃။ မနောဓာတုတ္တိကံ ပန ပဥ္စဒွါရိကံ။

၄၄။ သုခသန္တီရဏ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗန ကာမာဝစရဇဝနာနိ ဆဒွါရိကစိတ္တာနိ။

၄၅။ ဥပေက္ခာသဟဂတ သန္တီရဏ မဟာဝိပါကာနိ ဆဒွါရိကာနိစေဝ ဒွါရဝိမုတ္တာနိစ။

(စာပိုဒ်-၄၂) **ဧကဒွါရိကစိတ်** (တစ်ဒွါရ၌ဖြစ်သောစိတ်) /**ဆတ္တိံသတိ တထာ တီဏိ ၌ ဆတ္တိံသတိ–အရကား** ။ ။ ဒွေးပဥ္စဝိညာဉ်-၁၀၊ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ဇော ၉-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာဇော ၉-ပါး၊လောကုတ္တရာဇော ၈-ပါး၊ပေါင်း ၃၆-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ယထာရဟ မေကဒွါရိကစိတ္တာနိ နာမ–၌ ယထာရဟဖြစ်ပုံ** ။ ။ ဒွေးပဥ္စဝိညာဉ် ၁၀-တို့တွင် စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေးသည် စက္ခုဒွါရ၌ဖြစ်၏၊ သောတဝိညာဉ်ဒွေးသည် သောတ ဒွါရ၌ဖြစ်၏၊ ဃာနဝိညာဉ်ဒွေးသည် ဃာနဒွါရ၌ဖြစ်၏၊ ဇိဝှါဝိညာဉ်ဒွေးသည် ဇိဝှါဒွါရ ၌ ဖြစ်၏၊ ကာယဝိညာဉ်ဒွေးသည် ကာယဒွါရ၌ဖြစ်၏၊ မဟဂ္ဂုတ် လောကုတ္တရာဇော ၂၆-ခုတို့သည် မနောဒွါရ၌ ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၃၉/၄၀)တို့ကိုကြည့်။

(စာပိုဒ်-၄၃) **ပဥ္စဒွါရိကစိတ်** (၅-ဒွါရ၌ဖြစ်သောစိတ်) /**ဆတ္တိံသတိ တထာ တီဏိ–၌ တီဏိ–အရ** ။ ။ မနောဓာတ် ၃-ပါးဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၄) **ဆဒွါရိကစိတ်** (၆-ဒွါရ၌ဖြစ်သောစိတ်) / **ဧကတ္တိံသ ယထာက္ကမံ–၌ ဧကတ္တိံသ–အရ** ။ ။ သုခသန္တီရဏ ၁-ပါး၊ ဝုဋ္ဌော ၁-ပါး၊ ကာမဇော ၂၉-ပါး၊ပေါင်း ၃၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၅) **ဆဒွါရိကဒွါရဝိမုတ္တစိတ်** (ရံခါ ၆-ဒွါရ၌ဖြစ်၍ ရံခါ ၆-ဒွါရမှလွတ်သောစိတ် **အနေကန်ဒွါရဝိမုတ္တစိတ်/ ဒသဓာ နဝဓာစေတိ–၌ ဒသဓာ–အရ** ။ ။ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ် ၂-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၁၀-ပါး။

➢ **ယင်းစိတ် ၁၀–ပါးတို့ ဆဒွါရိက–ဒွါရဝိမုတ္တဖြစ်ပုံ** ။ ။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏ ၂-ပါးသည် သန္တီရဏကိစ္စ, တဒါရုံကိစ္စတပ်ခိုက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ဆဒွါရိက ဖြစ်၍ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိကိစ္စတပ်ခိုက် ဒွါရဝိမုတ္တ ဖြစ်ပါသည်။ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါးသည် တဒါရုံကိစ္စတပ်ခိုက် ဆဒွါရိကဖြစ်၍ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိကိစ္စတပ်ခိုက် ဒွါရဝိမုတ္တ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၄၆။ မဟဂ္ဂတဝိပါကာနိ ဒွါရဝိမုတ္တာနေဝါတိ။

ဒွါရဉ်ဖြစ်သောစိတ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာများ (နိ-၃၃၁)

၄၇။ ဧကဒွါရိကစိတ္တာနိ၊ ပဉ္စ ဆဒွါရိကာနိစ။
ဆ ဒွါရိကဝိမုတ္တာနိ၊ ဝိမုတ္တာနိစ သဗ္ဗထာ။
ဆတ္တိံသတိ တထာ တီဏိ၊ ဧကတ္တိံသ ယထာက္ကမံ။
ဒသဓာ နဝဓာ စေတိ၊ ပဉ္စဓာ ပရိဒီပယေ။

အာရမ္မဏသင်္ဂဟ (နိ-၃၃၁)

(စိတ်, စေတသိက်တို့၏ ပျော်ပါးရာ) အာရုံ ၆-ပါး

၄၈။ အာလမ္ဗဏသင်္ဂဟေ အာရမ္မဏာနိ နာမ ရူပါရမ္မဏံ, သဒ္ဒါရမ္မဏံ, ဂန္ဓာရမ္မဏံ, ရသာရမ္မဏံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏံ, ဓမ္မာရမ္မဏဥ္စေတိ ဆဗ္ဗိဓာနိ ဘဝန္တိ။

(စာပိုဒ်-၄၆) **အချင်းစပ်သိမ်း ၆-ဒွါရမှလွတ်သောစိတ်/ဧကန်ဒွါရဝိမုတ်စိတ်/ဒသဓာ နဝဓာ စေတိ-၌ နဝဓာ-အရ** ။ ။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၇) **ဆဒွါရိကဝိမုတ္တာနိ-၌ ဝိမုတ္တဖြစ်သော စိတ်ကား** ။ ။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ် ၂-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၁၀-ပါးဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၄၅-ကိုထောက်)

➢ **ဝိမုတ္တာနိစ သဗ္ဗထာ-၌ ဝိမုတ္တဖြစ်သောစိတ်ကား** = မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၄၆-ကိုထောက်)

➢ **ပဉ္စဓာ ပရိဒီပယေ-၌ ပဉ္စဓာ [ယထာက္ကမံ] အရ တွဲစပ်ပုံ**= ဧကဒွါရိကစိတ်နှင့် ဆတ္တိံသတိ၊ ပဉ္စဒွါရိကစိတ်နှင့် တီဏိ၊ ဆဒွါရိကစိတ်နှင့် ဧကတ္တိံသ၊ ဆဒွါရိက ဝိမုတ္တစိတ်နှင့် ဒသဓာ၊ ဒွါရဝိမုတ်စိတ်နှင့် နဝဓာ တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မနောဒွါရဉ်သာဖြစ်သော စေတသိက်**= ဝိရတီ-၃၊အပွမညာ-၂ပါး။

➢ **၆-ဒွါရဉ်ဖြစ်သော စေတသိက်**= ဝိရတီ, အပွမညာကြဉ် ကျန် ၄၇-ပါး။

➢ **ဒွါရဝိမုတ် စေတသိက်**= မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉-ပါး၌ယှဉ်ခိုက် အညသမာန်း-၁၃၊ ဝိရတီကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၈) **အာရုံ ၆-ပါးကား** ။ ။ ရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ, ဓမ္မာရုံ-တို့ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အာရုံဖြင့် စိတ်ကို ဧဝမန်ခြင်း (နိ-၃၃၁)

၄၉။ တတ္ထ ရူပမေဝ ရူပါရမ္မဏံ၊ တထာ သဒ္ဒါဒယော သဒ္ဒါရမ္မဏာဒိနိ။

မွှာရုံ ၆-မျိုးနှင့် တရားကိုယ် (နိ-၃၃၁)

၅၀။ ဓမ္မာရမ္မဏံ ပန ပသာဒ သုခုမရူပ စိတ္တ စေတသိက နိဗ္ဗာန ပညတ္တိဝသေန ဆဓာ သင်္ဂဟိတာ။

စက္ခွဒ္ဒါရိကစိတ်စသည်တို့၏ အာရုံ (နိ-၃၃၂)

၅၁။ တတ္ထ စက္ခွဒ္ဒါရိကစိတ္တာနံ သတ္တေသမ္မိ ရူပမေဝ အာရမ္မဏံ၊ တဉ္စ ပစ္စုပ္ပန္နံ၊ တထာ သောတဒ္ဒါရိကစိတ္တာဒီနမ္ပိ သဒ္ဒါဒိနိ၊ တာနိ စ ပစ္စုပ္ပန္နာနိယေဝ။

မနောဒ္ဒါရိကစိတ်တို့၏ အာရုံပြ (နိ-၃၃၂)

၅၂။ မနောဒ္ဒါရိကစိတ္တာနံ ပန ဆဗ္ဘိမ္ပိ ပစ္စုပ္ပန္နံ မတီတံ အနာဂတံ ကာလဝိမုတ္တဉ္စ ယထာရဟ မာရမ္မဏံ ဟောတိ။

(စာပိုဒ်-၄၉) အာရုံ ၆-ပါးနှင့်တရားကိုယ်များ ။ ။ ဝဏ္ဏာယတန(အဆင်း)သည် ရူပါရုံမည်၏။ သဒ္ဒါယတန(အသံ)သည် သဒ္ဒါရုံမည်၏။ ဂန္ဓာယတန(အနံ့)သည် ဂန္ဓာရုံ မည်၏။ ရသာယတန(အရသာ)သည် ရသာရုံမည်၏။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန(အတွေ့အထိ)သည် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ မည်၏။ ဓမ္မာယတန(ပသာဒရူပ်, သုခုမရူပ်, စိတ်, စေတသိက်, နိဗ္ဗာန်, ပညတ်)သည် ဓမ္မာရုံ မည်၏။

(စာပိုဒ်-၅၀) မွှာရုံ အမျိုးအစား ၆-ပါးကား/ဆဓာ သင်္ဂဟိတာ-၌ ဆဓာ သရုပ် ပသာဒရူပ်, သုခုမရူပ်, စိတ်, စေတသိက်, နိဗ္ဗာန်, ပညတ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅၁) စဉ္ခွဒ္ဒါရိကစိတ်တို့၏ အာရုံ ။ ။ စက္ခွဒ္ဒါရိကစိတ် ၄၆-ပါးတို့သည် ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံကို အာရုံပြုပါသည်။ သောတဒ္ဒါရိကစိတ် ၄၆-ပါးတို့သည် ပစ္စုပ္ပန် သဒ္ဒါရုံကို အာရုံပြုပါသည်။ ဃာနဒ္ဒါရိကစိတ် ၄၆-ပါးတို့သည် ပစ္စုပ္ပန်ဂန္ဓာရုံကို အာရုံပြုပါသည်။ ဇိဝှါဒ္ဒါရိကစိတ် ၄၆-ပါးတို့သည် ပစ္စုပ္ပန်ရသာရုံကို အာရုံပြုပါသည်။ကာယဒ္ဒါရိကစိတ် ၄၆-ပါးတို့သည် ပစ္စုပ္ပန် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို အာရုံပြုပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅၂) မနောဒ္ဒါရိကစိတ်တို့၏ အာရုံ ။ ။ မနောဒ္ဒါရိကစိတ်တို့သည် ပစ္စုပ္ပန်, အတီတ်, အနာဂတ်, ကာလဝိမုတ်ဖြစ်သော အာရုံ ၆-ပါးကို ထိုက်သည်အားလျော်စွာ အာရုံပြုပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဒွါရဝိမုတ်စိတ်တို့၏ အာရုံ/ဝီထိမုတ်စိတ်တို့၏ အာရုံပြ (နိ-၃၃၂)

၅၃။ ဒွါရဝိမုတ္တာနဉ္စ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင်္ဂ စုတိသခ်ါတာနံ ဆဗ္ဗိဓမ္ပိ ယထာသမ္ဘဝံ ယေဘုယျေန ဘဝန္တရေ ဆဒ္ဒါရဂ္ဂဟိတံ ပစ္စုပ္ပန္နမတီတံ ပညတ္တိဘူတံ ဝါ ကမ္မ ကမ္မနိမိတ္တ ဂတိနိမိတ္တသမ္မတံ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။

ကေန် အနေကန် အာရုံပြုသောစိတ်များ (နိ-၃၃၂)

၅၄။ တေသု စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ ယထာက္ကမံ ရူပါဒိ ဧကေကာရမ္မဏာနေဝ။

၅၅။ မနောဓာတုတ္တိကံ ပန ရူပါဒိ ပဉ္စာရမ္မဏံ။

(စာပိုဒ်-၅၃) ဒွါရဝိမုတ်စိတ်တို့၏ အာရုံ ။ ။ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိ-ဟုဆိုအပ်သော ဒွါရဝိမုတ်စိတ် ၁၉-ခုတို့သည် များသောအားဖြင့် အခြားမဲ့လွန်ခဲ့ပြီးစ အတိတ်ဘဝ၌ ဆဒ္ဒါရိက မရဏာသန္နဇောသည် ယူပေးအပ်သော ပစ္စုပ္ပန်, အတိတ်, ပညတ်ဖြစ်သော ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်ဟု သမုတ်အပ်သော အာရုံ ၆-ပါးကို ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ အာရုံပြုကြပါသည်။

မေး ။ ။ လူ့ခန္ဓာအိမ် တံခါးခြောက်ပေါက်မှ လွတ်မြောက်သွားသော ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ် ၂-ခုတို့၏ လုပ်ဆောင်နိုင်သော "ကိစ္စ"များနှင့် လိုက်စားနိုင်သော "အာရုံ"များကို သင်္ဂဟကျမ်းအဆိုအတိုင်း ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ ။ ။ ကိစ္စကား= ပဋိသန္ဓေကိစ္စ, ဘဝင်ကိစ္စ, စုတိကိစ္စတို့ ဖြစ်ပါသည်။

အာရုံကား= များသောအားဖြင့် အတီတာနန္တရဘဝ၌ ဆဒ္ဒါရိက မရဏာသန္နဇောသည် ယူပေးအပ်သော ပစ္စုပ္ပန်, အတိတ်, ပညတ်ဖြစ်သော ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်ဟု သမုတ်အပ်သော အာရုံ ၆-ပါးကို ထိုက်သင့်သလို အာရုံပြုပါသည်။

➢ **ယထာသမ္ဘဝံ-ပါဠိကို ထောက်စံရေးသားသော ပါဠိကား=**
ဝီထိမုတ်စာပိုဒ်-၉၂ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅၄) ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-တို့၏ အာရုံများ ။ ။ စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေးသည် ပစ္စုပ္ပန် ရူပါရုံကို ဧကန်အာရုံပြုပါသည်။ သောတဝိညာဉ်ဒွေးသည် ပစ္စုပ္ပန်သဒ္ဒါရုံကို ဧကန်အာရုံပြုပါသည်။ ဃာနဝိညာဉ်ဒွေးသည် ပစ္စုပ္ပန်ဂန္ဓာရုံကို ဧကန် အာရုံပြုပါသည်။ ဇိဝှါဝိညာဉ်ဒွေးသည် ပစ္စုပ္ပန် ရသာရုံကို ဧကန်အာရုံပြုပါသည်။ကာယဝိညာဉ်ဒွေးသည် ပစ္စုပ္ပန် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို ဧကန်အာရုံပြုပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅၅) မနောဓာတ် ၃-စုတို့၏ အာရုံ ။ ။ မနောဓာတ် ၃-ခုတို့သည် ပစ္စုပ္ပန် ပဉ္စာရုံ [ရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ] ကို ဧကန်အာရုံပြုပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၅၆။ သေသာနိ ကာမာဝစရ ဝိပါကာနိ ဟသနစိတ္တဥ္စေတိ သဗ္ဗထာပိ ကာမာဝစရာရမ္မဏာနေဝ။ (နိ-၃၃၃)

၅၇။ အကုသလာနိ စေဝ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တကာမာဝစရဇဝနာနိစေတိ လောကုတ္တရဝဇ္ဇိတ သဗ္ဗာရမ္မဏာနိ။

၅၈။ ဉာဏသမ္မယုတ္တကာမာဝစရကုသလာနိ စေဝ ပဥ္စမဇ္ဈာနသခ်ိတ် အဘိညာကုသလဥ္စေတိ အရဟတ္တမဂ္ဂဖလဝဇ္ဇိတ သဗ္ဗာရမ္မဏာနိ။

(စာပိုဒ်-၅၆) သေသာနိ ကာမာဝစရဝိပါကာနိ–ဥ္စ သေသအပါခါန်ကား ။ ။ ဒွေးပဥ္စ ဝိညာဉ်-၁၀၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေး၊ ပေါင်း ၁၂-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➤ **သေသ–အရဟာကား** ။ ။ သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၁၁ ပါးဖြစ်ပါသည်။

➤ **ကာမာဝစရတရားကို အာရုံပြုသောစိတ်** ။ ။ သန္တီရဏ ၃-ပါး၊မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် ၁-ပါးတို့သည် ကာမတရားကို အာရုံပြုပါသည်။

➤ **ကာမာဝစရာရမ္မဏာဒနေဝ–ဥ္စ ကာမာဝစရ–အရ** ။ ။ ကာမစိတ် ၅၄-ပါး၊ စေတသိက် ၅၂-ပါး၊ ရုပ် ၂၈-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅၇) လောကုတ္တရာကြဉ် အလုံးစုံကို အာရုံပြုသောစိတ် ။ ။ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ကာမာဝစရဇော ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၂၀-သည် လောကုတ္တရာကြဉ် အလုံးစုံကို အာရုံပြုပါသည်။

➤ **လောကုတ္တရဝဇ္ဇိတ သဗ္ဗာရမ္မဏာနိ–ဥ္စ သဗ္ဗာရမ္မဏ–အရ/အာရုံတရား**
လောကီစိတ် ၈၁-ပါး၊ စေတသိက် ၅၂-ပါး၊ ရုပ် ၂၈-ပါး၊ ပညတ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ **လောကုတ္တရဝဇ္ဇိတ သဗ္ဗာရမ္မဏာနိ–ဥ္စ အာရမ္မဏိကတရားကား**
အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ကာမာဝစရဇော ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၂၀။

(စာပိုဒ်-၅၈) အရဟတ္တမဂ်, အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ် အလုံးစုံကိုအာရုံပြုသောစိတ်များ:
ဉာဏသမ္မယုတ် ကာမာဝစရကုသိုလ်ဇော ၄-ပါး၊ ပဥ္စမဈာန်ကုသိုလ်အဘိညာဉ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၅-ပါးသည် အရဟတ္တမဂ်, အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ် အလုံးစုံသော အာရုံကို အာရုံပြုပါသည်။

➤ **အရဟတ္တမဂ္ဂဖလဝဇ္ဇိတ သဗ္ဗာရမ္မဏာနိ–ဥ္စ သဗ္ဗာရမ္မဏ–အရ/အာရုံတရား**
အရဟတ္တမဂ်, အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ် စိတ် ၈၇-ပါး၊ စေတသိက် ၅၂-ပါး၊ ရုပ် ၂၈ ပါး၊ နိဗ္ဗာန် ပညတ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၅၉။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တကာမာဝစရကိရိယာနိ စေဝ ကိရိယာဘိညာ ဝေါဌဗ္ဗနဉ္စေတိ သဗ္ဗထာပိ သဗ္ဗာရမ္မဏာနိ။ (နိ-၃၃၃)

၆၀။ အာရုပ္ပေသု ဒုတိယ စတုတ္ထာနိ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာနိ။

၆၁။ သေသာနိ မဟဂ္ဂတစိတ္တာနိ သဗ္ဗာနိပိ ပညတ္တာရမ္မဏာနိ။

၆၂။ လောကုတ္တရစိတ္တာနိ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏာနီတိ။

➢ **အရဟတ္တမဂ္ဂဖလဝဇ္ဇိတ သဗ္ဗာရမ္မဏာနိ–၌ အာရမ္မဏိကတရား** ။ ။ ဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာဝစရကုသိုလ်ဇော ၄-ပါး၊ ပဉ္စမစျာန်ကုသိုလ်အဘိညာဉ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅၉) အလုံးစုံကို အာရုံပြုသောစိတ်များကား ။ ။ ဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာဝစရ ကိရိယာဇော ၄-ပါး၊ ကိရိယာအဘိညာဉ် ၁-ပါး၊ ဝုဋ္ဌော ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၆-ပါးသည် အလုံးစုံသော အာရုံကို အာရုံပြုပါသည်။

➢ **သဗ္ဗထာပိ သဗ္ဗာရမ္မဏာနိ–၌ သဗ္ဗာရမ္မဏ–အရ /အာရုံတရား** ။ ။ စိတ် ၈၉-ပါး၊ စေတသိက် ၅၂-ပါး၊ ရုပ် ၂၈-ပါး၊ နိဗ္ဗာန် ပညတ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သဗ္ဗထာပိ သဗ္ဗာရမ္မဏာနိ–၌ အာရမ္မဏိကတရား** ။ ။ ဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာဝစရ ကိရိယာဇော ၄-ပါး၊ ကိရိယာအဘိညာဉ် ၁-ပါး၊ ဝုဋ္ဌော ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဘူရားရှင်၌ အနာဂတ်ကို သိစွမ်းနိုင်သောဉာဏ် ရှိ/မရှိ** ။ ။ (စာပိုဒ်-၅၉) ကို ထောက်၍ ဘုရားရှင်၌ အနာဂတ်ကို သိစွမ်းနိုင်သောဉာဏ် ရှိပါသည်။

➢ **အဘိညာဉ်အမည်ရသောစိတ်ကား** ။ ။ ရူပါဝစရ ကုသိုလ်, ကြိယာ ပဉ္စမစျာန် စိတ် ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၆၀) မဟဂ္ဂုတ်ကိုသာ ဧကန်အာရုံပြုသောစိတ်များ ။ ။ ဒုတိယာရုပ္ပဖြစ်သော ဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ် ၃-ပါး၊ စတုတ္ထာရုပ္ပဖြစ်သော နေဝသညာနာသညာယတန စိတ် ၃-ပါး၊ ပေါင်း ၆-ပါးဖြစ်ပါသည်။[ဒုတိယာရုပ္ပဖြစ်သော ဝိညာဏဉ္စာယတန စိတ် ၃-ပါးတို့သည် အာကာသာနဉ္စာယတနကုသိုလ်, ကြိယာဟူသော မဟဂ္ဂုတ် တရားကို ဧကန်အာရုံပြုကြပါသည်။စတုတ္ထာရုပ္ပဖြစ်သော နေဝသညာ နာသညာ ယတနစိတ် ၃-ပါးတို့သည် အာကိဉ္စညာယတနကုသိုလ်, ကြိယာဟူသော မဟဂ္ဂုတ် တရားကို ဧကန်အာရုံပြုကြပါသည်။]

➢ **မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာနိ–ဝယ် မဟဂ္ဂတာရမ္မဏတရားတို့ကို ဖော်ညွှန်းသော သင်္ဂဟ စုဏ္ဏိယပါဠိကား** ။ ။ ကမ္မဋ္ဌာန်းစာပိုဒ်-၃၇/၃၉-ပါဠိများကို ရေးလေ။

http://www.dhammadownload.com

ဧကန်အာရုံပြုသောစိတ် သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၃၃၄)

၆၃။ ပဉ္စဝိသ ပရိတ္တမှိ၊ ဆ စိတ္တာနိ မဟဂ္ဂတေ။
ကေဝိသတိ ဝေါဟာရေ၊ အဋ္ဌ နိဗ္ဗာနဂေါစရေ။

အနေကန်အာရုံပြုသောစိတ် သင်္ဂဟဂါထာ

ဝိသာနုတ္တရမုတ္တမှိ၊ အဂ္ဂမဂ္ဂဖလုဇ္ဇိတေ။
ပဉ္စ သဗ္ဗတ္ထ ဆစ္ဧတိ၊ သတ္တဓာ တတ္ထ သင်္ဂဟော။

(စာပိုဒ်-၆၁) ပညတ်ကိုသာ ဧကန်အာရုံပြုသော စိတ်များ ။ ။ ရူပါဝစရစိတ် ၁၅-ပါး၊ အာကာသာနဉ္စာယတနစိတ် ၃-ပါး၊ အာကိဉ္စညာယတနစိတ် ၃-ပါး၊ပေါင်း ၂၁ ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **သေသာနိ မဟဂ္ဂတစိတ္တာနိ–ဠ် သေသအပါဒါန်ကား** ။ ။ ဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ် ၃-ပါး၊ နေဝသညာ နာသညာယတနစိတ် ၃-ပါး၊ ပေါင်း ၆-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **သေသ–အရဏကား** ။ ။ ရူပါဝစရစိတ် ၁၅-ပါး၊အာကာသာနဉ္စာယတနစိတ် ၃ ပါး၊ အာကိဉ္စညာယတနစိတ် ၃-ပါး၊ပေါင်း ၂၁-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **သေသာနိ မဟဂ္ဂတစိတ္တာနိ–ဠ် မဟဂ္ဂတစိတ္တ–အရ ရူပပဌမဈာန်ကို ယူနဲ့သော် ပညတ္တာရမ္မဏာနိ–အရ ဖြစ်သင့်သောတရား** ။ ။ ကသိဏ်း ၁၀-ပါး၊ အသုဘ ၁၀-ပါး၊ အာနာပါနသတိ၊ ကာယဂတာသတိ၊ မေတ္တာ, ကရုဏာ, မုဒိတာအားဖြင့် ၂၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (ကမ္မဋ္ဌာန်း စာပိုဒ်-၂၁/၂၂/၂၃-တို့ကိုထောက်)

➢ **သေသာနိ မဟဂ္ဂတစိတ္တာနိ–ဠ် မဟဂ္ဂတစိတ္တ–အရ ရူပပဉ္စမဈာန်ကို ယူနဲ့သော် ပညတ္တာရမ္မဏာနိ–အရ ဖြစ်သင့်သောတရား** ။ ။ ကသိဏ်းပညတ် ၁၀-ပါး၊ အာနာပါနသတိ၊ ဥပေက္ခာ ပြဟ္မဝိဟာရတို့ဖြစ်ပါသည်။ (ကမ္မဋ္ဌာန်းစာပိုဒ်-၂၁/၂၄-ထောက်)

➢ **သေသာနိ မဟဂ္ဂတစိတ္တာနိ–ဠ် မဟဂ္ဂတစိတ္တ–အရ ရူပဒုတိယ/တတိယ/စတုတ္ထဈာန်ကို ယူနဲ့သော် ပညတ္တာရမ္မဏာနိ–အရ ဖြစ်သင့်သောတရား** ။ ။ ကသိဏ်း ၁၀-ပါး၊ အာနာပါနသတိ၊ မေတ္တာ, ကရုဏာ, မုဒိတာအားဖြင့် ၁၄-ပါးဖြစ်ပါသည်။ (ကမ္မဋ္ဌာန်းစာပိုဒ်-၂၁/၂၃-တို့ကိုထောက်)

(စာပိုဒ်-၆၂) နိဗ္ဗာန်ကိုသာ ဧကန်အာရုံပြုသောစိတ် ။ ။ လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၆၃) ဧကန်အာရုံပြုပုံ စုဏ္ဏိယပါဠိများ ။ ။ (စာပိုဒ်-၅၄/၅၅/၅၆/၆၀/၆၁/၆၂) တို့ဖြစ်သည်။

➢ **အနေကန်အာရုံပြုပုံ စုဏ္ဏိယပါဠိများ** ။ ။(စာပိုဒ်-၅၇/၅၈/၅၉)တို့ဖြစ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ **ပဥ္စဝီသ ပရိတ္တာမှိ–၌ ပဥ္စဝီသ–အရ** ။ ။ ဒွေးပဥ္စဝိညာဉ်-၁၀၊ မနောဓာတ် ၃-ပါး၊ သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် ၁-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ပေါင်း ၂၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၅၄/၅၅/၅၆-တို့ကိုထောက်)

➢ **ပရိတ္တာ–အရ= ပရိတ္တာ အမည်ရသောတရားများ** ။ ။ ကာမစိတ် ၅၄-ပါး၊ စေတသိက် ၅၂-ပါး၊ ရုပ် ၂၈-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဆ စိတ္တာနိ မဟဂ္ဂတေ–၌ ဆ–အရ** ။ ။ ဝိညာဏဥာယတနစိတ် ၃-ပါး၊ နေဝသညာ နာသညာယတနစိတ် ၃-ပါး၊ပေါင်း ၆-ပါးဖြစ်ပါသည်။(စာပိုဒ်-၆၀)ကိုထောက်

➢ **ဆ စိတ္တာနိ မဟဂ္ဂတေ–၌ မဟဂ္ဂတေ–အရ** ။ ။ အာကာသာနဥ္စာယတနကုသိုလ်, ကြိယာစိတ် ၂-ပါး၊ အာကိဥ္စညာယတနကုသိုလ်, ကြိယာစိတ် ၂-ပါး။ (ကမ္မဋ္ဌာန်းစာပိုဒ်-၃၇/၃၉-တို့ကိုထောက်)

➢ **ကေဝီသတိ ဝေါဟာရေ–၌ ကေဝီသတိ–အရ** ။ ။ ရူပစိတ် ၁၅-ပါး၊အာကာသာနဥ္စာယတနစိတ် ၃-ပါး၊ အာကိဥ္စညာယတနစိတ် ၃-ပါး+၂၁။(စာပိုဒ်-၆၁-ထောက်)

➢ **ကေဝီသတိ ဝေါဟာရေ–၌ ဝေါဟာရ–အရ** (ပညတ်အာရုံများ) ။ ။ ကသိုဏ်းပညတ် ၁၀-ပါး၊ အသုဘပညတ် ၁၀-ပါး၊ ကာယဂတာသတိ၏ အာရုံဖြစ်သော ကောဋ္ဌာသပညတ်၊အာနာပါနပညတ်၊ မေတ္တာ, ကရုဏာ, မုဒိတာ, ဥပေက္ခာ၏ အာရုံဖြစ်သော သတ္တဝါပညတ် ၄-ပါး၊ ကောင်းကင်ပညတ်၊ နတ္ထိဘောပညတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (ကမ္မဋ္ဌာန်းစာပိုဒ်-၂၁/၂၂/၂၃/၂၄/၂၅-တို့ကိုထောက်)

➢ **အဋ္ဌ နိဗ္ဗာန ဂေါစရေ–၌ အဋ္ဌ–အရ** ။ ။ လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၆၂-ကိုထောက်)

➢ **ဝီသာနုတ္တရမုတ္တမှိ–၌ ဝီသ–အရ** ။ ။ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ကာမာဝစရဇော ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၂၀-ဖြစ်ပါသည်။(စာပိုဒ်-၅၇-ကိုထောက်)

➢ **ဝီသာနုတ္တရမုတ္တမှိ–၌ အနုတ္တရမုတ္တ–အရ** ။ ။ လောကီစိတ် ၈၁-ပါး၊စေတသိက် ၅၂-ပါး၊ရုပ် ၂၈-ပါး၊ ပညတ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အဂ္ဂမဂ္ဂဖလုန္ဒိတေ–အရ** ။ ။ အရဟတ္တမဂ်, အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ် စိတ် ၈၇-ပါး စေတသိက် ၅၂-ပါး၊ ရုပ် ၂၈-ပါး၊ နိဗ္ဗာန်, ပညတ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပဥ္စ သဗ္ဗတ္ထ ဆစ္စေတိ–၌ ပဥ္စ–အရ** ။ ။ ဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာဝစရကုသိုလ်ဇော ၈-ပါး၊ ပဥ္စမဈာန် အဘိညာဉ်ကုသိုလ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၅-ပါး။(စာပိုဒ်-၅၈-ထောက်)

➢ **သဗ္ဗတ္ထ–အရ** ။ ။ အကျဉ်းအားဖြင့် ကာမ, မဟဂ္ဂုတ်, လောကုတ္တရာ, ပညတ်၊ အကျယ်အားဖြင့် စိတ် ၈၉-ပါး၊ စေတသိက် ၅၂-ပါး၊ ရုပ် ၂၈-ပါး၊ နိဗ္ဗာန်, ပညတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ **ဆဇ္ဇေတိ–၌ ဆ–အရ** ။ ။ ဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာဝစရ ကြိယာဇော ၄-ပါး၊ ကြိယာအဘိညာဉ် ၁-ပါး၊ဝုဋ္ဌောစိတ် ၁-ပါး၊ပေါင်း ၆-ပါး။(စာပိုဒ်-၅၉-ကိုထောက်)

➢ **သတ္တဓာ တတ္ထ သင်္ဂဟော–၌ သတ္တဓာ–အရ** (ပိဏ္ဍတ္ထ ၇-ပါး) ကား

(၁) ကာမကို ဧကန်အာရုံပြုသော စိတ်၊ (၂) မဟဂ္ဂုတ်ကို ဧကန်အာရုံပြုသော စိတ် (၃) ပညတ်ကို ဧကန်အာရုံပြုသောစိတ် (၄) နိဗ္ဗာန်ကို ဧကန်အာရုံပြုသောစိတ် (၅) အနုတ္တရမုတ္တမှိတရားကို အာရုံပြုသောစိတ် (၆) အဂ္ဂမဂ္ဂဖလုဇ္ဇိတေတရားကို အာရုံပြုသောစိတ် (၇) သဗ္ဗတ္ထတရားကို အာရုံပြုသောစိတ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

အာရမ္မဏိက	**အာရုံ**	
၅၄။ စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေး	ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ	(ကာမ အာရုံ)
သောတဝိညာဉ်ဒွေး	ပစ္စုပ္ပန်သဒ္ဒါရုံ	(ကာမ အာရုံ)
ဃာနဝိညာဉ်ဒွေး	ပစ္စုပ္ပန်ဂန္ဓာရုံ	(ကာမ အာရုံ)
ဇိဝှါဝိညာဉ်ဒွေး	ပစ္စုပ္ပန်ရသာရုံ	(ကာမ အာရုံ)
ကာယဝိညာဉ်ဒွေး	ပစ္စုပ္ပန်ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ	(ကာမ အာရုံ)
၅၅။ မနောဓာတ်-၃	ပစ္စုပ္ပန်ပဉ္စာရုံ	(ကာမ အာရုံ)
၅၆။ သန္တီ-၃၊မဟာဝိ-၈၊ဟသိ-၁	(ကာမစိတ်-၅၄၊စေ-၅၂၊ရုပ်-၂၈-ဟုဆိုအပ်သော) ကာမအာရုံ	
၅၇။ အကု-၁၂၊မဟာကုဝိပ်ဇော ၄၊မဟာကြိဝိပ်ဇော-၄	(ကီ-၈၁၊စေ-၅၂၊ရုပ်-၂၈၊ပညတ်ဟုဆိုအပ်သော) လောကုတ္တရာကြဉ် အလုံးစုံသောအာရုံ	
၅၈။ မဟာကုသမ်-၄၊ကုသိုလ် အဘိညာဉ်-၁	(အရဟတ္တမဂ်, အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ် စိတ်-၈၇၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈၊နိဗ္ဗာန် ပညတ်ဟုဆိုအပ်သော) အရဟတ္တမဂ်,အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ် အလုံးစုံအာရုံ	
၅၉။ မဟာကြိသမ်-၄၊ကြိယာ အဘိညာဉ်-၁၊ဝုဋ္ဌော-၁	(စိတ်-၈၉၊စေ-၅၂၊ရုပ်-၂၈၊နိဗ္ဗာန်, ပညတ်ဟုဆိုအပ်သော) အလုံးစုံအာရုံ	
၆၀။ ဝိညာ-၃၊နေဝ-၃	မဟဂ္ဂုတ်အာရုံ	
၆၁။ ရူပ-၁၅၊အာကာ-၃၊အာကိ-၃	ပညတ်အာရုံ	
၆၂။ လောကုတ္တရာစိတ်-၈	နိဗ္ဗာန်အာရုံ	

[အမှာ] နိဗ္ဗာန်၏ ဧကန်အာရမ္မဏိကတရား (၀၊) နိဗ္ဗာန်ကိုသာ အာရုံပြုသောစိတ် ဟု မေးလျှင်- စာပိုဒ်-၆၂-ကိုကြည့်၍ "လောကုတ္တရာစိတ်(၈)ပါး"ဟု ဖြေပါ။ နိဗ္ဗာန်၏ အနေကန် အာရမ္မဏိကတရား-ဟု မေးလျှင် နိဗ္ဗာန်အာရုံပါဝင်သော စာပိုဒ်-၅၈၊၅၉-တို့ကိုကြည့်၍ "မဟာကုသမ်-၄၊ကုဘိ-၁၊မဟာကြိသမ်-၄၊ကြိဘိ-၁၊ဝုဋ္ဌော-၁၊ပေါင်း ၁၁-

http://www.dhammadownload.com

ပါး"ဟု ဖြေပါ။

အာရုံ–၄ မျိုး။ ။ ကာမအာရုံ, မဟဂ္ဂုတ်အာရုံ, နိဗ္ဗာန်အာရုံ, ပညတ်အာရုံ-ဟု အာရုံ ၄-မျိုးခွဲထားပါ။ ထိုတွင်တစ်မျိုးတည်းကိုသာ အာရုံပြုပါက "ကေန်" နှစ်မျိုး သုံးမျိုး-စသည် အာရုံပြုပါက "အနေကန်"ဟု မှတ်သားထားပါ။

ကာမတရားကိုသာ ကေန်အာရုံပြုသောစိတ်= ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊မနောဓာတ်-၃၊ တဒါရုံ-၁၁၊ဟသိတုပွါဒ်-၁၊ပေါင်း ၂၅-ပါး။ (စာပိုဒ်-၅၄၅၅၊၅၆-တို့ကိုထောက်)

* **ကာမ–အနေကန်**= အကုသိုလ်-၁၂၊မဟာကုသိုလ်-၈၊မဟာကြိယာ-၈၊မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊အဘိညာဉ်ဒွေး၊ ပေါင်း ၃၁-ပါး။ (စာပိုဒ်-၅၇၊၅၈၊၅၉-တို့ကိုထောက်)

[အမှာ] "ကာမ–ကို အာရုံပြုသောစိတ်"ဟု သာမန်မေးပါက အထက်ပါ ၂-ပိုဒ်ကို ပေါင်း၍ ၅၆-ပါးဟု ဖြေပါ။

* **မဟဂ္ဂုတ်–ကေန်** ။ ။ ဝိညာဏဉ္စာယတန-၃၊နေဝသညာနာသညာ-၃+၆။

* **မဟဂ္ဂုတ်–အနေကန်** ။။ အကုသိုလ်-၁၂၊မဟာကုသိုလ်-၈၊မဟာကြိယာ-၈၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊အဘိညာဉ်ဒွေး၊ ပေါင်း ၃၁-ပါး။ (စာပိုဒ်-၅၇၊၅၈၊၅၉-ထောက်)

* **နိဗ္ဗာန်–ကေန်** ။ ။လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး။ (စာပိုဒ်-၆၂-ကိုထောက်)

* **နိဗ္ဗာန်–အနေကန်** ။ ။ မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်-၄၊မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်-၄၊မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊အဘိညာဉ်ဒွေး+၁၁။ (စာပိုဒ်-၅၈၊၅၉-တို့ကိုထောက်)

* **ပညတ်–ကေန်** ။ ။ ရူပါဝစရစိတ်-၁၅၊အာကာသာနဉ္စာ-၃၊အာကိဉ္စညာ-၃+၂၁။

* **ပညတ်–အနေကန်** ။ အကုသိုလ်-၁၂၊မဟာကုသိုလ်-၈၊မဟာကြိယာ-၈၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊အဘိညာဉ်ဒွေး၊ ပေါင်း ၃၁-ပါး။ (စာပိုဒ်-၅၇၊၅၈၊၅၉-တို့ကိုထောက်)

* **ပစ္စုပ္ပန်–ကေန်** ။ ။ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊မနောဓာတ်-၃+၁၃။ (စာပိုဒ်-၅၄၊၅၅)

* **ပစ္စုပ္ပန်, အတိတ်, အနာဂတ်–အနေကန်** ။ ။ တဒါရုံ-၁၁၊ဟသိတုပွါဒ်-၁၊ အကုသိုလ်-၁၂၊မဟာကုသိုလ်-၈၊မဟာကြိယာ-၈၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊အဘိညာဉ်ဒွေး။။

* **အတိတ်–ကေန်** ။ ။ ဝိညာဏဉ္စာယတန-၃၊နေဝသညာနာသညာ-၃+၆။

* **ကာလဝိမုတ်–ကေန်** ။ ။ရူပါဝစရစိတ်-၁၅၊အာကာသာနဉ္စာ-၃၊အာကိဉ္စညာယတနစိတ်-၃၊လောကုတ္တရာစိတ်-၈၊ ပေါင်း ၂၉-ပါး။(စာပိုဒ်- ၆၁/၆၂)ကိုထောက်။

* **ကာလဝိမုတ်–အနေကန်** ။ ။ အကုသိုလ်-၁၂၊မဟာကုသိုလ်-၈၊မဟာကြိယာ-၈၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊အဘိညာဉ်ဒွေး၊ ပေါင်း ၃၁-ပါး။ (စာပိုဒ်-၅၇၊၅၈၊၅၉)

* **အဿဇ္ဇာ–ကေန်** ။ ။ ဝိညာဏဉ္စာယတန-၃၊နေဝသညာနာသညာ-၃+၆။

* **အဿဇ္ဇာ/ဗဟိဒ္ဓ–အနေကန်** ။ ။ အကုသိုလ်-၁၂၊ဒွေးပဉ္စ-၁၀၊မနောဓာတ်-၃၊ တဒါရုံ-၁၁၊မနောဒွါ-၁၊ဟသိတုပွါဒ်-၁၊မဟာကု-၈၊မဟာကြိ-၈၊အဘိညာဉ်ဒွေး+၅၆။

http://www.dhammadownload.com

* **ဗဟိဒ္ဓ–ဧကန်** ။ ။ ရူပါဝစရစိတ်-၁၅၊အာကာသာနဉ္စာ-၃၊လောကုတ္တရာ-၈+၂၆။

* **ပရမတ်–ဧကန်** ။ ။ ဒွေးပဉ္စ-၁၀၊မနောဓာတ်-၃၊တဒါရုံ-၁၁၊ဟသိတုပ္ပါဒ်-၁၊ဝိညာဏဉ္စာယတန-၃၊နေဝသညာနာသညာ-၃၊လောကုတ္တရာစိတ်-၈+၃၉။

* **ပရမတ်–အနေကန်** ။ ။ အကုသိုလ်-၁၂၊မဟာကုသိုလ်-၈၊မဟာကြိယာ-၈၊မနော ဒွါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊အဘိညာဉ်ဒွေး၊ ပေါင်း ၃၁-ပါး။ (စာပိုဒ်-၅၇၊၅၈၊၅၉-ကိုထောက်)

* **ဈာန်–ဧကန်** ။။ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊မနောဓာတ်-၃+၁၃။(စာပိုဒ်-၅၄/၅၅)

* **ဈာန်–အနေကန်** ။ ။ အကုသိုလ်-၁၂၊တဒါရုံ-၁၁၊မနောဒွါရာ-၁၊ဟသိတုပ္ပါဒ်-၁၊ မဟာကုသိုလ်-၈၊မဟာကြိယာ-၈၊အဘိညာဉ်ဒွေး၊ ပေါင်း ၄၃-ပါး။(၅၆/၇/၈/၉)

* **နာမ်–ဧကန်** ။ ။ ဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ် ၃-ပါး၊နေဝသညာ နာသညာယတနစိတ် ၃-ပါး၊လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး။ (စာပိုဒ်- ၆၀/၆၂) ကိုထောက်။

* **နာမ်–အနေကန်** ။ အကုသိုလ်-၁၂၊တဒါရုံ-၁၁၊မနောဒွါရာ-၁၊ဟသိတုပ္ပါဒ်-၁၊ မဟာကုသိုလ်-၈၊မဟာကြိယာ-၈၊အဘိညာဉ်ဒွေး၊ ပေါင်း ၄၃-ပါး။(၅၆/၇/၈/၉)

➢ **ပစ္စုပ္ပန် ဈာန်ကို အာရုံပြုသောစိတ်** = အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေး၊ တဒါရုံ ၁၁-ပါး၊ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် ၁-ပါး၊မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊မနောဓာတ်-၃-ပါး၊မဟာကုသိုလ် ၈-ပါး၊မဟာကြိယာ ၈-ပါး၊အဘိညာဉ်ဒွေး၊ ပေါင်း ၄၈-ပါး။

* **ပစ္စုပ္ပန် ဈာန်–ဧကန်** ။။ စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေး ဖြစ်ပါသည်။

* **ပစ္စုပ္ပန် ဈာန်–အနေကန်** ။ ။ အကုသိုလ်-၁၂၊တဒါရုံ-၁၁၊ဟသိတုပ္ပါဒ်-၁၊ မနောဒွါရာ-၁၊မနောဓာတ်-၃၊မဟာကုသိုလ်-၈၊မဟာကြိယာ-၈၊အဘိညာဉ်ဒွေး+၄၆။

[**အမှာ**] ပစ္စုပ္ပန် သဒ္ဒါရုံဖြစ်က "သောတဝိညာဉ်ဒွေး-စသည် ပြောင်းလဲပေးပါ။

* **ပစ္စုပ္ပန် ပဥ္စာင်္ဂ–ဧကန်** ။ ။ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊မနောဓာတ်-၃+၁၃။

* **ပစ္စုပ္ပန် ပဥ္စာင်္ဂ–အနေကန်** ။ ။ အကုသိုလ်-၁၂၊တဒါရုံ-၁၁၊မနောဒွါရာ-၁၊ဟသိတုပ္ပါဒ်-၁၊ မဟာကုသိုလ်-၈၊မဟာကြိယာ-၈၊အဘိညာဉ်ဒွေး၊ ပေါင်း ၄၃-ပါး။

* **ဓမ္မာင်္ဂ–ဧကန်** ။ ။ ရူပါဝစရစိတ်-၁၅၊အရူပ-၁၂၊လောကုတ္တရာစိတ်-၈+၃၅။

* **ဓမ္မာင်္ဂ–အနေကန်** ။ အကုသိုလ်-၁၂၊တဒါရုံ-၁၁၊မနောဒွါရာ-၁၊ဟသိတုပ္ပါဒ်-၁၊ မဟာကုသိုလ်-၈၊မဟာကြိယာ-၈၊အဘိညာဉ်ဒွေး၊ ပေါင်း ၄၃-ပါးဖြစ်ပါသည်။

* **အကုသိုလ်စေတသိက် ၁၄–ပါးသည်**= လောကုတ္တရာကြဉ် အလုံးစုံကိုအာရုံပြုသည်။

* **အပွဓညာ စေတသိက် ၂–ပါးသည်**= သတ္တဝါပညတ်၊ဗဟိဒ္ဓ၊ကာလဝိမုတ်၊ ဓမ္မာရုံကိုသာ အာရုံပြုပါသည်။ (ပဥ္စာရုံကို အာရုံ မပြုပါ)

* **ဏ္ဍာသာ စေတသိက်သည်**= လောကုတ္တရာကြဉ် ဗဟိဒ္ဓကိုသာ အာရုံပြုသည်။ (အဖျတ္တကို အာရုံ မပြုနိုင်ပါ။)

http://www.dhammadownload.com

ဝတ္ထုသင်္ဃာ

(စိတ်, စေတသိက်တို့၏မှီရာ) ဝတ္ထု ၆-ပါး

၆၄။ ဝတ္ထုသင်္ဃော ဝတ္ထုနိ နာမ စက္ခု, သောတ, ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယ ဟဒယဝတ္ထု စေတိ ဆဗ္ဗိဓာနိ ဘဝန္တိ။

ဝတ္ထုဖြင့် ဘုံကို ဝေမန်ခြင်း

၆၅။ တာနိ ကာမလောကေ သဗ္ဗာနိပိ လဗ္ဘန္တိ။

၆၆။ ရူပလောကေ ပန ဃာနာဒိတ္တယံ နတ္ထိ။

၆၇။ အရူပလောကေ ပန သဗ္ဗာနိပိ န သံဝိဇ္ဇန္တိ။

---

* **လောကိဝိဂတိ–သည်** = ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုဟု သမုတ်အပ်သည့် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ကာမစိတ်, စေတသိက်, ရုပ်, နာမ်တရားကိုသာ အာရုံပြုပါသည်။

* **လောကုတ္တရာဝိဂတိ–သည်** = နိဗ္ဗာန် ကာလဝိမုတ် အပွမာဏတရားကို အာရုံပြု၏။ * **ကြွင်း စေတသိက် ၃၃–ပါးသည်** = အလုံးစုံကို အာရုံပြုပါသည်။

➢ **ဝတ္ထုဖြင့် ဘုံကိုဝေမန်ပုံ** (စာပိုဒ်-၆၅/၆၆/၆၇)

(စာပိုဒ်-၆၅) ကာမဘုံ၌ ဝတ္ထုရုပ် ၆-ပါးလုံး ရနိုင်ပါသည်။ ➢ **ကာမဘုံ၌သာ ရနိုင်သော ဝတ္ထု**= ဃာနဝတ္ထု, ဇိဝှါဝတ္ထု, ကာယဝတ္ထု-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (၆၆-ထောက်)

(စာပိုဒ်-၆၆) ရူပဘုံ၌ ဃာနဝတ္ထု, ဇိဝှါဝတ္ထု, ကာယဝတ္ထု ၃-ပါးမရှိ၊ စက္ခုဝတ္ထု, သောတဝတ္ထု, ဟဒယဝတ္ထု ၃-ပါးသာ ရနိုင်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၆၇) အရူပဘုံ၌ ဝတ္ထုရုပ် ၆-ပါးလုံး မရနိုင်ပါ။(၀၀) မရှိပါ။

➢ **ဝိညာဏဉ္စာယတနဗြဟ္မာမင်း၏ သန္တာန်၌ နှလုံးသား ရှိ/မရှိ**

အရူပလောကေ ပန သဗ္ဗာနိပိ န သံဝိဇ္ဇန္တိ-ကိုထောက်၍ (အရူပဘုံ၌ ဝတ္ထုရုပ် ၆-ပါးလုံး မရနိုင်သောကြောင့်) ဝိညာဏဉ္စာယတနဗြဟ္မာမင်း၏ သန္တာန်၌ နှလုံးသား မရှိပါ။

➢ **ကာမဘုံ၌ ရနိုင်သောဓာတ်များကို အရဖကာက်နှင့်တကွ ယှဉ်တွဲပြပုံ**

ကာမဘုံ၌= စက္ခုဝိညာဏဓာတ်-စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေး၊ သောတဝိညာဏ ဓာတ်=သောတဝိညာဉ်ဒွေး၊ ဃာနဝိညာဏဓာတ်=ဃာနဝိညာဉ်ဒွေး၊ ဇိဝှါဝိညာဏဓာတ်=ဇိဝှါဝိညာဉ်ဒွေး၊ ကာယဝိညာဏဓာတ်=ကာယဝိညာဉ်ဒွေး၊ **မနောဓာတ်**=ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေး။ **မနောဝိညာဏဓာတ်**=အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းဟသိတုပ္ပါဒ်၊ ကာမာဝစရသောဘနစိတ် ၂၄-ပါး၊ အပွနာဇော ၂၆-ပါး။

http://www.dhammadownload.com

ဝတ္ထုဖြင့် စတ်ကို ဧဝမနုံစြင်း/ဝတ္ထုရှုပ်ကို ဧကန်မှိပုံ့ပြ–၆၈/၆၉/၇၀

၆၈။ တတ္ထ ပဉ္စဝိညာဏာဓာတုယော ယထာဂ္ဂမံ ဧကန္တေန ပဉ္စပသာဒ ဝတ္ထူနိ နိဿာယေဝ ပဝတ္တန္တိ။

ဟဒယဝတ္ထုကို ဧကန်မှိပုံ့ပြ (၆၉/၇၀) (နိ-၃၃၅)

၆၉။ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန သမ္ပဋိစ္ဆနသခ်ိတာ ပန မနောဓာတု စ ဟဒယံ နိဿိတာယေဝ ပဝတ္တန္တိ။

၇၀။ အဝသေသာ ပန မနောဝိညာဏဓာတုသခ်ိတာ စ သန္တီရဏ မဟာဝိပါက ပဋိဃဒွယ ပဌမမဂ္ဂ ဟသန ရူပါဝစရဝသေန ဟဒယံ နိဿာယေဝ ပဝတ္တန္တိ။

(စာပိုဒ်-၆၈) ယထာဂ္ဂမံ–အရ ဝိညာဏဓာတ်နှင့် ဝတ္ထုရှုပ်တို့ကို တွဲစပ်ပုံ

စက္ခုဝိညာဏဓာတ်(စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေး)သည် စက္ခုဝတ္ထုကို ကေန်မှီပါသည်။သောတဝိညာဏဓာတ် (သောတဝိညာဉ်ဒွေး) သည် သောတဝတ္ထုကို ဧကန်မှီပါသည်။ဃာနဝိညာဏဓာတ်(ဃာနဝိညာဉ်ဒွေး)သည် ဃာနဝတ္ထုကို ဧကန်မှီပါသည်။ဇိဝှါဝိညာဏ ဓာတ် (ဇိဝှါဝိညာဉ်ဒွေး) သည် ဇိဝှါဝတ္ထုကို ဧကန်မှီပါသည်။ ကာယဝိညာဏဓာတ် (ကာယဝိညာဉ်ဒွေး)သည် ကာယဝတ္ထုကို ကေန်မှီပါသည်။

(စာပိုဒ်-၆၉) ဟဒယဝတ္ထုကို မှီသောစိတ် ။ ။ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေးဟု ဆိုအပ်သော မနောဓာတ်သည် ဟဒယဝတ္ထုကို ဧကန်(အမြဲ) မှီပါသည်။

➢ **မနောဓာတ်အမည်ရသောစိတ်ကား** ။ ။ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ၂ ပါး၊ ပေါင်း ၃-ပါးဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၆၉)ကိုထောက်။

(စာပိုဒ်-၇၀) အဝဧသေသာ ပန မနောဝိညာဏဓာတုသခ်ိတာ–၌ အဝဧသေသအပါဒါန်ကား ။ ။ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊ မနောဓာတ် ၃-ခုတို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အဝဧသေသ–အရ/ဟဒယဝတ္ထုရှုပ်ကို အမြဲတမ်းမှီ၍ဖြစ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်** ။ ။ သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး၊ သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၁-ပါး၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် ၁-ပါး၊ ရူပစိတ် ၁၅-ပါး ပေါင်း ၃၀-ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဟဒယဝတ္ထုကို ဧကန်(အမြဲ) မှီသောစိတ်များ** ။ ။ မနောဓာတ် ၃-ပါး၊သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး၊ သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၁-ပါး၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် ၁-ပါး၊ ရူပစိတ် ၁၅-ပါး၊ ပေါင်း ၃၃-ဖြစ်ပါသည်။(ပိုဒ်--၆၉/၇၀)

http://www.dhammadownload.com

ဟဒယဝတ္ထုကို အနေကန်မှီပုံပြ (၇၁) (နိ-၃၃၅)

၇၁။ အဝသေသာ ကုသလာကုသလ ကိရိယာနုတ္တရဝသေန ပန နိဿာယ ဝါ အနိဿာယ ဝါ။

၇၂။ အာရုပ္ပဝိပါကဝသေန ဟဒယံ အနိဿာယေဝါတိ။

ဝတ္ထုရှုပ်နှင့် ဘုံစိတ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာများ (နိ-၃၃၆)

၇၃။ ဆဝတ္ထုံ နိဿိတာ ကာမေ၊ သတ္တ ရူပေ စတုဗ္ဗိဓာ။
တိ ဝတ္ထုံ နိဿိတာ ရူပေ၊ ဓာတွေကာ နိဿိတာ မတာ။

၇၄။ တေစတ္တာလီသ နိဿာယ၊ ဒွေစတ္တာလီသ ဇာယရေ။
နိဿာယ စ အနိဿာယ၊ ပါကာရုပ္ပါ အနိဿိတာ။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟေ ပကိဏ္ဏကသင်္ဂဟ ဝိဘာဂေါနာမ တတိယော ပရိစ္ဆေဒေါ။

(စာပိုဒ်-၇၁) အဝသေသာ ကုသလာကုသလ-၌ အဝသေသ အပါဒါန်ကား

လောကီကုသိုလ်ကိုထောက်လျှင် ရူပကုသိုလ် ၅-ပါး၊ အကုသိုလ်ကိုထောက်လျှင် ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး၊ ကြိယာကိုထောက်လျှင် ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်၊ ရူပကြိယာ ၅-ပါး၊ အနုတ္တရကိုထောက်လျှင် သောတာပတ္တိမဂ်ကို ယူရပါမည်။

➢ **အဝသေသ-အရ/သဝတ္ထုကာ ဝတ္ထုကစိတ်များ/ဒွေစတ္တာလီသ ဇာယရေ-၌ ဒွေစတ္တာလီသ-အရ/ ဟဒယဝတ္ထုကို အနေကန် မှီသောစိတ်များ/ရံခါမှီ-ရံခါ မမှီသောစိတ်များ/နိဿာယ-အနိဿာယ ၂-မျိုးရသော စိတ်များ /ဟဒယဝတ္ထုရှုပ်ကို ရံခါမှီ၍ဖြစ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်** ။ ။ လောဘမူစိတ် ၈-ပါး၊မောဟမူစိတ် ၂-ပါး၊မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟာကြိယာစိတ် ၈-ပါး၊ အရူပကုသိုလ်စိတ် ၄-ပါး၊ အရူပကြိယာစိတ် ၄-ပါး၊ သောတာပတ္တိမဂ်ကြဉ် လောကုတ္တရာစိတ် ၇-ပါး၊ ပေါင်း ၄၂-ပါးဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၇၁-ကိုထောက်)

(စာပိုဒ်-၇၂) ဟဒယဝတ္ထုရှုပ်ကို လုံးဝ မမှီသောစိတ်/ဧကန် အဝတ္ထုကစိတ်များ/ ဟဒယဝတ္ထုရှုပ်ကို မမှီဘဲဖြစ်သော မနောဝိညာဏဓာတ် ။ ။အရူပဝိပါက် ၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၇၃) ဆဝတ္ထုံ နိဿိတာ ကာမေ သတ္တ-၌ ဆဝတ္ထုံ-အရ ။ စက္ခုဝတ္ထု, သောတဝတ္ထု, ဃာနဝတ္ထု, ဇိဝှါဝတ္ထု, ကာယဝတ္ထု, ဟဒယဝတ္ထု တို့ဖြစ်ပါသည်။

သတ္တ-အရကား ။ ။ စက္ခုဝိညာဏဓာတ်, သောတဝိညာဏဓာတ်, ဃာနဝိညာဏဓာတ်, ဇိဝှါဝိညာဏဓာတ်, ကာယဝိညာဏဓာတ်, မနောဓာတ်, မနောဝိညာဏဓာတ်။

http://www.dhammadownload.com

* **ရူပေ စတုဗ္ဗိဓာ တိဝတ္ထုံ–၌ စတုဗ္ဗိဓာ–အရကား** ။ ။ စက္ခုဝိညာဏဓာတ်, သောတဝိညာဏဓာတ်, မနောဓာတ်, မနောဝိညာဏဓာတ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

* **တိဝတ္ထုံ–အရကား** ။ ။ စက္ခုဝတ္ထု, သောတဝတ္ထု, ဟဒယဝတ္ထုတို့ဖြစ်ပါသည်။

* **ဓာတွေကာ နိဿိတာ မတာ–၌ ဧက–အရ [ဓာတု–အရ] ကား** ။ ။ မနောဝိညာဏဓာတ် ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၇၄) တေစတ္တာလီသ နိဿာယ၌ တေစတ္တာလီသ–အရ / ဧကန်သဝတ္ထုကစိတ်

ဝတ္ထုရှုပ်ကို ဧကန်(အမြဲ)မှီသောစိတ်များကား = ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊မနောဓာတ် ၃-ပါး၊သန္တီရဏ ၃-ပါး၊မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး၊သောတာပတ္တိမဂ် ၁-ပါး၊ဟသိတုပွါဒ် ၁-ပါး၊ရူပစိတ် ၁၅-ပါး၊ပေါင်း ၄၃-ပါး။(ပိုဒ်-၆၈၊၆၉၊၇၀-ထောက်)

➢ **ရူပဘုံ, အရူပဘုံတို့၌ ရနိုင်သောဓာတ်များကို အရကောက်နှင့်တက္ခ ယှဉ်တွဲပြုပုံ**

ရူပဘုံ၌ =စက္ခုဝိညာဏဓာတ်-စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေး၊ သောတဝိညာဏဓာတ်= သောတဝိညာဉ်ဒွေး၊ မနောဓာတ်=ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေး။မနောဝိညာဏဓာတ်= လောဘမူ ၈၊မောဟမူ-၂၊သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ဟသိတုပွါဒ်၊ မဟာကုသိုလ်-၈၊ မဟာကြိယာ-၈၊အပွနာဇော ၂၆-ပါး၊ ရူပဝိပါက် ၅-ပါး။* **အရူပဘုံ၌** = မနောဝိညာဏဓာတ်= လောဘမူ-၈၊ဒေါသမူ-၂၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကုသိုလ် ၈၊ မဟာကြိယာ-၈၊အရူပစိတ် ၁၂-ပါး၊ သောတာပတ္တိမဂ်ကြဉ် လောကုတ္တရာစိတ် ၇-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

* **ဟဒယဝတ္ထုကို အမြဲမှီသော စေတသိက်** ။ ။ ဒေါသ, ဣဿာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ ၄-ပါး၊အပွမညာ ၂-ပါးတို့ဖြစ်ပါသည်။

* **ဝတ္ထု ၆–ပါးလုံးကို ရံခါမှီသော စေတသိက်** ။ ။ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေ-၇။

* **ကာမဘုံ၌ဖြစ်ခိုက် ဟဒယဝတ္ထုကိုမှီ၍ အရူပဘုံ၌ဖြစ်ခိုက် မမှီသော စေတသိက်များကား** ။ ။ ပကိဏ်းစေတသိက် ၆-ပါး၊မောစတုက် ၄-ပါး၊လောဘ,ဒိဋ္ဌိ, မာန,ထိန,မိဒ္ဓ,ဝိစိကိစ္ဆာ၊အပွမညာကြဉ် သောဘနစေတသိက် ၂၃-ပါး၊+၃၉-ပါး။

➢ **စိတ်(၈၉)ပါးကို ဝေဒနာ–စသည်ဖြင့် ဝေဖန်ပုံ**

* **လောဘမူစိတ် ၈–ပါးသည်= ဝေဒနာအားဖြင့်**-သောမနဿဝေဒနာ,ဥပေက္ခာဝေဒနာ၊ **ဟိတ်အားဖြင့်**-ဒွိဟိတ်၊ **ကိစ္စအားဖြင့်** ဇောကိစ္စ၊ **ဒွါရအားဖြင့်** ၆-ဒွါရ၊ **အာရုံအားဖြင့်** လောကုတ္တရာကြဉ် အလုံးစုံအာရုံ၊ **ဝတ္ထုအားဖြင့်** ဟဒယဝတ္ထုကို ရံခါမှီ-ရံခါ မမှီပါ။

* **ဒေါသမူစိတ် ၂–ပါးသည်=** ဒေါမနဿဝေဒနာ၊ဒွိဟိတ်၊ဇောကိစ္စ၊၆-ဒွါရ၊လောကုတ္တရာကြဉ် အလုံးစုံအာရုံ၊ဟဒယဝတ္ထုကို အမြဲမှီပါသည်။

* **မောဟမူစိတ် ၂–ပါးသည်=** ဥပေက္ခာဝေဒနာ၊ဧကဟိတ်၊ဇောကိစ္စ၊၆-ဒွါရ၊လော

F-9

http://www.dhammadownload.com

ကုတ္တရာကြဉ် အလုံးစုံသောအာရုံ၊ဟဒယဝတ္ထုကို ရံခါမှီ-ရံခါမမှီပါ။

* **စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေးသည်**= ဥပေက္ခာဝေဒနာ၊အဟိတ်၊ဒဿနကိစ္စ၊စက္ခုဒွါရပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ၊စက္ခုဝတ္ထုကို မှီပါသည်။ * **သောတဝိညာဉ်ဒွေးသည်** = ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ၊ အဟိတ်၊ သဝနကိစ္စ၊ သောတဒွါရ၊ ပစ္စုပ္ပန်သဒ္ဒါရုံ၊ သောတဝတ္ထုဖြစ်ပါသည်။

ဃာနဝိညာဉ်ဒွေးသည်= ဥပေက္ခာဝေဒနာ၊အဟိတ်၊ဃာယနကိစ္စ၊ဃာနဒွါရပစ္စုပ္ပန်ဂန္ဓာရုံ၊ ဃာနဝတ္ထု ဖြစ်ပါသည်။ * **ဇိဝှါဝိညာဉ်ဒွေးသည်**= ဥပေက္ခာဝေဒနာ၊ အဟိတ်၊ သာယနကိစ္စ၊ ဇိဝှါဒွါရ၊ ပစ္စုပ္ပန် ရသာရုံ၊ ဇိဝှါဝတ္ထု ဖြစ်ပါသည်။

* **ကာယဝိညာဉ်ဒွေးသည်**= သုခဝေဒနာ, ဒုက္ခဝေဒနာ၊အဟိတ်၊ဖုသနကိစ္စ၊ကာယဒွါရပစ္စုပ္ပန်ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ကာယဝတ္ထု ဖြစ်ပါသည်။ **သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေးသည်**= ဥပေက္ခာဝေဒနာ၊ အဟိတ်၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းကိစ္စ၊ ၅-ဒွါရ၊ ပစ္စုပ္ပန် ပဉ္စာရုံ၊ ဟဒယဝတ္ထုကိုအမြဲမှီပါသည်။

* **ဥပေက္ခာသန္တီရဏ ၂-ပါးသည်**= ဥပေက္ခာဝေဒနာ၊အဟိတ်၊ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိ, တဒါရုံ, သန္တီရဏကိစ္စ၊ ရံခါ ၆-ဒွါရ, ရံခါဒွါရဝိမုတ်၊ကာမအာရုံ၊ဟဒယဝတ္ထု။

* **သောမနဿ သန္တီရဏသည်**= သောမနဿဝေဒနာ၊ အဟိတ်၊ သန္တီရဏကိစ္စ, တဒါရုံကိစ္စ၊ ၆-ဒွါရ၊ ကာမအာရုံ၊ [သန္တီရဏကိစ္စတပ်ခိုက် ပစ္စုပ္ပန်ပဉ္စာရုံ၊တဒါရုံကိစ္စတပ်ခိုက် ကာမအာရုံ] ဟဒယဝတ္ထုကို အမြဲမှီပါသည်။

* **ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းသည်**= ဥပေက္ခာဝေဒနာ၊ အဟိတ်၊ အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စ၊ ၅-ဒွါရ၊ ပစ္စုပ္ပန်ပဉ္စာရုံ၊ ဟဒယဝတ္ထုကို အမြဲမှီပါသည်။

* **မနောဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း[ဥဒ္ဓစ္စာ]သည်**= ဥပေက္ခာဝေဒနာ၊အဟိတ်၊ဝုဋ္ဌေကိစ္စ,အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စ၊ ၆-ဒွါရ၊ အလုံးစုံအာရုံ၊ [ဝုဋ္ဌေကိစ္စတပ်ခိုက် ပစ္စုပ္ပန်ပဉ္စာရုံ၊အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စတပ်ခိုက် အလုံးစုံအာရုံ] ဟဒယဝတ္ထုကို ရံခါမှီ-ရံခါ မမှီပါ။

* **ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်သည်**= သောမနဿဝေဒနာ၊ အဟိတ်၊ ဇောကိစ္စ၊ ၆-ဒွါရ၊ ကာမ အာရုံ၊ ဟဒယဝတ္ထုကို အမြဲမှီပါသည်။

* **မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္မယုတ် ၄-ပါးသည်**= သောမနဿဝေဒနာ,ဥပေက္ခာဝေဒနာ၊တိဟိတ်၊ဇောကိစ္စ၊၆-ဒွါရ၊အရဟတ္တမဂ်, အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ် အလုံးစုံအာရုံ၊ ဟဒယဝတ္ထုကို ရံခါမှီ-ရံခါ မမှီပါ။ * **မဟာကုသိုလ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ၄-ပါးသည်**= သောမနဿဝေဒနာ,ဥပေက္ခာဝေဒနာ၊ဒွိဟိတ်၊ဇောကိစ္စ၊ ၆-ဒွါရ၊ လောကုတ္တရာကြဉ် အလုံးစုံအာရုံ၊ဟဒယဝတ္ထုကို ရံခါမှီ - ရံခါ မမှီပါ။
ရံခါ မမှီပါ။

* **မဟာဝိပါက် ၈-ပါးသည်**= သောမနဿဝေဒနာ,ဥပေက္ခာဝေဒနာ၊ဟိတ်အားဖြင့် သမ္မယုတ် ၄-ပါးသည် တိဟိတ်၊ ဝိပ္ပယုတ် ၄-ပါးသည် ဒွိဟိတ်၊ ပဋိသန္ဓေ,ဘဝင်,စုတိ,

http://www.dhammadownload.com

တဒါရုံကိစ္စ၊ ရုံခါ ၆-ဒွါရ၊ ရုံခါ ဒွါရဝိမုတ်၊ ကာမအာရုံ၊ ဟဒယဝတ္ထုကို အမြဲမှီပါသည်။

* **မဟာကြီယာ ဉာဏသမ္မယုတ် ၄-ပါးသည်**= သောမနဿဝေဒနာ, ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ၊တိဟိတ်၊ဇောကိစ္စ၊၆-ဒွါရ၊အလုံးစုံအာရုံ၊ဟဒယဝတ္ထုကို ရုံခါမှီ-ရုံခါ မမှီပါ။

* **မဟာကြီယာ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ၄-ပါးသည်**= သောမနဿဝေဒနာ, ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ၊ဒွိဟိတ်၊ဇောကိစ္စ၊၆-ဒွါရ၊လောကုတ္တရာကြဉ် အလုံးစုံအာရုံ၊ဟဒယဝတ္ထုကို ရုံခါမှီ ရုံခါ မမှီပါ။* **ရူပကုသိုလ်-ရူပကြီယာ ၁၀-ပါးသည်**= သောမနဿဝေဒနာ, ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ၊ တိဟိတ်၊ဇောကိစ္စ၊မနောဒွါရ၊ပညတ်အာရုံ၊ဟဒယဝတ္ထုကို အမြဲမှီပါသည်။

* **ရူပဝိပါက် ၅-ပါးသည်**= သောမနဿဝေဒနာ, ဥပေက္ခာဝေဒနာ၊တိဟိတ်၊ ပဋိသန္ဓေ,ဘဝင်,စုတိကိစ္စ၊ဒွါရဝိမုတ်၊ ပညတ်အာရုံ၊ ဟဒယဝတ္ထုကို အမြဲမှီပါသည်။

➢ **အဘိညာဉ်ဓွေး၏ အာရုံ** ။ ။ ကုသိုလ် အဘိညာဉ်သည် အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ် အလုံးစုံကို အာရုံပြုပါသည်။ ကြိယာအဘိညာဉ်သည် အလုံးစုံကို အာရုံပြုပါသည်။ ➢ **ရူပါဝစရကုသိုလ် ပဉ္စမစျာန်စိတ် အာရုံ** ။ ။ အဘိညာဉ်ကိစ္စ တပ်ခိုက် အရဟတ္တမဂ်, အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ် အလုံးစုံကို အာရုံပြုပါသည်။ အဘိညာဉ် ကိစ္စ မတပ်ခိုက် ပညတ်ကို အာရုံပြုပါသည်။ (စာပိုဒ်-၅၈/၆၁-တို့ကိုထောက်)

➢ **ရူပါဝစရ ကြိယာပဉ္စမစျာန်စိတ်၏ အာရုံ** ။ ။ အဘိညာဉ်ကိစ္စတပ်ခိုက် အလုံးစုံကို အာရုံပြုပါသည်။ အဘိညာဉ်ကိစ္စ မတပ်ခိုက် ပညတ်ကို အာရုံပြုပါသည်။ (စာပိုဒ် ၅၉/၆၁-တို့ကိုထောက်) * **အဘိညာဉ်ဓွေး [ရူပကုသိုလ် ပဉ္စမစျာန်-ရူပကြီယာ ပဉ္စမစျာန်]သည်** = ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ၊တိဟိတ်၊ ဇောကိစ္စ၊ မနောဒွါရ၊ ကုသိုလ်အဘိညာဉ်သည် အရဟတ္တမဂ်, အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ် အလုံးစုံအာရုံ၊ ကြိယာအဘိညာဉ်သည် အလုံးစုံအာရုံ၊ ဟဒယဝတ္ထုကို အမြဲမှီပါသည်။

* **အရူပကုသိုလ်, အရူပကြီယာ ၈-ပါးသည်**= ဥပေက္ခာဝေဒနာ၊တိဟိတ်၊ဇောကိစ္စ မနောဒွါရ၊ အာရုံအားဖြင့်-ဝိညာ-ကု ကြိ-၂နေဝ-ကု ကြိ ၂-ပါးသည် မဟဂ္ဂုတ်အာရုံ၊ အာကာသာနဉ္စာယတနကုသိုလ်, ကြိယာ-၂၊အာကိဉ္စညာယတနကုသိုလ် ကြိယာ-၂ ပါးသည် ပညတ်အာရုံ၊ ဟဒယဝတ္ထုကို ရုံခါမှီ ရုံခါ မမှီပါ။

* **အရူပဝိပါက် ၄-ပါးသည်**= ဥပေက္ခာဝေဒနာ၊တိဟိတ်၊ ပဋိသန္ဓေ,ဘဝင်,စုတိကိစ္စ၊ ဒွါရဝိမုတ်၊ အာရုံအားဖြင့် ဝိညာနှင့် နေဝ-သည် မဟဂ္ဂုတ်အာရုံ၊ အာကာနှင့် အာကိ-သည် ပညတ်အာရုံ၊ ဟဒယဝတ္ထုကို အမြဲမမှီပါ။

လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါးသည်= သောမနဿဝေဒနာ, ဥပေက္ခာဝေဒနာ၊တိဟိတ်၊ ဇောကိစ္စ၊မနောဒွါရ၊နိဗ္ဗာန်အာရုံ၊ ဝတ္ထုအားဖြင့်- သောတာပတ္တိမဂ်သည် ဟဒယဝတ္ထုကို အမြဲမှီပါသည်။ ကျန် ၇-ပါးသည် ဟဒယဝတ္ထုကို ရုံခါမှီ-ရုံခါ မမှီပါ။

http://www.dhammadownload.com

၄-ဝိထိပိုင်း

ပဒီညာဉ် (နံ-၃၃၇)

၁။ စိတ္တုပ္ပါဒါနမိစ္စေဝံ၊ ကတ္တာ သင်္ဂဟ မုတ္တရံ။
ဘူမိ ပုဂ္ဂလဘေဒေန၊ ပုဗ္ဗာပရနိယာမိတံ။
ပဝတ္တိသင်္ဂဟံနာမ၊ ပဋိသန္ဓိ ပဝတ္တိယံ။
ပဝက္ခာမိ သမာသေန၊ ယထာသမ္ဘဝတော ကထံ?။

(စာပိုဒ်-၁) ဝိထိမည်ပုံ ။ ။ ဒွါရ၌ဖြစ်ကုန်သော စိတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းသည် "ဝိထိ"မည်၏။
(သာဓက) ဒွါရပ္ပဝတ္တာ စိတ္တပ္ပဝတ္တိယော-ကိုထောက်။

* **စိတ္တုပ္ပါဒါနံဒ္ဝိ ဥပ္ပါဒ–အရ** ။ ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧတေန စိတ္တန်ဿ ဥပ္ပါဒေါ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ စေတသိက်ကို ယူရပါမည်။

* **စိတ္တုပ္ပါဒ–အရ** ။ ။ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒေါ စိတ္တုပ္ပါဒေါ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ စေတသိက်ကို ယူရပါမည်။ [တနည်း] စိတ္တဉ္စ စိတ္တုပ္ပါဒေါစ စိတ္တုပ္ပါဒါ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးကို ယူရပါမည်။

* **သင်္ဂဟ–အရ** ။ ။ ပကိဏ်းပိုင်းကို ယူရပါမည်။ (တနည်း) စိတ်,စေတသိက်, ပကိဏ်းတို့ကို ယူရပါမည်။

* **ဘူမိပုဂ္ဂလဘေဒေန–ဒ္ဝိ ဘူမိ–အရ** ။ ။ ကာမ, ရူပ, အရူပ-ဟူသော ဌာနဘုံကို သာ ယူရပါမည်။ [အဝတ္ထာဘုံကို မယူရ] (သာဓက) အသီတိ ဝိထိစိတ္တာနိ၊ကာမေရူပေ ယထာရဟံ။ စတုသဋ္ဌိ တထာရူပေ၊ ဒ္ဝေစတ္တာလီသ လဗ္ဘရေ။

* **ပုဂ္ဂလ–အရ** ။ ။ ပုဂ္ဂလဘေဒဒ္ဝိဆိုလတ့်သော သုဂတိအဟိတ်, ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်, ဒွိဟိတ်, တိဟိတ်ပုထုဇဉ်နှင့် အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ၈-ယောက်တို့ကို ယူရပါမည်။

* **ပုဗ္ဗာပရနိယာမိတံ–ဒ္ဝိ ပုဗ္ဗ–အရ** ။ ။ ပ စ သံ ဏ ဝ ဓ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ရံ ရံ-ဟု ဝိထိအစဉ်ရှိရာ အာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ရှေးရှေးစိတ်များကို ယူရမည်။

* **အပရ–အရ** ။ ။ စက္ခုဝိညာဉ်-အစရှိသော နောက်နောက်သော ဝိထိစိတ်များကို ယူရပါမည်။

* **ပုဗ္ဗနိယာမိတာဖြစ်ပုံ** ။ ။ ပဉ္စဒ္ဝါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည် ပဉ္စဝေါကာရ ဘဝင်္ဂုပဋ္ဌေဒ ၁၅-ပါးနောင် ဖြစ်၏ဟု ရှေ့စိတ်ကိုမှတ်သားခြင်းသည် "ပုဗ္ဗနိယာမိတ"ဖြစ်ပါသည်။

* **အပရနိယာမိတာဖြစ်ပုံ** ။ ။ ပဉ္စဒ္ဝါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏ အခြားမဲ့၌ ပဉ္စဝိညာဉ်စိတ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏ဟု နောက်စိတ်ကို မှတ်သားခြင်းသည် "အပရနိယာမိတ" ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဆဆက္က မာတိကာ (နိ-၃၃၇)

၂။ ဆဝတ္ထူနိ, ဆ ဒွါရာနိ, ဆ အာရမ္မဏာနိ, ဆ ဝိညာဏာနိ, ဆ ဝိထိယော, ဆဓာ ဝိသယပ္ပဝတ္တိ စေတိ ဝိထိသင်္ဂဟေ ဆ ဆက္ကာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

အမ္ဖာစကား/ဝိထိမုတ္တ ဝိသယပ္ပဝတ္တိ ၃-ပါး (နိ-၃၃၇)

၃။ ဝိထိမုတ္တာနံ ပန ကမ္မ ကမ္မနိမိတ္တ ဂတိနိမိတ္တဝသေန တိဝိဓာ ဟောတိ ဝိသယပ္ပဝတ္တိ။

၄။ တတ္ထ ဝတ္ထု ဒွါရာရမ္မဏာနိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယာနေဝ။

ဝိညာဏ ဆက္က (ဝိညာဉ် ၆-ပါး/ဆ ဝိညာဏာနိ-၏ အကျယ်ပြ)

၅။ စက္ခုဝိညာဏံ, သောတဝိညာဏံ, ဃာနဝိညာဏံ, ဇိဝှါဝိညာဏံ, ကာယဝိညာဏံ, မနောဝိညာဏဉ္စေတိ ဆ ဝိညာဏာနိ။

---

* **ပုဗ္ဗာပရနိယာမိတာပြစ်ပုံ** ။ ။ အာဝဇ္ဇန်းသည် ဘဝင်တို့မှနောက်၌ဖြစ်၏။အာဝဇ္ဇန်း၏နောက်၌ ပဉ္စဝိညာဉ်-စသော စိတ်များဖြစ်ကြ၏ စသည်ဖြင့် ရှေ့စိတ် နောက်စိတ်တို့ဖြင့် မှတ်သားခြင်းသည် "ပုဗ္ဗာပရနိယာမိတ"ဖြစ်ပါသည်။

* **ပဝတ္တိသင်္ဂဟ-အရ** ။ ။ ဝိထိသင်္ဂဟ, ဝိထိမုတ္တသင်္ဂဟတို့ကို ယူရပါမည်။

[စာပိုဒ်-၂] ဆ ဆက္က သဗ္ဗဓ် ။ ။ ဝတ္ထုဆက္က, ဒွါရဆက္က, အာရမ္မဏဆက္က, ဝိညာဏဆက္က, ဝိထိဆက္က, ဝိသယပ္ပဝတ္တိဆက္က တို့ဖြစ်ပါသည်။

[စာပိုဒ်-၃] ဝိထိမုတ္တ ဝိသယပ္ပဝတ္တိ ၃-ပါး ။ ။ ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်။

➢ **ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိစိတ်တို့၏ ဝိသယပ္ပဝတ္တိကား** ။ ။ ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ် တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကမ္မ ကမ္မနိမိတ္တ ဂတိနိမိတ္တဝသေန-၌ ကမ္မနိမိတ္တ-အရ** ။ ။ ကံပြုစဉ်က တွေ့ ကြုံရသော တုတ်, လုံကန်, ဓား, လုံ, လေး, မြား, ကျောင်း, ကံ, ဘုရား, စေတီ, ဆွမ်း သင်္ကန်း, ထီး, တံခွန်, ပန်းမာလ်အစရှိသော ဥပလဒ္ဓပုဗ္ဗ ဥပကရဏဘူတ ကမ္မနိမိတ်ကို ယူရပါမည်။

(စာပိုဒ်-၅) ဝိညာဏဆက္က (ဝိညာဉ် ၆-မျိုး) ကား/ဆ ဝိညာဏာနိ-၌ ဆ-သဗ္ဗဓ်

စက္ခုဝိညာဉ်, သောတဝိညာဉ်, ဃာနဝိညာဉ်, ဇိဝှါဝိညာဉ်, ကာယဝိညာဉ်, မနောဝိညာဉ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဝီထိဆက္က (ဝီထိ ၆–မျိုး/ဆဝီထိယော–၏ အကျယ်ပြ)

၆။ ဆ ဝီထိယော ပန စက္ခုဒ္ဒါရဝီထိ, သောတဒ္ဒါရဝီထိ, ဃာနဒ္ဒါရဝီထိ, ဇိဝှါဒ္ဒါရဝီထိ, ကာယဒ္ဒါရဝီထိ, မနောဒ္ဒါရဝီထိ စေတိ ဒ္ဒါရဝသေန ဝါ၊ စက္ခုဝိညာဏဝီထိ, သောတဝိညာဏဝီထိ, ဃာနဝိညာဏဝီထိ, ဇိဝှါဝိညာဏဝီထိ, ကာယဝိညာဏဝီထိ, မနောဝိညာဏဝီထိ စေတိ ဝိညာဏဝသေန ဝါ ဒ္ဒါရပ္ပဝတ္တာ စိတ္တပဝတ္တိယော ယောဇေတဗ္ဗာ။

(ဝီထိ) ဝိသယပ္ပဝတ္တိ ဆက္က (ဆဓာ ဝိသယပ္ပဝတ္တိ–၏အကျယ်ပြ) (နိ–၃၃၉)

၇။ အတိမဟန္တံ, မဟန္တံ, ပရိတ္တံ, အတိပရိတ္တဥ္စေတိ ပဥ္စဒ္ဒါရေ၊ မနောဒ္ဒါရေ ပန ဝိဘူတမဝိဘူတဥ္စေတိ ဆဓာ ဝိသယပ္ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

(စာပိုဒ်-၆) ဝီထိ ၆–မျိုး ကား ။ ။ စက္ခုဒ္ဒါရဝီထိ, သောတဒ္ဒါရဝီထိ, ဃာနဒ္ဒါရဝီထိ, ဇိဝှါဒ္ဒါရဝီထိ, ကာယဒ္ဒါရဝီထိ, မနောဒ္ဒါရဝီထိ-ဟူ၍ ဒ္ဒါရ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဝီထိ ၆–မျိုး။စက္ခုဝိညာဏဝီထိ, သောတဝိညာဏဝီထိ, ဃာနဝိညာဏဝီထိ, ဇိဝှါဝိညာဏဝီထိ, ကာယဝိညာဏဝီထိ, မနောဝိညာဏဝီထိဟူ၍ ဝိညာဏ်၏အစွမ်းအားဖြင့် ဝီထိ ၆–မျိုးဖြစ်ပါသည်။

[စာပိုဒ်-၇] ဆဓာ ဝိသယပ္ပဝတ္တိ–၌ ဆဓာသရှပ် [ဝိသယပ္ပဝတ္တိ ၆–ပါး] ကား

ပဥ္စဒ္ဒါရ၌ အတိမဟန္တာရုံ, မဟန္တာရုံ, ပရိတ္တာရုံ, အတိပရိတ္တာရုံ-ဟု ဝိသယပ္ပဝတ္တိ ၄-ပါး၊ မနောဒ္ဒါရ၌ ဝိဘူတာရုံ, အဝိဘူတာရုံ-ဟု ဝိသယပ္ပဝတ္တိ ၂-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဝိသယပ္ပဝတ္တိ ၆–မျိုးတို့တွင် တဒါရုံ မကျနိုင်သော ဝိသယပ္ပဝတ္တိကား**

ပဥ္စဒ္ဒါရ၌ မဟန္တာရုံ, ပရိတ္တာရုံ, အတိပရိတ္တာရုံ-နှင့် မနောဒ္ဒါရ၌ အဝိဘူတာရုံ တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဝိသယပ္ပဝတ္တိသရှပ်** ။ ။ ပဥ္စဒ္ဒါရ၌ အတိမဟန္တာရုံ, မဟန္တာရုံ, ပရိတ္တာရုံ, အတိပရိတ္တာရုံ-ဟု ဝိသယပ္ပဝတ္တိ ၄-ပါး၊ မနောဒ္ဒါရ၌ ဝိဘူတာရုံ, အဝိဘူတာရုံ-ဟု ဝိသယပ္ပဝတ္တိ ၂-ပါး၊ ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်အားဖြင့် ဝီထိမုတ္တ ဝိသယပ္ပဝတ္တိ ၃-ပါး တို့ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ ပဥ္စဒ္ဒါရ, မနောဒ္ဒါရ, ဒ္ဒါရဝိမုတ်စိတ်တို့၏ ဝိသယပ္ပဝတ္တိ အပြားကို ခွဲပြပါ။

ဖြေ ။ ။ **ပဥ္စဒ္ဒါရ ဝိသယပ္ပဝတ္တိ**= အတိမဟန္တာရုံ, မဟန္တာရုံ, ပရိတ္တာရုံ, အတိပရိတ္တာရုံ၊

မနောဒ္ဒါရ ဝိသယပ္ပဝတ္တိကား= ဝိဘူတာရုံ, အဝိဘူတာရုံ တို့ဖြစ်ပါသည်။

ဒ္ဒါရဝိမုတ် ဝိသယပ္ပဝတ္တိကား= ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ် ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

စိတ်သက်နှင့် ရုပ်သက် (နိ-၃၃၉)

၈။ ကထံ? ဥပ္ပါဒ ဌိတိ ဘင်္ဂသေန ခဏတ္တယံ ဧကစိတ္တက္ခဏော နာမ။

၉။ တာနိ ပန သတ္တရသ စိတ္တက္ခဏာနိ ရူပဓမ္မာနမာယူ။

ပဋ္ဌဒ္ဓါရုဒိထိ/စက္ခုဒ္ဓါရ အတိမဟန္တာရုံဒိထိ (နိ-၃၄၀)

၁၀။ ဧကစိတ္တက္ခဏာတီတာနိ ဝါ ဗဟုစိတ္တက္ခဏာတီတာနိ ဝါ ဌိတိပ္ပတ္တာနေဝ ပဋ္ဌာရမ္ဘဏာနိ ပဋ္ဌဒ္ဓါရေ အာပါထ မာဂစ္ဆန္တိ၊ တသ္မာ ယဒိ ဧကစိတ္တက္ခဏာတီတကံ ရူပါရမ္ဘဏံ စက္ခုဿ အာပါထ မာဂစ္ဆတိ။

(စာပိုဒ်-၈) **စိတ်၏အသက်ကား** ။ ။ ဥပါဒ်, ဌိ, ဘင်-ဟု ခဏငယ် ၃-ချက် (စိတ္တက္ခဏ ၁-ချက်) အသက်ရှည်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၉) **ရုပ်၏အသက်ကား** ။ ။ စိတ္တက္ခဏ ၁၇-ချက် အသက်ရှည်ပါသည်။

➢ **နာမ်တရား(စိတ်)နှင့်အတူ အသက်ရှည်သောရုပ်** ။ ။ ဝိညတ်ဒွေး။

* **နာမ်တရားဧအောက် အသက်တို့သောရုပ်** ။ ။ ဥပစယ, သန္တတိ, အနိစ္စတာ။

* **နာမ်တရားထက် အသက်ရှည်သောရုပ်** ။ ။ ဝိညတ်ဒွေး၊ဥပစယ,သန္တတိ, အနိစ္စတာ-ကြဉ် ကျန် ၂၃-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **စိတ်တစ်ခုနှင့် ဖြစ်ပျက်တူ ရုပ်တရားများ** = ဝိညတ်ဒွေး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **စိတ်တစ်ခုနှင့် ဖြစ်ပျက်တူ နာမ်တရားများ** = စေတသိက် ၅၂-ပါးဖြစ်ပါသည်

* **ရူပဓမ္မာနမာယူ–ဒ္ဝိ ရူပဓမ္မ–အရ** ။ ။ ဝိညတ်ဒွေး လက္ခဏရုပ် ၄-ပါးကြဉ် ကျန် ၂၂-ပါးဖြစ်ပါသည်။

* **ရူပဓမ္မာနမာယူ–ဒ္ဝိ ရူပဓမ္မ–အရ မယူရသည့် ရုပ်တရား** ။ ။ ဝိညတ်ဒွေး၊ လက္ခဏရုပ် ၄-ပါးဖြစ်ပါသည်။

* **စိတ်တစ်ခုနှင့် ဖြစ်–ပျက်တူ ရုပ်တရား** ။ ။ ဝိညတ်ဒွေး ဖြစ်ပါသည်။

[စာပိုဒ်-၁၀] **ပဋ္ဌာရမ္ဘဏာနိ ပဋ္ဌဒ္ဓါရေ အာပါထမာဂစ္ဆန္တိ–အရ အာရုံ ၅–ပါးတို့ ဒ္ဝါရ ၅–ပါးဒ္ဝိ ထင်လာပုံ** ။ ။ ရူပါရုံသည် စက္ခုဒ္ဝါရ၌ ထင်လာပါသည်။ သဒ္ဒါရုံသည် သောတဒ္ဝါရ၌ ထင်လာပါသည်။ ဂန္ဓာရုံသည် ဃာနဒ္ဝါရ၌ ထင်လာပါသည်။ ရသာရုံသည် ဇိဝှါဒ္ဝါရ၌ ထင်လာပါသည်။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည် ကာယဒ္ဝါရ၌ ထင်လာပါသည်။

➢ **ဗဟုစိတ္တက္ခဏာတီတာနိ–အရ** ။ ။ (စာပိုဒ်-၁၄) အတိပရိတ္တာရုံဝီထိကို ထောက်၍ အတီတဘဝင် (၁၅) ကြိမ်ကို ယူရပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

ဘဝင်လှုပ်၍ ပထမဆုံး ဝိထိစိတ်ဖြစ်ပုံပြ (နိ-၃၄၀)

တတော ဒွိက္ခတ္တုံ ဘဝင်ေ စလိတေ ဘဝင်္ဂသောတံ ဝေါစ္ဆိန္ဒိတ္တာ တမေဝ ရူပါရမ္မဏံ အာဝဇ္ဇန်တံ ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာ နိရုဇ္ဈတိ။

တတော တဿာနန္တရံ တမေဝ ရူပံ ပဿန်တံ စက္ခုဝိညာဏံ, သမ္ပဋိစ္ဆန်တံ သမ္ပဋိစ္ဆနစိတ္တံ, သန္ဋီရဏာန် သန္ဋီရဏစိတ္တံ, ဝဝတ္ထပေန်တံ ဝေါဋ္ဌပ္ပနစိတ္တဥ္စေတိ ယထာက္ကမံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာ နိရုဇ္ဈန္တိ။

ဇော ၇-ကြိမ်ဖြစ်ပုံ (နိ-၃၄၀)

တတော ပရံ ဇောနုတ္တိသ ကာမာဝစရဇဝနေသု ယံကိဉ္စိ လဒ္ဓ-ပစ္စယံ ယေဘုယျေန သတ္တက္ခတ္တုံ ဇဝတိ။

တဒါရုံ ၂-ကြိမ်ဖြစ်ပုံနှင့် ဘဝင်ကျပုံ (နိ-၃၄၀)

ဇဝနာနုဗန္ဓာနိ စ ဒွေ တဒါရမ္မဏပါကာနိ ယထာရဟံ ပဝတ္တန္တိ၊ တတော ပရံ ဘဝင်္ဂပါတော။

➢ **စက္ခုဒ္ဒါရိက အတိမဟန္တာရုံ ဝိထိဖြစ်ပုံ** ။ ။ ရူပါရုံနှင့် စက္ခုပသာဒတို့ ရွေးရွေးအတူ ဥပါဒ်ကြသည်မှစ၍ အတီတဘဝင် တစ်ချက်အလွန်တွင် စက္ခုပသာဒ၌ ရူပါရုံထင်ခြင်းသို့ ရောက်သဖြင့် ဘဝင်္ဂစလန, ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ, ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း, စက္ခုဝိညာဉ်, သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း သန္ဋီရဏ, ဝုဋ္ဌော, ဇော ၇-ကြိမ်၊ တဒါရုံ ၂-ကြိမ် ဖြစ်ပြီးလျှင် ရူပါရုံ စက္ခုပသာဒတို့ ၁၇-ချက် ရုပ်သက်စေ့ရကား ဒုတိယတဒါရုံ၏ ဘင်္ဂနှင့်ပြိုင်၍ ချုပ်ခြင်းရှိသော ဝိထိသည် စက္ခဒ္ဒါရိက အတိမဟန္တာရုံဝိထိမည်၏။ ထို့နောင် ဘဝင်ဖြစ်ထိုက်သမျှ ဖြစ်၏။

➢ **ပဋ္ဌဒ္ဓါရ် စက္ခဒ္ဓါရ် အတိမဟန္တာရုံဝိထိ**

တိ န ဒ "ပ စ သံ ဏ ဝု ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ရုံ ရုံ"ဘ

* **ဝိထိစိတ်သရုပ်** ။ ။ ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း၊စက္ခုဝိညာဉ်-၂၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း-၂၊သန္ဋီရဏ-၃၊ဝုဋ္ဌော-၁၊ကာမဇော-၂၉၊မဟာဝိပါက် ၈-ပါး ပေါင်း ၄၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အတိမဟန္တာရုံ ဝိထိစိတ်သရုပ် / ဝိထိစဉ်အားဖြင့် ကာမစိတ် ၅၄-ပါး**

ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊ ဒွေးပဋ္ဌဝိညာဉ်-၁၀၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ၂-ပါး၊ သန္ဋီရဏ ၃-ပါး၊ဝုဋ္ဌော-၁-ပါး၊ကာမဇော ၂၉-ပါး၊မဟာဝိပါက် ၈-ပါး+၅၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

ဆောင် ။ ။ အတိမဟန်, တစ်ချက်မှန်, မဟန် နှစ်-သုံးသာ။ လေးက အစ, ကိုးတိုင်မျှ၊ လွန်က ပရိတ္တာ။ တစ်ဆယ်အာဒိ, ဆယ့်ငါးထိ, လွန်တိ ပရိတ္တာ။

http://www.dhammadownload.com

➢ **ဘဝင်္ဂစလနမည်ပုံ** ။ ။ ဘဝင်နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် လှုပ်ခြင်းသည် "ဘဝင်္ဂစလန" မည်ပါသည်။ * **ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ မည်ပုံ** ။ ။ ဘဝင်အလျဉ်ကို ဖြတ်တောက်တတ်သော ကြောင့် "ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ" မည်ပါသည်။

* **ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ အမည်ရသောစိတ်** ။ ။ ပဉ္စဒ္ဝါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ဖြစ်ပါသည်။ [ဘဝင်္ဂ သောတံ ဝေါစ္ဆိန္ဒိတ္တာ တမေဝ ရူပါရမ္မဏံ အာဝဇ္ဇန္တံ ပဉ္စဒ္ဝါရာဝဇ္ဇနစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာ နိရုဇ္ဈတိ ကို ထောက်ပါ။]

* **ပဉ္စဒ္ဝါရာဝဇ္ဇန်းစိတ် မည်ပုံ** ။ ။ ရူပါရုံကိုပင် ဆင်ခြင်သကဲ့သို့ဖြစ်သောကြောင့် ပဉ္စဒ္ဝါရာဝဇ္ဇန်းစိတ် မည်ပါသည်။ (ရူပါရမ္မဏံ အာဝဇ္ဇန္တံ ပဉ္စဒ္ဝါရာဝဇ္ဇနစိတ္တံ-ကိုထောက်)

* **စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်မည်ပုံ** ။ ။ ရူပါရုံကိုပင် မြင်တတ်သောကြောင့် စက္ခုဝိညာဉ် စိတ် မည်ပါသည်။ (တမေဝ ရူပံ ပဿန္တံ စက္ခုဝိညာဏံ-ကိုထောက်ပါ။)

➢ **မေးခွန်းလွှာကို ကြည့်ရှုနေသော စာဖြေအရှင်၏ မြင်သိစိတ်နောက် ဆက်လက် ဖြစ်ပေါ်လာသော စိတ်သုံးမျိုး၏ အဓိပ္ပါယ်** /သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း+သန္တီရဏ+ဝုဋ္ဌော

* **သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းစိတ် မည်ပုံ** ။ ။ ရူပါရုံကိုပင် ခံယူသကဲ့သို့ဖြစ်သောကြောင့် သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းစိတ် မည်ပါသည်။ (သမ္ပဋိစ္ဆန္တံ သမ္ပဋိစ္ဆနစိတ္တံ-ကိုထောက်ပါ။)

* **သန္တီရဏစိတ်မည်ပုံ** ။ ။ ရူပါရုံကိုပင် စုံစမ်းသကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် သန္တီရဏ စိတ် မည်ပါသည်။ (သန္တီရယမာနံ သန္တီရဏစိတ္တံ-ကိုထောက်ပါ။)

* **ဝုဋ္ဌောစိတ် မည်ပုံ** ။ ။ ရူပါရုံကိုပင် ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်သကဲ့သို့ ဖြစ် သောကြောင့် ဝုဋ္ဌောစိတ် မည်ပါသည်။ (ဝဝတ္ထပေန္တံ ဝေါဋ္ဌဗွနစိတ္တံ-ကိုထောက်ပါ။)

မေး ။ ။ ပဉ္စဒ္ဝါရဝီထိခန်း၌ "**တတော ပရံ ဧကူနတ္တိံသ ကာမာဝစရဇဝနေသု**"ဟု ဆို ထားရာ ယင်းတို့အနက် ပုထုဇဉ်တို့ရသင့်သော ကာမဇောတို့ကို ရွေးထုတ်ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ (**ပုထုဇဉ်တို့ ရသင့်သောဇော**) အကုသိုလ်ဇော ၁၂-ပါး၊ မဟာကုသိုလ်ဇော ၈-ပါး ပေါင်း (၂၀) ဖြစ်ပါသည်။ [**သေက္ခ–အတွက်**] ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်ဇော-၄၊ ဒေါသမူဇော-၂၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်ဇော-၁၊ မဟာကုသိုလ်ဇော-၈၊ ပေါင်း (၁၅)ပါး။ [**အသေက္ခ–ရဟန္တာအတွက်**] ဟသိတုပ္ပါဒ်ဇော-၁၊ မဟာကြိယာဇော-၈+၉-ပါး။

မေး ။ ။ အလွန်ကောင်းမွန်သော စားသောက်ဖွယ်ရာများကို ဘုဉ်းပေးသုံးဆောင်ရာ ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော စိတ်အစဉ်ကို ဝီထိပိုင်းအမြင်ဖြင့် ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ ။ ။ အတီတဘဝင်, ဘဝင်္ဂစလန, ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ, ပဉ္စဒ္ဝါရာဝဇ္ဇန်း, ကုသလဝိပါက် ဇိဝှါဝိညာဉ်, ကုသလဝိပါက် သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း, ကုသလဝိပါက် သောမနဿ သန္တီရဏ, ဝုဋ္ဌော, လောဘမူဇော (သို့မဟုတ်) မဟာကုသိုလ်ဇော (သို့မဟုတ်) မဟာကြိယာ ဇော ၇-ကြိမ်, ကုသလဝိပါက် တဒါရုံ ၂-ကြိမ်စိတ်များ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အတိမဟန္တာရုံမည်ပုံ/အတိမဟန္တာရုံဝိထိ နိဂမနပြုပါဠိ (နိ-၃၄၁)

၁၁။ ဧတ္တာဝတာ စုဒ္ဒသ ဝိထိစိတ္တာပ္ပဒါဒါ, ဒွေ ဘဝင်္ဂစလနာနိ ပုဗ္ဗေဝါ တိတကမေက စိတ္တက္ခဏန္တိ ကတ္တာ သတ္တရသ စိတ္တက္ခဏာနိ ပရိပူရေန္တိ တတော ပရံ နိရုဇ္ဈတိ၊ အာရမ္မဏမေတံ အတိမဟန္တံ နာမ ဂေါစရံ။

(စာပိုဒ်-၁၁) **သတ္တရသ စိတ္တက္ခဏာနိ ပရိပူရေန္တိ-ဠ် သတ္တရသ-အရ/ စက္ခွဒ္ဒါရိက အတိမဟန္တာရုံဝိထိလာ စိတ္တက္ခဏ ၁၇-ချက်ကား** ။ ။ အတီတဘဝင် ၁-ချက်၊ ဘဝင်စလန ၂-ချက်၊ ဝိထိစိတ် ၁၄-ချက်၊ ပေါင်း ၁၇-ချက်ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဧတ္တာဝတာ စုဒ္ဒသ ဝိထိစိတ္တာပ္ပဒါဒါ-ဠ် စုဒ္ဒသ-အရ** ။ ။ ပဋ္ဌာန်းရာဝဇ္ဇန်း ၁-ကြိမ်၊စက္ခုဝိညာဉ်စသည် ၁-ကြိမ်၊သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ၁-ကြိမ်၊သန္တီရဏ ၁-ကြိမ်၊ဝုဋ္ဌော ၁-ကြိမ်၊ဇော ၇-ကြိမ်၊တဒါရုံ ၂-ကြိမ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ မစင်ကိုနှစ်သက်သော ခွေးတို့၏သန္တာန်၌ ဖြစ်နိုင်သည့် အသက်ကြွင်းအများဆုံး အာရုံရှိသော စိတ်အစဉ်ကို ဝိထိပိုင်းအမြင်ဖြင့် တိကျစွာ ထုတ်ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ အတီတဘဝင်, ဘဝင်စလန, ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ, ပဋ္ဌဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း, အကုသလဝိပါက် စက္ခုဝိညာဉ်, အကုသလဝိပါက် သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း, အကုသလဝိပါက် သန္တီရဏ, ဝုဋ္ဌော, လောဘမူဇော ၇-ကြိမ်၊ တဒါရုံ ၂-ကြိမ်စိတ်များ ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ ရုပ်မြင်သံကြားကို ကြည့်ရှုသောပုဂ္ဂိုလ်၌ ဖြစ်ခွင့်ရှိသော (စက္ခုဒ္ဒါရိက)စိတ်တို့ကို ကောက်ပြပြီး ထိုစိတ်တို့၏ အာရုံကို သင်္ဂဟကျမ်းလာအတိုင်း ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ ။ ။ ပဋ္ဌဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း, စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေး, သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေး, သန္တီရဏ ၃-ခု၊ဝုဋ္ဌော, ကာမဇော ၂၉-ခု၊ တဒါရုံ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ခုပေါင်း ၄၆-ခု ဖြစ်ပါသည်။

➤ ထိုစက္ခုဒ္ဒါရိကစိတ်တို့သည် ပစ္စုပ္ပန် ရူပါရုံကို အာရုံပြုပါသည်။

မေး ။ ။ ရွှေတိဂုံစေတီတော်ကို ဖူးမြော်ကြည်ညိုသော ကမ္ဘာလှည့်ဗုဒ္ဓဘာသာ တစ်ဦး၏ စက္ခုဒ္ဒါရဠ်ဖြစ်နိုင်သော စိတ်တို့ကို သရုပ်ထုတ် ရေတွက်ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ အတီတဘဝင်, ဘဝင်စလန, ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ, ပဋ္ဌဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း, ကုသလဝိပါက် စက္ခုဝိညာဉ်, ကုသလဝိပါက် သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း, ကုသလဝိပါက် သောမနဿ သန္တီရဏ, ဝုဋ္ဌော, မဟာကုသိုလ်ဇော-စ၊ သောမနဿသန္တီရဏ-၁၊မဟာဝိပါက် သောမနဿ ၄-ပါးတို့ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

မဟန္တာရုံဝိထိမည်ပုံ (နံ-၃၄၁)

၁၂။ ယာဝ တဒါရမ္မဏုပ္ပါဒါ ပန အပ္ပဟောန္တာ တီတက မာပါထ မာဂတံ အာရမ္မဏံ မဟန္တံ နာမ၊ တတ္ထ ဇဝနာဝသာနေ ဘဝင် ပါတောဝ ဟောတိ၊ နတ္ထိ တဒါရမ္မဏုပ္ပါဒေါ။

(စာပိုဒ်-၁၂) မဟန္တာရုံ ၂-ဝိထိကား ။ ။ (၁) စိတ္တက္ခဏ ၂-ချက်လွန်ပြီးမှ ထင်လာ၍ သတ္တမဇောနောင် ပထမဘဝင်၏ ဘင်နှင့်ပြိုင်လျက် ချုပ်ခြင်းရှိသော မဟန္တာရုံ ဝိထိ၊ (၂) စိတ္တက္ခဏ ၃-ချက်လွန်ပြီးမှ ထင်လာ၍ သတ္တမဇော၏ ဘင်နှင့်ပြိုင်လျက် ချုပ်ခြင်းရှိသော မဟန္တာရုံဝိထိတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မဟန္တာရုံ မည်ပုံ** ။ ။ တဒါရုံဖြစ်သည့်တိုင်အောင် မလောက်ဘဲ လွန်ခြင်းရှိသော ထင်ခြင်းသို့ ရောက်လာသောအာရုံသည် မဟန္တာရုံ မည်ပါသည်။

➢ **စက္ခုဒ္ဒါရ မဟန္တာရုံ ၂-ဝိထိ ပုံစံ**

(ပထမ) ၂/ တီ တီ နဒ "ပ စ သံ ဏ ဝု ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ" ဘ- ဘ။

(ဒုတိယ) ၃/ တီ တီ တီ နဒ "ပ စ သံ ဏ ဝု ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ" ဘ။

* **စက္ခုဒ္ဒါရ မဟန္တာရုံဝိထိစိတ်သရုပ်** ။ ။ ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း၊စက္ခုဝိညာဉ်-၂သမ္မဋ္ဌိဆိုင်း-၂သန္တီရဏ-၃၊ဝုဋ္ဌော-၁၊ကာမဇော-၂၉၊ ပေါင်း ၃၈-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မဟန္တာရုံဝိထိစိတ်သရုပ်** ။ ။ ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊သမ္မဋ္ဌိဆိုင်း-၂-ပါး၊သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ဝုဋ္ဌော-၁၊ကာမဇော-၂၉၊ ပေါင်း ၄၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရူပရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ရနိုင်သော မဟန္တာရုံဝိထိစိတ်များ** ။ ။ ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း၊ စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေး၊သောတဝိညာဉ်ဒွေး၊ သမ္မဋ္ဌိဆိုင်းဒွေး၊သန္တီရဏ ၃-ခု၊ဝုဋ္ဌော၊ဟသိတုပ္ပါဒ်ဇော ၁-ပါး၊ မဟာကြိယာဇော ၈-ပါး၊ ပေါင်း (၂၀) ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မဟန္တာရုံ ဝိထိအတွက် သင်္ဂဟဂါထာ**

ဝိထိစိတ္တာနိ ဆဒ္ဒေဝ၊ စိတ္တုပ္ပါဒါ တု ဒွါဒသ။
ဆစတ္တာလီသ ဝိတ္ထာရာ၊ မဟန္တေ ပဉ္စဒ္ဒါရကေ။

* **မဟန္တာရုံဝိထိ-၌ ဝိထိစိတ်တို့သည်=** [သာမညအားဖြင့်] ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊ စက္ခုဝိညာဉ်စသည်-၁၊သမ္မဋ္ဌိဆိုင်း-၁၊သန္တီရဏ-၁၊ဝုဋ္ဌော-၁၊ဇော-၁ အားဖြင့် ၆-ပါး။

[ဝိသေသအားဖြင့်] ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ကြိမ်၊စက္ခုဝိညာဉ်စသည် ၁-ကြိမ်၊သမ္မဋ္ဌိဆိုင်း ၁-ကြိမ်၊သန္တီရဏ ၁-ကြိမ်၊ဝုဋ္ဌော ၁-ကြိမ်၊ဇော ၇-ကြိမ်အားဖြင့် ၁၂-ကြိမ်ဖြစ်ပါသည်။

[ဝိတ္ထာရအားဖြင့်] ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊ သမ္မဋ္ဌိဆိုင်း ၂-ပါး၊ သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ ဝုဋ္ဌော ၁-ပါး ကာမဇော ၂၉-ပါး၊ ပေါင်း ၄၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပရိတ္တာရုံဝိထိ (နိ-၃၄၁)

၁၃။ ယာဝ ဇဝနုပ္ပါဒါပိ အပ္ပဟောန္တာတီတက မာပါထ မာဂတံ အာရမ္မဏံ ပရိတ္တံ နာမ။ တတ္ထ ဇဝနမ္ပိ အနုပ္ပဇ္ဇိတ္တာ ဒ္ဝတ္တိက္ခတ္တုံ၊ ဝေါဋ္ဌပ္ပနမေဝ ပဝတ္တတိ၊ တတော ပရံ ဘဝင်္ဂပါတောဝ ဟောတိ။

[စာပိုဒ်-၁၃] ပရိတ္တာရုံ မည်ပုံ ။ ။ ဇောဖြစ်သည့်တိုင်အောင် မလောက်ဘဲ လွန်ခြင်း ရှိသော ထင်ခြင်းသို့ ရောက်လာသော အာရုံသည် "ပရိတ္တာရုံ" ဖြစ်ပါမည်။

➤ **ပရိတ္တာရုံဝိထိ၌ ဒ္ဝဋ္ဌော ၂-ကြိမ် ခ-ကြိမ် ဖြစ်ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ပရိတ္တာရုံဝိထိ၌ ဇောမဖြစ်သောကြောင့် ဇောအစား ဝုဋ္ဌော ၂-ကြိမ် ခ-ကြိမ် ဖြစ်ရပါသည်။

(သာဂေ) တတ္ထ ဇဝနမ္ပိ အနုပ္ပဇ္ဇိတ္တာ ဒ္ဝတ္တိက္ခတ္တုံ၊ ဝေါဋ္ဌပ္ပနမေဝ ပဝတ္တတိ။

➤ စက္ခုဒ္ဒါရ ပရိတ္တာရုံ ၆-ဝီထိ

၁။ ၄/တီ တီ တီ တီ နဒ "ပ စ သံ ဏ ဝု ဝု ဝု ၇" ဘ ဘ ဘ ဘ-၄+ဘ
၂။ ၅/တီ တီ တီ တီ တီ နဒ "ပ စ သံ ဏ ဝု ဝု ဝု ၇" ဘ ဘ ဘ-၅+ဘ
၃။ ၆/တီ တီ တီ တီ တီ တီ နဒ "ပ စ သံ ဏ ဝု ဝု ဝု ၇" ဘ ဘ-၂+ဘ
၄။ ၇/တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ နဒ "ပ စ သံ ဏ ဝု ဝု ဝု ၇" ဘ-၁+ဘ
၅။ ၈/တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ နဒ "ပ စ သံ ဏ ဝု ဝု ဝု ၇" ဘ
၆။ ၉/တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ နဒ "ပ စ သံ ဏ ဝု ဝု ၂" ဘ

* **ဝီထိစိတ်သရုပ်** ။ ။ ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း၊စက္ခုဝိညာဉ်-၂၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း-၂၊သန္တီရဏ-၃၊ဝုဋ္ဌော-၁၊ပေါင်း ၉-ပါး။ ➤ **ပရိတ္တာရုံ ဝီထိစိတ်သရုပ်** ။ ။ ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း၊ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း-၂၊သန္တီရဏ-၃၊ဝုဋ္ဌော-၁၊ပေါင်း ၁၇-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

ပရိတ္တာရုံဝိထိအတွက် သင်္ဂဟဂါထာ = ဝီထိစိတ္တာနိ ပဉ္စေဝ၊ စိတ္တုပ္ပါဒါ ဆ သတ္တ ဝါ။
သတ္တရသေဝ ဝိတ္ထာရာ၊ ပရိတ္တေ ပဉ္စဒ္ဒါရကေ။

* **ပရိတ္တာရုံဝိထိ၌ ဝီထိစိတ်တို့သည်**= [သာမညအားဖြင့်] ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊ စက္ခုဝိညာဉ်စသည်-၁၊သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း-၁၊သန္တီရဏ-၁၊ဝုဋ္ဌော-၁ အားဖြင့် ၅-ပါးဖြစ်ပါသည်။

[**ဝိသေသအားဖြင့်**] ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ကြိမ်၊စက္ခုဝိညာဉ်စသည် ၁-ကြိမ်၊သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ၁-ကြိမ်၊သန္တီရဏ ၁-ကြိမ်၊ဝုဋ္ဌော ၂-ကြိမ် (သို့မဟုတ်) ဝုဋ္ဌော ၃-ကြိမ် အားဖြင့် ၆-ကြိမ် (သို့မဟုတ်) ၇-ကြိမ်ဖြစ်ပါသည်။

[**ဝိဇ္ဇာရာအားဖြင့်**] ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ၂-ပါး၊ သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ ဝုဋ္ဌော ၁-ပါး ပေါင်း ၁၇-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အတိပရိတ္တာရုံဝိထိ (နိ-၃၄၂)

၁၄။ ယာဝ ဝေဠဗ္ဗနုပ္ပါဒါ စ ပန အပဟောန္တာတီတက မာပါထ မာဂတံ နိရောဓာသန္နမာရမ္မဏံ အတိပရိတ္တံ နာမ၊ တတ္ထ ဘဝင်္ဂ စလနမေဝ ဟောတိ၊ နတ္ထိ ဝိထိစိတ္တုပ္ပါဒေါ။

သောတဒွါရ စသည် (နိ-၃၄၂)

၁၅။ ကွစ္ဆေဝံ စက္ခုဒွါရေ တထာ သောတဒွါရာဒီသု စေတိ သဗ္ဗထာပိ ပဉ္စဒွါရေ တဒါရမ္မဏာ ဇဝန ဝေဠဗ္ဗန မောဃဝါရသင်္ခါတာနံ စတုန္နံ ဝါရာနံ ယထာက္ကမံ အာရမ္မဏာဘူတာ ဝိသယပ္ပဝတ္တိ စတုဓာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

[စာပိုဒ်-၁၄] **အတိပရိတ္တာရုံ မည်ပုံ** ။ ။ ဝုဋ္ဌောစိတ်ဖြစ်သည့်တိုင်အောင် မလောက်ဘဲ လွန်ခြင်းရှိသော ထင်ခြင်းသို့ရောက်သော ချုပ်ခါနီးဖြစ်သောအာရုံသည် "အတိပရိတ္တာရုံ" မည်ပါသည်။ (သင်္ဂဟ)

➤ **စက္ခုဒွါရ အတိပရိတ္တာရုံ ၆-ဝီထိ**

၁။ ၁၀/တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ နာ ဘ ဘ ဘ ဘ ၅+ဘ
၂။ ၁၁/တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ နာ နာ ဘ ဘ ဘ ဘ ၆+ဘ
၃။ ၁၂/တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ နာ နာ ဘ ဘ ဘ ၇+ဘ
၄။ ၁၃/တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ နာ နာ ဘ ဘ ၂+ဘ
၅။ ၁၄/တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ နာ နာ ဘ ၃+ဘ
၆။ ၁၅/တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ နာ နာ-ဘ

➤ **ဝီထိစိတ် မဖြစ်သော ဝီထိ** = အတိပရိတ္တာရုံဝီထိ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဝီထိစိတ် မဖြစ်သောဘုံ** = အသညသတ်ဘုံ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အသညသတ်ဘုံသား သတ္တဝါ၏ ပဋိသန္ဓေ** = ဇီဝိတနဝကကလာပ်ရုပ်။ **သက်တမ်းကား**= မဟာကပ်ငါးရာ။ **အသညသတ်ဘုံသို့ ရောက်ခြောင်းကံကား**= သညာကင်းအောင် ပွားများသော ပဉ္စမဈာန်ကုသိုလ်ကံ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၅) ..စတုန္နံ ဝါရာနံ ယထာက္ကမံ အာရမ္မဏာဘူတာ-အရ ဆိုင်ရာဝါရနှင့် အာရုံ တွဲပက်ပုံ/ယထာက္ကမဖြစ်ပုံ /ပဉ္စဒွါရ၌ ဝါရ ၄-မျိုးကို ဝိသယ ၄-ရပ်နှင့် တွဲစပ်ပုံ ။ ။ (၁) တဒါရမ္မဏဝါရနှင့် အတိမဟန္တာရုံ၊ (၂) ဇဝနဝါရနှင့် မဟန္တာရုံ၊ (၃) ဝေဠဗ္ဗနဝါရနှင့် ပရိတ္တာရုံ၊ (၄)မောဃဝါရနှင့်အတိပရိတ္တာရုံတို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ **စတုန္နံ ဝါရာနံ ယထာက္ကမံ-၌ စတုန္နံ ဝါရာနံ-အရ** ။ ။ (၁) တဒါရမ္မဏဝါရ (၂) ဇဝနဝါရ (၃) ဝေါဌဗ္ဗနဝါရ (၄) မောဃဝါရတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အာရမ္မဏဘူတာ ဝိသယပ္ပဝတ္တိ စတုဓာ-အရ** ။ ။ အတိမဟန္တာရုံ, မဟန္တာရုံ, ပရိတ္တာရုံ, အတိပရိတ္တာရုံတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပဥ္စဒ္ဓါရ ၇၅-ဝီထိကား**= စက္ခုဒ္ဓါရ၌ အတိမဟန္တာရုံ ၁-ဝီထိ၊ မဟန္တာရုံ ၂-ဝီထိ၊ ပရိတ္တာရုံ ၆-ဝီထိ၊ အတိပရိတ္တာရုံ ၆-ဝီထိအားဖြင့် ၁၅-ဝီထိ၊ ထို့အတူ သောတဒ္ဓါရ၌ ၁၅-ဝီထိ၊ ဃာနဒ္ဓါရ၌ ၁၅-ဝီထိ၊ ဇိဝှါဒ္ဓါရ၌ ၁၅-ဝီထိ၊ ကာယဒ္ဓါရ၌ ၁၅-ဝီထိ၊ +၇၅။

➢ **ဝတ္ထု ဒ္ဓါရ အာရုံ-စသည် ဝေဖန်ပုံ**

* **ဝတ္ထုအားဖြင့်**= ဤဝီထိတို့၌ စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေးသည် စက္ခုဝတ္ထုကို မှီပါသည်။ ကျန်စိတ်များသည် ဟဒယဝတ္ထုကို မှီပါသည်။ * **ဒ္ဓါရအားဖြင့်**= ပဥ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းအစ တဒါရုံအဆုံးရှိသော ဝီထိစိတ် ၁၄-ပါးတို့သည် ဤဝီထိအခိုက်ဝယ် စက္ခုဒ္ဓါရ၌ဖြစ်ပါသည်။ ကျန်ဘဝင်စိတ်များသည် ဒ္ဓါရဝိမုတ် ဖြစ်ပါသည်။

* **အာရုံအားဖြင့်**= ပဥ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းအစ တဒါရုံအဆုံးရှိသော ဝီထိစိတ် ၁၄-ပါးတို့သည် ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံကို အာရုံပြုပါသည်။ ဘဝင်စိတ်များသည် ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ် အားဖြင့် သုံးပါးတို့တွင် တပါးပါးကို အာရုံပြုပါသည်။

* **ဘုံအားဖြင့်**= စက္ခု, သောတ အတိမဟန္တာရုံ ၂-ဝီထိ၊ ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယ-၄၅ ဝီထိ၊ ပေါင်း ၄၇-ဝီထိတို့သည် ကာမ ၁၁-ဘုံ၌သာ ဖြစ်ပါသည်။ကျန် ၂၈-ဝီထိသည် ပဥ္စဝေါကာရ ၂၆-ဘုံ၌ ဖြစ်ပါသည်။

* **ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့်**= ပုထုဇဉ် ၄-ယောက်၊ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်တို့၌ ဖြစ်၏။

* **ဘဝင်အားဖြင့်**= ကာမဘုံ၌ဖြစ်သော ဝီထိဖြစ်လျှင် ကာမဘဝင် [ဥပေက္ခာ သန္တီရဏ-၂၊ မဟာဝိပါက်-၈] ၁၀-ပါးကို ချရမည်။ ထိုတွင်-- ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင်-အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသန္တီရဏဘဝင်စိတ်ကို ချရမည်။ [ဝီထိမုတ် စာပိုဒ်-၁၆]

သုဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင်- ကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသန္တီရဏ ဘဝင်စိတ်ကို ချရပါမည်။ [ဝီထိမုတ် စာပိုဒ်-၁၇]**ဒ္ဝိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင်-** မဟာဝိပါက် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ဘဝင်စိတ် ၄-ပါးကို ချရမည်။ **တိဟိတ်ပုထုဇဉ်နှင့် ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်ဖြစ်လျှင်** မဟာဝိပါက် ဉာဏသမ္ပယုတ် ဘဝင်စိတ် ၄-ပါးကို ချရပါမည်။ [ဝီထိမုတ်စာပိုဒ်-၁၈]

အသညသတ်ကြဉ် ရူပဘုံ၌ တိဟိတ်ပုထုဇဉ်နှင့် ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်ဖြစ်လျှင်- ရူပဝိပါက်ဘဝင်စိတ် ၅-ပါးကို ချရပါမည်။

အရူပဘုံ၌ တိဟိတ်ပုထုဇဉ်နှင့် ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်ဖြစ်လျှင်= အရူပ ဝိပါက် ဘဝင်စိတ် ၄-ပါးကို ချရပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

ပဥ္စဒ္ဓါရဝီထိစိတ်သရုပ် သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၃၄၂)

၁၆။ ဝီထိစိတ္တာနိ သတ္တေဝ၊ စိတ္တုပ္ပါဒါ စတုဒ္ဒသ။
စတုပ္ပညာသ ဝိတ္ထာရာ၊ ပဥ္စဒ္ဓါရေ ယထာရဟံ။
အယမေတ္ထ ပဥ္စဒ္ဓါရေ ဝီထိစိတ္တပ္ပဝတ္တိနယော။

[စာပိုဒ်-၁၆] **ဝီထိစိတ္တာနိ သတ္တေဝ-၌ သတ္တ-အရကား** [သာမညအားဖြင့်] ပဥ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊စက္ခုဝိညာဉ်စသည်-၁၊သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း-၁၊သန္တီရဏ-၁၊ဝုဋ္ဌော-၁၊ဇော-၁၊ တဒါရုံ ၁၊ အားဖြင့် ၇-ပါးဖြစ်ပါသည်။

* **စိတ္တုပ္ပါဒါ စတုဒ္ဒသ-၌ စတုဒ္ဒသ-အရကား** - [ဝိသေသအားဖြင့်] ပဥ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ကြိမ်၊စက္ခုဝိညာဉ်စသည် ၁-ကြိမ်၊သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ၁-ကြိမ်၊သန္တီရဏ ၁-ကြိမ်၊ဝုဋ္ဌော ၁-ကြိမ်၊ဇော ၇-ကြိမ်၊တဒါရုံ ၂-ကြိမ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

* **စတုပ္ပညာသ ဝိတ္ထာရာ-၌ စတုပ္ပညာသ-အရကား** - [ဝိတ္ထာရအားဖြင့်] ပဥ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊ဒွေးပဥ္စဝိညာဉ်-၁၀၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ၂-ပါး၊ သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ ဝုဋ္ဌော ၁-ပါး၊ ကာမဇော ၂၉-ပါး၊ တဒါရုံ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၅၄-ပါးဖြစ်ပါသည်။

* **ဝီထိစိတ်အစဉ်ကို ဖြစ်ပေါ်လာစေတတ်သောစိတ်** ။ ။ ပဥ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်။

* **ဇောအစဉ်ကို ဖြစ်ပေါ်လာစေတတ်သောစိတ်** ။ ။ ဝုဋ္ဌောခေါ် မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ် ဖြစ်ပါသည်။

* **ဝီထိ အတု ကား** ။ ။အတိပရိတ္တာရုံဝီထိ၊အာဂန္တုကဘဝင်္ဂဝီထိတို့ ဖြစ်ပါသည်။

* **ဝီထိ အစစ်ကား** ။ ။ အတိပရိတ္တာရုံဝီထိ၊အာဂန္တုကဘဝင်္ဂဝီထိတို့မှတပါး ကျန်ဝီထိများ ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်၌ သဒ္ဓါယိုဖိတ် ကြည်ညိုစိတ်ရှိသော ပုထုဇဉ်လူသားတစ်ဦး၏ မြတ်ဗုဒ္ဓစွယ်တော်ကို ဖူးမြော်ခွင့်ရသည့်အခါ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် စိတ်အစဉ်ကို ဝီထိပိုင်း အမြင်ဖြင့် ဖော်ထုတ်ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ အတီတဘဝင်, ဘဝင်္ဂစလန, ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ, ပဥ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း, ကုသလဝိပါက် စက္ခုဝိညာဉ်, ကုသလဝိပါက် သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း, ကုသလဝိပါက် သောမနဿ သန္တီရဏ, ဝုဋ္ဌော, မဟာကုသိုလ်ဇော-၈၊ကုသလဝိပါက်တဒါရုံ ၂-ကြိမ်စိတ်များ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရုပ်မြင်သံကြားကို ကြည့်ရှုရာ၌ ရူပါရုံကို စက္ခုပသာဒဖြင့် မြင်ပါသလော?** (သို့မဟုတ်) **စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့် မြင်ပါသလော?** ။ ။ တမေဝ ရူပံ ပဿန္တံ စက္ခုဝိညာဏံ ကိုထောက်၍ ရူပါရုံကို စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်သာ မြင်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

မနောဒွါရ ကာမဇောဝါရ/ဝိဘူတာရုံဝိထိ (နိ-၃၄၃)

၁၇။ မနောဒွါရေ ပန ယဒိ ဝိဘူတမာရမ္မဏံ အာပါထ မာဂစ္ဆတိ၊ တတော ပရံ ဘဝင်္ဂစလန မနောဒွါရာဝဇ္ဇန ဇဝနာ ဝသာနေ တဒါရမ္မဏပါကာနိ ပဝတ္တန္တိ၊ တတော ပရံ ဘဝင်္ဂပါတော။

အဝိဘူတာရုံဝိထိ (နိ-၃၄၃)

၁၈။ အဝိဘူတေ ပနာရမ္မဏေ ဇဝနာဝသာနေ ဘဝင်္ဂပါတောဝ ဟောတိ၊ နတ္ထိ တဒါရမ္မဏုပ္ပါဒေါတိ။

[စာပိုဒ်-၁၇] **မနောဒွါရ ကာမဇောဝါရ ဝိဘူတာရုံဝိထိ**

[**ဆိုရိုး**] မနောဒွါရ ကာမဇောဝါရ ဝိဘူတာရုံဝိထိဖြစ်ဟန်ကား။ ထင်ရှားသော အာရုံတစ်ပါးပါးသည် မနောဒွါရ၌ထင်လာသည်ရှိသော် ဘဝင်္ဂစလန, ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း, ဇော ၇-ကြိမ်, တဒါရုံ ၂-ကြိမ် ထို့နောက် ဘဝင်ဖြစ်ထိုက်သမျှ ဖြစ်၏။

ဝိဘူတာရုံဝိထိပုံစံ ။ ။ နဒ "မဇဇဇဇဇဇဇရုံ ရုံ" ဘ

[**ဝိထိစိတ်သရုပ်**] မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ကာမဇော ၂၉-ပါး၊တဒါရုံ ၁၁-ပါး +၄၁-ပါး။

(တနည်း) **ဝိဘူတာရုံ ၅-ဝိထိ**

၁။ တီ နဒမဇဇဇဇဇဇရုံ ရုံ ဘ ဘ ဘ ဘ ၇+ဘ

၂။ တီ တီ၂ နဒမဇဇဇဇဇဇရုံ ရုံ ဘ ဘ ဘ ၇+ဘ

၃။ တီ တီ တီ၇ နဒမဇဇဇဇဇဇရုံ ရုံ ဘ ဘ ၂+ဘ

၄။ တီ တီ တီ တီ၇ နဒမဇဇဇဇဇဇရုံ ရုံ ဘ ၀+ဘ

၅။ တီ တီ တီ တီ တီ၅ နဒမဇဇဇဇဇဇရုံ ရုံ +ဘ

[စာပိုဒ်-၁၈] **အဝိဘူတာရုံဝိထိ ဆိုရိုး** ။ ။ မထင်ရှားသော အာရုံတစ်ပါးပါးသည် မနောဒွါရ၌ ထင်လာသည်ရှိသော် ဘဝင်္ဂစလန, ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ဇော ၇-ကြိမ်ဖြစ်ပြီးလျှင် ထို့နောက် ဘဝင်ဖြစ်ထိုက်သမျှဖြစ်၏။

အဝိဘူတာရုံဝိထိပုံစံ ။ ။ နဒ "မဇဇဇဇဇဇဇ" +ဘ

[**ဝိထိစိတ်သရုပ်**] မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ကာမဇော-၂၉၊ ပေါင်း ၃၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(တနည်း) **အဝိဘူတာရုံ ၂-ဝိထိ**

၁။ တီ တီ တီ တီ တီ တီ၆ နဒမဇဇဇဇဇဇဇဇ ဘ+ဘ

၂။ တီ တီ တီ တီ တီ တီ တီ၇ နဒမဇဇဇဇဇဇဇဇ +ဘ

http://www.dhammadownload.com

မနောဒွါရဝီထိစိတ်သရှုပ် သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၃၄၃)

၁၉။ ဝီထိစိတ္တာနိ တီဏေဝ၊ စိတ္တုပ္ပါဒါ ဒသေရိတာ။
ဝိတ္ထာရေန ပနေတ္ထေက-စတ္တာလီသ ဝိဘာဝယေ။
အယမေတ္ထ ပရိတ္တဇဝနဝါရော။

မနောဒွါရ အပ္ပနာဇောဝါရ/ဈာနဝီထိ မဂ္ဂဝီထိများ (နိ-၃၄၃)

၂၀။ အပ္ပနာဇဝနဝါရေ ပန ဝိဘူတာဝိဘူတဘေဒေါ နတ္ထိ၊ တထာ
တဒါရမ္မဏုပ္ပါဒေါစ။

➢ **ဝိဘူတာရုံ/အဝိဘူတာရုံဝီထိတို့ကို အာရုံ ဝတ္ထု ဘုံ-စသည် ဝေဖန်ပုံ**

* **အာရုံအားဖြင့်-** ဤဝီထိတို့၌ ရှေ့နောက်ဘဝင်စိတ်တို့သည် ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိ နိမိတ် ၃-ပါးတို့တွင် တပါးပါးကို အာရုံပြုပါသည်။ ဝီထိစိတ်တို့သည် ဝိညတ်ဒွေး လက္ခဏရုပ် ၄-ပါးကြဉ် ပစ္စုပ္ပန် ရုပ် ၂၂-ပါးကို အာရုံ ပြုပါသည်။

* **ဝတ္ထုအားဖြင့်-** ဘဝင်စိတ်, ဝီထိစိတ်တို့သည် ဟဒယဝတ္ထုကို မှီပါသည်။

* **ဘုံအားဖြင့်-** ဝိဘူတာရုံဝီထိသည် ကာမ ၁၁-ဘုံ၊ အဝိဘူတာရုံဝီထိသည် အသညသတ်ကြဉ် ဘုံ-၃၀ ရနိုင်ပါသည်။ * **ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့်=** ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်၊ ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက် ရနိုင်ပါသည်။

[စာပိုဒ်-၁၉] **ဝီထိစိတ္တာနိ တီဏေဝ-၌ တီဏိ-အရ** ။ ။ [ဝိဘူတာရုံဝီထိသည်] (သာမညအားဖြင့်) မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊ဇော-၁၊တဒါရုံ-၁ အားဖြင့် ၃-ပါးဖြစ်ပါသည်။ **စိတ္တုပ္ပါဒါ ဒသေရိတာ-၌ ဒသ-အရ** ။ ။ (ဝိသေသအားဖြင့်) မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ကြိမ်၊ဇော ၇-ကြိမ်၊တဒါရုံ ၂-ကြိမ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ဝိတ္ထာရေန ပနေတ္ထေက စတ္တာလီသ-၌ ဧကစတ္တာလီသ-အရ ။ ။ (ဝိတ္ထာရအားဖြင့်) မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊ကာမဇော ၂၉-ပါး၊တဒါရုံ ၁၁-ပါး ပေါင်း ၄၁-ပါး။

အဝိဘူတာရုံဝီထိ သင်္ဂဟဂါထာ = ဝီထိစိတ္တာနိ ဒွေယေဝ၊ စိတ္တုပ္ပါဒါ အဌေရိတာ။
ဝိတ္ထာရေန ပန တိသ၊ စိတ္တာနီတိ ဝိဘာဝယေ။

➢ **အဝိဘူတာရုံဝီထိ၌** ။ ။ ဝီထိစိတ်တို့သည် (သာမညအားဖြင့်) မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊ ဇော ၁-ပါး အားဖြင့် ၂-ပါးဖြစ်ပါသည်။ (ဝိသေသအားဖြင့်) မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ကြိမ်၊ ဇော ၇-ကြိမ်အားဖြင့် ၈-ကြိမ်တို့ဖြစ်ပါသည်။ (ဝိတ္ထာရအားဖြင့်) မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊ကာမဇော ၂၉-ပါး၊ ပေါင်း ၃၀-ဖြစ်ပါသည်။

[စာပိုဒ်-၂၀] **အပ္ပနာဇောဝါရ၌ ရနိုင်သည့်ဝီထိများ** ။ ။ ဈာနဝီထိ, မဂ္ဂဝီထိ, ဖလသမာပတ္တိဝီထိ, အဘိညာဝီထိ, နိရောဓသမာပတ္တိဝီထိတို့ ဖြစ်ပါသည်။

F-10-A

http://www.dhammadownload.com

မဟဂ္ဂုတ်, လောကုတ္တရာ အပွနာဇောစိတ်များဖြစ်ပေါ်လာပုံ
အပွနာဝီထိဖြစ်ပေါ်လာပုံပြ (နိ-၃၄၄)

၂၁။ တတ္ထ ဟိ ဉာဏသမ္ပယုတ္တကာမာဝစရဇဝနာန မဌန္နံ အညတရသို့ ပရိကမ္မောပစာရာနုလောမ ဂေါတြဘု နာမေန စတုက္ခတ္တုံ တိက္ခတ္တုမေဝ ဝါ ယထာက္ကမံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဒ္ဓါနန္တရမေဝ ယထာရဟံ စတုတ္ထံ ပဥ္စမံ ဝါ ဆဗ္ဗိသတိ မဟဂ္ဂတလောကုတ္တရဇဝနေသု ယထာဘိနီဟာရ ဝသေန ယံကိဉ္စိ ဇဝနံ အပွနာဝီထိ မောတရတိ၊ တတော ပရံ အပွနာဝသာနေ ဘဝင်္ဂပါတောဝ ဟောတိ။

[စာပိုဒ်-၂၁] **အာရုံထင်ရှားရှိမှသာ စောနှိုင်သည့် မနောဒ္ဓါရိကဇော** ။ ။ အပွနာဇော ၂၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

* **ပရိကံ, ဥပစာ, အနုလုံ, ဂေါတြဘု နာမည်ရသောစိတ်** ။ ။ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇော ၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။

* **ဥပစာရသမာဓိဇော ၈-ပါးကား** ။ ။ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇော ၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။

* **ယထာရဟံ စတုတ္ထံ ပဥ္စမံဝါ-၌ ယထာရဟဖြစ်ပုံ** ။ ။ တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်၌ ဥပစာ, အနုလုံ, ဂေါတြဘုနောင် ၄-ကြိမ်မြောက်၌ အပွနာဇော ဖြစ်ပါသည်။ မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်၌ ပရိကံ ဥပစာ, အနုလုံ, ဂေါတြဘုနောင် ၅-ကြိမ်မြောက်၌ အပွနာဇောဖြစ်ပါသည်။

* **အပွနာဝီထိဖြစ်ပုံ** ။ ။ အပွနာဇောဝါရ၌ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇော ၈-ပါးတို့တွင် တပါးပါးသောဇောသည် ပရိကံ, ဥပစာ, အနုလုံ, ဂေါတြဘူ ဟူသော အမည်ဖြင့် ၄-ကြိမ်သာလျှင်ရင်း၊သို့မဟုတ် ဥပစာ, အနုလုံ, ဂေါတြဘူ-ဟူသော အမည်ဖြင့် ၃-ကြိမ်သာလျှင်ရင်း အစဉ်အတိုင်းဖြစ်၍ ချုပ်ပြီးသည့်အခြားမဲ့၌ တိက္ခပညပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင် ၄-ကြိမ်မြောက်၊ မန္ဒပညပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင် ၅-ကြိမ်မြောက်ဝယ် မဟဂ္ဂုတ် လောကုတ္တရာဇော ၂၆-ပါးတို့တွင် ယထာဘိနီဟာရ၏အစွမ်းဖြင့် တပါးပါးသောဇောသည် အပွနာဝီထိသို့ သက်ရောက်ပါသည်။ ထိုအပွနာဇော စောပြီးသည်၏ အဆုံး၌ ဘဝင် ကျပါသည်။

* **အာဒိကမ္မိကစျာနဝီထိ**

[မန္ဒပညပုဂ္ဂိုလ်] ဘ+နဒ "မ.ပ ဥ နု ဂေါ ဈာန်"+ဘ.
[တိက္ခပညပုဂ္ဂိုလ်] ဘ+ နဒ "မ ဥ နု ဂေါ ဈာန်"+ဘ

http://www.dhammadownload.com

[ဆိုရိုး] * **မန္ဒပညပုဂ္ဂိုလ်၏ အာဒိကမ္မိကစ္ဆာနဝိထိ ဖြစ်ဟန်ကား** ။ ။ ဘဝင်် စလန, ဘဝင်ုပစ္ဆေဒ, မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း, ပရိကံ, ဥပစာ, အနုလုံ, ဂေါတြဘု-ဟူသော ဥပစာရ သမာဓိဇော ၄-ကြိမ်၊ စျာန်ဇော ၁-ကြိမ်၊ ထို့နောင် ဘဝင်ဖြစ်ထိုက်သမျှဖြစ်၏။

[ဒိထိစိတ်သရုပ်] မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း၊မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄-ပါး၊ မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ၉-ပါး၊ ပေါင်း ၂၇-ပါးဖြစ်ပါသည်။

* **အာဒိကမ္မိကစ္ဆာနဝိထိ-၌ ဘဝင်-အစ** ။ ။ မဟာဝိပါက် ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄-ပါး၊ရူပဝိပါက် ၅-ပါး၊အရူပဝိပါက် ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၁၃-ပါးဖြစ်ပါသည်။

* **ဘုံအားဖြင့်-** ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊အသညသတ်ကြဉ် ရူပ ၁၅-ဘုံ ဖြစ်ပါသည်။

* **အာရုံအားဖြင့်-** ဘဝင်စိတ်တို့သည် ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ် ၃-ပါးတို့တွင် တပါးပါးကို အာရုံပြုပါသည်။ ဝိထိစိတ်တို့သည် ကသိုဏ်းပညတ်အာရုံကို အာရုံပြု၏။

မေး ။ ။ သဂြိဟ်သရုပ် အဟုတ်သိမြင် ပညာရှင်ပီပီ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏ အာဒိကမ္မိက စျာနဝိထိ၌ ပါဝင်သောစိတ်တို့တွင် (က) ဘဝင်စိတ်တို့၏ အာရုံ (ခ) ဝိထိစိတ်တို့၏ အာရုံ (ဂ) ပရိကမ် ဥပစာ အနုလုံ ဂေါတြဘုအမည်ရသောစိတ် (ဃ) အပွနာဇော ကိစ္စတပ်သောစိတ်တို့ကို ထင်ရှားအောင် ရေးပြပါ။

ဖြေ ။ ။ (က) ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ် ၃-ပါးတို့တွင် တပါးပါး ဖြစ်ပါသည်။
(ခ) ကသိုဏ်းပညတ်အာရုံ၊ (ဂ) မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ (ဃ) မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ဇော ၉-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

[အမှာ] စျာန်ရပုထုဇဉ်နှင့် သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင်-ကုသိုလ်ဇော၊ ဘုရား ရဟန္တာဖြစ်လျှင် ကြိယာဇော-ဟု မှတ်ပါ။

➢ အာဒိကမ္မိက ပဋ္ဌမစ္ဆာနဝိထိ

[မန္ဒပညပုဂ္ဂိုလ်] န ဒ "မ ပ ဥ နု ဂေါ စျာန်" ဘ
[တိက္ခပညပုဂ္ဂိုလ်] န ဒ "မ ဥ နု ဂေါ စျာန်" ဘ

* **ဒိထိစိတ်သရုပ်** ။ ။ မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း၊မဟာကုသိုလ် သောမနဿ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ၂-ပါး၊ မဟာကြိယာ သောမနဿ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ၂-ပါး၊ ပထမစျာန် ကုသိုလ် ၁-ပါး၊ပထမစျာန်ကြိယာ ၁-ပါး။ ပေါင်း ၇-ပါး။

* **အာဒိကမ္မိက ပဋ္ဌမစ္ဆာနဝိထိ ရနိုင်သောဘုံ** - ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ ဖြစ်ပါသည်။
* **ရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်-** ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်၊စျာန်ရ တိဟိတ်ပုထုဇဉ်။
* **ရနိုင်သောဘဝင်-** မဟာဝိပါက် ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄-ပါးတို့တွင် တပါးပါး။
* **အာရုံအားဖြင့်-** ဘဝင်စိတ်တို့သည် ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ် ၃-ပါးတို့တွင်

http://www.dhammadownload.com

တပါးပါးကို အာရုံပြုပါသည်။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအစ စျာန်အဆုံးရှိသော ဝိထိစိတ်တို့သည် ဥပေက္ခာဩဇာဝိဟာရ၏ အာရုံဖြစ်သော သတ္တဝါပညတ်ကိုကြဉ်၍ ရူပစျာန်၏ ပညတ် ၂၅-ပါးတို့တွင် တပါးပါးကို အာရုံပြုပါသည်။ (ကမ္မဋ္ဌာန်းစာပိုဒ်-၂၁၂၂၃-ကိုထောက်)

* **အာဒိကမ္မိက ဒုတိယဇ္ဈာနဝီထိ** - နဒ "မ ပ ဥ နု ဂေါ စျာန်" ဘ
* **ဝီထိစိတ်သရုပ်** ။ ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊မဟာကုသိုလ် ကြိယာ သောမနဿ ဉာဏသမွယုတ်စိတ်-၄၊ရူပကုသိုလ်,ကြိယာ ဒုတိယစျာန်-၂၊ပေါင်း ၇-ပါး။
* **ရန်ိုင်သောဘုံ** - ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊ပထမစျာန် ၃-ဘုံ ဖြစ်ပါသည်။
* **ရန်ိုင်သော ဘဝင်**= ကာမတိဟိတ်ဘဝင် ၄-ပါး၊ ပထမစျာန်ဝိပါက်ဘဝင် ၁-ပါး။
* **အာဒိကမ္မိက တတိယဇ္ဈာနဝီထိ** - နဒ "မ ပ ဥ နု ဂေါ စျာန်" ဘ
* **ဝီထိစိတ်သရုပ်** ။ ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊မဟာကုသိုလ်,မဟာကြိယာ သောမနဿ ဉာဏသမွယုတ်စိတ်-၄၊ရူပကုသိုလ်,ကြိယာ တတိယစျာန်-၂၊ပေါင်း ၇-ပါး။
* **ရန်ိုင်သောဘုံ**- ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊ပထမစျာန် ၃-ဘုံ၊ဒုတိယစျာန် ၃-ဘုံ။
* **ရန်ိုင်သော ဘဝင်**= ကာမတိဟိတ်ဘဝင်-၄၊ပထမစျာန်,ဒုတိယစျာန်ဝိပါက်-၂။
* **အာဒိကမ္မိက စတုတ္ထဇ္ဈာနဝီထိ** - နဒ "မ ပ ဥ နု ဂေါ စျာန်" ဘ
* **ဝီထိစိတ်သရုပ်** ။ ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊မဟာကုသိုလ်,မဟာကြိယာ သောမနဿ ဉာဏသမွယုတ်စိတ်-၄၊ရူပကုသိုလ်,ကြိယာ စတုတ္ထစျာန်-၂၊ပေါင်း ၇-ပါး။
* **ရန်ိုင်သောဘုံ**- ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊ပထမစျာန် ၃-ဘုံ၊ဒုတိယစျာန် ၃-ဘုံ။
* **ရန်ိုင်သော ဘဝင်**= ကာမတိဟိတ်ဘဝင်-၄၊ပထမစျာန်,ဒုတိယစျာန်ဝိပါက်-၂။
* **အာဒိကမ္မိက ပဉ္စမဇ္ဈာနဝီထိ** - နဒ "မ ပ ဥ နု ဂေါ စျာန်" ဘ
* **ဝီထိစိတ်သရုပ်** ။ ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊မဟာကုသိုလ်,မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာ ဉာဏသမွယုတ်စိတ်-၄၊ရူပကုသိုလ်,ကြိယာ ပဉ္စမစျာန်-၂၊ပေါင်း ၇-ပါး။
* **ရန်ိုင်သောဘုံ**= ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊ပ-စျာန် ၃-ဘုံ၊ဒု-စျာန် ၃-ဘုံ၊တ-စျာန် ၃-ဘုံ။
* **ရန်ိုင်သောဘဝင်**- ကာမတိဟိတ်ဘဝင်-၄၊ရူပ ပ, ဒု, တ, စ-စျာန်ဝိပါက်-၄။
* **အာဒိ ကမ္မိက အာကာသာနဉ္စာယတနဝီထိ**= နဒ "မ ပ ဥ နု ဂေါ စျာန်" ဘ
* **ဝီထိစိတ်သရုပ်** ။ ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊မဟာကုသိုလ်,မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာ ဉာဏသမွယုတ်-၄၊အာကာသာနဉ္စာယတနကုသိုလ်,ကြိယာ ၂-ပါး၊ပေါင်း ၇-ပါး။
* **ရန်ိုင်သောဘုံ**- ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊အသညသတ်ကြဉ် ရူပ ၁၅-ဘုံ။
* **ရန်ိုင်သော ဘဝင်**- ကာမတိဟိတ်ဘဝင်-၄၊ရူပဝိပါက်-၅။
* **အာဒိကမ္မိက ဝိညာဏဉ္စာယတနဝီထိ** - နဒ "မ ပ ဥ နု ဂေါ စျာန်" ဘ
* **ဝီထိစိတ်သရုပ်** ။ ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊မဟာကုသိုလ်,မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာ

http://www.dhammadownload.com

ဉာဏသမ္မယုတ်-၄၊ဝိညာဏဌာယတနကုသိုလ်,ကြိယာ ၂-ပါး၊ပေါင်း ၇-ပါး။

* **ရနိုင်သောဘုံ**= ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊အသညသတ်ကြဉ် ရူပ ၁၅-ဘုံ၊အာကာ-ဘုံ။

* **ရနိုင်သော ဘဝင်**- ကာမတိဟိတ်ဘဝင်-၄၊ရူပဝိပါက်-၅၊အာကာ-ဝိပါက်-၁။

* **အာဒိကမ္မိက အာကိဉ္စညာယတနဝိထိ** - နဒ "မ ပ ဥ နု ဂေါ စျာန်" ဘ

* **ဝိထိစိတ်သရုပ်** ။ ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊မဟာကုသိုလ်,မဟာကြိယာ ဉပေက္ခာ ဉာဏသမ္မယုတ်-၄၊အာကိဉ္စညာယတနကုသိုလ်,ကြိယာ ၂-ပါး၊ပေါင်း ၇-ပါး။

* **ရနိုင်သောဘုံ**- ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊အသညသတ်ကြဉ် ရူပ ၁၅-ဘုံ၊အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံ,ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံ။

* **ရနိုင်သော ဘဝင်**- ကာမတိဟိတ်ဘဝင်-၄၊ရူပဝိပါက်-၅၊အာကာ-ဝိပါက်-၁၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနဝိပါက်-၁။

* **အာဒိကမ္မိက နေဝသညာနာသညာယတနဝိထိ**= နဒ "မ ပ ဥ နု ဂေါ စျာန်" ဘ

* **ဝိထိစိတ်သရုပ်** ။ ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊မဟာကုသိုလ်,မဟာကြိယာ ဉပေက္ခာ ဉာဏသမ္မယုတ်-၄၊နေဝသညာနာသညာယတနကုသိုလ်,ကြိယာ ၂-ပါး၊ပေါင်း ၇-ပါး။

* **ရနိုင်သောဘုံ**- ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊အသညသတ်ကြဉ် ရူပ ၁၅-ဘုံ၊အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံ၊ အာကိဉ္စညာယတနဘုံ, ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံ။

* **ရနိုင်သော ဘဝင်**- ကာမတိဟိတ်ဘဝင်-၄၊ရူပဝိပါက်-၅၊အာကာသာနဉ္စာယတနဝိပါက်-၁၊ဝိညာဏဉ္စာယတနဝိပါက်-၁၊အာကိဉ္စညာယတနဝိပါက်-၁။

* **အာရုံအားဖြင့်**- ဒု, တ, စ-စျာန် ဝိထိများသည် ကသိုဏ်းပညတ် ၁၀-ပါး၊ အောက်ပြဟ္မဝိဟာရ ၃-ပါး၏အာရုံဖြစ်သော သတ္တဝါပညတ် ၃-ပါး၊အာနာပါန်၏ အာရုံဖြစ်သော ထွက်သက်ဝင်သက်ပညတ် ၁-ပါး၊ပေါင်း ၁၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

ပဉ္စမစျာန်ဝိထိသည်- ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး၊ဉပေက္ခာပြဟ္မဝိဟာရ၏ အာရုံဖြစ်သော သတ္တဝါပညတ်၊ထွက်သက်ဝင်သက်ပညတ်ကို အာရုံပြုပါသည်။

* **သမာပဇ္ဇနစျာနဝိထိ** = နဒ "မ ပ ဥ နု ဂေါ စျာန်အကြိမ်များစွာ" ဘ

* **ဝိထိစိတ်သရုပ်** ။ ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊မဟာကုသိုလ်,မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္မယုတ်-၈၊မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်-၉၊မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ၉-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္မယုတ်စိတ်၏ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုရာအခါ**

တတော ပရံ ဂေါတြဘုစိတ္တံ နိဗ္ဗာန မာလမ္မိတွာ (ကမ္မဋ္ဌာန်းစာပို့ဒ်-၅၇)ဟူသော သင်္ဂဟကိုထောက်၍ မဂ္ဂဝီထိ၌ သောတာပတ္တိမဂ်၏ရှေး ဂေါတြဘုကိစ္စတပ်သောအခါ မဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္မယုတ်စိတ်သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ကာမဒေဘနောင် (ဥပစာရသမာဓိဇောနောင်) အပွနာဇော စောပုံ (နိ-၃၄၄)

၂၂။ တတ္ထ သောမနဿသဟဂတဇဝနာနန္တရံ အပွနာပိ သောမနဿ သဟဂတာဝ ပါဠိကခီတဗ္ဗာ၊ ဥပေက္ခာသဟဂတဇဝနာနန္တရံ ဥပေက္ခာသဟဂတာဝ။

တတ္ထာပိ ကုသလဇဝနာနန္တရံ ကုသလဇဝနဥ္စေဝ ဟေဋ္ဌိမဉ္စ ဖလဲတ္တယမပ္ပေတိ။

ကိရိယဇဝနာနန္တရံ ကိရိယဇဝနံ, အရဟတ္တဖလဉ္စာတိ။

ဝေနာအလိုက် အပွနာဇောဖြစ်ပုံ သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၃၄၅)

၂၃။ ဒွတ္တိံသ သုခပုညမှာ၊ ဒွါဒသောပေက္ခကာ ပရံ။
သုခိတကြိယတော အဋ္ဌ၊ ဆ သမ္ဘောန္တိ ဥပေက္ခကာ။

ပုဂ္ဂိုလ်အလိုက် အပွနာဇောဖြစ်ပုံ သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၃၄၅)

၂၄။ ပုထုဇ္ဇနာနသေက္ခာနံ၊ ကာမပုညတိဟေတုတော။
တိဟေတုကာမကြိယတော၊ ဝိတရာဂါနမပ္ပနာ။
အယမေတ္ထ မနောဒွါရေ ဝိထိစိတ္တပ္ပဝတ္တိနယော။

[စာပိုဒ်-၂၂] **ဥပစာရ သမာဓိဇောနောင် အပွနာဇော စောပုံ (နှောင်းပုံ)**

* **မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ သောမနဿ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇော ၄-ပါးနောင် စောနိုင်သော အပွနာဇောမျှားကား**= မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်ဇော ၄-ပါး၊မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ သောမနဿသဟဂုတ်ဇော ၄-ပါး၊မဂ်သောမနဿသဟဂုတ်ဇော ၁၆-ပါး၊ဖိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်ဇော ၁၆-ပါး၊ပေါင်း ၄၀-စောနိုင်ပါသည်။ [တတ္ထ (ပ) ဂတာဝ ပါဠိကခီတဗ္ဗာ-ကိုထောက်]

* **မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာဉာဏသမ္ပယုတ်ဇော ၄-ပါးနောင် စော နိုင်သော အပွနာဇောမျှားကား**= မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ဥပေက္ခာဇော ၅-ပါး၊မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ဥပေက္ခာဇော ၅-ပါး၊မဂ်ဥပေက္ခာဇော ၄-ပါး၊ဖိုလ်ဥပေက္ခာဇော ၄-ပါး၊ပေါင်း ၁၈-ပါး စောနိုင်ပါသည်။ [ဥပေက္ခာသဟဂတ(ပ)ဂတာဝ-ကိုထောက်]

[စာပိုဒ်-၂၃] **မဟာကုသိုလ် သောမနဿ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇော ၂-ပါး[ပထမဓွေး] နောင် စောနိုင်သော အပွနာဇောမျှားကား/ ဒွတ္တိံသ သုခပုညမှာ-ဒြိ ဒွတ္တိံသ-အရ**

မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် သောမနဿ ၄-ပါး၊မဂ်သောမနဿ ၁၆-ပါး၊အောက်ဖိုလ် ၃-ခု၏ သောမနဿ ၁၂-ပါး၊ပေါင်း ၃၂-ပါးဖြစ်ပါသည်။ (သာဓက) သောမနဿ

http://www.dhammadownload.com

သဟဂတ ဇဝနာနန္တရံ အပ္ပနာပိ သောမနဿ သဟဂတာဝ ပါဠိကဆိတပ္မာ။ ကုသလ ဇဝုနာနန္တရံ ကုသလဇဝနဥ္စေဝ ဟေဋ္ဌိမဥ္စ ဖလတ္တယမပ္ပေတိ။

*** မဟာကုသိုလ် ဥပေက္ခာ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဧော ၂-ပါး [တတိယဒွေး] နောင် စောနိုင်သော အပ္ပနာဧောများကား/ ဒွါဒသော ပေက္ခကာ ပရံ-ဥ် ဒွါဒသ-အရကား**

မဟဂ္ဂတ်ကုသိုလ် ဥပေက္ခာဧော ၅-ပါးမဂ်ဥပေက္ခာဧော ၄-ပါးအောက်ဖိုလ် ၃-ခု၏ ဥပေက္ခာဧော ၃-ပါးပေါင်း ၁၂-ပါးဖြစ်ပါသည်။ (သာဧက) ဥပေက္ခာသဟဂတ ဇဝနာနန္တရံ ဥပေက္ခာသဟဂတာဝ၊ ကုသလဇဝနာနန္တရံ ကုသလဇဝနဥ္စေဝ ဟေဋ္ဌိမဥ္စ ဖလတ္တယ မပ္ပေတိ။

*** မဟာကြိယာ သောမနဿ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဧော ၂-ပါး[ပထမဒွေး] နောင် စောနိုင်သော အပ္ပနာဧောများကား/ သုခိတကြိယတော အဋ္ဌ-ဥ် အဋ္ဌ-အရကား**

မဟဂ္ဂတ်ကြိယာ သောမနဿဧော ၄-ပါး၊အရဟတ္တဖိုလ်သောမနဿဧော ၄-ပါး၊-ပေါင် ၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။

(သာဧက) ကိရိယဇဝနာနန္တရံ ကိရိယဇဝနံ အရဟတ္တဖလဥ္စာတိ၊သောမနဿ သဟဂတ ဇဝနာနန္တရံ အပ္ပနာပိ သောမနဿသဟဂတာဝ ပါဠိကဆိတပ္မာ။

*** မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဧော (တတိယဒွေး) ၂-ပါးနောင် စောနိုင်သော အပ္ပနာဧောများကား/ ဆ သမ္ဘောဒ္ဓိ ဥပေက္ခကာ-ဥ် ဆ-အရ**

မဟဂ္ဂတ်ကြိယာ ဥပေက္ခာဧော-၅၊ အရဟတ္တဖိုလ် ဥပေက္ခာဧော-၁၊ ပေါင်း-၆ပါး။

[သာဧက] ကိရိယဇဝနာနန္တရံ ကိရိယဇဝနံ အရဟတ္တဖလဥ္စ။ ဥပေက္ခာသဟဂတ ဇဝနာနန္တရံ ဥပေက္ခာသဟဂတာဝ။

(စာပိုဒ်-၂၄) ပုထုဇ္ဇနာန သေက္ခာနံ-ဥ် ပုထုဇ္ဇန-အရကား ။ ။ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်, သုဂတိအဟိတ်, ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သန္တာန်၌ အပ္ပနာဧောများ မစောနိုင်သောကြောင့် - **ပုထုဇ္ဇန-အရ** တိဟိတ်ပုထုဇဉ်ကိုသာ ယူရပါမည်။ (ဝိထိစာပိုဒ်-၄၀-ကိုထောက်)

➢ **သေက္ခ-အရ** ။ ။ မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၄-ယောက်တို့သန္တာန်၌ ဆိုင်ရာမဂ်ဧောများသာ စောနိုင်သောကြောင့် သေက္ခ-အရ အောက်ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက်ကိုသာ ယူရပါမည်။ (ဝိထိစာပိုဒ်-၄၇-ကိုထောက်)

➢ **ဝိတရာဂါနမပ္ပနာ-ဥ် အပ္ပနာ-အရ** ။ ။ မဟဂ္ဂတ်ကြိယာ ၉-ပါး၊အရဟတ္တဖိုလ် စိတ် ၅-ပါး၊ ပေါင်း ၁၄-ပါးဖြစ်ပါသည်။ (သာဧက) ကိရိယဇဝနာနန္တရံ ကိရိယဇဝန အရဟတ္တဖလဥ္စာတိ။

*** တီဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်ဧော ၄-ပါးနောင်=**

မဟဂ္ဂတ်ကုသိုလ်ဧော-၉၊ သောတာပတ္တိမဂ်ဧော-၅၊ ပေါင်း ၁၄-ပါး စောနိုင်သည်။

http://www.dhammadownload.com

* **တိဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ မဟာကုသိုလ် သောမနဿ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဧော (ပထမဒွေး)** ၂-ပါးနောင်= မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် သောမနဿဧော-၄၊ သောတာပတ္တိမဂ် သောမနဿဧော-၄၊ ပေါင်း ၈-ပါး စောနိုင်ပါသည်။

* **တိဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ မဟာကုသိုလ် ဥပေက္ခာ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဧော (တတိယဒွေး)** ၂-ပါးနောင်= မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ဥပေက္ခာဧော-၅၊ သောတာပတ္တိမဂ် ဥပေက္ခာဧော-၁၊ ပေါင်း ၆-ပါး စောနိုင်ပါသည်။ * **သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏ မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်ဧော ၄-ပါးနောင်**= မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ဧော-၉၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်ဧော-၅၊ သကဒါဂါမိမဂ်ဧော-၅၊ ပေါင်း ၁၉-ပါး၊ စောနိုင်ပါသည်။ * **သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏ မဟာကုသိုလ် သောမနဿ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဧော-၂ (ပထမဒွေး) နောင်**= မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် သောမနဿဧော-၄၊ သောတာပတ္တိဖိုလ် သောမနဿဧော-၄၊ သကဒါဂါမိမဂ် သောမနဿဧော-၄၊ ပေါင်း ၁၂-ပါး၊ စောနိုင်ပါသည်။

* **သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏ မဟာကုသိုလ် ဥပေက္ခာ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဧော (တတိယဒွေး) ၂-ပါးနောင်** = မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ဥပေက္ခာဧော-၅၊ သောတာပတ္တိဖိုလ် ဥပေက္ခာဧော ၁-ပါး၊ သကဒါဂါမိမဂ် ဥပေက္ခာဧော ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၇-ပါး စောနိုင်ပါသည်။

* **သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်ဧော ၄-ပါးနောင်**= မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ဧော-၉၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်ဧော-၅၊ အနာဂါမိမဂ်ဧော-၅၊ +၁၉။

* **သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ မဟာကုသိုလ် သောမနဿ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဧော-၂ပါး (ပထမဒွေး) နောင်**= မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် သောမနဿဧော-၄၊ သကဒါဂါမိဖိုလ် သောမနဿဧော-၄၊ အနာဂါမိမဂ် သောမနဿဧော-၄၊ ပေါင်း ၁၂-ပါး စောနိုင်ပါသည်။

* **သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ မဟာကုသိုလ် ဥပေက္ခာ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဧော ၂-ပါး (တတိယဒွေး) နောင်** = မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ဥပေက္ခာဧော-၅၊ သကဒါဂါမိဖိုလ် ဥပေက္ခာဧော ၁-ပါး၊ အနာဂါမိမဂ် ဥပေက္ခာဧော ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၇-ပါး စောနိုင်ပါသည်။

* **အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်ဧော ၄-ပါးနောင်**=
မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ဧော-၉၊ အနာဂါမိဖိုလ်ဧော-၅၊ အရဟတ္တမဂ်ဧော-၅ +၁၉-ပါး။

* **အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ မဟာကုသိုလ် သောမနဿ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဧော ၂-ပါး (ပထမဒွေး) နောင်** = မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် သောမနဿဧော-၄၊ အနာဂါမိဖိုလ် သောမနဿဧော-၄၊ အရဟတ္တမဂ် သောမနဿဧော-၄၊ ပေါင်း ၁၂-ပါး စောနိုင်ပါသည်။

* **အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ မဟာကုသိုလ် ဥပေက္ခာ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဧော ၂-ပါး (တတိယဒွေး) နောင်** = မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ဥပေက္ခာဧော-၅၊ အနာဂါမိဖိုလ် ဥပေက္ခာဧော ၁-ပါး၊ အရဟတ္တမဂ် ဥပေက္ခာဧော ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၇-ပါး စောနိုင်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

တဒါရမ္မဏာနိယမ/ဝိပါက်အမှုန် ဇောအပြုန် (နိ-၃၄၅)

၂၅။ သဗ္ဗတ္ထာပိ ပနေတ္ထ အနိဋ္ဌေ အာရမ္မဏေ အကုသလဝိပါကာနေဝ ပဉ္စဝိညာဏ သမ္ပဋိစ္ဆန သန္တီရဏာ တဒါရမ္မဏာနိ။

၂၆။ ကုသလဝိပါကာနိ။

၂၇။ အတိက္ကဋ္ဌေ ပန သောမနဿသဟဂတာနေဝ သန္တီရဏာ တဒါရမ္မဏာနိ။

ဝိပါက်လည်းအမှုန် ဇောလည်းအမှုန် /ရဟန္တာတို့သန္တာန်၌ တဒါရုံဖြစ်ပုံပြ

တတ္ထာပိ သောမနဿသဟဂတ ကိရိယ ဇဝနာဝသာနေ သောမနဿသဟဂတာနေဝ တဒါရမ္မဏာနိ ဘဝန္တိ။

ဥပေက္ခာသဟဂတ ကိရိယ ဇဝနာဝသာနေ စ ဥပေက္ခာ သဟဂတာနေဝ ဟောန္တိ။

---

* **ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇော ၄-ပါးနောင်** -

မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာဇော-၉၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဇော-၅၊ ပေါင်း ၁၄-ပါး စောနိုင်ပါသည်။

* **ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ မဟာကြိယာ သောမနဿ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇော ၂-ပါး (ပထမဒွေး) နောင်** = မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ သောမနဿဇော ၄-ပါး၊ အရဟတ္တဖိုလ် သောမနဿဇော ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၈-ပါး စောနိုင်ပါသည်။ **ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇော ၂-ပါး (တတိယဒွေး) နောင်** = မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ဥပေက္ခာဇော ၅-ပါး၊ အရဟတ္တဖိုလ် ဥပေက္ခာဇော ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၆-ပါးစောနိုင်ပါသည်။

➢ (၂၅၊ ၂၆၊ ၂၇) ဝိပါက်အမှုန် ဇောအပြုန် အဓိပ္ပါယ်

အနိဋ္ဌာရုံ၌ အကုသလဝိပါက် ပဉ္စဝိညာဉ် သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း သန္တီရဏာ တဒါရုံတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ ကုဋ္ဌမဏ္ဍိတ္ထာရုံ၌ ကုသလဝိပါက် ပဉ္စဝိညာဉ် သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏာ တဒါရုံတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ အတိက္ကဋ္ဌာရုံ၌ ကုသလဝိပါက် ပဉ္စဝိညာဉ် သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း သောမနဿသဟဂုတ် သန္တီရဏာ တဒါရုံတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ ဤသို့ ဝိပါက်စိတ်များ၌ အာရုံအားလျော်စွာ သောမနဿ ဥပေက္ခာဝေဒနာယှဉ်မှု မှန်ကန်ကြသည်ကို "ဝိပါက်အမှုန် "ဟု ဆိုပါသည်။

ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဇောများကား အာရုံအားလျော်စွာ ဝေဒနာယှဉ်မှု မမှန်ကန်ဘဲ ဗလောင်းဗလဲ ပြောင်းလွဲဖောက်ပြန်လျက် ဖြစ်ကြသည်ကို "ဇောအပြန်"ဟု ဆိုပါသည်

➢ ဝိပါက်လည်းအမှုန် ဇောလည်းအမှုန် ။ ။ ဝိပလ္လာသကင်းပြီးသော ဘုရား ရဟန္တာတို့သန္တာန်၌သာ ဖြစ်လေ့ရှိသော ကြိယာဇောတို့သည် အတိက္ကဋ္ဌာရုံနှင့် တွေ့ကြုံ

http://www.dhammadownload.com

လျှင် သောမနဿကြိယာဇော စောရ် ထိုသောမနဿကြိယာဇောနောင် သောမနဿ တဒါရုံများ ဖြစ်ကြသည်၊ ကုဋ္ဌမဏ္ဍထ္ထာရုံ အနိဋ္ဌာရုံနှင့် တွေ့ကြုံလျှင် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ကြိယာဇောစောရ် ထိုဥပေက္ခာကြိယာဇောနောင် ဥပေက္ခာတဒါရုံများ ဖြစ်ကြသည်၊ ဤသို့လျှင် ကြိယာဇောများနှင့် ၎င်းတို့နောင်ဖြစ်သော ဝိပါက်တို့သည် အာရုံအားလျော်စွာ ဝေဒနာယှဉ်မှု မှန်ကန်ကြသည်ကို "ဝိပါက်လည်းအမှန် ဇောလည်းအမှန်"ဟု ခေါ်ပါသည်။

➢ **ဟသိတုပ္ပါဒ်–၁၊ သောမနဿသဟဂုတ် မဟာကြိယာဇော ၄–စုနောင် ကျန်ခဲ့သော တဒါရုံများကား** ။ ။ သောမနဿ သန္တီရဏ ၁-ပါး၊ မဟာဝိပါက် သောမနဿ ၄-ပါး၊ ပေါင်း သောမနဿ တဒါရုံ ၅-ပါး ကျန်ခဲ့ပါသည်။[တတ္ထာပိ သောမနဿသဟဂတကိရိယဇဝနာဝသာနေ သောမနဿသဟဂတာနေဝ တဒါရမ္မဏာနိ ဘဝန္တိ။]

➢ **ဥပေက္ခာသဟဂုတ် မဟာကြိယာဇော ၄–စု နောင် ကျန်ခဲ့သော တဒါရုံများ** ဥပေက္ခာသန္တီရဏ ၂-ပါး၊ မဟာဝိပါက် ဥပေက္ခာ ၄-ပါး၊ ပေါင်း ဥပေက္ခာ တဒါရုံ ၆-ပါး ကျန်ခဲ့ပါသည်။ (သာဓက) ဥပေက္ခာသဟဂတ (ပ) ဟောန္တိ။

➢ **လောဘမူဇော ၈–စု၊ မောဟမူဇော ၂–စု၊ မဟာကုသိုလ်ဇော ၈–စု၊ ပေါင်း ၁၈–ပါးနောင်** = တဒါရုံ ၁၁-ပါးလုံး ကျန်ခဲ့ပါသည်။

➢ **အာရုံအားလျော်စွာ ဇောနောင် တဒါရုံကျပုံ**

အာရုံ	ကာမဇော (ရှေ့)	တဒါရုံ (နောက်)
အနိဋ္ဌာရုံ-၌	မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာဇော-၄၊ ဒေါသမူဇော-၂-နောင်	အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသန္တီရဏစိတ်-၁
	လောဘမူ-၈၊မောဟမူ-၂၊မဟာကု-၈	အကုသလဝိပါက် ဥ-သန္တီ -၁
ကုဋ္ဌာရုံ-၌	မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာဇော-၄ ဒေါသမူဇော-၂ +၆-ပါးနောင်	ကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသန္တီရဏ-၁၊ မဟာဝိပါက် ဥ-၄
	လောဘမူ-၈၊ မောဟမူ-၂၊ မဟာကု-၈	ကုသလဝိပါက် ဥ-သန္တီ-၁၊ မဟာဝိပါက် ဥပေက္ခာ-၄
အတိကုဋ္ဌာရုံ-၌	မဟာကြိယာ သောမနဿဇော-၄ ဟသိတုပ္ပါဒ်ဇော-၁ +၅-ပါးနောင်	ကုသလဝိပါက် သော-သန္တီ-၁ မဟာဝိပါက်သောမနဿ-၄
	လောဘမူ-၈၊မောဟမူ-၂၊မဟာကု-၈	ကုသလဝိပါက် သော-သန္တီ-၁ မဟာဝိပါက် သောမနဿ-၄

အမှာ ။ ။ ဤအခွဲကိုကြည့်၍ (က) **ဇောနောင် ကျန်ခဲ့သော တဒါရုံ၊** (ခ) **တဒါရုံ၏ ရှေ့၌ စောခဲ့သည့် ဇောများ**ကို ရှာဖွေကြည့်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

ဒေါမနဿသဟဂုတ်ဇောနောင် တဒါရုံ, ဘဝင်စိတ်ဖြစ်ပုံပြ

အာဂန္တုကဘဝင်ဝီထိ (နိ-၃၄၆)

၂၈။ ဒေါမနဿသဟဂတဇဝနာဝသာနေ စ ပန တဒါရမ္မဏာနိစေဝ ဘဝင်္ဂါနိ စ ဥပေက္ခာသဟဂတာနေဝ ဘဝန္တိ။

အာဂန္တုကဘဝင်စိတ်ဖြစ်ပုံ (နိ-၃၄၆)

တသ္မာ ယဒိ သောမနဿပဋိသန္ဓိကဿ ဒေါမနဿသဟဂတ ဇဝနာဝသာနေ တဒါရမ္မဏသမ္ဘဝေါ နတ္ထိ၊ တဒါ ယံကိဉ္စိ ပရိစိတ ပုဗ္ဗံ ပရိတ္တာရမ္မဏ မာရဗ္ဘ ဥပေက္ခာသဟဂတသန္တီရဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တမနန္တရိတ္တာ ဘဝင်္ဂပါတောဝ ဟောတီတိ ဝဒန္တိ အာစရိယာ။

➢ **သောမနဿ တဒါရုံ၏ ရှေ့၌ စောနိုင်သည့် ဇော** - လောမူဇော-၈၊ မောဟမူဇော-၂၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်ဇော-၁၊ မဟာကုသိုလ်ဇော-၈၊ မဟာကြိယာ သောမနဿဇော-၄၊ ပေါင်း ၂၃-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဥပေက္ခာ တဒါရုံ၏ ရှေ့၌ စောနိုင်သည့် ဇော** - အကုသိုလ်ဇော-၁၂၊ မဟာကုသိုလ်ဇော-၈၊ မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာဇော-၄၊ ပေါင်း ၂၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၈) ဒေါမနဿသဟဂုတ်ဇော ၂-ခု နောင် ကျနိုင်သော တဒါရုံများကား

ဥပေက္ခာသန္တီရဏ ၂-ပါး၊ မဟာဝိပါက် ဥပေက္ခာ ၄-ပါး၊ ပေါင်း ဥပေက္ခာ တဒါရုံ ၆-ပါး ကျနိုင်ပါသည်။[ဒေါမနဿ (ပ) ဥပေက္ခာသဟဂတာနေဝ ဘဝန္တိ]

➢ **အာဂန္တုက ဘဝင်ဝီထိ ဖြစ်ပုံ**

သောမနဿနှင့် ပဋိသန္ဓေနေခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဒေါသဇောအဆုံး၌ တဒါရုံဖြစ်ခွင့် မရလျှင် ဘဝင်ကျရလိမ့်မည်၊ (ထိုဘဝင်သည် သောမနဿဘဝင်ဖြစ်က ဒေါသဇောနှင့် ဆန့်ကျင်နေ၏၊ ဥပေက္ခာဘဝင်ဖြစ်က မူလပဋိသန္ဓေနှင့် မသင့်လျော်) ဤသို့ တဒါရုံလည်း ဖြစ်ခွင့်မရ၊ ဘဝင်လည်း မကျသာဘဲ အခက်အခဲ ကြုံရာအခါ၌ ရှေးက အလေ့အကျက်များသော ကာမအာရုံ တစ်ပါးပါးကို အာရုံပြု၍ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ်သည် အာဂန္တုကဘဝင်ကိစ္စတပ်လျှက် ဖြစ်လာရပါသည်။

➢ **အာဂန္တုကဘဝင် ကျနိုင်သည့်အင်္ဂါ** ။ ။ (၁) သောမနဿနှင့် ပဋိသန္ဓေနေခဲ့သ ဖြစ်ခြင်း၊ (၂) ဒေါသဇောနောင်ဖြစ်ခြင်း၊ (၃) တဒါရုံ မကျနိုင်ခြင်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (သာဓက) သောမနဿပဋိသန္ဓိကဿ ဒေါမနဿသဟဂတဇဝနာဝသာနေ တဒါ ရမ္မဏသမ္ဘဝေါ နတ္ထိ။

http://www.dhammadownload.com

တဒါရုံအင်္ဂါပြ (စုဏ္ဏိယပါဠိ) (နိ-၃၄၇)

၂၉။ တထာ ကာမာဝစရဇဝနာဝသာနေ ကာမာဝစရသတ္တာနံ
ကာမာဝစရဓမ္မေသွေဝ အာရမ္မဏဘူတေသု တဒါရမ္မဏံ ဂ္ဂစ္ဆန္တိတိ

တဒါရုံအင်္ဂါပြ သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၃၄၇)

၃၀။ ကာမေ ဇဝနသတ္တာလ-မ္ဗဏာနံ နိယမေ သတိ။
ဝိဘူတေ တိမဟန္တေစ၊ တဒါရမ္မဏမီရိတံ။
အယမေတ္ထ တဒါရမ္မဏနိယမော။

---

* **သောမနဿနှင့် ပဋိသန္ဓေနေခဲ့သော (တိတ္ထိ) ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဒေါသမူဇောနောင် ဖြစ်သင့်သောစိတ်** - ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ်။ **ထိုစိတ်၏ အမည်** - အာဂန္တုကဘဝင်။ **ထိုစိတ်ဖြစ်ရာအခါ** - တဒါရုံလည်းဖြစ်ခွင့်မရ၊ ဘဝင်လည်း မကျသာဘဲ အခက်အခဲ ကြုံရာအခါ ဖြစ်ပါသည်။**ထိုစိတ်၏ အာရုံ** - ရှေးက အလေ့အကျက်များသော ကာမအာရုံတစ်ပါးပါး **ထိုစိတ်၏ကိစ္စ** - အာဂန္တုကဘဝင်ကိစ္စ ဖြစ်ပါသည်။

* **ဘူရားအစရှိသော အတိဏ္ဍဋ္ဌာရုံ၌ ဥပေက္ခာဇော စောသောပုဂ္ဂိုလ်** - သဒ္ဓါတရား မရှိသူ ဖြစ်ပါသည်။ **ဒေါသဇော စောသောပုဂ္ဂိုလ်** - တိတ္ထိပုဂ္ဂိုလ် စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

* **အာဝဇ္ဇန်းကင်းလျက် ဖြစ်သောစိတ်များ** ။ ။ အာဂန္တုကဘဝင်ကိစ္စတပ်သော ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ်၊ နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောအခါ အနာဂါမ် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အနာဂါမိဖိုလ်စိတ် အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဝီထိ၌ ဂေါတြဘူစိတ် အထက်မဂ္ဂဝီထိ၌ ဝေါဒါန်စိတ်၊ ဖလသမာပတ္တိဝီထိ၌ ဖိုလ်စိတ်များ ဖြစ်ပါသည်။

သောမနဿနှင့် ပဋိသန္ဓေနေသော တိတ္ထိကြီး၏ ဘူရားရှင်ကို တွေ့ မြင်ရာ၌ [စက္ခုဒ္ဒါရ အတိမဟန္တာရုံ] အာဂန္တုကဘဝင်္ဂဝီထိ

တီ နဒ "ပစသံ ဏဝု ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ 'ဘ' ဘ-ဘ

[ဆိုရိုး] အတီတဘဝင်၊ဘဝင်္ဂစလန၊ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ၊ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း၊ကုသလဝိပါက် စက္ခုဝိညာဉ်၊ကုသလဝိပါက် သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း၊ကုသလဝိပါက် သောမနဿ သန္တီရဏ၊ဒေါသမူဇော ၇-ကြိမ်၊ကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသန္တီရဏစိတ်သည် အာဂန္တုကဘဝင်အဖြစ်ဖြင့် ၁-ကြိမ်, မဟာဝိပါက် သောမနဿ ၄-ပါးတို့တွင် တပါးပါးသည် ဘဝင်အဖြစ်ဖြင့် ၁-ကြိမ် စိတ်များဖြစ်ပါသည်။

* **မနောဒ္ဒါရ ဝိဘူတာရုံ အာဂန္တုကဘဝင်္ဂဝီထိ**

ဘ- နဒ "မ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ 'ဘ' ဘ-ဘ

http://www.dhammadownload.com

ဇဝနနိယမ / ကာမာဝစရဇော စောပုံပြ (၃၁/၃၂/၃၃) (နိ-၃၄၇)

၃၁။ ဇဝနေသု စ ပရိတ္တဇဝနဝီထိယံ ကာမာဝစရဇဝနာနိ သတ္တက္ခတ္တုံ ဆက္ခတ္တုမေဝ ဝါ ဇဝန္တိ။

၃၂။ မန္ဒပ္ပဝတ္တိယံ ပန မရဏကာလာဒီသု ပဉ္စဝါရမေဝ။

ပစ္စဝေက္ခဏာဇော စောပုံပြ (နိ-၃၄၇)

၃၃။ ဘဂဝတော ပန ယမကပါဋ္ဌိဟာရိယကာလာဒီသု လဟုကပ္ပဝတ္တိယံ စတ္တာရိ ပဉ္စ ဝါ ပစ္စဝေက္ခဏစိတ္တာနိ ဘဝန္တိတိပိ ဝဒန္တိ။

(စာပိုဒ်-၂၉) **တဒါရုံ (ကျကြောင်း) အင်္ဂါ ၃-ပါးကား** ။ ။ (၁) ကာမဇော (၂) ကာမ သတ္တဝါ (၃) [ဝိဘူတာရုံ, အတိမဟန္တာရုံဟူသော] ကာမအာရုံတို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **တဒါရုံ ကျနိုင်သည့် ဝီထိ** ။ ။ အတိမဟန္တာရုံဝီထိ၊ ဝိဘူတာရုံဝီထိ။

➢ **ကာမာဝစရာ ဓမ္မေသွေဝ အာရမ္မဏဘူတေသု-၌ အာရမ္မဏ-အရကား** ဝိဘူတေ တိမဟန္တေစ၊ တဒါရမ္မဏမီရိတံ-ဟူသော ဂါထာပါဒကိုထောက်၍ မနောဒွါရ၌ ဝိဘူတာရုံနှင့် ပဉ္စဒွါရ၌ အတိမဟန္တာရုံတို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၁) **ကာမဇောတို့ စောနိုင်သည့်အကြိမ်** ။ ။ ၁။ ကာမဇောတို့သည် ပကတိရိုးရာအခါ၌ ၇-ကြိမ်ဖြစ်စေ, ၆-ကြိမ်ဖြစ်စေ စောနိုင်ပါသည်။

[စာပိုဒ်-၃၂] ၂။ မှီရာဝတ္ထုရုပ် အားနည်းသည့်အတွက် နုံ့သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော အရှိန်အဟုန်ရှိသောကြောင့် စုတေခါနီးအခါ စသည်တို့၌ ၅-ကြိမ်သာ စောပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၃) ၃။ ဘုရားရှင်၏ ရေမီးအစုံဖြစ်သော တန်ခိုးပြာဋ္ဌိဟာကို ပြရာအခါ စသည်တို့၌ လျှင်မြန်စွာဖြစ်သောကြောင့် ပစ္စဝေက္ခဏာဇော ၄-ကြိမ်ဖြစ်စေ, ၅-ကြိမ်ဖြစ်စေ စောနိုင်ပါသည်။

➢ **မြတ်စွာဘုရား ရေမီးအစုံ တန်ခိုးပြာဋ္ဌိဟာတို့ကို ပြရာအခါဝယ် ဖြစ်သော ဇော အမည်** = ပစ္စဝေက္ခဏာဇော ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **အကြိမ်အရေအတွက်**= ၄-ကြိမ် ၅-ကြိမ် ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၃၃-ကိုထောက်)

➢ **ပစ္စဝေက္ခဏာ ဇောစိတ်များကား** ။ ။ မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ၄ ပါး၊ မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။

ပစ္စဝေက္ခဏာဝီထိ [တိက္ခပညပုဂ္ဂိုလ်] နဒ "မ ဇ ဇ ဇ ဇ" -ဘ
[မန္ဒပညပုဂ္ဂိုလ်] နဒ "မ ဇ ဇ ဇ ဇ ဇ" -ဘ

* **ဝီထိစိတ်သရုပ်** ။ ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊မဟာကုသိုလ်, မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇော ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၉-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အပွနာဇော စောပုံပြ (၃၄/၃၅/၃၆/၃၇/၃၈)

မဟဂ္ဂုတ်ဇော, အဘိညာဉ်ဇော စောပုံပြ (နိ-၃၄၇)

၃၄။ အာဒိကမ္မိကဿ ပန ပဌမကပွနာယံ မဟဂ္ဂတဇဝနာနိ အဘိညာဇဝနာနိ စ သဗ္ဗဒါပိ ဧကဝါရမေဝ ဇဝန္တိ၊ တတော ပရံ ဘဝင်္ဂပါတော။

မဂ်ဇောနောင် ဖိုလ်ဇောစောပုံပြ (နိ-၃၄၈)

၃၅။ စတ္တာရော ပန မဂ္ဂုပ္ပါဒါ ဧကစိတ္တက္ခဏိကာ၊ တတော ပရံ ဒွေ တီဏိ ဖလစိတ္တာနိ ယထာရဟံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တတော ပရံ ဘဝင်္ဂပါတော။

(စာပိုဒ်-၃၄) **မဟဂ္ဂုတ်ဇောများစောပုံ** ။ ။ ထိုထိုစျာန်အတွက် အစဆုံး ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်မှု၌ယှဉ်သော အာဒိကမ္မိကပုဂ္ဂိုလ်၏ ပထမဆုံးရသော အပွနာ၌ မဟဂ္ဂုတ်ဇောတို့သည် တစ်ကြိမ်သာ စောပါသည်။

➢ **အဘိညာဉ်ဇော စောပုံ** ။ ။ အဘိညာဉ်ဇောတို့ကား ပထမရခါစအခါ၌ဖြစ်စေ, ဝသီဘော်ရပြီးရာ နောင်အခါ၌ဖြစ်စေ အခါခပ်သိမ်း တစ်ကြိမ်သာ စောပါသည်။ ထို့နောင် ဘဝင်ကျပါသည်။

➢ **အဘိညာဝီထိ** [**မန္ဒပညပုဂ္ဂိုလ်**] နဒ "မ ပ ဥ နု ဂေါ ဘိ" ဘ
[**တိက္ခပညပုဂ္ဂိုလ်**] နဒ "မ ဥ နု ဂေါ ဘိ" ဘ

* **ဝီထိစိတ်သရုပ်** ။ ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇော-၄၊ကုသိုလ်အဘိညာဉ်-၁၊ကြိယာအဘိညာဉ်-၁။

* **ရနိုင်သောဘုံ** - ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊အသညသတ်ကြဉ် ရူပ ၁၅-ဘုံ။

* **ရနိုင်သော ဘဝင်** - ကာမတိဟိတ်ဘဝင်-၄၊ရူပဘဝင်-၅။

* **ရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်** - တိဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်။

(စာပိုဒ်-၃၅) **မဂ်ဇော, ဖိုလ်ဇော စောပုံ** ။ မဂ်ဇောတို့သည် တစ်ကြိမ်သာ စောပါသည်။ ထို့နောင် မန္ဒပညပုဂ္ဂိုလ်၌ ဖိုလ်ဇော ၂-ကြိမ်၊ တိက္ခပညပုဂ္ဂိုလ်၌ ဖိုလ်ဇော ၃-ကြိမ် ဆက်စောပြီး ဘဝင်ကျပါသည်။

➢ **"မဂ်ပေါက် ဖိုလ်ဝင်" ဟူသော စကားမှန်/မမှန်** ။ ။(စာပိုဒ်-၃၅) ကိုထောက်၍ မဂ်စိတ် ၁-ကြိမ် ဖြစ်ပြီးနောက် ဖိုလ်စိတ် ၂-ကြိမ် ၃-ကြိမ် ဖြစ်ရမည်ဖြစ်သော ကြောင့် "မဂ်ပေါက် ဖိုလ်ဝင်" ဟူသောစကား မှန်ပါသည်။

➢ **မဂ်စိတ်ခေါ်ငြား တစ်ဖွားဖွား/မဂ်ဇောစောသည့် အချိန်ကာလ နာရီဝက်မျှ**

http://www.dhammadownload.com

ကြာသည်–ဟူ ပြောဆိုသော စကားမှန် / မမှန် ။ ။ စတ္တာရော ပန မဂ္ဂါပါဒါ ဧက စိတ္တက္ခဏိကာ-ကိုထောက်၍ မဂ်စိတ်သည် စိတ္တက္ခဏ ၁-ချက်မျှသာ ကြာသောကြောင့် မဂ်စိတ်ခေါ်ငြား တစ်ဖွားဖွား/ မဂ်ဇောစောသည့် အခါန်ကာလ နာရီဝက်မျှကြာသည်ဟု ပြောသောစကား မမှန်ပါ။

➢ **မဂ်ရပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဖိုလ်ရရန်အတွက် သီးသန့်ကျင့်ရန် မလို–ဟူသော စကား မှန်/မမှန်** ။ ။ (စာပိုဒ်-၃၅) ကိုထောက်၍ မဂ်ဇောဖြစ်ပြီးနောက် ဖိုလ်ဇော များ ဆက်ပြီးစောသောကြောင့် မဂ်ရပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဖိုလ်ရရန်အတွက် သီးသန့်ကျင့်ရန် မလို-ဟူသောစကား မှန်ပါသည်။

(ပဌမဈာန) သောတာပတ္တိမဂ္ဂဝီထိ

[**မန္ဒပညပုဂ္ဂိုလ်**] ဘ- နဒ "မ ပ ဥ နု ဂေါ မဂ် ဖိုလ် ဖိုလ် " ဘ

[**တိက္ခပညပုဂ္ဂိုလ်**] ဘ- နဒ "မ ဥ နု ဂေါ မဂ် ဖိုလ် ဖိုလ် ဖိုလ် " ဘ

* **ဝီထိစိတ်သရုပ်** ။ ။ မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း၊မဟာကုသိုလ် သောမနဿ ဉာဏသမ္မယုတ်ဇော-၂သောတာပတ္တိမဂ်-၁၊သောတာပတ္တိဖိုလ်-၁။

* **အာရုံအားဖြင့်-** မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း၊ ပရိကံ, ဥပစာ, အနုလုံတိုင်အောင်သော စိတ်တို့သည် တေဘူမကသင်္ခါရကို အာရုံပြုပါသည်။ဂေါတြဘုစိတ်, မဂ်စိတ်, ဖိုလ်စိတ်တို့သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုပါသည်။

* **ဘုံအားဖြင့်-** ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊သုဒ္ဓါဝါသ အသညသတ်ကြဉ် ရူပ ၁၀-ဘုံ။

* **ရန့်ဉ်သောပုဂ္ဂိုလ် -** တိဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်-၁၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌာန်-၁၊သောတာပတ္တိဖလဌာန်-၁၊ ပေါင်း ၃-ယောက်ဖြစ်ပါသည်။

* **ရန့်ဉ်သော ဘဝင်-** ကာမတိဟိတ်ဘဝင်-၄၊ ရူပဘဝင် ၅-ပါးတို့ဖြစ်ပါသည်။

ဒုတိယဈာန သောတာပတ္တိမဂ္ဂဝီထိ

[**မန္ဒပညပုဂ္ဂိုလ်**] ဘ- နဒ "မ ပ ဥ နု ဂေါ မဂ် ဖိုလ် ဖိုလ်" ဘ

[**တိက္ခပညပုဂ္ဂိုလ်**] ဘ- နဒ "မ ဥ နု ဂေါ မဂ် ဖိုလ် ဖိုလ် ဖိုလ်"ဘ

* **ဝီထိစိတ်သရုပ်** ။ ။ မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊မဟာကုသိုလ်ဥပေက္ခာ ဉာဏသမ္မယုတ်ဇော-၂၊သောတာပတ္တိမဂ်-၁၊သောတာပတ္တိဖိုလ်-၁၊ ပေါင်း ၅-ပါးဖြစ်ပါသည်။

ဒုတိယဈာန သောတာပတ္တိမဂ္ဂဝီထိ

[**မန္ဒပညပုဂ္ဂိုလ်**] ဘ-နဒ "မ ပ ဥ နု ဂေါ မဂ် ဖိုလ် ဖိုလ်" ဘ

[**တိက္ခပညပုဂ္ဂိုလ်**] ဘ- နဒ " မ ဥ နု ဂေါ မဂ် ဖိုလ် ဖိုလ် ဖိုလ်" ဘ

* **ဝီထိစိတ်သရုပ်** ။ ။ မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္မယုတ်ဇော-၄၊ သောတာပတ္တိမဂ်-၁၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်-၁၊ပေါင်း ၇-ပါးဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၃၆။ နိရောဓသမာပတ္တိကာလေ ဒွိက္ခတ္တုံ စတုတ္ထာရုပ္ပဇဝနံ ဇဝတိ၊ တတော ပရံ နိရောဓံ ဖုသတိ။ (နိ-၃၄၈)

၃၇။ ဝုဋ္ဌာနကာလေ စ အနာဂါမိဖလံ ဝါ အရဟတ္တဖလံ ဝါ ယထာရဟ မေကဝါရံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ နိရုဒ္ဓေ ဘဝင်္ဂပါတောဝ ဟောတိ။ (နိ-၃၄၈)

အထက် [သကဒါဂါမိ, အနာဂါမိ, အရဟတ္တ] မဂ္ဂဝီထိ

[မန္ဒပညပုဂ္ဂိုလ်] ဘ- န ဒ "မ ပ ဥ နု ဝေါ မဂ် ဖိုလ် ဖိုလ်" ဘ

[တိက္ခပညပုဂ္ဂိုလ်] ဘ- န ဒ "မ ဥ နု ဝေါ မဂ် ဖိုလ် ဖိုလ် ဖိုလ်" ဘ

အမှာ ။ ။ "ဝေါ" ကား 'ဝေါဒါန်' ဖြစ်ပါသည်။

* **ရန်ဦးသောဘုံ-** သကဒါဂါမိမဂ္ဂဝီထိ, အနာဂါမိမဂ္ဂဝီထိတို့သည် ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊သုဒ္ဓါဝါသ အသညသတ်ကြဉ် ရှုပ ၁၀-ဘုံ၊အရူပ ၄-ဘုံ၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဝီထိသည် ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊ အသညသတ်ကြဉ် ရှုပ ၁၅-ဘုံ၊အရူပ ၄-ဘုံ။

* **ရန်ဦးသော ဘဝင်-** ကာမတိဟိတ် ဘဝင်-၄၊ မဟဂ္ဂုတ်ဘဝင်-၉။

* **ရန်ဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်-** သကဒါဂါမိမဂ္ဂဝီထိသည်=သောတာပတ္တိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်, သကဒါဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်,သကဒါဂါမိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ရနိုင်ပါသည်။

အနာဂါမိမဂ္ဂဝီထိ-သည် သကဒါဂါမိဖလဋ္ဌာန်, အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်, အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ရနိုင်ပါသည်။ အရဟတ္တမဂ္ဂဝီထိ-သည် အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်, အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်, အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ရနိုင်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၆/၃၇) နိရောဓသမာပတ္တိဝီထိ-၌ အပွနာဇောများ စောပုံ

နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားခါနီး၌ စတုတ္ထ အာရုပ္ပဇော် နေဝသညာ နာသညာယတန ကုသိုလ်, ကြိယာဇော ၂-ကြိမ်စောပါသည်။ [အနာဂါမ်ဖြစ်လျှင် ကုသိုလ်ဇော၊ ရဟန္တာဖြစ်လျှင် ကြိယာဇော စောပါသည်။] ထို့နောင် စိတ်, စေတသိက်, စိတ္တဇရုပ်များ ချုပ်သွားပါသည်။

[နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောအခါ စောသောဇောနှင့် အကြိမ်] နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောအခါ၌လည်း အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်အား အနာဂါမိဖိုလ်ဇော ၁-ကြိမ်၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား အရဟတ္တဖိုလ်ဇော ၁-ကြိမ်သာ စောပြီးနောက် ချုပ်သောအခါ ဘဝင်ကျပါသည်။

➤ **နိရောဓသမာပတ္တိကာလေ-အရ** ။ ။ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားဆဲကာလကို မယူရ၊ ဝင်စားခါနီးကာလကိုသာ ယူရပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

(စာပိုဒ်-၃၇) **နိရောဃသမာပတ်ဝင်စားနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်** ။ ။ (ကာမဘုံ, ရူပဘုံ၌တည်သော သမာပတ် ၈-ပါးကိုရပြီးသော) အနာဂါမ်, ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **နိရောဃသမာပတ် ဝင်စားနိုင်သည့်အင်္ဂါရုပ်များ** ။ ။ ၁။ ကာမဘုံ, ရူပဘုံ၌တည်ရှိခြင်း၊ ၂။ သမာပတ် ၈-ပါးကို ရရှိပြီးခြင်း၊ ၃။ အနာဂါမ်, ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း။

➢ **နိရောဃသမာပတ္တိ ဝင်စားနေစဉ်– ချုပ်နေသော တရား** - စိတ်, စေတသိက် စိတ္တဇရုပ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဖြစ်နေသောတရား** ။ ။ ကမ္မဇရုပ်, ဥတုဇရုပ်, အာဟာရဇရုပ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **နိရောဃသမာပတ် မဝင်စားမီ ရှေ့အဖို့၌ စောသော ဇော /နိရောဃသမာပတ် ဝင်စားခါနီးအခါ စောသောဇော** ။ ။ နေဝသညာ နာသညာယတန ကုသိုလ်, ကြိယာဇော၊ [စောသောအကြိမ် ၂-ကြိမ်]

➢ **နိရောဃသမာပတ်မှ ထသောအခါ စောသောဇော** ။ ။ အနာဂါမိဖိုလ်ဇော, အရဟတ္တဖိုလ်ဇော တို့ဖြစ်ပါသည်။ [စောသော အကြိမ် ၁-ကြိမ်]

➢ **နိရောဃသမာပတ်၏ ရှေ့အဖို့/နောက်အဖို့တို့၌ အနီးကပ်ဆုံး ဖြစ်နိုင်ခွင့်ရှိသော စိတ်တို့ကို ပုဂ္ဂိုလ်အလိုက်ခွဲပုံ** ။ ။ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်အား နိရောဃသမာပတ်၏ ရှေ့အဖို့၌ နေဝသညာ နာသညာယတနကုသိုလ်စွာန်ဇော ၂-ကြိမ် ဖြစ်ပါသည်။

နိရောဃသမာပတ်၏ နောက်အဖို့၌ အနာဂါမိဖိုလ်ဇောစိတ် ၁-ကြိမ် ဖြစ်ပါသည်။

* ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား နိရောဃသမာပတ်၏ ရှေ့အဖို့၌ နေဝသညာ နာသညာယတနကြိယာစွာန်ဇော ၂-ကြိမ် ဖြစ်ပါသည်။

နိရောဃသမာပတ်၏ နောက်အဖို့၌ အရဟတ္တဖိုလ်ဇောစိတ် ၁-ကြိမ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ နိရောဃသမာပတ္တိဝိထိ**

[**မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်**] ဘ-န ဒ "မ ပ ဥ နု ဂေါ စွာန် စွာန် (နိရောဓ) ဖိုလ်" ဘ

[**တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်**] ဘ- န ဒ "မ ဥ နု ဂေါ စွာန် စွာန် (နိရောဓ) ဖိုလ်" ဘ

* **ဝိထိစိတ်သရုပ်** ။ ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းမဟာကုသိုလ်ဥပေက္ခာ ဉာဏသမ္ပယုတ် ဇော-၂နေဝသညာနာသညာယတနကုသိုလ်ဇော-၁၊အနာဂါမိဖိုလ်ဇော-၁။

➢ **ဆိုခဲ့ပြီး** ။ ။ **မန္ဒပညာဖြစ်သော အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ နိရောဃသမာပတ္တိဝိထိဖြစ်ဟန်ကား**- ဘဝင်္ဂစလန, ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း, ပရိကံ, ဥပစာ, အနုလုံ, ဂေါတြဘု, နေဝသညာနာသညာယတန ကုသိုလ်စွာန်ဇော ၂-ကြိမ်ဖြစ်ပြီးနောက် စိတ်စေတသိက်, စိတ္တဇရုပ်များ ချုပ်ခြင်းသို့ရောက်ပါသည်။ နိရောဃသမာပတ်မှ ထသော အခါ၌လည်း အနာဂါမိဖိုလ်ဇော ၁-ကြိမ်စောပြီးနောက် ချုပ်သောအခါ ဘဝင်ကျပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၃၈။ သဗ္ဗတ္ထာပိ သမာပတ္တိဝိထိယံ ဘဝင်္ဂသောတော ဝိယ ဝိထိနိယမော နတ္ထိတိ ကတ္တာ ဗဟူနိပိ လဗ္ဘန္တိတိ။ (နိ-၃၄၈)

ဧကဖြစ်ပုံပြု သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၃၄၈)

၃၉။ သတ္တက္ခတ္တုံ ပရိတ္တာနိ၊ မဂ္ဂါဘိညာ သကိံ မတာ။
အဝသေသာနိ လဗ္ဘန္တိ၊ ဇဝနာနိ ဗဟူနိပိ။
အယမေတ္ထ ဇဝနနိယမော။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ နိဒ္ဒေသမာပတ္တိဝိထိ

[မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်] ဘ-န ဒ "မ ပ ဥ နု ဂေါ ဈာန် ဈာန် (နိဒ္ဒေဝ) ဖိုလ်" ဘ
[တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်] ဘ- န ဒ "မ ဥ နု ဂေါ ဈာန် ဈာန် (နိဒ္ဒေဝ) ဖိုလ်" ဘ

* **ဝိထိစိတ်သရုပ်** ။ ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊မဟာကြိယာဥပေက္ခာ ဉာဏသမ္ပယုတ် ဇော-၂နေဝသညာနာသညာယတနကြိယာဇော-၁၊အရဟတ္တဖိုလ်ဇော-၁။

➢ **ဆိုရိုး** ။ ။ **မန္ဒပညဖြစ်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ နိဒ္ဒေသမာပတ္တိဝိထိဖြစ်ဟန်ကား**- ဘဝင်္ဂစလန, ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း, ပရိကံ, ဥပစာ, အနုလုံ, ဂေါတြဘု, နေဝသညာနာသညာယတန ကြိယာစာန်ဇော ၂-ကြိမ်ဖြစ်ပြီးနောက် စိတ်စေတသိက်, စိတ္တဇရုပ်များ ချုပ်ခြင်းသို့ရောက်ပါသည်။ နိဒ္ဒေသမာပတ်မှ ထသော အခါ၌လည်း အရဟတ္တဖိုလ်ဇော ၁-ကြိမ်စေပြီးနောက် ချုပ်သောအခါ ဘဝင်ကျပါသည်။

* **ရန်ဦးသောဘုံ** - ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊အသညသတ်ကြဉ် ရူပ ၁၅-ဘုံ။
* **ရန်ဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်** - အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်, ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။
* **ရန်ဦးသော ဘဝင်** - ကာမတိဟိတ်ဘဝင်-၄၊ ရူပဘဝင် ၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၈) ဈာနသမာပတ္တိဝိထိ, ဖလသမာပတ္တိဝိထိ-၌ အပွနာဇောများစောပုံ

ဘဝင်ကျနေသည့်အခါ အစဉ်မပြတ် တရစပ်ဖြစ်နေသော ဘဝင်အလျဉ်ကို အကြိမ်ပေါင်း မည်ရွေ့မည်မျှ ဖြစ်နေသည်ဟု သတ်မှတ်၍ မရနိုင်သကဲ့သို့ ဈာနသမာပတ္တိဝိထိ, ဖလသမာပတ္တိဝိထိ၌လည်း အပွနာဇောများ မည်ရွေ့မည်မျှ ဖြစ်နေသည်ဟု သတ်မှတ်၍ မရနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် အကြိမ်ပေါင်းမြောက်များစွာ စောနိုင်ပါသည်။

➢ **သမာပတ္တိဝိထိယံ-၌ သမာပတ္တိ-အရ** ။ ။ ဈာနသမာပတ္တိ, ဖလသမာပတ္တိ ဝိထိတို့ကို ယူရပါမည်။

➢ **ဈာန်သမာပတ် ဝင်စားနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်** ။ ။ ဈာနလာဘီ တိဟိတ်ပုထုဇဉ်နှင့် ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက် ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ **ဖလသမာပတ် ဝင်စားနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်** ။ ။ ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်။

➢ **ဈာနသမာပတ္တိဝီထိ**

[**မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်**] ဘ- နဒ "မ ပ ဥ နု ဂေါ ဈာန်-အကြိမ်များစွာ" ဘ

[**တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်**] ဘ- နဒ "မ ဥ နု ဂေါ ဈာန်-အကြိမ်များစွာ" ဘ

* **ဝီထိစိတ်သရှပ်** ။ ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဥဏသမ္ပယုတ် ဇော-၈၊ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ဇော-၉၊မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာဇော-၉-ပါးတို့ဖြစ်ပါသည်။

* **အာရုံအားဖြင့်**= ဝီထိစိတ်တို့သည် ကသိုဏ်းပညတ် ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို အာရုံ

ဖလသမာပတ္တိဝီထိ

[**မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်**] ဘ- နဒ "မ နု နု နု နု ဖိုလ်-အကြိမ်များစွာ" ဘ

[**တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်**] ဘ- နဒ "မ နု နု နု ဖိုလ်-အကြိမ်များစွာ" ဘ

* **ဝီထိစိတ်သရှပ်** ။ ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဥဏသမ္ပယုတ် ဇော-၈၊ ဖိုလ်ဇော-၄ ပါးတို့ဖြစ်ပါသည်။

* **အာရုံအားဖြင့်**= မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အနုလုံစိတ်တို့သည် တေဘူမကသခ်ါရကို အာရုံပြုပါသည်။ ဖိုလ်ဇောတို့သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၉) **အဝသေသာနိ လဗ္ဘန္တိ-၌ အဝသေသ အပါဒါန်ကား** ။ ။ ကာမဇော, မဂ်ဇော, အဘိညာဉ်ဇောတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အဝသေသ-အရကား** ။ ။ ကြွင်းသော ဈာန်ဇော, ဖိုလ်ဇောတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မဂ္ဂါဘိညာ သကိ မတာ-၏ အကျယ်စုဏ္ဍိယပါဌိ** ။ ။ အဘိညာဇဝနာနိစသဗ္ဗဒါပိ ဧကဝါရမေဝ ဇဝန္တိ။ စတ္တာရော ပန မဂ္ဂုပ္ပါဒါ ဧကစိတ္တဏိကာ။

➢ **တစ်ကြိမ်သာ စော၍ အကြိမ်များစွာ မစောသောဇော** ။ ။ အာဒိကမ္မိက မဟဂ္ဂုတ်ဈာန်ဇော, အဘိညာဉ်ဇော, မဂ်ဇောတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အကြိမ်များစွာ စော၍ တစ်ကြိမ် မစောသောဇော** ။ ။ ဈာနသမာပတ္တိ, ဖလသမာပတ္တိဝီထိတို့၌ ဈာန်ဇော, ဖိုလ်ဇောများ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **တစ်ကြိမ်လည်း မစော အကြိမ်များစွာလည်း မစောသောဇော** ။ ။ ကာမဇော, အောက်ဖိုလ်ဇောများ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **တစ်ကြိမ်လည်းစော အကြိမ်များစွာလည်း စောသောဇော** ။ ။ အနာဂါမိဖိုလ်ဇော, အရဟတ္တဖိုလ်ဇောတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **၁-ကြိမ်သာစောသော ဇောများ** ။ ။ အာဒိကမ္မိကပုဂ္ဂိုလ်၏ ရှေးဦးစွာရသော အပွနာ၌ မဟဂ္ဂုတ်ဇော, အဘိညာဉ်ဇော, မဂ်ဇော၊ နိရောဓသမာပတ်မှ ထရာအခါ၌ အနာဂါမိ ဖိုလ်ဇော၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဇောများ ဖြစ်ပါသည်။(စာပိုဒ်-၃၄/၃၅/၃၇)

http://www.dhammadownload.com

ပုဂ္ဂလဘေဒ (နိ-၃၄၉)
ဒွိဟိတ်, အဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် မရဏသောစိတ်ဖြစ် (၄၀/၄၁/၄၂)
ဒွိဟိတ်, အဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်များ မရနိုင်သော ဇောဖြစ်ခြင်း (၄၀)

၄၀။ ဒုဟေတုကာနမဟေတုကာနဉ္စ ပနေတ္ထ ကိရိယဇဝနာနိ စေဝ အပ္ပနာဇဝနာနိစ နော လဗ္ဘန္တိ။

➤ **၂-ကြိမ်စောသော ဇောများ** ။ ။ မဂ်ဇောနောင် ဖိုလ်ဇော၊ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားခါနီး အခါ၌ နေဝသညာနာသညာယတန ကုသိုလ်ဇော, ကြိယာဇောများ ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိဒ်-၃၅/၃၆)တို့ကိုထောက်။

➤ **၃-ကြိမ်စောသော ဇော** ။ ။ ဥပစာရသမာဓိဇော, မဂ်ဇောနောင် ဖိုလ်ဇော တို့ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိဒ်-၃၃/၃၅) ကိုထောက်။

➤ **၄-ကြိမ်စောသော ဇော** ။ ။ မြတ်စွာဘုရား၏ ယမိုက်ပြဋိဟာကို ပြရာကာလ စသည်တို့၌ ပစ္ဆာဝေက္ခဏာဇော ဖြစ်ပါသည်။ ➤ **၅-ကြိမ် စောသော ဇော** ။ ။ သေခါနီးကာလ စသည်တို့၌ ကာမာဝစရဇော။ မြတ်စွာဘုရား၏ ယမိုက်ပြဋိဟာကို ပြရာကာလစသည်တို့၌ ပစ္ဆာဝေက္ခဏာဇောတို့ ဖြစ်ပါသည်။(စာပိဒ်-၃၂/၃၃)ထောက်။

➤ **၆-ကြိမ် ၇- ကြိမ် စောသော ဇော** ။ ။ ပကတိရိုးရာအခါ၌ ကာမာဝစရဇော

➤ **အကြိမ်များစွာ စောသော ဇော** ။ ။ ဈာနသမာပတ္တိ ဖလသမာပတ္တိဝီထိ၌ မဟဂ္ဂုတ်ဇော၊ လောကုတ္တရာဇောတို့ ဖြစ်ပါသည်။(စာပိဒ်-၃၈)ကိုထောက်။

➤ **ပုဂ္ဂိုလ် ၁၂-ယောက်ကား** ။ ။ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သုဂတိအဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ၈-ယောက်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ➤ **အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ၈-ယောက်ကား** ။ ။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဉာန်, သောတာပတ္တိဖလဉာန်(သောတာပန်) သကဒါဂါမိမဂ္ဂဉာန်, သကဒါဂါမိဖလဉာန်(သကဒါဂါမ်) အနာဂါမိမဂ္ဂဉာန်, အနာဂါမိဖလဉာန်(အနာဂါမ်) အရဟတ္တမဂ္ဂဉာန်, အရဟတ္တဖလဉာန် (ရဟန္တာ)တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိဒ်-၄၀) ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်, အဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သန္တာန်၌ ကြိယာဇော(ဟသိတုပ္ပါဒ်ဇော ၁-ပါး၊ မဟာကြိယာဇော ၈-ပါး) အပ္ပနာဇော ၂၆-ပါးတို့ မရနိုင်ပါ။

➤ **ကိရိယဇဝနာနိစေဝ-ဆို ယူရမည့် ကြိယာဇော**= (အပ္ပနာဇဝနာနိ-အရ မဟဂ္ဂုတ် ကြိယာ အပ္ပနာဇော ၉-ပါးကို သီးခြားယူလတ့ံဖြစ်သောကြောင့်) ဟသိတုပ္ပါဒ်ဇော ၁-ပါး၊ မဟာကြိယာဇော ၈-ပါးတို့ကိုသာ ယူရပါမည်။ ➤ **မယူသင့်သော ကြိယာဇော ကား**= မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာဇော ၉-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၄၁။ တထာ ဉာဏသမ္မယုတ္တဝိပါကာနိ စ သုဂတိယံ။ (နိ-၃၄၉)
၄၂။ ဒုဂ္ဂတိယံ ပန ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာနိ စ မဟာဝိပါကာနိ န လဗ္ဘန္တိ။

➢ **စွာန်မဂ်ဖိုလ် မရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ** ။ ။ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်, သုဂတိအဟိတ်ဟူသော အဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် ၂-ယောက်နှင့် ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သန္တာန်၌ အပွနာဇော်များ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်--ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်, သုဂတိအဟိတ်ဟူသော အဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် ၂-ယောက်နှင့် ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၄၀) ကိုထောက်။

➢ **အသညသတ်ဗြဟ္မာကြီးသည် အရိယာဖြစ်နိုင်/မဖြစ်နိုင်** ။ ။ အသညသတ်ဗြဟ္မာကြီးသည် အဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ ကြိယာဇော, အပွနာဇော-တို့ကို မရနိုင်သောကြောင့် အရိယာ မဖြစ်နိုင်ပါ။ (စာပိုဒ်-၄၀-ကိုထောက်)

➢ **ဌက်တို့သည် ဧကာင်းကင်၌ လေဟုန်စီးကာ ပျံဝဲနိုင်ကြသဖြင့် ပဌမစွာန် ရနေသည်ဟူ၍က သင့်/မသင့်** ။ ။ ဌက်တို့သန္တာန်၌ ကြိယာဇော်များ အပွနာဇော်များ မရနိုင်သောကြောင့်၊ မသင့်ပါ။ (စာပိုဒ်-၄၀-ကိုထောက်)

➢ **အငြိမ် မဓနဿာ မျောက်တစ်ကောင်အား စိတ်ငြိမ်ဆေးကျွေး၍ တရားအားထုတ်နိုင်းပါက မဂ်ဖိုလ် ရနိုင်/မရနိုင်** ။ ။ ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် အဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သန္တာန်၌ ကြိယာဇော်များ အပွနာဇော်များ မရနိုင်သောကြောင့် --မဂ်ဖိုလ် မရနိုင်ပါ။(၄၀)

(စာပိုဒ်-၄၁) သုဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်၌ ဟသိတုပ္ပါဒ်ဇော ၁-ပါး၊ မဟာကြိယာဇော ၈-ပါးအားဖြင့် ကြိယာဇော ၉-ပါးအပွနာဇော ၂၆-ပါးမဟာဝိပါက် ဉာဏသမ္မယုတ် ၄-ပါး-တို့ မရနိုင်ပါ။ (၄၀/၄၁-ကြည့်)

➢ **ဉာဏသမ္မယုတ္တဝိပါကာနိစ-၌ စသဒ္ဒါဖြင့် ဆည်းယူရမည့်ဇောများကား**
ဟသိတုပ္ပါဒ်ဇော ၁-ပါး၊မဟာကြိယာဇော ၈-ပါး၊ အပွနာဇော ၂၆-ပါး +၃၅။

(စာပိုဒ်-၄၂) ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်၌ ဟသိတုပ္ပါဒ်ဇော ၁-ပါး၊ မဟာကြိယာဇော ၈-ပါးအားဖြင့် ကြိယာဇော ၉-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊အပွနာဇော ၂၆-ပါး တို့ မရနိုင်ပါ။(၄၀/၄၁/၄၂)

➢ **ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာနိစ-၌ စသဒ္ဒါဖြင့် ဆည်းယူရမည့်စိတ်** ။ ။ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် ၁-ပါး၊ မဟာဝိပါက် ဉာဏသမ္မယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ မဟာကြိယာစိတ် ၈-ပါး၊ အပွနာဇော ၂၆-ပါး၊ ပေါင်း ၃၉-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် [အပါယ်ဘုံသား ဆင်, မြင်းစသည်] ၌ မရနိုင်သော ဝိထိစိတ်များကား** ။ ။ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် ၁-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟာကြိယာစိတ် ၈ ပါး၊ မဟာဂ္ဂါတ်ကုသိုလ် ၉-ပါး၊ မဟာဂ္ဂါတ်ကြိယာ ၉-ပါး၊ လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၄၃-ပါး မရနိုင်ပါ။(၄၀/၄၁/၄၂-တို့ကိုထောက်)

http://www.dhammadownload.com

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် မရနိုင်သော ဇောစိတ်ပြု (နိ-၃၄၉)

၄၃။ တိဟေတုကေသု စ ခီဏာသဝါနံ ကုသလာကုသလဇဝနာနိ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။

ပုထုဇဉ် သေက္ခ မရဇောစိတ်ပြု (နိ-၃၄၉)

၄၄။ တထာ သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံ ကိရိယဇဝနာနိ။

၄၅။ ဒိဋ္ဌဂတသမ္မယုတ္တ ဝိစိကိစ္ဆာဇဝနာနိ စ သေက္ခာနံ။

အနာဂါမ် မရဇောစိတ် (နိ-၃၄၉)

၄၆။ အနာဂါမိပုဂ္ဂလာနံ ပန ပဋိယဇဝနာနိ စ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သာ ရဇောစိတ် (နိ-၃၅၀)

၄၇။ လောကုတ္တရဇဝနာနိ စ ယထာရဟံ အရိယာနမေဝ သမုပ္ပဇ္ဇန္တိတိ

➤ **ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် သုဂတိအဟိတ်ပုထုဇဉ်** (လူစဉ်မမှီ လူသား) **၌ မရနိုင်သော စိတ်များ** ။ ။ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် ၁-ပါး၊ မဟာဝိပါက် ဉာဏသမ္မယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊မဟာကြိယာစိတ် ၈-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ပါး၊ (မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉-ပါး) မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ၉-ပါး၊လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၃၉-ပါး/၄၈-ပါး မရနိုင်ပါ။ (၄၀/၄၁)

အမှာ ။ ။ **ဝိထိစိတ်**-ဟု မေးပါက **"မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉-ပါး"** ကို ချန်ထားပါ။

(စာပိုဒ်-၄၃) ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ မရနိုင်သော ဝိထိစိတ်များ ။ ။ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ပါး၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ် လောကုတ္တရာစိတ် ၇-ပါး၊(မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉-ပါး)ပေါင်း ၃၆/၄၅-ပါး မရနိုင်။(၄၃/၄၇)

(စာပိုဒ်-၄၄) တထာ သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံ-၌ သေက္ခ-အရ ။ ။ အောက်ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက်ကို ယူရပါမည်။ (၃၅/၄၇-ကိုထောက်)

➤ **ပုထုဇ္ဇန-အရ** ။ ။ တိဟိတ်ပုထုဇဉ်ကို ယူရပါမည်။ (၄၀/၄၁/၄၂/၄၃)

➤ **ကိရိယဇဝနာနိ-အရ** ။ ။ ကြိယာဇော ၁၈-ပါးကို ယူရပါမည်။

➤ **တိဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၌ မရနိုင်သော စိတ်များ** ။ ။ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် ၁-ပါး မဟာကြိယာစိတ် ၈-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ၉-ပါး၊ (မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉-ပါး) လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး ပေါင်း ၂၆/၃၅-ပါး မရနိုင်ပါ။ (၄၄/၄၇-ထောက်)

➤ **ပုထုဇဉ်သန္တာန်၌ဖြစ်သော ကြိယာစိတ်**- ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း စိတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(စာပို၌-၄၅) ဝိစိကိစ္ဆာဇဝနာနိစ–ဠ္ဍ စသဒ္ဒါဖြင့် ငင်ယူအပ်သော ဇောများ

ကြိယာဇော ၁၈-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၌ မရနိုင်သော ဝိထိစိတ်များကား** ။ ။ ကြိယာဇော ၁၈-ပါး၊ဒိဋ္ဌဂတသမ္မယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး၊သောတာပတ္တိဖိုလ်ကြဉ် လောကုတ္တရာစိတ် ၇-ပါး၊ပေါင်း(၃၀) မရနိုင်ပါ။ (၄၄/၄၅/၄၇)တို့ကိုထောက်။

➢ **သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၌ မရနိုင်သော ဝိထိစိတ်များကား** ။ ။ ကြိယာဇော ၁၈-ပါး၊ဒိဋ္ဌဂတသမ္မယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး၊သကဒါဂါမိဖိုလ်ကြဉ် လောကုတ္တရာစိတ် ၇-ပါး၊ပေါင်း(၃၀) မရနိုင်ပါ။ (၄၄/၄၅/၄၇)တို့ကိုထောက်။

➢ **အရိယာပုဂ္ဂိုလ်မှန်သမျှ မဖြစ်နိုင်သော အကုသိုလ်စိတ်** ။ ။ ဒိဋ္ဌဂတသမ္မယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး၊ (စာပို၌-၄၅-နှင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းစာပို၌-၆၈)

(စာပို၌-၄၆) မဒ္ဒိယဇဝနာနိစ–ဠ္ဍ စသဒ္ဒါဖြင့် ငင်ယူအပ်သော ဇော ။ ။ ကြိယာဇော ၁၈-ပါး၊ ဒိဋ္ဌဂတသမ္မယုတ်ဇော ၄-ပါး၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်ဇော ၄-ပါး။

➢ **အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား စိတ်ဆိုး အမျက်ထွက်ခြင်း ရှိ/မရှိ** ။ ။ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သန္တာန်၌ ဒေါသမူဇောများ မရနိုင်သောကြောင့် စိတ်ဆိုး အမျက်ထွက်ခြင်း မရှိပါ။ (စာပို၌-၄၆-ကိုထောက်)

➢ **အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏သန္တာန်၌ ကြောက်ခြင်း စိုးရိမ်မူဆွေး ဒိုကြွေးခြင်းများ ရှိနိုင်/မရှိနိုင်** ။ ။ (စာပို၌-၄၆-ကိုထောက်၍) မရှိနိုင်ပါ။

➢ **အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၌ မရနိုင်သော ဝိထိစိတ်များကား** ။ ။ ကြိယာဇော ၁၈-ပါး၊ဒိဋ္ဌဂတသမ္မယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး၊ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး၊ အနာဂါမိဖိုလ်ကြဉ် လောကုတ္တရာစိတ် ၇-ပါး၊ပေါင်း(၃၂) မရနိုင်ပါ။ (၄၄/၄၅/၄၆/၄၇) တို့ကိုထောက်။

➢ **စိုးရိမ်မူဆွေး ဒိုကြွေးခြင်းမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များ** ။ ။ဒေါသကိုပယ်ပြီးသော အနာဂါမ်နှင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ပါသည်။(စာပို၌-၄၃/၄၆)တို့ကိုထောက်။

➢ **ဝိပါကာဝရဏ**(အပွနာကို တားမြစ်တတ်သော ဝိပါက်) စိတ်= ဥပေက္ခာ သန္တီရဏ ၂-ပါး၊ မဟာဝိပါက်ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ၄-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အရိယာဝေဏိက** (အရိယာတို့၏ သီးခြား)စိတ် ။ ။ ကြိယာဇော ၁၈-ပါး၊ လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။➢ **ခီဏာသဝါဝေဏိက** (ရဟန္တာတို့၏သီးခြား) စိတ်= ကြိယာဇော ၁၈-ပါး၊ အရ ဟတ္ထဖိုလ်စိတ် ၁-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မဟာလူသား အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များသာ အသီးသီးကိုယ်ပိုင်ရထိုက်သော ဇော စိတ်များကား** ။ ။ လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (စာပို၌-၄၇-ထောက်)

http://www.dhammadownload.com

➢ **ပုထုဇဉ် သန္တာန်၌သာ ရနိုင်သောစိတ် (ပုထုဇ္ဇနာဝေဏီကစိတ်)** - ဒိဋ္ဌဂတ သမ္မယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး ပေါင်း ၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပုထုဇဉ်သန္တာန်၌သာ စောနိုင်စွင့်ရှိသောဇော** ။ ။ ဒိဋ္ဌဂတသမ္မယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး၊ပေါင်း ၅-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌သာ စောနိုင်စွင့်ရှိသောဇော** [သေက္ခာဝေဏီက စိတ်] ။ ။ အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ် လောကုတ္တရာဇော ၇-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ (ဘုရား) **ရဟန္တာတို့၏သန္တာန်၌သာ စောနိုင်စွင့်ရှိသောဇော**[အသေက္ခာဝေဏီကစိတ်] ။ ။ ကြိယာဇော ၁၈-ပါး၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဇော ၁-ပါး၊ပေါင်း ၁၉-ပါး။

အမှာ ( ) ဤအမှတ်ပြစိတ်များကို "ဝိထိစိတ်"ဟု မေးပါက ချန်လှပ်၍ ထားပါ။

➢ **ဘုရားအလောင်း ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းသန္တာန်၌ ရနိုင်သော ဝီထိစိတ်များ**

➢ **ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ် [အပါယ်ဘုံသား-ဆင်, မြင်းစသည်]သန္တာန်၌ ရနိုင်သော ဝီထိစိတ်များကား** - အကုသိုလ်-၁၂ ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြဉ် အဟိတ်-၁၇၊ မဟာကုသိုလ်-၈၊ ပေါင်း ၃၇-ပါး ဖြစ်ပါသည်။(စာပိုဒ်-၄၀/၄၁/၄၂)တို့ကိုထောက်။

➢ [သမာနဝါဒ] **သုဂတိအဟိတ်, ဒွိဟိတ် ပုထုဇဉ်** - အကုသိုလ်-၁၂ ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြဉ် အဟိတ်စိတ်-၁၇၊ မဟာကုသိုလ်စိတ်-၈၊ မဟာဝိပါက် ဉာဏဝိပ္ပယုတ်-၄၊ ပေါင်း ၄၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ် ၄၀/၄၁)တို့ကိုထောက်။

➢ [**ကေစိဆရာတို့အလို**] သုဂတိအဟိတ်၊ ဒွိဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သန္တာန်၌ ရနိုင်သော ဝီထိစိတ်များ ။ ။ အကုသိုလ်-၁၂ ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြဉ် အဟိတ်-၁၇၊ မဟာကုသိုလ်-၈၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၄၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဈာန်မရ ကာမတိဟိတ်ပုထုဇဉ်** - အကုသိုလ်-၁၂ ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြဉ် အဟိတ် ၁၇၊ မဟာကုသိုလ်-၈၊ မဟာဝိပါက်-၈၊ ပေါင်း ၄၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဈာန်ရ ကာမတိဟိတ် ပုထုဇဉ် /တိဟိတ်ပုထုဇဉ်**- အကုသိုလ်-၁၂ ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြဉ် အဟိတ် -၁၇၊ မဟာကုသိုလ်-၈၊မဟာဝိပါက်-၈၊မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်-၉၊ ပေါင်း ၅၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။(စာပိုဒ် ၄၄/၄၇)တို့ကိုထောက်။

➢ **ရူပ တိဟိတ်ပုထုဇဉ်** - လောဘမူ-၈၊မောဟမူ-၂၊စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေး၊သောတဝိညာဉ်ဒွေး၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေး၊သန္တီရဏ ၃-ခု၊အာဝဇ္ဇန်းဒွေး၊မဟာကုသိုလ်-၈၊မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် -၉၊ (ရူပဝိပါက်-၅) ပေါင်း ၃၈/၄၃။

➢ **အရူပ တိဟိတ်ပုထုဇဉ်** - လောဘမူ-၈၊မောဟမူ-၂၊မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊မဟာကုသိုလ်-၈၊အရူပကုသိုလ်-၄၊ (အရူပဝိပါက်-၄) ပေါင်း ၂၃/၂၇-ပါး။

➢ **ဈာန်မရ ကာမသောတာပန်** - ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ် ၄-ပါး၊ ဒေါသမူ-၂၊ ဥဒ္ဓစ္စ

http://www.dhammadownload.com

သဟဂုတ်-၁၊ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြွင် အဟိတ်စိတ်-၁၇၊ မဟာကုသိုလ်-၈၊မဟာဝိပါက်-၈၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်-၁၊ ပေါင်း ၄၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။(စာပိုဒ်-၄၄/၄၅/၄၇)ထောက်

➢ **သောတာပန်/စျာန်ရ ကာမသောတာပန်** - ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ်-၄၊ ဒေါသမူ-၂ ဉဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်-၁၊ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြွင် အဟိတ်-၁၇၊ မဟာကုသိုလ်-၈၊မဟာဝိပါက်-၈၊ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်-၉၊သောတာပတ္တိဖိုလ်-၁၊ပေါင်း ၅၀-ဖြစ်ပါသည်။(၄၄/၄၅/၄၇)

➢ **ရူပသောတာပန်** - ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ်-၄၊ဉဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်-၁၊စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေး၊ သောတဝိညာဉ်ဒွေး၊သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း-၂၊သန္တီရဏ-၃၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေး၊မဟာကုသိုလ်-၈၊မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်-၉၊ (ရူပဝိပါက်-၅) သောတာပတ္တိဖိုလ်-၁၊ ပေါင်း ၃၄/ ၃၉-ပါး။

➢ **အရူပသောတာပန်** - ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ်-၄၊ဉဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်-၁၊မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း မဟာကုသိုလ်-၈၊အရူပကုသိုလ်-၄၊ (အရူပဝိပါက်-၄) သောတာပတ္တိဖိုလ်-၁ +၁၉/၂၃

➢ **စျာန်မရ ကာမသကဒါဂါမ်** - ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ်-၄၊ ဒေါသမူ-၂ ဉဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်-၁၊ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြွင် အဟိတ်-၁၇၊ မဟာကုသိုလ်-၈၊မဟာဝိပါက်-၈၊သကဒါဂါမိဖိုလ်-၁၊ ပေါင်း ၄၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။(၄၄/၄၅/၄၇-ထောက်)

➢ **သကဒါဂါမ်/စျာန်ရ ကာမသကဒါဂါမ်** - ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ်-၄၊ ဒေါသမူ-၂ ဉဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်-၁၊ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြွင် အဟိတ်-၁၇၊ မဟာကုသိုလ်-၈၊မဟာဝိပါက်-၈၊ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် -၉၊သကဒါဂါမိဖိုလ်-၁၊ ပေါင်း ၅၀-ပါး။(၄၄/၄၅/၄၇)ထောက်။

➢ **ရူပသကဒါဂါမ်** - ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ်-၄၊ဉဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်-၁၊စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေး၊ သောတဝိညာဉ်ဒွေး၊သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေး၊သန္တီရဏ-၃၊အာဝဇ္ဇန်း-၂၊မဟာကုသိုလ်-၈၊မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ် -၉၊ (ရူပဝိပါက်-၅) သကဒါဂါမိဖိုလ်-၁၊ ပေါင်း ၃၄/၃၉ ပါး။

➢ **အရူပသကဒါဂါမ်** - ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ်-၄၊ဉဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်-၁၊မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကုသိုလ်-၈၊အရူပကုသိုလ်-၄၊ (အရူပဝိပါက်-၄) သကဒါဂါမိဖိုလ်-၁ + ၁၉/၂၃။

➢ **စျာန်မရ ကာမ အနာဂါမ်** - ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ်-၄၊ဉဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်-၁၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြွင် အဟိတ်စိတ်-၁၇၊ မဟာကုသိုလ်-၈၊မဟာဝိပါက်-၈၊အနာဂါမိဖိုလ်-၁ +၃၉-ပါး။(စာပိုဒ် ၄၄/၄၅/၄၆/၄၇)တို့ကိုထောက်။

➢ **အနာဂါမ်/စျာန်ရ ကာမ အနာဂါမ်** - ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ်-၄၊ဉဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်-၁၊ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြွင် အဟိတ်-၁၇၊ မဟာကုသိုလ်-၈၊မဟာဝိပါက်-၈၊မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်-၉၊အနာဂါမိဖိုလ်-၁၊ ပေါင်း ၄၈-ပါး။(စာပိုဒ် ၄၄/၄၅/၄၆/၄၇)တို့ကိုထောက်။

➢ **ရူပ အနာဂါမ်** - ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ်-၄၊ဉဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်-၁၊စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေး၊ သောတဝိညာဉ်ဒွေး၊သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေး၊သန္တီရဏ-၃၊အာဝဇ္ဇန်းဒွေး၊မဟာကုသိုလ်-၈၊မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ် -၉၊ (ရူပဝိပါက်-၅) အနာဂါမိဖိုလ်-၁၊ ပေါင်း ၃၄/၃၉-ပါး။

http://www.dhammadownload.com

ပုဂ္ဂိုလ်အလိုက် စိတ်ရ သင်္ဂဟဝါဒ (နံ-၃၅၀)

၄၈။ အသေက္ခာနံ စတုစတ္တာ-လီသ သေက္ခာနမုဒ္ဒိသေ။
ဆပ္ပညာသာ'ဝသေသာနံ၊ စတုပ္ပညာသ သမ္ဘဝါ။
အယမေတ္ထ ပုဂ္ဂလဘေဒေါ။

➢ **အရှုပ အနာဂါမ်** - ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ်-၄၊ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်-၁၊မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကုသိုလ်-၈၊အရှုပကုသိုလ်-၄၊ (အရှုပဝိပါက်-၄) အနာဂါမိဖိုလ်-၁၊ ပေါင်း ၁၉/၂၃

➢ **ဈာန်မရ ကာမ ရဟန္တာ** - အဟိတ်စိတ်-၁၈၊မဟာဝိပါက်-၈၊မဟာကြိယာ-၈ အရဟတ္တဖိုလ်-၁၊ ပေါင်း ၃၅-ပါး ရနိုင်ပါသည်။

➢ **ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်/ဈာန်ရ ကာမ ရဟန္တာ** - အဟိတ်-၁၈၊မဟာဝိပါက်-၈၊မဟာကြိယာ-၈၊မဟာကုသိုလ်-၈၊ အရဟတ္တဖိုလ်-၁၊ပေါင်း ၄၄-ပါး ရနိုင်ပါသည်။ (စာပိုဒ် ၄၃/၄၇)တို့ကိုထောက်။

➢ **ရူပရဟန္တာ** - စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေး၊သောတဝိညာဉ်ဒွေး၊သမ္ပဋိစ္ဆိဉ်းဒွေး၊သန္တီရဏ-၃ အဟိတ်ကြိယာ-၃၊မဟာကြိယာ-၈၊ (ရူပဝိပါက်-၅) ရူပကြိယာ-၅၊အရူပကြိယာ-၄၊အရ ဟတ္တဖိုလ်-၁၊ ပေါင်း ၃၀/၃၅-ပါး။

➢ **အရှုပ ရဟန္တာ** - မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း-၁၊ မဟာကြိယာ-၈၊ (အရှုပဝိပါက်-၄) အရှုပ ကြိယာ-၄၊အရဟတ္တဖိုလ်-၁၊ ပေါင်း ၁၄/၁၈။

(စာပိုဒ်-၄၈) အသေက္ခာနံ စတုစတ္တာလီသ-ဣ စတုစတ္တာလီသ-အရ /အသေက္ခ ပုဂ္ဂိုလ်ဣ ရနိုင်သော ဝိထိစိတ် ။ ။ အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး၊မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟာကြိယာစိတ် ၈-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာစိတ် ၉-ပါး၊အရဟတ္တဖိုလ်စိတ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၄၄-ပါး။(စာပိုဒ်-၄၃/၄၇)ထောက်။

➢ **ဆပ္ပဉညာသာဝသေသာနံ-ဣ ဆပ္ပညာသ-အရ /သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်ဣ ရနိုင်သော ဝိထိစိတ်** ။ ။ ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး၊ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး၊ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြဉ် အဟိတ်စိတ် ၁၇-ပါး၊မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး၊မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ပါး၊အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ် လောကုတ္တရာစိတ် ၇-ပါး၊ပေါင်း ၅၆-ပါး။ (စာပိုဒ်-၄၄/၄၅/၄၇) ထောက်။

➢ **စတုပ္ပညာသ သမ္ဘဝါ-ဣ စတုပ္ပညာသ-အရ/ပုထုဇဉ်ဣရနိုင်သော ဝိထိစိတ်** အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြဉ် အဟိတ်စိတ် ၁၇-ပါး၊ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်စိတ် ၉-ပါး၊ ပေါင်း ၅၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ် ၄၄/၄၇)တို့ကိုထောက်။

http://www.dhammadownload.com

စိတ်	ရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်
၁။ ဒိဋ္ဌဂတသမ္မယုတ်-၄၊ဝိစိကိစ္ဆာ-၁	= ပုထုဇဉ် ၄-ယောက်။✔
၂။ ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ်-၄၊ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်-၁၊ မဟာကုသိုလ်-၈	= ပုထုဇဉ် ၄-ယောက်၊သောတာပတ္တိဖလဌာန်၊သကဒါဂါမိဖလဌာန်၊ အနာဂါမိဖလဌာန် (၇)ယောက်။
၃။ ဒေါသမူစိတ်-၂	= ပုထုဇဉ် ၄-ယောက်၊သောတာပန်, သကဒါဂါမ်+ ၆-ယောက်။
၄။ ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြဉ် အဟိတ်-၁၇	= ပုထုဇဉ် -၄၊ဖလဌာန် ၄-ယောက်၊
၅။ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်-၁၊မဟာကြိယာ-၈၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ-၉	= အရဟတ္တဖလဌာန် (ရဟန္တာ)✔
၆။ မဟာဝိပါက် ဉာဏဝိပ္ပယုတ်-၄	= သုဂတိအဟိတ်၊ဒွိဟိတ်၊တိဟိတ်-ပုထုဇဉ်၊ဖလဌာန် ၄-ယောက်+(၇)
၇။ မဟာဝိပါက် ဉာဏသမ္မယုတ်-၄ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်-၉	= တိဟိတ်ပုထုဇဉ်၊ဖလဌာန် ၄-ယောက်
၈။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်-၉	= တိဟိတ် ပုထုဇဉ်၊သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊အနာဂါမ်+၄-ယောက်။
၉။ လောကုတ္တရာစိတ်-၈	= မဂ္ဂဌာန်-၄၊ဖလဌာန် ၄-ယောက်။
သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်	= သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌာန် ✔
သကဒါဂါမိမဂ်စိတ်	= သကဒါဂါမိမဂ္ဂဌာန်✔
အနာဂါမိမဂ်စိတ်	= အနာဂါမိမဂ္ဂဌာန်✔
အရဟတ္တမဂ်စိတ်	= အရဟတ္တမဂ္ဂဌာန်✔
သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ်	= သောတာပန်✔
သကဒါဂါမိဖိုလ်စိတ်	= သကဒါဂါမ် ✔
အနာဂါမိဖိုလ်စိတ်	= အနာဂါမ် ✔
အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်	= အရဟတ္တဖလဌာန်(ရဟန္တာ)✔

ဆိုခြင်း ။ ။ **ဒိဋ္ဌဂတသမ္မယုတ်စိတ် ၄-ပါး၊ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး ရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကား** = ပုထုဇဉ် ၄-ယောက်ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပုထုဇဉ်သန္တာန်၌သာ ရနိုင်သောစိတ်** ။ ။ ဒိဋ္ဌဂတသမ္မယုတ်စိတ် ၄- ပါး၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါးပေါင်း ၅-ပါးဖြစ်ပါသည်။➢ **သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌သာ ရနိုင်သောစိတ်** ။ ။ အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ် လောကုတ္တရာဇော ၇-ပါးဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဘူမိဝိဘာဂ (နိ-၃၅၀)

၄၉။ ကာမာဝစရဘူမိယံ ပနေတာနိ သဗ္ဗာနိပိ ဝိထိစိတ္တာနိ ယထာရဟ မုပလဗ္ဘန္တိ။

၅၀။ ရူပါဝစရဘူမိယံ ပဋိဃဇဝန တဒါရမ္မဏဝဇ္ဇိတာနိ။

➢ **(ဘူရား) ရဟန္တာတို့၏သန္တာန်၌သာ ရနိုင်သောစိတ်** ။ ။ ကြိယာဇော ၁၈-ပါး၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဇော ၁-ပါး၊ပေါင်း ၁၉-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၄–ယောက်၌ ရနိုင်သော ဝိထိစိတ်** [စတ္တာရော ပန မဂ္ဂုပ္ပါဒါ ဧက စိတ္တက္ခဏိကာ-နှင့် စာပိုဒ်-၄၇-ကိုထောက်၍

၁။ **သောတာပတ္တိ မဂ္ဂဋ္ဌာန်၌-** သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၁-ပါးသာ ရပါသည်။

၂။ **သကဒါဂါမိ မဂ္ဂဋ္ဌာန်၌** - သကဒါဂါမိ မဂ်စိတ် ၁-ပါးသာ ရပါသည်။

၃။ **အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်၌** - အနာဂါမိမဂ်စိတ် ၁-ပါးသာ ရပါသည်။

၄။ **အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်၌** = အရဟတ္တမဂ်စိတ် ၁-ပါးသာ ရပါသည်။

➢ **သောတာပန် (သန္တာန်၌သာ ရနိုင်သော) အာဝေဏိကစိတ်** - သောတာပတ္တိ ဖိုလ်စိတ် ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **သကဒါဂါမ် (သန္တာန်၌သာ ရနိုင်သော) အာဝေဏိကစိတ်** သကဒါဂါမိဖိုလ်စိတ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အနာဂါမ် (သန္တာန်၌သာ ရနိုင်သော) အာဝေဏိကစိတ်** - အနာဂါမိ ဖိုလ်စိတ် ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၉) ကာမဘုံ၌ရနိုင်သော ဝိထိစိတ်များကား/အသိတိ ဝိထိစိတ္တာနိ–အရ ကာမစိတ် ၅၄-ပါး၊မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ပါး၊မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ၉-ပါး၊လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး ပေါင်း(၈၀) ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅၀) ရူပဘုံ၌ရနိုင်သော ဝိထိစိတ်များကား/စတူသဋ္ဌိ တထာ ရူပေ–၌ စတူသဋ္ဌိ–အရ ။ ။ လောဘမူစိတ် ၈-ပါး၊မောဟမူစိတ် ၂-ပါး၊စက္ခုဝိညာဉ် ၂-ပါး၊ သောတဝိညာဉ် ၂-ပါး၊သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ၂-ပါး၊သန္တီရဏ ၃-ပါး၊အဟိတ်ကြိယာ ၃-ပါး မဟာကုသိုလ် ၈-ပါး၊မဟာကြိယာ ၈-ပါး၊မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ပါး၊မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ၉-ပါး၊လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး၊ပေါင်း(၆၄)ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရူပဘုံ၌ မရနိုင်သော ဝိထိစိတ်များကား** ။ ။ ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး၊ဃာနဝိညာဉ် ၂-ပါး၊ဇိဝှါဝိညာဉ် ၂-ပါး၊ကာယဝိညာဉ် ၂-ပါး၊မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ပေါင်း (၁၆)ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (ပကိဏ်းစာပိုဒ် ၆၆-နှင့် ဝိထိစာပိုဒ် ၅၀-တို့ကိုထောက်)

http://www.dhammadownload.com

၅၁။ အရူပါဝစရဘူမိယံ ပဌမမဂ္ဂ ရူပါဝစရ ဟသန ဟေဋ္ဌိမာရုပ္ပ ဝဇ္ဇိတာနိ စ လဗ္ဘန္တိ။ (နိ-၃၅၀)

➢ **ကေစိဆရာအလို့ ရူပဘုံ၌ရနိုင်သော ဝိထိစိတ်** ။ ။ လောဘမူစိတ် ၈-ပါး၊ မောဟမူစိတ် ၂-ပါး၊ကုသလဝိပါက် စက္ခုဝိညာဉ်၊ကုသလဝိပါက် သောတဝိညာဉ်၊ ကုသလဝိပါက် သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း၊ကုသလဝိပါက် သန္တီရဏ ၂-ပါး၊အဟိတ်ကြိယာ ၃-ပါး၊ မဟာ ကုသိုလ် ၈-ပါး၊မဟာကြိယာ ၈-ပါး၊မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ပါး၊မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ၉-ပါး၊ လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း (၆၀) ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကေစိဆရာအလို့– ရူပဘုံ၌ မရနိုင်သော ဝိထိစိတ်** ။ ။ ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး၊ အကုသလဝိပါက်စိတ် ၇-ပါး၊ကုသလဝိပါက် ဃာနဝိညာဉ်၊ကုသလဝိပါက် ဇိဝှါဝိညာဉ် ကုသလဝိပါက် ကာယဝိညာဉ်၊မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ပေါင်း(၂၀) မရနိုင်ပါ။

(စာပိုဒ်-၅၁) အရူပဘုံ၌ မရနိုင်သောစိတ်များကား ။ ။ ကာမဝိပါက် ၂၃-ပါး၊သောတာ ပတ္တိမဂ် ၁-ပါး၊ရူပကုသိုလ် ၅-ပါး၊ရူပဝိပါက် ၅-ပါး၊ရူပကြိယာ ၅-ပါး၊ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး၊[အရူပဝိပါက် ၄-ပါး] ပဥ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း၊ဟသိတုပ္ပါဒ်၊ပေါင်း(၄၇)ပါး ဖြစ်ပါသည် [ ] ဤစိတ်များကို "ဝိထိစိတ်"ဟု မေးပါက ချန်လှပ်ခဲ့ပါ။

➢ **အာကာသာနဥ္စာယတနဘုံ၌ ရနိုင်သော ဝိထိစိတ်များကား/အရူပဘုံ၌ ရနိုင်သော ဝိထိစိတ်များကား/ဒွေစတ္တာလီသ လဗ္ဘရေ-၌ ဒွေစတ္တာလီသ-အရကား**

လောဘမူစိတ် ၈-ပါး၊မောဟမူစိတ် ၂-ပါး၊မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊မဟာကုသိုလ် ၈-ပါး၊မဟာကြိယာ ၈-ပါး၊အရူပကုသိုလ် ၄-ပါး၊အရူပကြိယာ ၄-ပါး၊သောတာပတ္တိမဂ်ကြဉ် လောကုတ္တရာစိတ် ၇-ပါး၊ပေါင်း (၄၂)ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဝိညာဏဥ္စာယတနဘုံ၌ ရနိုင်သော ဝိထိစိတ်များကား** ။ ။ လောဘမူစိတ် ၈-ပါး၊မောဟမူစိတ် ၂-ပါး၊မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊မဟာကုသိုလ် ၈-ပါး၊မဟာကြိယာ ၈-ပါး၊ဝိညာဏဥ္စာယတနကုသိုလ်-ကြိယာ ၂-ပါး၊အာကိဥ္စညာယတနကုသိုလ်-ကြိယာ ၂ ပါး၊ နေဝသညာနာသညာယတနကုသိုလ်-ကြိယာ ၂-ပါး၊သောတာပတ္တိမဂ်ကြဉ် လောကုတ္တရာစိတ် ၇-ပါး၊ပေါင်း (၄၀)ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အာကိဥ္စညာယတနဘုံ၌ ရနိုင်သော ဝိထိစိတ်များကား** ။ ။ လောဘမူစိတ် ၈-ပါး၊မောဟမူစိတ် ၂-ပါး၊မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊မဟာကုသိုလ် ၈-ပါး၊မဟာကြိယာ ၈-ပါး၊အာကိဥ္စညာယတနကုသိုလ်-ကြိယာ ၂-ပါး၊ နေဝသညာနာသညာယတန ကုသိုလ်-ကြိယာ ၂-ပါး၊ သောတာပတ္တိမဂ်ကြဉ် လောကုတ္တရာစိတ် ၇-ပါး၊ပေါင်း (၃၈)ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၅၂။ သဗ္ဗတ္ထာပိ စ တံ တံ ပသာဒရဟိတာနံ တံ တံ ဒွါရိကဝိထိစိတ္တာနိ န လဗ္ဘန္တေဝ။ (နိ-၃၅၀)

၅၃။ အသညသတ္တာနံ ပန သဗ္ဗတ္ထာပိ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ နတ္ထေဝါ တိ။

➢ **နေဝသညာနာသညာယတနဘုံ၌ ရနိုင်သော ဝိထိစိတ်များကား/ "အထက်မှာ ဘဝင် အောက်မှာအဝိစိ"ဟူသော စကားအရ ဘဝင်၌ရနိုင်သော ဝိထိစိတ်များ**

လောဘမူစိတ် ၈-ပါး၊မောဟမူစိတ် ၂-ပါး၊မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊မဟာကုသိုလ် ၈-ပါး၊ မဟာကြိယာ ၈-ပါး၊ နေဝသညာနာသညာယတနကုသိုလ်-ကြိယာ ၂-ပါး၊ သောတာပတ္တိမဂ်ကြည် လောကုတ္တရာစိတ် ၇-ပါး၊ပေါင်း (၃၆)ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဟေဋ္ဌိမာရုပ္ပဝစိတ္တာနိ အဓိမ္မါယ်** ။ ။ အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံသည် အောက်ဆုံးဘုံဖြစ်၍ အောက်ဖြစ်သော အရူပစျာန်ဇော မရှိသောကြောင့် ယင်းဘုံ၌ အရူပစျာန်ဇော (၈)ပါးလုံး ရနိုင်ပါသည်။ ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံ၌ အောက်ဖြစ်သော အာကာသာနဉ္စာယတန ကုသိုလ်-ကြိယာဇော ၂-ပါးကြည်သော အရူပစျာန်ဇော (၆)ပါး ရနိုင်ပါသည်။ အာကိဉ္စညာယတနဘုံ၌ အောက်ဖြစ်သော အာကာသာနဉ္စာယတန, ဝိညာဏဉ္စာယတန ကုသိုလ်-ကြိယာဇော ၄-ပါးကြည်သော အရူပစျာန်ဇော (၄)ပါး ရနိုင်ပါသည်။ နေဝသညာနာသညာယတနဘုံ၌ အောက်ဖြစ်သော နေဝသညာနာသညာယတန ကုသိုလ်-ကြိယာဇော (၂)ပါးသာ ရနိုင်သည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅၂) သဗ္ဗတ္ထာပိစ(ပ) နံ လဗ္ဘန္တေဝ အဓိမ္မါယ် ။ ။ ကာမ, ရူပ, အရူပ-ဟူသော ဘုံအားလုံးမှာပင် ထိုထိုပသာဒ မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သန္တာန်၌ ထိုထိုဒွါရဖြစ်သော ဝိထိစိတ်တို့ကို မရထိုက်ပါ။ ရူပလောကေ ပန ဃာနာဒိတ္တယံ နတ္ထိ-ဟု ဆိုခဲ့သည့် အတိုင်း ရူပဘုံ၌ ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယပသာဒများ မရှိသောကြောင့် ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယဒွါရတို့၌ဖြစ်သော ဃာနဝိညာဉ် ၂-ပါး၊ ဇိဝှါဝိညာဉ် ၂-ပါး၊ ကာယဝိညာဉ် ၂-ပါးအားဖြင့် (၆)ပါးသော စိတ်တို့ကို မရထိုက်ပါ။ အရူပဘုံ၌ ပသာဒရူပ် ၅-ပါးလုံး မရှိသောကြောင့် ပဉ္စဒွါရဖြစ်လေ့ရှိသော ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် (၁၀)၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေး၊သန္တီရဏ(၃)ခုအားဖြင့် (၁၆)ပါးသော စိတ်တို့ကို မရထိုက်ပါ

(စာပိုဒ်-၅၃) အသညသတ်ဘုံ၌ = စိတ်အားလုံး မရနိုင်ပါ။

➢ **စိတ်, စေတသိက် မရှိသော မြေယာ** ။ ။ အသညသတ်ပြဟ္မာ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အသညသတ်ဘုံသားများ စိတ်ကို ဆောင်နိုင်/မဆောင်နိုင်** ။ ။ (စာပိုဒ်-၅၃) ကိုထောက်၍ [အသညသတ်ဘုံ၌ စိတ်အားလုံး မရနိုင်သောကြောင့်] အသညသတ်ဘုံသားများ စိတ်ကို မဆောင်နိုင်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

ဘုံအလိုက် ဝိထိစိတ်ရပုံ သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၃၅၁)

၅၄။ အသီတိ ဝိထိစိတ္တာနိ၊ ကာမေ ရူပေ ယထာရဟံ။
စတုသဋ္ဌိ တထာရူပေ၊ ဒ္ဝေစတ္တာလီသ လဗ္ဘရေ။
အယမေတ္ထ ဘူမိဝိဘာဂေါ။

ဝိထိစိတ်ဖြစ်ပုံ နိဂုံးချုပ်စကား (နိ-၃၅၁)

၅၅။ ဣစ္စေဝံ ဆဒ္ဒါရိကစိတ္တပ္ပဝတ္တိ ယထာသမ္ဘဝံ ဘဝင်္ဂန္တရိတာ ယာဝ တာယုက မဗ္ဘောစ္ဆိန္နာ ပဝတ္တတိ။
ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟေ ဝိထိသင်္ဂဟ ဝိဘာဂေါနာမ စတုတ္ထော ပရိစ္ဆေဒေါ။

➢ **ပဋိသန္ဓေစိတ် မရှိဘဲ ဘဝရုပ်တည်နေနိုင်သော ပုဒ္ဂိုလ်**- အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၅၃) ကိုထောက်။

➢ **နှလုံးသား မရှိကြသော ပုဒ္ဂိုလ်များ** ။ ။ အရူပပုဂ္ဂိုလ်, အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅၅) တစ်ဘဝအတွင်း ဝိထိစိတ် မဖြစ်သော အခါများ ။ ။ ၁။ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားသော အခါ၊ ၂။ ဘဝင်ကျနေသော အခါများဖြစ်ပါသည်။(စာပိုဒ်-၃၆/၅၅ တို့ကိုထောက်။

စိတ်		**ဖြစ်နိုင်သောဘုံ**
၁။ ဒိဋ္ဌဂတသမ္ပယုတ်-၄၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်-၁	=	သုဒ္ဓါဝါသကြဉ်သော ပဉ္စဝေါကာရ (၂၁)ဘုံ၊အရူပ(၄)ဘုံ
၂။ ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ်-၄၊ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်-၁၊ မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း၊မဟာကုသိုလ်-၈	=	အသညသတ်ကြဉ် ဘုံ(၃၀)
၃။ ဒေါသမူ-၂၊ဃာနဝိညာဉ်-၂၊ဇိဝှါဝိညာဉ်-၂၊ ကာယဝိညာဉ်-၂	=	ကာမ (၁၁)ဘုံ ✔
၄။ ဟသိတုပ္ပါဒ်၊ရူပကုသိုလ်-၅၊ရူပကြိယာ-၅	=	အပါယ်ကြဉ် ပဉ္စ (၂၂) ဘုံ
၅။ စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေး၊သောတဝိညာဉ်ဒွေး၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေး၊သန္တီရဏ-၃၊ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း	=	ပဉ္စဝေါကာရ (၂၆) ဘုံ
၆။ မဟာဝိပါက်-၈	=	ကာမသုဂတိ (၇) ဘုံ✔
၇။ ပထမစျာန်ဝိပါက်-၁	=	ပထမစျာန်(၃) ဘုံ✔

http://www.dhammadownload.com

စိတ်		ဖြစ်နိုင်သောဘုံ
၈။ မဟာကြိယာ -၈	=	အပါယ်ကြဉ် ပဉ္စဝေါကာရ (၂၂) ဘုံ၊ အရူပ (၄) ဘုံ
၉။ ဒု-တစ္စာန်ဝိပါက်-၂	=	ဒုတိယစ္စာန် (၃) ဘုံ✔
၁၀။ စတုတ္ထစ္စာန်ဝိပါက်-၁	=	တတိယစ္စာန် (၃) ဘုံ✔
၁၁။ ပဉ္စမစ္စာန်ဝိပါက်-၁	=	အသညသတ်ကြဉ် စတုတ္ထ စ္စာန် (၆) ဘုံ
၁၂။ အာကာသာနဉ္စာယတနကုသိုလ်-ကြိယာ-၂	=	အပါယ်ကြဉ် ပဉ္စဝေါကာရ (၂၂) ဘုံ၊အာကာသာ-ဘုံ
၁၃။ ဝိညာဏဉ္စာ-ကုသိုလ်-ကြိယာ-၂	=	အပါယ်ကြဉ် ပဉ္စဝေါကာရ ၂၂-ဘုံ၊အာကာဘုံ၊ဝိညာဘုံ
၁၄။ အာကိဉ္စညာ ကုသိုလ်-ကြိယာ-၂	=	အပါယ်ကြဉ် ပဉ္စဝေါကာရ ၂၂-ဘုံ၊အာကာဘုံ၊အာကိဉ်ဘုံ ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံ
၁၅။ နေဝသညာ ကုသိုလ်-ကြိယာ-၂	=	အပါယ်ကြဉ် ပဉ္စဝေါကာရ ၂၂-ဘုံ၊အရူပ ၄-ဘုံ
၁၆။ အာကာသာနဉ္စာယတနဝိပါက်-၁	=	အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံ
၁၇။ ဝိညာဏဉ္စာယတနဝိပါက်-၁	=	ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံ✔
၁၈။ အာကိဉ္စာယတနဝိပါက်-၁	=	အာကိဉ္စညာယတနဘုံ✔
၁၉။ နေဝသညာနာသညာယတနဝိပါက်-၁	=	နေဝသညာနာသညာဘုံ✔
၂၀။ သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်-၁	=	ကာမသုဂတိ(၇) ဘုံ၊ ဧဝဟပ္ပါလ်တိုင်အောင်သော ရူပါဝစရ (၁၀)ဘုံ
၂၁။ သောတာပတ္တိဖိုလ်/သကဒါဂါမိမဂ်/ သကဒါဂါမိဖိုလ်/အနာဂါမိမဂ်	=	ကာမသုဂတိ(၇)ဘုံ၊ ဧဝဟပ္ပါလ်တိုင်အောင်သော ရူပ ၁၀-ဘုံ၊အရူပ ၄-ဘုံ
၂၂။ အနာဂါမိဖိုလ်/အရဟတ္တမဂ်/ အရဟတ္တဖိုလ်	=	အပါယ်ကြဉ် ပဉ္စဝေါကာရ ၂၂-ဘုံ၊အရူပ ၄-ဘုံ

ဆိုခြင်း ။ ။ ဒိဋ္ဌဂတသမ္ပယုတ် ၄-ပါး၊ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး ရနိုင်သော ဘုံများကား သုဒ္ဓါဝါသကြဉ် ပဉ္စဝေါကာရ ၂၁-ဘုံ၊အရူပ ၄-ဘုံတို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ကာမဘုံဠ်သာ ရနိုင်သော စိတ်များကား** ။ ။ ဒေါသမူဒွေး၊ယာနဝိညာဉ်ဒွေး၊ ဇိဂျိဝိညာဉ်ဒွေး၊ကာယဝိညာဉ်ဒွေး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ခု၊ပေါင်း(၁၆)ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ကာမသုဂတိ(၇)ဘုံဠ်သာ ဖြစ်သောစိတ်ကား** ။ ။ မဟာဝိပါက် ၈-ပါး။

➤ **ကာမ, ရူပ ၂-ဘုံဠ်သာ ဖြစ်သောစိတ်ကား** ။ ။ စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေး၊သောတ ဝိညာဉ်ဒွေး၊သမ္မဋ္ဌိဆိုင်းဒွေး၊သန္တီရဏ ၃-ခု၊ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်၊ ရူပကုသိုလ် ၅-ပါး၊ရူပကြိယာ ၅-ပါး၊သောတာပတ္တိမဂ် ၁-ပါး၊ပေါင်း ၂၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ကာမ, ရူပ, အရူပ ဘုံသုံးပါးတို့ဠ် ဖြစ်သောစိတ်ကား** ။ ။ လောဘမူစိတ် ၈ ခု၊မောဟမူဒွေး၊မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု၊မဟာကြိယာစိတ် ၈-ခု၊အရူပ ကုသိုလ် ၄-ခု၊အရူပကြိယာ ၄-ခု၊သောတာပတ္တိမဂ်ကြဉ် လောကုတ္တရာစိတ် ၇-ခု၊ပေါင်း ၄၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➤ **နေဝသညာနာသညာယတနဘုံသို့ ရောက်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကား**

နေဝသညာနာသညာယတနစျာန်ရ ကာမသုဂတိဘုံသား၊ဝေဟပ္ဖိုလ်တိုင်အောင် သော ရူပါဝစရဘုံသား၊ နေဝသညာနာသညာယတနဘုံသား၊တိဟိတ်ပုထုဇဉ်၊အောက် ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **နေဝသညာနာသညာယတနဘုံသား ရဟန္တာဠ် ဖြစ်သောစိတ်တို့တွင် အစမထင် သံသရာမှစ၍ ယခင်က မဖြစ်ဘူးသည့်စိတ်များကား** ။ ။ မဟာကြိယာစိတ် ၈-ပါး၊ နေဝသညာနာသညာယတနစိတ် ၁-ပါး၊အရဟတ္တဖိုလ်စိတ် ၁-ပါးအားဖြင့် စိတ် ၁၀- ပါး ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ **"အရိယာမှန်၊ နိဓရောဓ၊ ဧကန်ဝင်စားနိုင်"**ဟု ဆိုရိုးပြုကာ အရိယာမှန်သမျှ နိရောဓသမာပတ်ကို ဧကန်ဝင်စားနိုင်၏ဟု ဆိုလျှင် မှန်မည်လော? မှားမည် လော? သာဓကပြ၍ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါ။

ဖြေ ။ ။ ဝိထိစာပိုဒ် (၃၆/၃၇)တို့ကိုထောက်၍ အနာဂါမ်နှင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များသာ နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားနိုင်သောကြောင့် မှားပါသည်။

➤ **ဘုရား–ရဟန္တာတို့မှာ လောဘ, ဒေါသ, မောဟရှိသေးသည်–ဟူ ဖြောဟော နေကြသော အချို့ဆရာတို့၏ အယူဝါဒ မှန်/မမှန်** ။ ။ (စာပိုဒ်-၄၃) ကိုထောက်၍ ဘုရား ရဟန္တာတို့သည် ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့ကို မရအပ်သောကြောင့် (၀၀) ပယ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ဘုရား ရဟန္တာတို့မှာ လောဘ, ဒေါသ, မောဟ မရှိရကား ၎င်းတို့ ၏ အယူဝါဒ မမှန်ပါ။ (ကမ္မဋ္ဌာန်းစာပိုဒ်-၇၁) ကိုထောက်လျှင်လည်း အမှတ်ရသည်။

ဝိထိပိုင်း သရုပ်ခွဲ ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၅-ဝီထိမုတ်ပိုင်း

ပဋိညာဉ် (နိ-၃၅၁)

၁။ ဝီထိစိတ္တဝသေနေဝံ၊ ပဝတ္တိယ မုဒီရိတော။
ပဝတ္တိသင်္ဂဟော နာမ၊ သန္ဓိယံ ဒါနိ ဝုစ္စတိ။

စတုက္ကမာတိကာ (နိ-၃၅၁)

၂။ စတသော ဘူမိယော, စတုဗ္ဗိဓာ ပဋိသန္ဓိ, စတ္တာရိ ကမ္မာနိ, စတုဓာ မရဏုပ္ပတ္တိစေတိ ဝီထိမုတ္တသင်္ဂဟေ စတ္တာရိ စတုက္ကာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ဘူမိစတုက္က/ဘုံ ၄-မျိုး (နိ-၃၅၂)

၃။ တတ္ထ အပါယဘူမိ, ကာမသုဂတိဘူမိ, ရူပါဝစရဘူမိ, အရူပါဝစရ ဘူမိ စေတိ စတသော ဘူမိယော နာမ။

ကာမ ၁၁-ဘုံ

အပါယ် ၄-ဘုံ (နိ-၃၅၂)

၄။ တာသု နိရယော, တိရစ္ဆာနယောနိ, ပေတ္တိဝိသယော, အသုရ - ကာယော စေတိ အပါယဘူမိ စတုဗ္ဗိဓာ ဟောတိ။

(စာပိုဒ်-၂) ဝီထိမုတ်ပိုင်းဝယ် သိမှတ်ဖွယ်ရာများ (စတုက္က ၄-မျိုး)

၁။ ဘူမိစတုက္က=ဘုံ ၄-မျိုး၊ ၂။ ပဋိသန္ဓိ စတုက္က=ပဋိသန္ဓေ ၄-မျိုး၊ ၃။ ကမ္မစတုက္ကကံ ၄-မျိုး၊ ၄။ မရဏုပ္ပတ္တိစတုက္က=သေခြင်း ၄-မျိုးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **စတုက္က ၄-မျိုးကို မုချ+ဥပစာခွဲပုံ** ။ ။ ပဋိသန္ဓိစတုက္က, မရဏုပ္ပတ္တိ စတုက္ကတို့ကား မုချဝီထိမုတ္တ သင်္ဂဟ၊ ဘူမိစတုက္က, ကမ္မစတုက္ကတို့ကား ဥပစာဝီထိမုတ္တသင်္ဂဟတို့ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃) စတသော ဘူမိယော-အရ (ဘုံ ၄-မျိုးကား)

အပါယ်ဘုံ၊ ကာမသုဂတိဘုံ၊ ရူပါဝစရဘုံ၊ အရူပါဝစရဘုံတို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄) ကာမ ၁၁-ဘုံကား ။ ။ အပါယ် ၄-ဘုံ၊ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အပါယ် ၄-ဘုံကား** ။ ။ ငရဲဘုံ၊ တိရစ္ဆာန်ဘုံ၊ ပြိတ္တာဘုံ၊အသူရကာယ်ဘုံတို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ (နိ-၃၅၂)

၅။ မနုဿာ, စာတုမဟာရာဇိကာ, တာဝတိံသာ, ယာမာ, တုသိတာ, နိမ္မာနရတိ, ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိ စေတိ ကာမသုဂတိဘူမိ သတ္တ ဝိဓာ ဟောတိ။

၆။ သာ ပနာယမေကာဒသ ဝိဓာပိ ကာမာဝစရဘူမိစ္စေဝ သခိံ ဂစ္ဆတိ

ရူပါဝစရ ၁၆-ဘုံ

ပဌမစျာန် ၃-ဘုံ (နိ-၃၅၂)

၇။ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ, ဗြဟ္မပုရောဟိတာ, မဟာဗြဟ္မာ စေတိ ပဌမဇ္ဈာနဘူမိ

၈။ ပရိတ္တာဘာ, အပ္ပမာဏာဘာ, အာဘဿရာ စေတိ ဒုတိယဇ္ဈာနဘူမိ။

၉။ ပရိတ္တသုဘာ, အပ္ပမာဏသုဘာ, သုဘကိဏ္ဏာစေတိ တတိယဇ္ဈာနဘူမိ

၁၀။ ဝေဟပ္ဖလာ, အသညသတ္တာ, သုဒ္ဓါဝါသာ စေတိ စတုတ္ထဇ္ဈာန ဘူမီတိ ရူပါဝစရဘူမိ သောဠသဝိဓာ ဟောတိ။

(စာပိုဒ်-၅) **ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံကား** ။ ။ လူ့ဘုံ၊ စတုမဟာရာဇ်ဘုံ၊တာဝတိံသာဘုံ၊ ယာမာဘုံ၊ တုသိတာဘုံ၊ နိမ္မာနရတိဘုံ၊ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီဘုံတို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၆) **သာပနာယမေကာဒသ ဝိဓာပိ-၌ ကောဒသ-အရ** ။ ။ အပါယ် ၄-ဘုံ၊ ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊ပေါင်း ၁၁-ဘုံ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၇) **ရူပ ၁၆-ဘုံကား/ရူပါဝစရဘူမိ သောဠသဝိဓာ-၌ သောဠသ-အရ** ။ ။ ပထမစျာန် ၃-ဘုံ၊ ဒုတိယစျာန် ၃-ဘုံ၊တတိယစျာန် ၃-ဘုံ၊ စတုတ္ထစျာန် ၇-ဘုံတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပထမစျာန် ၃-ဘုံကား** ။ ။ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဘုံ၊ ဗြဟ္မပုရောဟိတာဘုံ၊မဟာဗြဟ္မာဘုံတို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၈) **ဒုတိယစျာန် ၃-ဘုံကား** ။ ။ ပရိတ္တာဘာဘုံ၊ အပ္ပမာဏာဘာဘုံ၊အာဘဿရာဘုံ တို့ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၉) **တတိယစျာန် ၃-ဘုံကား** ။ ။ ပရိတ္တသုဘာဘုံ၊အပ္ပမာဏသုဘာဘုံ၊ သုဘကိဏ္ဏာဘုံ-တို့ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၀) **စတုတ္ထစျာန် ၇-ဘုံကား** ။ ။ ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံ၊ အသညသတ်ဘုံ၊သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ တို့ဖြစ်ပါသည်။

F-12-B

http://www.dhammadownload.com

သုဒ္ဓါဝါသ ၅–ဘုံ (နိ–၃၅၃)

၁၁။ အဝိဟာ, အတပ္ပါ, သုဒဿာ, သုဒဿီ, အကနိဋ္ဌာ စေတိ သုဒ္ဓါဝါသဘူမိ ပဉ္စဝိဓာ ဟောတိ။

အရူပ ၄–ဘုံ (နိ–၃၅၃)

၁၂။ အာကာသာနဉ္စာယတနဘူမိ, ဝိညာဏဉ္စာယတနဘူမိ, အာကိဉ္စညာယတနဘူမိ, နေဝသညာနာသညာယတနဘူမိ စေတိ အရူပဘူမိ စတုဗ္ဗိဓာ ဟောတိ။

ဘုံဥ် ပုဂ္ဂိုလ်ရ သင်္ဂဟဂါထာများ (နိ–၃၅၃)

(ပုထုဇဉ်နှင့် အောက်ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၂–ယောက်မရနိုင်သောဘုံပြ–၁၃)

၁၃။ ပုထုဇ္ဇနာ န လဗ္ဘန္တိ၊ သုဒ္ဓါဝါသေသု သဗ္ဗထာ။
သောတာပန္နာ စ သကဒါ-ဂါမိနော စာပိ ပုဂ္ဂလာ။

၁၄။ အရိယာ နောပလဗ္ဘန္တိ၊ အသညာပါယဘူမိသု။
သေသဋ္ဌာနေသု လဗ္ဘန္တိ၊ အရိယာနရိယာပိစ။
ဣဒမေတ္ထ ဘူမိစတုက္ကံ။

(စာပိုဒ်-၁၁) **သုဒ္ဓါဝါသ ၅–ဘုံကား** ။ ။ အဝိဟာဘုံ၊ အတပ္ပါဘုံ၊ သုဒဿာဘုံ၊ သုဒဿီဘုံ၊ အကနိဋ္ဌာဘုံ-တို့ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၂) **အရူပ ၄–ဘုံကား** ။ ။ အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံ၊ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံ အာကိဉ္စညာယတနဘုံ၊နေဝသညာနာသညာယတနဘုံ-တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **၃၁–ဘုံကား** ။ ။ ကာမ ၁၁-ဘုံ၊ ရူပ ၁၆-ဘုံ၊ အရူပ ၄-ဘုံ-တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **၃၁–ဘုံတို့တွင် အလယ်တည့်တည့်ဖြစ်သော ဘုံကား** ။ ။ အပ္ပမာဏာဘာဘုံ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၃) **သုဒ္ဓါဝါသဘုံဥ် မရနိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်များကား** = ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက် သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာန်၊သောတာပတ္တိဖလဋ္ဌာန်၊ သကဒါဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်၊ သကဒါဂါမိဖလဋ္ဌာန်၊ အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သုဒ္ဓါဝါသဘုံဥ် ရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကား** ။ ။အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်၊အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်၊အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သုဒ္ဓါဝါသဘုံဥ် ပဋိသန္ဓေနေနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်** ။ ။ အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်ပါသည်။ (အနာဂါမိနော ပန သုဒ္ဓါဝါသေသု ဥပပဇ္ဇန္တိ-ကိုထောက်)

(စာပိုဒ်-၁၄) အသညသတ်ဘုံဌာန ရနိုင်–မရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ် ။ ။ အသညသတ်ဘုံဌာန သုဂတိအဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် ၁-ယောက်သာ ရနိုင်ပါသည်။ ကြွင်းပုဂ္ဂိုလ် ၁၁-ယောက် မရနိုင်ပါ။

➢ **အပါယ် ၄–ဘုံဌာန ရနိုင်–မရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်** ။ ။ အပါယ် ၄-ဘုံတို့ဌာန ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ် ၁-ယောက်သာ ရနိုင်ပါသည်။ ကြွင်း ၁၁-ယောက် မရနိုင်ပါ။

➢ **အရိယာသာ ရနိုင်သော ဘုံ /အရိယာများသာ နေထိုင်ရာဘုံ** ။ ။ သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **အရိယာ မရနိုင်သောဘုံ**= အပါယ် ၄-ဘုံ၊အသညသတ်ဘုံတို့ ဖြစ်ပါသည်။ (အရိယာ နောပ လဗ္ဘန္တိ၊အသညာပါယဘူမိသု-ကိုထောက်ပါ။)

➢ **ပုထုဇဉ်သာ ရနိုင်သောဘုံ /ပုထုဇဉ်များသာ နေထိုင်ရာဘုံ** ။ ။ အပါယ် ၄-ဘုံ၊ အသညသတ်ဘုံတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပုထုဇဉ်, သောတာပန်, သကဒါဂါမ် မရောက်နိုင်သော ဘုံ** ။ ။ သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၁၃-ကိုထောက်)

➢ **အရိယာ+ပုထုဇဉ် နှစ်မျိုးလုံး ရနိုင်သောဘုံ** ။ ။ ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊ ဝေဟပ္ဖလ်တိုင်အောင်သော ရူပါဝစရ ၁၀-ဘုံ၊ အရူပ ၄-ဘုံ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပုထုဇဉ်မြဟ္မာ ၁–ဦးသာ ရနိုင်သော ဘုံ** ။ ။ အသညသတ်ဘုံ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အရူပဘုံဌာန မရနိုင်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်** ။ ။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပါသည်။ (ဝိထိစာပိုဒ်-၅၁-ကိုထောက်)

➢ **ပုဂ္ဂိုလ်အမြား ဝါကျား(ပုဂ္ဂိုလ် ၂၁၄–ယောက်) ရေတွက်ပုံ**

၁။ အပါယ် ၄-ဘုံ၌ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် ၁-ယောက်သာ ရသောကြောင့် (၄×၁) ၄-ယောက်။ ၂။ လူ့ဘုံ, စတုမဟာရာဇ်ဘုံတို့၌ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ်မှ တစ်ပါး ပုဂ္ဂိုလ် ၁၁-ယောက်ကို ရသောကြောင့် (၂×၁၁) ၂၂-ယောက်။

၃။ အထက်နတ်ပြည် ၅-ထပ်၌ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ပုထုဇဉ်, သုဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ်မှ-တစ်ပါး ပုဂ္ဂိုလ် ၁၀-ယောက်ကိုရသောကြောင့် (၅×၁၀) ၅၀-ယောက်။

၄။ ဝေဟပ္ဖလ်တိုင်အောင်သော ရူပ ၁၀-ဘုံ၌ တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် ၉-ယောက်ကို ရသောကြောင့် (၁၀×၉) ၉၀-ယောက်။ ၅။အသညသတ်ဘုံ၌ သုဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ် ၁-ယောက်သာ ရသောကြောင့် (၁×၁) ၁-ယောက်။ ၆။ သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ၌ အထက်အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက်ကိုသာ ရသောကြောင့် (၅×၃) ၁၅-ယောက်။

၇။ အရူပ ၄-ဘုံ၌ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌာန်ကြဉ် တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် ၈-ယောက်ရသောကြောင့် (၄×၈) ၃၂-ယောက်၊ ပေါင်း (၂၁၄)ယောက် ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပဋိသန္ဓိစတုက္က/ပဋိသန္ဓေ ၄–မျိုး (နိ-၃၅၃)

၁၅။ အပါယပဋိသန္ဓိ, ကာမသုဂတိပဋိသန္ဓိ, ရူပါဝစရပဋိသန္ဓိ, အရူပါဝစရပဋိသန္ဓိ စေတိ စတုဗိဓာ ပဋိသန္ဓိ နာမ။

ကာမပဋိသန္ဓေ ၁၀–ပါး/အပါယ်ပဋိသန္ဓေ ၁–ပါး (နိ-၃၅၃)

၁၆။ တတ္ထ အကုသလဝိပါကောပေက္ခာသဟဂတ သန္တီရဏံ အပါယ ဘူမိယံ ဩက္ကန္တိက္ခဏေ ပဋိသန္ဓိ ဟုတွာ တတော ပရံ ဘဝင်, ပရိယောသာနေ စဝနံ ဟုတွာ ဝေါစ္ဆိဇ္ဇတိ။ အယမေကာပါယ ပဋိသန္ဓိ နာမ။

ကာမသုဂတိပဋိသန္ဓေ ၉–ပါး / လူစဉ်မမှီ လူသား၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်ပြ

၁၇။ ကုသလဝိပါကော ပေက္ခာသဟဂတ သန္တီရဏံ ပန ကာမသုဂတိယံ မနုဿာနဉ္စေဝ ဇစ္စန္ဓာဒီနံ ဘုမ္မဿိတာနဉ္စ ဝိနိပါတိကာသုရာနံ ပဋိသန္ဓိဘဝင်စုတိဝသေန ပဝတ္တတိ။ (နိ-၃၅၄)

(စာပိုဒ်-၁၅) **ပဋိသန္ဓေ ၄–မျိုးကား** ။ ။ အပါယ်ပဋိသန္ဓေ, ကာမသုဂတိပဋိသန္ဓေ, ရူပါဝစရပဋိသန္ဓေ, အရူပါဝစရပဋိသန္ဓေ-တို့ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၆) **ကာမပဋိသန္ဓေ ၁၀–ပါးကား** ။ ။ အပါယ်ပဋိသန္ဓေ ၁-ပါး၊ကာမသုဂတိ ပဋိသန္ဓေ ၉-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အပါယ်ဘုံသားများ** (ဆင်, မြင်း-စသည်တို့) **၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်ကား** အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အပါယ်ပဋိသန္ဓေ၏ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိကိစ္စတပ်ပုံ** ။ ။ အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ်သည် အပါယ်ဘုံ၌ သက်ရောက်ဆဲခဏ၌ ပဋိသန္ဓေ ကိစ္စတပ်၍ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့နောက် ပဝတ္တိအခါဝယ် ဘဝင်ကိစ္စတပ်၍ ဖြစ်ပါသည်။ ဘဝတုံး၍ ဆုံးသောအခါ စုတိကိစ္စတပ်၍ ဖြစ်ပြီးနောက် ပြတ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၇) **ကာမသုဂတိ ပဋိသန္ဓေ ၉–ပါးကား** ။ ။ ကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟ ဂုတ် သန္တီရဏ ၁-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၉-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကာမသုဂတိ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ၏ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိကိစ္စတပ်ပုံ**

ကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ်သည် ကာမသုဂတိဘုံ၌ ဇစ္စန္ဓ စသော လူများနှင့် ဘုမ္မစိုးနတ်ကြီးတို့ကို မှီခိုကပ်ရပ်၍ နေကြရသော ဝိနိပါတိက အသူရာတို့၏ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိကိစ္စတပ်လျှက် ဖြစ်ကြပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

လူစဉ်မှီ လူသား၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်ပြ (နိ-၃၅၄)

၁၈။ မဟာဝိပါကာနိ ပန အဋ္ဌ သဗ္ဗတ္ထာပိ ကာမသုဂတိယံ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင်္ဂ စုတိဝသေန ပဝတ္တန္တိ။

➢ **ယောက်ျားဖြစ်ပါလျက် မိန်းမစိတ်ပေါက်နေသောသူ၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်/လူစဉ်မမှီ လူသား၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်, ဘဝင်စိတ်, စုတိစိတ်ကား** ။ ။ ကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ် ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၁၇-ကိုထောက်)

➢ **နေထိုင်ရာ သီးခြားဘုံဗိမာန် မရှိသော ဝိနိပါတိက အသူရာတို့၏** (က) **အတိတ်အကြောင်းကံကား**= ဒွိဟိတ်ဩမကကာမာဝစရကုသိုလ်ကံ ဖြစ်ပါသည်။ (ခ) **ပဋိသန္ဓေစိတ်ကား**= အဟိတ်ကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ် ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ) **ပဝတ္တိစိတ်ကား**= အကုသိုလ်-၁၂၊ ဟသိတုပွါဒ်ကြဉ် အဟိတ်-၁၇၊ မဟာကုသိုလ်-၈၊ မဟာဝိပါက် ဉာဏဝိပ္ပယုတ်-၄၊ ပေါင်း ၄၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(ဃ) **စုတေသော် ရောက်ရမည့်ဘုံကား**= ကာမ ၁၁-ဘုံ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၈) သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၈-ပါး၏ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိကိစ္စတပ်ပုံ

မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါးတို့သည် ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံလုံးမှာပင် ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင် စုတိကိစ္စတပ်လျက် ဖြစ်ကြပါသည်။

➢ **လူစဉ်မှီ လူသား၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်ကား** ။ ။ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **"လူသည် မျောက်မှ ဆင်းသက်လာသည်"**ဟူသော ပညာရှင်၏အဆို မမှန်ပါ။ (စာပိုဒ်-၁၆/၁၇/၁၈) တို့ကိုထောက်။

➢ **ပဋိသန္ဓိ-အရ** ။ ။ ကာမပဋိသန္ဓေ ၁၀-ပါး၊ရူပပဋိသန္ဓေ ၆-ပါး၊ အရူပ ပဋိသန္ဓေ ၄-ပါး၊ ပေါင်း (၂၀) ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပဋိသန္ဓိစိတ္တ-အရ** ။ ။ ဥပေက္ခာသန္တီရဏစိတ် ၂-ပါး၊မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉-ပါး၊ ပေါင်း (၁၉) ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပဋိသန္ဓိမ္မေ-အရ** ။ ။ ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၉-ခုနှင့် ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ဟုဆိုအပ်သော အသညသတ် ရုပ်ပဋိသန္ဓေ ၁-ခုအားဖြင့် ပေါင်း (၂၀) ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကာမသုဂတိယံ မနုဿာနဥ္စေဝ-ဥ္ဌ ကာမသုဂတိယံ-အရ** ။ ။ လူ့ဘုံနှင့် စာတုမဟာရာဇ်ဘုံတို့ကို ယူရပါမည်။

➢ **သဗ္ဗတ္ထာပိ ကာမသုဂတိယံ-ဥ္ဌ ကာမသုဂတိ-အရ** ။ ။ ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံလုံးကို ယူရပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

၁၉။ ဣမာ နဝ ကာမသုဂတိ ပဋိသန္ဓိယော နာမ။
၂၀။ သာ ပနာယံ ဒသဝိဓာပိ ကာမာဝစရပဋိသန္ဓိစွေဝ သခ်ံ ဂစ္ဆတိ။

ကာမပုဂ္ဂိုလ်တို့ အသက်တမ်း (နိ-၃၅၄)

၂၁။ တေသု စတုန္နံ အပါယာနံ, မနုဿာနံ, ဝိနိပါတိကာသုရာနဉ္စ အာယုပ္ပမာဏဂဏနာယ နိယမော နတ္ထိ။
၂၂။ စာတုမဟာရာဇိကာနံ ပန ဒေဝါနံ ဒိဗ္ဗာနိ ပဉ္စဝဿသတာနိ အာယုပ္ပမာဏံ၊ မနုဿဂဏနာယ နဝုတိဝဿသတသဟဿပ္ပမာဏံ ဟောတိ။ (နိ-၃၅၅)
တတော စတုဂ္ဂုဏံ တာဝတိံသာနံ၊ တတော စတုဂ္ဂုဏံ ယာမာနံ၊ တတော စတုဂ္ဂုဏံ တုသိတာနံ၊ တတော စတုဂ္ဂုဏံ နိမ္မာနရတီနံ၊ တတော စတုဂ္ဂုဏံ ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တိနံ။

(စာပိုဒ်-၁၉) **ဣမာ နဝ ကာမသုဂတိ–ဠ် နဝ–အရ** ။ ။ ကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် သန္တီရဏ ၁-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ပေါင်း ၉-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၀) **သာပနာယံ ဒသဝိဓာပိ–ဠ် ဒသ–အရ** ။ ။ အပါယ်ပဋိသန္ဓေ ၁-ပါး၊ကာမသုဂတိ ပဋိသန္ဓေ ၉-ပါး၊ ပေါင်း ၁၀-ပါးဖြစ်ပါသည်။

[စာပိုဒ်-၂၁] **အသက်တမ်း အမြဲမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များကား** ။ ။
အပါယ် ၄-ဘုံသား၊ လူ၊ ဝိနိပါတိကအသုရာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မြင်းအသက် ၇–နှစ်၊ ဆင်အသက် (၇၀) ဟူသောစကား မှန်ကန်မှု ရှိ/မရှိ**
(စာပိုဒ်-၂၁) ကိုထောက်၍ အပါယ် ၄-ဘုံသား၊ လူ, ဝိနိပါတိက အသုရာ-တို့သည် သက်တမ်းသတ်မှတ်ချက် မရှိသောကြောင့် မှန်ကန်မှု မရှိပါ။

➢ **ယခုလူတို့၏ သက်တမ်းကို ၇၅–နှစ်ဟု သတ်မှတ်ကြရာ ၎င်းသတ်မှတ်ချက် မှန်/မမှန်** ။ ။ (စာပိုဒ်-၂၁)ကိုထောက်၍ [အပါယ် ၄-ဘုံသား၊ လူ, ဝိနိပါတိက အသုရာတို့သည် သက်တမ်းသတ်မှတ်ချက် မရှိသောကြောင့်] မမှန်ပါ။

(စာပိုဒ်-၂၂) **စာတုမဟာရာဇိကတို့၏ အသက်တမ်းကား** ။ ။ စာတုမဟာရာဇ်ဘုံသား နတ်တို့၏အသက်သည် ထိုစာတုမဟာရာဇိကတို့၏ အရေအတွက်အားဖြင့် နှစ် ၅၀၀(ငါးရာ)၊ လူ့အရေအတွက်အားဖြင့် နှစ်ပေါင်း ၉၀၀၀၀၀၀(ကိုးသန်း) ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တီနတ်သက်ကို လူ့သက်ဖြင့် ရေတွက်ပုံ
ဝသဝတ္တီနတ်တို့ သက်တမ်း (နိ-၃၅၅)

၂၃။ နဝသတဥ္စေကဝီသ-ဝဿာနံ ကောဋိယော တထာ။
ဝဿသတသဟဿာနိ၊ သဋ္ဌိ စ ဝသဝတ္တိသု။

ရူပပဋိသန္ဓေ ၆–ပါး (နိ-၃၅၆)

၂၄။ ပဌမဇ္ဈာနဝိပါကံ ပဌမဇ္ဈာနဘူမိယံ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင်် စုတိဝသေန ပဝတ္တတိ။

၂၅။ တထာ ဒုတိယဇ္ဈာနဝိပါကံ, တတိယဇ္ဈာနဝိပါကဥ္စ ဒုတိယဇ္ဈာန ဘူမိယံ။

၂၆။ စတုတ္ထဇ္ဈာနဝိပါကံ တတိယဇ္ဈာနဘူမိယံ။

၂၇။ ပဥ္စမဇ္ဈာနဝိပါကံ စတုတ္ထဇ္ဈာနဘူမိယံ။

နတ်သက် ဇယား

နတ်ဘုံ	နတ်အရေအတွက်	လူ အရေအတွက်
စာတုမဟာရာဇ်	၅၀၀	၉၀၀၀၀၀၀ (၉) သန်း
တာဝတီသာ	၁၀၀၀	၃-၆၀၀၀၀၀၀ (၃-ကုဋေ ၆-သန်း)
ယာမာ	၂၀၀၀	၁၄-၄၀၀၀၀၀၀ (၁၄-ကုဋေ ၄-သန်း)
တုသိတာ	၄၀၀၀	၅၇-၆၀၀၀၀၀၀ (၅၇-ကုဋေ ၆-သန်း)
နိမ္မာနရတိ	၈၀၀၀	၂၃၀-၄၀၀၀၀၀၀ (၂၃၀-ကုဋေ ၄-သန်း)
ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီ	၁၆၀၀၀	၉၂၁-၆၀၀၀၀၀၀ (၉၂၁-ကုဋေ ၆-သန်း)

[စာပိုဒ်-၂၄] **ရူပပဋိသန္ဓေ ၆–ပါး** ။ ။ ၁။ပထမဈာန်ဝိပါက်စိတ်သည် ပထမဈာန်ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိကိစ္စတပ်လျက် ဖြစ်ပါသည်။

[စာပိုဒ်-၂၅] ၂/၃။ ဒုတိယဈာန်ဝိပါက်နှင့် တတိယဈာန်ဝိပါက်စိတ်တို့သည် ဒုတိယ ဈာန်ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိကိစ္စတပ်လျက် ဖြစ်ပါသည်။

[စာပိုဒ်-၂၆] ၄။ စတုတ္ထဈာန်ဝိပါက်စိတ်သည် တတိယဈာန် ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ ဘဝင်, စုတိကိစ္စတပ်လျက် ဖြစ်ပါသည်။

[စာပိုဒ်-၂၇] ၅။ ပဥ္စမဈာန်ဝိပါက်စိတ်သည် စတုတ္ထဈာန်ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိကိစ္စတပ်လျက် ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၂၈။ အသညသတ္တာနံ ပန ရူပမေဝ ပဋိသန္ဓိ ဟောတိ၊ တထာ တတော ပရံ ပဝတ္တိယံ စဝနကာလေစ ရူပမေဝ ပဝတ္တိတွာ နိရုဇ္ဈတိ။ ဣမာ ဆ ရူပါဝစရ ပဋိသန္ဓိယော နာမ။ (နိ-၃၅၆)

➢ **စတုတ္ထဇ္ဈာနဘူမိ–အရ** ။ ။ အသညသတ်ဘုံကို သီးခြားဆိုလတံ့ဖြစ်သောကြောင့် ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံနှင့် သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံတို့ကိုသာ ယူရပါမည်။ (သာဓက) စာပိုဒ်-၂၈။

[စာပိုဒ်-၂၈] **အသညသတ် ပဋိသန္ဓေ /ရူပါဝစရရုပ်ပဋိသန္ဓေ ၁-ပါး** ။ ။ ၆။အသည သတ် ဗြဟ္မာတို့အား ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ရုပ်သည်သာ ပဋိသန္ဓေကိစ္စတပ်လျက် ဖြစ်ပါသည်၊ ထို့အတူ ပဝတ္တိအခါ စုတိအခါတို့၌လည်း ဇီဝိတနဝကကလာပ်ရုပ် သည်ပင် ဘဝင်ကိစ္စ စုတိကိစ္စတပ်လျှက် ဖြစ်ပြီးနောက် ချုပ်ပါသည်။

➢ **နာမ် ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိများရှိသကဲ့သို့ ရုပ်ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိများ ရှိ/မရှိ** ။ ။ (စာပိုဒ်-၂၈) ကိုထောက်၍ ရုပ်ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိများ ရှိပါသည်။

➢ **ပထမဈာန်ဘုံသား** (ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ၊ ဗြဟ္မပုရောဟိတာ၊ မဟာဗြဟ္မာ) **ဗြဟ္မာတို့၏ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိစိတ်ကား**= ရူပါဝစရ ပထမဈာန်ဝိပါက်စိတ် ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၂၄-ကိုထောက်)

➢ **ဒုတိယဈာန်ဘုံသား**[ပရိတ္တာဘာ၊ အပ္ပမာဏာဘာ၊ အာဘဿရာ] **ဗြဟ္မာတို့၏ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိစိတ်ကား**= ရူပါဝစရ ဒုတိယဈာန်ဝိပါက်နှင့် တတိယဈာန်ဝိပါက် စိတ် ဖြစ်ပါသည်။(စာပိုဒ်-၂၅-ကိုထောက်)

➢ **တတိယဈာန်ဘုံသား**[ပရိတ္တသုဘာ၊ အပ္ပမာဏသုဘာ၊ သုဘကိဏ္ဏာ] **ဗြဟ္မာတို့၏ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိစိတ်ကား**= ရူပါဝစရ စတုတ္ထဈာန်ဝိပါက်စိတ် ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၂၆-ကိုထောက်)

➢ **စတုတ္ထဈာန်ဘုံသား** [ဝေဟပ္ဖိုလ်၊ အဝိဟာဘုံ၊ အတပ္ပါ၊ သုဒဿာ၊ သုဒဿီ၊ အကနိဋ္ဌာ] **ဗြဟ္မာတို့၏ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိစိတ်ကား**= ရူပါဝစရ ပဉ္စမဈာန်ဝိပါက် စိတ် ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၂၇-ကိုထောက်)

➢ **ပဋိသန္ဓေ အကျိုးကို မပေးနိုင်သော ကုသိုလ်ကား** = အဘိညာဉ်ကုသိုလ်နှင့် လောကုတ္တရာမဂ်ကုသိုလ် ၄-ခု ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မြတ်ဗုဒ္ဓကိုပူးမြော်ရ၍ ဝမ်းမြောက်ကြည်ညိုစိတ်ဖြစ်နေသည့် ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သင့်သော ဝိပါက်ဖြစ်သည့် ဝီထိစိတ်** = ကုသလဝိပါက်စက္ခုဝိညာဉ်, ကုသလဝိပါက် သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း, ကုသလဝိပါက် သောမနဿသန္တီရဏ, မဟာဝိပါက် သော မနဿ ၄-ပါးဟူသော တဒါရုံဝီထိစိတ်များ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ရူပပုဂ္ဂိုလ်တို့အသက်တမ်း (နိ-၃၅၆)

၂၉။ တေသု ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာနံ ဒေဝါနံ ကပ္ပဿ တတိယော ဘာဂေါ အာယုပ္ပမာဏံ။

၃၀။ ဗြဟ္မပုရောဟိတာနံ ဥပမုကပ္ပေါ။

၃၁။ မဟာဗြဟ္မာနံ ဧကော ကပ္ပေါ။

၃၂။ ပရိတ္တာဘာနံ ဒွေ ကပ္ပါနိ။

၃၃။ အပ္ပမာဏာဘာနံ စတ္တာရိ ကပ္ပါနိ။

၃၄။ အာဘဿရာနံ အဋ္ဌ ကပ္ပါနိ။

၃၅။ ပရိတ္တသုဘာနံ သောဠသ ကပ္ပါနိ။

၃၆။ အပ္ပမာဏသုဘာနံ ဒ္ဝတ္တိံသ ကပ္ပါနိ။

၃၇။ သုဘကိဏ္ဏာနံ စတုသဋ္ဌိ ကပ္ပါနိ။

(စာပိုဒ်-၂၉) ပထမစျာန်ဘုံသားဖြစ်သော **ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဗြဟ္မာ**ကြီးတို့၏ သက်တမ်းကား= အသင်္ချေကပ် ၃-ပုံ ၁-ပုံဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၀) **ဗြဟ္မပုရောဟိတာ ဗြဟ္မာ**ကြီးတို့၏သက်တမ်းကား= အသင်္ချေကပ် တစ်ဝက်ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၁) **မဟာဗြဟ္မာ**ကြီးတို့၏ သက်တမ်းကား= အသင်္ချေယျကပ် ၁-ကပ်ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၂) ဒုတိယစျာန်ဘုံသားဖြစ်သော **ပရိတ္တာဘာ ဗြဟ္မာ**ကြီးတို့၏ အသက်တမ်းကား= မဟာကပ် ၂-ကပ်ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၃) **အပ္ပမာဏာဘာ ဗြဟ္မာ** ကြီးတို့၏ အသက်တမ်းကား= မဟာကပ် ၄-ကပ် ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၄) **အာဘဿရာဗြဟ္မာ**ကြီးတို့၏ အသက်တမ်းကား= မဟာကပ် ၈-ကပ်။

(စာပိုဒ်-၃၅) တတိယစျာန်ဘုံသားဖြစ်သော **ပရိတ္တသုဘာ ဗြဟ္မာ**ကြီးတို့၏ အသက်တမ်းကား= မဟာကပ် ၁၆-ကပ် ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၆) **အပ္ပမာဏသုဘာ ဗြဟ္မာ**ကြီးတို့၏ အသက်တမ်းကား = မဟာကပ် ၃၂-ကပ် ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၇) **သုဘကိဏ္ဏာ ဗြဟ္မာ**ကြီးတို့၏ အသက်တမ်းကား= မဟာကပ် ၆၄-ကပ် ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၃၈။ ဝေဟပ္ဖလာနံ, အသညသတ္တာနဉ္စ ပဉ္စကပ္ပသတာနိ။

သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း (နိ-၃၅၇)

၃၉။ အဝိဟာနံ ကပ္ပသဟဿာနိ။

၄၀။ အတပ္ပါနံ ဒွေ ကပ္ပသဟဿာနိ။

၄၁။ သုဒဿာနံ စတ္တာရိ ကပ္ပသဟဿာနိ။

၄၂။ သုဒဿီနံ အဋ္ဌ ကပ္ပသဟဿာနိ။

၄၃။ အကနိဋ္ဌာနံ သောဠသ ကပ္ပသဟဿာနိ။

အာရုပ္ပဗဒ္ဓိသန္ဓေ ၄-ပါး (နိ-၃၅၈)

၄၄။ ပဌမာရုပ္ပါဒိဝိပါကာနိ ပဌမာရုပ္ပါဒိ ဘူမိသု ယထာက္ကမံ့ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိဝသေန ပဝတ္တာနိ။

ဣမာ စတသ္သော အာရုပ္ပပဋိသန္ဓိယော နာမ။

(စာပိုဒ်-၃၈) စတုတ္ထစျာန်ဘုံသားဖြစ်သော **ဝေဟပ္ဖိုလ်ဗြဟ္မာနှင့် အသညသတ်ဗြဟ္မာ ကြီးတို့၏ အသက်တမ်းကား**- မဟာကပ် ၅၀၀ (ငါးရာ)စီ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၉) **အဝိဟာဗြဟ္မာကြီး**တို့၏ အသက်တမ်းကား- မဟာကပ် (၁၀၀၀)။

(စာပိုဒ်-၄၀) **အတပ္ပါဗြဟ္မာကြီး**တို့၏ အသက်တမ်းကား- မဟာကပ် (၂၀၀၀)။

(စာပိုဒ်-၄၁) **သုဒဿာဗြဟ္မာကြီး**တို့၏ အသက်တမ်းကား- မဟာကပ် (၄၀၀၀)။

(စာပိုဒ်-၄၂) **သုဒဿီဗြဟ္မာကြီး**တို့၏ အသက်တမ်းကား- မဟာကပ် (၈၀၀၀)။

(စာပိုဒ်-၄၃) **အကနိဋ္ဌာဗြဟ္မာကြီး**တို့၏ အသက်တမ်းကား- မဟာကပ် (၁၆၀၀၀)။

(စာပိုဒ်-၄၄) **ယထာက္ကမံ-အရ အာရုပ္ပဗဒ္ဓိသန္ဓေ ၄-ပါးတို့၏ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိ ကိစ္စတပ်ပုံ** ။ ။ ပထမာရုပ္ပ (အာကာသာနဉ္စာယတန) ဝိပါက်စိတ်သည် ပထမာရုပ္ပ (အာကာသာနဉ္စာယတန)ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိကိစ္စတပ်ပါသည်။ ဒုတိယာရုပ္ပ (ဝိညာဏဉ္စာယတန)ဝိပါက်စိတ်သည် ဒုတိယာရုပ္ပ (ဝိညာဏဉ္စာယတန)ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိကိစ္စတပ်ပါသည်။တတိယာရုပ္ပ (အာကိဉ္စညာယတန) ဝိပါက်စိတ်သည် တတိယာရုပ္ပ (အာကိဉ္စညာ ယတန) ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိကိစ္စတပ်ပါသည်။ စတုတ္ထာရုပ္ပ (နေဝသညာနာသညာယတန) ဝိပါက်စိတ်သည် စတုတ္ထာရုပ္ပ (နေဝ သညာနာသညာယတန) ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိကိစ္စတပ်ပါသည်။

➢ **အာကာသာနဉ္စာယတနဗြဟ္မာကြီး၏ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိစိတ်ကား**

အာကာသာနဉ္စာယတနဝိပါက်စိတ် ဖြစ်ပါသည်။ (ကြွင်းနည်းတူ)

http://www.dhammadownload.com

အရှုပပုဂ္ဂိုလ်တို့ အသက်တမ်း (နိ-၃၅၈)

၄၅။ တေသု ပန အာကာသာနဥ္စာယတနူပဂါနံ ဒေဝါနံ ဝီသတိ ကပ္ပ သဟဿာနိ အာယုပ္ပမာဏံ။

၄၆။ ဝိညာဏဥ္စာယတနူပဂါနံ ဒေဝါနံ စတ္တာလီသ ကပ္ပသဟဿာနိ။

၄၇။ အာကိဥ္စညာယတနူပဂါနံ ဒေဝါနံ သဋ္ဌိ ကပ္ပသဟဿာနိ။

၄၈။ နေဝသညာ နာသညာ ယတနူပဂါနံ ဒေဝါနံ စတုရာသီတိ ကပ္ပသဟဿာနိ။

တစ်ဘဝဥ်ဆ် တူမြဲတရား ၃-ပါး (နိ-၃၅၉)

၄၉။ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင်္ဂ၊ တထာ စဝနမာနသံ။
ဧကမေဝ တထေဝေက-ဝိသယဥ္စေက ဇာတိယံ။
ဣဒမေတ္ထ ပဋိသန္ဓိစတုက္ကံ။

(စာပိုဒ်-၄၅) **အာကာသာနဥ္စာယတနဖြဟ္မာကြီး**တို့၏ အသက်တမ်းကား= မဟာကပ် ၂၀၀၀၀ (နှစ်သောင်း) ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၆) **ဝိညာဏဥ္စာယတနဖြဟ္မာကြီး**တို့၏ အသက်တမ်းကား ။ ။ မဟာကပ် (၄) သောင်း ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၇) **အာကိဥ္စညာယတနဖြဟ္မာကြီး**တို့၏ အသက်တမ်းကား ။ ။ မဟာကပ် (၆)သောင်း ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၈) **နေဝသညာနာသညာယတနဖြဟ္မာကြီး**တို့၏ အသက်တမ်းကား= မဟာကပ် (၈)သောင်း (၄)ထောင် ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၉) **တစ်ဘဝဥ်ဆ် တူမြဲတရား ၃-ပါးကား** ။ ။ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **တူပုံအခြင်းအရာကား** ။ ။ ဘူမိ, ဇာတိ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မ, သခါရအားဖြင့် တူကြပါသည်။

➢ **တစ်ဘဝဥ်ဆ် ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိ-တို့ တူကြမြဲဖြစ်၏ဟူသော အဆိုမှာ မူခ၅ မဟုတ်၊ ယေဘုယ္ပ-သာဖြစ်ကြောင်း** အထောက်အထားပါဋ္ဌိကား= ဝီထိစာပိုဒ်-၂၈။

➢ **ပဋိသန္ဓေနေသောပုဂ္ဂိုလ်** = ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်၊အောက်ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက်၊ ပေါင်း ၇-ယောက် ဖြစ်ပါသည်။ **စုတေသော ပုဂ္ဂိုလ်** ။ ။ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်၊ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်။ ➢ **ပဋိသန္ဓေ မနေသော ပုဂ္ဂိုလ်** အရဟတ္တ ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။ **ပဋိသန္ဓေ စုတေခြင်း မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်** = မဂ္ဂဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်။

http://www.dhammadownload.com

ကမ္မစတုက္က/က် ၄–ပါး ၄–လီ (နိ–၃၅၉)

၅၀။ ဇနကံ, ဥပတ္ထမ္ဘကံ, ဥပပီဠကံ, ဥပဃာတကဿေတိ ကိစ္စဝသေန။

အကျိုးပေးရာ ရှေ့နောက်အစီအစဉ်အားဖြင့် က် ၄–ပါးပြ

၅၁။ ဂရုကံ, အာသန္နံ, အာစိဏ္ဏံ, ကဋတ္တာကမ္မဿေတိ ပါကဒါန ပရိယာယေန။

(ကုသိုလ်နှင့် အကုသိုလ်က်တို့၏) အကျိုးပေးရာကာလအားဖြင့် က် ၄–ပါးပြ

၅၂။ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယံ, ဥပပဇ္ဇဝေဒနိယံ, အပရာပရိယဝေဒနိယံ, အဟောသိကမ္မဿေတိ ပါကကာလဝသေန စတ္တာရိ ကမ္မာနိနာမ။

အကျိုးပေးရာဌာနအားဖြင့် က် ၄–ပါးပြ (နိ–၃၆၀)

၅၃။ တထာ အကုသလံ, ကာမာဝစရကုသလံ, ရူပါဝစရကုသလံ, အရူပါဝစရကုသလဿေတိ ပါကဌာနဝသေန။

➤ **သေသာ သေ၍ မရှင်သော ပုဂ္ဂိုလ်**= ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **သေလည်း မသေ ရှင်လည်း မရှင်သောပုဂ္ဂိုလ်** = မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၄ယောက်။

➤ **ဘဝင် ၃–ပါးကား** ။ ။ (၁) ဝေဟဂ္ဂိုလ်ဘုံသည် **ပုထုဇ္ဇနဘဝင်** မည်၏။ (၂) အကနိဋ္ဌာဘုံသည် **အရိယာဘဝင်** မည်၏။ (၃) နေဝသညာနာသညာယတနဘုံသည် **သဒ္ဓဘဝင်** မည်၏။

(စာပိုဒ်–၅၀) ကိစ္စအားဖြင့် က် ၄–ပါးကား ။ ။ ဇနကံ, ဥပတ္ထမ္ဘကံ, ဥပပီဠကံ ဥပဃာတကံတို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်–၅၁) ပါကဒါနပရိယာယ(အကျိုးပေးရာ ရှေ့နောက်အစီအစဉ်) **အားဖြင့် က် ၄–ပါးကား** ။ ။ ဂရုံကံ, အာသန္နကံ, အာစိဏ္ဏကံ, ကဋတ္တာကံ-တို့ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်–၅၂) ပါကကာလ (အကျိုးပေးရာကာလ)**အားဖြင့် က် ၄–ပါးကား** ။ ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယကံ, ဥပပဇ္ဇဝေဒနိယကံ, အပရာပရိယဝေဒနိယကံ, အဟောသိကံ။

➤ **ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယကံ၏ အကျိုးစီတ်ကား** ။ ။ အကုသိုလ်ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယကံ အတွက်= အကုသလဝိပါက်စိတ် ၇-ပါး၊ ကုသိုလ် ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယကံအတွက်= အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်–၅၃) ပါကဌာန (အကျိုးပေးရာဌာန) **၏ အစွမ်းအားဖြင့် က်၄–ပါးကား**

အကုသိုလ်က်, ကာမာဝစရကုသိုလ်က်, ရူပါဝစရကုသိုလ်က်, အရူပါဝစရကုသိုလ်က်-တို့ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ကာမကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ–၂၀

အကုသိုလ်ကံ ၃–ပါး (နိ–၃၆၀)

၁၄။ တတ္ထ အကုသလံ ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, မနောကမ္မဉ္စေတိ ကမ္မဒ္ဒါရ ဝသေန တိဝိဓံ ဟောတိ။

အကုသလကမ္မပထတရား ၁၀–ပါးမြဲ (၅၅/၅၆/၅၇)

ကာယကံ (ကာယဒုစရိုက်) ၃–ပါး / (ကာယကံမည်ပုံ)

၁၅။ ကထံ? ----

ပါဏာတိပါတော, အဒိန္နာဒါနံ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော စေတိ ကာယဝိညတ္တိသင်္ခါတေ ကာယဒ္ဒါရေ ဗာဟုလ္လဝုတ္တိတော ကာယ ကမ္မံ နာမ။

ဝစီကံ (ဝစီဒုစရိုက်) ၄–ပါး / (ဝစီကံ မည်ပုံ) (နိ–၃၆၀)

၁၆။ မုသာဝါဒေါ, ပိသုဏဝါစာ, ဖရုသဝါစာ, သမ္ဖပ္ပလာပေါ စေတိ ဝစီဝိညတ္တိသင်္ခါတေ ဝစီဒ္ဒါရေ ဗာဟုလ္လဝုတ္တိတော ဝစီကမ္မံ နာမ။

(စာပိုဒ်-၁၄) ကမ္မဒ္ဒါရ၏ အစွမ်းဖြင့်ပြားသော အကုသိုလ်ကံ ၃–မျိုးကား
ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၅) အကုသလကမ္မပထတရား[ဒုစရိုက်တရား] **၁၀–ပါးကား** ။ ။ ကာယကံ ၃-ပါး၊ ဝစီကံ ၄-ပါး၊ မနောကံ ၃-ပါး-တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကာယကံ ၃–ပါးကား** ။ ။ ပါဏာတိပါတ, အဒိန္နာဒါန, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကာယကံ မည်ပုံ** ။ ။ (ဤသုံးပါးသည်) "ကာယဝိညတ်ဟုဆိုအပ်သော ကာယ ဒ္ဒါရ၌ များသောအားဖြင့်ဖြစ်သောကြောင့် "ကာယကံ" မည်ပါသည်။ (သာဓက) စာပိုဒ် ၁၅-ကိုထောက်။

(စာပိုဒ်-၁၆) ဝစီကံ ၄–ပါးကား ။ ။ မုသာဝါဒ, ပိသုဏဝါစာ (ချောပစ်ကုန်းတိုက် ခြင်း)၊ ဖရုသဝါစာ (မကြားဝံ့ မနာသာ ယုတ်ယုတ်မာမာ ဆဲရေးတိုင်းထွာခြင်း)၊ သမ္ဖပ္ပလာပ (စကားဖျင်း စကားတင်းပြောဆိုခြင်း) တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဝစီကံ မည်ပုံ** ။ ။ (ဤ ၄-ပါးတို့သည်) "ဝစီဝိညတ်"ဟု ဆိုအပ်သော ဝစီဒ္ဒါရ ၌ များသောအားဖြင့် ဖြစ်တတ်သောကြောင့် "ဝစီကံ" မည်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

မနောက် (မနောဒ္ဒစရိုက်) ၃–ပါး /(မနောက် မည်မုံ့)

၅၇။ အဘိဇ္ဈာ, ဗျာပါဒေါ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စေတိ အညတြာပိ ဝိညတ္တိယာ မနသ္မိံယေဝ ဗာဟုလ္လဝုတ္တိတော မနောကမ္မံ နာမ။

ကံ၏ဖြစ်ကြောင်းတရားများ (နိ–၃၆၁)

၅၈။ တေသု ပါဏာတိပါတော, ဖရုသဝါစာ, ဗျာပါဒေါ စ ဒေါသမူလေန ဇာယန္တိ။

၅၉။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော, အဘိဇ္ဈာ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စ လောဘမူလေန။

၆၀။ သေသာနိ စတ္တာရိပိ ဒ္ဝီဟိ မူလေဟိ သမ္ဘဝန္တိ။

၆၁။ စိတ္တုပ္ပါဒဝသေန ပနေတံ အကုသလံ သတ္တဓာပိ ဒ္ဝါဒသဝိဓံ ဟောတိ။

(စာပိုဒ်-၅၇) မနောက် ၃–ပါးကား ။ ။ အဘိဇ္ဈာ (မတရားလိုချင်ခြင်း)၊ ဗျာပါဒ (သူတပါးတို့၏ စီးပွားချမ်းသာ ပျက်စီးစေလိုခြင်း)၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ (အယူမှားခြင်း) တို့ ဖြစ်ပါသည်

➢ **မနောက် မည်မုံ့** ။ ။ (ဤသုံးပါးတို့သည်) ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ် မပါ, မနောဒွါရ (စိတ်) ၌သာ များသောအားဖြင့်ဖြစ်တတ်သောကြောင့် "မနောက်"မည်၏။

(စာပိုဒ်-၅၈) ဒေါသမူကြောင့်ဖြစ်သော အကုသိုလ်က် ၃–ပါးကား ။ ။ ပါဏာတိပါတ နှင့် ဖရုသဝါစာ-တို့သည် ဒေါသမူလ, ဒေါသမူလရှိသောစိတ် (ဒေါသမူလ) ကြောင့် ဖြစ်ကြပါသည်။ ဗျာပါဒကား ဒေါသမူလရှိသောစိတ်ကြောင့်သာ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဒေါသမူလကြောင့် ဖြစ်သော (၃စရိုက်) တရားများ** ။ ။ ပါဏာတိပါတ, ဖရုသဝါစာ, ဗျာပါဒ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ် ၅၈-ကိုထောက်)

➢ **အသားစားလို၍ တိရစ္ဆာန်ကိုသတ်ခြင်းသည် လောဘမူလကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်/မဆိုနိုင်** ။ ။ (စာပိုဒ်-၅၈) ကိုထောက်၍ မဆိုနိုင်ပါ။

(စာပိုဒ်-၅၉) လောဘမူလကြောင့်ဖြစ်သော အကုသိုလ်က် ၃–ပါး ။ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရနှင့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့သည် လောဘမူလ, လောဘမူလရှိသောစိတ်ကြောင့် ဖြစ်ကြပါသည်။ အဘိဇ္ဈာကား လောဘမူလရှိသော စိတ်ကြောင့်သာ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **လောဘမူလကြောင့် ဖြစ်သော (၃စရိုက်) တရားများ** ။ ။ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ အဘိဇ္ဈာ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အယူမှားခြင်းသည် လောဘကြောင့်လော? ဒေါသကြောင့်လော?**
(စာပိုဒ်-၅၉)ကိုထောက်၍ အယူမှားခြင်းသည် လောဘကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(စာပိုဒ်-၆၀) လောဘမူ, ဒေါသမူကြောင့်ဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံ ၄-ပါး ။ ။ အဒိန္နာဒါန, မုသာဝါဒ, ပိသုဏဝါစာ, သမ္ဖပ္ပလာပ-တို့သည် ရံခါ လောဘမူလကြောင့် ဖြစ်၍ ရံခါ ဒေါသမူလကြောင့် ဖြစ်ကြပါသည်။

➤ **လောဘ, ဒေါသ နှစ်ပါးနဲ့ကို အခြေခံထားမှုကြောင့် သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည့် ဒုစရိုက်တရားများ/အလိုရမ္မက် အမျက်ဒေါသ နှစ်ဝကြောင့် ဖြစ်ရသော အကုသိုလ်ဒုစရိုက်များ** ။ ။ အဒိန္နာဒါန, မုသာဝါဒ, ပိသုဏဝါစာ, သမ္ဖပ္ပလာပ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၆၀-ကိုထောက်)

➤ **သေသာနိ စတ္တာရိပိ ဒ္ဝီဟိ မူလေဟိ-၌ သေသ-အရ/ စတ္တာရိ-အရ/ မူလ နှစ်ပါးကြောင့်ဖြစ်သော ကံများ** ။ ။ အဒိန္နာဒါန, မုသာဝါဒ, ပိသုဏဝါစာ, သမ္ဖပ္ပလာပ-တို့သည် ရံခါ လောဘမူလကြောင့် ဖြစ်၍ ရံခါ ဒေါသမူလကြောင့် ဖြစ်ကြပါသည်။

➤ **သေသာနိ စတ္တာရိပိ ဒ္ဝီဟိ မူလေဟိ-၌ သေသအပါဒါန်-အရ** ။ ။ ပါဏာတိပါတ, ဖရုသဝါစာ, ဗျာပါဒ, ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, အဘိဇ္ဈာ-တို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အကုသိုလ် ကာယကံ ၃-ပါးတို့ကို ဖြစ်ကြောင်းတရားများနှင့်တကွ တွဲစပ်ပုံ**

၁။ ပါဏာတိပါတ-သည် ဒေါသမူလ, ဒေါသမူလရှိသောစိတ်ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

၂။ အဒိန္နာဒါန-သည် ရံခါလောဘမူလကြောင့်ဖြစ်၍ ရံခါ ဒေါသမူလကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ-သည် လောဘမူလ, လောဘမူလရှိသော စိတ်ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

မှတ် ။ ။ သတ္တဝါတို့၏သန္တာန်၌ အပါယ်ရောက်ကြောင်း မကောင်းသောလမ်းခရီးဖြစ်သည့် **အကုသိုလ်ကံတရား (၁၀) ပါး**တို့ အဘယ့်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်ကို ခွဲခြားဖြေဆိုပြခဲ့ပါ။

ဖြေ ။ ။ (၁) ဒေါသမူလကြောင့် ပါဏာတိပါတ, ဖရုသဝါစာ, ဗျာပါဒကံတရားတို့ ဖြစ်ပေါ်လာကြပါသည်။ (၂) လောဘမူလကြောင့် ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ, အဘိဇ္ဈာ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-တရားတို့ ဖြစ်ပေါ်လာကြပါသည်။ (၃) ဒေါသမူလ, လောဘမူလနှစ်ပါးကြောင့် အဒိန္နာဒါန, မုသာဝါဒ, ပိသုဏဝါစာ, သမ္ဖပ္ပလာပ-တို့ ဖြစ်လာပါသည်။

(စာပိုဒ်-၆၁) အကုသလကမ္မပထတရား ၁၀-ပါးသည် စိတ္တဇုပ္ပါဒ်အားဖြင့် စိစစ်လျှင် အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါးပင် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အကုသလကမ္မပထတရား** (ဒုစရိုက်တရား) **၏ တရားကိုယ်** အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။(စာပိုဒ်-၆၁-ကိုထောက်)

➤ **ကံဖြစ်ကြောင်းတရားများကား** ။ ။ လောဘမူလ, လောဘမူလရှိသော စိတ်, ဒေါသမူလ, ဒေါသမူလရှိသော စိတ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ကာမကုဋ္ဌိလ်ကဲ့ ၃–ပါးနှင့် ၈–ပါး

ကုသလကမ္မပထတရား ၁၀–ပါးဖြင့် (နိ–၃၆၁)

၆၂။ ကာမာဝစရကုသလမ္ပိ ကာယဒွါရေ ပဝတ္တံ ကာယကမ္မံ, ဝစီဒွါရေ ပဝတ္တံ ဝစီကမ္မံ, မနောဒွါရေ ပဝတ္တံ မနောကမ္မဉ္စေတိ ကမ္မဒွါရတ္တယေန တိဝိဓံ ဟောတိ။

ပုဉ္ဉကိရိယဝတ္ထူ ၃–ပါး

၆၃။ တထာ ဒါန, သီလ, ဘာဝနာဝသေန။

၆၄။ စိတ္တုပ္ပါဒဝသေန ပနေတံ အဋ္ဌဝိဓံ ဟောတိ။

ပုဉ္ဉကိရိယဝတ္ထူ ၁၀–ပါး (နိ–၃၆၂)

၆၅။ ဒါန သီလ ဘာဝနာ အပစာယန ဝေယျာဝစ္စ ပတ္တိဒါန ပတ္တာနုမောဒန ဓမ္မသဝန ဓမ္မဒေသနာ ဒိဋ္ဌုကမ္မဝသေန ဒသဝိဓံ ဟောတိ။

၆၆။ တံ ပနေတံ ဝိသတိဝိဓမ္ပိ ကာမာဝစရကမ္မမိစ္စေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။

(စာပိုဒ်-၆၂) ကမ္မဒွါရအားဖြင့် ကာမကုဋ္ဌိလ်ကဲ့ ၃–ပါးကား ။ ။ ၁။ ကာယဒွါရ၌ဖြစ်သော ကာယကံ၊ ၂။ ဝစီဒွါရ၌ဖြစ်သော ဝစီကံ၊ ၃။ မနောဒွါရ၌ဖြစ်သော မနောကံတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ➤ **ကုသလကမ္မပထတရား ၁၀–ပါး(ဝါ) သုစရိုက် ၁၀–ပါးကား** ပါဏာတိပါတာဝိရတိ, အဒိန္နာဒါနာဝိရတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာဝိရတိ–ဟူသော ကုသိုလ် ကာယကံ ၃–ပါး၊ မုသာဝါဒါဝိရတိ, ပိသုဏာဝါစာဝိရတိ, ဖရုသဝါစာဝိရတိ, သမ္ဖပ္ပလာပါဝိရတိ–ဟူသော ကုသိုလ်ဝစီကံ ၄–ပါး၊ အနဘိဇ္ဈာ, အဗျာပါဒ, သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသော ကုသိုလ် မနောကံ ၃–ပါး၊ပေါင်း ၁၀–ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၆၃) တစ်နည်း ကာမကုဋ္ဌိလ်ကဲ့ ၃–ပါးကား ။ ။ ဒါန, သီလ, ဘာဝနာ။

(စာပိုဒ်-၆၄) စိတ္တုပ္ပါဒ်အားဖြင့် စီစစ်လျှင် ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံ ၈–ပါးရှိပါသည်။

➤ **ကုသလကမ္မပထတရား**(သုစရိုက်တရား)**၏ တရားကို်ယ် /သားကြီးရှင်ဖြူ ဒါန မှု၏ တရားကို်ယ်** ။ ။ မဟာကုသိုလ် စိတ် ၈–ပါး ဖြစ်ပါသည်။(စာပိုဒ်-၆၃/၆၄)

(စာပိုဒ်-၆၅) ပုဉ္ဉကိရိယ ၁၀–ပါးကို ဒါန, သီလ, ဘာဝနာ–၌ သွင်းယူပုံ ။ ။ (၁) ပတ္တိဒါန, ပတ္တာနုမောဒန–တို့ကို ဒါန–၌ သွင်းယူရပါမည်။ (၂) အပစာယန, ဝေယျာဝစ္စ–တို့ကို သီလ–၌ သွင်းယူရပါမည်။ (၃) ဓမ္မဒေသနာ, ဓမ္မသဝန, ဒိဋ္ဌုကမ္မ–တို့ကို ဘာဝနာ–၌ သွင်းယူရပါမည်။

[စာပိုဒ်-၆၆] တံ ပနေတံ ဝိသတိ ဝိဓမ္ပိ–၌ ဝိသတိ–အရ ။ ။ အကုသိုလ်ကံ ၁၂–ပါး မဟာကုသိုလ်ကံ ၈–ပါး၊ ပေါင်း ၂၀– ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ရူပဇြဟ္မာဘုံသို့ လားစေသော် ၅-ပါး/ရူပကုသိုလ်က် ၅-ပါး (နိ-၃၆၂)

၆၇။ ရူပါဝစရကုသလံ ပန မနောကမ္မမေဝ၊ တဋ္ဌ ဘာဝနာမယံ အပ္ပနာပတ္တံ စျာနင်္ဘောဒေန ပဋ္ဌဝိမံ ဟောတိ။

အရူပဇြဟ္မာဘုံသို့ လားစေသော် ၄-ပါး/အရူပကုသိုလ်က် ၄-ပါး

၆၈။ တထာ အရူပါဝစရကုသလဉ္စ မနောကမ္မံ၊ တမ္ပိ ဘာဝနာမယံ အပ္ပနာပတ္တံ အာရမ္မဏာဘောဒေန စတုဋ္ဌိမံ ဟောတိ။

ကာမဂံ၏ အကျိုးပေးရာဘုံ (စာပို့ခ်-၆၉/၇၀)
အကုသိုလ်က်၏ ပဋိသန္ဓေ, ပဝတ္တိ အကျိုးပေးရာဘုံ
အကုသိုလ်က်တရားတို့၏ ဆိုကျိုးပေးပုံပြ (နိ-၃၆၂)

၆၉။ ဇတ္ထာကုသလကမ္မမုဒ္ဓစ္စရဟိတံ အပါယဘူမိယံ ပဋိသန္ဓိ ဇနေတိ။ ပဝတ္တိယံ ပန သဗ္ဗတ္ထ ဒ္ဝါဒသဝိဓံ သတ္တာကုသလပါကာနိ သဗ္ဗတ္ထာပိ ကာမလောကေ, ရူပလောကေ စ ယထာရဟံ ဝိပစ္စတိ။

[စာပို့ခ်-၆၇] **ရူပကုသိုလ်က် ၅-ပါး** ။ ။ ရူပါဝစရကုသိုလ်ကံသည် ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံ ကဲ့သို့ ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံ-ဟု ၃-မျိုးမရှိ၊ မနောကံတစ်မျိုးသာ ဖြစ်ပါသည်၊ ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံကဲ့သို့ ဒါန, သီလ, ဘာဝနာ-ဟု သုံးမျိုးမပြား ဘာဝနာ တစ်မျိုးသာ ရှိပါသည်၊ မနောကံ ဘာဝနာမယ-ဟု ဆိုသော်လည်း ကာမာဝစရကုသိုလ် မနောကံ ဘာဝနာမျိုးမဟုတ်၊ အပ္ပနာသို့ရောက်သော မနောကံဘာဝနာမျိုးသာ ဖြစ်ပါသည်၊ စျာန် အင်္ဂါတို့၏ ယှဉ်ပုံ ငါးမျိုးပြားသောကြောင့် ရူပါဝစရကုသိုလ်က် ၅-မျိုးပြားရပါသည်။

➢ **ရူပဘုံသား ဇြဟ္မာကြီးများ အလှူပေးခြင်း, သီလဆောက်တည်ခြင်းရှိ/မရှိ**
စာပို့ခ်-၆၇-ကိုထောက် မရှိပါ။

[စာပို့ခ်-၆၈] **အရူပကုသိုလ်က် ၄-ပါး** ။ ။ အရူပါဝစရကုသိုလ်ကံသည်လည်း မနောကံ တစ်မျိုးဘာဝနာတစ်မျိုးသာဖြစ်သည်၊ အပ္ပနာသို့ရောက်သော မနောကံ ဘာဝနာမယ ဖြစ်ပါသည်၊ ကောင်းကင်ပညတ်စသော အာရုံလေးမျိုးပြားသောကြောင့် အရူပါဝစရ ကုသိုလ်က် ၄-မျိုးပြားရပါသည်။

➢ **အကုသိုလ်က်၏ ပါကဋ္ဌာန (အကျိုးပေးရာဘုံဋ္ဌာန)**

[စာပို့ခ်-၆၉] ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်က်မှတစ်ပါး အကုသိုလ်က် (၁၁) ပါးသည် အပါယ် ၄-ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ပေးပါသည်။ **ပဝတ္တိအခါ** ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်က်နှင့်တကွ အကုသိုလ်က် ၁၂-ပါးလုံးသည် ကာမ-၁၁ ဘုံ၊အသညသတ်ကြဉ်သော ရူပ ၁၅-ဘုံ၌ အကုသလဝိပါက်စိတ် ၇-ပါးဟူသော အကျိုးကို ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ပေးပါသည်။

H-13-B

http://www.dhammadownload.com

ကာမကုသိုလ်ကံ၏ ပဋိသန္ဓေ, ပဝတ္တိ် အကျိုးပေးရာဘုံ
ကုသိုလ်ကံတရားတို့၏ ကောင်းကျိုးပေးပုံပြ (နိ-၃၆၃)

၇၀။ ကာမာဝစရကုသလမွိ ကာမသုဂတိယမေဝ ပဋိသန္ဓိ် ဇနေတိ။ တထာ ပဝတ္တိယဉ္စ မဟာဝိပါကာနိ၊ အဟေတုကဝိပါကာနိ ပန အဋ္ဌပိ သဗ္ဗတ္ထာပိ ကာမလောကေ, ရူပလောကေ စ ယထာရဟံ ဝိပစ္စတိ။

➢ **အပါယ်မကျနိုင်သော အကုသိုလ်ကံကား** ။ ။ ဥဒ္ဓစ္စကံ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ပါလျက် အပါယ်လေးပါး၌ မဖြစ်စေတတ်သောစိတ်** - ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ် ဖြစ်ပါသည်။ (သာဓက) ဇော်ထာကုသလကမ္မမှဒ္ဓစ္စရဟိတ် အပါယဘူမိယဲ ပဋိသန္ဓိ် ဇနေတိ။

➢ **အပါယ်ပဋိသန္ဓေမျိုးစေ့ကို မချပေးနိုင်သော အကုသိုလ်** - ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ် ဖြစ်ပါသည်။ * **အပါယ်ပဋိသန္ဓေမျိုးစေ့ကို ချပေးနိုင်သော အကုသိုလ်ကား**- ဥဒ္ဓစ္စ သဟဂုတ်စိတ်ကြဉ် အကုသိုလ်စိတ် ၁၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (သာဓက) ဇော်ထာကုသလ ကမ္မမှဒ္ဓစ္စရဟိတ် အပါယဘူမိယဲ ပဋိသန္ဓိ် ဇနေတိ။

ပဝတ္တိအခါ အကုသိုလ်ကံ (၁၂) ပါးတို့ ယထာရဟ ပဝတ္တိအကျိုးပေးပုံ

အကုသိုလ်ကံ ၁၂-ပါးသည် ကာမ ၁၁-ဘုံ၌ အကုသလဝိပါက်စိတ် ၇-ပါးဟူသော ပဝတ္တိအကျိုးကို ပေးပါသည်၊ အသညသတ်ကြဉ်သော ရူပ ၁၅-ဘုံ၌ အကုသလဝိပါက် စက္ခုဝိညာဉ်, သောတဝိညာဉ်, သမ္မဋ္ဌိဌ်း, သန္တီရဏ-ဟူသော အကျိုးတို့ကိုသာ ပေး ပါသည်။

➢ **ကာမာဝစရကံတို့တွင် ပဝတ္တိအကျိုးကိုသာ ပေးစွမ်းနိုင်သော ကံ** -
ဥဒ္ဓစ္စ စေတနာ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အကုသိုလ်ကံ၏ ကာမဘုံ၌ အကျိုးပေးသော ဝိပါက်စိတ်** - အကုသလ ဝိပါက် ဃာနဝိညာဉ်, ဇိဝှါဝိညာဉ်, ကာယဝိညာဉ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးပေးရာဘုံဌာနကား** ။ ။ [ပဋိသန္ဓေအကျိုးအတွက်] အပါယ် ၄-ဘုံ၊ [ပဝတ္တိအကျိုးအတွက်] ကာမ ၁၁-ဘုံ၊ အသညသတ်ကြဉ် ရူပ ၁၅-ဘုံတို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၇၀) ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးပေးရာဌာန ။ ။ ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံ (၈) ပါးသည် ကာမသုဂတိ (၇) ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ အကျိုးကို ပေးပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပဝတ္တိအခါ ကာမသုဂတိ (၇) ဘုံ၌ မဟာဝိပါက်စိတ် (၈) ပါးဟူသော ပဝတ္တိအကျိုးကို ပေးပါသည်၊ အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် (၈) ပါးဟူသော ပဝတ္တိအကျိုးကိုကား ကာမ (၁၁) ဘုံ၊အသညသတ်ကြဉ်သော ရူပ (၁၅) ဘုံ၌ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ပေးပါသည်။

➢ **သီလသက်သက်ကို ဆောက်တည်ကာမျှဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ တိုက်ရိုက်ရောက်နိုင်/ မရောက်နိုင်** ။ ။ (စာပိုဒ်-၇၀) ကိုထောက်၍ [ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံ (၈) ပါးသည် ကာမသုဂတိ (၇) ဘုံ၌သာ ပဋိသန္ဓေ အကျိုးကိုပေးသောကြောင့်]သီလသက်သက်ကို ဆောက်တည်ကာမျှဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ တိုက်ရိုက် မရောက်နိုင်ပါ။

ပဝတ္တိအခါ ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံ (၈) ပါးတို့ ယထာရဟ ပဝတ္တိ အကျိုးပေးပုံ

ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံ (၈) ပါးသည် ကာမ ၁၁-ဘုံ၌ အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် (၈) ပါးဟူသော ပဝတ္တိအကျိုးကို ပေးပါသည်။အသညသတ်ကြဉ် ရူပ ၁၅-ဘုံတို့၌ ကုသလဝိပါက် စက္ခုဝိညာဉ်, သောတဝိညာဉ်, သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း, သန္တီရဏ ၂-ပါးဟူသော အကျိုးတို့ကို ပေးပါသည်။

➢ **ကာမကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးပေးရာဘုံဌာနကား** ။ ။ [ပဋိသန္ဓေအကျိုးအတွက်] ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊ [မဟာဝိပါက်ဟူသော ပဝတ္တိအကျိုးအတွက်] ကာမ ၁၁-ဘုံ၊ [အဟိတ်ကုသလဝိပါက်ဟူသော ပဝတ္တိကျိုးအတွက်] ကာမ ၁၁-ဘုံ၊အသညသတ်ကြဉ် ရူပ ၁၅-ဘုံ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကာမကုသိုလ်ကံ၏ ကာမဘုံ၌သာ အကျိုးပေးသော ဝိပါက်စိတ်** - ကုသလဝိပါက် ဃာနဝိညာဉ်, ဇိဝှါဝိညာဉ်, ကာယဝိညာဉ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကာမသုဂတိ (၇) ဘုံ၌သာ အကျိုးပေးသော ဝိပါက်စိတ်** - မဟာဝိပါက်စိတ် (၈) ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကာမသုဂတိ (၇) ဘုံ၌ အကျိုးပေးသော ဝိပါက်စိတ်** - မဟာဝိပါက်စိတ် (၈) ပါး၊ အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် (၈) ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢(က) **ကာမကုသိုလ်ကံက ပဝတ္တိအခါ ကာသုဂတိ ၇-ဘုံ၌ အကျိုးပေးသော ဝိပါက်စိတ်** - မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢(ခ) **အပါယ် ၄-ဘုံ၌ အကျိုးပေးသော ဝိပါက်စိတ်** - အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (ဂ) **ကာမ ၁၁-ဘုံ၌ အကျိုးပေးသော ဝိပါက်စိတ်** - မဟာဝိပါက် စိတ် ၈-ပါး၊ အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် ၈-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢(ဃ) **ရူပဘုံ၌ အကျိုးပေးသော ဝိပါက်စိတ်** - ကုသလဝိပါက် စက္ခုဝိညာဉ်, သောတဝိညာဉ်, သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း, သန္တီရဏ ၂-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဘိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌိစသည် ကွဲပြားခြင်း (နိ-၃၆၃)

တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌကုသို့လ်ကံ၏ ပဋိသန္ဓေ ပဝတ္တိအစ၊ အကျိုးပေးပုံ

၇၁။ တတ္ထာပိ တိဟေတုကမုက္ကဋ္ဌံ ကုသလံ တိဟေတုကံ ပဋိသန္ဓိံ ဒတ္ဝာ ပဝတ္တေ သောဠသ ဝိပါကာနိ ဝိပစ္စတိ။

တိဟိတ်ဩမက ဒွိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌကုသို့လ်ကံ၏ ပဋိသန္ဓေ ပဝတ္တိအစ၊ အကျိုးပေးပုံ

၇၂။ တိဟေတုကမောမကံ ဒွိဟေတုကမုက္ကဋ္ဌဉ္စ ကုသလံ ဒွိဟေတုကံ ပဋိသန္ဓိံ ဒတ္ဝာ ပဝတ္တေ တိဟေတုကရဟိတာနိ ဒွါဒသ ဝိပါကာနိ ဝိပစ္စတိ။

ဒွိဟိတ် ဩမကကုသို့လ်ကံ၏ ပဋိသန္ဓေ ပဝတ္တိအစ၊ အကျိုးပေးပုံ

၇၃။ ဒွိဟေတုကမောမကံ ပန ကုသလံ အဟေတုကမေဝ ပဋိသန္ဓိံ ဒေတိ၊ ပဝတ္တေ စ အဟေတုကဝိပါကာနေဝ ဝိပစ္စတိ။

[စာပိုဒ်-၇၁] **သမာနဝါဒ–အလို့ ပဋိသန္ဓေ ပဝတ္တိအကျိုးဝိပါက်စိတ်များ**

တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ ကုသို့လ်ကံသည် - ပဋိသန္ဓေအခါ မဟာဝိပါက် ဉာဏသမ္မယုတ် ၄-ပါးဟူသော တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ပေးပါသည်။

ပဝတ္တိအခါ အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် (၈) ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် (၈) ပါး ပေါင်း (၁၆) ပါးသော အကျိုးကို ပေးပါသည်။

[စာပိုဒ်-၇၂] **တိဟိတ်ဩမက–ဒွိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ ကုသို့လ်ကံသည်** - ပဋိသန္ဓေအခါ မဟာဝိပါက် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ၄-ပါးဟူသော ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ အကျိုးကို ပေးပါသည်။

ပဝတ္တိအခါ အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် (၈) ပါး၊မဟာဝိပါက်ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ် (၄) ပါး ပေါင်း (၁၂) ပါးသော အကျိုးကိုပေးပါသည်။

[စာပိုဒ်-၇၃] **ဒွိဟိတ်ဩမက ကုသို့လ်ကံသည်** - ပဋိသန္ဓေအခါ အဟိတ်ကုသလ ဝိပါက် ဥပေက္ခာသန္တီရဏ-ဟူသော အဟိတ်ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ပေးပါသည်။

ပဝတ္တိအခါ အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် (၈) ပါးကို ပေးပါသည်။

➢ **တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ ကုသို့လ်ကံ၏ ပဋိသန္ဓေအခါ အကျိုးပေးနိုင်သော စိတ္တုပ္ပါဒ် ဘုံ** - မဟာဝိပါက် ဉာဏသမ္မယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ကာမသုဂတိ (၇) ဘုံ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပဝတ္တိအခါ အကျိုးပေးနိုင်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်ဘုံ** -မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ခု စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ အဟိတ်ကုသလဝိပါက် စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ဘုံကား- ကာမ ၁၁-ဘုံ၊အသညသတ်ကြဉ် ရူပ ၁၅-ဘုံ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ကေစိဝါဒ သင်္ဘာဂါထာများ (နိ-၃၆၄)

ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးပေးပုံပြ သင်္ဘာဂါထာ

၇၄။ အသခ်ိရံ် သသခ်ိရ-ဝိပါကာနိ နာ ပစ္စတိ။
သသခ်ိရ မသခ်ိရ-ဝိပါကာနိတိ ကေစန။
တေသံ ဒွါဒသ ပါကာနိ၊ ဒသာဌ စ ယထာက္ကမံ။
ယထာဝုတ္တာနုသာရေန၊ ယထာသမ္ဘဝမုဒ္ဒိသေ။

(စာပိုဒ်-၇၄) ➢ **ကေစိဝါဒ-အလို ပဋိသန္ဓေ ပဝတ္တိ အကျိုးဝိပါက်စိတ်များ**

တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ အသခ်ိရိက ကုသို့လ်က်သည် - ပဋိသန္ဓေအခါ မဟာဝိပါက် ဉာဏသမ္မယုတ် အသခ်ိရိကစိတ် ၂-ပါးကို ဖြစ်စေပါသည်။ ပဝတ္တိအခါ အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟာဝိပါက် အသခ်ိရိက ၄-ပါး ပေါင်း ၁၂-ပါးကို ဖြစ်စေပါသည်။

တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ သသခ်ိရိက ကုသို့လ်က်သည် - ပဋိသန္ဓေအခါ မဟာဝိပါက် ဉာဏသမ္မယုတ် သသခ်ိရိကစိတ် ၂-ပါးကို ဖြစ်စေပါသည်။ပဝတ္တိအခါ အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟာဝိပါက် သသခ်ိရိက ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၁၂-ပါးကို ဖြစ်စေပါသည်။

ဒွိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ အသခ်ိရိက ကုသို့လ်က်သည် - ပဋိသန္ဓေအခါ မဟာဝိပါက် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် အသခ်ိရိကစိတ် ၂-ပါးကို ဖြစ်စေပါသည်။

ပဝတ္တိအခါ အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟာဝိပါက် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် အသခ်ိရိကစိတ် ၂-ပါး၊ ပေါင်း ၁၀-ပါးကို ဖြစ်စေပါသည်။

ဒွိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ သသခ်ိရိက ကုသို့လ်က်သည် - ပဋိသန္ဓေအခါ၌ မဟာဝိပါက် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် သသခ်ိရိကစိတ် ၂-ပါးကို ဖြစ်စေပါသည်။

ပဝတ္တိအခါ အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟာဝိပါက် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် သသခ်ိရိကစိတ် ၂-ပါး၊ပေါင်း ၁၀-ပါးကို ဖြစ်စေပါသည်။

➢ **စတေသံ ဒွါဒသပါကာနိ-ဠွိ ဒွါဒသ-အရ။** ။ အဟိတ်ကုသလဝိပါက် စိတ် ၈ ပါး၊ မဟာဝိပါက် အသခ်ိရိက ၄-ပါး ပေါင်း ၁၂-ပါး (တနည်း) အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟာဝိပါက် သသခ်ိရိက ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၁၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဒသာဌစ ယထာက္ကမံ-ဠွိ ဒသ-အရ။** ။ အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟာဝိပါက် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် အသခ်ိရိကစိတ် ၂-ပါး၊ ပေါင်း ၁၀-ပါး၊ (တနည်း) အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟာဝိပါက် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် သသခ်ိရိကစိတ် ၂-ပါး၊ပေါင်း ၁၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အဋ္ဌ-အရ ကား-** အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် (၈) ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ရူပက်၏ အကျိုးပေးရာဘုံ (နိ-၃၆၄)

၇၅။ ရူပါဝစရ ကုသလံ ပန ပဌမဇ္ဈာနံ ပရိတ္တံ ဘာဝေတွာ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

၇၆။ တဒေဝ မဇ္ဈိမံ ဘာဝေတွာ ဗြဟ္မပုရောဟိတေသု။

၇၇။ ပဏီတံ ဘာဝေတွာ မဟာဗြဟ္မေသု။

၇၈။ တထာ ဒုတိယဇ္ဈာနံ တတိယဇ္ဈာနဥ္စ ပရိတ္တံ ဘာဝေတွာ ပရိတ္တာဘေသု။

၇၉။ မဇ္ဈိမံ ဘာဝေတွာ အပ္ပမာဏာဘေသု။

၈၀။ ပဏီတံ ဘာဝေတွာ အာဘဿရေသု။

➢ **လူ့လောကဌ် ဇစ္စန္ဓစသူ လူစဉ်မမှိပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အတိတ်ကံ** = ဒွိဟိတ်ဩမက ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ်ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၄-ခု ဖြစ်ပါသည်။ (သာဓက) ဒွိဟေတုက မောမကံ ပန ကုသလံ အဟေတုကမေဝ ပဋိသန္ဓိံ ဒေတိ။

➢ လူသားချင်း တူပါလျက် (က) **သာသနာ့ အာဇာနည်ဖြစ်ရသူ** = တိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌကုသိုလ်ကံကြောင့် တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေနေခဲ့သူဖြစ်၍ "သာသနာ့ အာဇာနည်" ဖြစ်ရပါသည်။ [စာပိုဒ်-၇၁] (ခ) **ဤဘဝမှာ မင်ဖိုလ် မရနိုင်သူ** = တိဟိတ်ဩမက, ဒွိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌ ကုသိုလ်ကံ ကြောင့် ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေနေခဲ့ရ၍ "ဤဘဝ၌ မင်ဖိုလ် မရနိုင်သူ" ဖြစ်ရပါသည်။ (စာပိုဒ်-၇၂) ကိုထောက်။ (ဂ) **ကိုယ်အင်္ဂါချို့တဲ့သူ** = ဒွိဟိတ်ဩမက ကုသိုလ်ကံကြောင့် အဟိတ်ပဋိသန္ဓေနေခဲ့သူဖြစ်၍ "ကိုယ်အင်္ဂါ ချို့တဲ့သူ" ဖြစ်ရပါသည်။ (စာပိုဒ်-၇၃) ကိုထောက်။

➢ **ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံ အပြား** ။ ။ ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံအားဖြင့် ၃ ပါး၊ ဒါန, သီလ, ဘာဝနာ-အားဖြင့် ၃-ပါး၊ ပုညကိရိယဝတ္ထုအားဖြင့် ၁၀-ပါး၊ တိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌ, တိဟိတ်ဩမက, ဒွိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ, ဒွိဟိတ်ဩမကအားဖြင့် ၄-ပါးတို့ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၇၅) ရူပက်၏ အကျိုးပေးရာဘုံများ ။ ။ ၁။ ရူပါဝစရကုသိုလ် ပထမဈာန်ကို ပရိတ္တဈာန်ဖြစ်အောင် ပွားများလျှင် ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ ဗြဟ္မာဘုံတို့၌ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၇၆) ၂။ ထိုပထမဈာန်ကိုပင် မဇ္ဈိမဈာန်ဖြစ်အောင် ပွားများလျှင် ဗြဟ္မပုရောဟိတာ ဗြဟ္မာဘုံတို့၌ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၇၇) ၃။ ထိုပထမဈာန်ကိုပင် ပဏီတဈာန်ဖြစ်အောင် ပွားများလျှင် မဟာဗြဟ္မာဘုံတို့၌ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၈၁။ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ ပရိတ္တံ ဘာဝေတွာ ပရိတ္တသုဘေသု။ (နိ-၃၆၅)
၈၂။ မဇ္ဈိမံ ဘာဝေတွာ အပ္ပမာဏသုဘေသု။
၈၃။ ပဏီတံ ဘာဝေတွာ သုဘကိဏ္ဏေသု။
၈၄။ ပဥ္စမဇ္ဈာနံ ဘာဝေတွာ ဝေဟပ္ဖလေသု။
၈၅။ တဒေဝ သညာဝိရာဂံ ဘာဝေတွာ အသညသတ္တေသု။
၈၆။ အနာဂါမိနော ပန သုဒ္ဓါဝါသေသု ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

(စာပိုဒ်-၇၈) ၄။ ရူပါဝစရကုသိုလ် ဒုတိယစျာန်နှင့် တတိယစျာန်ကို ပရိတ္တစျာန်ဖြစ်အောင် ပွားများလျှင် ပရိတ္တာဘာဗြဟ္မာဘုံတို့၌ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၇၉) ၅။ မဇ္ဈိမစျာန်ဖြစ်အောင် ပွားများလျှင် အပ္ပမာဏာဘာ ဗြဟ္မာဘုံတို့၌ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၈၀) ၆။ ပဏီတစျာန်ဖြစ်အောင် ပွားများလျှင် အာဘဿရာဗြဟ္မာဘုံတို့၌ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၈၁) ၇။ ရူပါဝစရကုသိုလ် စတုတ္ထစျာန်ကို ပရိတ္တစျာန်ဖြစ်အောင် ပွားများလျှင် ပရိတ္တသုဘာဗြဟ္မာဘုံတို့၌ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၈၂) ၈။ မဇ္ဈိမစျာန်ဖြစ်အောင် ပွားများလျှင် အပ္ပမာဏသုဘာဗြဟ္မာဘုံတို့၌ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၈၃) ၉။ ပဏီတစျာန်ဖြစ်အောင် ပွားများလျှင် သုဘကိဏ္ဏာဗြဟ္မာဘုံတို့၌ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၈၄) ၁၀။ အဘိညာဉ်အဖြစ်သို့ မရောက်သေးသော ရူပါဝစရကုသိုလ် ပဥ္စမစျာန် ကို ပွားများလျှင် ဝေဟပ္ဖိုလ်ဗြဟ္မာဘုံတို့၌ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၈၅) ၁၁။ ထိုရူပါဝစရကုသိုလ် ပဥ္စမစျာန်ကိုပင် သညာဝိရာဂဖြစ်အောင် ပွားများလျှင် အသညသတ်ဗြဟ္မာဘုံတို့၌ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **စျာနလာဘီ ရှုပ်ဝါဒီသမားတို့ လားရောက်ရမည့်ဘုံ** = အသညသတ်ဘုံ။

(စာပိုဒ်-၈၆) ပဥ္စမစျာန်ရပြီးသော အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်များကား သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာဘုံတို့၌ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပဥ္စမစျာန်ရ ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ လားရောက်ရာဘုံဌာနကား** ။ ။ ဝေဟပ္ဖိုလ်, အသညသတ်, သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံဟူသော စတုတ္ထစျာန် ၇-ဘုံဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရယ်မြူးလို့သောစိတ်ဖြင့် သတ္တဝါတစ်ဦးကို ကစားရာ၌ သေလျှင်**-- ပါဏာတိပါတကံ မထိုက်ပါ။ (စာပိုဒ်-၅၈)ကိုထောက်။

http://www.dhammadownload.com

အရူပကံ၏ အကျိုးပေးရာဘုံ (နိ-၃၆၆)

၈၇။ အရူပါဝစရကုသလဉ္စ ယထာက္ကမံ ဘာဝေတွာ အရူပေသု ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

ထပ်တူအကျိုးကိုဖြစ်စေသည့် မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကံ/နိဂုံးဂါထာ

ရူပ, အရူပ ကုသိုလ်ကံတို့၏ 'ပါကဌာန'ပြဲ သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၃၆၆)

၈၈။ ကျတ္ထံ မဟဂ္ဂတံ ပုညံ၊ ယထာဘူမိ ဝဝတ္ထိတံ။
ဇနေတိ သဒိသံ ပါကံ၊ ပဋိသန္ဓိ ပဝတ္တိယံ။
ကျဒမေတ္ထ ကမ္မစတုက္ကံ။

(စာပိုဒ်-၈၇) အရူပါဝစရကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးပေးရာဘုံဌာန ။ ။ ၁။ အာကာသာနဉ္စာယတနကုသိုလ်ဈာန်ကို ပွားများလျှင် အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံ၌ ဖြစ်ပါသည်။ ၂။ ဝိညာဏဉ္စာယတနကုသိုလ်ဈာန်ကို ပွားများလျှင် ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံ၌ ဖြစ်ပါသည်။ ၃။အာကိဉ္စညာယတနကုသိုလ်ဈာန်ကို ပွားများလျှင် အာကိဉ္စညာယတနဘုံ၌ ဖြစ်ပါသည်။ ၄။ နေဝသညာနာသညာယတနကုသိုလ်ဈာန်ကို ပွားများလျှင် နေဝသညာ နာသညာယတနဘုံ၌ ဖြစ်ပါသည်။

[စာပိုဒ်-၈၈] ဇနေတိ သဒိသံ ပါကံ အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ပထမဈာန်ကုသိုလ်သည် ပထမဈာန်ဝိပါက်အကျိုးကို ပေး၏၊ ဒုတိယဈာန်ကုသိုလ်သည် ဒုတိယဈာန်ဝိပါက်အကျိုးပေး၏၊တတိယဈာန်ကုသိုလ်သည် တတိယဈာန်ဝိပါက် အကျိုးကိုပေး၏၊ စတုတ္ထဈာန်ကုသိုလ်သည် စတုတ္ထဈာန်ဝိပါက်နှင့် ပဉ္စမဈာန်ဝိပါက် အကျိုးကိုပေး၏၊ အာကာသာနဉ္စာယတနကုသိုလ်သည် အကာသာနဉ္စာယတနဝိပါက်အကျိုးပေး၏၊ဝိညာဏဉ္စာယတနကုသိုလ်သည် ဝိညာဏဉ္စာယတနဝိပါက်အကျိုးကို ပေး၏၊အာကိဉ္စညာယတနကုသိုလ်သည် အာကိဉ္စညာယတနဝိပါက်အကျိုးကို ပေး၏၊ နေဝသညာ နာသညာယတနကုသိုလ်သည် နေဝသညာ နာသညာယတနဝိပါက်အကျိုးကို ပေး၏၊ ဤသို့ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်များ တူသော အကျိုးပေးသည်ကို "ဇနေတိ သဒိသံ ပါကံ"ဟု ခေါ်ပါသည်။ (တနည်း) စာပိုဒ်-၇၅-မှ ၈၆-အထိရေးပါ။

➢ **တူသောအကျိုးကို့သာ ပေးသောကံကား** ။ မဟဂ္ဂုတ် လောကုတ္တရာကုသိုလ်ကံများ ဖြစ်ပါသည်။ (ဝိထိမုတ်စာပိုဒ်-၈၈-နှင့် စိတ်ပိုင်းစာပိုဒ်-၃၄) တို့ကိုထောက်။

➢ **တူ/မတူ အကျိုးနှစ်မျိုးကို့ ပေးသောကံကား** ။ ။ ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံ ဖြစ်ပါသည်။ (ဝိထိမုတ် စာပိုဒ်-၇၀) ကိုထောက်။

http://www.dhammadownload.com

စုတိပဋိသန္ဓိက္ကမ/သေခြင်း ၄-ပါး (နိ-၃၆၆)

၈၉။ အာယုက္ခယေန, ကမ္မက္ခယေန, ဥဘယက္ခယေန, ဥပစ္ဆေဒက ကမ္မုနာ စေတိ စတုဓာ မရဏုပ္ပတ္တိ နာမ။

စုတေခါနီးကာလ အာရုံနိမိတ်ထင်ပုံ/ကံ အာရုံထင်ပုံ

၉၀။ တထာ စ မရန္တာနံ ပန မရဏကာလေ ယထာရဟံ အဘိမုခီဘူတံ ဘဝန္တရေ ပဋိသန္ဓိဇနကံ ကမ္မံ ဝါ

ကမ္မနိမိတ်ထင်လာပုံ

တံ ကမ္မကရဏကာလေ ရူပါဒိက မုပလဒ္ဓပုဗ္ဗမုပကရဏဘူတဉ္စ ကမ္မနိမိတ္တံ ဝါ

ဂတိနိမိတ်ထင်လာပုံ (နိ-၃၆၇)

အနန္တရမုပ္ပဇ္ဇမာနဘဝေ ဥပလဘိတဗ္ဗမုပဘောဂဘူတဉ္စ ဂတိနိမိတ္တံ ဝါ ကမ္မဗလေန ဆန္နံ ဒ္ဝါရာနံ အညတရသ္မိံ ပစ္စုပဋ္ဌာတိ။

စုတေခါနီးကာလ စိတ်အစဉ်ဖြစ်ပုံ (နိ-၃၆၇)

တတော ပရံ တမေဝ တထောပဋ္ဌိတံ အာရမ္မဏံ အာရဗ္ဘ ဝိပစ္စမာနက ကမ္မာနုရူပံ ပရိသုဒ္ဓံ, ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ ဝါ ဥပလဘိတဗ္ဗ ဘဝါနုရူပံ တတ္ထောဏတံဝ စိတ္တသန္တာနံ အဘိဏ္ဌံ ပဝတ္တတိ ဗာဟုလ္လေန။

တစ်နည်း ကံ-အာရုံထင်လာပုံ (နိ-၃၆၇)

တမေဝ ဝါ ပန ဇနကဘူတံ ကမ္မံ အဘိနဝကရဏဝသေန ဒ္ဝါရပတ္တံ ဟောတိ။

(စာပိုဒ်-၈၉) **သေခြင်း ၄-ပါးကား** ။ ။ (၁) အာယုက္ခယ=အသက်တမ်းကုန်မှုကြောင့် သေရခြင်း၊ (၂) ကမ္မက္ခယ=ကံစွမ်းကုန်မှုကြောင့် သေရခြင်း၊ (၃) ဥဘယက္ခယ= အသက်တမ်းနှင့် ကံစွမ်းနှစ်ပါးစုံ ကုန်မှုကြောင့် သေရခြင်း၊ (၄) ဥပစ္ဆေဒက= ကပ်၍ဖြတ်တတ်သောကံဆိုး တစ်မျိုးမျိုးကြောင့် သေရခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သေခြင်း ၄-မျိုးကို ကာလမရဏ+အကာလမရဏအားဖြင့် ခွဲခြားပုံ**

အာယုက္ခယ, ကမ္မက္ခယ, ဥဘယက္ခယ-တို့သည် ကာလမရဏ ဖြစ်ပါသည်။ ဥပစ္ဆေဒက-သည် အကာလမရဏ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၉၀) **စုတေခါနီးကာလဉ္စ အာရုံနိမိတ်ပြား ထင်လာပုံ** ။ ။ အာယုက္ခယ,စသော

http://www.dhammadownload.com

အကြောင်းတရား ၄-ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသောအကြောင်းကြောင့် စုတေရသူတို့မှာ စုတေခါနီးကာလဝယ် ထိုထိုဂတိ၌ ဖြစ်ဦးမည့်သတ္တဝါတို့အားလျော်စွာ ရှေးရှုထွက်ပြူလာသကဲ့သို့ဖြစ်သော အခြားမဲ့နောက်ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သော ကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံကိုဖြစ်စေ။ **(ကံ–အာရုံဆင်ပုံ)**

[ကမ္မနိမိတ်ဆင်လာပုံ] ထိုကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံကိုပြုစဉ်အခါတုန်းက ကံနှင့်စပ်၍ တိုက်ရိုက်ရအပ်ဖူးသည်လည်းဖြစ်သော ကံပြီးမြောက်ဖို့ရန် အခြံအရံ အဆောက်အဦးလည်းဖြစ်သော အာရုံ (၆) ပါးဟုဆိုအပ်သော တုတ်, လှံ, လေး, မြား, ကျောင်းဘုရား, စေတီ, ဆွမ်း, သင်္ကန်း, ထီး, တံခွန်, ပန်းမာန် အစရှိသော ကမ္မနိမိတ်ဖြစ်စေ။

[ဂတိနိမိတ်ဆင်လာပုံ] အခြားမဲ့ဖြစ်လတံ့ဘဝ၌ တိုက်ရိုက်ရထိုက် ရောက်ထိုက်သည်လည်းဖြစ်သော အသုံးအဆောင်လည်းဖြစ်သော အဓိဝမ်းရေ, ငရဲအိုး, ငရဲထိန်း ငရဲမီးလျှံ, ခွေးနက်ကြီး, နတ်သမီး, ဗိမာန်, ပဒေသာပင်, ဥယျာဉ်, ရေကန် အစရှိသော ဂတိနိမိတ်ဖြစ်စေ၊ တစ်ခုခုသည် ပဋိသန္ဓေအကျိုးကိုပေးမည့် ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံ၏ အစွမ်းသတ္တိကြောင့် ဒွါရ ၆-ပါးတို့တွင် အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ဒွါရ၌ ထင်လာတတ်ပါသည်။

➢ **လူ့ဘဝ၌ ပြန်ဖြစ်မည့်သူအား သေခါနီးကာလ၌ ထင်လာသော ဂတိနိမိတ်များ** ။ ။ လူ့ဘဝ၌ ပြန်ဖြစ်မည့်သူသည် အဓိဝမ်းရေ ဂတိနိမိတ်များ ထင်လာပါသည်။

➢ **အပါယ်လေးပါးသို့ ကျရောက်မည့်သူအား သေခါနီးကာလ၌ ထင်လာသော ဂတိနိမိတ်များ** ။ ။ အပါယ်လေးပါးသို့ ကျရောက်မည့်သူသည် ငရဲအိုး, ငရဲထိန်း ငရဲမီးလျှံ, ခွေးနက်ကြီး စသည် ဂတိနိမိတ်များ ထင်လာပါသည်။

➢ **နတ်ပြည်သို့ ရောက်မည့်သူအား သေခါနီးကာလ၌ ထင်လာသော ဂတိနိမိတ်များ** ။ ။ နတ်ပြည်သို့ရောက်မည့်သူသည် နတ်သမီး, ဗိမာန်, ပဒေသာပင်, ဥယျာဉ်, ရေကန် အစရှိသော ဂတိနိမိတ်များ ထင်လာပါသည်။

➢ **စုတေခါနီးကာလ(မသေခင်) စိတ်အစဉ်ဖြစ်နေပုံ** ။ ။ စုတေခါနီးကာလ၌ ပဋိသန္ဓေကျိုးကိုပေးမည့် ကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံ၏ အစွမ်းကြောင့် ကံ, ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်အာရုံ သုံးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးထင်လာပြီးနောက် ထိုထင်လာသော အာရုံတစ်ပါးပါးကို အာရုံပြု၍ အကျိုးပေးမည့်ကံအားလျော်စွာ သန့်စင်ကြည်လင်သော ကုသိုလ်စိတ်အစဉ်ဖြစ်စေ, ညစ်နွမ်းသော မကြည်လင်သော အကုသိုလ်စိတ်အစဉ် ဖြစ်စေ ရထိုက် ရောက်ထိုက်သော ဘဝအားလျော်စွာ ထိုရထိုက် ရောက်ထိုက်သော ဘဝ သစ်၌ ညွှတ်ကိုင်းနေသကဲ့သို့ အဆက်မပြတ် ထပ်ကာ ထပ်ကာ များသောအားဖြင့် ဖြစ်နေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

မရဏာသန္နဝိထိ (စုတိစိတ်ဖြစ်ပုံ) (နိ-၃၆၇)

၉၁။ ပစ္စာသန္နမရဏာသ တသ ဝိထိစိတ္တာဝသာနေ, ဘဝင်္ဂယေ ဝါ စဝနဝသေန ပစ္ဆိပ္ပန္နဘဝပရိယောသာနဘူတံ စုတိစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ နိရုဇ္ဈတိ။

ပဋိသန္ဓိစိတ်ဖြစ်ပုံ (နိ-၃၆၇)

တသ္မိံ နိရုဒ္ဓါဝသာနေ တဿာနန္တရမေဝ တထာဂတိတံ အာရမ္မဏံ အာရဗ္ဘ သဝတ္ထုကံ, အဝတ္ထုကမေဝ ဝါ ယထာရဟံ အဝိဇ္ဇာနုသယပရိက္ခိတ္တေန တဏှာနုသယမူလကေန သခ်ါရေန ဇနိယမာနံ သမ္ဘယုတ္တေဟိ ပရိဂ္ဂယ္ဟမာနံ သဟဇာတာန မဓိဋ္ဌာန ဘာဝေန ပုဗ္ဗင်္ဂမဘူတံ ဘဝန္တရုပဋ္ဌိသန္ဓာနဝသေန ပဋိသန္ဓိသခ်ါတံ မာနသံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမေဝ ပတိဋ္ဌာတိ ဘဝန္တရေ။

[စာပိုဒ်-၉၁] **မရဏာသန္န ၄-ဝီထိ** ။ ။ ဝိထိစိတ္တာ ဝသာနေ စဝနဝသေနပါဠိဖြင့်- (၁) ဇောနောင် စုတိကျသော မရဏာသန္နဝီထိ၊ (၂) တဒါရုံနောင် စုတိကျသော မရဏာသန္နဝီထိ။ ဘဝင်္ဂယေဝါ စဝနဝသေန-ပါဠိဖြင့်= (၃) ဇောဘဝင်နောင် စုတိကျသော မရဏာ သန္နဝီထိ၊ (၄) တဒါရုံ ဘဝင်နောင် စုတိကျသော မရဏာ သန္နဝီထိ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဇောနောင်စုတိကျသော မရဏာသန္နဝီထိပုံစံ** = နဒပစသံ ဏာ ဝု ၄ ၄ ၄ ၄ ၄ စုတိ+ပဋိ ဘဝင် ၁၅/၁၆၊ မ ၄ ၄ ၄ ၄ ၄ ၄ ၄ ဘဝင်။

➢ **တဒါရုံနောင်စုတိကျသော မရဏာသန္နဝီထိပုံစံ** = နဒပစသံ ဏာ ဝု ၄ ၄ ၄ ၄ ၄ ရုံ ရုံ စုတိ+ပဋိ ဘဝင် ၁၅/၁၆၊ မ ၄ ၄ ၄ ၄ ၄ ၄ ၄ ဘဝင်။

➢ **ဇောဘဝင်နောင် စုတိကျသော မရဏာသန္နဝီထိပုံစံ** = နဒပစသံ ဏာ ဝု ၄ ၄ ၄ ၄ ဘဝင် စုတိ+ပဋိ ဘဝင် ၁၅/၁၆၊ မ ၄ ၄ ၄ ၄ ၄ ၄ ၄ ဘဝင်။

➢ **တဒါရုံဘဝင်နောင် စုတိကျသော မရဏာသန္နဝီထိပုံစံ** = နဒပစသံ ဏာ ဝု ၄ ၄ ၄ ၄ ၄ ရုံ ရုံ ဘဝင် စုတိ+ပဋိ ဘဝင် ၁၅/၁၆၊ မ ၄ ၄ ၄ ၄ ၄ ၄ ၄ ဘဝင်။

➢ **စုတိစိတ်ဖြစ်ပုံ** ။ ။ သေဖို့ရန် အလွန်နီးကပ်နေသော သတ္တဝါအား ဝိထိစိတ်၏ အဆုံးဌာဖြစ်စေ, ဘဝင်စိတ်အကုန်ဌာဖြစ်စေ လက်ရှိပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၏ အဆုံးသတ်ဖြစ်သော စုတိဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက် ချုပ်ပျက်သွားပါသည်။ [ယင်းသို့ ချုပ်ပျက်သွားခြင်းကို **"စုတေသည်=သေသည်"** ဟု ဆိုပါသည်။]

http://www.dhammadownload.com

➢ **စုတိစိတ်ချုပ်ပြီးနောက် ပဋိသန္ဓေစိတ် ဆက်လက်ဖြစ်ပုံ (ပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်ပုံ)** ။ ။ စုတိစိတ်ချုပ်သည်ရှိသော် ချုပ်သည်၏အဆုံး၌ ထိုစုတိစိတ်၏အခြားမဲ့၌သာလျှင် ထိုသို့သောအခြင်းအရာဖြင့် ဆဒ္ဒါရိကမရဏာသန္ဓဇောသည် ယူအပ်သော ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်-ဟုဆိုအပ်သော အာရုံကို အာရုံပြု၍ ဝတ္ထုရှိသည်ဖြစ်၍၎င်း, ဝတ္ထု မရှိသည်ဖြစ်၍၎င်း ထိုက်သည်အားလျော်စွာ အဝိဇ္ဇာနုသယသည် ခြံရံအပ်သော တဏှာနုသယလျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော ကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်စေအပ်သော ဖဿ, ဝေဒနာ-အစရှိသော သမ္မယုတ်တရားတို့သည် ခြံရံ၍ယူအပ်သော ဖဿ ဝေဒနာ-အစရှိသော သဟဇာတ်တရားတို့၏ တည်ရာအဖြစ်ဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော ရှေ့နောက်ဖြစ်သော ဘဝအထူးကို တစ်စပ်တည်းကဲ့သို့ စပ်တတ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့် ပဋိသန္ဓေ-ဟုဆိုအပ်သော စိတ်သည် ဖြစ်ဆဲဖြစ်၍သာလျှင် ဘဝတစ်ပါး၌ တည်ပါသည်။

➢ **မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် ကုသိုလ်ပြုလုပ်သူ၏ အခြံအရံ တရားကား** = အဝိဇ္ဇာနုသယ ဖြစ်ပါသည်။

မူလ–အရင်းခံတရားကား = တဏှာနုသယ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **လောက်လန်းသဖွယ် ဝိညာဉ်တွယ်–ဟူသောစကား လက်ခံသင့်/မသင့်**

ပဋိသန္ဓိသခ်ါတံ မာနသံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမေဝ ပတိဌာတိ ဘဝန္တရေ-ကိုထောက်၍ [ပဋိသန္ဓေ-ဟုဆိုအပ်သော စိတ်သည် ဥပါဒ်လျှင် ဥပါဒ်ခြင်း ဘဝတစ်ပါး၌ တည်သောကြောင့်] လက်မခံသင့်။

➢ **သတ္တဝါမှန်သမျှ သေပြီးနောက် ဘဝတစ်ခုခွဲ ဖြစ်ဦးမည်–ဟူသော အယူဝါဒ မှန်/မမှန်** ။ ။ အဝိဇ္ဇာနုသယ အခြံအရံရှိသော တဏှာနုသယ အရင်းခံရှိသော ကံကြောင့်သာလျှင် ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေဖြစ်ရသောကြောင့် သတ္တဝါမှန်သမျှ သေပြီးနောက် ဘဝတစ်ခု၌ ဖြစ်ဦးမည်ဟူသော အယူဝါဒ မမှန်ပါ။ [သာဓက] တသို့ နိရုဒ္ဓါဝသာနေ (ပ) အဝိဇ္ဇာနုသယပရိကို့တွေန တဏှာနုသယမူလကေန သခ်ါရေန ဇနိယမာနံ။

➢ **ဗြဟ္မာမင်းကြီးဖန်ဆင်းမှုကြောင့် သတ္တဝါဖြစ်လာသည်–ဟူသော အယူအဆ မှန်/မမှန်** ။ ။ အဝိဇ္ဇာနုသယ အခြံအရံရှိသော တဏှာနုသယ အရင်းခံရှိသော ကံကြောင့်သာလျှင် ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေဖြစ်ရသောကြောင့် မမှန်ပါ။ [သာဓက]အဝိဇ္ဇာနုသယ ပရိကို့တွေန တဏှာနုသယမူလကေန သခ်ါရေန ဇနိယမာနံ သမ္မယုတ္တေဟိ ပရိဂ္ဂယှမာနံ သဟဇာတာန မဓိဌာနဘာဝေန ပုဗ္ဗင်္ဂမဘူတံ ဘဝန္တရပဋိသန္ဓာနဝသေန ပဋိသန္ဓိသခ်ါတံ မာနသံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမေဝ ပတိဌာတိ ဘဝန္တရေ။ ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမု ဒယော ဟောတိ။ [ပစ္စည်းပိုင်း]

http://www.dhammadownload.com

ကာမပဋိသန္ဓေစိတ်၏အာရုံ (နိ-၃၆၈)

၉၂။ မရဏာသန္နဝီထိယံ ပနေတ္ထ မန္ဒပ္ပဝတ္တာနိ ပဠေဝ ဇဝနာနိ ပါဠိ ကဆိတဗ္ဗာနိ၊ တသ္မာ ယဒိ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏေသု အာပါထမာဂတေသု ဓရန္တေသွေဝ မရဏံ ဟောတိ။

တဒါ ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂါနမ္ပိ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏတာ လဗ္ဘတိယေဝ၊ ကတ္တာ ကာမာဝစရပဋိသန္ဓိယာ ဆဒ္ဒါရဂ္ဂဟိတံ ကမ္မနိမိတ္တံ, ဂတိနိမိတ္တဉ္စ ပစ္စုပ္ပန္နမတီတာရမ္မဏံ ဥပလဗ္ဘတိ။

ကမ္မံ ပန အတီတမေဝ၊ တဉ္စ မနောဒ္ဒါရဂ္ဂဟိတံ၊ တာနိ ပန သဗ္ဗာနိပိ ပရိတ္တဓမ္မဘူတာနေဝါရမ္မဏာနိ။ (နိ-၃၆၉)

ရူပါဝစရပဋိသန္ဓေ၏ အာရုံ (နိ-၃၆၉)

၉၃။ ရူပါဝစရပဋိသန္ဓိယာ ပန ပညတ္တိဘူတံ ကမ္မနိမိတ္တမေဝါရမ္မဏံ ဟောတိ။

၉၄။ တထာ အာရုပ္ပပဋိသန္ဓိယာ စ မဟဂ္ဂတဘူတံ ပညတ္တိဘူတဉ္စ ကမ္မနိမိတ္တမေဝ ယထာရဟ မာရမ္မဏံ ဟောတိ။

[စာပိုဒ်-၉၂] ကာမပဋိသန္ဓေ၏ အာရုံ ။ ။ မရဏာသန္နဝီထိ၌ အဟုန်နှံ့နဲ့ လျော့ရဲရဲ ဖြစ်သောကြောင့် ဇော(၅)ကြိမ် စောပါသည်။ထို့ကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်အာရုံများ ထင်လာပြီးနောက် မချုပ်သေးဘဲ ထင်ရှားရှိနေစဉ်မှာပင် စုတေခဲ့လျှင် ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် ဘဝင်စိတ်တို့သည် ထိုပစ္စုပ္ပန်အာရုံများကိုပင် ဆက်လက်၍ အာရုံပြုကြပါသည်

ဤသို့ဖြစ်သောကြောင့် ကာမာဝစရပဋိသန္ဓေသည် ဆဒ္ဒါရိကမရဏာသန္ဇော-က ယူပေးအပ်သော ပစ္စုပ္ပန်လည်းဖြစ်, အတိတ်လည်းဖြစ်သော ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်အာရုံများနှင့် မနောဒ္ဒါရိက မရဏာသန္ဇောသည် ယူပေးအပ်သော အတိတ်ဓမ္မာရုံဟူသော ကံအာရုံတို့ကို အာရုံပြုပါသည်။

(စာပိုဒ်-၉၃) ရူပပဋိသန္ဓေ၏ အာရုံ ။ ။ ရူပပဋိသန္ဓေသည် ပညတ်ဖြစ်သော ကမ္မနိမိတ်ကို အာရုံပြုပါသည်။

(စာပိုဒ်-၉၄) အရူပပဋိသန္ဓေ၏ အာရုံ ။ ။ အရူပပဋိသန္ဓေသည် မဟဂ္ဂုတ်, ပညတ်ဖြစ်သော ကမ္မနိမိတ်ကို ထိုက်သည်အားလျော်စွာ အာရုံပြုပါသည်။

➤ **ကမ္မနိမိတ်သက်သက်ကိုသာ အာရုံပြုသောစိတ်** = ရူပ ပဋိသန္ဓေ ၅-ပါး၊ အရူပ ပဋိသန္ဓေ ၄-ပါး တို့ဖြစ်ပါသည်။(စာပိုဒ်-၉၃/၉၄-တို့ကိုထောက်)

http://www.dhammadownload.com

၉၅။ အသညသတ္တာနံ ပန ဇီဝိတနဝကမေဝ ပဋိသန္ဓိဘာဝေန ပတိဋ္ဌာတိ၊ တသ္မာ တေ ရူပပဋိသန္ဓိကာ နာမ။ (နိ-၃၆၉)

၉၆။ အာရုပ္ပါ အရူပပဋိသန္ဓိကာ။

၉၇။ သေသာ ရူပါရူပပဋိသန္ဓိကာ။

အရူပ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ အာရုံဖြစ်သော မဟဂ္ဂုတ် ပညတ်အာရုံများကို ထို့ကြောင့် အားလျော်စွာ ခွဲခြားပုံ /

အရူပပဋိသန္ဓေ၏ ယထာရဟ အာရုံပြုပုံ

အရူပပဋိသန္ဓေ ၄-ခုတို့တွင် ဝိညာဏဉ္စာယတနပဋိသန္ဓေသည် ပထမာရုပ္ပဝိညာဏ်ဟူသော မဟဂ္ဂုတ်ကမ္မနိမိတ်ကို အာရုံပြုပါသည်။ နေဝသညာနာသညာယတန ပဋိသန္ဓေသည် တတိယာရုပ္ပဝိညာဏ်ဟူသော မဟဂ္ဂုတ်ကမ္မနိမိတ်ကို အာရုံပြုပါသည်။

အာကာသာနဉ္စာယတန ပဋိသန္ဓေစိတ်သည် ကောင်းကင်ပညတ်ဟူသော ကမ္မနိမိတ်ကို အာရုံပြုပါသည်။ အာကိဉ္စညာယတန ပဋိသန္ဓေစိတ်သည် နတ္ထိဘောပညတ်ဟူသော ကမ္မနိမိတ်ကို အာရုံပြုပါသည်။

➢ **အာရုပ္ပပဋိသန္ဓိယာစ မဟဂ္ဂတဘူတံ ပညတ္တိဘူတဥ္စ–ဥ္စ မဟဂ္ဂတ–အရ** = အာကာသာနဉ္စာယတနစိတ်၊ အာကိဉ္စညာယတနစိတ်-တို့ကို ယူရပါမည်။

➢ **ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်တို့ကို ဒွါရ+ကာလ+အာရုံအားဖြင့် ဝေဖန်ပုံ**

၁။ ကံ-သည် မနောဒွါရိက, အတိတ်ကာလ, ခမ္မာရုံ ဖြစ်ပါသည်။

၂။ ကမ္မနိမိတ်သည် ဆဒွါရိက၊ ပစ္စုပ္ပန်, အတိတ်ကာလ၊ ကာလဝိမုတ်ဖြစ်သော ပညတ်အာရုံ ၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

၃။ ဂတိနိမိတ်သည် မနောဒွါရိက, ပစ္စုပ္ပန်ကာလ, ရူပါရုံဖြစ်ပါသည်။

[စာပိုဒ်-၉၅] ရူပ်သက်သက် ပဋိသန္ဓေနေသော သတ္တဝါ ။ ။ အသညသတ်ဘုံသား ငြဟ္မာများသည် ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ရုပ်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေကြသောကြောင့် ရူပ်သက်သက် ပဋိသန္ဓေနေသော သတ္တဝါ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရူပ်သက်သက် ပဋိသန္ဓေနေသော သတ္တဝါ** = အသညသတ်ငြဟ္မာ။

[စာပိုဒ်-၉၆] နာမ်သက်သက် ပဋိသန္ဓေနေသော သတ္တဝါ- အရူပဘုံသား ငြဟ္မာများ ဖြစ်ပါသည်။

[စာပိုဒ်-၉၇] ရူပ်နာမ်အစုံ ပဋိသန္ဓေနေသော သတ္တဝါ- ကာမဘုံသား, ရူပဘုံသား ပုဂ္ဂိုလ်များ (ပဋွဝေါကာရ သတ္တဝါ) ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

စုတိစိတ်နောက် ပဋိသန္ဓေဖြစ်ပုံ (သတ္တဝါများ ၃၁-ဘုံ ကျင်လည်ရပုံ)
[ရူပ, အရူပဘုံသားဖြဟ္ဓာကြီးများသေလျှင် ဆက်လက်နေထိုင်စွင့် ရရှိနိုင်သော ဘုံ ဌာန ပြ သင်္ဂဟဂါထာ] (နိ-၃၇၀)

၉၈။ [အာရုပ္ပစုတိယာ ဟောန္တိ၊ ဟေဋ္ဌိမာရုပ္ပဝဇ္ဇိတာ။
ပရမာရုပ္ပသန္ဓီ စ၊ တထာ ကာမတိဟေတုကာ။
ရူပါဝစရစုတိယာ၊ အဟေတုရဟိတာ သိယုံ။]
သဗ္ဗာကာမတိဟေတုမှာ၊ ကာမေသွေဝ ပနေတရာ။
အယမေတ္ထ စုတိပဋိသန္ဓိက္ကမော။

[စာပိုဒ်-၉၈] **စုတိနောင် ပဋိသန္ဓေနှောင်းပုံ** ။ ။

၁။ **အရူပစုတိ ၄-စုနောင်** အောက်အောက်အာရုပ္ပကြဉ်သော အာရုပ္ပပဋိသန္ဓေ ၄-ပါး၊ ကာမတိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၈-ပါးနှောင်းနိုင်ပါသည်။

၂။ **အာကာသာနဥ္စာယတနစုတိနောင်**= ကာမတိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၄-ပါး၊အရူပ ပဋိသန္ဓေ ၄-ပါး ပေါင်း ၈-ပါးနှောင်းနိုင်ပါသည်။

၃။ **ဝိညာဏဥ္စာယတနစုတိနောင်** = ဝိညာဏဥ္စာယတနပဋိသန္ဓေ, အာကိဥ္စညာ ယယတန ပဋိသန္ဓေ, နေဝသညာ နာသညာယတန ပဋိသန္ဓေ ၃-ပါး၊ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၇-ပါး နှောင်းနိုင်ပါသည်။

၄။ **အာကိဥ္စညာယတနစုတိနောင်** = အာကိဥ္စညာယတနပဋိသန္ဓေ ၁-ပါး၊ နေဝ သညာနာသညာ ယတန ပဋိသန္ဓေ ၁-ပါး၊ ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၆-ပါး နှောင်းနိုင်ပါသည်။

၅။ **နေဝသညာနာသညာယတနစုတိနောင်** = နေဝသညာနာသညာယတန ပဋိသန္ဓေနှင့် ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၅-ပါး နှောင်းနိုင်ပါသည်။

၆။ **ရူပ တိဟိတ်စုတိ ၅-စုနောင်**– သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၁၇-ပါး နှောင်းနိုင်ပါသည်။

၇။ **ကာမတိဟိတ်စုတိ ၄-စုနောင်** ပဋိသန္ဓေ ၁၉-ပါး၊ ရုပ်ပဋိသန္ဓေ ၁-ပါး ပေါင်း ၂၀ နှောင်းနိုင်ပါသည်။

➢ **အသညသတ်ဖြဟ္ဓာစုတေလျှင် အပါယ်လေးဘုံသို့ ရောက်နိုင်/မရောက်နိုင်**

အသညသတ်စုတိနောင် အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ မနှောင်းနိုင်သောကြောင့် အသည သတ်ဖြဟ္ဓာစုတေလျှင် အပါယ်လေးဘုံသို့ မရောက်နိုင်ပါ။ [ရူပါဝစရစုတိယာ၊ အဟေ တု ရဟိတာ သိယုံ-ကိုထောက်)

F-14-A

http://www.dhammadownload.com

➢ **ဗြဟ္မာပြည်မှာ တဝင်းဝင်း၊ ဝက်စာကျင်းမှာ တရွှမ်းရွှမ်း–ဟူသော စကားအရ ဗြဟ္မာကြီးများ ဝက်ဘဝသို့ တိုက်ရိုက် ရောက်နိုင်/မရောက်နိုင်** ။ ။ ရူပါဝစရစုတိယာ အဟေတုရဟိတာ သိယုံ-ကိုထောက် ရူပစုတိနောင် အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ မနှောင်းနိုင် သောကြောင့် -- ဗြဟ္မာကြီးများ ဝက်ဘဝသို့ တိုက်ရိုက်မရောက်နိုင်ပါ။

➢ **နွားသေလျှင် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ နတ်သားဖြစ်နိုင်စွဲ ရှိ/မရှိ** ။ ။

ကာမသွေဝ ပနေတရာ-ကိုထောက်၍ [ကာမအဟိတ်, ဒွိဟိတ်စုတိ ၄-ခုနောင် ကာမပဋိသန္ဓေ ၁၀-ပါး နှောင်းနိုင်သောကြောင့်] နွားသေလျှင် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ နတ်သားဖြစ်နိုင်ခွင့် ရှိပါသည်။

➢ **"လူသေလျှင် လူသာဖြစ်ရမည်"ဟူသော စကား လက်ခံသင့်/မခံသင့်**

➢ **"လူသေ လူဖြစ်"ဟူသောစကားကို မှန်ရာအားဖြင့် မှတ်ဆိုက်/မမှတ်ဆိုက်**

သဗ္ဗာကာမတိဟေတုမှာ-ကိုထောက်၍ တိဟိတ်လူသားသေလျှင် လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ အာလုံးဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ကာမသွေဝပနေတရာ-ကိုထောက်၍ ဒွိဟိတ် အဟိတ်လူသား သေလျှင် ကာမဘုံသားအားလုံး ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် "လူသေလျှင် လူသာ ဖြစ်ရမည်" ဟူသောစကား လက်မခံသင့်ပါ။

* **အသညသတ်စုတိဓနာင်**- ကာမဒွိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ၄-ပါး၊ ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၈-ပါး နှောင်းနိုင်ပါသည်။
* **သုဂတိ/ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်စုတိဓနာင်** = ကာမပဋိသန္ဓေ ၁၀-ပါး၊ (ကာမ ၁၁-ဘုံ)
* **အဟိတ်စုတိ, ဒွိဟိတ် စုတိဓနာင်** = ကာမပဋိသန္ဓေ ၁၀-ပါး။ (ကာမ ၁၁-ဘုံ)
* **ဈာန်မရ ကာမတိဟိတ်ပုဒ္ဓဇဉ် စုတိဓနာင်**- ကာမ ပဋိသန္ဓေ ၁၀-ပါး နှောင်းနိုင်ပါသည်။ ရောက်နိုင်သောဘုံကား-ကာမ ၁၁-ဘုံ ဖြစ်ပါသည်။
* **ဈာန်ရ ကာမတိဟိတ်ပုဒ္ဓဇဉ်စုတိဓနာင်**- မဟဂ္ဂုတ်ပဋိသန္ဓေ ၉-ပါး၊ ရူပ်ပဋိသန္ဓေ ၁-ပါး။ [သုဒ္ဓါဝါသကြဉ် ရူပ ၁၁-ဘုံ၊အရူပ ၄-ဘုံ။]
* **ဈာန်မရ ကာမ သောတာပန်, သကဒါဂါမ်စုတိဓနာင်** = ကာမတိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၄-ပါး နှောင်းနိုင်သည်။ [ရောက်နိုင်သောဘုံကား- ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ။]
* **ဈာန်ရ ကာမ သောတာပန်, သကဒါဂါမ်စုတိဓနာင်** = မဟဂ္ဂုတ်ပဋိသန္ဓေ ၉-ပါး၊ [ဘုံကား- သုဒ္ဓါဝါသ အသညသတ်ကြဉ် ရူပ ၁၀-ဘုံ၊အရူပ ၄-ဘုံ။]
* **ကာမဘုံသား အနာဂါမ်စုတိဓနာင်** = မဟဂ္ဂုတ်ပဋိသန္ဓေ ၉-ပါး၊ [ဘုံကား- သုဒ္ဓါဝါသ အသညသတ်ကြဉ် ရူပ ၁၀-ဘုံ၊အရူပ ၄-ဘုံ။]
* **ပထမဈာန်ဘုံသား တိဟိတ်ပုဒ္ဓဇဉ်စုတိဓနာင်**- သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ-၁၇ ပါး။ [ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊ ဝေဟပ္ဖိုလ်တိုင်အောင်သော ရူပ ၁၀-ဘုံ၊အရူပ ၄-ဘုံ။]

http://www.dhammadownload.com

* **ပထမစျာန်ဘုံသား သောတာပန်, သကဒါဂါမ်စုတိနောင်**= မဟဂ္ဂုတ်ပဋိသန္ဓေ ၉-ပါး၊[ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊သုဒ္ဓါဝါသ အသညသတ်ကြဉ် ရှုပ ၁၀-ဘုံ၊အရူပ ၄-ဘုံ]
* **ပထမစျာန်ဘုံသား အနာဂါမ်စုတိနောင်**= မဟဂ္ဂုတ်ပဋိသန္ဓေ ၉-ပါး၊ [ဘုံကား-အသညသတ်ကြဉ် ရှုပ ၁၅-ဘုံ၊အရူပ ၄-ဘုံ။]
* **ဒုတိယစျာန်ဘုံသား တိဟိတ်ပုထုဇဉ်စုတိနောင်** = ပထမစျာန်ဝိပါက်ကြဉ် သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၁၆-ပါး။ [ရောက်နိုင်သောဘုံကား= ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊ဒုတိယစျာန် ၃-ဘုံ၊တတိယစျာန် ၃-ဘုံ၊ ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံ၊ အရူပ ၄-ဘုံ။]
* **ဒုတိယစျာန်ဘုံသား သောတာပန်, သကဒါဂါမ်စုတိနောင်**= ပထမစျာန်ဝိပါက်ကြဉ် မဟဂ္ဂုတ်ပဋိသန္ဓေ ၈-ပါး။ [ရောက်နိုင်သောဘုံကား= ဒုတိယစျာန် ၃-ဘုံ၊ တတိယစျာန် ၃-ဘုံ၊ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံ၊ အရူပ ၄-ဘုံ။]
* **ဒုတိယစျာန်ဘုံသား အနာဂါမ်စုတိနောင်**= ပထမစျာန်ဝိပါက်ကြဉ် မဟဂ္ဂုတ်ပဋိသန္ဓေ ၈-ပါး။ [ရောက်နိုင်သောဘုံကား= ဒုတိယစျာန် ၃-ဘုံ၊ တတိယစျာန် ၃-ဘုံ၊ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံ၊သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ၊ အရူပ ၄-ဘုံ။]
* **တတိယစျာန်ဘုံသား တိဟိတ်ပုထုဇဉ်စုတိနောင်**= ပ-ဒု-တတိယစျာန်ဝိပါက်ကြဉ် သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၁၄-ပါး။ [ရောက်နိုင်သောဘုံကား= ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊ တတိယစျာန် ၃-ဘုံ၊ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံ၊ အရူပ ၄-ဘုံ။]
* **တတိယစျာန်ဘုံသား သောတာပန်, သကဒါဂါမ်စုတိနောင်**= ပ-ဒု-တ-စျာန်ဝိပါက်ကြဉ် မဟဂ္ဂုတ်ပဋိသန္ဓေ ၆-ပါး။[တတိယစျာန် ၃-ဘုံ၊ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံ၊အရူပ ၄-ဘုံ]
* **တတိယစျာန်ဘုံသား အနာဂါမ်စုတိနောင်** = ပ-ဒု-တ-စျာန်ဝိပါက်ကြဉ် မဟဂ္ဂုတ်ပဋိသန္ဓေ ၆-ပါး။ [တတိယစျာန် ၃-ဘုံ၊ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံ၊သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ၊အရူပ ၄-ဘုံ]
* **ဧဝဟပ္ဖိုလ်ဘုံသား တိဟိတ်ပုထုဇဉ်စုတိနောင်** = ပ-ဒု-တ-စ-စျာန်ဝိပါက်ကြဉ် သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၁၃-ပါး။ [ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံ၊အရူပ ၄-ဘုံ။]
* **ဧဝဟပ္ဖိုလ်ဘုံသား သောတာပန်, သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ်စုတိနောင်** = ပဥ္စမစျာန် ပဋိသန္ဓေ ၁-ပါး [ရောက်နိုင်သောဘုံကား= ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံ]
* **အသညသတ် သုဂတိအဟိတ်ရှုပ်စုတိနောင်** = မဟာဝိပါက် ပဋိသန္ဓေ ၈-ပါး။ [ရောက်နိုင်သောဘုံကား= ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ။]
* **အဝိဟာဘုံသား အနာဂါမ်စုတိနောင်** = ပဥ္စမစျာန်ပဋိသန္ဓေ ၁-ပါး။ [ရောက်နိုင်သောဘုံကား=အတပ္ပါဘုံ၊ သုဒဿာဘုံ၊သုဒဿီဘုံ၊ အကနိဋ္ဌာဘုံ။]
* **အတပ္ပါဘုံသား အနာဂါမ်စုတိနောင်** = ပဥ္စမစျာန်ပဋိသန္ဓေ ၁-ပါး။ [သုဒဿာဘုံ သုဒဿီဘုံ၊အကနိဋ္ဌာဘုံ။] ၊

http://www.dhammadownload.com

ဘင်္ဂစိတ်ဖြစ်ပုံ (နိ-၃၇၀)

၉၉။ ကုန္ဓေဝံ ဂဟိတပဋိသန္ဓိကာနံ ပန ပဋိသန္ဓိနိရောဓာနန္တရတော ပဘုတိ တမေဝါရမ္မဏမာရဗ္ဘ တဒေဝ စိတ္တံ ယာဝ စုတိစိတ္တုပ္ပါဒါ အသတိ ဝိထိစိတ္တုပ္ပါဒေ ဘဝဿ အင်္ဂဘာဝေန ဘဝင်္ဂသန္တတိ သဒ္ဒါတံ မာနသံ အတ္ထောစ္ဆိန္နံ နဒီသောတော ဝိယ ပဝတ္တတိ။

---

* **သုဒဿာဘုံသား အနာဂါမ်စုတိခေနာင်** = ပဉ္စမစျာန်ပဋိသန္ဓေ ၁-ပါး။ [ရောက်နိုင်သော ဘုံကား = သုဒဿီဘုံ၊ အကနိဋ္ဌာဘုံ။]
* **သုဒဿီဘုံသား အနာဂါမ်စုတိခေနာင်** = ပဉ္စမစျာန်ပဋိသန္ဓေ ၁-ပါး။[အကနိဋ္ဌာဘုံ]
* **အာကာ–တိဟိတ်ပုထုဇဉ်စုတိခေနာင်**= ကာမတိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၄-ခု၊အရူပ ပဋိသန္ဓေ ၄-ခု။ [ရောက်နိုင်သောဘုံကား= ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊အရူပ ၄-ဘုံ။]
* **အာကာ–သောတာပန်, သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ်စုတိခေနာင်**= အရူပ ပဋိသန္ဓေ ၄-ခု။ [ရောက်နိုင်သောဘုံကား= အရူပ ၄-ဘုံ။]
* **ဝိညာ– တိဟိတ်ပုထုဇဉ်စုတိခေနာင်** = ကာမတိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၄-ခု၊အထက် အရူပ ပဋိသန္ဓေ ၃-ခု။ [ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊အထက် အရူပ ၃-ဘုံ။]
* **ဝိညာ–သောတာပန်, သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ်စုတိခေနာင်** = အထက် အရူပ ပဋိသန္ဓေ ၃-ခု။ [ရောက်နိုင်သောဘုံကား= အထက် အရူပ ၃-ဘုံ။]
* **အာကိ–တိဟိတ်ပုထုဇဉ် စုတိခေနာင်** = ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ၄-ခု၊ အထက် အရူပ ပဋိသန္ဓေ ၂-ခု။ [ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊အာကိ-ဘုံ၊ နေဝ-ဘုံ။]
* **အာကိ–သောတာပန်, သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ်စုတိခေနာင်** = အထက် အရူပ ပဋိသန္ဓေ ၂-ခု။ [ရောက်နိုင်သောဘုံကား= အာကိ-ဘုံ၊ နေဝ-ဘုံ။]
* **နေဝ–တိဟိတ်ပုထုဇဉ် စုတိခေနာင်**= ကာမတိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၄-ခု၊ နေဝ-ပဋိသန္ဓေ ၁-ခု။ [ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊နေဝသညာနာသညာယတနဘုံ။]
* **နေဝ– သောတာပန်, သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ်စုတိခေနာင်** = နေဝသညာနာသညာယတန ပဋိသန္ဓေ ၁-ပါး။ [ရောက်နိုင်သောဘုံကား= နေဝသညာနာသညာယတနဘုံ]

(စာပိုဒ်-၉၉) ဘင်္ဂစိတ်ဖြစ်ပုံ ။ ။ ပဋိသန္ဓေတည်နေပြီးသော သတ္တဝါတို့မှာ ပဋိသန္ဓေစိတ် ချုပ်ပြီးသည်၏ အခြားမဲ့မှစ၍ ထိုပဋိသန္ဓေ၏အာရုံကိုပင် အာရုံပြု၍ ထို ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် အလားတူစိတ်သည်ပင် စုတိစိတ်ဖြစ်သည့်တိုင်အောင် (ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် ဝိထိစိတ်တို့အကြား၌) ဝိထိစိတ် မဖြစ်ခဲ့သော် ဘင်္ဂကိစ္စတပ်လျက် မြစ်ရေအလျဉ်ကဲ့သို့ ဘဝတစ်လျှောက်လုံး အဆက်မပြတ် အထပ်ထပ်ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

မေး ။ ။ **ဘဝင်စိတ်သည်** (က) မည်သည့်အခါ (ခ) မည်သည့်အခြိန်အထိ (ဂ) မည်သို့ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိနိုင်သည်ကို ဝိထိမုတ်ပိုင်းလာ ကျမ်းရင်းအဆိုအရ ရှင်းပြပါ။

(က) ပဋိသန္ဓေစိတ် ချုပ်ပြီးသည့်အခါ (ခ) စုတိစိတ်ဖြစ်သည်အထိ (ဂ) ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် ဝိထိစိတ်တို့အကြားဌာန် ဝိထိစိတ်မဖြစ်ခဲ့သော် ဘဝင်ကိစ္စတပ်လျက် မြစ်ရေအလျဉ်ကဲ့သို့ ဘဝတစ်လျှောက်လုံး အဆက်မပြတ် အထပ်ထပ်ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိပါသည်

➢ **ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် စုတိစိတ်တို့၏ ကြားကာလဝယ် ဝီထိစိတ်တို့ဖြစ်မပေါ်ခွင့်မရှိသောအခါ ဖြစ်ပေါ်နေသည့်စိတ်** = ဘဝင်စိတ်များ ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။

➢ **ဘဝင်စိတ်တို့ဖြစ်ပုံ အခြေအရာ** ။ ။ ဝိထိစိတ်မဖြစ်ခဲ့သော် ဘဝင်ကိစ္စတပ်လျက် မြစ်ရေအလျဉ်ကဲ့သို့ ဘဝတစ်လျှောက်လုံး အဆက်မပြတ် အထပ်ထပ်ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။

➢ **ပဋိသန္ဓေစိတ် အခိပ္ပါယ်** ။ ။ ရွှေနောက်ဖြစ်သော ဘဝအထူးကို တစ်စပ်တည်းကဲ့သို့ စပ်တက်သည်၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သောစိတ်သည်ပဋိသန္ဓေစိတ် မည်ပါသည်။ (သင်္ဂဟသာဓက) ဘဝန္တရ ပဋိသန္ဓာနဝသေန ပဋိသန္ဓိသခ်ိတံ မာနသံ။

➢ **ဘဝင်စိတ် အခိပ္ပါယ်** ။ ။ ဥပပတ္တိဘဝ၏ မပြတ်ကြောင်းအဖြစ်ဖြင့် မြစ်ရေအလျဉ်ကဲ့သို့ ဝိထိစိတ် မဖြစ်သောအခါ မပြတ်ဖြစ်နေသော စိတ်အစဉ်သည် ဘဝင်စိတ် မည်ပါသည်။ (သင်္ဂဟသာဓက) အသတိ ဝိထိစိတ္တာပ္ပဒေ ဘဝဿ အင်္ဂဘာဝေန ဘဝင်္ဂသန္တတိသခ်ိတံ မာနသံ အဇ္ဇောစ္ဆိန်နံ နဒီသောတော ဝိယ ပဝတ္တတိ။

➢ **စုတိစိတ် အခိပ္ပါယ်** ။ ။ ရွှေလျှောသည်၏အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော ပစ္ဆုပ္ပန်ဘဝ၏အဆုံးဖြစ်သော စိတ်သည် စုတိစိတ် မည်ပါသည်။ (သင်္ဂဟသာဓက) ပရိယောသာနေ စ စဝနဝသေန စုတိစိတ္တံ ဟုတ္တာ နိရုဇ္ဈတိ။

➢ **ဘဝ၏ အစဉ်ခြိန်ဖြစ်သောစိတ်ကား** = ပဋိသန္ဓေစိတ်။ ➢ **အလယ်ခြိန်ဖြစ်သောစိတ်**= ဘဝင်စိတ်နှင့် ဝိထိစိတ်များ ➢ **အဆုံးခြိန်ဖြစ်သောစိတ်**= စုတိစိတ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မြစ်ရေ အယဉ်ကဲ့သို့ အဆက်မပြတ်ဖြစ်တတ်သော တရားများ** ။ ။ ဘဝင်စိတ်များနှင့် စတုဇရုပ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (ဘဝင်္ဂသန္တတိသခ်ိတံ မာနသံ အဇ္ဇောစ္ဆိန်နံ နဒီသောတောဝိယ) [ဝိထိမုတ်စာပိုဒ်-၉၉-] နှင့် (စတုသမုဋ္ဌာနရူပ ကလာပသန္တတိ ကာမလောကေ ဒီပဇလာဝိယ နဒီသောတောဝိယစ) [ရုပ်စာပိုဒ်-၅၅] ထောက်။

➢ **ဧသဆုံးပြီးနောက် မည်သည့်ဘုံဗဟို ပဋိသန္ဓေနှင့်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ထူးကား**

သဗ္ဗာကာမတိဟေတုမှာ-ကိုထောက်၍ ကာမတိဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဈာန်အားလုံး မဂ်ဖိုလ်အားလုံးကို ရနိုင်သူဖြစ်သောကြောင့် သေဆုံးပြီးနောက် မည်သည့်ဘုံမဆို ရောက်နိုင်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

စုတိစိတ်ဖြစ်ပုံဖြေ (နိ-၃၇၁)

၁၀၀။ ပရိယောသာနေ စ စဝနဝသေန စုတိစိတ္တံ ဟုတ္တာ နိရုဇ္ဈတိ။

(နာမ်) သံသရာစက်လည်ပုံ (စုဏ္ဏိယ)

၁၀၁။ တတော ပရဉ္စ ပဋိသန္ဓာဒယော ရထစက္ကမိဝ ယထာက္ကမံ ဧဝ
ပရိဝတ္တန္တာ ပဝတ္တန္တိ။

(နာမ်) သံသရာစက်လည်ပုံဖြေ သင်္ဘဂါထာ (နိ-၃၇၁)

၁၀၂။ ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂဝီထိယော၊ စုတိစေဟ တထာ ဘဝန္တရေ။
ပုန သန္ဓိ ဘဝင်္ဂမိစ္စယံ၊ ပရိဝတ္တတိ စိတ္တသန္တတိ။

(နာမ်) သံသရာစက် ဖြတ်ပုံ (နိ-၃၇၁)

ပဋိသန္ဓိယ ပနေတမဒ္ဒုဝံ၊ အဓိဂန္တာ ပဒမစ္ဆုတံ ဗုဓာ။
သုသမုဒ္ဆိန္နသိနေဟ ဗန္ဓနာ၊ သမမေဿန္တိ စိရာယ သုဗ္ဗတာ။
ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟေ ဝိထိမုတ္တသင်္ဂဟာ ဝိဘာဂေါနာမ
ပဉ္စမော ပရိစ္ဆေဒေါ။

(စာပိုဒ်-၁၀၀) စုတိစိတ်ဖြစ်ပုံ ။ ။ ဘဝအဆုံးဌိလည်း ထိုပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် အလားတူ စိတ်သည်ပင် လက်ရှိပစ္စုပ္ပန်ဘဝမှ ရွှေ့လျောခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် စုတိကိစ္စတပ်၍ ချုပ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၀၁) သံသရာစက်လည်ပုံ ။ ။ စုတိစိတ်ချုပ်ပြီးနောက် ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိ-ဟူသော စိတ်တို့သည် ရထားလှည်းဘီးစက်ပမာ အစဉ်အတိုင်းသာလျှင် အဆက်ဆက် လည်ပတ်လျက် ဖြစ်နေကြပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၀၂) သံသရာစက်ဖြတ်ပုံ /အေးငြိမ်းရာမှန် ဖြတ်နိဗ္ဗာန်သို့ ဓရောက်ရှိနိုင်မည့် နည်းလမ်း ။ ။ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်သည် ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး ကောင်းမွန်သော အကျင့်ရှိပါက ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိတို့၏ မဖြစ်ခြင်းသဘောကို ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍ တဏှာနှောင်အဖွဲ့ကို မဂ်ဉာဏ်ဖြင့်ဖြတ်တောက်လိုက်လျှင် စုတေခြင်း ကင်းရာ နိဗ္ဗာန်သို့ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် ရောက်ရှိပြီး ဝဋ်ဒုက္ခကင်းငြိမ်းရာမှန် မြတ်နိဗ္ဗာန်သို့ ဧကန်ရောက်နိုင်လိမ့်မည် သံသရာစက်ကြီးသည်လည်း ပြတ်သွားတော့မည် ဖြစ်ပါသည်။

ဝိထိမုတ်ပိုင်း သရုပ်ခွဲ ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၆-ရပ်ပိုင်း

အနုသန္ဓေနှင့် ပဋိညာဉ် (နိ-၃၇၁)

၁။ ဧတ္တာဝတာ ဝိဘတ္တာ ဟိ၊ သပ္ပဘေဒပ္ပဝတ္တိကာ။
စိတ္တ စေတသိကာ ဓမ္မာ၊ ရူပံ ဒါနိ ပဝုစ္စတိ။

မာတိကာ (ရူပသင်္ဂဟ ၅-ပါး) (နိ-၃၇၂)

၂။ သမုဒ္ဒေသာ ဝိဘာဂါ စ၊ သမုဌာနာ ကလာပတော။
ပဝတ္တိက္ကမတော စေတိ၊ ပဉ္စဓာ တတ္ထ သင်္ဂဟော။

ရူပသမုဒ္ဒေသ/မဟာဘူတ်နှင့် ဥပါဒါရုပ် (နိ-၃၇၂)

၃။ စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ, စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယရူပန္တိ
ဒုဝိဓမ္မေတံ ရူပံ ဧကာဒသဝိဓေန သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။

(၁) မဟာဘူတ် ၄-ပါး(ဘူတရုပ် ၄-ပါး) (နိ-၃၇၂)

၄။ ကထံ?----
ပထဝီဓာတု, အာပေါဓာတု, တေဇောဓာတု, ဝါယောဓာတု
ဘူတရူပံ နာမ။

(စာပိုဒ်-၂) မာတိကာ ၅-ပါး /ရူပသင်္ဂဟ ၅-ပါး/ပဉ္စဓာ တတ္ထ သင်္ဂဟော-၌ ပဉ္စဓာ သရုပ် ။ ။ (၁) ရူပသမုဒ္ဒေသ=ရုပ်တို့ကို အကျဉ်းချုပ်ပြခြင်း၊ (၂) ရူပဝိဘာဂ=ရုပ်တို့ကို အကျယ်ဝေဖန်ခြင်း၊ (၃) ရူပသမုဌာန=ရုပ်တို့၏ဖြစ်ကြောင်း၊ (၄) ရူပကလာပ=ရုပ်တို့၏ အပေါင်းအစည်း၊ (၅) ရူပပဝတ္တိက္ကမ=ရုပ်တို့၏ ဖြစ်စဉ်။

(စာပိုဒ်-၃) အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ရုပ်နှစ်မျိုးကား

(၁) မဟာဘုတ် (၂) ဥပါဒါရုပ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မှီသာ မှီတတ် မမှီအပ်သော ရုပ်ကား**= ဥပါဒါရုပ် ၂၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မှီလည်း မှီတတ်, မှီလည်း မှီအပ်သော ရုပ်ကား**= မဟာဘုတ် ၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဒုဝိဓမ္မေတံ ရူပံ ဧကာဒသဝိဓေန သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ-၌ ဧကာဒသ-အရကား**

မဟာဘုတ်, ပသာဒရုပ်, ဂေါစရရုပ်, ဘာဝရုပ်, ဟဒယရုပ်, ဇီဝိတရုပ်, အာဟာရရုပ်, ပရိစ္ဆေဒရုပ်, ဝိညတ်ရုပ်, ဝိကာရရုပ်, လက္ခဏရုပ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄) မဟာဘူတ် ၄-ပါးကား ။ ။ ပထဝီဓာတ်=မြေဓာတ်၊အာပေါဓာတ်=ရေဓာတ်၊ တေဇောဓာတ်=မီးဓာတ်၊ ဝါယောဓာတ်=လေဓာတ် တို့ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဥပါဒါရုပ် ၂၄-ပါး

(၂) ပသာဒရုပ် ၅-ပါး (နိ-၃၇၂)

၅။ စက္ခု, သောတ, ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယော ပသာဒရူပံ နာမ။

(၃) ဂေါစရရုပ် ၇-ပါး (ဝိသယရုပ် ၇-ပါး)

၆။ ရူပံ, သဒ္ဒေါ, ဂန္ဓော, ရသော, အာပေါဓာတုဝိဝဇ္ဇိတံ ဘူတတ္တယ သခ်ီတံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဂေါစရရူပံ နာမ။

(၄) ဘာဝရုပ် ၂-ပါး

၇။ ကမ္မဇတ္တံ ပုရိသတ္တံ ဘာဝရူပံ နာမ။

(၅) ဟဒယရုပ် ၁-ပါး

၈။ ဟဒယဝတ္ထု ဟဒယရူပံ နာမ။

➢ **သောက်ရေသန့်၌ ပါဝင်သော ဓာတ်များ** ။ ။ ပထဝီ, အာပေါ, တေဇော, ဝါယောဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မဟာဘူတ်+ဥပါဒါရုပ် အမည်နှစ်မျိုးရ ရုပ်များ** = ပထဝီ, တေဇော, ဝါယောတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဥပါဒါရုပ် ၂၄-ပါးကား** ။ ။ ပသာဒရုပ် ၅-ပါး၊ဂေါစရရုပ် (ဝိသယရုပ်) ၄-ပါး ဘာဝရုပ် ၂-ပါး၊ဟဒယရုပ် ၁-ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ အာဟာရရုပ် ၁-ပါး၊ ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁-ပါး၊ ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါး၊ ဝိကာရရုပ် ၃-ပါး၊ လက္ခဏရုပ် ၄-ပါး၊ပေါင်း ၂၄- ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅) ပသာဒရုပ် ၅-ပါးကား ။ ။ စက္ခုပသာဒရုပ်၊ သောတပသာဒရုပ်၊ ဃာန ပသာဒရုပ်၊ ဇိဝှါပသာဒရုပ်၊ ကာယပသာဒရုပ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၆) ဂေါစရရုပ် (ဝိသယရုပ်) ၇-ပါးကား ။ ။ ရူပါရုံ၊ သဒ္ဒါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ပထဝီ, တေဇော, ဝါယော-ဟုဆိုအပ်သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၌ မပါဝင်သော မဟာဘူတ်** = အာပေါဓာတ်ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သိပ္ပံသုတသိမ်များ ထိတွေ့စမ်းသပ်၍ မရသောရုပ်** = အာပေါ-ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၇) ဘာဝရုပ် ၂-ပါးကား ။ ။ ကမ္မဇဘာဝရုပ်၊ပုရိသဘာဝရုပ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မိန်းမနှင့်ယောကျ်ား ပုံသဏ္ဌာန် ကွဲပြားရခြင်းအကြောင်းရင်းကား** = ကမ္မဇဘာဝရုပ်, ပုမ္ဘာဝရုပ်ကြောင့် မိန်းမနှင့်ယောကျ်ား ပုံသဏ္ဌာန် ကွဲပြားရပါသည်။

(စာပိုဒ်-၈) ဟဒယဝတ္ထုသည် **ဟဒယရုပ်** မည်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(၆) ဇီဝိတရုပ် ၁–ပါး (နိ-၃၇၃)

၉။ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဇီဝိတရုပံ နာမ။

(၇) အာဟာရရုပ် ၁–ပါး

၁၀။ ကဗဠီကာရော အာဟာရော အာဟာရရုပံ နာမ။

၁၁။ ဣတိ စ အဌာရသဝိဓမ္ပေတံ ရုပံ သဘာဝရုပံ, သလက္ခဏရုပံ, နိပ္ဖန္နရုပံ, ရုပရုပံ, သမ္မသနရုပန္တိ စ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။

(၈) ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁–ပါး

၁၂။ အာကာသဓာတု ပရိစ္ဆေဒရုပံ နာမ။

(၉) ဝိညတ်ရုပ် ၂–ပါး

၁၃။ ကာယဝိညတ္တိ, ဝစီဝိညတ္တိ ဝိညတ္တိရုပံ နာမ။

(စာပိုဒ်-၉) ဇီဝိတိန္ဒြေသည် **ဇီဝိတရုပ်** မည်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၀) ကဗဠီကာရ အာဟာရသည် **အာဟာရရုပ်** မည်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၁) **သဘာဝရုပ် ၁၈–ပါး/သလက္ခဏရုပ် ၁၈–ပါး/နိပ္ဖန္နရုပ် ၁၈–ပါး/ရုပရုပ် ၁၈–ပါး/သမ္မသနရုပ် ၁၈–ပါးကား/၅–မည်ရသော ရုပ်များ** ။ ။ မဟာဘုတ် ၄-ပါး၊ ပသာဒရုပ် ၅-ပါး၊ ရုပါရုံ, သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ-ဟူသော ဂေါစရရုပ် ၄-ပါး၊ ဘာဝရုပ် ၂-ပါး၊ဟဒယရုပ် ၁-ပါး၊ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊အာဟာရရုပ် ၁-ပါး၊ပေါင်း ၁၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရုပ်အစစ်ကား** ။ ။ နိပ္ဖန္နရုပ် ၁၈-ပါး ဖြစ်ပါသည်။(ပရမတ်ရုပ်)

➢ **ရုပ်အတူကား** ။ ။ အနိပ္ဖန္နရုပ် ၁၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (ပညတ်ရုပ်)

➢ **ဝိပဿနာ မရှုကောင်းသော ရုပ်** ။ ။ အာကာသဓာတ်၊ဝိညတ်ရုပ် ၂-ခု၊လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ၊ လက္ခဏရုပ် ၄-ခုအားဖြင့် အနိပ္ဖန္နရုပ် ၁၀-ပါး ဖြစ် ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၁၁-ကိုထောက်) ➢ **ဝိပဿနာ ရှုကောင်းသောရုပ်** ။ ။ နိပ္ဖန္နရုပ် ၁၈-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၁၁-နှင့် ဘူတပ္ပသာဒ ဝိသယာ၊ ဘာဝေါ ဟဒယမိစ္စပိ။ ဇီဝိတာဟာရရုပေဟိ၊ အဌာရသဝိဓံ တထာ-တို့ကိုထောက်)

➢ **တစ်ကိုယ်လုံးခွဲ ပျံ့နှံ့၍ တည်သော ရုပ်များ** ။ ။ ကာယပသာဒရုပ်၊ ဘာဝရုပ် ၂-ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၂) အာကာသဓာတ်သည် **ပရိစ္ဆေဒရုပ်** မည်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၃) **ဝိညတ်ရုပ် ၂–ပါးကား** ။ ။ ကာယဝိညတ်, ဝစီဝိညတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(၁၀) ဝိကာရရူပ် ၅–ပါး (နိ-၃၇၃)

၁၄။ ရူပဿ လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ, ဝိညတ္တိဒွယံ ဝိကာရရူပံ နာမ။

(၁၁) လက္ခဏရူပ် ၄–ပါး

၁၅။ ရူပဿ ဥပစယော, သန္တတိ, ဇရတာ, အနိစ္စတာ လက္ခဏရူပံ နာမ။

၁၆။ ဇာတိရူပမေဝ ပနေတ္ထ ဥပစယ သန္တတိနာမေန ပဝုစ္စတီတိ ဧကာဒသဝိဓမ္မေတံ ရူပံ အဋ္ဌဝိသတိဝိဓံ ဟောတိ သရူပဝသေန။

သင်္ဂဟဂါထာများ/နိပ္ပန္နရူပ် ၁၈–ပါးပြ (နိ-၃၇၄)

၁၇။ ကထံ?---

ဘူတပ္ပသာဒ ဝိသယာ၊ ဘာဝေါ ဟဒယမိစ္ဆိပိ။
ဇီဝိတာဟာရရူပေဟိ၊ အဋ္ဌာရသဝိဓံ တထာ။

အနိပ္ပန္နရူပ် ၁၀–ပါးပြ ဂါထာ

ပရိစ္ဆေဒေါ စ ဝိညတ္တိ၊ ဝိကာရော လက္ခဏန္တိ စ။
အနိပ္ပန္နာ ဒသာ စေတိ၊ အဋ္ဌဝိသတိဝိဓံ ဘဝေ။
အယမေတ္ထ ရူပသမုဒ္ဒေသော။

(စာပိုဒ်-၁၄) **ဝိကာရရူပ် ၅–ပါးကား** ။ ။ ရူပဿ လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ, ကာယဝိညတ်, ဝစီဝိညတ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၅) **လက္ခဏရူပ် ၄–ပါးကား** ။ ။ ဥပစယ, သန္တတိ, ဇရတာ, အနိစ္စတာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရူပဿ ၂–ခု အထူး** ။ ။ ရူပဿ လဟုတာ-၌ ရူပဿ-အရ တိဇနိပ္ပန္နရူပ်ကို ယူရပါမည်။ ရူပဿ ဥပစယော-၌ ရူပဿ-အရ နိပ္ပန္နရူပ်ကို ယူရပါမည်။

(စာပိုဒ်-၁၆) **ဇာတိရူပ်** တစ်ခုတည်းကိုပင် သင်္ဂဟ၌ ဥပစယ, သန္တတိ နာမည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲပါသည်။ **အမည်နှစ်မျိုးဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ထားသော ရူပ်** ။ ။ ဇာတိရူပ်။

➢ **ဧကာဒသဝိဓမ္မေတံ ရူပံ–၌ ဧကာဒသ–အရ** ။ ။ မဟာဘူတ်, ပသာဒရူပ်, ဂေါစရရူပ်, ဘာဝရူပ်, ဟဒယရူပ်, ဇီဝိတရူပ်, အာဟာရရူပ်, ပရိစ္ဆေဒရူပ်, ဝိညတ်ရူပ်, ဝိကာရရူပ်, လက္ခဏရူပ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ရှုပဝိဘာဂ (နိ-၃၇၄)

၁၈။ သဗ္ဗဥ္စ ပနေတံ ရူပံ အဟေတုကံ, သပ္ပစ္စယံ, သာသဝံ, သခ်ံတံ, လောကိယံ, ကာမာဝစရံ, အနာရမ္မဏံ, အပ္ပဟာတဗ္ဗမေဝါတိ ဧကဝိဓမ္ပိ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာဒိဝသေန ဗဟုဓာ ဘေဒံ ဂစ္ဆတိ။

(စာပိုဒ်-၁၇) **အဋ္ဌာရသဝိဓံ တထာ-ဌ် အဋ္ဌာရသ-အရ** ။ ။ ဘူတရူပ် ၄-ပါး၊ ပသာဒရုပ် ၅-ပါး၊ရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ-ဟူသော ဝိသယရုပ် ၄-ပါး၊ ဘာဝရုပ် ၂-ပါး၊ ဟဒယရုပ် ၁-ပါး၊ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊အာဟာရရုပ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၁၈-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အနိပ္ပန္နာ ဒသာ စေတိ-ဌ် ဒသ-အရ/အနိပ္ပန္နရှုပ် ၁၀-ပါးကား** ။ ။ ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁-ပါး၊ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါး၊လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ-ဟူသော ဝိကာရရုပ် ၃ ပါး၊လက္ခဏရုပ် ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၁၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၈) **သဗ္ဗဥ္စ ပနေတံ ရူပံ အဟေတုကံ သပ္ပစ္စယံ-ဌ် သပ္ပစ္စယ-အရ ရှုပ် ၂၈-ပါးလုံး ဖြစ်ထိုက်/မဖြစ်ထိုက်** ။ ။ လက္ခဏရူပါနိ နကုတောစိ ဇာယန္တိ-ကိုထောက်၍ သပ္ပစ္စယ-အရ ရုပ် ၂၈-ပါးလုံး မဖြစ်ထိုက်ပါ၊ လက္ခဏရုပ်မှကြွင်းသော ၂၄-ပါးသာ ဖြစ်ထိုက်ပါသည်။

➢ **သဗ္ဗဥ္စ ပနေတံ ရူပံ အဟေတုကံ သပ္ပစ္စယံ-ဌ် သပ္ပစ္စယ-အရတွင် မပါဝင်နိုင်သော ရှုပ်ကား** ။ ။ လက္ခဏရူပါနိ နကုတောစိ ဇာယန္တိ-ကိုထောက်၍ လက္ခဏရုပ် ၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရှုပ်ဟူသမျှသည် အကုသိုလ်ကိလေသာကဲ့သို့ ပယ်အပ်သောတရား ဟုတ်/မဟုတ်** ။ ။ သဗ္ဗဥ္စ ပနေတံ ရူပံ (ပ) အပ္ပဟာတဗ္ဗမေဝ-ကိုထောက်၍ မဟုတ်ပါ။

➢ **ရှုပ်တရားအားလုံးတို့၏ ရနိုင်သော အမည် (၈)မျိုး** ။ ။ အဟေတုက, သပ္ပစ္စယ, သာသဝ, သခ်ံတ, လောကိယ, ကာမာဝစရ, အနာရမ္မဏ,အပ္ပဟာတဗ္ဗတို့ ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ မြတ်စွာဘုရား၏ ရွှေကိုယ်တော်သည် လောကီ / လောကုတ္တရာ နှစ်မျိုးတို့တွင် မည်သည့်အရာဖြစ်နိုင်သည်ကို ပါဠိသာဓက အထောက်ပြ ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ ။ ။ သဗ္ဗဥ္စ ပနေတံ ရူပံ (ပ) လောကိယံ-ကိုထောက်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ ရွှေကိုယ်တော်သည် လောကီ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဦးနှောက်က သိသည်-ဟု ဆိုလာလျှင် လက်စံနိုင်/မစံနိုင်** ။ ။ (စာပိုဒ်-၁၈) ကိုထောက်၍ အနာရမ္မဏဖြစ်သော ရုပ်သည် အာရုံကို မယူနိုင်သောကြောင့် ဦးနှောက်က သိသည်-ဟု ဆိုလာလျှင် လက်မခံနိုင်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

အဇ္ဇတ္တိကရုပ် ဗာဟိရရုပ် (နိ-၃၇၅)

၁၉။ ကထံ? ---

ပသာဒသခ်ါတံ ပဉ္စဝိမေ္ပိ အဇ္ဇတ္တိကရူပံ နာမ၊ ဣတရံ ဗာဟိရရူပံ

ဝတ္ထုရုပ် အဝတ္ထုရုပ်

၂၀။ ပသာဒ ဟဒယ သခ်ါတံ ဆဗ္ဗိမေ္ပိ ဝတ္ထုရူပံ နာမ၊ ဣတရံ အဝတ္ထုရူပံ။

ဒွါရရုပ် အဒွါရရုပ်

၂၁။ ပသာဒ ဝိညတ္တိ သခ်ါတံ သတ္တဝိမေ္ပိ ဒွါရရူပံ နာမ၊ ဣတရံ အဒွါရရူပံ။

(စာပိုဒ်-၁၉) အဇ္ဇတ္တိကရုပ် ၅–ပါးကား ။ ။ ပသာဒရုပ် ၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဗာဟိရရုပ် ၂၃–ပါးကား** ။ ။ မဟာဘုတ် ၄-ပါး၊ရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ-ဟူသော ဂေါစရရုပ် ၄-ပါး၊ ဘာဝရုပ် ၂-ပါး၊ ဟဒယရုပ် ၁-ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ အာဟာရရုပ် ၁-ပါး၊ ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁-ပါး၊ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါး၊လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ-ဟူသော ဝိကာရရုပ် ၃-ပါး၊လက္ခဏရုပ် ၄-ပါး၊ပေါင်း ၂၃-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ခန္ဓာကိုယ်အား ကျေးဇူးများသော ရုပ်ကား** ။ ။ အဇ္ဇတ္တိကရုပ် ၅-ပါး (ဝါ)ပသာဒရုပ် ၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၀) ဝတ္ထုရုပ် (စိတ်, စေတသိက်တို့၏ မှီရာဖြစ်သော ရုပ်) **၆–ပါးကား**

ပသာဒရုပ် ၅-ပါး၊ ဟဒယရုပ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၆-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **အဝတ္ထုရုပ် ၂၂–ပါးကား** ။ ။ မဟာဘုတ် ၄-ပါး၊ရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ-ဟူသော ဂေါစရရုပ် ၄-ပါး၊ ဘာဝရုပ် ၂-ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊အာဟာရရုပ် ၁-ပါး၊ ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁-ပါး၊ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါး၊လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ-ဟူသော ဝိကာရရုပ် ၃-ပါး၊လက္ခဏရုပ် ၄-ပါး၊ပေါင်း ၂၂-ပါးဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၁) ဒွါရရုပ် (အကြောင်းရုပ်) **၇–ပါးကား** ။ ။ ပသာဒရုပ် ၅-ပါး၊ ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါး၊ ပေါင်း ၇-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **အဒွါရရုပ် ၂၁–ပါးကား** ။ ။ မဟာဘုတ် ၄-ပါး၊ရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ-ဟူသော ဂေါစရရုပ် ၄-ပါး၊ ဘာဝရုပ် ၂-ပါး၊ ဟဒယရုပ် ၁-ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ အာဟာရရုပ် ၁-ပါး၊ ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁-ပါး၊ လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ-ဟူသော ဝိကာရရုပ် ၃-ပါး၊လက္ခဏရုပ် ၄-ပါး၊ပေါင်း ၂၁-ပါးဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဣန္ဒြိယရုပ် အနိန္ဒြိယရုပ် (နိ-၃၇၅)

၂၂။ ပသာဒ ဘာဝ ဇီဝိတသခ်ါတံ အဌဝိဓမ္ပိ ဣန္ဒြိယရူပံ နာမ၊ ဣတရံ အနိန္ဒြိယရူပံ။

ဩဋ္ဌာရိကရုပ်စသည်နှင့် သုခုမရုပ် စသည်များ

၂၃။ ပသာဒ ဝိသယ သခ်ါတံ ဒွါဒသဝိဓမ္ပိ ဩဋ္ဌာရိကရူပံ, သန္တိကေရူပံ သပ္ပဋိဃရူပဥ္စ၊ ဣတရံ သုခုမရူပံ, ဒူရေရူပံ, အပ္ပဋိဃရူပဥ္စ။

➢ **ဥပပတ္တိဒွါရရုပ်ကား** ။ ။ ပဥ္စဒွါရိကဝီထိစိတ်တို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ပသာဒရုပ် ၅-ခုသည် ဥပပတ္တိဒွါရရုပ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကမ္မဒွါရရုပ်ကား** ။ ။ ကာယကံ, ဝစီကံတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ဝိညတ်ရုပ် ၂-ခုသည် ကမ္မဒွါရရုပ် ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၂) **ဣန္ဒြိယရုပ်** (အစိုးရသော ရုပ်) **၈-ပါးကား** ။ ။ ပသာဒရုပ် ၅-ပါး၊ ဘာဝရုပ် ၂-ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **အနိန္ဒြိယရုပ် ၂၀-ကား** ။ ။ မဟာဘုတ် ၄-ပါး၊ရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ-ဟူသော ဂေါစရရုပ် ၄-ပါး၊ ဟဒယရုပ် ၁-ပါး၊ အာဟာရရုပ် ၁-ပါး၊ ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁-ပါး၊ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါး၊လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ-ဟူသော ဝိကာရရုပ် ၃-ပါး၊ လက္ခဏရုပ် ၄-ပါး၊ပေါင်း ၂၀-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဣန္ဒြိယရုပ်သာမည်၍ သပ္ပဋိဃရုပ် မမည်သောတရား** = ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ ဘာဝရုပ် ၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သပ္ပဋိဃရုပ်သာ မည်၍ ဣန္ဒြိယရုပ် မမည်သော တရား** = ရူပ, သဒ္ဒ, ဂန္ဓ, ရသ, ပထဝီ, တေဇော, ဝါယော-ဟူသော ဝိသယရုပ် ၇-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၃) **ဩဋ္ဌာရိကရုပ်** (ရုပ်ကြမ်း) **သန္တိကေ**(အနီး)ရုပ် **သပ္ပဋိဃ**(ထိခိုက်တတ်သော) **ရုပ် ၁၂-ပါးကား** ။ ။ ပသာဒရုပ် ၅-ပါး၊ ဝိသယရုပ် ၇-ပါး၊ ပေါင်း ၁၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သုခုမရုပ်** (သိမ်မွေ့သောရုပ်/ရုပ်နု) **ဒူရေရုပ်** (အဝေးရုပ်) **အပ္ပဋိဃရုပ်** (မထိခိုက်တတ်သော ရုပ်) **၁၆-ပါးကား** ။ ။ အာပေါ၊ ဣတ္ထိန္ဒြေ၊ ပုရိသိန္ဒြေ၊ ဟဒယရုပ်၊ ဇီဝိတရုပ်၊ အာဟာရရုပ်၊ ပရိစ္ဆေဒရုပ်၊ ကာယဝိညတ်၊ ဝစီဝိညတ်၊ ရူပဿ လဟုတာ၊ မုဒုတာ၊ ကမ္မညတာ၊ ဥပစယ၊ သန္တတိ၊ဇရတာ၊ အနိစ္စတာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဥပါဒိန္နရှုပ် အနုပါဒိန္နရှုပ် (နိ-၃၇၆)

၂၄။ ကမ္မဇံ ဥပါဒိန္နရူပံ၊ ဣတရံ အနုပါဒိန္နရူပံ။

သနိဒဿနရှုပ် အနိဒဿနရှုပ်

၂၅။ ရူပါယတနံ သနိဒဿနရူပံ၊ ဣတရံ အနိဒဿနရူပံ။

ဂေါစရဂ္ဂါဟိရှုပ် အဂေါစရဂ္ဂါဟိကရှုပ်

၂၆။ စက္ခာဒိဒွယံ အသမ္ပတ္တဝသေန, ဃာနာဒိတ္တယံ သမ္ပတ္တဝသေနာတိ ပဉ္စဝိဓမ္ပိ ဂေါစရဂ္ဂါဟိကရူပံ၊ ဣတရံ အဂေါစရဂ္ဂါဟိကရူပံ။

(စာပိုဒ်-၂၄) **ဥပါဒိန္နရှုပ် ၁၈–ပါးကား/ကမ္မဇံ ဥပါဒိန္နရှုပ်–ဝယ် ကမ္မဇံ–၌ ဇ–အရ/ ကမ္မဇ အရကား** ။ ။ ဟဒယရုပ် ၁-ပါး၊ ဣန္ဒြိယရုပ် ၈-ပါး၊ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ အာကာသ ဓာတ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၁၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။(စာပိုဒ်-၃၇/၄၁)

➢ **အနုပါဒိန္နရှုပ် ၁၀–ပါးကား** ။ ။ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏ(မယူအပ်သေးသော ရုပ်တို့ ကို ယူခြင်း) နည်းဖြင့် သဒ္ဒရုပ် ၁-ပါး၊ ဝိကာရရုပ် ၅-ပါး၊ လက္ခဏရုပ် ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၁၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ [ဂဟိတဂ္ဂဟဏနည်းအားဖြင့် အနုပါဒိန္နရုပ် (၁၉)ပါး ရှိသည်။]

➢ **ကမ္မဇံ ဥပါဒိန္နရှုပ်–ဝယ် ကမ္မဇံ–၌ ကံ–အရကား** ။ ။ အကုသိုလ်ကံ ၁၂-ပါး၊ မဟာကုသိုလ်ကံ ၈-ပါး၊ ရူပါဝစရကုသိုလ်ကံ ၅-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အနုပါဒိန္နသာပြစ်၍ ဥပါဒိန္န မပြစ်နိုင်သောရှုပ်များကား** = သဒ္ဒ၊ ဝိညတ်ဒွေး လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဥပါဒိန္န–အနုပါဒိန္န ၂–ပါးစုံ မပြစ်နိုင်သော ရှုပ်များကား** = လက္ခဏရုပ် ၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၂၄/၃၈/၃၉/၄၀/၄၂-တို့ကိုထောက်)

(စာပိုဒ်-၂၅) **သနိဒဿနရှုပ်** (မျက်စိဖြင့် မြင်ကောင်းသောရုပ်) ကား ။ ။ ရူပါရုံ ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **အနိဒဿနရှုပ်** (မျက်စိဖြင့် မမြင်ကောင်းသောရုပ်) **များကား** = ရူပါရုံမှကြွင်းသော ရုပ် ၂၇-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၆) **ဂေါစရဂ္ဂါဟိကရှုပ် ၅–ပါးကား** ။ ။ ပသာဒရုပ် ၅-ပါးသည် ဂေါစရဂ္ဂါဟိက ရုပ် (အာရုံကိုယူတတ်သောရုပ်) မည်ပါသည်။ ကြွင်းသော ရုပ် ၂၃-ပါးသည် အဂေါစရဂ္ဂါဟိရုပ် မည်ပါသည်။

➢ **အသမ္ပတ္တဂေါစရဂ္ဂါဟိကရှုပ်ကား** ။ ။ စက္ခုပသာဒ, သောတပသာဒ-တို့သည် မရောက်သည်၏အစွမ်းဖြင့် အာရုံကို ယူတတ်သောကြောင့် အသမ္ပတ္တဂေါစရဂ္ဂါဟိကရုပ် မည်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အဝိနိဗ္ဘောဂရှုပ် ဝိနိဗ္ဘောဂရှုပ် (နိ-၃၇၇)

၂၇။ ဝဏ္ဏော, ဂန္ဓော, ရသော, ဩဇာ, ဘူတစတုက္ကဥ္စေတိ အဌဝိဓမ္ပိ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပံ၊ ကူတရံ ဝိနိဗ္ဘောဂရူပံ။

➢ **သမ္ပတ္တဂေါစရဂ္ဂါဟိကရှုပ်** ။ ။ ဃာနပသာဒ, ဇိဝှါပသာဒ, ကာယပသာဒ-တို့သည် ရောက်သည်၏အစွမ်းဖြင့် အာရုံကို ယူတတ်သောကြောင့် သမ္ပတ္တဂေါစရဂ္ဂါဟိကရုပ် မည်ပါသည်။

မေး ။ ။ ပသာဒရုပ်(၅)ပါးသည် အဘယ့်ကြောင့် **ဂေါစရဂ္ဂါဟိကရှုပ်** မည်ပါသနည်း? သင်္ဂဟကျမ်းလာအတိုင်း ခွဲခြားဖြေဆိုပါ။

ဖြေ ။ ။ စက္ခုပသာဒ, သောတပသာဒ ၂-ပါးသည် မရောက်သည်၏အစွမ်းအားဖြင့် အာရုံကို ယူတတ်သောကြောင့်၎င်း၊ ဃာနပသာဒ, ဇိဝှါပသာဒ, ကာယပသာဒ-၃-ပါးသည် ရောက်သည်၏အစွမ်းအားဖြင့် အာရုံကို ယူတတ်သောကြောင့်၎င်း ဂေါစရဂ္ဂါဟိကရုပ် မည်ပါသည်။

➢ **ဂေါစရဂ္ဂါဟိကရှုပ်တို့၏ အာရုံယူပုံ အထူး** ။ ။ စက္ခု, သောတ နှစ်ပါးသည် အသမ္ပတ္တ (မရောက်အပ်သော) အာရုံကို ယူပါသည်။ ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယ သုံးခုသည် သမ္ပတ္တ (ရောက်အပ်သော) အာရုံကို ယူပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

➢ **မျက်စိဖြင့် မြင်သိစိတ်ဖြစ်ပုံနှင့် နှာခေါင်းဖြင့် နံသိစိတ်ဖြစ်ပုံတို့၏ ထူးခြားပုံ** မျက်စိဖြင့် မရောက်သော အာရုံကိုယူ၍ မြင်သိစိတ်ဖြစ်ပါသည်။ နှာခေါင်းဖြင့် ရောက်သောအာရုံကိုယူ၍ နံသိစိတ်ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၇) **အဝိနိဗ္ဘောဂရှုပ်** (တစ်ခုစီ ခွဲခြား၍ မရကောင်းသောရုပ်) **များကား/ ယစုစေတ်တွင် သိပ္ပံရှင်များ တီထွင်ထားသည့် စေတ်မီဆန်းပြား ပစ္စည်းများတွင် ရှောင်ကြဉ်မရ ပါဝင်သည့် ရှုပ်တရားများ**

➢ **စေတ်မီဒုံးကျည်လက်နက်များဖြင့် ဖြိုစွဲသော်လည်း တစ်စစီ မပြိုကွဲနိုင်သော ရှုပ်တရားများ** ။ ။ ဝဏ္ဏော ဂန္ဓော ရသော ဩဇာ ဘူတစတုက္ကဥ္စေတိ အဌဝိဓမ္ပိ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပံ-ဟု ဆိုသောကြောင့် [သင်္ဂဟ] မည်သည့်အရပ်၌မှ အချင်းချင်း သီးခြားခွဲခြင်းသဘော မရှိသောကြောင့် [ဋီကာကျော်] ဝဏ္ဏ, ဂန္ဓ, ရသ, ဩဇာ(အာဟာရ), ဘူတရုပ် ၄-ပါး၊ပေါင်း၈-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဝိနိဗ္ဘောဂရှုပ်**(တစ်ခုစီ ခွဲဖျက်၍ ရကောင်းသော ရုပ်)**များကား** ။ ။ ပသာဒ ရုပ် ၅-ပါး၊သဒ္ဒရုပ် ၁-ပါး၊ဘာဝရုပ် ၂-ပါး၊ဟဒယရုပ် ၁-ပါး၊ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ပရိစ္ဆေဒ ရုပ် ၁-ပါး၊ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါး၊လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ-ဟူသော ဝိကာရရုပ် ၃ ပါး၊ လက္ခဏရုပ် ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၂၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၃၇၇)

၂၈။ ဣစ္စေဝမဌဝီသတိ- ဝိဓမ္ပိ စ ဝိစက္ခဏာ။
အဇ္ဈတ္တိကာဒိဘေဒေန၊ ဝိဘဇန္တိ ယထာရဟံ။
အယမေတ္ထ ရူပဝိဘာဂေါ။

ရူပသမုဋ္ဌာနနယ (နိ-၃၇၇)

ရုပ်ဖြစ်ကြောင်းတရား ၄-ပါး

၂၉။ ကမ္မံ, စိတ္တံ, ဥတု, အာဟာရော စေတိ စတ္တာရိ ရူပသမုဋ္ဌာနာနိ နာမ။

(ကောင်း/ဆိုးနှစ်တန်) ကံ အကြောင်းတရားက ရုပ်ကိုဖြစ်စေပုံ

၃၀။ တတ္ထ ကာမာဝစရံ, ရူပါဝစရဥ္စေတိ ပဥ္စဝီသတိဝိဓမ္ပိ ကုသလာ ကုသလကမ္မမဘိသင်္ခံတံ အဇ္ဈတ္တိကသန္တာနေ ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပံ ပဋိသန္ဓိမုပါဒါယ ခဏေ ခဏေ သမုဋ္ဌာပေတိ။

(စာပိုဒ်-၂၈) ဥပစယ သန္တတိ ပါဝင်သည့် ရုပ်တို့၏ အမည်စာရင်းကို ရူပဝိဘာဂ အနေဖြင့် ဝေပန်ပုံ ။ ။ ဗာဟိရ, အဝတ္ထု, အဒ္ဒါရ, အနိန္ဒြိယ, သုခုမ, ဒူရ, အပ္ပဋိယ, အနုပါဒိန္န, အနိဒဿန, အဂေါစရဂ္ဂါဟိက, ဝိနိဗ္ဘောဂ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၉) ရုပ်ဖြစ်ကြောင်းတရား ၄-ပါးကား ။ ။ ကံ, စိတ်, ဥတု, အာဟာရ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကမ္မ-အရ** ။ ။ ကာမာဝစရံ ရူပါဝစရဥ္စေတိ ပဥ္စဝီသတိဝိဓမ္ပိ ကုသလာကုသလ ကမ္မမဘိသင်္ခံတံ-ကိုထောက်၍ ကာမကုသိုလ်ကံ ၈-ပါး၊အကုသိုလ်ကံ ၁၂-ပါး၊ ရူပါဝစရ ကုသိုလ်ကံ ၅-ပါးတို့ကို ယူရပါမည်။

➢ **စိတ္တ-အရ** ။ ။ အရူပဝိပါက ဒ္ဝိပဥ္စဝိညာဏဝဇ္ဇိတံ ပဥ္စသတ္တတိဝိဓမ္ပိ စိတ္တံ-ကို ထောက်၍ အရူပဝိပါက် ၄-ပါး၊ ဒွေးပဥ္စဝိညာဉ် ၁၀-ကြဉ် ကျန် ၇၅-ပါးသော စိတ်တို့ ကို ယူရပါမည်။

➢ **ဥတု-အရ** ။ ။ သီတုဏ္ဍောတု သမညာတာ တေဇောဓာတု-ကိုထောက်၍ သီတဥတု, ဥဏ္ဍဥတု-ဟုဆိုအပ်သော တေဇောဓာတ်ကို ယူရပါမည်။

➢ **အာဟာရ-အရ** ။ ။ ဩဇာသင်္ခါတော အာဟာရော-ကိုထောက်၍ ဩဇာကို ယူရပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

စိတ်က ရှုပ်ကိုဖြစ်စေပုံ (နိ-၃၇၇)

၃၁။ အရူပဝိပါက ဒွိပဥ္စဝိညာဏဝဇ္ဇိတံ ပဥ္စသတ္တတိဝိဓမ္ပိ စိတ္တံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ ပဌမဘဝင်မုပါဒါယ ဇာယန္တမေဝ သမုဋ္ဌာပေတိ။

(စာပိုဒ်-၃၀) **ကံ-ဟူသော အကြောင်းတရားက ရှုပ်ကိုဖြစ်စေပုံ** ။ ။ ကာမာဝစရကုသိုလ်, အကုသိုလ် စေတနာ-၂၀၊ ရူပါဝစရကုသိုလ် စေတနာ ၅-ပါး၊ ပေါင်း ၂၅-ပါးသော ပြုစီမံအပ်ပြီး ဖြစ်စေအပ်ပြီးသော ကုသိုလ် အကုသိုလ် စေတနာကံသည် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏမှစ၍ ဥပါဒ်, ဌီ, ဘင်-ဟုဆိုအပ်သော ခဏတိုင်း ခဏတိုင်းမှာ ကမ္မဇရုပ်ကို ဖြစ်စေပါသည်။

➢ **ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပံ-၌ ကမ္မ-အရ** ။ ။အကုသိုလ်ကံ ၁၂-ပါး၊ မဟာကုသိုလ်ကံ ၈-ပါး၊ ရူပကုသိုလ်ကံ ၅-ပါး၊ ပေါင်း ၂၅-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကံ အမည်ရသောကုသိုလ်** ။ ။ လောကီကုသိုလ် ၁၇-ခု ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကံ အမည်မရသော ကုသိုလ်** ။ ။ လောကုတ္တရာကုသိုလ် ၄-ခု ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကမ္မဇရှုပ်အား မဖြစ်စေနိုင်သော ကုသိုလ်** ။ ။ အရူပကုသိုလ် ၄-ခု။

➢ **အကြောင်းတရား ချုပ်ပြီးမှသာ ဖြစ်သော ရှုပ်** ။ ။ ကမ္မဇရုပ် ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၁) **စိတ်ဟူသော အကြောင်းတရားက ရှုပ်ကိုဖြစ်စေပုံ** ။ ။ အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ ဒွေးပဥ္စဝိညာဉ် ၁၀-ကြဉ်သော စိတ် ၇၅-ပါးသည် ပဋိသန္ဓေနောင် ပထမဘဝင် စိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏမှစ၍ စိတ်၏ဥပါဒ်ခဏတိုင်းမှာ ရုပ်ကိုဖြစ်စေပါသည်။

➢ **စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ-၌ စိတ္တ-အရ** ။ ။ အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ ဒွေးပဥ္စဝိညာဉ် ၁၀၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သော စိတ် ၇၅-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဥပါဒ်ခဏ၌ဖြစ်သော ရှုပ်** ။ ။ စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဌီခဏ၌ဖြစ်သော ရှုပ်** ။ ။ ဥတုဇရုပ်, အာဟာရဇရုပ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အကြောင်းတရား၏ ဖြစ်ဆဲဥပါဒ်ခဏ၌သာ ဖြစ်သော ရှုပ်** ။ ။ စိတ္တဇရုပ်။

➢ **အကြောင်းတရား၏ ဌီခဏ၌သာ ဖြစ်သော ရှုပ်** ။ ။ ဥတုဇရုပ်, အာဟာရဇရုပ်

➢ **ခဏ ၃-ပါး၌ဖြစ်သော ရှုပ်** ။ ။ ကမ္မဇရုပ်။

➢ **နာမ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရှုပ်** ။ ။ ကမ္မဇရုပ်, စိတ္တဇရုပ်။ (၃၀/၃၁-ထောက်)

➢ **ရှုပ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရှုပ်** ။ ။ ဥတုဇရုပ်, အာဟာရဇရုပ် (၃၅/၃၆-ထောက်)

➢ **ရှုပ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော နာမ်** = ကံ-ဟူသော စေတနာနှင့် စိတ်။

➢ **ရှုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သော ရှုပ်များ** ။ ။ တေဇောဓာတ်နှင့် ဩဇာ-ဟုဆိုအပ်သော အာဟာရရုပ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၃၅/၃၆)ထောက်။

http://www.dhammadownload.com

ဣရိယာပုထ်ကိုလည်း နိုင်စေပုံ (နိ-၃၇၇)

၃၂။ တတ္ထ အပ္ပနာဇဝနံ ဣရိယာပထမ္ပိ သန္ဓာမေတိ။

ဝိညတ်ကိုလည်း ဖြစ်စေပုံ (နိ-၃၇၈)

၃၃။ ဝေါဋ္ဌပ္ပန ကာမာဝစရဇဝနာဘိညာ ပန ဝိညတ္တိမ္ပိ သမုဋ္ဌာပေန္တိ။

ရယ်ရွှင်မှုကိုလည်း ဖြစ်စေပုံ

၃၄။ သောမနဿဇဝနာနိ ပနေတ္ထ တေရသ ဟသနမ္ပိ ဇနေန္တိ။

➤ **ရုပ်၏ အကြောင်းဖြစ်သော ရုပ်** ။ ။ သီတဥတု, ဥဏှဥတု-ဟု ဆိုအပ်သော တေဇောဓာတ်နှင့် ဩဇာ-ဟုဆိုအပ်သော အာဟာရရုပ်။ (၃၅/၃၆-ထောက်)

➤ **ရုပ်၏ အကျိုးဖြစ်သော ရုပ်** ။ ။ ဥတုဇရုပ် ၁၃-ပါး၊ အာဟာရဇရုပ် ၁၂-ပါး။ [သဒ္ဒါလဟုတာဒိတ္တယ၊ အဝိနိဘ္ဘောဂရုပ် ၈-ခု၊ အာကာသဓာတ်-ဟူသော ဥတုဇရုပ် ၁၃-ပါး။ လဟုတာဒိတ္တယ၊ အဝိနိဘ္ဘောဂရုပ် ၈-ခု၊ အာကာသဓာတ်ဟူသော အာဟာ ရဇရုပ် ၁၂-ပါး-တို့ ဖြစ်ပါသည်။]

(စာပိုဒ်-၃၂) ဣရိယာပုထ်ကို နိုင်စေတတ်(ထောက်ပံ့တတ်)သော စိတ်ကား

အပ္ပနာဇော ၂၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဣရိယာပုထ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ်များကား** ။ ။ ဝုဋ္ဌော၊ ကာမဇော ၂၉ ပါး၊ အဘိညာဉ်ဒွေး၊ ပေါင်း ၃၂-ပါးဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၃) ဝိညတ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သော စိတ်များ ။ ။ ဝုဋ္ဌော၊ ကာမဇော ၂၉-ပါး၊ အဘိညာဉ်ဒွေးတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်း ၃၂-ပါးသည် ဝိညတ်ကိုလည်း ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်၊ရုပ်ကိုလည်း ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်၊ဣရိယာပုထ်ကိုလည်း ခိုင်စေနိုင်သည်။

➤ **သတ္တဝါများ ဧနေဇဉ် သွားလာလှုပ်ရှားနိုင်ရန်နှင့် စကားပြောဆိုနိုင်ရန် ဖြစ်စေနိုင်သော စိတ်များ** ။ ။ ဝုဋ္ဌော၊ ကာမဇော ၂၉-ပါး၊အဘိညာဉ်ဒွေး-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၄) ရယ်ရွှင်မှုကို ဖြစ်စေနိုင်သော စိတ်များ/ တေရသ ဟသနမ္ပိ ဇနေန္တိ-၌ တေရသ-အရ ။ ။ လောဘမူသောမနဿဇော ၄-ပါး၊ဟသိတုပ္ပါဒ်ဇော ၁-ပါး၊ မဟာကုသိုလ် သောမနဿဇော ၄-ပါး၊ မဟာကြိယာ သောမနဿဇော ၄-ပါး အားဖြင့် သောမနဿဇော ၁၃-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ ယင်း ၁၃-ပါးသည် ရယ်ရွှင်ခြင်းကိုလည်း ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်၊ ရုပ်ကိုလည်း ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်၊ ဣရိယာပုထ်ကိုလည်း ခိုင်စေနိုင်ပါသည်၊ ဝိညတ်ကိုလည်း ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

➤ **ရုပ်သက်သက်ကိုသာ ဖြစ်စေသောစိတ်** (ရုပ်သာမညကို ဖြစ်စေသောစိတ်) မနောဓာတ် ၃-ခု၊ တဒါရုံ ၁၁-ပါး၊ ရူပဝိပါက် ၅-ပါး၊ ပေါင်း ၁၉-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဥတ္တုက(ရှုပ်က) ရှုပ်ကို ဖြစ်စေပုံ (နိ-၃၇၈)

၃၅။ သီတုဏှောတု သမညာတာ တေဇောဓာတု ဠိတိပွတ္တာဝ
ဥတုသမုဋ္ဌာနရူပံ အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓါ စ ယထာရဟံ သမုဋ္ဌာပေတိ။

➤ **ရှုပ်, ဣရိယာပုထ် နှစ်မျိုးကို ဖြစ်စေသောစိတ်** = အပွနာဇော ၂၆-ပါး။

➤ **ရှုပ်, ဣရိယာပုထ်, ဝိညတ် ၃–မျိုးလုံးကို ဖြစ်စေသောစိတ်** ။ ။ ဝုဋ္ဌော၊ ကာမ ဇော ၂၉-ပါး၊ အဘိညာဉ်ဒွေး-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ရှုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သော စိတ်** ။ ။ အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊ ရဟန္တာတို့၏ စုတိဖြစ်ပါသည်။

➤ **ရှုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သော စိတ်** ။ ။ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ကြဉ် ကာမစိတ် ၄၄-ပါး၊ အရူပဝိပါက် ၄-ခုကြဉ် မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၂၃-ပါး၊ လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး+၇၅။

➤ **ရှုပ်, ဣရိယာပုထ်, ဝိညတ် ၃–ပါးစုံတို့ကိုသာ ဖြစ်စေနိုင်သောစိတ်** ။ ။ ဝုဋ္ဌော ကာမဇဝေက္ခာဇော ၁၄-ခု၊ ဒေါသမူဇော ၂-ခု၊ အဘိညာဉ်ဒွေး-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ရှုပ်, ဣရိယာပုထ်, ဝိညတ် ၃–မျိုးလုံးကို မဖြစ်စေသော စိတ်** ။ ။ အရူပ ဝိပါက် ၄-ခု၊ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀ တို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ရှုပ်, ဣရိယာပုထ်, ဝိညတ်, ရယ်ရွှင်ခြင်းကို ဖြစ်စေသောစိတ်** ။ ။ လောဘမူ သောမနဿဇော ၄-ပါး၊ဟသိတုပ္ပါဒ်ဇော ၁-ပါး၊မဟာကုသိုလ် သောမနဿဇော ၄-ပါး၊ မဟာကြိယာ သောမနဿဇော ၄-ပါး-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဟာသဖြစ်ကြောင်း စိတ်အစဝေါင်းကို ပုဂ္ဂိုလ်အားလျော်စွာ ခွဲခြားပုံ**

၁။ **ပုထုဇဉ်တို့ ရယ်ရွှင်သည့်ခိဉ်** ။ ။ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လောဘမူ သော်မနဿ ၄-ပါး၊ မဟာကုသိုလ် သောမနဿ ၄-ပါး၊ပေါင်း ၈-ပါးတို့ဖြင့် ရယ်ရွှင်ကြပါသည်။ (ဝိထိစာပိုဒ်-၄၄) ကိုထောက်။

၂။ ➤ **သေက္ခ (သောတာပန်, သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ်) တို့ ရယ်ရွှင်သည့်စိတ်** သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ် သောမနဿ ၂-ပါး၊ မဟာကုသိုလ် သောမနဿ ၄-ပါးတို့ဖြင့် ရယ်ရွှင်ပါသည်။(ဝိထိစာပိုဒ်-၄၄/၄၅)တို့ကိုထောက်။

၃။ ➤ **အသေက္ခ (ဘုရား, ရဟန္တာ) တို့ ရယ်ရွှင်သည့်စိတ်** ။ ။ အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် ၁-ပါး၊ မဟာကြိယာ သောမနဿ ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၅-ပါးတို့ဖြင့် ရယ်ရွှင်ကြပါသည်။ (ဝိထိစာပိုဒ်-၄၃)ကိုထောက်။

➤ **အဂရေ** (နိုးကြားသော) **စိတ်များကား** ။ ။ အပွနာဇော ၂၆-ပါး၊ ဝုဋ္ဌော ၁-ပါး၊ ကာမဇော ၂၉-ပါး၊ အဘိညာဉ်ဒွေးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

F-15-B

http://www.dhammadownload.com

အာဟာရက(ရုပ်က) ရုပ်ကို ဖြစ်စေပုံ (နိ-၃၇၈)

၃၆။ ဩဇာသခ်ီတော အာဟာရော အာဟာရသမုဋ္ဌာနရုပံ အဏ္ဏောဟရဏကာလေ ဌာနပ္ပတ္တော၀ သမုဋ္ဌာပေတိ။

ကမ္မဇရုပ် စသည်တို့၏သရုပ်/ကမ္မဇရုပ်

၃၇။ တတ္ထ ဟဒယ ဂ္ဂန္ဒြိယရူပါနိ ကမ္မဇာနေ၀။

စိတ္တဇရုပ်

၃၈။ ဝိညတ္တိဒွယံ စိတ္တဇမေ၀။

(စာပိုဒ်-၃၅) **ဥတု–က ရုပ်ကို့ဖြစ်စေပုံ** ။ ။ သီတဥတု, ဥဏှဥတု-ဟုဆိုအပ်သော တေဇောဓာတ်သည် ဥပါဒ်ပြီးနောက် ဌီခဏသို့ ရောက်မှသာလျှင် အဖျစ်တသန္တာန်, ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ဥတုဇရုပ်ကို ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ဖြစ်စေပါသည်။

➤ **ဥတုသမုဋ္ဌာနရုပ်၌ ဥတု–အရ** ။ ။ သီတဥတု, ဥဏှဥတု-ဟု ဆိုအပ်သော တေဇောဓာတ်ကို ယူရပါမည်။ * **သန္တာန် ၂–ပါး၌ဖြစ်သော ရုပ်** ။ ။ ဥတုဇရုပ်။

➤ **တေဇောဓာတ်ဟူသည်** = သီတဥတု, ဥဏှဥတု-ကို ခေါ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၆) **အာဟာရ–က ရုပ်ကို့ ဖြစ်စေပုံ** ။ ။ ဩဇာ-ဟုဆိုအပ်သော အာဟာရသည် စားဖွယ် သောက်ဖွယ်ကို မျိုးရာအခါ၌ ဌီခဏသို့ရောက်မှသာလျှင် အာဟာရဇ ရုပ်ကို ဖြစ်စေပါသည်။

➤ **အာဟာရသမုဋ္ဌာနရုပ်–၌ အာဟာရ–အရ** ။ ။ ဩဇာ-ဟု ဆိုအပ်သော အာဟာရကို ယူရပါမည်။

(စာပိုဒ်-၃၇) **ဇကန် ကမ္မဇရုပ် /ကံကြောင့်သာဖြစ်သော ရုပ်များကား** ။ ။ ဟဒယရုပ် ၁-ပါး၊ ဣန္ဒြိယရုပ် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၉-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➤ **အဇနကန် ကမ္မဇရုပ်များကား** ။ ။ အဝိနိဘ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ အာကာသဓာတ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၉-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၄၁-ကိုထောက်)

➤ **ကမ္မဇာနေ၀–၌ ကမ္မ–အရ ကောက်ယူရမည်ကံ** ။ ။ တတ္ထ ကာမာ၀စရံ ရူပါ ၀စရဥေတိ ပဉ္စဝိသတိဝိဓမ္မိ ကုသလာကုသလ ကမ္မမဘိသင်္ခံတ်-ကိုထောက်၍ ကာမ ကုသိုလ်ကံ ၈-ပါး၊အကုသိုလ်ကံ ၁၂-ပါး၊ ရူပါ၀စရ ကုသိုလ်ကံ ၅-ပါးတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **ကံကြောင့် မဖြစ်သည့် ရုပ်တရားများ** ။ ။ သဒ္ဒရုပ်၊ ဝိညတ်ရုပ် ၂-ခု၊လဟုတာ မုဒုတာ, ကမ္မညတာ၊ လက္ခဏရုပ် ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၁၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၈) **ဇကန်စိတ္တဇရုပ် / စိတ်ကြောင့်သာ ဖြစ်သောရုပ်များကား** ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဒွိဇရှုပ် (နိ-၃၇၈)

၃၉။ သဒ္ဒေါ စိတ္တောတုဇော။

တိဇရှုပ်

၄၀။ လဟုတာဒိတ္တယံ ဥတုစိတ္တာဟာရေဟိ သမ္ဘောတိ။

စတူဇရှုပ်

၄၁။ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပါနိ စေဝ အာကာသဓာတု စ စတူဟိ သမ္ဘူတာနိ။

နဂ္ဂတောစိရှုပ် (နိ-၃၇၉)

၄၂။ လက္ခဏရူပါနိ နဂ္ဂတောစိ ဇာယန္တိ။

➢ **အနေကန် စိတ္တဇရှုပ်များကား** ။ ။သဒ္ဒရုပ် ၁-ပါး၊လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ ၃-ပါး၊ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ အာကာသဓာတ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၁၃-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၃၉/၄၀/၄၁)တို့ကိုထောက်။

➢ **ဒကဇရှုပ်/အကြောင်း ၁-ပါးကြောင့်သာ ဖြစ်သောရှုပ်များကား** ။ ။ ဟဒယရုပ် ၁-ပါး၊ ဂ္ဂုန္ဒြိယရုပ် ၈-ပါး၊ ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါး၊ ပေါင်း ၁၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။(စာပိုဒ် ၃၇/၃၈)တို့ကိုထောက်။

➢ **ဝိညတ္တိဒွယံ စိတ္တဇမေဝ-၌ စိတ္တ-အရကား** ။ ။ ဝုဋ္ဌော၊ ကာမဇော ၂၉-ပါး၊ အဘိညာဉ်ဒွေး-တို့ ဖြစ်ပါသည်။(စာပိုဒ်-၃၃-ကိုထောက်)

➢ **စိတ္တဇမေဝ-၌ ဇ-အရကား** ။ ။ ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **စကားသာ ပြောနေရသည် စိတ်ကတော့ မပါ-ဟူသောစကား မှန်/မမှန်**

(စာပိုဒ်-၃၈) ကိုထောက်၍ ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါးသည် ဧကန်စိတ္တဇရုပ်ဖြစ်သော ကြောင့်

(ဝါ) စိတ်ကြောင့်သာလျှင် ဖြစ်သောကြောင့် --မမှန်ပါ။

(စာပိုဒ်-၃၉) ဒွိဇရှုပ်/စိတ်, ဥတူအကြောင်းတရားနှစ်ပါးကြောင့် ဖြစ်သောရှုပ်ကား

သဒ္ဒရုပ် ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၀) တိဇရှုပ်/စိတ်, ဥတူ, အာဟာရ အကြောင်းတရား ၃-ပါးကြောင့် ဖြစ်သော ရှုပ်များကား ။ ။ လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၁) စတူဇရှုပ် / ကံ, စိတ်, ဥတူ, အာဟာရ အကြောင်းတရား ၄-ပါးကြောင့် ဖြစ်သော ရှုပ်များကား ။ ။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ အာကာသဓာတ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၉-ပါးဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၂) နဂ္ဂတောစိရှုပ်/ ကံ, စိတ်, ဥတူ, အာဟာရ အကြောင်းတရား ၄-ပါး ကြောင့် မဖြစ်သော ရှုပ်များကား ။ ။ လက္ခဏရုပ် ၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

သင်္ဘဂါထာများ (နိ-၃၇၉)

၄၃။ အဌာရသ ပန္နရသ၊ တေရသ ဒွါဒသာတိ စ။
ကမ္မစိတ္တောတုကာဟာရ- ဇာနိ ဟောန္တိ ယထာက္ကမံ။

နာ ကုတောစိသမုဋ္ဌာနရူပ်ပြု ဂါထာ

၄၄။ ဇာယမာနာဒိ ရူပါနံ၊ သဘာဝတ္တာ ဟိ ကေဝလံ။
လက္ခဏာနိ နာ ဇာယန္တိ၊ ကေဟိစိတိ ပကာသိတံ။
အယမေတ္ထ ရူပသမုဋ္ဌာနနယော။

(စာပိုဒ်-၄၃) အဋ္ဌာရသ-အရ/ ကမ္မဇရူပ်/ကံကြောင့်ဖြစ်သောရူပ်များကား
ဟဒယရူပ် ၁-ပါး၊ ကျွဿိယရူပ် ၈-ပါး၊ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပ် ၈-ပါး၊ အာကာသဓာတ် ၁-ပါးပေါင်း ၁၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။(စာပိုဒ်-၃၇/၄၁-တို့ကိုထောက်)

➢ **နိပ္ပန္န-သာမည် ကမ္မဇ မမည်သော ရူပ်** ။ ။ သဒ္ဒရူပ် ၁-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကမ္မဇ-သာမည် နိပ္ပန္န မမည်သောရူပ်** ။ ။ အာကာသဓာတ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပန္နရသ-အရ/စိတ္တဇရူပ်/စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရူပ်များကား** ။ ။ ဝိညတ်ရူပ် ၂-ပါး၊သဒ္ဒရူပ် ၁-ပါး၊ လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ၊ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပ် ၈-ပါး၊ အာကာသဓာတ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၁၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၃၈/၃၉/၄၀/၄၁)ထောက်

➢ **တေရသ-အရ/ ဥတုဇရူပ်/ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရူပ်များကား** ။ ။ သဒ္ဒရူပ် ၁-ပါး၊ လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ၊ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပ် ၈-ပါး၊ အာကာသဓာတ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၁၃-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၃၉/၄၀/၄၁)တို့ကိုထောက်။

➢ **ဒွါဒသ-အရ/အာဟာရဇရူပ်/အာဟာရကြောင့်ဖြစ်သော ရူပ်များကား**
လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ၊ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပ် ၈-ပါး၊ အာကာသဓာတ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၁၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၄၀/၄၁)တို့ကိုထောက်။

(စာပိုဒ်-၄၄) လက္ခဏရူပ် ၄-ပါးတို့ကို နာ ကုတောစိသမုဋ္ဌာနရူပ်ဟု ဆိုရခြင်း အကြောင်း/မည်သည့်အကြောင်းကြောင့်မျှ မဖြစ်ခြင်းအကြောင်း ။ ။ လက္ခဏရူပ် ၄-ပါးတို့သည် ဖြစ်ဆဲ, ရင့်ဆဲ, ပျက်ဆဲရူပ်တို့၏ သဘောတံထွာ ခမ္မတာဖြစ်သောကြောင့် လက္ခဏရူပ် ၄-ပါးတို့ကို "နာ ကုတောစိသမုဋ္ဌာနရူပ်" ဟု ဆိုရပါသည်။

➢ **ကံကောင်းလို့ ယောက်ျားဖြစ်ရသည်-ဟူသောစကား မှန်/မမှန်**
(စာပိုဒ်-၃၇) ကိုထောက်၍ ဘာဝရူပ် ၂-ပါးသည် ကံကြောင့်သာလျှင် ဖြစ်သောကြောင့် "ကံကောင်းလို့ ယောက်ျားဖြစ်ရသည်" ဟူသော စကား မှန်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ရူပကလာပ/ရုပ်ကလာပ်၏ လက္ခဏာ ၄–ပါး (နိ–၃၇၉)

၄၅။ ကေဠပ္ပါဒါ, ကေနိရောဓာ, ကေနိဿယာ, သဟဝုတ္တိနော ကေဝိသတိ ရူပကလာပါ နာမ။

ကမ္မဇကလာပ် ၉–စည်း (နိ–၃၇၉)

၄၆။ တတ္ထ ဇီဝိတံ, အဝိနိဘ္ဘောဂရူပဉ္စ စက္ခုနာ သဟ စက္ခုဒသကန္တိ ပဝုစ္စတိ။

တထာ သောတာဒိဟိ သဒ္ဓိံ သောတဒသကံ, ဃာနဒသကံ, ဇိဝှါဒသကံ, ကာယဒသကံ, ဣတ္ထိဘာဝဒသကံ, ပုမ္ဘာဝဒသကံ, ဝတ္ထုဒသကဉ္စေတိ ယထာက္ကမံ ယောဇေတဗ္ဗံ။

အဝိနိဘ္ဘောဂရူပမေဝ ဇီဝိတေန သဟ ဇီဝိတနဝကန္တိ ပဝုစ္စတိ။

ဣမေ နဝ ကမ္မသမုဋ္ဌာနကလာပါ။

(စာပိုဒ်း–၄၅) ရုပ်ကလာပ်၏ လက္ခဏာ ၄–ပါးကား ။ ။ (၁) ကေဠပ္ပါဒ=အတူတကွ ဖြစ်ခြင်း၊ (၂) ကေနိရောဓ=အတူတကွ ချုပ်ခြင်း၊ (၃) ကေနိဿယ=တူသော မှီရာရှိခြင်း၊ (၄) သဟဝုတ္တိ=အသီးသီးသော ကလာပ်၌တည်သော ရုပ်တို့၏ အတူတကွ ဖြစ်ခြင်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကလာပအင်္ဂါ ၉–ပါးသာ ရှိရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ရုပ်သည် အာရုံ မရှိသော အနာရမ္မဏတရားဖြစ်၍ ကောလမွဏ်အင်္ဂါ ချို့သောကြောင့်--တည်း။ (သာဓက) စာပိုဒ်-၁၈/ သဗ္ဗဉ္ဉု ပနေတံ (ပ) အနာရမ္မဏံ။

➢ **ကေဝိသတိ ရူပကလာပါနာမ–၌ ကေဝိသတိ–အရ/ကလာပါ ကေဝိသတိ–၌ ကေဝိသတိ–အရ/ ရုပ်ကလာပ် ၂၁–စည်းကား** ။ ။ ကမ္မဇကလာပ် ၉-စည်း၊ စိတ္တဇကလာပ် ၆-စည်း၊ ဥတုဇကလာပ် ၄-စည်း၊ အာဟာရဇကလာပ် ၂-စည်း၊ ပေါင်း ၂၁-စည်း ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်–၄၆) ကမ္မဇကလာပ် ၉–စည်းကား/ ဣမေ နဝ ကမ္မသမုဋ္ဌာနကလာပါ–၌ နဝ–အရကား/နဝ ဆ စတူရော ဒွေတိ–၌ နဝ–အရ ။ ။ စက္ခုဒသကကလာပ်, သောတဒသကကလာပ်, ဃာနဒသကကလာပ်, ဇိဝှါဒသကကလာပ်, ကာယဒသကကလာပ်, ဣတ္ထိဘာဝဒသကကလာပ်, ပုမ္ဘာဝဒသကကလာပ်, ဝတ္ထု ဒသကကလာပ်, ဇီဝိတနဝကကလာပ်-တို့ဖြစ်ပါသည်

➢ **စက္ခုဒသကကလာပ်၌ ပါဝင်သော ရုပ်များကား** ။ ။ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ အဝိနိဘ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ စက္ခုပသာဒ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ **သောတဒသကကလာပ်၌ ပါဝင်သော ရုပ်များကား** ။ ။ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ သောတပသာဒရုပ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၁၀-ပါး။ (သည် သောတဒသက ကလာပ် မည်ပါသည်။)

➢ **ဃာနဒသကကလာပ်၌ ပါဝင်သော ရုပ်များကား** ။ ။ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ ဃာနပသာဒရုပ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၁၀-ပါး။ (သည် ဃာနဒသက ကလာပ် မည်ပါသည်။)

➢ **ဇိဝှါဒသကကလာပ်၌ ပါဝင်သော ရုပ်များကား** ။ ။ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ ဇိဝှါပသာဒရုပ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၁၀-ပါး။ (သည် ဇိဝှါဒသက ကလာပ် မည်ပါသည်။)

➢ **ကာယဒသကကလာပ်၌ ပါဝင်သော ရုပ်များကား** ။ ။ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ ကာယပသာဒရုပ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၁၀-ပါး။ (သည် ကာယဒသက ကလာပ် မည်ပါသည်။)

➢ **ဣတ္ထိဘာဝဒသကကလာပ်၌ ပါဝင်သော ရုပ်များကား** ။ ။ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ ဣတ္ထိဘာဝရုပ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၁၀-ပါး။ (သည် ဣတ္ထိဘာဝဒသက ကလာပ် မည်ပါသည်။)

➢ **ပုမ္ဘာဝဒသကကလာပ်၌ ပါဝင်သော ရုပ်များကား** ။ ။ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ ပုရိသဘာဝရုပ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၁၀-ပါး။ (သည် ပုမ္ဘာဝဒသက ကလာပ် မည်ပါသည်။)

➢ **ဝတ္ထုဒသကကလာပ်၌ ပါဝင်သော ရုပ်များကား** ။ ။ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ ဟဒယရုပ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၁၀-ပါး။ (သည် ဝတ္ထုဒသက ကလာပ် မည်ပါသည်။)

➢ **ဇီဝိတနဝက ကလာပ်၌ ပါဝင်သော ရုပ်များကား** ။ ။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၉-ပါး (သည် ဇီဝိတနဝက ကလာပ် မည်ပါသည်။)

➢ **ကမ္မဇရုပ်တို့၏ အသက်သွေးကြောဖြစ်သော ရုပ်** ။ ။ ကမ္မဇကလာပ်တိုင်းတွင် ဇီဝိတရုပ် ပါဝင်နေသောကြောင့် ဇီဝိတရုပ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရုပ်ကလာပ်ဖွဲ့ဖို့ရန် မူလအခြေခံဖြစ်သော ရုပ်** = အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး ဖြစ်သည်။

➢ **ကမ္မဇမည်ပါလျှက် ကမ္မဇကလာပ်ဖွဲ့ရာ၌ မပါဝင်သော ရုပ်ကား** =

ပရိစ္ဆေဒရုပ် ဖြစ်ပါသည်။ အကြောင်းကား- ပရိစ္ဆေဒရုပ်သည် ရုပ်ကလာပ်တို့၏ အပိုင်းအခြားမျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် မပါဝင်ရပါ။

http://www.dhammadownload.com

စိတ္တဇကလာပ် ၆–စည်း (နိ–၃၈၀)

၄၇။ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပံ ပန သုဒ္ဓဋ္ဌကံ, တဒေဝ ကာယဝိညတ္တိယာ သဟ ကာယဝိညတ္တိ နဝကံ, ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဒေဟိ သဟ ဝစီဝိညတ္တိ ဒသကံ, လဟုတာဒီဟိ သဒ္ဓိံ လဟုတာဒေကာဒသကံ, ကာယဝိညတ္တိ လဟုတာဒိ ဒွါဒသကံ, ဝစီဝိညတ္တိ သဒ္ဒလဟုတာဒိ တေရသကဥ္စေတိ ဆ စိတ္တသမုဋ္ဌာနကလာပါ။

(စာပိုဒ်-၄၇) **စိတ္တဇကလာပ် ၆–စည်းကား/ဆ စိတ္တသမုဋ္ဌာနကလာပါ–၌ ဆ–အရ/ နဝ ဆ စတုရော ဒွေတိ–၌ ဆ–အရ** ။ ။သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်, ကာယဝိညတ္တိ နဝက ကလာပ်, ဝစီဝိညတ္တိဒသကကလာပ်, လဟုတာဒေကာဒသကကလာပ်, ကာယ ဝိညတ္တိလဟုတာဒိ ဒွါဒသကကလာပ်, ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဒလဟုတာဒိ တေရသက ကလာပ်-တို့ဖြစ်ပါသည်။

၁။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါးသည် **"သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်"** မည်ပါသည်။

၂။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ ကာယဝိညတ်ရုပ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၉-ပါးသည် **"ကာယဝိညတ္တိ နဝကကလာပ်"** မည်ပါသည်။

၃။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ ဝစီဝိညတ်ရုပ် ၁-ပါး၊ သဒ္ဒရုပ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၁၀-ပါးသည် **"ဝစီဝိညတ္တိဒသကကလာပ်"** မည်ပါသည်။

၄။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ ၃-ပါး၊ ပေါင်း ၁၁-ပါး သည် **"လဟုတာဒေကာဒသကကလာပ်"** မည်ပါသည်။

၅။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ ကာယဝိညတ်ရုပ် ၁-ပါး၊ လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ ၃-ပါး၊ ပေါင်း ၁၂-ပါးသည် **"ကာယဝိညတ္တိလဟုတာဒိ ဒွါဒသကကလာပ်"** မည် ပါသည်။

၆။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ ဝစီဝိညတ်ရုပ် ၁-ပါး၊ သဒ္ဒရုပ် ၁-ပါး၊ လဟုတာ, မုဒုတာ ကမ္မညတာ ၃-ပါး၊ ပေါင်း ၁၃-ပါးသည် **"ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဒလဟုတာဒိ တေရသက ကလာပ်"** မည်ပါသည်။

➢ **စိတ္တဇကလာပ် ၆–စည်းကို သမုဋ္ဌာန် ၄–ပါးဖြင့် ခွဲခြားပုံ** ။ ။ (၁) အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ခုသည် ကံ, စိတ်, ဥတု, အာဟာရ-တို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။[စတုဇရုပ်] (၂) ဝိညတ် ဒွေးသည် စိတ်ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။[စိတ္တဇရုပ်] (၃) သဒ္ဒရုပ်သည် စိတ်, ဥတုကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။[စိတ္တဇ ဥတုဇရုပ်] (၄) လဟုတာဒိတ္တယ-သည် စိတ်, ဥတု, အာဟာရတို့ ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ [စိတ္တဇ, ဥတုဇ, အာဟာရဇရုပ်]

http://www.dhammadownload.com

ဥတုဇကလာပ် ၄–စည်း (နိ–၃၈၁)

၄၈။ သုဒ္ဓဋ္ဌကံ, သဒ္ဒနဝကံ, လဟုတာဒေကာဒသကံ, သဒ္ဒ လဟုတာဒိဒ္ဓါဒသကဥ္စေတိ စတ္တာရော ဥတုသမုဋ္ဌာနကလာပါ။

➢ **စိတ္တဇမည်ပါလျက် စိတ္တဇကလာပ်ဖွဲ့ရာ၌ မပါဝင်သော ရုပ်ကား** = ပရိစ္ဆေဒရုပ် ဖြစ်ပါသည်။ အကြောင်းကား- ပရိစ္ဆေဒရုပ်သည် ရုပ်ကလာပ်တို့၏ အပိုင်းအခြားမျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် မပါဝင်ရပါ။

➢ **စကားပြောရာ၌ ရထိုက်သောရုပ်နှင့် ရုပ်ကလာပ်** ။ ။ ရုပ်ကား= အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ ဝစီဝိညတ်ရုပ် ၁-ပါး၊ သဒ္ဒရုပ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၁၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

ကလာပ်ကား= ဝစီဝိညတ္တိဒသကကလာပ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **စကားပြောကောင်းသူ ရထိုက်သောရုပ်နှင့် ရုပ်ကလာပ်** ။ ။ ရုပ်ကား= အဝိနိဗ္ဘောဂ ရုပ် ၈-ပါး၊ ဝစီဝိညတ်ရုပ် ၁-ပါး၊ သဒ္ဒရုပ် ၁-ပါး၊ လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ ၃-ပါး၊ပေါင်း ၁၃-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

ကလာပ်ကား = ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဒလဟုတာဒိတေရသက ကလာပ် ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၈) ဥတုဇကလာပ် ၄–စည်းကား /စတ္တာရော ဥတုသမုဋ္ဌာနကလာပါ–၌ စတ္တာရော–အရ/နဝ ဆ စတုရော ဒွေတိ–၌ စတုရော–အရ = သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်, သဒ္ဒနဝက ကလာပ်, လဟုတာဒေကာဒသက ကလာပ်, သဒ္ဒလဟုတာဒိဒ္ဓါဒသက ကလာပ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

၁။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါးသည် "သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်" မည်ပါသည်။

၂။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ သဒ္ဒရုပ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၉-ပါးသည် **"သဒ္ဒနဝကကလာပ်"** မည်ပါသည်။

၃။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ ၃-ပါး၊ ပေါင်း ၁၁-ပါးသည် **"လဟုတာဒေကာ ဒသကကလာပ်"** မည်ပါသည်။

၄။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ သဒ္ဒရုပ် ၁-ပါး၊ လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ ၃-ပါး၊ ပေါင်း ၁၂-ပါးသည် **"သဒ္ဒလဟုတာဒိဒ္ဓါဒသက ကလာပ်"** မည်ပါသည်။

➢ **အိပ်ပျော်နေသောသူများ၏ "ဟောက်သံ"၌ ပါဝင်သော ရုပ်များနှင့် ကလာပ်အမည်** ။ ။ ဟောက်သံ-၌ ပါဝင်သော ရုပ်ကား- အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ သဒ္ဒရုပ် ၁ ပါး ပေါင်း ၉-ပါးဖြစ်ပါသည်။ ကလာပ်အမည်ကား= သဒ္ဒနဝကကလာပ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့် သဟဇာတ်ဖြစ်သော ရုပ်တရား** = အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ ပသာဒရုပ် ၅-ပါး၊ဘာဝရုပ် ၂-ပါး၊ ဟဒယရုပ် ၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၄၆)

http://www.dhammadownload.com

အာဟာရဇကလာပ် ၂-စည်း (နိ-၃၈၁)

၄၉။ သုဒ္ဓဋ္ဌကံ, လဟုတာဒေကာ ဒသကဇ္ဇေတိ ဒွေ အာဟာရသမုဋ္ဌာန
ကလာပါ။

အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓ ကလာပ်ဒွံပုံ (နိ-၃၈၁)

၅၀။ တတ္ထ သုဒ္ဓဋ္ဌကံ, သဒ္ဒနဝကဇ္ဇေတိ ဒွေ ဥတုသမုဋ္ဌာနကလာပါ
ဗဟိဒ္ဓါပိ လဗ္ဘန္တိ၊ အဝသေသာ ပန သဗ္ဗေပိ အဇ္ဈတ္တိကမေဝါတိ။

(စာပိုဒ်-၄၉) အာဟာရဇကလာပ် ၂-စည်းကား/ဒွေ အာဟာရသမုဋ္ဌာနကလာပါ-ဆို
ဒွေ-အရကား / နဝ ဆ စတ္ဒရော ဒွေတိ-ဆို ဒွေ-အရ ။ ။ သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်,
လဟုတာဒေကာ ဒသကကလာပ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

၁။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါးသည် "သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်" မည်ပါသည်။

၂။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ ၃-ပါး၊ ပေါင်း ၁၁-ပါး
သည် "လဟုတာဒေကာ ဒသကကလာပ်" မည်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅၀) အဇ္ဈတ္တသန္တာန်ဆို့သော ရုန်ဒ်ဒေသော ရုပ်ကလာပ်ကား ။ ။ သုဒ္ဓဋ္ဌက, သဒ္ဒ
နဝက-ဟူသော ဥတုဇကလာပ် ၂-စည်းမှ့တစ်ပါးသော ကလာပ် ၁၉-စည်း။

➢ **အဇ္ဈတ္တသန္တာန်ဆို့ ရုန်ဒ်ဒေသော ရုပ်ကလာပ်ကား** = ကလာပ် ၂၁-စည်းလုံး ရုန်ဒ်
ပါသည်။

➢ **ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်ဆို့ (အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန် ၂-မျိုးလုံးဆို့) ရုန်ဒ်ဒေသော ရုပ်ကလာပ်
ကား** ။ ။ သုဒ္ဓဋ္ဌက, သဒ္ဒနဝက-ဟူ သော ဥတုဇကလာပ် ၂-စည်း ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သတ္တဝါတို့ ဒေပြီးဒေသောအခါ အသက်ထွက်သည်ဆို့သော စကား မမှန်**

➢ **သစ်ပင်မှာ အသက်ရှိ/မရှိ** (မရှိပါ)

➢ **သွေးသည်အသက် အသက်သည် သွေး-ဟူဆို့ရာ သွေးလှူပြီးဒေသော ပုဂ္ဂလ်း
ထဲ၌ အသက် ပါ/မပါ** (မပါပါ)

➢ **လူတို့ စေခိုင်းသမျှ လုပ်ပေးနေသော ကွန်ပျူတာပစ္စည်း၌ အသက်ရှိ/မရှိ**

တတ္ထ သုဒ္ဓဋ္ဌကံ သဒ္ဒနဝကဇ္ဇေတိ ဒွေ ဥတုသမုဋ္ဌာနကလာပါ ဗဟိဒ္ဓါပိ လဗ္ဘန္တိ- ကို
ထောက်၍ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ရုန်ဒ်သော ကလာပ်စည်းထဲ၌ ဇီဝိတရုပ် မပါဝင်သော ကြောင့်
--- အသက် မရှိပါ။

(တစ်နည်း) အထက်ပါ အရာအားလုံးထဲ၌ ဝဏ္ဏ, ဂန္ဓ, ရသ, သြဇာ, ဘူတရုပ် ၄
ပါးဟူသော အဋ္ဌကလာပ်ရုပ်သာ ရှိ၍ ဇီဝိတရုပ် မရှိသောကြောင့် --အသက်မရှိပါ။

[ဝဏ္ဏော ဂန္ဓော ရသော သြဇာ ဘူတစတုက္ကဇ္ဇေတိ အဋ္ဌဝိဓမိဒ် အဝိနိဗ္ဘောဂရူပံ]

http://www.dhammadownload.com

သင်္ဘဂါထာများ (နိ-၃၈၁)

၅၁။ ကမ္မစိတ္တောတုကာဟာရ- သမုဋ္ဌာနာ ယထာက္ကမံ။
နဝ ဆ စတုရော ဒွေ တိ၊ ကလာပါ ဧကဝီသတိ။

နဝ ကလာပင်္ဂဗျပ်ပြ / ကလာပ်ဝိမုတ်ပြ သင်္ဘဂါထာ

ကလာပါနံ ပရိစ္ဆေဒ- လက္ခဏတ္တာ ဝိစက္ခဏာ။
နဝ ကလာပင်္ဂမိစ္စာဟု၊ ဘာကာသံ, လက္ခဏာနိ စ။
အယမေတ္ထ ကလာပယောဇနာ။

(စာပိုဒ်-၅၁) ယထာက္ကမံ–အရ အစဉ်တွဲစပ်ပုံ ။ ။ (၁) ကမ္မသမုဋ္ဌာန (ကမ္မဇ) ကလာပ်နှင့် နဝ၊ (၂) စိတ္တသမုဋ္ဌာန (စိတ္တဇ) ကလာပ်နှင့် ဆ၊ (၃) ဥတုသမုဋ္ဌာန (ဥတုဇ) ကလာပ်နှင့် စတု၊ (၄) အာဟာရသမုဋ္ဌာန(အာဟာရဇ) ကလာပ်နှင့် ဒွေ။

➢ **ကလာပ်ဖွဲ့ရာ၌ မပါဝင်သော ရုပ်များနှင့် မပါဝင်ရခြင်းအကြောင်း**

➢ **အာကာသဓာတ်နှင့် လက္ခဏာရုပ်တို့ ကလာပ်ဖွဲ့ရာ၌ မပါဝင်ရခြင်းအကြောင်း**

➢ **နဝ ကလာပင်္ဂရုပ် /ကလာပ်ဝိမုတ်ရုပ်**။ ။ **အာကာသဓာတ်သည်** ရုပ်ကလာပ်တို့၏ အပိုင်းအခြားမျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် ကလာပ်ဖွဲ့ရာ၌ **မပါဝင်ရပါ။**

လက္ခဏာရုပ် ၄-ခုတို့သည် ရုပ်ကလာပ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်း, ရင့်ခြင်း, ပျက်ခြင်းဟူသော အမှတ်အသားမျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် **ကလာပ်ဖွဲ့ရာ၌ မပါဝင်ရပါ။**

(သာဓက) ကလာပါနံ ပရိစ္ဆေဒ-လက္ခဏတ္တာ ဝိစက္ခဏာ။နဝ ကလာပင်္ဂမိစ္စာဟု၊ အာကာသံ, လက္ခဏာနိ စ။

➢ **နဝ ကလာပင်္ဂရုပ်များကား** ။ ။ အာကာသဓာတ်နှင့် လက္ခဏာရုပ် ၄-ပါး။

➢ **ကလာပ် ၂၁–စည်းတို့တွင် နာမည်တူကလာပ်စည်းများ** ။ ။ (၁) စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်၊ (၂) ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်၊ (၃) အာဟာရကြောင့်ဖြစ်သော သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်အားဖြင့် သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ် ၃-စည်း။

(၁) စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော လဟုတာဒေကာဒသက ကလာပ်၊ (၂) ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော လဟုတာဒေကာဒသက ကလာပ်၊ (၃) အာဟာရကြောင့်ဖြစ်သော လဟုတာဒေကာဒသက ကလာပ်အားဖြင့် လဟုတာဒေကာဒသက ကလာပ် ၃-စည်း။

➢ **အသံနှင့်တကွ ဖွဲ့စပ်ထားသော ကလာပ်စည်းများ** ။ ။ ဝစီဝိညတ္တိဒသက ကလာပ်, ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဒလဟုတာဒိ တေရသက ကလာပ်-ဟူသော စိတ္တဇကလာပ် ၂-စည်း၊ သဒ္ဒနဝကကလာပ်, သဒ္ဒလဟုတာဒိ ဒွါဒသက ကလာပ်-ဟူသော ဥတုဇ ကလာပ် ၂-စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ရူပ ပဝတ္တိကွမ/ကာမဘုံ၌ ရှုပ်ဖြစ်စဉ် (နိ-၃၈၂)

၅၂။ သဗ္ဗာနိပိ ပနေတာနိ ရူပါနိ ကာမလောကေ ယထာရဟံ အနူနာနိ ပဝတ္တိယံ ဥပလဗ္ဘန္တိ။

၅၃။ ပဋိသန္ဓိယံ ပန သံသေဒဇာနဥ္စေဝ ဩပပါတိကာနဥ္စ စက္ခုသောတ ဃာန ဇိဝှါ ကာယ ဘာဝ ဝတ္ထုဒသကသင်္ခါတာနိ သတ္တဒသကာနိ ပါတုဘဝန္တိ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန။

ဩမကဝသေန ပန စက္ခုသောတ ဃာန ဘာဝဒသကာနိ ကဒါစိပိ န လဗ္ဘန္တိ၊ တသ္မာ တေသံ ဝသေန ကလာပဟာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

➢ **လေတိုက်နေသော သစ်ပင်၌ ရနိုင်သော ကလာပ်နှင့် ရှုပ်** ။ ။ ဥတုဇကလပ်တွင် ပါဝင်သော သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်, သဒ္ဒနဝကကလာပ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

* **ရနိုင်သော ရုပ်ကား** ။ ။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ သဒ္ဒရုပ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၉-ပါး။

➢ **လူသေကောင်၌ ရနိုင်သော ရှုပ်နှင့် ရှုပ်ကလာပ်** ။ ။ လူသေကောင်၌ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါးနှင့် သဒ္ဒရုပ်-တို့ ရနိုင်ပါသည်။ * **ရှုပ်ကလာပ်ကား**= ဥတုဇဖြစ်သော သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်နှင့် သဒ္ဒနဝကကလာပ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ထွက်သက် ဝင်သက် လေထဲ၌ပါဝင်သော ရှုပ်/မေးစွန်းလွှာ၌ ရနိုင်သောရှုပ်များ** ။ ။ ဥတုဇဖြစ်သော အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ခုနှင့် အသံမည်သော အခါ သဒ္ဒရုပ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အသံထက်မြန်သော လေယာဉ်ပျံများ၌ လဟုတာရှုပ် ပါဝင်နိုင်/မပါဝင်နိုင်**

ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ လဟုတာရုပ် မရနိုင်သောကြောင့် အသံထက်မြန်သော လေယာဉ်ပျံ၌ လဟုတာရုပ် မပါဝင်နိုင်ပါ။ (သာဓက) တတ္ထ သုဒ္ဓဋ္ဌကံ သဒ္ဒနဝကဥ္စေတိ ဒွေ ဥတုသမုဋ္ဌာနကလာပါ ဗဟိဒ္ဓါပိ လဗ္ဘန္တိ။

(စာပိုဒ်-၅၂) ကာမဘုံ၌ = ပဝတ္တိအခါ ရုပ် ၂၈-ပါးလုံး ရနိုင်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅၃) သံသေဒဇ, ဩပပါတိက (စာတုမဟာရာဇ်, တာဝတိံသာနတ်-စသည်)

ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏သန္တာန်၌ ပဋိသန္ဓေအခါ ရနိုင်သောရှုပ်ကလာပ်များကား

ဥက္ကဋ္ဌ(အလွန်ဆုံး)အားဖြင့် စက္ခုဒသက, သောတဒသက, ဃာနဒသက, ဇိဝှါဒသက, ကာယဒသက, ဘာဝဒသက, ဝတ္ထုဒသကကလာပ် ပေါင်း ၇-စည်း ရနိုင်ပါသည်။ * ဩမက (အယုတ်အလျော့)အားဖြင့် စက္ခုဒသက, သောတဒသက, ဃာနဒသက, ဘာဝဒသကကလာပ် ၄-စည်း တခါတရံ မရနိုင်ပါ။ကြွင်း ဒသက ၃-မျိုးသာ ရနိုင်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၅၄။ ဂဗ္ဘသေယျကသတ္တာနံ ပန ကာယ ဘာဝ ဝတ္ထုဒသက သခ်ိတာနိ တီဏိ ဒသကာနိ ပါတုဘဝန္တိ၊ တထာပိ ဘာဝဒသကံ ကဒါစိ န လဗ္ဘတိ။ (နိ-၃၈၂)

တတော ပရံ ပဝတ္တိကာလေ ကမေန စက္ခုဒသကာဒီနိ စ ပါတုဘဝန္တိ။

➢ **သံသေဒဇ, ဩပပါတိက သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ အယုတ်ဆုံး (အနည်းဆုံး) ရှိနိုင်သော ကလာပ်စည်းများကား** ။ ။ ဇိဝှါဒသကကလာပ်, ကာယဒသက ကလာပ်, ဝတ္ထုဒသက ကလာပ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သံသေဒဇ, ဩပပါတိက သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ တစ်ဘတ်ရဲ့ မရှိနိုင်သော ကလာပ် (၀ါ) ချို့ကောင်းသော ကလာပ်** ။ ။ စက္ခုဒသက, သောတဒသက, ဃာနဒသက, ဘာဝဒသက ကလာပ် ၄-စည်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သံသေဒဇ, ဩပပါတိက သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ ပဋိသန္ဓေအစ ရှိနိုင်သော ရုပ်များကား** ။ ။ အဝိနိဘ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ ပသာဒရုပ် ၅-ပါး၊ဘာဝရုပ် ၂-ပါး၊ ဟဒယဝတ္ထုရုပ် ၁-ပါး၊ အာကာသဓာတ် ၁-ပါး၊ ဥပစယ, သန္တတိ-ဟူသော လက္ခဏာရုပ် ၂-ပါး၊ ပေါင်း (၂၀) ရနိုင်ပါသည်။

➢ **"မိက္ကျောင်းမှာ လျှာမရှိ"ဟူသောစကား မှန်/မမှန်** ။ ။ သြမကဝသေန ပန စက္ခု သောတ ဃာန ဘာဝဒသကာနိ ကဒါစိပိ န လဗ္ဘန္တိ၊ တသ္မာ တေသံ ဝသေန ကလာပဟာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကိုထောက်၍ [ချို့တဲ့ကောင်းသော အာယတနတို့တွင် ဇိဝှါယတန မပါဝင်သောကြောင့်] "မိကျောင်းမှာ လျှာမရှိ" ဟူသောစကား မမှန်ပါ။

(စာပိုဒ်-၅၄) ဂဗ္ဘသေယျက သတ္တဝါ(စာဖြေရှင်) တို့ သန္တာန်၌ ပဋိသန္ဓေအစ ရနိုင်သော ရုပ်ကလာပ်များကား ။ ။ ကာယဒသက, ဘာဝဒသက, ဝတ္ထုဒသက ကလာပ် ၃-မျိုး ရနိုင်ပါသည်။

➢ **ဂဗ္ဘသေယျက သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ တစ်ဘတ်ရဲ့ မရကောင်းသော ကလာပ် (၀ါ) ချို့ကောင်းသော ကလာပ်ကား** ။ ။ ဘာဝဒသကကလာပ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဂဗ္ဘသေယျက သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ ပဋိသန္ဓေအစ ရနိုင်သော ရုပ်များကား**

အဝိနိဘ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ ကာယပသာဒရုပ် ၁-ပါး၊ဘာဝရုပ် ၂-ပါး၊ ဟဒယဝတ္ထုရုပ် ၁-ပါး၊ အာကာသဓာတ် ၁-ပါး၊ ဥပစယ, သန္တတိ-ဟူသော လက္ခဏာရုပ် ၂-ပါး၊ ပေါင်း (၁၆) ပါး ရနိုင်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ရှုပ် ၄–ပါးတို့ ရှေးဦးစွာဖြစ်ပုံ (နိ–၃၈၃)

၅၅။ ကျစွေဝံ ပဋိသန္ဓိမုပါဒါယ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာ, ဒုတိယ စိတ္တ မုပါဒါယ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ, ဌိတိကာလမုပါဒါယ ဥတုသမုဋ္ဌာနာ, ဩဇာ ဖရဏမုပါဒါယ အာဟာရသမုဋ္ဌာနာ စေတိ စတုသမုဋ္ဌာန - ရူပကလာပ သန္တတိ ကာမလောကေ ဒီပဇာလာ ဝိယ နဒီ သောတော ဝိယ စ ယာဝတာယုက မဗ္ဗောစ္ဆိန္နာ ပဝတ္တတိ။

➢ **လူသားများ အမိဝမ်းတွင်း၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေဆဲအခါ ရကောင်းသော ရှုပ်ပေါင်း (၃၀) ကား** ။ ။ (၁) ကာယဒသက ကလာပ် [အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ ကာယပသာဒရုပ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၁၀-ပါး] (၂) ဘာဝဒသက ကလာပ် [အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ ကျတ္ထိဘာဝ, ပုရိသဘာဝရုပ် တစ်ခုခု ပေါင်း ၁၀-ပါး] (၃) ဝတ္ထုဒသက ကလာပ် [အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ ဟဒယဝတ္ထုရုပ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၁၀-ပါး] သုံးမျိုးပေါင်းသော် (၃၀) ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဂဗ္ဘသေယျက သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ ပဝတ္တိအခါ ရှုပ်ကလာပ်များ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာပုံ** ။ ။ ပဝတ္တိအခါ အစဉ်အတိုင်း စက္ခု, သောတ, ဃာန, ဇိဝှါဒသက-တို့ ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ပေါ်လာကြပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅၅) ရှုပ် ၄–ပါးတို့ ရှေးဦးစွာဖြစ်ပေါ်လာပုံ

➢ **ကာမဘုံ၌ ကံ, စိတ်, ဥ, ဟာ ရှုပ်လေးဖြာဖြစ်ပုံ** ။ ။ (၁) ကမ္မဇရုပ်သည် ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒ်မှစ၍ (၂) စိတ္တဇရုပ်သည် ပဋိသန္ဓေနောင် ပထမဘဝင်၏ ဥပါဒ်မှ စ၍ (၃) ဥတုဇရုပ်သည် ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဌီမှစ၍ (၄) အာဟာရဇရုပ်သည် ဩဇာ ပျံ့နှံ့ချိန်မှစ၍ ဆီးမီးလျှံကဲ့သို့ဌင်း, မြစ်ရေအလျဉ်ကဲ့သို့ဌင်း အသက်ရှည်သမျှ ကာလ ပတ်လုံး ကာမဘုံ၌ မပြတ်ဖြစ်နေပါသည်။

➢ **ဒုတိယစိတ္တမုပါဒါယ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ–၌ စိတ္တ–သဒ္ဒါ ၂–စုအထူး**

ဒုတိယစိတ္တမုပါဒါယ-၌ စိတ္တ-အရ ပဋိသန္ဓေနောင် ပဌမဘဝင်စိတ်ကို ယူရပါ သည်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ-၌ စိတ္တ-အရ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့ကို ယူရပါ သည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

➢ **သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ ရှုပ်တရားများ အဆက်မပြတ် ပြောင်းလဲဖြစ်နေပုံ**

လေးပါးသော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်အဆက်ဆက်သည် ကာမဘုံ၌ ဆီမီးလျှံကဲ့သို့ဌင်း, မြစ်ရေအလျဉ်ကဲ့သို့ဌင်း အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး မပြတ် ဖြစ်နေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ရုပ် ၄–ပါးတို့ ခေါက်ဆုံးစျုပ်ပုံ (နိ–၃၈၃)

[ရုပ် ၄–မျိုးတို့တွင် ကမ္မဇရုပ်တို့၏ ခေါက်ဆုံးစျုပ်ပုံပြ]

၅၆။ [မရဏကာလေ ပန စုတိစိတ္တော ပရိသတ္တရသမ စိတ္တသ ဠိတိကာလမုပါဒါယ ကမ္မဇရူပါနိ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ပုရေတရမုပ္ပန္နာနိစ ကမ္မဇရူပါနိ စုတိစိတ္တသမကာလမေဓ ပဝတ္တိတ္တာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊]
တတော ပရံ စိတ္တဇဟာရဇရူပဉ္စ ဝေါစ္ဆိဇ္ဇတိ။
တတော ပရံ ဥတုသမုဋ္ဌာနရူပပရမ္မရာ ယာဝမတ ကဋ္ဌေဝရ-သခီါတာ ပဝတ္တန္တိ။

(စာပိုဒ်–၅၆) ရုပ် ၄–ပါးတို့ ခေါက်ဆုံးစျုပ်ပုံ

၁။ စုတေခါနိုးကာလ၌ စုတိစိတ်မှပြန်၍ ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက်သောစိတ်၏ ဌိကာလမှစ၍ ကမ္မဇရုပ်များ အသစ်မဖြစ်ကြတော့ပါ။ ထို ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ၌ဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ်တို့သည်လည်း စုတိစိတ်၏ ဘင်ခဏ၌ ၁၇-ချက် ရုပ်သက်စေ့သဖြင့် စုတိစိတ်နှင့်ပြိုင်၍ ချုပ်ကြပါသည်။

၂။ စိတ္တဇရုပ်တို့သည် ကမ္မဇရုပ်ချုပ်ပြီးနောက် ခဏငယ် ၄၈-ချက်ခန့် အကြာတွင် ချုပ်ကြပါသည်။ (၃) အာဟာရဇရုပ်တို့သည် ကမ္မဇရုပ်ချုပ်ပြီးနောက် ခဏငယ် ၅၀-ချက်ခန့် အကြာတွင် ချုပ်ကြပါသည်။ (၄) ဥတုဇရုပ်တို့သည် သေ၍ အကောင်ပုပ်ဖြစ်သည့် တိုင်အောင် (ဝါ) ကမ္ဘာပျက်သည့်တိုင်အောင် ဖြစ်ကြပါသည်။ ကမ္ဘာပျက်မှ ဥတုဇရုပ်များ ချုပ်ကြပါသည်။

➢ **ကမ္မဇရုပ်တို့၏ (နှလုံးသားဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထု၏) အစဦးဆုံးဖြစ်ရာကာလ** ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒ်မှစ၍ ကမ္မဇရုပ်များ ဖြစ်ကြပါသည်။

➢ **ကမ္မဇရုပ်တို့ ခေါက်ဆုံးဖြစ်ရာ ကာလ** = ကမ္မဇရုပ်တို့သည် စုတိစိတ်မှပြန်၍ ရေသည်ရှိသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်၏ဥပါဒ်၌ နောက်ဆုံးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကမ္မဇရုပ်တို့ ခေါက်ဆုံးချုပ်ရာ ကာလ** = စုတိစိတ်နှင့်အတူ ချုပ်ပါသည်။

➢ **ကမ္မဇရုပ်တို့ လုံးဝ မဖြစ်ရာကာလ** = စုတိစိတ်မှ ရေသည်ရှိသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်၏ ဌိကာလမှစ၍ လုံးဝ မဖြစ်တော့ပါ။

➢ **ကမ္မဇရုပ်တို့၏ ကုန်ဆုံးပျက်စီးရာအခါ** = ကမ္မဇရုပ်တို့သည် စုတိစိတ်၏ ဘင်ခဏ၌ ကုန်ဆုံးပျက်စီးပါသည်။ (သာဓက) ပုရေတရမုပ္ပန္နာနိစ ကမ္မဇရူပါနိ စုတိစိတ္တသမကာလမေဝ ပဝတ္တိတ္တာ နိရုဇ္ဈန္တိ။

http://www.dhammadownload.com

စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်ဖြစ်ပုံ

ရုပ်သံသရာစက်လည်ပုံ သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၃၈၄)

၅၇။ ကမ္မစ္ဆေဝံ မတသတ္တာနံ၊ ပုနဒေဝ ဘဝန္တရေ။
ပဋိသန္ဓိမုပါဒါယ၊ တထာ ရူပံ ပဝတ္တတိ။

ရူပဘဲ့၌ ရုပ်ဖြစ်စဉ် (နိ-၃၈၄)

၅၈။ ရူပလောကေ ပန ဃာန ဇိဝှါ ကာယ ဘာဝဒသကာနိ စေဝ အာဟာရဇကလာပါနိ စ နံ လဗ္ဘန္တိ၊ တသ္မာ တေသံ ပဋိသန္ဓိ - ကာလေ စက္ခု သောတ ဝတ္ထုဝသေန တီဏိ ဒသကာနိ ဇီဝိတ နဝကဥ္စေတိ စတ္တာရော ကမ္မသမုဋ္ဌာနကလာပါ။
ပဝတ္တိယံ စိတ္တောတုသမုဋ္ဌာနာ စ လဗ္ဘန္တိ။

➤ **စိတ္တဇရုပ်တို့ အစဉ်းဆုံးဖြစ်ရကာလ** = ဒုတိယစိတ်ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေနောင် ပထမဘဝင်စိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏမှစ၍ စိတ္တဇရုပ်များ ဖြစ်ကြပါသည်။

➤ **စိတ္တဇရုပ်တို့ ချုပ်ရကာလ** = စိတ္တဇရုပ်တို့သည် ကမ္မဇရုပ်ချုပ်ပြီးနောက် ခဏငယ် ၄၈-ချက်ခန့် အကြာတွင် ချုပ်ပါသည်။

➤ **အာဟာရဇရုပ်တို့ အစဉ်းဆုံး ဖြစ်ရကာလ** = သြဇာ၏ ပုံ့နှံ့ရာအခါမှစ၍ အာဟာရဇရုပ်များ ဖြစ်ကြပါသည်။➤ **အာဟာရဇရုပ်တို့ ချုပ်ရကာလ** =အာဟာရဇရုပ်တို့သည် ကမ္မဇရုပ် ချုပ်ပြီးနောက် ခဏငယ် ၅၀-ချက်ခန့် အကြာတွင် ချုပ်ပါသည်။

➤ **ဥတုဇရုပ်တို့ အစဉ်းဆုံး ဖြစ်ရကာလ** = ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဌိခဏမှစ၍ ဥတုဇရုပ်များ ဖြစ်ကြပါသည်။

➤ **ဥတုဇရုပ်တို့ ချုပ်ရကာလ** = ဥတုဇရုပ်တို့သည် သေ၍ အကောင်ပုပ်ဖြစ်သည့်တိုင်အောင် (၀၊) ကမ္ဘာပျက်သည့်တိုင်အောင် ဖြစ်၍ ချုပ်ပါသည်။

➤ **လူနှင့်အတူ သေသောရုပ်** = ကမ္မဇရုပ် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **လူသေသော်လည်း ခဏမျှ ကျန်ခဲ့သော ရုပ်** = စိတ္တဇရုပ်, အာဟာရဇရုပ်။

➤ **လူပင်သေသော်လည်း မသေဘဲ ဆက်လက်ဖြစ်နေဆဲရုပ်** = ဥတုဇရုပ်။

➤ **အချိန်ကြာမြင့်စွာ ဆက်လက်ဖြစ်နေသော ရုပ်** = ဥတုဇရုပ် ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်- ၅၇) **ရုပ်သံသရာစက်လည်ပုံ** ။ ။ ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒ်ကို အစပြု၍ စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ် ဖြစ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ သေကုန်သော သတ္တဝါတို့အား နောက်ထပ်တစ်ဖန် ဘဝတစ်ပါး၌ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒ်ကိုအစပြု၍ စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ် ဖြစ်ပြန်ပါသည်။

F-10-A

http://www.dhammadownload.com

(စာပိုဒ်-၅၈) ရူပဗြဟ္မာတို့အား မရနိုင်သော ရုပ်ကလာပ်များ ။ ။ ဃာနဒသက, ဇိဝှါဒသက, ကာယဒသက, ဘာဝဒသက ကလာပ်, အာဟာရဇကလာပ် ၂-စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရူပဗြဟ္မာတို့အား မရနိုင်သော ရုပ်** ။ ။ ဃာနပသာဒ, ဇိဝှါပသာဒ, ကာယပသာဒ, ဘာဝရုပ် ၂-ပါး၊ ပေါင်း ၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရူပဗြဟ္မာတို့အား ပဋိသန္ဓေအခါ ရနိုင်သော ကလာပ်များ/စတ္တာရော် ကမ္မသမုဋ္ဌာနကလာပါ–၌ စတ္တာရော်–အရ** ။ ။ စက္ခုဒသက, သောတဒသက, ဝတ္ထုဒသက, ဇီဝိတနဝကကလာပ်-ဟူသော ကမ္မဇကလာပ် ၄-စည်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရူပဗြဟ္မာတို့အား ပဋိသန္ဓေအခါ ရနိုင်သော ရုပ်များ** ။ ။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈ ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ စက္ခုပသာဒ, သောတပသာဒ၊ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်၊ ပရိစ္ဆေဒရုပ်၊ ဥပစယ, သန္တတိ၊ ပေါင်း ၁၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရူပ ၁၅–ဘုံ၌ (ရူပဗြဟ္မာတို့အား) ပဋိသန္ဓေအခါ မရနိုင်သော ရုပ်များ**

သဒ္ဒရုပ် ၁-ပါး၊ ဝိကာရရုပ် ၅-ပါး၊ ဇရတာ, အနိစ္စတာ၊ ဃာနပသာဒ, ဇိဝှါပသာဒ, ကာယပသာဒ၊ ဘာဝရုပ် ၂-ပါး-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရူပဗြဟ္မာတို့အား ပဝတ္တိအခါ ရနိုင်သော ကလာပ်စည်းများ** ။ ။ စက္ခုဒသက သောတဒသက, ဝတ္ထုဒသက, ဇီဝိတနဝကကလာပ်, စိတ္တဇကလာပ် ၆-စည်း၊ ဥတုဇကလာပ် ၄-စည်း ပေါင်း ၁၄-စည်း ရနိုင်ပါသည်။

➢ **ရူပဗြဟ္မာတို့အား ပဝတ္တိအခါ၌သာ ရနိုင်သော ကလာပ်စည်းများ**

စိတ္တဇကလာပ် ၆-စည်း၊ ဥတုဇ ကလာပ် ၄-စည်း ပေါင်း ၁၀-စည်း ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဖောန္တိ တေဝိဿ ရူပိသု–၌ တေဝိဿ–အရ/ရူပဗြဟ္မာတို့အား ပဝတ္တိအခါ ရနိုင်ခဲသော ရုပ်များကား** ။ ။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈ ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ စက္ခုပသာဒ, သောတပသာဒ၊ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်၊ ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါး၊ သဒ္ဒ, လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ, ပရိစ္ဆေဒရုပ်, လက္ခဏရုပ် ၄-ပါး ပေါင်း ၂၃-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရူပဗြဟ္မာများ၌ လူသားတို့ကဲ့သို့ ခဲမွယ်ဘောဇဉ် အစာအာဟာရတို့ကို သုံးဆောင်မှီဝဲမှု ရှိ/မရှိ** ။ ။ ရူပလောကေ ပန ဃာန ဇိဝှါ ကာယ ဘာဝဒသကာနိစ အာဟာရဇကလာပါနိစ န လဗ္ဘန္တိ-ကိုထောက်၍ [ရူပဗြဟ္မာများ၌ အာဟာရဇကလာပ် မရနိုင်သောကြောင့်] ရူပဗြဟ္မာများ၌ လူသားတို့ကဲ့သို့ ခဲဖွယ်ဘောဇဉ် အစာအာဟာရ-တို့ကို သုံးဆောင်မှီဝဲမှု မရှိပါ။

➢ **ရူပဗြဟ္မာများ၌ ကာယိကဒုက္ခ မဖြစ်** - ရူပဘုံ၌ ကာယဒသက ကလာပ်ကို မရသောကြောင့်--တည်း။ [ရူပလောကေ ပန (ပ) အာဟာရဇကလာပါနိစ နလဗ္ဘန္တိ]

http://www.dhammadownload.com

၅၉။ အသညသတ္တာနံ ပန စက္ခု သောတ ဝတ္ထု သဒ္ဒါပိ န လဗ္ဘန္တိ၊ တထာ သဗ္ဗာနိပိ စိတ္တဇရူပါနိ၊ တသ္မာ တေသံ ပဋိသန္ဓိကာလေ ဇီဝိတနဝကမေဝ။ (နိ-၃၈၄)

ပဝတ္တိယဥ္စ သဒ္ဒဝဇ္ဇိတံ ဥတုသမုဌာနရူပံ အတိရိစ္စတိ။

ရုပ်ဖြစ်ခြင်း ၂-မျိုး (နိ-၃၈၅)

၆၀။ ဣစ္စေဝံ ကာမရူပါသညီသခ်ါတေသု တီသု ဌာနေသု ပဋိသန္ဓိ ပဝတ္တိဝသေန ဒုဝိဓာ ရူပပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

➢ **ရူပဗြဟ္မာ့ပြည်၌ လူ့ပြည်၌ကဲ့သို့ အမျိုးသမီး+အမျိုးသားဟူ၍ ကွဲပြားခြားနားမှု ရှိ/မရှိ** ။ ။ ရူပလောကေ ပန ဃာန ဇိဝှါ ကာယ ဘာဝဒသကာနိစ အာဟာရဇကလာပါနိစ န လဗ္ဘန္တိ-ကိုထောက်၍ [ရူပဗြဟ္မာ့ပြည်၌ ဘာဝဒသက ကလာပ် မရနိုင်သောကြောင့်] ရူပဗြဟ္မာ့ပြည်၌ လူ့ပြည်၌ကဲ့သို့ အမျိုးသမီး+အမျိုးသားဟူ၍ ကွဲပြားခြား နားမှု မရှိပါ။

➢ **ဗြဟ္မာသြဇာ ဗြဟ္မာထမင်း ရှိ/မရှိ** ။ ။ ရူပလောကေ ပန ဃာန ဇိဝှါ ကာယ ဘာဝဒသကာနိစ အာဟာရဇကလာပါနိစ န လဗ္ဘန္တိ-ကိုထောက်၍ [ရူပဗြဟ္မာများ၌ အာဟာရဇကလာပ် မရနိုင်သောကြောင့်] ဗြဟ္မာသြဇာ ဗြဟ္မာထမင်း မရှိပါ။

(စာပိုဒ်-၅၉) အသညသတ်ဗြဟ္မာ (နာမ်မဲ့သတ္တဝါ)တို့အား မရနိုင်သော ရုပ်ကလာပ်များကား ။ ။ ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ကြဉ် ကမ္မဇကလာပ် ၈-စည်း၊ စိတ္တဇကလာပ် ၆-စည်း၊ ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော သဒ္ဒနဝက, သဒ္ဒလဟုတာဒိ ဒွါဒသက ကလာပ်၊ အာဟာရဇကလာပ် ၂-စည်း၊ပေါင်း ၁၈-စည်း မရနိုင်ပါ။

➢ **အသညသတ်ဗြဟ္မာတို့အား ပဋိသန္ဓေအခါ ရနိုင်သော ကလာပ်ကား**

ဇီဝိတနဝက ကလာပ် ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **အသညသတ်ဗြဟ္မာတို့အား ပဋိသန္ဓေအခါ ရနိုင်သော ရုပ်များကား** = အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁-ပါး၊ ဥပစယ, သန္တတိ- ပေါင်း ၁၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အသညသတ်ဗြဟ္မာတို့အား ပဝတ္တိအခါ ရနိုင်သော ကလာပ်များကား**

ဇီဝိတနဝက ကလာပ်၊ ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်, လဟုတာဒေကာဒသက ကလာပ်၊ပေါင်း ၃-စည်းဖြစ်ပါသည်။

➢ **အသညသတ်ဗြဟ္မာတို့အား ပဝတ္တိအခါ ရနိုင်သော ရုပ်များကား/သတ္တရသေဝ သညီနံ-၌ သတ္တရသ-အရကား** ။ ။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ၊ ပရိစ္ဆေဒရုပ်၊ လက္ခဏရုပ် ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၁၇-ပါး။

F-16-B

http://www.dhammadownload.com

ဘုံအလိုက် ရှုပ်ဖြစ်ပုံပြ သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၃၈၅)

၆၁။ အဌဝီသတိ ကာမေသု၊ ဟောန္တိ တေဝီသ ရူပိသု။
သတ္တရသေဝ သညီနံ၊ အရူပေ နတ္ထိ ကိဉ္စိပိ။
သဒ္ဒေါ ဝိကာရော ဇရတာ၊ မရဏဥောပပတ္တိယံ။
နလဗ္ဘန္တိ ပဝတ္တေ တု၊ နကိဉ္စိပိ နလဗ္ဘတိ။
အယမေတ္ထ ရူပပဝတ္တိက္ကမော။

နိဗ္ဗာန်မည်ပုံ (စုဏ္ဏိယ) (နိ-၃၈၅)

၆၂။ နိဗ္ဗာနံ ပန လောကုတ္တရသခ်ါတံ စတုမဂ္ဂဉာဏေန သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ မဂ္ဂဖလာနမာရမ္မဏဘူတံ ဝါနသခ်ါတာယ တဏ္ဍာယ နိက္ခန္တတ္တာ နိဗ္ဗာနန္တိ ပဝုစ္စတိ။

(စာပိုဒ်-၆၀) ရှုပ်ဖြစ်ရာ ဌာန ၃-မျိုးကား ။ ။ (၁) ကာမဘုံ၊ (၂) အသညသတ်ကြဉ်သော ရူပ ၁၅ဘုံ၊ (၃) အသညသတ်ဘုံ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရှုပ်ဖြစ်ပုံ ၂-မျိုးကား/ဒုဝိဓာ ရူပပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၌ ဒုဝိဓာ-အရ** ။ ။ (၁) ပဋိသန္ဓေအခါ ရုပ်တို့၏ဖြစ်ပုံ၊ (၂) ပဝတ္တိအခါ ရုပ်တို့၏ဖြစ်ပုံ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၆၁) ပဋိသန္ဓေအခါ မရနိုင်သော ရှုပ်များ/ပဝတ္တိအခါ၌သာ ရနိုင်သော ရှုပ်များကား ။ ။ သဒ္ဒရုပ် ၁-ပါး၊ ဝိကာရရုပ် ၅-ပါး၊ ဇရတာ, အနိစ္စတာ၊ ပေါင်း ၈ ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (သာဓက) သဒ္ဒေါ (ပ) နလဗ္ဘတိ။

➢ **သတ္တဝါအားလျော်စွာ ပဋိသန္ဓေအခါ မရနိုင်သောရှုပ်များကား** ။ ။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ သဒ္ဒရုပ် ၁-ပါး၊ ဝိကာရရုပ် ၅-ပါး၊ ဇရတာ, အနိစ္စတာ+၈-ပါး။အသညသတ်ဘုံ၌ လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ, ဇရတာ, အနိစ္စတာ-အားဖြင့် ၅-ပါး မရနိုင်ပါ။

(စာပိုဒ်-၆၂) နိဗ္ဗာန်မည်ပုံ ။ ။ လောကုတ္တရာ-ဟုဆိုအပ်သော လေးပါးသော မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုအပ်သော မဂ်ဖိုလ်တို့၏ အာရုံဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သည် ဝါန-ဟု ဆိုအပ်သော တဏ္ဍာ-မှ ထွက်မြောက်တတ်သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်မည်ပါသည်။

မေး ။ ။ **နိဗ္ဗာန်သည်** လောကီတရားလော? လောကုတ္တရာတရားလော?

ဖြေ ။ ။ နိဗ္ဗာနံ ပန လောကုတ္တရသခ်ါတံ-ကိုထောက်၍ နိဗ္ဗာန်သည် လောကုတ္တရာတရား ဖြစ်ပါသည်။

➢ **နိဗ္ဗာန်သည် မျက်စိ(စက္ခုဝိညာဏ်)ဖြင့် တွေ့မြင်နိုင်သော အာရုံမျိုး ဟုတ်/မဟုတ်** ။ ။ (စာပိုဒ်-၆၂) ကိုထောက်၍ နိဗ္ဗာန်သည် မျက်စိ(စက္ခုဝိညာဏ်)ဖြင့် တွေ့မြင်နိုင်သော အာရုံမျိုး မဟုတ်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

၆၃။ တဒေတံ သဘာဝတော ဧကဝိဓမ္မိ သဉ္ဉပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတု အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတု စေတိ ဒ္ဝိဓံ ဟောတိ ကာရဏာပရိယာယေန။ (နိ-၃၈၆)

၆၄။ တထာ သုညတံ, အနိမိတ္တံ, အပ္ပဏိဟိတဉ္စေတိ တိဝိဓံ ဟောတိ အာကာရဘေဒေန။

နိဗ္ဗာန်မည်ပုံပြ သင်္ဂီဟဂါထာ (နိ-၃၈၆)

၆၅။ ပဒမစ္ဆုတမစ္ဆန္တိ၊ အသင်္ခတမနုတ္တရံ။
နိဗ္ဗာနမိတိ ဘာသန္တိ၊ ဝါနမုတ္တာ မဟေသယော။

ပရမတ္ထတရား ၄-ပါး နိဂုံး

၆၆။ ဣတိ စိတ္တံ, စေတသိကံ၊ ရူပံ, နိဗ္ဗာနမိစ္စပိ။
ပရမတ္ထံ ပကာသေန္တိ၊ စတုဓာဝ တထာဂတာ။
ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟေ ရူပသင်္ဂဟဝိဘာဂေါနာမ
ဆဋ္ဌော ပရိစ္ဆေဒေါ။

(စာပိုဒ်-၆၃) ကာရဏာပရိယာယ်အားဖြင့် နိဗ္ဗာန် ၂-မျိုးကား ။ ။ (၁) သဉ္ဉပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတ်၊ (၂) အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၆၄) အာကာရဘေဒအားဖြင့် နိဗ္ဗာန် ၃-မျိုးကား ။ ။ (၁) သုညတနိဗ္ဗာန်၊ (၂) အနိမိတ္တနိဗ္ဗာန်၊ (၃) အပ္ပဏိဟိတနိဗ္ဗာန်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **နိဗ္ဗာန်ဘုံ ရှိ/မရှိ** ။ ။ တထာ သုညတံ အနိမိတ္တံ-ကိုထောက်၍ နိဗ္ဗာန်ဘုံ မရှိပါ။

(စာပိုဒ်-၆၅) နိဗ္ဗာန်၏ဂုဏ်ရည်များ (ဂုဏ်ပုဒ်များ) ။ ။ (၁) ပဒ=မင်္ဂဖိုလ်တို့၏ အာရုံဖြစ်ခြင်း၊ (၂) အစ္ဆုတ=စုတေရွှေ့လျော သေရခြင်းသဘော မရှိခြင်း၊ (၃) အစ္ဆန္တ စုတိ-ဟုဆိုအပ်သော အဆုံးကို လွန်ပြီးဖြစ်ခြင်း၊ (၄) အသင်္ခတ=ကံ, စိတ်, ဥတု အာဟာရ-တည်းဟူသော အကြောင်းတရား ၄-ပါးတို့သည် ပေါင်း၍ မပြုပြင်အပ်ခြင်း၊ (၅) အနုတ္တရ=မိမိထက် လွန်မြတ်သောတရား မရှိခြင်း။

(စာပိုဒ်-၆၆) စတုဓာဝ တထာဂတာ-၌ စတုဓာ-အရ ။ ။ စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်, နိဗ္ဗာန်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ရူပ်ပိုင်း သရုပ်ခွဲပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၇-သမုဒ္ဒရာဖိုင်း

မဒိရာဉ် (နိ-၃၈၇)

၁။ ဒွါသတ္တတိဝိဓာ ဝုတ္တာ၊ ဝတ္ထုမ္ဟာ သလက္ခဏာ။
တေသံ ဒါနိ ယထာယောဂံ၊ ပဝက္ခာမိ. သမုဒ္ဒယံ။

သင်္ဂဟဓာတိကာ

၂။ အကုသလ သင်္ဂဟော, မိဿက သင်္ဂဟော, ဗောဓိပက္ခိယ - သင်္ဂဟော, သဗ္ဗသင်္ဂဟော စေတိ သမုဒ္ဒယသင်္ဂဟော စတုဗ္ဗိဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အကုသလသင်္ဂဟ (၁) အာသဝ ၄-ပါး

၃။ ကထံ? ---
အကုသလသင်္ဂဟေ တာဝ စတ္တာရော အာသဝါ ကာမာသဝေါ, ဘဝါသဝေါ, ဒိဋ္ဌာသဝေါ, အဝိဇ္ဇာသဝေါ။

(စာပိုဒ်-၁) **သမုဒ္ဒယသင်္ဂဟဖြင့် ပေါင်းအပ်သော သဘောတရားများကား/ ဒွါသတ္တတိ ဝိဓာ ဝုတ္တာ–ဠ္ဟ ဒွါသတ္တတိ–အရကာား** ။ ။ စိတ် ၁-ပါး၊ စေတသိက် ၅၂-ပါး၊ နိဗ္ဗန္နရုပ် ၁၈-ပါး၊ နိဗ္ဗာန် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၇၂-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➤ **ပရမတ္ထ အစစ်ကား** ။ ။ ဒွါသတ္တတိ ဝိဓာ ဝုတ္တာ၊ ဝတ္ထုမ္ဟာ သလက္ခဏာ-ကို ထောက်၍ စိတ် ၁-ပါး၊ စေတသိက် ၅၂-ပါး၊ နိဗ္ဗန္နရုပ် ၁၈-ပါး၊ နိဗ္ဗာန် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၇၂-ပါးဖြစ်ပါသည်။ * **ပရမတ္ထ အတူကား** = အနိဗ္ဗန္နရုပ် ၁၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂) **သမုဒ္ဒည်းပို့ဝ်းဠ္ဟ ပြမည်သင်္ဂဟ ၄-မျိုးကား** ။ ။(၁) အကုသလသင်္ဂဟ (၂) မိဿကသင်္ဂဟ (၃) ဗောဓိပက္ခိယသင်္ဂဟ (၄) သဗ္ဗသင်္ဂဟ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃) **အာသဝ ၄-ပါးနှင့် တရားကိုယ် ၃-ပါး ယှဉ်တွဲပုံ**

၁။ ကာမာသဝ (လောဘ) ၂။ ဘဝါသဝ (လောဘ) ၃။ ဒိဋ္ဌာသဝ (ဒိဋ္ဌိ) ၄။ အဝိဇ္ဇာသဝ (မောဟ) တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အာသဝ ၄-ပါး အရကောက်** ။ ။ (၁) လောဘမူစိတ် ၈-ပါးဠ္ဟိသော လောဘ စေတသိက်သည် "ကာမာသဝ" မည်၏။ (၂) ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ် ၄-ပါးဠ္ဟိသော လောဘ စေတသိက်သည် "ဘဝါသဝ" မည်၏။ (၃) ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါးဠ္ဟိသော ဒိဋ္ဌိစေတသိက်သည် "ဒိဋ္ဌာသဝ" မည်၏။ (၄) အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါးဠ္ဟိသော မောဟ စေတသိက်သည် "အဝိဇ္ဇာသဝ" မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

(၂) ဩ ၄-ပါး (နိ-၃၈၇)

၄။ စတ္တာရော ဩယာ ကာမောယော, ဘဝေါယော, ဒိဋ္ဌောယော, အဝိဇ္ဇောယော။

(၃) ယောဂ ၄-ပါး

၅။ စတ္တာရော ယောဂါ ကာမယောဂေါ, ဘဝယောဂေါ, ဒိဋ္ဌိယောဂေါ အဝိဇ္ဇာယောဂေါ။

(၄) ဂန္ထ ၄-ပါး

၆။ စတ္တာရော ဂန္ထာ အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထော, ဗျာပါဒေါ ကာယဂန္ထော သီလဗ္ဗတပရာမာသော ကာယဂန္ထော, ဣဒံ သစ္စာဘိနိဝေသော ကာယဂန္ထော။

(၅) ဥပါဒါန် ၄-ပါး

၇။ စတ္တာရော ဥပါဒါနာ ကာမုပါဒါန်, ဒိဋ္ဌုပါဒါန်, သီလဗ္ဗတုပါဒါန်, အတ္တဝါဒုပါဒါန်။

(စာပိုဒ်-၄) ဩ ၄-ပါးနှင့် တရားကိုယ် ၃-ပါးတွဲစပ်ပုံ

၁။ ကာမောဃ (လောဘ) ၂။ ဘဝေါဃ (လောဘ) ၃။ ဒိဋ္ဌောဃ (ဒိဋ္ဌိ) ၄။ အဝိဇ္ဇောဃ (မောဟ) တို့ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅) ယောဂ ၄-ပါးနှင့် တရားကိုယ် ၃-ပါးတွဲစပ်ပုံ

၁။ ကာမယောဂ (လောဘ) ၂။ ဘဝယောဂ (လောဘ) ၃။ ဒိဋ္ဌိယောဂ (ဒိဋ္ဌိ) ၄။ အဝိဇ္ဇာယောဂ (မောဟ) တို့ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၆) ဂန္ထ ၄-ပါးနှင့် တရားကိုယ် ၃-ပါးတွဲစပ်ပုံ

၁။ အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထ (လောဘ) ၂။ ဗျာပါဒကာယဂန္ထ (ဒေါသ) ၃။ သီလဗ္ဗတ ပရာမာသ ကာယဂန္ထ (ဒိဋ္ဌိ) ၄။ ဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသ ကာယဂန္ထ (ဒိဋ္ဌိ) တို့ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၇) ဥပါဒါန် ၄-ပါးနှင့် တရားကိုယ် ယှဉ်တွဲပုံ

၁။ ကာမုပါဒါန် (လောဘ) ၂။ ဒိဋ္ဌုပါဒါန် (ဒိဋ္ဌိ) ၃။ သီလဗ္ဗတုပါဒါန် (ဒိဋ္ဌိ) ၄။ အတ္တဝါဒုပါဒါန် (ဒိဋ္ဌိ) တို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ကာမာသဝ, ဘဝါသဝ, ကာမောဃ, ဘဝေါဃ, ကာမယောဂ, ဘဝယောဂ တို့၏ တရားကိုယ်** ။ ။ လောဘ စေတသိက်ဖြစ်ပါသည်။ (သာဓက) အာသဝါဒီသု ပနေတ္ထ ကာမ ဘဝနာမေန တဗ္ဗတ္ထုကာ တဏှာ အဓိပ္ပေတာ။

http://www.dhammadownload.com

(၆) နိဝရဏ ၆–ပါး (နိ-၃၈၈)

၈။ ဆ နိဝရဏာနိ ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏံ, ဗျာပါဒနိဝရဏံ, ထိန မိဒ္ဓ နိဝရဏံ, ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စ နိဝရဏံ, ဝိစိကိစ္ဆာ နိဝရဏံ, အဝိဇ္ဇာ နိဝရဏံ။

(၇) အနုသယ ၇–ပါး

၉။ သတ္တ အနုသယာ ကာမရာဂါနုသယော, ဘဝရာဂါနုသယော, ပဋိဃာနုသယော, မာနာနုသယော, ဒိဋ္ဌာနုသယော, ဝိစိကိစ္ဆာ နုသယော, အဝိဇ္ဇာနုသယော။

(၈) သုတ္တန်နည်း သံယောဇဉ် ၁၀–ပါး

၁၀။ ဒသ သံယောဇနာနိ ကာမရာဂသံယောဇနံ, ရူပရာဂသံယောဇနံ အရူပရာဂသံယောဇနံ, ပဋိဃသံယောဇနံ, မာနသံယောဇနံ, ဒိဋ္ဌိသံယောဇနံ, သီလဗ္ဗတပရာမာသသံယောဇနံ, ဝိစိကိစ္ဆာ သံယောဇနံ, ဥဒ္ဓစ္စသံယောဇနံ, အဝိဇ္ဇာသံယောဇနံ သုတ္တန္တေ။

(စာပိုဒ်-၈) နိဝရဏ ၆–ပါးနှင့် တရားကိုယ် ၈–ပါး တွဲစပ်ပုံ

ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏ (လောဘ)၊ ဗျာပါဒနိဝရဏ (ဒေါသ)၊ ထိန မိဒ္ဓ နိဝရဏ (ထိန မိဒ္ဓ)၊ ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စ နိဝရဏ (ဥဒ္ဓစ္စ-ကုက္ကုစ္စ)၊ ဝိစိကိစ္ဆာ နိဝရဏ (ဝိစိကိစ္ဆာ)၊ အဝိဇ္ဇာ နိဝရဏ (မောဟ) တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အမည်ပါ သရုပ်အရေအတွက်ထက် တရားကိုယ်က များသော တရား/တရား သန္ဓာထက် တရားကိုယ်သန္ဓာ များသောတရား** ။ ။ နိဝရဏတရား ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၉) အနုသယ ၇–ပါးနှင့် တရားကိုယ် ၆–ပါး တွဲစပ်ပုံ

ကာမရာဂါနုသယ (လောဘ)၊ ဘဝရာဂါနုသယ (လောဘ)၊ ပဋိဃာနုသယ (ဒေါသ)၊ မာနာနုသယ (မာန)၊ ဒိဋ္ဌာနုသယ (ဒိဋ္ဌိ)၊ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယ (ဝိစိကိစ္ဆာ)၊ အဝိဇ္ဇာနုသယ (မောဟ) တို့ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၀) သုတ္တန်နည်း သံယောဇဉ် ၁၀–ပါးနှင့် တရားကိုယ် ၇–ပါး တွဲစပ်ပုံ

ကာမရာဂသံယောဇဉ် (လောဘ)၊ ရူပရာဂသံယောဇဉ် (လောဘ)၊ အရူပရာဂ သံယောဇဉ် (လောဘ)၊ ပဋိဃသံယောဇဉ် (ဒေါသ)၊ မာနသံယောဇဉ် (မာန)၊ ဒိဋ္ဌိ သံယောဇဉ် (ဒိဋ္ဌိ)၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသ သံယောဇဉ် (ဒိဋ္ဌိ)၊ ဝိစိကိစ္ဆာ သံယောဇဉ် (ဝိစိကိစ္ဆာ)၊ ဥဒ္ဓစ္စ သံယောဇဉ် (ဥဒ္ဓစ္စ)၊ အဝိဇ္ဇာ သံယောဇဉ် (မောဟ) တို့ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(၈) အဘိဓမ္မာနည်း သံယောဇဉ် ၁၀–ပါး (နိ–၃၈၈)

၁၁။ အပရာနိပိ ဒသ သံယောဇနာနိ ကာမရာဂသံယောဇနံ, ဘဝ-ရာဂ သံယောဇနံ, ပဋိဃသံယောဇနံ, မာနသံယောဇနံ, ဒိဋ္ဌိ-သံယောဇနံ, သီလဗ္ဗတပရာမာသ သံယောဇနံ, ဝိစိကိစ္ဆာ - သံယောဇနံ, ဣဿာသံယောဇနံ, မစ္ဆရိယသံယောဇနံ, အဝိဇ္ဇာ သံယောဇနံ အဘိဓမ္မေ။

(၉) ကိလေသာ ၁၀–ပါး

၁၂။ ဒသ ကိလေသာ လောဘော, ဒေါသော, မောဟော, မာနော, ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ, ထိနံ, ဥဒ္ဓစ္စံ, အဟိရိကံ, အနောတ္တပ္ပံ။

(စာပိုဒ်-၁၁) အဘိဓမ္မာနည်း သံယောဇဉ် ၁၀–ပါးနှင့် တရားကိုယ် ၈–ပါး တွဲစပ်ပုံ

ကာမရာဂသံယောဇဉ် (လောဘ)၊ ဘဝရာဂ သံယောဇဉ် (လောဘ)၊ ပဋိဃ သံယောဇဉ် (ဒေါသ)၊ မာနသံယောဇဉ် (မာန)၊ ဒိဋ္ဌိ သံယောဇဉ် (ဒိဋ္ဌိ)၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသ သံယောဇဉ် (ဒိဋ္ဌိ)၊ ဝိစိကိစ္ဆာ သံယောဇဉ် (ဝိစိကိစ္ဆာ)၊ ဣဿာ သံယောဇဉ် (ဣဿာ)၊ မစ္ဆရိယ သံယောဇဉ် (မစ္ဆရိယ)၊ အဝိဇ္ဇာ သံယောဇဉ် (မောဟ)။

➢ **သုတ္တန်နည်းမှာသာ ပါ၍ အဘိဓမ္မာနည်း၌ မပါသော သံယောဇဉ် တရားကိုယ်** ။ ။ ဥဒ္ဓစ္စ ဖြစ်ပါသည်။ ➢ အဘိဓမ္မာနည်းမှာသာ ပါ၍ သုတ္တန်နည်း၌ မပါသော သံယောဇဉ် တရားကိုယ် ။ ။ ဣဿာ, မစ္ဆရိယ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သုတ္တန်+အဘိဓမ္မာ ၂–နည်းလုံးမှာပါသော သံယောဇဉ်တရားကိုယ်**

လောဘ, ဒေါသ, မာန, ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ, မောဟ၊ ပေါင်း ၆–ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **သုတ္တန်နည်းမှာသာ ပါ၍ အဘိဓမ္မာနည်း၌ မပါသော သံယောဇဉ်**

ရူပရာဂ သံယောဇဉ်, အရူပရာဂ သံယောဇဉ်, ဥဒ္ဓစ္စ သံယောဇဉ်။

➢ **အဘိဓမ္မာနည်း၌သာ ပါ၍ သုတ္တန်နည်း၌ မပါသော သံယောဇဉ်**

ဘဝရာဂသံယောဇဉ်, ဣဿာသံယောဇဉ်, မစ္ဆရိယသံယောဇဉ်-တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သုတ္တန်+အဘိဓမ္မာ နည်းနှစ်ပါးစုံ၌ ပါဝင်သော သံယောဇဉ်**

ကာမရာဂသံယောဇဉ်, ပဋိဃသံယောဇဉ်, မာနသံယောဇဉ်, ဒိဋ္ဌိသံယောဇဉ်, သီလဗ္ဗတပရာမာသသံယောဇဉ်, ဝိစိကိစ္ဆာသံယောဇဉ်, အဝိဇ္ဇာသံယောဇဉ်။

➢ **သံယောဇဉ် မမည်သော အကုသိုလ်စေတသိက်များ**= အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ, ကုက္ကုစ္စ, ထိန, မိဒ္ဓ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

တရားကိုယ်ကောက်နည်း (နိ-၃၈၉)

၁၃။ အာသဝါဒိသု ပနေတ္ထ ကာမ ဘဝနာမေန တဗ္ဗတ္ထုကာ တဏှာ အဓိပ္ပေတာ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသော, ဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသော, အတ္တဝါဒုပါဒေါ စ တထာပဝတ္တံ ဒိဋ္ဌိဂတမေဝ ပဝုစ္စတိ။

သင်္ဂဟဂါထာများ (နိ-၃၈၉)

၁၄။ အာသဝေါဃာ စ ယောဂါ စ၊ တယော ဂန္ထာ စ ဝတ္ထုတော။
ဥပါဒါနာ ဒုဝေ ဝုတ္တာ၊ အဋ္ဌ နီဝရဏာ သိယုံ။
ဆဋ္ဌေါနုသယာ ဟောန္တိ၊ နဝ သံယောဇနာ မတာ။
ကိလေသာ ဒသ ဝုတ္တောယံ၊ နဝဓာ ပါပသင်္ဂဟော။

(စာပိုဒ်-၁၂) **ကိလေသာ ၁၀-ပါး-နှင့် တရားကိုယ် ၁၀-ပါး** ။ ။ လောဘ, ဒေါသ, မောဟ, မာန, ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ, ထိန, ဥဒ္ဓစ္စ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ။

➢ **ကိလေသာ မမည်သော အကုသိုလ် စေတသိက်ကား** = ဣဿာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ, မိဒ္ဓ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၃) **ဒိဋ္ဌိစေတသိက် တစ်ခုတည်းကိုပင် သီလဗ္ဗတပရာမာသ, ဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသ, အတ္တဝါဒုပါဒါန်-ဟု အမည်အမျိုးမျိုးတပ်၍ ဟောတော်မူရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ သီလဗ္ဗတပရာမာသအခြင်းအရာ, ဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသ အခြင်းအရာ, အတ္တဝါဒုပါဒါန် အခြင်းအရာအားဖြင့် ထိုထိုယူပုံ အခြင်းအရာ ကွဲပြားသောကြောင့်--ဒိဋ္ဌိစေတသိက် တစ်ခုတည်းကိုပင် သီလဗ္ဗတပရာမာသ, ဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသ, အတ္တဝါဒုပါဒါန်-ဟု အမည်အမျိုးမျိုးတပ်၍ ဟောတော်မူရပါသည်။

(သာဓက) သီလဗ္ဗတပရာမာသော, ဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသော, အတ္တဝါဒုပါဒေါစ တထာပဝတ္တံ ဒိဋ္ဌိဂတမေဝ ပဝုစ္စတိ။ [လိုရင်းပါဠိကား= တထာပဝတ္တံ-ဖြစ်ပါသည်။]

(စာပိုဒ်-၁၄) **အာသဝေါဃာစ ယောဂါစ တယော ဂန္ထာစ ဝတ္ထုတော-၌ တယော-အရကား** ။ ။ လောဘ, ဒိဋ္ဌိ, မောဟ (အာသဝ, ဩဃ, ယောဂ တရားကိုယ်) (တစ်နည်း) လောဘ, ဒေါသ, ဒိဋ္ဌိ (ဂန္ထတရားကိုယ် ၃-ပါး)

➢ **ဥပါဒါနာ ဒုဝေ ဝုတ္တာ-၌ ဒုဝေ-အရ /ဥပါဒါန်တရားကိုယ် ၂-ပါးကား** လောဘ, ဒိဋ္ဌိ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အဋ္ဌ နီဝရဏာ သိယုံ-၌ အဋ္ဌ-အရ / နီဝရဏတရားကိုယ် ၈-ပါးကား** လောဘ, ဒေါသ, ထိန, မိဒ္ဓ, ဥဒ္ဓစ္စ, ကုက္ကုစ္စ, ဝိစိကိစ္ဆာ, မောဟ-တို့ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ **ဆဋ္ဌေဝါနုသယာ ဟောန္တိ–၌ ဆ–အရ /အနုသယတရားကိုယ် ၆–ပါးကား** လောဘ, ဒေါသ, မာန, ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ, မောဟ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **နဝ သံယောဇနာ မတာ–၌ နဝ–အရ/သံယောဇဉ်တရားကိုယ် ၉–ပါးကား** လောဘ, ဒေါသ, မာန, ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ, ဥဒ္ဓစ္စ, ဣဿာ, မစ္ဆရိယ, မောဟ။

➢ **ကိလေသာ ဒသ ဝုတ္တောယံ–၌ ဒသ–အရ/ ကိလေသာတရားကိုယ် ၁၀–ပါး** လောဘ, ဒေါသ, မောဟ, မာန, ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ, ထိန, ဥဒ္ဓစ္စ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ။

➢ **နဝဓာ ပါပသင်္ဂဟော–၌ နဝဓာ သရုပ်** ။ ။ အာသဝ, ဩဃ, ယောဂ, ဂန္ထ, ဥပါဒါန်, နီဝရဏ, အနုသယ, သံယောဇဉ်, ကိလေသာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ အမည် ၉-မည်ရ စေတသိက် = လောဘ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **လောဘ–၏ အမည်များကား** ။ ။ အာသဝ, ဩဃ, ယောဂ, ဂန္ထ, ဥပါဒါန်, နီဝရဏ, အနုသယ, သံယောဇဉ်, ကိလေသာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **လောဘ ၉–ဌာနကား** = ကာမာသဝ, ကာမောဃ, ကာမယောဂ, အဘိဇ္ဈာ ကာယဂန္ထ, ကာမုပါဒါန်, ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏ, ကာမရာဂါနုသယ, ကာမရာဂသံယောဇဉ် လောဘကိလေသာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အမည် ၈–မည်ရ စေတသိက်** ။ ။ ဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပါသည်။ * အမည်များကား = အာသဝ, ဩဃ, ယောဂ, ဂန္ထ, ဥပါဒါန်, အနုသယ, သံယောဇဉ်, ကိလေသာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အမည် ၇–မည်ရ စေတသိက်** ။ ။ မောဟ ဖြစ်ပါသည်။ * အမည်များကား အာသဝ, ဩဃ, ယောဂ, နီဝရဏ, အနုသယ, သံယောဇဉ်, ကိလေသာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အမည် ၅–မည်ရ စေတသိက်** ။ ။ ဒေါသ ဖြစ်ပါသည်။ * အမည်များကား ဂန္ထ, နီဝရဏ, အနုသယ, သံယောဇဉ်, ကိလေသာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အမည် ၄–မည်ရ စေတသိက်** ။ ။ ဝိစိကိစ္ဆာ ဖြစ်ပါသည်။ * အမည်များကား နီဝရဏ, အနုသယ, သံယောဇဉ်, ကိလေသာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အမည် ၃–မည်ရ စေတသိက်** ။ ။ မာန (အနုသယ, သံယောဇဉ်, ကိလေသာ)
ဥဒ္ဓစ္စ (နီဝရဏ, သံယောဇဉ်, ကိလေသာ)

➢ **အမည် ၂–မည်ရ စေတသိက်** ။ ။ ထိန (နီဝရဏ, ကိလေသာ)

➢ **အမည်တစ်မျိုးသာ ရသော အကုသိုလ်စေတသိက်များကို အမည်နှင့်တကွ ယှဉ်တွဲပုံ** ။ ။ မိဒ္ဓ = နီဝရဏ၊ ကုက္ကုစ္စ = နီဝရဏ၊ ဣဿာ = သံယောဇဉ်၊ မစ္ဆရိယ= သံယောဇဉ်၊ အဟိရိက=ကိလေသာ၊ အနောတ္တပ္ပ=ကိလေသာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

မိဿကသင်္ဘ

(၁) ဟိတ် ၆–ပါး (နိ–၃၉၀)

၁၅။ မိဿကသင်္ဘဟေ ဆ ဟေတူ လောဘော, ဒေါသော, မောဟော အလောဘော, အဒေါသော, အမောဟော။

(၂) စျာနင် ၇–ပါး

၁၆။ သတ္တ စျာနင်္ဂါနိ ဝိတက္ကော, ဝိစာရော, ပီတိ, ဧကဂ္ဂတာ, သောမနဿံ, ဒေါမနဿံ, ဥပေက္ခာ။

(စာပိုဒ်-၁၅) ဟိတ် ၆–ပါးကား ။ ။ လောဘ, ဒေါသ, မောဟ, အလောဘ, အဒေါသ အမောဟ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မိဿကသင်္ဘာတွင် မပါဝင်သော ပရမတ္ထတရားများကား**

ပညာ၊ မနသိကာရ၊ အဓိမောက္ခ၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ မာန၊ ကျဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ထိန၊ မိဒ္ဓ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ တတြမဇ္ဈတ္တတာ-စသော သောဘနသာဓာရဏ စေတသိက် ၁၃-ပါး၊ အပွမညာ ၂-ပါး၊ မဟာဘူတ် ၄-ပါး၊ ရူပ၊ သဒ္ဒ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဟဒယရူပ်၊ ပရိစ္ဆေဒရူပ်၊ ဝိညတ်ရူပ် ၂-ပါး၊ လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ၊ လက္ခဏရူပ် ၄-ပါး၊ နိဗ္ဗာန်။

➢ **မိဿကသင်္ဘာ–၌ "သမ္ပန္နယ" သင်္ခ်ာ** = ၆၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၆) စျာနင် ၇–ပါးနှင့် တရားကိုယ် ၅–ပါးတွဲစပ်ပုံ

ဝိတက်စျာနင် (ဝိတက်)၊ ဝိစာရစျာနင် (ဝိစာရ)၊ ပီတိစျာနင် (ပီတိ)၊ ဧကဂ္ဂတာ စျာနင် (ဧကဂ္ဂတာ)၊ သောမနဿစျာနင်(ဝေဒနာ)၊ ဒေါမနဿစျာနင် (ဝေဒနာ)၊ ဥပေက္ခာစျာနင် (ဝေဒနာ) တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **စျာနင် ၇–ပါးအရေအကောက်** ။ ။ (၁) ဝိတက်ယှဉ်ရာစိတ် ၅၅-ပါး၌ရှိသော ဝိတက်စေတသိက်သည် **"ဝိတက်စျာနင်"** မည်၏။ (၂) ဝိစာရယှဉ်ရာစိတ် ၆၆-ပါး၌ရှိသော ဝိစာရစေတသိက်သည် **"ဝိစာရစျာနင်"** မည်၏။ (၃) ပီတိယှဉ်ရာစိတ် ၁၁-ပါး၌ရှိသော ပီတိစေတသိက်သည် **"ပီတိစျာနင်"** မည်၏။ (၄) ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်မှတစ်ပါးစိတ် ၇၉-ခုခွဲရှိသော ဧကဂ္ဂတာ စေတသိက်သည် **"ဧကဂ္ဂတာစျာနင်"** မည်၏။[သာဓက] ပဉ္စဝိညာဏောသု စျာနင်္ဂါနိ။ (၅) သောမနဿသဟဂုတ် ၆၂-ပါး၌ရှိသော ဝေဒနာစေတသိက်သည် **"သောမနဿ စျာနင်"** မည်၏။ (၆) ဒေါသမူဒွေး၌ရှိသော ဝေဒနာစေတသိက်သည် **"ဒေါမနဿ စျာနင်"** မည်၏။ (၇) စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေး, သောတဝိညာဉ်ဒွေး, ဃာနဝိညာဉ်ဒွေး, ဇိဝှါ ဝိညာဉ်ဒွေးကြဉ်သော ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ၄၇-ပါး၌ရှိသော ဝေဒနာစေတသိက်သည် **"ဥပေက္ခာစျာနင်"** မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

(၃) **မဂ္ဂင် ၁၂–ပါး** (နိ–၃၉၀)

၁၇။ ဒွါဒသ မဂ္ဂင်္ဂါနိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ, သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တော, သမ္မာအာဇီဝေါ, သမ္မာဝါယာမော, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပေါ, မိစ္ဆာဝါယာမော, မိစ္ဆာသမာဓိ။

➢ **ဝိတက်စေတသိက်၏ အာဝေဏိကကိစ္စ** = အာရုံ၌ ရှေးရှုတင်ပေးမှု ဥပနိဇ္ဈာန ကိစ္စ ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **ဒီစာရ စေတသိက်၏ အာဝေဏိကကိစ္စ** = အာရုံ၌ သမ္မယုတ် တရားတို့ကို အဖန်ဖန်ဖွဲ့စပ်မှု ဥပနိဇ္ဈာနကိစ္စ ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **ပီတိ စေတသိက်၏ အာဝေဏိကကိစ္စ** = စိတ်၏နှစ်သက်ခြင်းကို ပြုမှု ဥပနိဇ္ဈာနကိစ္စ ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **သုခ–၏ အာဝေဏိကကိစ္စ** = စိတ်၏တိုးပွားခြင်းကို ပြုမှု ဥပနိဇ္ဈာနကိစ္စ၊ ➢ **ကေဋ္ဌတာ၏ အာဝေဏိကကိစ္စ** = စိတ်ကိုအာရုံ၌ အညီအမျှ ကောင်းစွာထားမှု ဥပနိဇ္ဈာနကိစ္စ။

➢ **ဈာနင် ၇–ပါးနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်တရားများ ယှဉ်တွဲပုံ** ။ ။ **ဝိတက်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားကား**= ထိန မိဒ္ဓနိဝရဏ၊ **ဝိစာရ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တရား**= ဝိစိကိစ္ဆာ၊ **ပီတိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တရား**= ဗျာပါဒ(ဒေါသ)၊ **ကေဋ္ဌတာ–၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တရား**= ကာမစ္ဆန္ဒ၊ **သုခ (ဥပေက္ခာ)၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တရား**= ဥဒ္ဓစ္စ, ကုက္ကုစ္စ နိဝရဏ။

(**စာပိုဒ်–၁၇**) **မဂ္ဂင် ၁၂–ပါးနှင့် တရားကိုယ် ယှဉ်တွဲပုံ**

သမ္မာဒိဋ္ဌိ (ပညာ)၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ (ဝိတက်)၊ သမ္မာဝါစာ (သမ္မာဝါစာ)၊ သမ္မာကမ္မန္တ (သမ္မာကမ္မန္တ)၊ သမ္မာအာဇီဝ (သမ္မာအာဇီဝ)၊ သမ္မာဝါယာမ (ဝီရိယ)၊ သမ္မာသတိ (သတိ) သမ္မာသမာဓိ (ဧကဂ္ဂတာ)၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ (ဒိဋ္ဌိ)၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ (ဝိတက်)၊ မိစ္ဆာဝါယာမ (ဝီရိယ) မိစ္ဆာသမာဓိ (ဧကဂ္ဂတာ) တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မဂ္ဂင် ၁၂–ပါးအရေကောက်** ။ ။ (၁) တိဟိတ်စိတ် ၄၇-ပါး၌ရှိသော ပညာ စေတသိက်သည် **"သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်"** မည်၏။ (၂) ကာမာဝစရ သောဘနစိတ် ၂၄-ခု၊ ပထမဈာန် ၁၁-ခုအားဖြင့် စိတ် ၃၅-ပါး၌ရှိသော ဝိတက်စေတသိက်သည် **"သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်"** မည်၏။ (၃) မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု၊ လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ခုအားဖြင့် စိတ် ၁၆-ခု၌ရှိသော သမ္မာဝါစာ စေတသိက်သည် **"သမ္မာဝါစာမဂ္ဂင်"** မည်၏။ (၄) သမ္မာကမ္မန္တ စေတသိက်သည် **"သမ္မာကမ္မန္တမဂ္ဂင်"** မည်၏။ (၅) သမ္မာအာဇီဝ စေတသိက်သည် **"သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်"** မည်၏။ (၆) သောဘနစိတ် ၅၉-ခု၌ရှိသော ဝီရိယ စေတသိက်သည် **"သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင်"** မည်၏။ (၇) သောဘနစိတ် ၅၉-ခု၌ ရှိသော သတိ စေတသိက်သည် **"သမ္မာသတိမဂ္ဂင်"** မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

(၄) ဣန္ဒြေ ၂၂-ပါး (နိ-၃၉၀)

၁၈။ ဗာဝီသတိန္ဒြိယာနိ စက္ခုန္ဒြိယံ, သောတိန္ဒြိယံ, ဃာနိန္ဒြိယံ, ဇိဝှိန္ဒြိယံ, ကာယိန္ဒြိယံ, ဣတ္ထိန္ဒြိယံ, ပုရိသိန္ဒြိယံ, ဇီဝိတိန္ဒြိယံ, မနိန္ဒြိယံ, သုခိန္ဒြိယံ, ဒုက္ခိန္ဒြိယံ, သောမနဿိန္ဒြိယံ, ဒေါမနဿိန္ဒြိယံ, ဥပေက္ခိန္ဒြိယံ, သဒ္ဓိန္ဒြိယံ, ဝီရိယိန္ဒြိယံ, သတိန္ဒြိယံ, သမာဓိန္ဒြိယံ, ပညိန္ဒြိယံ, အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယံ, အညိန္ဒြိယံ, အညာတာဝိန္ဒြိယံ။

---

(၈) သောဘနစိတ် ၅၉-ခုဉ်ရှိသော ဧကဂ္ဂတာ စေတသိက်သည် **"သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်"** မည်၏။ (၉) ဒိဋ္ဌိဂတသမ္မယုတ်စိတ် ၄-ခုဉ်ရှိသော ဒိဋ္ဌိစေတသိက်သည် **"မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်"** မည်၏။ (၁၀) အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါးဉ်ရှိသော ဝိတက်စေတသိက်သည် **"မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်"** မည်၏ (၁၁) အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါးဉ်ရှိသော ဝီရိယစေတသိက်သည် **"မိစ္ဆာဝါယာမမဂ္ဂင်"** မည်၏။ (၁၂) ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ်မှတစ်ပါး အကုသိုလ်စိတ် ၁၁-ပါးဉ်ရှိသော ဧကဂ္ဂတာစေတသိက်သည် **"မိစ္ဆာသမာဓိမဂ္ဂင်"** မည်၏။ (သာဓက) တထာ ဝိစိကိစ္ဆာ စိတ္တေ ဧကဂ္ဂတာ မဂ္ဂိန္ဒြိယဗလဘာဝံ နဂစ္ဆတိ။

➢ **သတ္တာဝါများကို အပါယ်ဘုံသို့ ရောက်အောင်ပို့ဆောင်နိုင်သော မဂ္ဂင်တရားများ (အကုသိုလ်မဂ္ဂင် ၄-ပါး)** မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ, မိစ္ဆာဝါယာမ, မိစ္ဆာသမာဓိမဂ္ဂင်။

(စာပိုဒ်-၁၈) ဣန္ဒြေ ၂၂-ပါးနှင့် တရားကိုယ် ၁၆-ပါး ယှဉ်တွဲပုံ

စက္ခုန္ဒြေ (စက္ခုပသာဒရုပ်)၊ သောတိန္ဒြေ (သောတပသာဒရုပ်)၊ ဃာနိန္ဒြေ (ဃာနပသာဒရုပ်)၊ ဇိဝှိန္ဒြေ(ဇိဝှါပသာဒရုပ်)၊ ကာယိန္ဒြေ (ကာယပသာဒရုပ်)၊ ဣတ္ထိန္ဒြေ (ဣတ္ထိဘာဝရုပ်)၊ ပုရိသိန္ဒြေ (ပုရိသဘာဝရုပ်)၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ (ဇီဝိတရုပ်, ဇီဝိတိန္ဒြေ စေတသိက်) မနိန္ဒြေ (စိတ်)၊ သုခိန္ဒြေ (ဝေဒနာ)၊ ဒုက္ခိန္ဒြေ (ဝေဒနာ)၊ သောမနဿိန္ဒြေ (ဝေဒနာ)၊ ဒေါမနဿိန္ဒြေ(ဝေဒနာ)၊ဥပေက္ခိန္ဒြေ(ဝေဒနာ)၊သဒ္ဓိန္ဒြေ(သဒ္ဓါစေတသိက်)၊ဝီရိယိန္ဒြေ (ဝီရိယစေတသိက်)၊ သတိန္ဒြေ(သတိစေတသိက်)၊ သမာဓိန္ဒြေ(ဧကဂ္ဂတာ စေတသိက်) ပညိန္ဒြေ (ပညာစေတသိက်)၊ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေ(ပညာစေတသိက်)၊အညိန္ဒြေ (ပညာစေတသိက်)၊ အညာတာဝိန္ဒြေ (ပညာစေတသိက်)။

➢ **ဣန္ဒြေ ၂၂-ပါး အရကောက်**

စက္ခုပသာဒရုပ်သည် "စက္ခုန္ဒြေ" မည်၏။(ပ) ကာယပသာဒရုပ်သည် "ကာယိန္ဒြေ" မည်၏။ ဣတ္ထိဘာဝရုပ်သည် "ဣတ္ထိန္ဒြေ" မည်၏။ ပုရိသဘာဝရုပ်သည် "ပုရိသိန္ဒြေ"

http://www.dhammadownload.com

မည်၏။ ဇီဝိတရုပ်နှင့် ဇီဝိတိန္ဒြေ စေတသိက်သည် "ဇီဝိတိန္ဒြေ' မည်၏။ စိတ်တစ်ခုယုတ် ကိုးဆယ်သည် "မနိန္ဒြေ" မည်၏။ သုခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်၌ရှိသော ဝေဒနာ စေတသိက်သည် "သုခိန္ဒြေ" မည်၏။ ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်၌ရှိသော ဝေဒနာ စေတသိက်သည် "ဒုက္ခိန္ဒြေ" မည်၏။ သောမနဿသဟဂုတ် ၆၂-ခု၌ရှိသော ဝေဒနာ စေတသိက်သည် "သောမနဿိန္ဒြေ" မည်၏။ဒေါသမူဒွေး၌ရှိသော ဝေဒနာစေတသိက်သည် "ဒေါမနဿိန္ဒြေ" မည်၏။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ၅၅-ပါး၌ရှိသော ဝေဒနာ စေတသိက်သည် "ဥပေက္ခိန္ဒြေ" မည်၏။ သောဘနစိတ် ၅၉-ခု၌ရှိသော သဒ္ဓါ စေတသိက်သည် "သဒ္ဓိန္ဒြေ" မည်၏။ ဝီရိယယှဉ်ရာစိတ် ၇၃-ပါး၌ရှိသော ဝီရိယ စေတသိက်သည် "ဝီရိယိန္ဒြေ" မည်၏။ သောဘနစိတ် ၅၉-ခု၌ရှိသော သတိစေတသိက်သည် "သတိန္ဒြေ" မည်၏။ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး၊ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊ မနောဓာတ် ၃-ခု၊ သန္တီရဏ ၃-ခုကြဉ်သော စိတ် ၇၂-ခု၌ရှိသော ဧကဂ္ဂတာ စေတသိက်သည် "သမာဓိန္ဒြေ" မည်၏။(သာဓက)တထာ ဝိစိကိစ္ဆာစိတ္တေ ဧကဂ္ဂတာ မဂ္ဂိန္ဒြိယဗလဘာဝံန ဂစ္ဆတိ။ တိဟိတ်စိတ် ၄၇-ပါး၌ရှိသော ပညာစေတသိက်သည် "ပညိန္ဒြေ" မည်၏။

သောတာပတ္တိမဂ်၌ရှိသော ပညာစေတသိက်သည် "**အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေ**" မည်၏။ (စာပိုဒ်-၂၂-ကိုထောက်) **[သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်နှင့်သာဆိုင်]**

အထက်မဂ် ၃-ခု၊ အောက်ဖိုလ် ၃-ခု၌ရှိသော ပညာစေတသိက်သည် "**အညိန္ဒြေ**" မည်၏။ (စာပိုဒ်-၂၄-ကိုထောက်) **[သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်နှင့်သာဆိုင်]**

အရဟတ္တဖိုလ်၌ရှိသော ပညာစေတသိက်သည် "**အညာတာဝိန္ဒြေ**" မည်၏။ (စာပိုဒ်-၂၃)ကိုထောက်။ **[အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်နှင့်သာဆိုင်]**

➢ **ဇီဝိတိန္ဒြေ တရားကိုယ်** ။ ။ ဇီဝိတရုပ်နှင့် ဇီဝိတိန္ဒြေ စေတသိက်သည် "ဇီဝိတိန္ဒြေ" မည်၏။(စာပိုဒ် ၂၅-ကိုထောက်)

➢ **သတ္တဝါဟု ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ခြင်း၌ အထူးအရေးပါသည့် ဏ္ဍန္ဒြေများ**

စက္ခုန္ဒြေ, သောတိန္ဒြေ, ဃာနိန္ဒြေ, ဇိဝှိန္ဒြေ, ကာယိန္ဒြေ, မနိန္ဒြေ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်သာ သက်ဆိုင်သော ဏ္ဍန္ဒြေ** ။ ။ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေ၊ အညိန္ဒြေ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၂၂/၂၄) တို့ကိုထောက်။

➢ **အသေက္ခ (ရဟန္တာ)ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်သာ သက်ဆိုင်သော ဏ္ဍန္ဒြေ** ။ ။ အညာတာဝိန္ဒြေ ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၂၃) ကိုထောက်။

➢ **အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၌သာ ရနိုင်သော ဏ္ဍန္ဒြေ** ။ ။ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေ၊ အညိန္ဒြေ၊ အညာတာဝိန္ဒြေ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၂၂/၂၃/၂၄) တို့ကိုထောက်။

➢ **ဗောဓိ (အရိယာမဂ်ဉာဏ်)မည်သော ဏ္ဍန္ဒြေ** ။ ။အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေ၊

http://www.dhammadownload.com

အညိုန္ဒြေ၊ အညာတာဝိန္ဒြေ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၂၂/၂၃/၂၄) တို့ကိုထောက်။

➢ **ပုထုဇဉ် ရန်ိုင်သော ဣန္ဒြေ** ။ ။ စက္ခုန္ဒြေ (ပ) ပညိန္ဒြေ-တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပုထုဇဉ် မရန်ိုင်သော ဣန္ဒြေ** ။ ။ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေ၊ အညိန္ဒြေ၊ အညာတာဝိန္ဒြေ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၂၂/၂၃/၂၄) တို့ကိုထောက်။

➢ **ကာမဘုံဥစ္စရန်ိုင်သော ဣန္ဒြေ** ။ ။ ဣန္ဒြေ ၂၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကာမဘုံဥစ္စသာ ရန်ိုင်သော ဣန္ဒြေ** ။ ။ ယာနိန္ဒြေ, ဇီဝိန္ဒြေ, ကာယိန္ဒြေ, ဣတ္ထိန္ဒြေ, ပုရိသိန္ဒြေ, သုခိန္ဒြေ, ဒုက္ခိန္ဒြေ, ဒေါမနဿိန္ဒြေ တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရူပဘုံဥစ္စရန်ိုင်သော ဣန္ဒြေ** ။ ။ စက္ခုန္ဒြေ, သောတိန္ဒြေ, ဇီဝိတိန္ဒြေ, မနိန္ဒြေ, သောမနဿိန္ဒြေ, ဥပေက္ခိန္ဒြေ, သဒ္ဓိန္ဒြေ, ဝီရိယိန္ဒြေ, သတိန္ဒြေ, သမာဓိန္ဒြေ, ပညိန္ဒြေ, အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေ, အညိန္ဒြေ, အညာတာဝိန္ဒြေ၊ ပေါင်း ၁၄-ပါး။

➢ **အသညသတ်ဘုံဥစ္စရန်ိုင်သော ဣန္ဒြေ** ။ ။ ဇီဝိတိန္ဒြေ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အရူပဘုံဥစ္စရန်ိုင်သော ဣန္ဒြေ** ။ ။ မနိန္ဒြေ, သဒ္ဓိန္ဒြေ, ဝီရိယိန္ဒြေ, သတိန္ဒြေ, သမာဓိန္ဒြေ, ပညိန္ဒြေ, အညိန္ဒြေ, အညာတာဝိန္ဒြေ၊ ပေါင်း ၈-ပါး။

➢ **ဘုံ ၄–ပါးဥစ္စရန်ိုင်သော ဣန္ဒြေ** ။ ။ ဇီဝိတိန္ဒြေ, မနိန္ဒြေ, ဥပေက္ခိန္ဒြေ, သဒ္ဓိန္ဒြေ, ဝီရိယိန္ဒြေ, သတိန္ဒြေ, သမာဓိန္ဒြေ, ပညိန္ဒြေ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကာမ, ရူပ, လောကုတ္တရာဘုံဥစ္စရန်ိုင်သော ဣန္ဒြေ** ။ ။ သောမနဿိန္ဒြေ။

➢ **လောကုတ္တရာဘုံဥစ္စသာ ရန်ိုင်သော ဣန္ဒြေ /လောကုတ္တရာဣန္ဒြေ** ။ ။ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေ၊ အညိန္ဒြေ၊ အညာတာဝိန္ဒြေ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၂၂/၂၃/၂၄) တို့ကိုထောက်။

➢ **ပဋိသန္ဓေအစဉ်ဥစ္စရန်ိုင်သော ဣန္ဒြေ** ။ ။ စက္ခုန္ဒြေ, သောတိန္ဒြေ, ယာနိန္ဒြေ, ဇီဝိန္ဒြေ, ကာယိန္ဒြေ, ဣတ္ထိန္ဒြေ, ပုရိသိန္ဒြေ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပဝတ္တိအစဉ်ဥစ္စသာ ရန်ိုင်သော ဣန္ဒြေ** ။ ။ သုခိန္ဒြေ, ဒုက္ခိန္ဒြေ, ဒေါမနဿိန္ဒြေ, အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေ၊ အညိန္ဒြေ၊ အညာတာဝိန္ဒြေ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပဋိသန္ဓေ, ပဝတ္တိ, စုတိ ၃–ပါးလုံးဥစ္စဖြစ်သော ဣန္ဒြေ** ။ ။ ဇီဝိတိန္ဒြေ, သောမနဿိန္ဒြေ, ဥပေက္ခိန္ဒြေ, သဒ္ဓိန္ဒြေ, သတိန္ဒြေ, ဝီရိယိန္ဒြေ, သမာဓိန္ဒြေ, ပညိန္ဒြေ, မနိန္ဒြေ။

➢ **လောကုတ္တရာမစ္စက် လောကီသက်သက်ဖြစ်သော ဣန္ဒြေ** ။ ။ စက္ခုန္ဒြေ, သောတိန္ဒြေ, ယာနိန္ဒြေ, ဇီဝိန္ဒြေ, ကာယိန္ဒြေ, ဣတ္ထိန္ဒြေ, ပုရိသိန္ဒြေ, သုခိန္ဒြေ, ဒုက္ခိန္ဒြေ, ဒေါမနဿိန္ဒြေ-တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရူပ်ဣန္ဒြေ ၇–ပါးကား** ။ ။ စက္ခုန္ဒြေ, သောတိန္ဒြေ, ယာနိန္ဒြေ, ဇီဝိန္ဒြေ, ကာယိန္ဒြေ, ဣတ္ထိန္ဒြေ, ပုရိသိန္ဒြေ-တို့ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(၅) ဗိုလ် ၉–ပါး

၁၉။ နဝ ဗလာနိ သဒ္ဓါဗလံ, ဝီရိယဗလံ, သတိဗလံ, သမာဓိဗလံ, ပညာဗလံ, ဟိရိဗလံ, ဩတ္တပ္ပဗလံ, အဟိရိကဗလံ, အနောတ္တပ္ပဗလံ။

➢ **ရှုပ်နာမ် ၂–ပါးရောသော ဏ္ဍန္ဒေ** ။ ။ ဇီဝိတိန္ဒေ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **နာမ်ဏ္ဍန္ဒေ ၁၄–ပါးကား** ။ ။ မနိန္ဒေ, သုခိန္ဒေ, ဒုက္ခိန္ဒေ, သောမနဿိန္ဒေ, ဒေါမနဿိန္ဒေ, ဥပေက္ခိန္ဒေ, သဒ္ဓိန္ဒေ, ဝီရိယိန္ဒေ, သတိန္ဒေ, သမာဓိန္ဒေ, ပညိန္ဒေ, အနညာတညဿာမီတိန္ဒေ, အညိန္ဒေ, အညာတာဝိန္ဒေ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဝေဒနာကို့ကောက်ရသော ဝေဒနိန္ဒေ ၅–ပါးကား** ။ ။ သုခိန္ဒေ, ဒုက္ခိန္ဒေ, သောမနဿိန္ဒေ, ဒေါမနဿိန္ဒေ, ဥပေက္ခိန္ဒေ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပညာစေတသိက်ကို့ကောက်ရသော ပညိန္ဒေ ၄–ပါးကား** ။ ။ ပညိန္ဒေ, အနညာတညဿာမီတိန္ဒေ, အညိန္ဒေ, အညာတာဝိန္ဒေ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **လောကီ, လောကုတ္တရာ ၂–မျိုးပါဝင်သော ဏ္ဍန္ဒေများ** ။ ။ ဇီဝိတိန္ဒေ, မနိန္ဒေ, သောမနဿိန္ဒေ, ဥပေက္ခိန္ဒေ, သဒ္ဓိန္ဒေ, ဝီရိယိန္ဒေ, သတိန္ဒေ, သမာဓိန္ဒေ+၈-ပါး။

(စာပိုဒ်-၁၉) ဗိုလ် ၉–ပါးနှင့် တရားကိုယ်ယှဉ်တွဲပုံ

သဒ္ဓါဗိုလ် (သဒ္ဓါစေတသိက်)၊ ဝီရိယဗိုလ် (ဝီရိယစေတသိက်)၊ သတိဗိုလ် (သတိစေတသိက်)၊ သမာဓိဗိုလ် (ဧကဂ္ဂတာ စေတသိက်)၊ ပညာဗိုလ် (ပညာစေတသိက်)၊ ဟိရိဗိုလ် (ဟိရီစေတသိက်)၊ ဩတ္တပ္ပဗိုလ် (ဩတ္တပ္ပစေတသိက်)၊ အဟိရိကဗိုလ် (အဟိရိကစေတသိက်)၊ အနောတ္တပ္ပဗိုလ် (အနောတ္တပ္ပစေတသိက်)

➢ **ဝီရိယ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပဗိုလ် ၃–ပါးနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်** ။ ။ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဝီရိယ, သမာဓိ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပဗိုလ် ၄–ပါးနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်** = ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်ကြဉ် အကုသိုလ်စိတ် ၁၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သဒ္ဓါ, ဝီရိယ, သတိ, သမာဓိ, ဟိရီ, ဩတ္တပ္ပဗိုလ် ၆–ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စိတ်** ကာမာဝစရဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၁၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သဒ္ဓါ, ဝီရိယ, သတိ, သမာဓိ, ပညာ, ဟိရီ, ဩတ္တပ္ပဗိုလ် ၇–ပါးနှင့် ယှဉ်သည့်စိတ်** ကာမာဝစရဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၂၇-ပါး၊ လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး တို့ဖြစ်ပါသည်။

F-1/-A

http://www.dhammadownload.com

(၆) အဓိပတိ ၄–ပါး (နိ-၃၉၁)

၂၀။ စတ္တာရော အဓိပတိ ဆန္ဒာဓိပတိ, ဝီရိယာဓိပတိ, စိတ္တာဓိပတိ, ဝီမံသာဓိပတိ။

➢ **ဗိုလ် ၉–ပါးအရဇကောက်** ။ ။ သောဘနစိတ် ၅၉-ပါး၌ရှိသော သဒ္ဓါစေတသိက်သည် "သဒ္ဓါဗိုလ်" မည်၏။ ဝီရိယယှဉ်ရာစိတ် ၇၃-ပါး၌ရှိသော ဝီရိယစေတသိက်သည် **"ဝီရိယဗိုလ်"** မည်၏။ သောဘနစိတ် ၅၉-ပါး၌ရှိသော သတိစေတသိက်သည် "သတိဗိုလ်" မည်၏။ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး၊ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊ မနောဓာတ် ၃-ခု၊ သန္တီရဏ ၃-ခုကြဉ်သော စိတ် ၇၂-ခု၌ရှိသော ဧကဂ္ဂတာ စေတသိက်သည် **"သမာဓိဗိုလ်"**မည်၏။(သာဓက)အဝီရိယေသု ဗလာနိ။တထာ ဝိစိကိစ္ဆာစိတ္တေ ဧကဂ္ဂတာ မဂ္ဂိန္ဒြိယဗလဘာဝံ နဂ္ဆတိ။ တိဟိတ်စိတ် ၄၇-ပါး၌ရှိသော ပညာစေတသိက်သည် **"ပညာဗိုလ်"** မည်၏။ သောဘနစိတ် ၅၉-ပါး၌ရှိသော ဟိရီစေတသိက်သည် "ဟိရိဗိုလ်" မည်၏။ သောဘနစိတ် ၅၉-ပါး၌ရှိသော ဩတ္တပ္ပစေတသိက်သည် "ဩတ္တပ္ပဗိုလ်" မည်၏။ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၌ရှိသော အဟိရိကစေတသိက်သည် "အဟိရိကဗိုလ်" မည်၏။ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၌ရှိသော အနောတ္တပ္ပစေတသိက်သည် "အနောတ္တပ္ပ ဗိုလ်" မည်၏။

➢ **ဝီရိယဗိုလ်, သမာဓိဗိုလ် ၂–ပါးနှင့်ယှဉ်သည့်စိတ်** ။ ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ၁-ပါး၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် ၁-ပါး တို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဗိုလ် ၉–ပါးနှင့် မယှဉ်သည့်စိတ်** ။ ။ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊ မနောဓာတ် ၃-ခု၊ သန္တီရဏ ၃-ခုတို့ ဖြစ်ပါသည်။ (အဝီရိယေသု ဗလာနိ-ကိုထောက်)

➢ **ဝီရိယ မရှိဘဲ ဗိုလ်ဖြစ်နိုင်/မဖြစ်နိုင် /ပျင်းရိသူများ ဗိုလ်ဖြစ်နိုင်/မဖြစ်နိုင်**

အဝီရိယေသု ဗလာနိ (နလဗ္ဘန္တိ) ကိုထောက်၍ ဝီရိယမရှိဘဲ ဗိုလ် မဖြစ်နိုင်ပါ။

(စာပိုဒ်-၂၀) အဓိပတိ ၄–ပါးနှင့် တရားကိုယ် ယှဉ်တွဲပုံ

ဆန္ဒာဓိပတိ (ဆန္ဒစေတသိက်)၊ ဝီရိယာဓိပတိ (ဝီရိယစေတသိက်)၊ စိတ္တာဓိပတိ (စိတ်)၊ ဝီမံသာဓိပတိ (ပညာစေတသိက်)

➢ **အဓိပတိ ၄–ပါး အရဇကောက်** ။ ။ ဒွိဟိတ်ဇော, တိဟိတ်ဇော ၅၂-ခု၌ရှိသော ဆန္ဒစေတသိက်သည် **"ဆန္ဒာဓိပတိ"** မည်၏။ ဒွိဟိတ်ဇော, တိဟိတ်ဇော ၅၂-ခု၌ရှိသော ဝီရိယစေတသိက်သည် **"ဝီရိယာဓိပတိ"** မည်၏။ ဒွိဟိတ်ဇော, တိဟိတ်ဇော ၅၂-ခု သည် **"စိတ္တာဓိပတိ"** မည်၏။ တိဟိတ်ဇော ၃၄-ခု၌ရှိသော ပညာစေတသိက်သည် **"ဝီမံသာဓိပတိ"** မည်၏။ (စာပိုဒ်-၂၈-ကိုထောက်)

http://www.dhammadownload.com

(၇) အာဟာရ ၄-ပါး (နိ-၃၉၁)

၂၁။ စတ္တာရော အာဟာရာ ကဗဠီကာရော အာဟာရော, ဖဿော ဒုတိယော, မနောသဥ္စေတနာ တတိယာ, ဝိညာဏံ စတုတ္ထံ။

တရားကိုယ်ကောက်နည်း/ဣန္ဒြေတရားကိုယ်ပြ ၂၂/၂၃/၂၄/၂၅

လောကုတ္တရာပညိန္ဒြေ ၃-ပါးနှင့်တရားကိုယ် ၂၂/၂၃/၂၄

၂၂။ ဣန္ဒြိယေသု ပနေတ္ထ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဉာဏံ အနညာတ-ညဿာမီတိန္ဒြိယံ။ (နိ-၃၉၁)

၂၃။ အရဟတ္တဖလဉာဏံ အညာတာဝိန္ဒြိယံ။

၂၄။ မဇ္ဈေ ဆ ဉာဏာနိ အညိန္ဒြိယာနီတိ ပဝုစ္စန္တိ။

ဇီဝိတိန္ဒြေသရုပ်နှင့် တရားကိုယ်

၂၅။ ဇီဝိတိန္ဒြိယဥ္စ ရူပါရူပဝသေန ဒုဝိဓံ ဟောတိ။

➢ **စိတ္တာဓိပတိ-၌ စိတ္တ-အရ** ။ ။ ဒွိဟိတ်ဇော ၁၈-ခု၊ တိဟိတ်ဇော ၃၄-ခုဟုဆို အပ်သော သာဓိပတိဇော ၅၂-ခုကို ယူရပါမည်။ (စာပိုဒ်-၂၈-ကိုထောက်)

➢ **ဇောအမည်ရပါလျက် အဓိပတိ မတပ်သောစိတ်ကား** ။ ။ မောဟမူစိတ် ၂-ပါး၊ ဟသိတုပ္ပါဒ် ၁-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၁) အာဟာရ ၄-ပါးနှင့် တရားကိုယ် ယှဉ်တွဲပုံ

ကဗဠီကာရ အာဟာရ (ဩဇာ)၊ ဖဿာဟာရ (ဖဿစေတသိက်)၊ မနောသဥ္စေတနာဟာရ (စေတနာစေတသိက်)၊ ဝိညာဏာဟာရ (စိတ်-၈၉)။

➢ **အာဟာရ ၄-ပါး အရကောက်** ။ ။ ဩဇာရုပ်သည် "ကဗဠီကာရ အာဟာရ" မည်၏။ စိတ်တစ်ခုယုတ်ကိုးဆယ်၌ရှိသော ဖဿစေတသိက်သည် "ဖဿာဟာရ" မည်၏။ စိတ်တစ်ခုယုတ်ကိုးဆယ်၌ရှိသော စေတနာစေတသိက်သည် "မနောသဥ္စေတနာဟာရ" မည်၏။ စိတ်တစ်ခုယုတ်ကိုးဆယ်သည် "ဝိညာဏာဟာရ" မည်၏။

(စာပိုဒ်-၂၄) မဇ္ဈေ ဆ ဉာဏာနိ-၌ ဆ-အရ= သကဒါဂါမိမဂ်ဉာဏ်, အနာဂါမိမဂ်ဉာဏ်, အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်, သောတာပတ္တိဖိုလ်ဉာဏ်, သကဒါဂါမိဖိုလ်ဉာဏ်, အနာဂါမိဖိုလ်ဉာဏ်။

(စာပိုဒ်-၂၅) ဇီဝိတိန္ဒြေ ၂-မျိုးကား ။ ။ ၁။ ရုပ်ဇီဝိတ=ဇီဝိတရုပ်၊ ၂။ နာမ်ဇီဝိတ=ဇီဝိတိန္ဒြေ စေတသိက်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ အဘယ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဇီဝိတိန္ဒြေသည် အဘယ်မျှပြားပါသနည်း။

ပြေ ။ ။ရုပ်ဇီဝိတ, နာမ်ဇီဝိတ-တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဇီဝိတိန္ဒြေသည် ၂-ပါးပြားပါသည်။ (၂၅)

http://www.dhammadownload.com

ဈာနင်, ဖိုလ်, မဂ္ဂင် မထိုက်သော တရားပြ (နိ-၃၉၁)

၂၆။ ပဉ္စဝိညာဏေသု ဈာနဂ်ါနိ၊ အဝီရိယေသု ဗလာနိ၊ အဟေတုကေသု မဂ္ဂဂ်ါနိ န လဗ္ဘန္တိ။

မဂ္ဂင်, ဏ္ဍန္ဒြေ, ဖိုလ် မထိုက်သော တရားပြ (နိ-၃၉၂)

၂၇။ တထာ ဝိစိကိစ္ဆာစိတ္တေ ဧကဂ္ဂတာ မဂ္ဂိန္ဒြိယဗလဘာဝံ န ဂစ္ဆတိ။

အဓိပတိတရားကိုယ်ပြ (နိ-၃၉၂)

၂၈။ ဒွိဟေတုက တိဟေတုက ဇဝနေသွေဝ ယထာသမ္ဘဝံ အဓိပတိ ဧကောဝ လဗ္ဘတိ။

(စာပိုဒ်-၂၆) **ဈာနင်မထိုက်သော စိတ်များကား** ။ ။ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ဖြစ်ပါသည်။ (သာဓက) ပဉ္စဝိညာဏေသု ဈာနဂ်ါနိ န လဗ္ဘန္တိ။

➢ **ဖိုလ် မထိုက်သော စိတ်များကား** ။ ။ ဝီရိယ မဖြစ်သောစိတ် ၁၆-ပါးနှင့် ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ [အဝီရိယေသု ဗလာနိ-နှင့် စာပိုဒ် ၂၇-ထောက်]

➢ **မဂ္ဂင် မရထိုက်သော စိတ်များကား** ။ ။ အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါးနှင့် ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။[အဟေတုကေသု မဂ္ဂဂ်ါနိ န လဗ္ဘန္တိနှင့် ၂၇-ထောက်]

➢ **ဈာနင် မထိုက်သော ဧကဂ္ဂတာ** ။ ။ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-၌ယှဉ်သော ဧကဂ္ဂတာ-ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **ဈာနင်ထိုက်သော ဧကဂ္ဂတာ** ။ ။ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-မှတစ်ပါးစိတ် ၇၉- ပါး၌ရှိသော ဧကဂ္ဂတာ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဈာနင်ထိုက်သော ဥပေက္ခာ** ။ ။ စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေး, သောတဝိညာဉ်ဒွေး, ဃာနဝိညာဉ်ဒွေး, ဇိဝှါဝိညာဉ်ဒွေးကြဉ်သော ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ၄၇-ပါး၌ရှိသော ဝေဒနာစေတသိက် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဈာနင် မထိုက်သော ဥပေက္ခာ** ။ ။ စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေး, သောတဝိညာဉ်ဒွေး, ဃာနဝိညာဉ်ဒွေး, ဇိဝှါဝိညာဉ်ဒွေး တို့၌ရှိသော ဝေဒနာစေတသိက် ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၇) **မဂ္ဂင်, ဏ္ဍန္ဒြေ, ဖိုလ်အဖြစ်သို့ မရောက်သော ဧကဂ္ဂတာ** ။ ။ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ်၌ရှိသော ဧကဂ္ဂတာ စေတသိက်ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မဂ္ဂင်, ဏ္ဍန္ဒြေ, ဖိုလ်အဖြစ်သို့ ရောက်သော ဧကဂ္ဂတာ** ။ ။ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ်ကြဉ်သော စိတ် ၈၈-ခု၌ရှိသော ဧကဂ္ဂတာ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၈) **အဓိပတိရထိုက်သော စိတ်ကား** ။ ။ ဒွိဟိတ်ဇော ၁၈-ခု၊ တိဟိတ်ဇော ၃၄-ခုတို့၌သာ အဓိပတိကို ရထိုက်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

သင်္ဃဂါထာများ (နံ-၃၉၂)

၂၉။ ဆ ဟေတူ ပဠ စျာနင်္ဂါ၊ မဂ္ဂင်္ဂါ နဝ ဝတ္ထုတော။
သောဠသိန္ဒြိယမ္မာ စ၊ ဗလမ္မာ နဝေရိတာ။
စတ္တာရော ဓိပတီ ဝုတ္တာ၊ တထာ ဟာရာတိ သတ္တမာ။
ကုသလာဒိ သမာကိဏ္ဏော၊ ဝုတ္တော မိဿကသင်္ဂဟော။

➤ **အဓိပတိ မရထိုက်သော စိတ်များကား** ။ ။ အဟိတ်ဇော, ဧကဟိတ်ဇောနှင့် ဇော, မဟုတ်သော လောကီဝိပါက်စိတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ဓမ္မ ။ ။ စူးစမ်းဆင်ခြင်မှု အကြီးအမှူးဖြစ်သည့်အခါ အဘယ်တရားတို့ ယှဉ်တွဲဖြစ်ပါသနည်း၊ အာဂုမ်သာဓကဖြင့် ဖြေပါ။

ဖြေ ။ ။ စူးစမ်းဆင်ခြင်မှု အကြီးအမှူးဖြစ်သည့်အခါ မဟာကုသိုလ်, မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္မယုတ်စိတ် ၈-ခု၊ အပွနာဇော ၂၆-ခု၊ ဝိမံသကြဉ်သော စေတသိက် ၃၇-ခုတို့ ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ် ၂၈-ကိုထောက်)

(စာပိုဒ်-၂၉) ဆ ဟေတူ-ဠ ဆ-အရ /ဟိတ်တရားကိုယ် ၆-ပါး ။ ။

လောဘ, ဒေါသ, မောဟ, အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ပဠ စျာနင်္ဂါ-ဠ် ပဠ-အရ/စျာနင်္ဂတရားကိုယ် ၅-ပါးကား** ။ ။ ဝိတက်, ဝိစာရ ပီတိ, ဧကဂ္ဂတာ, ဝေဒနာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။(စာပိုဒ်-၁၆-ကိုထောက်)

➤ **မဂ္ဂင်္ဂါ နဝ ဝတ္ထုတော-ဠ် နဝ-အရ /မဂ္ဂင်္ဂတရားကိုယ် ၉-ပါးကား**

ပညာ, ဝိတက်, ဝိရတီ ၃-ခု, ဝီရိယ, သတိ, ဧကဂ္ဂတာ, ဒိဋ္ဌိ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **သောဠသိန္ဒြိယမ္မာစ-ဠ် သောဠသ-အရ/ဣန္ဒြိယတရားကိုယ် ၁၆-ပါးကား**

ပသာဒရုပ် ၅-ပါး၊ ဘာဝရုပ် ၂-ပါး၊ ရုပ်ဇီဝိတ, နာမ်ဇီဝိတ, စိတ်, ဝေဒနာ, သဒ္ဓါ, ဝီရိယ, သတိ, ဧကဂ္ဂတာ, ပညာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၁၈-ကိုထောက်)

➤ **ဗလမ္မာ နဝေရိတာ-ဠ် နဝ-အရ/ဗို့လ်တရားကိုယ် ၉-ပါးကား**

သဒ္ဓါ, ဝီရိယ, သတိ, ဧကဂ္ဂတာ, ပညာ, ဟိရီ, ဩတ္တပ္ပ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ တို့ ဖြစ်ပါသည်။(စာပိုဒ်-၁၉-ကိုထောက်)

➤ **စတ္တာရော‌ဓိပတီ ဝုတ္တာ-ဠ် စတ္တာရော-အရ /အဓိပတိတရားကိုယ် ၄-ပါး**

ဆန္ဒ, ဝီရိယ, စိတ်, ပညာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၂၀-ကိုထောက်)

(တနည်း) စတ္တာရော‌ဓိပတီ ဝုတ္တာ-ဠ် စတ္တာရော-အရ /အာဟာရတရားကိုယ်၄-ပါးကား

။ ။ အာဟာရရုပ်, ဖဿ, စေတနာ, ဝိညာဉ်-တို့ဖြစ်ပါသည်။(၂၁-ထောက်)

http://www.dhammadownload.com

ဗောဓိပက္ခိယသင်္ဂဟ

(၁) သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး (သမ္မာသတိအပြားပြ) (နိ-၃၉၂)

၃၀။ ဗောဓိပက္ခိယသင်္ဂဟေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ကာယာ - နုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ, ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ, စိတ္တာ နုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ, ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ။

➢ **တထာဟာရာတိ သတ္တဓာ-ဌ် သတ္တ-အရ** ။ ။ ဟိတ်, ဈာနင်, မဂ္ဂင်, ဣန္ဒြေ, ဗိုလ်, အဓိပတိ, အာဟာရ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အမည် ၅-မျိုးရ စေတသိက်** ။ ။ ပညာ ဖြစ်ပါသည်။ * အမည်များကား = ဟိတ်, မဂ္ဂင်, ဣန္ဒြေ, ဗိုလ်, အဓိပတိ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပညာ ၅-ဌာနကား** ။ ။ အမောဟဟိတ်, သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်, ပညိန္ဒြေ, ပညာဗိုလ်, ဝီမံသာဓိပတိ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢**ဝီရိယ+ဧကဂ္ဂတာ ၄-ဌာန/ အမည် ၄-မျိုးရစေတသိက် = ဝီရိယ** [သမ္မာဝါယာမ မဂ္ဂင်, ဝီရိယိန္ဒြေ, ဝီရိယဗိုလ်, ဝီရိယာဓိပတိ] **ဧကဂ္ဂတာ** [ဈာနင်, သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်, သမာဓိန္ဒြေ, သမာဓိဗိုလ်]

➢**၃-ဌာန/ အမည် ၃-မျိုးရ စေတသိက် = သတိ စေတသိက်** [သမ္မာသတိမဂ္ဂင်, သမာဓိန္ဒြေ, သမာဓိဗိုလ်] **စိတ်** [မနိန္ဒြေ, စိတ္တာဓိပတိ, ဝိညာဏာဟာရ]

➢ **အမည် ၂-မျိုးရ စေတသိက်** = ဝေဒနာ [ဈာနင်, ဣန္ဒြေ] သဒ္ဓါစေတသိက် [သဒ္ဓိန္ဒြေ, သဒ္ဓါဗိုလ်] ဝိတက် စေတသိက် [ဝိတက်ဈာနင်, သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်]

➢ **အမည်တစ်မျိုးသာ,ရသော တရားများကို အမည်နှင့်တကွ ယှဉ်တွဲပုံ** (၂၈-ပါး)

ဝိစာရ=ဈာနင်၊ လောဘ, ဒေါသ, မောဟ, အလောဘ, အဒေါသ=ဟိတ်၊ ပီတိ= ဈာနင်၊ သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာအာဇီဝ, ဒိဋ္ဌိ = မဂ္ဂင်၊ ဟိရီ, ဩတ္တပ္ပ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ = ဗိုလ်၊ ဆန္ဒ = အဓိပတိ၊ ဖဿ, စေတနာ, အာဟာရရုပ် = အာဟာရ။ ဇီဝိတိန္ဒြေ, ပသာဒရုပ် ၅-ခု, ဘာဝရုပ် ၂-ခု, ဇီဝိတရုပ် = ဣန္ဒြေ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၀) သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါးကား ။ ။ (၁) ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် (၂) ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် (၃) စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် (၄) ဓမ္မာ နုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး အရကောက်** ။ ။ မဟာကုသိုလ်, မဟာကြိယာ အပွနာဇော ဆဗ္ဗီသ-၌ရှိသော သတိစေတသိက် ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၃၇-ကိုထောက်)

http://www.dhammadownload.com

(၂) သမ္မာဓာန် ၄–ပါး (သမ္မာဝါယာမ အပြားပြု) (နံ-၃၉၃)

(နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း တရားကောင်းတို့ကို ကြိုးစားအားထုတ်မှုပြု)

၃၁။ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ ဥပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ ပဟာနာယ ဝါယာမော, အနုပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ အနုပ္ပါဒါယ ဝါယာမော, အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဥပ္ပါဒါယ ဝါယာမော, ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဘိယျောဘာဝါယ ဝါယာမော။

(၃) ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄–ပါး

၃၂။ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒေါ, ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒေါ, စိတ္တိဒ္ဓိပါဒေါ, ဝီမံသိဒ္ဓိပါဒေါ။

➢ **အထက်တန်းကျကျ ဓနနှိုင်ဓရေးအတွက် လုံ့လပြုရမည့် နည်းလမ်းဓလေးသွယ်**

(စာပိုဒ်-၃၁) သမ္မပ္ပဓာန် ၄–ပါးကား ။ ။ (၁) ဖြစ်ကုန်ပြီးသော အကုသိလ်တရားတို့ကို ပယ်ခြင်းငှာ အားထုတ်ခြင်း၊ (၂) မဖြစ်ကုန်သေးသော အကုသိလ်တရားတို့ကို မဖြစ်ခြင်းငှာ အားထုတ်ခြင်း၊ (၃) မဖြစ်ကုန်သေးသော ကုသိလ်တရားတို့ ဖြစ်ခြင်းငှာ အားထုတ်ခြင်း၊ (၄) ဖြစ်ကုန်ပြီးသော ကုသိလ်တရားတို့ကို လွန်စွာတိုးပွားစေခြင်းငှာ အားထုတ်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သမ္မပ္ပဓာန် ၄–ပါးအရဓကောက်** ။ ။ ကုသိလ်စိတ် ဓကဝိသဉ်ရှိသော ဝီရိယ စေတသိက် ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၃၈-ကိုထောက်)

➢ **ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဘိဓယျောဘာဝါယ ဝါယာဓမော–ဆို ဥပ္ပန္နကုသလ–အရ မဂ်ကုသို့လ် ပါဝင်နိုင်/မပါဝင်နိုင်** ။ ။ စတ္တာရော ပန မဂ္ဂပ္ပါဒါ ဓကစိတ္တက္ခဏိကာ-ကိုထောက်၍ မဂ်စိတ်သည် တစ်ကြိမ်သာ ဖြစ်သောကြောင့် မဂ်ကုသိုလ် မပါဝင်နိုင်။

(ဗာပိုဒ်-၃၂) ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄–ပါးနှင့် တရားကိုယ် ယှဉ်တွဲပုံ ။ ။ ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒ်=ဆန္ဒစေတသိက် ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒ်=ဝီရိယစေတသိက်၊ စိတ္တိဒ္ဓိပါဒ်=စိတ်၊ ဝီမံသိဒ္ဓိပါဒ်=ပညာစေတသိက်။

➢ **ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄–ပါး အရဓကောက်** ။ ။ ကုသိလ်စိတ် ဓကဝိသဉ်ရှိသော ဆန္ဒ စေတသိက်သည် **"ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒ်"** မည်၏။ ကုသိလ်စိတ် ဓကဝိသဉ်ရှိသော ဝီရိယ စေတသိက်သည် **"ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒ်"** မည်၏။ ကုသိလ်စိတ် ဓကဝိသ-သည် **"စိတ္တိဒ္ဓိပါဒ်"** မည်၏။ မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမယုတ် ၄-ခု၊ မဟဂ္ဂတ်ကုသိုလ် ၉-ခု၊ မဂ် ၄-ခုဥ်ရှိသော ပညာစေတသိက်သည် **"ဝီမံသိဒ္ဓိပါဒ်"** မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

(၄) ဏ္ဍန္ဒြေ ၅–ပါး (နိ–၃၉၃)

၃၃။ ပဠိန္ဒြိယာနိ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ, ဝီရိယိန္ဒြိယံ, သတိန္ဒြိယံ, သမာဓိန္ဒြိယံ, ပညိန္ဒြိယံ။

(၅) ဗိုလ် ၅–ပါး

၃၄။ ပဉ္စ ဗလာနိ သဒ္ဓါဗလံ, ဝီရိယဗလံ, သတိဗလံ, သမာဓိဗလံ, ပညာဗလံ။

(စာပိုဒ်-၃၃) ဏ္ဍန္ဒြေ ၅–ပါးနှင့် တရားကိုယ် ယှဉ်တွဲပုံ ။ ။ သဒ္ဓိန္ဒြေ (သဒ္ဓါစေတသိက်) ဝီရိယိန္ဒြေ (ဝီရိယစေတသိက်)၊ သတိန္ဒြေ (သတိစေတသိက်)၊ သမာဓိန္ဒြေ (သမာဓိစေတသိက်)၊ ပညိန္ဒြေ (ပညာစေတသိက်)။

➤ **ဏ္ဍန္ဒြေ ၅–ပါး အရေကောက်** ။ ။ မဟာကုသိုလ် ၈-ခု၊ မဟာကြိယာ ၈-ခု၊ အပွနာဇော ၂၆-ခုတို့၌ရှိသော သဒ္ဓါစေတသိက်သည် **"သဒ္ဓိန္ဒြေ"** မည်၏။ မဟာကုသိုလ် ၈-ခု၊ မဟာကြိယာ ၈-ခု၊ အပွနာဇော ၂၆-ခုတို့၌ရှိသောဝီရိယ စေတသိက်သည် **"ဝီရိယိန္ဒြေ"** မည်၏။ မဟာကုသိုလ် ၈-ခု၊ မဟာကြိယာ ၈-ခု၊ အပွနာဇော ၂၆-ခုတို့၌ရှိသော သတိစေတသိက်သည် **"သတိန္ဒြေ"** မည်၏။ မဟာကုသိုလ် ၈-ခု၊ မဟာကြိယာ ၈-ခု၊ အပွနာဇော ၂၆-ခုတို့၌ရှိသော ဧကဂ္ဂတာ စေတသိက်သည် **"သမာဓိန္ဒြေ"** မည်၏။ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္မယုတ် ၈-ခု၊ အပွနာဇော ၂၆-ခုတို့၌ရှိ သော ပညာစေတသိက်သည် **"ပညိန္ဒြေ"** မည်၏။

(စာပိုဒ်-၃၄) ဗိုလ် ၅–ပါးနှင့် တရားကိုယ် ယှဉ်တွဲပုံ ။ ။ သဒ္ဓါဗိုလ်(သဒ္ဓါစေတသိက်) ဝီရိယဗိုလ်(ဝီရိယစေတသိက်)၊ သတိဗိုလ်(သတိစေတသိက်)၊ သမာဓိဗိုလ်(သမာဓိ စေတသိက်)၊ ပညာဗိုလ် (ပညာစေတသိက်)။

➤ **ဗိုလ် ၅–ပါး အရေကောက်** ။ ။ မဟာကုသိုလ် ၈-ခု၊ မဟာကြိယာ ၈-ခု၊ အပွနာဇော ၂၆-ခုတို့၌ရှိသော သဒ္ဓါစေတသိက်သည် **"သဒ္ဓါဗိုလ်"** မည်၏။ မဟာကုသိုလ် ၈-ခု၊ မဟာကြိယာ ၈-ခု၊ အပွနာဇော ၂၆-ခုတို့၌ရှိသော ဝီရိယ စေတသိက်သည် **"ဝီရိယဗိုလ်"** မည်၏။ မဟာကုသိုလ် ၈-ခု၊ မဟာကြိယာ ၈-ခု၊ အပွနာဇော ၂၆-ခုတို့၌ရှိသော သတိစေတသိက်သည် **"သတိဗိုလ်"** မည်၏။ မဟာကုသိုလ် ၈-ခု၊ မဟာကြိယာ ၈-ခု၊ အပွနာဇော ၂၆-ခုတို့၌ရှိသော ဧကဂ္ဂတာ စေတသိက်သည် **"သမာဓိဗိုလ်"** မည်၏။ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္မယုတ် ၈-ခု၊ အပွနာဇော ၂၆-ခုတို့၌ရှိသော ပညာစေတသိက်သည် **"ပညာဗိုလ်"** မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

(၆) ဗောဇ္ဇင် ၇–ပါး (နိ–၃၉၃)

၃၅။ သတ္တ ဗောဇ္ဇင်္ဂါ သတိ သမ္ဗောဇ္ဇင်္ဂေါ, ဓမ္မဝိစယ သမ္ဗောဇ္ဇင်္ဂေါ, ဝီရိယ သမ္ဗောဇ္ဇင်္ဂေါ, ပီတိ သမ္ဗောဇ္ဇင်္ဂေါ, ပဿဒ္ဓိ သမ္ဗောဇ္ဇင်္ဂေါ, သမာဓိ သမ္ဗောဇ္ဇင်္ဂေါ, ဥပေက္ခာ သမ္ဗောဇ္ဇင်္ဂေါ။

(၇) မဂ္ဂင် ၈–ပါး

၃၆။ အဋ္ဌ မဂ္ဂင်္ဂါနိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ, သမ္မာဝါစာ, သမ္မာ ကမ္မန္တော, သမ္မာအာဇီဝေါ, သမ္မာဝါယာမော, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိ။

(စာပိုဒ်-၃၅) **ဗောဇ္ဇင် ၇–ပါးနှင့် တရားကိုယ်ယှဉ်တွဲပုံ** ။ ။ သတိသမ္ဗောဇ္ဇင် (သတိစေတသိက်)၊ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဇင် (ပညာ)၊ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဇင် (ဝီရိယ)၊ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဇင် (ပီတိ)၊ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဇင် (ပဿဒ္ဓိ)၊ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဇင် (ဧကဂ္ဂတာ) ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဇင် (တတြမဇ္ဇတ္တတာ)။

➢ **ဗောဇ္ဇင် ၇–ပါး အရကောက်** ။ ။ မဟာကုသိုလ် ၈-ခု၊ မဟာကြိယာ ၈-ခု၊ အပွနာဇော ၂၆-ခုတို့၌ရှိသော သတိစေတသိက်သည် **"သတိသမ္ဗောဇ္ဇင်"** မည်၏။ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇော ၈-ခု၊ အပွနာဇော ၂၆-ခု၌ရှိသော ပညာစေတသိက်သည် **"ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဇင်"** မည်၏။ မဟာကုသိုလ် ၈-ခု၊ မဟာကြိယာ ၈-ခု၊ အပွနာဇော ၂၆-ခုတို့၌ရှိသော ဝီရိယစေတသိက်သည် **"ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဇင်"** မည်၏။ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ သောမနဿသဟဂုတ်ဇော ၈-ခု၊ ပထမဈာန် ၁၁-ပါး၊ ဒုတိယဈာန် ၁၁-ပါး၊ တတိယဈာန် ၁၁-ပါးတို့၌ရှိသော ပီတိစေတသိက်သည် **"ပီတိသမ္ဗောဇ္ဇင်"** မည်၏။ မဟာကုသိုလ် ၈-ခု၊ မဟာကြိယာ ၈-ခု၊ အပွနာဇော ၂၆-ခုတို့၌ရှိသော ပဿဒ္ဓိ စေတသိက်သည် **"ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဇင်"** မည်၏။ မဟာကုသိုလ် ၈-ခု၊ မဟာကြိယာ ၈-ခု၊ အပွနာဇော ၂၆-ခုတို့၌ရှိသော ဧကဂ္ဂတာ စေတသိက်သည် **"သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဇင်"** မည်၏။ မဟာကုသိုလ် ၈-ခု၊ မဟာကြိယာ ၈-ခု၊ အပွနာဇော ၂၆-ခုတို့၌ရှိသော တတြမဇ္ဇတ္တတာ စေတသိက်သည် **"ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဇင်"** မည်၏။

(စာပိုဒ်-၃၆) **မဂ္ဂင် ၈–ပါးနှင့် တရားကိုယ် ယှဉ်တွဲပုံ**

သမ္မာဒိဋ္ဌိ (ပညာ)၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ (ဝိတက်)၊ သမ္မာဝါစာ (သမ္မာဝါစာ)၊ သမ္မာကမ္မန္တ (သမ္မာကမ္မန္တ)၊ သမ္မာအာဇီဝ (သမ္မာအာဇီဝ)၊ သမ္မာဝါယာမ (ဝီရိယ)၊ သမ္မာသတိ (သတိ) သမ္မာသမာဓိ (ဧကဂ္ဂတာ)၊

http://www.dhammadownload.com

တရားကိုယ်ခကာက်နည်း (နိ-၃၉၄)

၃၇။ ဧတ္ထ ပန စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာတိ သမ္မာသတိ ဧကောဝ ပဝုစ္စတိ။

၃၈။ တထာ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာတိ စ သမ္မာဝါယာမော။

ဓောခီပက္ခိယတရေးတို့၏ သဘာဝ, ပဒေဒ, သင်္ဂဟ ၃-ချက်ပြ

တရားကိုယ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာများ

၃၉။ ဆန္ဒော စိတ္တမုပေက္ခာ စ၊ သဒ္ဓါ ပဿဒ္ဓိ ပီတိယော။
သမ္မာဒိဋ္ဌိ စ သင်္ကပ္ပေါ၊ ဝါယာမော ဝိရတိတ္တယံ။
သမ္မာသတိ သမာဓိတိ၊ စုဒ္ဒသေတေ သဘာဝတော။
သတ္တတိ သပ္ပဘေဒေန၊ သတ္တဓာ တတ္ထ သင်္ဂဟော။

➤ **မဂ္ဂင် ၈-ပါး အရေကောက်** ။ ။မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇော စ-ခု၊ အပွနာဇော ၂၆-ခုဒ္ဓိရှိသော ပညာစေတသိက်သည် **"သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်"** မည်၏။ မဟာကုသိုလ် စ-ခု၊ မဟာကြိယာ စ-ခု၊ ပထမစျာန် ၁၁-ခုတို့၌ရှိသော ဝိတက် စေတသိက်သည် **"သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်"** မည်၏။ မဟာကုသိုလ် စ-ခု၊ လောကုတ္တရာစိတ် စ-ခုတို့၌ရှိသော သမ္မာဝါစာ စေတသိက်သည် **"သမ္မာဝါစာမဂ္ဂင်"** မည်၏။ မဟာကုသိုလ် စ-ခု၊ လောကုတ္တရာစိတ် စ-ခုတို့၌ရှိသော သမ္မာကမ္မန္တ စေတသိက်သည် **"သမ္မာကမ္မန္တမဂ္ဂင်"** မည်၏။ မဟာကုသိုလ် စ-ခု၊ လောကုတ္တရာစိတ် စ-ခုတို့၌ရှိသော သမ္မာအာဇီဝ စေတသိက်သည် **"သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်"** မည်၏။ မဟာကုသိုလ် စ-ခု၊ မဟာကြိယာ စ-ခု၊ အပွနာဇော ၂၆-ခုတို့၌ရှိသော ဝီရိယစေတသိက်သည် **"သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင်"** မည်၏။ မဟာကုသိုလ် စ-ခု၊ မဟာကြိယာ စ-ခု၊ အပွနာဇော ၂၆-ခုတို့၌ရှိသော သတိစေတသိက်သည် **"သမ္မာသတိမဂ္ဂင်"** မည်၏။ မဟာကုသိုလ် စ-ခု၊ မဟာကြိယာ စ-ခု၊ အပွနာဇော ၂၆-ခုတို့၌ရှိသော ဧကဂ္ဂတာ စေတသိက်သည် **"သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်"** မည်၏။

(စာပိုဒ်-၃၉) **စုဒ္ဒသေတေ သဘာဝတော-ဆို့ စုဒ္ဒသ-အရ/**

သဘာဝ အားဖြင့် ဓောခီပက္ခိယ တရေးကိုယ် ၁၄-ပါးကား ။ ။ ဆန္ဒ, စိတ်, တတြမဇ္ဈတ္တတာ, သဒ္ဓါ, ပဿဒ္ဓိ, ပီတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ (ပညာ), သမ္မာသင်္ကပ္ပ (ဝိတက်), သမ္မာဝါယာမ (ဝီရိယ), သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာအာဇီဝ, သမ္မာသတိ(သတိ), သမ္မာသမာဓိ (ဧကဂ္ဂတာ)တို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဌာနဖြင့် ဝေဖန်စြင်း (နိ-၃၉၄)

၄၀။ သက်ပ္ပ ပဿဒ္ဓိ စ ပီတုပေက္ခာ၊ ဆန္ဒော စ စိတ္တံ ဝိရတိတ္တယဉ္စ။
နဝေကဌာနာ ဝီရိယံ နဝဌ၊ သတီ သမာဓိ စတု ပဉ္စ ပညာ။
သဒ္ဓါ ဒုဌာနုတ္တမ သတ္တတိံသ၊ ဓမ္မာနမေသော ပဝရော ဝိဘာဂေါ။

➢ **သတ္တတိံသပ္ပဘေဒေန-၌ သတ္တတိံသ-အရ/ပဘေဒအားဖြင့် ဗောဓိပက္ခိယ တရား ၃၇-ပါး /သဒ္ဓါဒုဌာနုတ္တမ သတ္တတိံသ-၌ သတ္တတိံသ-အရ** ။ ။ သတိပဌာန် ၄-ပါး၊ သမ္မပ္ပဓာန် ၄-ပါး၊ ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါး၊ ဣန္ဒြေ ၅-ပါး၊ ဗိုလ် ၅-ပါး၊ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး၊ မဂ္ဂင် ၈-ပါး၊ ပေါင်း ၃၇-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သတ္တဓာ တတ္ထ သင်္ဂဟော-၌ သတ္တဓာ သရှုပ်/ဗောဓိပက္ခိယသင်္ဂဟ ၇-ပါး ကောဌာသအားဖြင့်** = သတိပဌာနသင်္ဂဟ၊ သမ္မပ္ပဓာနသင်္ဂဟ၊ ဣဒ္ဓိပါဒသင်္ဂဟ၊ ဣန္ဒြိယ သင်္ဂဟ၊ ဗလသင်္ဂဟ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂသင်္ဂဟ၊ မဂ္ဂင်္ဂသင်္ဂဟ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၀) **နဝေကဌာနာ-အရ/ ၁-ဌာနရှိသော တရားများကို ဆိုင်ရာဌာနများနှင့် တွဲစပ်ပုံ** ။ ။ သက်ပ္ပ=သမ္မာသက်ပ္ပမဂ္ဂင်၊ ပဿဒ္ဓိ=ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်၊ ပီတိ=ပီတိ သမ္ဗောဇ္ဈင်၊ ဥပေက္ခာ=ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်၊ ဆန္ဒ=ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒ်၊ စိတ္တ=စိတ္တိဒ္ဓိပါဒ်၊ သမ္မာဝါစာ=သမ္မာဝါစာ မဂ္ဂင်၊ သမ္မာကမ္မန္တ=သမ္မာကမ္မန္တမဂ္ဂင်၊ သမ္မာအာဇီဝ= သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **နဝေကဌာနာ-၌ နဝ-အရ** ။ ။ သက်ပ္ပ, ပဿဒ္ဓိ, ပီတိ, ဥပေက္ခာ, ဆန္ဒ, စိတ္တ, သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာအာဇီဝ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဝီရိယံ နဝ-အရ/ဝီရိယ ၉-ဌာနကား** ။ ။ သမ္မပ္ပဓာန် ၄-ဌာန၊ ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒ်၊ ဝီရိယိန္ဒြေ၊ ဝီရိယဗိုလ်၊ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်၊ သမ္မာဝါယာမ မဂ္ဂင်ဌာန-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **၉-ဌာနတပ်သော တရားကား** = ဝီရိယ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အဋ္ဌ သတီ-၌ အဋ္ဌ-အရ/ သတိ ၈-ဌာနကား** ။ ။ သတိပဌာန် ၄-ဌာန၊ သတိန္ဒြေ၊ သတိဗိုလ်၊ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်၊ သမ္မာသတိမဂ္ဂင်ဌာန-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သမာဓိ စတု-၌ စတု-အရ/ သမာဓိ(ဧကဂ္ဂတာ) ၄-ဌာနကား** ။ ။ သမာဓိန္ဒြေ သမာဓိဗိုလ်၊ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်၊ သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်ဌာန-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပဉ္စ ပညာ-၌ ပဉ္စ-အရ/ ပညာ ၅-ဌာနကား** ။ ။ ဝီမံသိဒ္ဓိပါဒ်၊ ပညိန္ဒြေ၊ ပညာဗိုလ်၊ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ဌာန-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **၅-ဌာနတပ်သော တရားကား** = ပညာ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သဒ္ဓါ ဒုဌာန-၌ ဒု-အရ/သဒ္ဓါ ၂-ဌာနကား** ။ ။ သဒ္ဓိန္ဒြေ၊ သဒ္ဓါဗိုလ်။

http://www.dhammadownload.com

မဂ်ဉာဏ်၏ အသင်းအပင်းတရားများ ရသင့်ရာစိတ်ကို မှတ်သားပြုပုံပြု
ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့၏ ရသင့်ရာစိတ်ကို မှတ်သားပြုပုံပြုဂါထာ

၄၁။ သဗ္ဗေ လောကုတ္တရေ ဟောန္တိ၊ နဝါ သင်္ခ္ပ ပိတိယော။
လောကိယေပိ ယထာယောဂံ၊ ဆဋ္ဌိသုဒ္ဓိ ပဝတ္တိယံ။ (နိ-၃၉၅)

(စာပိုဒ်-၄၁) သဗ္ဗေ လောကုတ္တရေ ဟောန္တိ ဂါထာ၏ အဓိပ္ပါယ်

ဝိတက်နှင့် ပီတိ-မှတစ်ပါး ကြွင်းသော ဗောဓိပက္ခိယ တရားကိုယ် ၁၂-ပါးတို့ သည် အလုံးစုံသော လောကုတ္တရာစိတ်၌ ယှဉ်ကြပါသည်။ ဝိတက်ကား လောကုတ္တရာ ပထမစျာန်စိတ်၌သာယှဉ်၍ ဒုတိယစျာန် စသည်တို့၌ မယှဉ်ပါ။ ပီတိကား လော ကုတ္တရာ ပထမစျာန်, ဒုတိယစျာန်, တတိယစျာန်တို့၌ယှဉ်၍ စတုတ္ထစျာန်, ပဉ္စမစျာန် တို့၌ မယှဉ်ပါ။ သီလဝိသုဒ္ဓိ-စသော လောကီဝိသုဒ္ဓိ ၆-ပါးတို့ ဖြစ်ရာအခါဝယ် လောကီ ကုသိုလ်, ကြိယာစိတ်များ၌လည်း ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ယှဉ် ကြပါသည်။

➢ **သဗ္ဗေ လောကုတ္တရေ ဟောန္တိ–၌ လောကုတ္တရေ–အရ၊ကား** ။ ။ လောကုတ္တရာ ပထမစျာန်စိတ်၌သာလျှင် ဗောဓိပက္ခိယတရားကိုယ်အားလုံး ရနိုင်သောကြောင့် ပထမ စျာန်စိတ်ကိုသာ ယူရပါမည်။(စေတသိက်စာပိုဒ်-၃၆-ကိုထောက်)

(တစ်နည်း) သမ္မာသင်္ကပ္ပအတွက် ပထမစျာန်လောကုတ္တရာစိတ်၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင် အတွက် ပထမစျာန်, ဒုတိယစျာန်, တတိယစျာန် လောကုတ္တရာစိတ်၊ ကြွင်းသော ဗောဓိ ပက္ခိယတရားအတွက် လောကုတ္တရာစိတ်အားလုံးကို ယူရပါမည်။

➢ **လောကိယေပိ ယထာယောဂံ–၌ လောကိယေပိ–အရ** ။ ။ မဟာကုသိုလ်-၈ ပါး၊မဟာကြိယာ ၈-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ၉-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(တစ်နည်း) လောကီ သောဘနစိတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➢ **ဗောဓိပက္ခိယတရားအားလုံး ရနိုင်သော လောကုတ္တရာစိတ်ကား** ။ ။
ပထမစျာန်စိတ် ၈-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဗောဓိပက္ခိယတရား အစို့ရနိုင်သော လောကုတ္တရာစိတ်ကား** ။ ။ ဒုတိယ စျာန် ၈-ပါး၊ တတိယစျာန် ၈-ပါး၊ စတုတ္ထစျာန် ၈-ပါး၊ပဉ္စမစျာန် ၈-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **နဝါ သင်္ခ္ပပီတိယောပါဠိ၌ ဝိတက်, ပီတိ–တို့ မရနိုင်သော လောကုတ္တရာ စိတ်များ** ။ ။ ဝိတက်ကို လောကုတ္တရာ ဒုတိယစျာန်, တတိယစျာန်, စတုတ္ထစျာန်, ပဉ္စမစျာန်တို့၌ မရနိုင်ပါ၊ ပီတိကို စတုတ္ထစျာန်, ပဉ္စမစျာန်တို့၌ မရနိုင်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

သဗ္ဗသင်္ဂဟ

(၁) ခန္ဓာ ၅-ပါး (နိ-၃၉၅)

၄၂။ သဗ္ဗသင်္ဂဟေ ပဥ္စက္ခန္ဓာ ရူပက္ခန္ဓော, ဝေဒနာက္ခန္ဓော, သညာက္ခန္ဓော, သင်္ခါရက္ခန္ဓော, ဝိညာဏက္ခန္ဓော။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ၅-ပါး

၄၃။ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓော, ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓော, သညုပါဒါနက္ခန္ဓော, သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓော, ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓော။

(၃) အာယတန ၁၂-ပါး

၄၄။ ဒွါဒသာယတနာနိ စက္ခာယတနံ, သောတာယတနံ, ဃာနာယတနံ, ဇိဝှါယတနံ, ကာယာယတနံ, မနာယတနံ, ရူပါယတနံ, သဒ္ဒါယတနံ, ဂန္ဓာယတနံ, ရသာယတနံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ, ဓမ္မာယတနံ။

(စာပိုဒ်-၄၂) ခန္ဓာ ၅-ပါးနှင့် တရားကိုယ်အရေအကောက်

၁။ ရုပ်အဋ္ဌဝိသ-သည် **"ရူပက္ခန္ဓာ"** မည်၏။ ၂။ ဝေဒနာစေတသိက်သည် **"ဝေဒနာက္ခန္ဓာ"** မည်၏။ ၃။ သညာစေတသိက်သည် **"သညာက္ခန္ဓာ"** မည်၏။

၄။ ဝေဒနာ, သညာ-မှကြွင်းသော စေတသိက် ပညာသ-သည် **"သင်္ခါရက္ခန္ဓာ"** မည်၏။ ၅။ စိတ်တစ်ခုယုတ်ကိုးဆယ်သည် **"ဝိညာဏက္ခန္ဓာ"** မည်၏။ (နိဗ္ဗာန်သည် ခန္ဓာဟူသော အရေအတွက်မှ လွတ်၏။ (စာပိုဒ်-၄၉-ကိုထောက်)

(စာပိုဒ်-၄၃) ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ၅-ပါးနှင့် တရားကိုယ်အရေအကောက်

၁။ ရုပ်အဋ္ဌဝိသ-သည် **"ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓာ"** မည်၏။ ၂။ လောကီစိတ် ဧကာသီတိ၌ ရှိသော ဝေဒနာစေတသိက်သည် **"ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓာ"** မည်၏။ ၃။ လောကီစိတ် ဧကာသီတိ၌ရှိသော သညာစေတသိက်သည် **"သညုပါဒါနက္ခန္ဓာ"** မည်၏။ ၄။ ဝေဒနာ, သညာမှကြွင်းသော စေတသိက် ပညာသ-သည် **"သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓာ"** မည်၏။ ၅။ လောကီစိတ် ဧကာသီတိသည် **"ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓာ"** မည်၏။ (လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ခု၊ စေတသိက် ဆတ္တိံသ၊ နိဗ္ဗာန်သည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟူသော အရေအတွက်မှ လွတ်၏

➤ **ဝိညာဏ ၂-နည်းအထူး** ။ ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော၌ ဝိညာဏ-အရကား စိတ် ၈၉-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓော၌ ဝိညာဏ-အရကား လောကီစိတ် ၈၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(၄) **ဓာတ် ၁၈-ပါး** (နိ-၃၉၄)

၄၅။ အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော စက္ခုဓာတု, သောတဓာတု, ဃာနဓာတု, ဇိဝှါဓာတု, ကာယဓာတု, ရူပဓာတု, သဒ္ဒဓာတု, ဂန္ဓဓာတု, ရသဓာတု, ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတု, စက္ခုဝိညာဏဓာတု, သောတဝိညာဏဓာတု, ဃာနဝိညာဏဓာတု, ဇိဝှါဝိညာဏဓာတု, ကာယဝိညာဏဓာတု, မနောဓာတု, မနောဝိညာဏဓာတု, ဓမ္မဓာတု။

(စာပို့ဒ်-၄၄) **အာယတန ၁၂-ပါးနှင့် တရားကို့ယ် အရေကောက်**

၁။ စက္ခုပသာဒသည် **"စက္ခာယတန"** မည်၏။ (၂) သောတပသာဒသည် **"သောတာယတန"** မည်၏။ (၃) ဃာနပသာဒသည် **"ဃာနာယတန"** မည်၏။ (၄) ဇိဝှါပသာဒသည် **"ဇိဝှါယတန"** မည်၏။ (၅) ကာယပသာဒသည် **"ကာယာယတန"** မည်၏။ (၆) ရူပါရုံသည် **"ရူပါယတန"** မည်၏။ (၇) သဒ္ဒါရုံသည် **"သဒ္ဒါယတန"** မည်၏။ (၈) ဂန္ဓာရုံသည် **"ဂန္ဓာယတန"** မည်၏။ (၉) ရသာရုံသည် **"ရသာယတန"** မည်၏။ (၁၀) ပထဝီ, တေဇော, ဝါယော-ဟုဆိုအပ်သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည် **"ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန"** မည်၏။ (၁၁) စိတ်တစ်ခုယုတ်ကိုးဆယ်သည် **"မနာယတန"** မည်၏။ (၁၂) စေတသိက် ဒွေပညာသ၊ သုခုမရူပ် သောဋ္ဌသ၊ နိဗ္ဗာန်သည် **"ဓမ္မာယတန"** မည်၏။

(စာပို့ဒ်-၄၅) [**ရူပ်သက်သက်ဓာတ် ၁၀-ပါး**] (၁) စက္ခုပသာဒသည် **"စက္ခုဓာတ်"** မည်၏။ (၂) သောတပသာဒသည် **"သောတဓာတ်"**မည်၏။ (၃) ဃာနပသာဒသည် **"ဃာနဓာတ်"** မည်၏။ (၄) ဇိဝှါပသာဒသည် **"ဇိဝှါဓာတ်"** မည်၏။ (၅) ကာယပသာဒသည် **"ကာယဓာတ်"** မည်၏။ (၆) ရူပါရုံသည် **"ရူပဓာတ်"** မည်၏။ (၇) သဒ္ဒါရုံသည် **"သဒ္ဒဓာတ်"** မည်၏။ (၈) ဂန္ဓာရုံသည် **"ဂန္ဓဓာတ်"** မည်၏။ (၉) ရသာရုံသည် **"ရသဓာတ်"** မည်၏။ (၁၀) ပထဝီ, တေဇော, ဝါယော-ဟုဆိုအပ်သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည် **"ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်"** မည်၏။ [**နာမ်သက်သက်ဓာတ် ၇-ပါး**] (၁၁) စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေးသည် **"စက္ခုဝိညာဏဓာတ်"** မည်၏။ (၁၂) သောတဝိညာဉ်ဒွေးသည် **"သောတဝိညာဏ ဓာတ်"** မည်၏။ (၁၃) ဃာနဝိညာဉ်ဒွေးသည် **"ဃာနဝိညာဏဓာတ်"** မည်၏။ (၁၄) ဇိဝှါဝိညာဉ်ဒွေးသည် **"ဇိဝှါဝိညာဏဓာတ်"** မည်၏။ (၁၅) ကာယဝိညာဉ်ဒွေးသည် **"ကာယဝိညာဏဓာတ်"** မည်၏။ (၁၆) ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေးသည် **"မနော ဓာတ်"** မည်၏။ (၁၇) ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊ မနောဓာတ် ၃-ခုကြဉ်သော စိတ် ၇၆-ခု သည် **"မနော ဝိညာဏဓာတ်"** မည်၏။ [**မိဿကဓာတ်/ရူပ်-နာမ်အနှံ့ဓာတ် ၁-ပါး**] (၁၈) စေတသိက် ဒွေပညာသ၊ သုခုမရူပ် သောဋ္ဌသ၊ နိဗ္ဗာန်သည် **"ဓမ္မဓာတ်"** မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

(၅) သစ္စာ ၄–ပါး (နံ-၃၉၆)

၄၆။ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ, ဒုက္ခသမုဒယော အရိယသစ္စံ, ဒုက္ခနိရောဓော အရိယသစ္စံ, ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ အရိယသစ္စံ။

တရားကိုယ်ကောက်နည်း/ဓမ္မာယတန ဓမ္မဓာတ်တရားကိုယ်

၄၇။ ဧတ္ထ ပန စေတသိက သုခုမရူပ နိဗ္ဗာနဝသေန ဧကူနသတ္တတိ ဓမ္မာ ဓမ္မာယတန ဓမ္မဓာတူတိ သင်္ခံ ဂစ္ဆန္တိ။

၄၈။ မနာယတနမေဝ သတ္တဝိညာဏာ ဓာတုဝသေန ဘိဇ္ဈတိ။

(စာပိုဒ်-၄၆) သစ္စာ ၄–ပါးနှင့် တရားကိုယ်အရေကောက်

၁။ လောကီစိတ် ဧကာသီတိ၊လောဘကြွင်းသော စေတသိက် ဧကပညာသ၊ရုပ် အဋ္ဌဝီသ-တို့သည် **"ဒုက္ခသစ္စာ"** မည်၏။(ဒုက္ခံ တေဘူမကံ ဝဠဲ့-ကိုထောက်)

၂။ လောဘစေတသိက်သည် **"သမုဒယသစ္စာ"** မည်၏။ (တဏှာ သမုဒယော ဘဝေ-ကိုထောက်)

၃။ နိဗ္ဗာန်သည် **"နိရောဓသစ္စာ"** မည်၏။ (နိရောဓော နာမ နိဗ္ဗာနံ-ကိုထောက်)

၄။ လောကုတ္တရာမဂ်စိတ် ၄-ခုဥ်ရှိသော မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၈-ပါးသည် **"မဂ္ဂသစ္စာ"** မည်၏။ (မဂ္ဂေါ လောကုတ္တရော မတော-ကိုထောက်)

➢ **သစ္စာ ၄–ပါးကို ဟေတု+ဖလ ခွဲခြားပုံ** ။ ။ သမုဒယသစ္စာ, မဂ္ဂသစ္စာတို့ကား ဟေတု=**အကြောင်းသစ္စာ**၊ ဒုက္ခသစ္စာ, နိရောဓသစ္စာတို့ကား ဖလ=**အကျိုးသစ္စာ**။

(စာပိုဒ်-၄၇) ဓမ္မာယတန, ဓမ္မဓာတ်တို့၏အရေ (၁) တရားကိုယ်

စေတသိက် ဒွေပညာသ, သုခုမရူပ် သောဠသ, နိဗ္ဗာန်တို့၏အစွမ်းဖြင့် တစ်ခုယုတ် ခုနစ်ဆယ်သော တရားတို့ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဓမ္မာရုံသာမည် ဓမ္မဓာတ် မမည်သော ဘရားများကား**= စိတ်, ပသာဒရုပ်, ပညတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဓမ္မာရုံ, ဓမ္မဓာတ်မည်သော တရားများကား** = စေတသိက်, သုခုမရုပ်, နိဗ္ဗာန်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၈) ဓာတ်ကို အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော–ဟု ဟောတော်မူရခြင်း

မနာယတန တစ်မျိုးတည်းက သတ္တဝိညာဏဓာတ်၏ အစွမ်းဖြင့် ၇-မျိုးကွဲပြား သောကြောင့် အာယတနကဲ့သို့ ၁၂-ပါး မဟောဘဲ ဓာတ်ကို အဋ္ဌာရသဓာတုယော-ဟု ဟောတော်မူရပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဓန္ဓာ ၅–ပါးတရားကိုယ် (နိ-၃၉၆)

၄၉။ ရူပဉ္စ ဝေဒနာ သညာ၊ သေသ စေတသိကာ တထာ။
ဝိညာဏမိတိ ပဉ္စေတေ၊ ပဉ္စက္ခန္ဓာတိ ဘာသိတာ။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တရားကိုယ်

၅၀။ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာတိ၊ တထာ တေဘူမကာ မတာ။
ဘေဒါဘာဝေန နိဗ္ဗာနံ၊ ခန္ဓသင်္ဂဟနိဿဠံ။

အာယတန ၁၂–ပါး, ဓာတ် ၁၈–ပါး ပြားရပုံ (နိ-၃၉၇)

၅၁။ ဒွါရာလမ္ဗဏဘေဒေန၊ ဘဝန္တာယတနာနိ စ။
ဒွါရာလမ္ဗ တဒုပ္ပန္န- ပရိယာယေန ဓာတုယော။

(စာပိုဒ်-၅၀) နိဗ္ဗာန်၏ ခန္ဓဝိမုတ်ဖြစ်ရခြင်းအကြောင်း (၁၁)ချက်/နိဗ္ဗာန်ကို ခန္ဓာ မဖွဲ့.

ရခြင်းအကြောင်း ။ ။ နိဗ္ဗာန်သည် ပစ္စုပ္ပန်, အတိတ်, အနာဂတ်, အဇ္ဈတ္တ, ဗဟိဒ္ဓ ဒူရ, အာသန္န, ဟီန, ပဏီတ, သုခုမ, သြဠာရိက-ဟုဆိုအပ်သော ၁၁-ပါးသော အပြား၏ မရှိခြင်းကြောင့် ခန္ဓာ မဖွဲ့ရပါ။(ဘေဒါဘာဝေန နိဗ္ဗာန်၊ ခန္ဓသင်္ဂဟနိဿဠံ ကိုထောက်)

➢ **နိဗ္ဗာန်ကို ခန္ဓာ–ဟူ ခေါ်နိုင်/မခေါ်နိုင်** ။ ။ ဘေဒါဘာဝေန နိဗ္ဗာန်၊ ခန္ဓသင်္ဂဟနိဿဠံ-ကိုထောက်၍ နိဗ္ဗာန်ကို ခန္ဓာဟု မခေါ်နိုင်ပါ။

➢ **ဘေဒါဘာဝေန နိဗ္ဗာန်–၌ ဘေဒ–အရ** ။ ။ ပစ္စုပ္ပန်, အတိတ်, အနာဂတ်, အဇ္ဈတ္တ, ဗဟိဒ္ဓ, ဒူရ, အာသန္န, ဟီန, ပဏီတ, သုခုမ, သြဠာရိက-ဟုဆိုအပ်သော ၁၁-ပါးသော အပြားတို့ကို ယူရပါမည်။

(စာပိုဒ်-၅၁) အာယတန ၁၂–ပါးပြားရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဒွါရခြောက်ပါး, အာရုံခြောက်ပါး ကွဲပြားသောကြောင့် အာယတန ၁၂-ပါးပြားရပါသည်။ (သာဓက) ဒွါရာလမ္ဗဏဘေဒေန၊ ဘဝန္တာယတနာနိစ။

➢ **ဓာတ် ၁၈–ပါး ကွဲပြားရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဒွါရခြောက်ပါး, အာရုံခြောက်ပါး ဝိညာဉ်ခြောက်ပါး ကွဲပြားသောကြောင့် ဓာတ် ၁၈-ပါး ကွဲပြားရပါသည်။ (သာဓက) ဒွါရာလမ္ဗတဒုပ္ပန္နာ၊ ပရိယာယေန ဓာတုယော။

➢ **ဒွါရာလမ္ဗတဒုပ္ပန္နာ–၌ တဒုပ္ပန္နဓာတ်** = ဝိညာဏဓာတ်များ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဓမ္မာရုံနှင့် ဓမ္မဓာတ် ဘူ–မဘူ** ။ ။ စိတ်, ပသာဒရုပ်, ပညတ်တို့သည် ဓမ္မာရုံသာ မည်၍ ဓမ္မဓာတ် မမည်ပါ။ စေတသိက်, သုခုမရုပ်, နိဗ္ဗာန်တို့ကား နှစ်ပါးစုံ မည်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

သစ္စာ ၄-ပါး တရားကိုယ် (နိ-၃၉၇)

၅၂။ ဒုက္ခံ တေဘူမကံ ဝဋ္ဌံ၊ တဏ္ဍာ သမုဒယော ဘဝေ။
နိရောဓော နာမ နိဗ္ဗာနံ၊ မဂ္ဂေါ လောကုတ္တရော မတော။

သစ္စဝိမုတ်နှင့် နိဂုံး (နိ-၃၉၇)

၅၃။ မဂ္ဂယုတ္တာ ဖလာစေဝ၊ စတုသစ္စ ဝိနိဿဋ္ဌာ။
ဣတိ ပဥ္စပ္ပဘေဒေန၊ ပဝုတ္တော သဗ္ဗသင်္ဂဟော။
ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟေ သမုစ္စယသင်္ဂဟ ဝိဘာဂေါနာမ
သတ္တမော ပရိစ္ဆေဒေါ။

(စာပိုဒ်-၅၂) **ဒုက္ခံ တေဘူမကံ ဝဋ္ဌံ-၌ ဝဋ္ဌ-အရ/ဒုက္ခသစ္စာ-အရ** ။ ။ လောကီစိတ် ၈၁-ပါး၊ လောဘကြဉ် စေတသိက် ၅၁-ပါး၊ ရုပ် ၂၈-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဒုက္ခသစ္စာ မထိုက်သော၊ တေဘူမကတရား** ။ ။ လောဘ ဖြစ်ပါသည်။ [ဒုက္ခံ တေဘူမကံ ဝဋ္ဌံ၊ တဏ္ဍာသမုဒယော ဘဝေ-ကိုထောက်]

(စာပိုဒ်-၅၃) **သစ္စာဝိမုတ် တရားများကား** ။ ။ မင်္ဂနှင့်ယှဉ်သော မင်္ဂစိတ္တုပ္ပါဒ် ၂၉-ခု၊ ဖိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ၃၇-ခုတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဣတိ ပဥ္စပ္ပဘေဒေန-၌ ပဥ္စသရုပ်** ။ ။ ခန္ဓာ, ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်, သစ္စာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **စိတ်ထောင်းလျှင် ကိုယ်ကြေ**-ဟူသောစကား-အရ မေးခွန်းစာရွက်ကို ကြည့်ရှုနေသော စာဖြေသူအရှင်၏ မြင်သိစိတ်သည် စာဖြေသူအရှင်၏ ရုပ်တရားကို ကြေအောင် ထောင်းနိုင်/မထောင်နိုင် ။ ။ အရူပဝိပါက ဒွိပဥ္စဝိညာဏဝဇိုဘံ ပဥ္စသတ္တတိ ဝိဓမ္မိ စိတ္တံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ ပဋမဘဝင် မုပါဒါယ ဇာယန္တမေဝ သမုဋ္ဌာပေတိ (ရုပ်ပိုင်း စာပိုဒ်-၃၁) ကိုထောက်၍ မြင်သိစိတ် စက္ခုဝိညာဉ်ဟူသော ဒွေးပဥ္စဝိညာဉ်သည် ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့်-- ရုပ်တရားကို ကြေအောင် မထောင်းနိုင်ပါ။

➢ **စိတ်ထောင်းတော့ ကိုယ်ကြေ၊ စိတ်ပျိုတော့ ကိုယ်နု**-ဟူသောစကား မှန်- မမှန် (ရုပ်ပိုင်း စာပိုဒ်-၂၉/၃၁) တို့ကိုထောက်၍ စိတ်သည် ရုပ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော အကြောင်းတစ်မျိုးဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ စိတ်သည် စိတ္တဇရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ် သောကြောင့်၎င်း " စိတ်ထောင်းတော့ ကိုယ်ကြေ၊ စိတ်ပျိုတော့ ကိုယ်နု"ဟူသောစကား မှန်ပါသည်။

သမုစ္စည်းပိုင်း သရုပ်ခွဲပြီး၏။

F-18-A

http://www.dhammadownload.com

၈-ပစ္စည်းပိုင်း

ပဒိညာဉ် (ပစ္စည်း, ပစ္စယုပ္ပန်, ပစ္စယသဒ္ဒါပြဿဒ်ဟဂါထာ) (နိ-၃၉၇)

၁။ ယေသံ သခ်ံတမ္မာနံ၊ ယေ ဓမ္မာ ပစ္စယာ ယထာ။
တံ ဝိဘာဂ မိဟေဒါနိ၊ ပဝက္ခာမိ ယထာရဟံ။

နည်း ၂-ပါး (နိ-၃၉၈)

၂။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒနယော, ပဋ္ဌာနနယော စေတိ ပစ္စယသင်္ဂဟော ဒုဝိဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(စာပိုဒ်-၁) ပစ္စည်း+ပစ္စယုပ္ပန် (၀ါ) အကျိုး+အကြောင်းခွဲပုံ

ယေသံ သခ်ံတမ္မာနံ-ဟူသော သင်္ဂဟပါဠိကိုထောက်၍ ပဋ္ဌာန်းနည်း၌ စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်ဟူသော သခ်ံတ တရားများသာ ပစ္စယုပ္ပန် (၀ါ) အကျိုးတရားများ ဖြစ်ပါသည်။ ယေ ဓမ္မာ-ဟူသော သင်္ဂဟပါဠိကိုထောက်၍ စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်, နိဗ္ဗာန်, ပညတ်ဟူသော သခ်ံတ-အသခ်ံတ တရားအားလုံးသည် ပစ္စည်း(၀ါ) အကြောင်းတရားဖြစ်ပါသည်။ ***ယေသံ သခ်ံတမ္မာနံ-အရ** = (၄၅၀) ကြည့်။

➤ **အသခ်ံတ တရားများ ပစ္စယုပ္ပန် ဖြစ်နိုင်/မဖြစ်နိုင်** ။ ။ ယေသံ သခ်ံတမ္မာနံ ကိုထောက်၍ [သခ်ံတတရားများသာ ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့်] အသခ်ံတ တရား(နိဗ္ဗာန်နှင့် ပညတ်)များသည် ပစ္စယုပ္ပန် မဖြစ်နိုင်ပါ။

မေး ။ ။ **နိဗ္ဗာန်သည်** အကြောင်း(ပစ္စည်း) တရားလော? အကျိုး(ပစ္စယုပ္ပန်)တရားလော

ဖြေ ။ ။ ယေသံ သခ်ံတမ္မာနံ၊ ယေဓမ္မာ ပစ္စယာ ယထာ-ကိုထောက်၍ နိဗ္ဗာန်သည် အကြောင်း (ပစ္စည်း) တရားသာ ဖြစ်ပါသည်။အကျိုး(ပစ္စယုပ္ပန်)တရား မဟုတ်ပါ (တစ်နည်း) ဒုက္ခနိရောဓော အရိယသစ္စံ၊ ဒုက္ခနိရောဓါမိနီ ပဋိပဒါ အရိယသစ္စံ-ဟူသော သမုစ္စည်း သင်္ဂဟပါဠိကိုထောက်၍ နိဗ္ဗာန်သည် မဂ္ဂင် ၈-ပါးကို ပွားများခြင်းဖြင့် ရောက်အပ်သော အကျိုးတရား ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ **မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးပါ၏**-ဟူသော စကား၌ ဖြစ်သင့်သော ပစ္စည်းနှင့် ပစ္စယုပ္ပန်တို့ကို ထုတ်ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးပါ၏-ဟူသော စကား၌ မြတ်စွာဘုရားသည် အာရမ္မဏ ပစ္စည်း၊ ရှိခိုးခြင်းဟူသော ကာမကုသိလ်စိတ်သည် ပစ္စယုပ္ပန် ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂) နည်း ၂-ပါးကား/ပစ္စယသင်္ဂဟော ဒုဝိဓော ဝေဒိတဗ္ဗော-၌ ဒုဝိဓသဒ္ဒါ

၁။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒနည်း၊ ၂။ ပဋ္ဌာန်းနည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

နည်း ၂–ပါးအထူး (နိ–၃၉၈)

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်းနှင့် ပဋ္ဌာန်းနည်းတို့၏ သဘောအခြံပွါယ်ပြ

၃။ တတ္ထ တဿာဝဘာဝီဘာဝါကာရ မတ္တောပလက္ခိတော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒနယော၊ ပဋ္ဌာနနယော ပန အာဟစ္စ ပစ္စယဋ္ဌိတိမာရဗ္ဘ ပဝုစ္စတိ၊ ဥဘယံ ပန ဝေါမိဿိတ္တာ ပပဉ္စေန္တိ အာစရိယာ။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း

၄။ တတ္ထ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ၊ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ၊ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ၊ နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ၊ သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော၊ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါနံ၊ ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ၊ ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ၊ ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ, သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿုပါယာသာ သမ္ဘဝန္တိ။ ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတီတိ။

အယမေတ္ထ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒနယော။

(စာပိုဒ်–၃) **ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်းနှင့် ပဋ္ဌာန်းနည်းအထူး**

အဝိဇ္ဇာ-အစရှိသော အကြောင်း တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်လေ့ရှိသော သင်္ခါရ အစရှိသော အကျိုးတရားတို့၏ ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာမျှဖြင့် မှတ်သားအပ်သော နည်းသည် "ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း" မည်၏။ အထူးပြု၍ဖြစ်သော ပစ္စည်းဟုဆိုအပ်သော အကျိုးတရားတို့၏တည်ရာ အကြောင်းကိုစွဲ၍ ဟောတော်မူအပ်သောနည်းသည် "ပဋ္ဌာန်းနည်း" မည်၏။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

(စာပိုဒ်–၄) **အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာဒ်၌ အဝိဇ္ဇာ၏ တရားကိုယ်**

အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသင်္ဂရှိသော မောဟ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **သင်္ခါရ တရားကိုယ်** ။ ။ အကုသိုလ်စိတ်ဒွါဒသ၊ လောကီကုသိုလ် သတ္တရသင်္ဂရှိသော စေတနာ စေတသိက် ၂၉-ခု ဖြစ်ပါသည်။

➤ **သင်္ခါရ အပြားနှင့် အရကောက်** ။ ။ (၁) ပုညာဘိသင်္ခါရ=မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု၊ ရူပကုသိုလ် ၅-ခုဥဒ္ဓရှိသော စေတနာ ၁၃-ခု။ (၂) အပုညာဘိသင်္ခါရ= အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသင်္ဂရှိသော စေတနာ ၁၂-ခု။ (၃) အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရ= အရူပကုသိုလ် ၄-ခုဥဒ္ဓရှိသော စေတနာ ၄-ခု တို့ဖြစ်ပါသည်။

H-18-B

http://www.dhammadownload.com

➢ **သခ်ါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ-၌ ဝိညာဏ-အရ** (အကျိုးဝိညာဉ်-အရ)

ပဋိသန္ဓေအစွမ်းအားဖြင့် ဝိပါက်စိတ် ၁၉-ပါးသည်၎င်း, ပဝတ္တိ၏အစွမ်းအားဖြင့် လောကီဝိပါက်စိတ် ၃၂-ပါးသည်၎င်း ဝိညာဏ-အရ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သခ်ါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ-၌ အကြောင်းသခ်ါရနှင့် အကျိုးဝိညာဉ်တို့ တွဲစပ်ပုံ**

၁။ ပုညာဘိသင်္ခါရနှင့် အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈ ပါး၊ ရူပဝိပါက် ၅-ပါး၊ ပေါင်း ၂၁-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

၂။ အပုညာဘိသင်္ခါရနှင့် အဟိတ် အကုသလဝိပါက်စိတ် ၇-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

၃။ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရနှင့် အရူပဝိပါက်စိတ် ၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ **သခ်ါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ-၌ သခ်ါရ-အရ** အပုညာဘိသင်္ခါရကို ယူခဲ့သော် ဝိညာဏ-အရ ယူသင့်သော ဝိညာဏ-ကို သတ်မှတ်ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ **သခ်ါရ-အရ အပုညာဘိသင်္ခါရကို ယူခဲ့သော် ဝိညာဏ-အရ** အဟိတ် အကုသလဝိပါက်စိတ် ၇-ပါးကို ယူရပါမည်။

➢ **သခ်ါရ-အရ ပုညာဘိသင်္ခါရကို့ ယူခဲ့သော် ဝိညာဏ-အရ** = အဟိတ်ကုသလ ဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈ ပါး၊ ရူပဝိပါက် ၅-ပါးတို့ကို ယူရပါမည်။

➢ **သခ်ါရ-အရ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရကို့ ယူခဲ့သော် ဝိညာဏ-အရ** = အရူပဝိပါက် ၄-ပါးကို ယူရပါမည်။

➢ **သခ်ါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ-၌ သခ်ါရ ၃-မျိုးကြောင့် ဝိညာဏ် ၃-မျိုးဖြစ်ပုံ**

၁။ ပုညာဘိသင်္ခါရကြောင့် ကာမသုဂတိပဋိသန္ဓေ ၉-ခု၊ ရူပပဋိသန္ဓေ ၅-ခုအား ဖြင့် ၁၄-ပါးသော ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်နှင့် လောကီကုသလဝိပါက် ၂၅-ပါးသော ဝိပါက် ဝိညာဉ်-တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

၂။ အပုညာဘိသင်္ခါရကြောင့် အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသန္တီရဏ ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဉ်နှင့် အကုသလဝိပါက် ၇-ခု၊ ဝိပါက်ဝိညာဉ်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

၃။ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရကြောင့် အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ ပဋိသန္ဓေ, ပဝတ္တိ ဝိပါက် ဝိညာဉ်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

➢ **အကျိုးသခ်ါရနှင့် အကြောင်း သခ်ါရ နှစ်မျိုးအထူး**

အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သခ်ါရာ-၌ပါသော အကျိုး သင်္ခါရ-အရ လောကီကုသိုလ် စေတနာ အားလုံးကို ကောက်ယူရပါသည်။သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ်၌ပါသော အကြောင်းသင်္ခါရ အရ ဥဒ္ဓစ္စစေတနာနှင့် အဘိညာဏ်စေတနာကြဉ်သော လောကီကုသိုလ်စေတနာ, အကုသိုလ် စေတနာကို ကောက်ယူရပါသည်။ ဤသို့ထူးပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အခွန့်စသည်ကို ပြခြင်း (နံ-၄၀၀)

၅။ တတ္ထ တယော အဒ္ဓါ, ဒွါဒသဂိါနိ, ဝိသတာကာရာ, တိသန္ဓိ, စတုသန္ဓေပါ, တီဏိ ဝဋ္ဋာနိ, ဒွေ မူလာနိ စ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

အခွန့် (ကာလ) ၃-ပါး [တယော အဒ္ဓါ-၏ အကျယ်ပြ]

၆။ ကထံ? ---

အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာ အတီတော အဒ္ဓါ, ဇာတိ ဇရာ မရဏံ အနာဂတော အဒ္ဓါ, မဇ္ဈေ အဋ္ဌ ပစ္စုပ္ပန္နော အဒ္ဓါတိ တယော အဒ္ဓါ။

➤ **ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ-၌ ဇာတိ-အရ တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေကို ယူခဲ့သော် ဘဝ-အရ**

မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်ဟုဆိုအပ်သော တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌကုသိုလ်တရားကို သာ ယူရပါမည်။ (ဝိထိမုတ် စာပိုဒ်-၇၁-ကိုထောက်)

➤ **ဇာတိ-အရ ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေကို ယူခဲ့သော် ဘဝ-အရ** = မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်ဟုဆိုအပ်သော တိဟိတ်ဩမကကုသိုလ်နှင့် မဟာကုသိုလ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ဟုဆိုအပ်သော ဒွိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ ကုသိုလ်တရားတို့ကို ယူရမည်။(ဝိထိမုတ်စာပိုဒ်-၇၂)

➤ **ဇာတိ-အရ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကို ယူခဲ့သော် ဘဝ-အရ** = မဟာကုသိုလ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ်-ဟုဆိုအပ်သော ဒွိဟိတ်ဩမကကုသိုလ်တရားကို ယူရပါမည်။ (ဝိထိမုတ် စာပိုဒ်-၇၃)ကိုထောက်။

➤ **ဇာတိရဂ္ဂိလာသော ပုဂ္ဂိလ်မှန်သမျှ အမှန်မှစ၍ တွေ့ကြုံရမည့် အကျိုးတရား များကား** = ဇရာ, မရဏ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **သင်္ဘာဝါမှန်သမျှ ဇောကတွေ့ကြုံခံစားကြရမည့် အိုခြင်း, သေခြင်းတို့၏ လက် ရင်း တရားခံ အကြောင်းတရားကား** = ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ-ကိုထောက်၍ ဇာတိ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **လူမှုနယ်ပယ်၌ စည်းစိမ်ဥစ္စာကြွယ်ဝသူကို "လူချမ်းသာ"ဟု ဆိုလေ့ရှိရာ ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်နည်းအရ "လူချမ်းသာ"ဟူ၍ ရှိနိုင်/မရှိနိုင်**

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်းအရ လူ့ချမ်းသာဟူ၍ မရှိနိုင်ပါ။ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ, စသော ကြောင်း-ကျိုးဆက်အရ ဖြစ်ပေါ်နေကြသော ဒုက္ခဘုံသက်သက်မျှ ဖြစ်ပါသည် (သာဓက) ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ။

(စာပိုဒ်-၅) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်းဝယ် သိမှတ်ဖွယ်ရာများကား

အခွန့် ၃-ပါး၊ အင်္ဂါ ၁၂-ပါး၊ အခြင်းအရာ ၂၀-ပါး၊ အစပ် ၃-ပါး၊ အလွှာ ၄-ပါး ဝဋ် ၃-ပါး၊ မူလ ၂-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အင်္ဂါ ၁၂-ပါး [ဒွါဒသင်္ဂါနိ-ဇ၏ အကျယ်ပြု] (နိ-၄၀၀)

၇။ အဝိဇ္ဇာ, သင်္ခါရာ, ဝိညာဏ်, နာမရူပ်, သဠာယတနံ, ဖဿော, ဝေဒနာ, တဏှာ, ဥပါဒါနံ, ဘဝေါ, ဇာတိ, ဇရာ မရဏန္တိ ဒွါဒသင်္ဂါနိ။

အမှာစကား

၈။ သောကာဒိဝစနံ ပနေတ္ထ နိဿန္ဒဖလနိဒဿနံ။

(စာပိုဒ်-၆) **အင်္ဂန့် ၃-ပါးကား/တာယော အင်္ဂါ-၌ တာယော-အရ ။ ။**

➢ **ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စက်ရဟတ်ကို ကာလ (အင်္ဂန့်) အားဖြင့် ဝေဖန်ပုံ**

၁။ အဝိဇ္ဇာ, သင်္ခါရတို့သည် "အတိတ်အင်္ဂန့်" မည်၏။

၂။ ဇာတိ, ဇရာ, မရဏ-တို့သည် "အနာဂတ်အင်္ဂန့်" မည်၏။

၃။ အလယ်၌ဖြစ်သော ဝိညာဏ်, နာမ်ရူပ်, သဠာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာ, တဏှာ, ဥပါဒါန်, (ကမ္မ) ဘဝ-ဟူသော ၈-ပါးသည် "ပစ္စုပ္ပန်အင်္ဂန့်" မည်၏။

➢ **မဇ္ဈေ အင်္ဂ ပစ္စုပ္ပန္နာ အင်္ဂါ-၌ အင်္ဂ-အရ ။ ။** ဝိညာဏ်, နာမ်ရူပ်, သဠာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာ, တဏှာ, ဥပါဒါန်, (ကမ္မ) ဘဝ-တို့ကို ယူရပါမည်။

(စာပိုဒ်-၇) **အင်္ဂါ ၁၂-ပါးကား/ဒွါဒသင်္ဂါနိ-၌ ဒွါဒသ-အရကား**

အဝိဇ္ဇာ, သင်္ခါရ, ဝိညာဏ်, နာမ်ရူပ်, သဠာယတန, ဖဿ ဝေဒနာ, တဏှာ, ဥပါဒါန်, ကမ္မဘဝ, ဇာတိ, ဇရာ, မရဏ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အင်္ဂါ ၁၂-ပါးကို အကြောင်း+အကျိုးခွဲပုံ ။ ။** အဝိဇ္ဇာ, သင်္ခါရ, တဏှာ, ဥပါဒါန်, ဘဝ-တို့သည် အကြောင်းအင်္ဂါ ဖြစ်ပါသည်။ ဝိညာဏ်, နာမ်ရူပ်, သဠာယတန, ဖဿ ဝေဒနာ, ဇာတိ, ဇရာ, မရဏ-တို့သည် အကျိုးအင်္ဂါ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၈) **သောက-စသည်တို့ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အင်္ဂါအဖြစ် မရေတွက်ရခြင်း**

အကြောင်း ။ ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာတော်၌ သောက, စသော ငါးပါးတို့ကို ဟောခြင်းသည် ဇာတိ၏မူလ မဟုတ်သော အကျိုးဆက်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာသာ ဟောတော်မူခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အသီးအခြားအင်္ဂါကို ပြလို၍ ဟောတော်မူခြင်း မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် သောက-စသည်တို့ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အင်္ဂါအဖြစ် မရေတွက်ရပါ။

➢ **ဇာတိ-၏ အကျိုးရင်းကား ။ ။** ဇရာ, မရဏ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဇာတိ-၏ အကျိုးဆက်ကား ။ ။** သောက, ပရိဒေဝ, ဒုက္ခ, ဒေါမနဿ, ဥပါယာသ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ခြင်းရာ–၂၀၊ အစပ် ၃–ပါး၊ အလွှာ ၄–ပါး (နိ–၄၀၁)

၉။ အဝိဇ္ဇာသခ်ီရဂ္ဂဟဏေန ပနေတ္ထ တဏှုပါဒါနဘဝါဝိ ဂဟိတာ ဘဝန္တိ၊ တထာ တဏှုပါဒါနဘဝဂ္ဂဟဏေန စ အဝိဇ္ဇာ သခ်ီရာ၊ ဇာတိ ဇရာ မရဏဂ္ဂဟဏေန စ ဝိညာဏာဒိဖလပဋ္ဌကမေဝ ဂဟိတန္တိ ကတွာ ---

ခြင်းရာ–၂၀၊ အစပ် ၃–ပါး၊ အလွှာ ၄–ပါးပြ သင်္ဘဂါထာ (နိ–၄၀၁)

၁၀။ အတီတေ ဟေတဝေါ ပဋ္ဌ၊ ဣဒါနိ. ဖလပဋ္ဌကံ။
ဣဒါနိ ဟေတဝေါ ပဋ္ဌ၊ အာယတိ ဖလပဋ္ဌကန္တိ --
ဝိသတာကာရာ, တိသန္ဓိ, စတုသခ်ေပါ စ ဘဝန္တိ။

(စာပိုဒ်-၉) အဝိဇ္ဇာ, သခ်ီရတို့ကို ယူသဖြင့် တဏှာ, ဥပါဒါန်, ကမ္မဘဝတို့ကို ယူရ ခြင်းအကြောင်း ။ ။ အဝိဇ္ဇာသည် ကိလေသဝဋ်ဖြစ်၍ တဏှာနှင့်ဥပါဒါန်တို့လည်း ကိလေသဝဋ်ပင်ဖြစ်၏။ဤသို့ ကိလေသဝဋ်ချင်းတူသောကြောင့် **အဝိဇ္ဇာကို ယူသဖြင့် တဏှာနှင့် ဥပါဒါန်တို့ကိုလည်း ယူရပါသည်။** (သာဓက) အဝိဇ္ဇာ တဏှုပါဒါနာ စ ကိလေသဝဋ္ဋံ။

သခ်ီရသည် ကမ္မဝဋ်ဖြစ်၍ ကမ္မဘဝလည်း ကမ္မဝဋ်ပင်ဖြစ်၏၊ ဤသို့ ကမ္မဝဋ်ချင်း တူသောကြောင့် **သခ်ီရကိုယူသဖြင့် ကမ္မဘဝကိုလည်း ယူရပါသည်။** (သာဓက) ကမ္မဘဝသခ်ီတော ဘဝေကဒေသော သခ်ီရာ စ ကမ္မဝဋ္ဋံ။

➢ **တဏှာ, ဥပါဒါန်တို့ကို ယူသဖြင့် အဝိဇ္ဇာကိုလည်း ယူရခြင်းအကြောင်း**

တဏှာ ဥပါဒါန်တို့သည် ကိလေသဝဋ်ဖြစ်၍ အဝိဇ္ဇာသည်လည်း ကိလေသဝဋ်ပင် ဖြစ်၏။ ဤသို့ ကိလေသဝဋ်ချင်း တူသောကြောင့် တဏှာ ဥပါဒါန်တို့ကို ယူသဖြင့် အဝိဇ္ဇာကိုလည်း ယူရပါသည်။

➢ **ကမ္မဘဝကို ယူသဖြင့် သခ်ီရကိုလည်း ယူရခြင်းအကြောင်း**

ကမ္မဘဝသည် ကမ္မဝဋ်ဖြစ်၍ သခ်ီရသည်လည်း ကမ္မဝဋ်ပင်ဖြစ်၏၊ ဤသို့ ကမ္မဝဋ်ချင်း တူသောကြောင့် ကမ္မဘဝကိုယူသဖြင့် သခ်ီရကိုလည်း ယူရပါသည်။

➢ **ဝိညာဏာဒိ ပလပဋ္ဌကမေဝ–ဠှ ပဋ္ဌက–အရ** ။ ။ ဝိညာဏ်, နာမ်ရုပ်, သဠာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၀) အတီတေ ဟေတဝေါ ပဋ္ဌ–ဠှ ပဋ္ဌ–အရ / အတိတ်အကြောင်း ၅–ပါး

အဝိဇ္ဇာ, သခ်ီရ, တဏှာ, ဥပါဒါန်, ကမ္မဘဝ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (သာဓက) အဝိဇ္ဇာ

http://www.dhammadownload.com

သခ်ါရာ အတိတော အဒ္ဓါ၊ အဝိဇ္ဇာသခ်ါရဂ္ဂဟဏေန ပနေတ္ထ တဏှုပါဒါနဘဝါဝိ ဂဟိတာ ဘဝန္တိ။

➢ **ဏှဒါနိ ဗလပဋ္ဌကံ–ဠ် ပဒ–အရဏ်းား/ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး ၅–ပါးားး**

ဝိညာဏ်, နာမ်ရုပ်, သဠာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (သာဓက) မဒ္ဓေ အဒ္ဒ ပစ္စုပ္ပန္နော အဒ္ဓါ၊ ဇာတိဇရာမရဏဂ္ဂဟဏေနစ ဝိညာဏာဒိ ဖလပဋ္ဌက မေဝ ဂဟိတံ။

➢ **ဏှဒါနိ ဗောတဓေါ ပဋ္ဌ–ဠ် ပဒ–အရ/ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်း ၅–ပါးားး**

တဏှာ, ဥပါဒါန်, ကမ္မဘဝ, အဝိဇ္ဇာ, သခ်ါရ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (သာဓက) မဒ္ဓေ အဒ္ဒ ပစ္စုပ္ပန္နော အဒ္ဓါ၊ တထာ တဏှုပါဒါနဘဝဂ္ဂဟဏေနစ အဝိဇ္ဇာ သခ်ါရာ။

➢ **အာယတိံ ဗလပဋ္ဌကံ–ဠ် ပဋ္ဌ–အရ/အနာဂတ်အကျိုး ၅–ပါးားး**

ဝိညာဏ်, နာမ်ရုပ်, သဠာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (သာဓက) ဇာတိဇရာမရဏဂ္ဂဟဏေနစ ဝိညာဏာဒိ ဖလပဋ္ဌကမေဝ ဂဟိတံ။

➢ **ဝိသတ္တာကာရာ–အရ /ခြင်းရာ ၂၀–ပါးား ။ ။**

၁။ အဝိဇ္ဇာ, သခ်ါရ, တဏှာ, ဥပါဒါန်, ကမ္မဘဝ-ဟူသော အတိတ်အကြောင်း ၅-ပါး၊ ၂။ ဝိညာဏ်, နာမ်ရုပ်, သဠာ ယတန, ဖဿ, ဝေဒနာ-ဟူသော ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး ၅-ပါး၊ ၃။ တဏှာ, ဥပါဒါန်, ကမ္မဘဝ, အဝိဇ္ဇာ, သခ်ါရ-ဟူသော ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်း ၅-ပါး၊ ၄။ ဝိညာဏ်, နာမ်ရုပ်, သဠာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာ-ဟူသော အနာဂတ်အကျိုး ၅-ပါး၊ ပေါင်း ၂၀-ဖြစ်ပါသည်။

➢ **တိသန္ဓိ–အရ / အစပ် ၃–ပါးားး / ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စက်ရဟတ်ကို အစပ်အားဖြင့် ဝေမန်ပုံ ။ ။** (၁) အတိတ်အကြောင်း သခ်ါရနှင့် ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး ဝိညာဏ်တို့၏ အကြားသည် တစ်စပ်။ (၂) ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး ဝေဒနာနှင့် ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်း တဏှာတို့၏ အကြားသည် တစ်စပ်။ (၃) ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်း ကမ္မဘဝနှင့် အနာဂတ်အကျိုး ဇာတိတို့၏ အကြားသည် တစ်စပ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **စတုသခ်ေပါ–အရ/ အလ္လာ ၄–ပါးားး /**
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စက်ရဟတ်ကို အလ္လာအားဖြင့် ဝေမန်ပုံ ။ ။

(၁) အတိတ်အကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာ, သခ်ါရ ၂-ပါး တစ်လွှာ၊

(၂) ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးဖြစ်သော ဝိညာဏ်, နာမ်ရုပ်, သဠာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာ ၅-ပါးတစ်လွှာ၊(၃) ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းဖြစ်သော တဏှာ, ဥပါဒါန်, ဘဝ ၃-ပါးတစ်လွှာ၊ (၄) အနာဂတ်အကျိုးဖြစ်သော ဇာတိ, ဇရာမရဏ ၂ ပါး တစ်လွှာ၊ ပေါင်း ၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဝဋ် ၃–ပါး (တိဏ် ဝဋ္ဌာနိ-၏ အကျယ်ပြ) (နိ-၄၀၁)

၁၁။ အဝိဇ္ဇာတဏှုပါဒါနာ စ ကိလေသဝဋ်ံ, ကမ္မဘဝသခ်ီတော ဘဝေကဒေသော သခ်ီရာ စ ကမ္မဝဋ်ံ, ဥပပတ္တိဘဝသခ်ီတော ဘဝေကဒေသော အဝသေသာ စ ဝိပါကဝဋ္ဋန္တိ တီဏိ ဝဋ္ဌာနိ။

ဝဋ်ဖြစ် ၂–ပါး (ဒွေ မူလာနိ-၏ အကျယ်ပြ) (နိ-၄၀၂)

၁၂။ အဝိဇ္ဇာတဏှာဝသေန ဒွေ မူလာနိ စ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

(စာပိုဒ်-၁၁) ဝဋ် ၃–ပါးကား /တိဏိ ဝဋ္ဌာနိ–၌ တိဏိ–အရကား

ကိလေသဝဋ်, ကမ္မဝဋ်, ဝိပါကဝဋ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (အကျယ် အောက်ရှု)

၁။ ➤ **ကိလေသဝဋ်–အရ** ။ ။ အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ, ဥပါဒါန်တို့သည် **"ကိလေသဝဋ်"** မည်၏။ [အဝိဇ္ဇာတဏှုပါဒါနာစ ကိလေသဝဋ်ံ-ကိုထောက်]

၂။ ➤ **ကမ္မဝဋ်–အရ** ။ ။ ကမ္မဘဝ-ဟုဆိုအပ်သော ဘဝတစ်စိတ်နှင့် သခ်ီရတို့ သည် **"ကမ္မဝဋ်"** မည်၏။ [ကမ္မဘဝသခ်ီတော ဘဝေကဒေသော သခ်ီရာစ ကမ္မဝဋ်ံ ကိုထောက်] ၃။ ➤ **ဝိပါကဝဋ်–အရ** ။ ။ ဥပပတ္တိဘဝ-ဟုဆိုအပ်သော ဘဝ တစ်စိတ်နှင့် ကြွင်းသော ဝိညာဏ်, နာမ်ရုပ်, သဠာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာ, ဇာတိ, ဇရာ, မရဏ-တို့သည် **"ဝိပါက ဝဋ်"** မည်၏။[ဥပပတ္တိဘဝသခ်ီတော ဘဝေကဒေသော အဝသေသာစ ဝိပါကဝဋ်ံ- ကိုထောက်]

➤ **ဝဋ် ၃–ပါးနှင့် ဘရားကိုယ် တွဲစပ်ပုံ/ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စက်ရဟတ်ကို ဝဋ်အားဖြင့် ဝေမန်ပုံ** ။ ။ အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ, ဥပါဒါန်တို့သည် **"ကိလေသဝဋ်"** မည်၏။ ကမ္မဘဝ-ဟုဆိုအပ်သော ဘဝတစ်စိတ်နှင့် သခ်ီရတို့သည် **"ကမ္မဝဋ်"** မည်၏။ ဥပပတ္တိဘဝ-ဟုဆိုအပ်သော ဘဝတစ်စိတ်နှင့် ကြွင်းသော ဝိညာဏ်, နာမ်ရုပ်, သဠာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာ, ဇာတိ, ဇရာ, မရဏ-တို့သည် **"ဝိပါကဝဋ်"** မည်၏။

➤ **အဝသေသာစ ဝိပါကဝဋ်ံ-၌ အဝသေသ–အရ** ။ ။ ဝိညာဏ်, နာမ်ရုပ်, သဠာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာ, ဇာတိ, ဇရာ, မရဏ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၂) ဝဋ်ဖြစ် ၂–ပါးကား/ဒွေ မူလာနိ–၌ ဒွေ–အရကား

အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဧရှုပိုင်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စက်ရဟတ်၏ ရင်းမြစ်မူလ** ။ ။ အဝိဇ္ဇာသည် အဝိဇ္ဇာ သခ်ီရ, ဝိညာဉ်, နာမ်ရုပ်, သဠာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာ-ဟူသော ရှေ့ပိုင်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စက်ရဟတ်၏ ရင်းမြစ်မူလ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဝဋ္ဌိပြတ်ပုံနှင့် လည်ပုံ (နိ-၄၀၂)

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စက်ရဟတ်၏ချုပ်ပျက်ပုံနှင့် အဝိဇ္ဇာ၏အကြောင်းပြ

၁၃။ တေသမေဝ စ မူလာနံ၊ နိရောဓေန နိရုဇ္ဈတိ။
ဇရာမရဏ မုစ္ဆာယ၊ ပီဋိတာနမဘိဏ္ဒသော။
အာသဝါနံ သမုပ္ပါဒါ၊ အဝိဇ္ဇာ စ ပဝတ္တတိ။
ဝဋ္ဌမာဗန္ဓမိစ္စေဝံ၊ တေဘူမကမနာဒိကံ။
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါတိ၊ ပဋ္ဌပေသိ မဟာမုနိ။

ပဋ္ဌာန်းနည်း

၁၄။ ဟေတုပစ္စယော, အာရမ္မဏပစ္စယော, အဓိပတိပစ္စယော, အနန္တရပစ္စယော, သမနန္တရပစ္စယော, သဟဇာတပစ္စယော, အညမညပစ္စယော, နိဿယပစ္စယော, ဥပနိဿယပစ္စယော, ပုရေဇာတပစ္စယော, ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော, အာသေဝနပစ္စယော, ကမ္မပစ္စယော, ဝိပါကပစ္စယော, အာဟာရပစ္စယော, ဣန္ဒြိယ ပစ္စယော, ဈာနပစ္စယော, မဂ္ဂပစ္စယော, သမ္ပယုတ္တပစ္စယော, ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော, အတ္ထိပစ္စယော, နတ္ထိပစ္စယော, ဝိဂတ ပစ္စယော, အဝိဂတပစ္စယောတိ။ အယမေတ္ထ ပဋ္ဌာနနယော။

➢ **နောက်ပိုင်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စက်ရဟတ်၏ ရင်းမြစ်မူလ** ။ ။ တဏ္ဍာသည် တဏ္ဍာ, ဥပါဒါန်, ဘဝ, ဇာတိ, ဇရာ မရဏ-ဟူသော နောက်ပိုင်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စက် ရဟတ်၏ ရင်းမြစ်မူလ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၃) **အဝိဇ္ဇာဖြစ်ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ အာသဝေါတရားများ ဖြစ်ပွားလာရခြင်း ကြောင့် အဝိဇ္ဇာ ဖြစ်ရပါသည်။ (အာသဝါနံ သမုပ္ပါဒါ၊ အဝိဇ္ဇာစ ပဝတ္တတိ)

➢ **အဝိဇ္ဇာဖြစ်ပေါ်ရခြင်း အကြောင်းရင်း/ အဝိဇ္ဇာ၏ အကြောင်းကား** အာသဝေါတရားများ ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ အဝိဇ္ဇာကြောင့် သခ်ါရဖြစ်၏ဟုဆိုရာ အဝိဇ္ဇာဖြစ်ကြောင်းတရားကား အဘယ် ပါနည်း၊ သာဓကပြ ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ ။ ။ အဝိဇ္ဇာ ဖြစ်ကြောင်းတရားကား- အာသဝေါတရားများ ဖြစ်ပါသည်။ (သာဓက) အာသဝါနံ သမုပ္ပါဒါ၊ အဝိဇ္ဇာစ ပဝတ္တတိ။

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စည်း ၆-ပါး သင်္ဂဟဂါထာများ (နိ-၄၀၄)

၁၅။ ဆဓာ နာမံ တု နာမဿ၊ ပဥ္စဓာ နာမရူပိနံ။
ဧကဓာ ပုန ရူပဿ၊ ရူပံ နာမဿ စေကဓာ။
ပညတ္တိနာမရူပါနိ၊ နာမဿ ဒုဝိဓာ ဒွယံ။
ဒွယဿ နဝဓာ စေတိ၊ ဆဗ္ဗိဓာ ပစ္စယာ ကထံ။

➢ **ဇရာမရဏမုစ္ဆာယ-၌ မုစ္ဆာ-အရ** (မုစ္ဆာမည်သော တရားများကား)

ဇရာ မရဏ-ဟုဆိုအပ်သော တွေဝေမိန်းမောခြင်း (တစ်နည်း) တွေဝေမိန်းမောကြောင်း သောက, ပရိဒေဝ, ဒုက္ခ, ဒေါမနဿ, ဥပါယာသ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၅) ပစ္စည်း ၆-မျိုးကား /ဆဗ္ဗိဓာ ပစ္စယာ ကထံ-၌ ဆဗ္ဗိဓာသရုပ်

(၁) နာမ်သည် နာမ်အား ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်း ၆-ပစ္စည်း၊
(၂) နာမ်သည် နာမ်ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်း ၅-ပစ္စည်း၊
(၃) နာမ်သည် ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်း ၁-ပစ္စည်း၊
(၄) ရုပ်သည် နာမ်အား ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်း ၁-ပစ္စည်း၊
(၅) ပညတ် နာမ်ရုပ်တို့သည် နာမ်အား ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်း ၂-ပစ္စည်း၊
(၆) နာမ်ရုပ်နှစ်ပါးသည် နာမ်ရုပ် နှစ်ပါးအား ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်း ၉-ပစ္စည်း။

➢ **ဆဓာ နာမံ တု နာမဿ-၌ ဆဓာ-အရကား** ။ ။ အနန္တရ, သမနန္တရ, နတ္ထိ, ဝိဂတ, အာသေဝန, သမ္ပယုတ္တ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ➢ နာမံ-အရ= နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးကို ယူရပါမည်။ ➢ နာမဿ-အရ = နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးကိုပင် ယူရပါမည်။

➢ **ပဥ္စဓာ နာမရူပိနံ-၌ ပဥ္စဓာ-အရ** ။ ။ ဟေတု, ဈာန, မဂ္ဂ, ကမ္မ, ဝိပါက-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ➢ နာမရူပိနံ-အရ = သဟဇာတ်ဖြစ်သော နာမ်ရုပ်၊ (တစ်နည်း) သဟဇာတ်ဖြစ်သော စိတ်တစ်ခုယုတ်ကိုးဆယ်၊ စေတနာကြဉ်သော စေတသိက် ဧကပညာသ စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊ (တစ်နည်း) ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ နာမက္ခန္ဓာ၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်, အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်, ပဝတ္တိ ကမ္မဇရုပ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဧကဓာ ပုန ရူပဿ-၌ ဧကဓာ-အရ** ။ ။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရူပဿ-အရ** ။ ။ ဘူတရုပ်, ဥပါဒါရုပ် နှစ်မျိုးလုံးကို ယူရပါမည်။

➢ **ရူပံ နာမဿ စေကဓာ-၌ ရူပံ-အရ** ။ ။ ဝတ္ထုရုပ် ၆-ပါး၊ (တစ်နည်း) အာရုံ ၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **နာမဿ-အရ** = ပဝတ္တိအခါ၌ သတ္တဝိညာဏဓာတ် (တနည်း) ပဥ္စဝိညာဏဝီထိ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **ဧကဓာ-အရ** ။ ။ ဝတ္ထုပုရေဇာတ (တစ်နည်း) အာရမ္မဏပုရေဇာတ-တို့ကို ယူရပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

နာမ်သည် နာမ်အား ၆–ပစ္စည်း/ဆဓာ နာမံ တု နာမဿ-၏ အကျယ်ပြ
၁။ အနန္တရစသည့် ၄-ပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံပါဠိ
၂။ အာသေဝနသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံပါဠိ
၃။ သမ္ပယုတ္တသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံပါဠိ (နိ-၄၀၄)

၁၆။ အနန္တရ နိရုဒ္ဓါ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ ပဋ္ဌပ္ပန္နာနံ စိတ္တ - စေတသိကာနံ ဓမ္မာနံ အနန္တရ သမနန္တရ နတ္ထိ ဝိဂတဝသေန[၁] ပုရိမာနိ ဇဝနာနိ ပစ္ဆိမာနံ ဇဝနာနံ အာသေဝနဝသေန[၂] သဟဇာတာ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ အညမည် သမ္ပယုတ္တ - ဝသေနေ[၃] တိ စ ဆဓာ နာမံ နာမဿ ပစ္စယော ဟောတိ။

နာမ်သည် နာမ်ရှုပ်အား ၅–ပစ္စည်း/ပဋ္ဌဓာ နာမရှုပီနံ–၏အကျယ်ပြ
၁။ ဟေတု, ဈာန, မဂ္ဂသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံပါဠိ
၂။ သဟဇာတကမ္မသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံပါဠိ ၃။ နာနာက္ခဏိကကမ္မသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံပါဠိ ၄။ ဝိပါကသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံပါဠိ (နိ-၄၀၅)

၁၇။ ဟေတု ဈာနင် မဂ္ဂင်ါနိ သဟဇာတာနံ နာမရူပါနံ ဟေတာဒိ-ဝသေန,[၁] သဟဇာတာ စေတနာ သဟဇာတာနံ နာမရူပါနံ,[၂] နာနာက္ခဏိကာ စေတနာ ကမ္မာဘိနိဗ္ဗတ္တာနံ နာမရူပါနံ ကမ္မ-ဝသေန,[၃] ဝိပါကက္ခန္ဓာ အညမည် သဟဇာတာနံ ရူပါနံ ဝိပါက ဝသေနေ[၄] တိ စ ပဋ္ဌဓာ နာမံ နာမရူပါနံ ပစ္စယော ဟောတိ။

နာမ်သည် ရှုပ်အား ၁–ပစ္စည်း/ဧကဓာ ပုန ရူပဿ-၏ အကျယ်ပြ
ပစ္ဆာဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံပါဠိ (နိ-၄၀၆)

၁၈။ ပစ္ဆာဇာတာ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ ပုရေဇာတဿ ဣမဿ ကာယဿ ပစ္ဆာဇာတဝသေနေတိ ဧကဓာဝ နာမံ ရူပဿ ပစ္စယော ဟောတိ။

➢ **ဒွယံ ဒွယဿ နဝဓာ စေတိ–၌ ဒွယံ–အရ** ။ ။ နာမ်ရုပ် ၂-ပါးအပေါင်းကို ယူရပါမည်။ ➢ **ဒွယဿ–အရ** = နာမ်ရုပ်တရား ၂-ပါးကို ယူရပါမည်။ ➢ **နဝဓာ–အရ** = အဓိပတိ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, အာဟာရ, ဣန္ဒြိယ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ရှုပ်သည် နာမ်အား ၁–ပစ္စည်း/ရူပံ နာမဿ စေကာ-၏ အကျယ်ပြ

၁။ ဝတ္ထုပုရေဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံပါဠိ

၂။ အာရမ္မဏပုရေဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံပါဠိ (နိ–၄၀၆)

၁၉။ ဆ ဝတ္ထူနိ ပဝတ္တိယံ သတ္တန္နံ ဝိညာဏာဟာတူနံ,[၁] ပဉ္စာရမ္မဏာနိ စ ပဉ္စဝိညာဏဝီထိယာ ပုရေဇာတဝသေန[၂] တိ ဧကာဝဇ ရူပံ နာမဿ ပစ္စယော ဟောတိ။

ပညတ် နာမ်ရှုပ်သည် နာမ်အား ၂–ပစ္စည်း (နိ–၄၀၇)

ပညတ္တိ နာမရူပါနိ နာမဿ ဒုဝိဓာ-၏ အကျယ်ပြ

၂၀။ အာရမ္မဏဝသေန, ဥပနိဿယဝသေနေတိ စ ဒုဝိဓာ ပညတ္တိ နာမရူပါနိ နာမဿေဝ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။

၂၁။ တတ္ထ ရူပါဒိဝသေန ဆဗ္ဗိဓံ ဟောတိ အာရမ္မဏံ။

ဥပနိဿယ ၃–မျိုး

၂၂။ ဥပနိဿယော ပန တိဝိဓော ဟောတိ အာရမ္မဏူပနိဿယော, အနန္တရူပနိဿယော, ပကတူပနိဿယော စေတိ။

၂၃။ တတ္ထ အာရမ္မဏမေဝ ဂရုကတံ **အာရမ္မဏူပနိဿယော**။

၂၄။ အနန္တရနိရုဒ္ဓါ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ **အနန္တရူပနိဿယော**။

၂၅။ ရာဂါဒယော ပန ဓမ္မာ သဒ္ဓါဒယော စ သုခံ ဒုက္ခံ ပုဂ္ဂလော ဘောဇနံ ဥတု သေနာသနဥ္စ ယထာရဟံ အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓါ စ ကုသလာဒိဓမ္မာနံ, ကမ္မံ ဝိပါကာနန္တိ စ ဗဟုဓာ ဟောတိ **ပကတူပနိဿယော**။ (နိ–၄၀၈)

➤ **ကောင်းဆိုးနှစ်တန် စေတနာကဲ့–က ပေးစွမ်းနိုင်သော အကျိုးတရားများ**

(၁) သဟဇာတစေတနာ-က စိတ်-စ၉၊စေတနာကြဉ် စေတသိက်-၅၁၊ စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် အကျိုးတရားတို့အား သဟဇာတကမ္မသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

(၂) အတိတ်ကပြုခဲ့သော ကုသိုလ် အကုသိုလ်စေတနာက ဝိပါက်နာမကွန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ် အကျိုးတရားတို့အား နာနာက္ခဏိက ကမ္မသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။ (သဟဇာတာ စေတနာ သဟဇာတာနံ နာမရူပါနံ, နာနာက္ခဏိကာ စေတနာ ကမ္မာဘိနိဗ္ဗတ္တာနံ နာမရူပါနံ ကမ္မဝသေန။)ကိုထောက်။

http://www.dhammadownload.com

နာမ်ရှုပ် ၂-ပါးသည် နာမ်ရှုပ် ၂-ပါးအား ၉-ပစ္စည်း ဒွယံ ဒွယဿ နဝဓာ-၏ အကျယ်ပြ (နိ-၄၀၈)

၂၆။ အဓိပတိ သဟဇာတ အညမည နိဿယ အာဟာရ ဣန္ဒြိယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတဝသေနေတိ ယထာရဟံ နဝဓာ နာမရူပါနိ နာမရူပါနံ ပစ္စယာ ဘဝန္တိ။

အဓိပတိ ၂-မျိုး

၁။ အာရမ္မဏာဓိပတိသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံပါဠိ
၂။ သဟဇာတာဓိပတိသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံပါဠိ (နိ-၄၀၈)

၂၇။ တတ္ထ ဂရုကတမာရမ္မဏံ အာရမ္မဏာဓိဝသေန နာမာနံ,[၁] သဟဇာတာဓိပတိ စတုဗ္ဗိဓောပိ သဟဇာတဝသေန သဟဇာတာနံ နာမရူပါန[၂]န္တိ စ ဒုဝိဓော ဟောတိ **အဓိပတိပစ္စယော**

သဟဇာတ ၃-မျိုး (နိ-၄၀၉)

၂၈။ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ အညမည သဟဇာတရူပါနဉ္စ, မဟာဘူတာ အညမည ဥပါဒါရူပါနဉ္စ, ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝတ္ထု ဝိပါကာ အညမညန္တိ စ တိဝိဓော ဟောတိ သဟဇာတပစ္စယော။

အညမည ၃-မျိုး (နိ-၄၁၀)

၂၉။ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ အညမည်, မဟာဘူတာ အညမည်, ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝတ္ထု ဝိပါကာ အညမညန္တိ စ တိဝိဓော ဟောတိ အညမညပစ္စယော။

နိဿယ ၃-မျိုး

၁+၂။ သဟဇာတနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံပါဠိ
၃။ ပုရေဇာတနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံပါဠိ (နိ-၄၁၀)

၃၀။ စိတ္တ စေတသိကာ ဓမ္မာ အညမည် သဟဇာတရူပါနဉ္စ,[၁] မဟာဘူတာ အညမည် ဥပါဒါရူပါနဉ္စ,[၂] ဆ ဝတ္ထူနိ သတ္တန္နံ ဝိညာဏဓာတူန[၃] န္တိ စ တိဝိဓော ဟောတိ နိဿယပစ္စယော။

http://www.dhammadownload.com

အာဟာရ ၂-မျိုး/ ၁။ ရုပ်အာဟာရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံပါဠိ (နိ-၄၁၁)
၂။ နာမ်အာဟာရသတ္တိ (ဝါ) သဟဇာတအာဟာရဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံပါဠိ

၃၁။ ကဗဠီကာရော အာဟာရော ဣမသ ကာယသ,[၁] အရူပိနော အာဟာရာ သဟဇာတာနံ နာမရူပါန[၂] န္တိ စ ဒုဝိဓော ဟောတိ **အာဟာရပစ္စယော**။

ဣန္ဒြိယပစ္စည်း ၃-မျိုး / ၁။ ပုရေဇာတိန္ဒြိယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံပါဠိ
၂။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံပါဠိ
၃။ သဟဇာတိန္ဒြိယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံပါဠိ (နိ-၄၁၁)

၃၂။ ပဥ္စပသာဒါ ပဥ္စန္နံ ဝိညာဏာနံ,[၁] ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပါဒိန္နရူပါနံ,[၂] အရူပိနော ဣန္ဒြိယာ သဟဇာတာနံ နာမရူပါန[၃] န္တိ စ တိဝိဓော ဟောတိ **ဣန္ဒြိယပစ္စယော**။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ၃-မျိုး/၁။ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံပါဠိ
၂။ ပစ္ဆာဇာတဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံပါဠိ
၃။ ဝတ္ထုပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံပါဠိ (နိ-၄၁၂)

၃၃။ ဩက္ကန္တိက္ခဏေ ဝတ္ထု ဝိပါကာနံ စိတ္တ စေတသိကာ ဓမ္မာ သဟဇာတရူပါနံ သဟဇာတဝသေန,[၁] ပစ္ဆာဇာတာ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ ပုရေဇာတသ ဣမသ ကာယသ ပစ္ဆာဇာတဝသေန,[၂] ဆ ဝတ္ထူနိ ပဝတ္တိယံ သတ္တန္နံ ဝိညာဏဓာတူနံ ပုရေဇာတဝသေနေ[၃] တိ စ တိဝိဓော ဟောတိ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော။

အတ္ထိပစ္စည်း ၅-မျိုးပြ သင်္ဂဟဂါထာ (နိ-၄၁၃)

၃၄။ သဟဇာတံ ပုရေဇာတံ၊ ပစ္ဆာဇာတဥ္စ သဗ္ဗထာ။
ကဗဠီကာရော အာဟာရော၊ ရူပဇီဝိတမိစ္စယန္တိ ---
ပဥ္စဝိဓော ဟောတိ အတ္ထိပစ္စယော, အဝိဂတပစ္စယော စ။

(စာပိုဒ်-၃၄) **အတ္ထိပစ္စည်း ၅-မျိုးကား /ပဥ္စဝိဓော ဟောတိ အတ္ထိပစ္စယော-ဥ္ဆ ပဥ္စဝိဓ သရှပ် /အကြောင်းတရား ထင်ရှားရှိစဉ် အစျိန်ဥ္ဆသာ ကျေးဇူးပြုနိုင်သည့် ပဋ္ဌာန်း ပစ္စည်းသရှပ်** ။ ။ သဟဇာတတ္ထိ, ပုရေဇာတတ္ထိ, ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ, ရူပအာဟာရတ္ထိ, ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စည်း အကျဉ်းချုပ် (နိ-၄၁၃)

၃၅။ အာရမ္မဏူပနိဿယ ကမ္မတ္ထိ ပစ္စယေသု စ သဗ္ဗေပိ ပစ္စယာ သမောဓာနံ ဂစ္ဆန္တိ။

အထူးမှတ်ရန်/သဟဇာတချုပ် (၂-မျိုး) သရုပ်ပြ

သဟဇာတချုပ်၏ တရားကိုယ် အရေကောက်ပြ (နိ-၄၁၃)

၃၆။ သဟဇာတရူပန္တိ ပနေတ္ထ သဗ္ဗတ္ထာပိ ပဝတ္တေ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ, ပဋိသန္ဓိယံ ကဋတ္တာရူပါနဉ္စ ဝသေန ဒုဝိဓံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ

ပစ္စည်းမျိုးပြ သင်္ဂဟဂါထာများ (နိ-၄၁၃)

၃၇။ ဣတိ တေကာလိကာ ဓမ္မာ၊ ကာလမုတ္တာ စ သမ္ဘဝါ။
အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓါ စ၊ သခ််တာသခ််တာ တထာ။
ပညတ္တိ နာမရူပါနံ၊ ဝသေန တိဝိဓာ ဌိတာ။
ပစ္စယာ နာမ ပဌာနေ၊ စတုဝီသတိ သတ္ထထာ။

➤ **အဝိဂတပစ္စည်း ၅-မျိုးကား** ။ ။ သဟဇာတအဝိဂတ, ပုရေဇာတ အဝိဂတ, ပစ္ဆာဇာတ အဝိဂတ, ရူပအာဟာရ အဝိဂတ, ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ အဝိဂတ-တို့ ဖြစ်ပါသည်

(စာပိုဒ်-၃၅) ၂၄-ပစ္စည်းကို အကျဉ်းချုပ်က ရနိုင်သော ပစ္စည်းများ / အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ပစ္စည်း ၄-မျိုးကား ။ ။ အာရမ္မဏပစ္စည်း, ဥပနိဿယပစ္စည်း, ကမ္မပစ္စည်း, အတ္ထိပစ္စည်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၆) သဟဇာတချုပ် ၂-မျိုးနှင့် ဖြစ်ရာအခါ/ဒုဝိဓံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၌ ဒုဝိဓ သရုပ် ။ ။ (၁) စိတ္တဇ သဟဇာတရုပ်= ပဝတ္တိအခါ၊ (၂) ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ သဟဇာတရုပ်= ပဋိသန္ဓေအခါ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **စိတ္တဇေတသိကာ ဓမ္မာ အညမညံ သဟဇာတချုပါနံ-၌ သဟဇာတချုပ-အရ** ပဝတ္တိအခါ စိတ္တဇရုပ်ကို ယူရပါမည်။ ပဋိသန္ဓေအခါ ကဋတ္တာရုပ် (ကမ္မဇရုပ်)ကို ကောက်ယူရပါမည်။ (စာပိုဒ်-၃၆-ကိုထောက်)

(စာပိုဒ်-၃၇) ၂၄-ပစ္စည်းကို ကာလအားဖြင့် ဝေမန်ပုံ

၁။ အနန္တရ, သမနန္တရ, အာသေဝန, နတ္ထိ, ဝိဂတ ဤ(၅) ပစ္စည်းသည် **"အတီတကာလိကပစ္စည်း"** မည်၏။ (၂) ကမ္မပစ္စည်းသည် အတိတ် ပစ္စုပ္ပန်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကာလနှစ်ပါး၌ ဖြစ်သောကြောင့် **"ဒွိကာလိကပစ္စည်း"** မည်၏။ (၃) အာရမ္မဏ, အဓိပတိ, ဥပနိဿယပစ္စည်းများသည် ကာလသုံးပါး၌ဖြစ်သောကြောင့် **"တိကာလိက ပစ္စည်း"** မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်နာမ် ခွဲပုံ (နိ-၄၁၄)

၃၈။ ဟတ္ထ ရူပမမ္မာ ရူပက္ခန္ဓောဝ၊ စိတ္တစေတသိကသခ်ီတာ စတ္တာရော အရူပိနော ခန္ဓာ, နိဗ္ဗာနဥ္စေတိ ပဥ္စဝိဓမ္မိ အရူပန္တိ စ နာမန္တိ စ ပဝုစ္စတိ။

---

(၄) ဟေတု, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ပုရေဇာတ, ပစ္ဆာဇာတ, ဝိပါက, အာဟာရ, ဣန္ဒြိယ, ဈာန, မဂ္ဂ, သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ (၁၅) ပစ္စည်းတို့သည် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌သာ ဖြစ်သောကြောင့် **"ပစ္စုပ္ပန္နကာလိကပစ္စည်း"** မည် ၏။ (၅) နိဗ္ဗာန်နှင့် ပညတ်သည် **"ကာလဝိမုတ္တပစ္စည်း"** မည်၏။

➢ **၂၄-ပစ္စည်းကို အဏ္ဏတ္တ+ဗဟိဒ္ဓခွဲပုံ** ။ ။ အာရမ္မဏ, အဓိပတိ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဥပနိဿယ, ပုရေဇာတ, အာဟာရ, အတ္ထိ, အဝိဂတ-အားဖြင့် (၁၀) ပစ္စည်းတို့ကို အဏ္ဏတ္တ+ဗဟိဒ္ဓ သန္တာန်နှစ်မျိုးလုံး၌ ရနိုင်ပါသည်။ ကြွင်းသော (၁၄) ပစ္စည်းတို့ကို အဏ္ဏတ္တသန္တာန်၌သာ ရနိုင်ပါသည်။

➢ **၂၄-ပစ္စည်းကို သခ်ီတ+အသခ်ီတအားဖြင့် ခွဲခြားပုံ** ။ ။ အာရမ္မဏ, အဓိပတိ ဥပနိဿယ (၃) ပစ္စည်းတို့သည် သခ်ီတ+အသခ်ီတ ၂-မျိုးလုံးဖြစ်ပါသည်။ ကြွင်းသော (၂၁) ပစ္စည်းတို့ကား သခ်ီတ တစ်မျိုးသာ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း အနှစ်ချုပ် ၃-မျိုးကား/ဝသေန တိဝိဓာ ဌိတာ-၌ တိဝိဓသရုပ်** (ပညတ္တိ နာမရူပါနံ၊ ဝသေန တိဝိဓာ ဌိတာ-ကိုထောက်၍) ပညတ်, နာမ်, ရုပ် ၃-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **နာမ်ဖြစ်သော ပစ္စည်းများကား** ။ ။ ဟေတု, အနန္တရ, သမနန္တရ, ပစ္ဆာဇာတ, အာသေဝန, ကမ္မ, ဝိပါက, ဈာန, မဂ္ဂ, သမ္ပယုတ္တ, နတ္ထိ, ဝိဂတ၊ ပေါင်း (၁၂)ပါး ဖြစ်ပါသည်။(သာဓက) ဆဓာ နာမံ တု နာမဿ၊ ပဥ္စဓာ နာမရူပိနံ၊ ဧကဓာ ပုနရူပဿ။

➢ **ရုပ်ဖြစ်သော ပစ္စည်းကား** ။ ။ ပုရေဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။ (သာဓက) ရူပံ နာမဿ စေကဓာ။ ➢ **နာမ်ရုပ်ဖြစ်သော ပစ္စည်းများကား** ။ ။ အဓိပတိ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, အာဟာရ, ဣန္ဒြိယ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ၊ပေါင်း (၉) ပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။ (သာဓက) ဒွယံ ဒွယဿ နဝဓာ။

➢ **ပညတ်နာမ်ရုပ် ဖြစ်သောပစ္စည်းများကား** ။ ။ အာရမ္မဏ, ဥပနိဿယ (၂) ပစ္စည်းဖြစ်ပါသည်။ (သာဓက) ပညတ္တိနာမရူပါနိ၊ နာမဿ ဒုဝိဓာ။

(စာပိုဒ်-၃၈) ရုပ်တရား+နာမ်တရား ခွဲခြားပုံ ။ ။ ရူပက္ခန္ဓာသည် "ရုပ်တရား" ဖြစ်ပါသည်။ စိတ်, စေတသိက်ဟုဆိုအပ်သော နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ နိဗ္ဗာန်တို့သည် "နာမ်တရား" ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပညတ်အပြား (နိ-၄၁၄)

၃၉။ တတော အဝသေသာ ပညတ္တိ ပန ပညာပိယတ္တာ ပညတ္တိ, ပညာပနတော ပညတ္တီတိ စ ဒုဝိဓာ ဟောတိ။

ပညာပိယတ္တာ ပညတ္တိ–အရ ယူသင့်သည် ပညတ်အမည်တို့ကို့သာ ဖော်ပြသည့်ပါဠိ အတ္ထပညတ်အပြား/ ၁။သဏ္ဌာနပညတ်ပြ

၄၀။ ကထံ? ---

တံတံ ဘူတဝိပရိဏာမာကာရမုပါဒါယ တထာ တထာ ပညတ္တာ ဘူမိ ပဗ္ဗတာဒိကာ,

၂။ သမူဟပညတ်ပြ (နိ-၄၁၄)

သမ္ဘာရ သန္နိဝေသာကာရ မုပါဒါယ ဂေဟ ရထာ သကဋာဒိကာ,

၃။ ဇာတိပညတ်ပြ

ခန္ဓပဉ္စကမုပါဒါယ ပုရိသ ပုဂ္ဂလာဒိကာ,

၄။ ဒိသာပညတ်, ကာလပညတ်ပြ

စန္ဒာ ဝဋ္ဋနာဒိကမုပါဒါယ ဒိသာ ကာလာဒိကာ,

၅။ အာကာသပညတ်ပြ (နိ-၄၁၅)

အသမ္ဖုဋ္ဌာကာရမုပါဒါယ ကူပ ဂုဟာဒိကာ,

၆။ နိမိတ်ပညတ်ပြ

တံ တံ ဘူတနိမိတ္တံ, ဘာဝနာဝိသေသဉ္စ ဥပါဒါယ ကသိဏနိမိတ္တာဒိကာ စေတိ ဧဝမာဒိပ္ပဘေဒါ ပန ပရမတ္ထတော အဝိဇ္ဇမာနာပိ အတ္ထစ္ဆာယာကာရေန စိတ္တုပ္ပါဒါနမာရမ္မဏဘူတာ တံ တံ ဥပါဒါယ ဥပနိဓာယ ကာရဏံ ကတ္ဝာ တထာ တထာ ပရိကပ္ပိယမာနာ သဒ်ါယတိ သမညာယတိ ဝေါဟရီယတိ ပညာပီယတီတိ ပညတ္တီတိ ပဝုစ္စတိ၊ အယံ ပညတ္တိ ပညာပိယတ္တာ ပညတ္တိနာမ။

➢ **ပဉ္စဝိဓမ္ပိ အရူပန္တိစ–ဌ် ပဉ္စဝိဓ သရှပ်** ။ ။ စိတ်, စေတသိက်ဟုဆိုအပ်သော နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ နိဗ္ဗာန်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ **နိဗ္ဗာန်**တရားသည် ရူပ+အရူပ နှစ်မျိုးတို့တွင် မည်သည့်တရား ဖြစ်ပါသနည်း။

ဖြေ ။ ။ နိဗ္ဗာန်တရားသည် အရူပတရား ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်၃၈-ကိုထောက်)

http://www.dhammadownload.com

(စာပိုဒ်-၃၉) ပညတ် ၂-မျိုးကား/ပညတ္တီတိစ ဒုဝိဓာ ဟောတိ-၌ ဒုဝိဓ သရှုပ်

(၁) အတ္ထပညတ် (ဝါ) ဝစ္စပညတ်၊ (၂) သဒ္ဒပညတ် (ဝါ) ဝါစကပညတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၀) သန္တာနပညတ် (ဝါ) **သဏ္ဌာနပညတ်**။ ။ ထိုထိုမဟာဘုတ်တို့၏ ဖောက်ပြန်သော အခြင်းအရာကို စွဲ၍ ခေါ်ဝေါ်ပညတ် သမုတ်အပ်သောကြောင့် ဘူမိ=မြေ၊ ပဗ္ဗတ=တောင်၊ ရုက္ခ=သစ်ပင် စသည်တို့ကို "သန္တာနပညတ်" (ဝါ) "သဏ္ဌာနပညတ်" ဟု ခေါ်ပါသည်။

➢ **သမူဟပညတ်** ။ ။ သစ်, မြေစိုင် အစရှိသော အဆောက်အဦးတို့၏ စုဝေးသော အခြင်းအရာကို စွဲ၍ ခေါ်ဝေါ်ပညတ် သမုတ်အပ်သောကြောင့် ဂေဟ=အိမ်၊ ရထ=ရထား၊ သကဋ=လှည်း၊ ဂါမ=ရွာ၊ ဃဋ= အိုး၊ ပဋ=ပုဆိုး စသည်တို့ကို "သမူဟပညတ်"ဟု ခေါ်ပါသည်။

➢ **ဇာတိပညတ်** ။ ။ ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်းကိုစွဲ၍ ခေါ်ဝေါ်ပညတ် သမုတ်အပ်သောကြောင့် ပုရိသ=ယောက်ျား၊ ပုဂ္ဂလ= ပုဂ္ဂိုလ် စသည်တို့ကို "ဇာတိပညတ်"ဟု ခေါ်သည်။

➢ **ဒိသာပညတ်+ ကာလပညတ်** ။ ။ လ, နေ, နက္ခတ်တို့၏ မြင့်မိုရ်တောင်ကို လက်ျာရစ်လှည့်၍ သွားခြင်း အစရှိသော အခြင်းအရာကိုစွဲ၍ ခေါ်ဝေါ်ပညတ် သမုတ်အပ်သောကြောင့် "အရှေ့အရပ်" စသည်ကို "ဒိသာပညတ်" 'နံနက်ခင်း' စသည်ကို "ကာလပညတ်" ဟုခေါ်ပါသည်။

➢ **အရှေ့-အနောက်အရပ် စသည် ခေါ်ဝေါ်သတ်မှတ်ရခြင်းအကြောင်း**

➢ **နေ့နှင့်ည အချိန်ကာလ ဖြစ်ပေါ်ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ စန္ဒာဝဋ္ဋနာဒိက မုပါဒါယ ဒိသာကာလာဒိကာ-ဟူသော သင်္ဂဟနှင့်အညီ လ, နေ, နက္ခတ်တို့၏ မြင့်မိုရ် တောင်ကို လက်ျာရစ်လှည့်၍ သွားခြင်း အစရှိသော အခြင်းအရာကိုစွဲ၍ ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ပညတ်အပ်သောကြောင့် --နေ့နှင့်ည အချိန်ကာလ ဖြစ်ပေါ်လာရပါသည်။

➢ **အာကာသပညတ်** ။ ။ ရုပ်ကလာပ်တို့သည် မတွေ့ထိအပ်သော အခေါင်းအစရှိသော အခြင်းအရာကိုစွဲ၍ ခေါ်ဝေါ်ပညတ်သမုတ်အပ်သောကြောင့် ကူပ=တွင်း၊ ဂုဟာ=လိုဏ်၊ ဆိဒ္ဒ=အပေါက် စသည်တို့ ကို "အာကာသပညတ်"ဟု ခေါ်ပါသည်။

➢ **နိမိတ္တပညတ်**။ ။ ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ထင်သော ပထဝီကသိုဏ်းအစရှိသော နိမိတ်ကိုဂင်း, ပရိကမ္မစသည်ဖြင့်ပြားသော ဘာဝနာ၏အစဉ်ဟူသော အထူးကိုဂင်း စွဲ၍ ကသိုဏ်းနိမိတ်, အသုဘနိမိတ်, အသုဘကောင်, ယောဂီတို့အားထင်လာသော ဥဂ္ဂဟနိမိတ်, ပဋိဘာဂနိမိတ် စသည်တို့ကို "နိမိတ္တပညတ်"ဟုခေါ်သည်

F-19-B

http://www.dhammadownload.com

သဒ္ဒပညတ် ၆-မါး (နိ-၄၁၅)

၄၁။ ပညာပနတော ပညတ္တိ ပန နာမ နာမကမ္မာဒိနာမေန ပရိဒီပိတာသာ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ, အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ, ဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ, အဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ, ဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာန-ပညတ္တိ, အဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ စေတိ ဆဗ္ဗိဓာ ဟောတိ။

၄၂။ တတ္ထ ယဒါ ပန ပရမတ္ထတော ဝိဇ္ဇမာနံ ရူပဝေဒနာဒိံ ဇောယ ပညာပေန္တိ၊ တဒါယံ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ။

ယဒါ ပန ပရမတ္ထတော အဝိဇ္ဇမာနံ ဘူမိပဗ္ဗတာဒိံ ဇောယ ပညာပေန္တိ၊ တဒါယံ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တီတိ ပဝုစ္စတိ။

ဥဘိန္နံ ပန ဝေါမိဿကဝသေန သေသာ ယထာက္ကမံ ဆဠဘိညော က္ကတ္ထိသဒ္ဒေါ, စက္ခုဝိညာဏံ, ရာဇပုတ္တောတိ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပညတ် ၂-မါးကို သိပုံနှင့် နာမပညတ်ဖြစ်လာပုံ (နိ-၄၁၇)

၄၃။ ဝစီယောသာနုသာရေန၊ သောတဝိညာဏာဒီထိယာ။
ပဝတ္တာနန္တရုပ္ပန္နာ- မနောဒ္ဓါရဿ ဂေါစရာ။
အတ္ထာယဿာနုသာရေန၊ ဝိညာယန္တိ တတော ပရံ။
သာယံ ပညတ္တိ ဝိညေယျာ၊ လောကသင်္ကေတနိမ္မိတာ။

မေး ။ ။ အောက်ပါ အမည်တို့၏ ပညတ်အမည် အသီးသီးကို သင်္ဂဟလာအတိုင်း အကြောင်းနှင့်တကွ ဖော်ပြခဲ့ပါ။

(က) တောင် (ခ) အိုး (ဂ) နံနက်ခင်း (ဃ) အသုဘကောင်။

(က) **ဇောင်**-ဟူသော ပညတ်သည် ထိုထိုမဟာဘုတ်တို့၏ ဖောက်ပြန်သော အခြင်းအရာကိုစွဲ၍ ခေါ်ဝေါ်ပညတ် သမုတ်အပ်သောကြောင့် "သန္တာနပညတ်" (ဝါ) "သဏ္ဌာနပညတ်" ဖြစ်ပါသည်။ (ခ) **အိုး**-ဟူသော ပညတ်သည် သစ်မြေစိုင် အစရှိသော အဆောက်အဦးတို့၏ စုဝေးသောအခြင်းအရာကို စွဲ၍ ခေါ်ဝေါ်ပညတ် သမုတ်အပ်သောကြောင့် "သမူဟ ပညတ်" ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ) **နံနက်ခင်း**-ဟူသော ပညတ်သည် လနေ နက္ခတ်တို့၏ မြင်းမိုရ်တောင်ကို လက်ျာရစ်လှည့်၍ သွားခြင်း အစရှိသော အခြင်းအရာကိုစွဲ၍ ခေါ်ဝေါ်ပညတ်သမုတ် အပ်သောကြောင့် "ကာလပညတ်" ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) **အသုဘကောင်**-ဟူသော ပညတ်သည် ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ထင်သော ပထဝီကသိုဏ်း အစရှိသော နိမိတ်ကိုငှင်း၊ ပရိကမ္မ-စသည်ဖြင့် ပြားသော ဘာဝနာ၏ အစဉ်ဟူသော အထူးကိုငှင်း စွဲ၍ ခေါ်ဝေါ်ပညတ်သမုတ်အပ်သောကြောင့် "နိမိတ္တပညတ်" ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၁) ပညတ် ၆-မျိုးကား ။ (၁) ဝိဇ္ဇမာနပညတ် [ပုံစံ] ရူပံ၊ (၂) အဝိဇ္ဇမာန ပညတ် [ပုံစံ] ဘူမိ၊ (၃) ဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ် [ပုံစံ] ဆဋ္ဌဘိညော၊ (၄) အဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ် [ပုံစံ] ဣတ္ထိသဒ္ဒေါ၊ (၅) ဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ် [ပုံစံ] စက္ခုဝိညာဏံ၊ (၆) အဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ် [ပုံစံ] ရာဇပုတ္တော။

(စာပိုဒ်-၄၂) ၁။ **ရုပ်, ဝေဒနာ** စသည်တို့သည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသောကြောင့် **"ဝိဇ္ဇမာနပညတ်"** ဖြစ်ပါသည်။

၂။ ဘူမိ=မြေ၊ ပဗ္ဗတ=တောင်၊ ကပ္ပ=ကမ္ဘာ စသည်တို့သည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှား မရှိသောကြောင့် **"အဝိဇ္ဇမာနပညတ်"** ဖြစ်ပါသည်။

၃။ **ဆဋ္ဌဘိညော**-၌ အဘိညာဉ် ၆-ပါးတို့သည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသောကြောင့်ငှင်း၊ ထိုအဘိညာဉ်တို့ကို ရခြင်းရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသောကြောင့်ငှင်း ဆဋ္ဌဘိညော-ဟူသော ပညတ်သည် **"ဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ်"** ဖြစ်ပါသည်။ **(အလားတူပုံစံ) မင်+ပုဂ္ဂိုလ်**

၄။ **ဣတ္ထိသဒ္ဒေါ** (မိန်းမ+အသံ) ၌ ဣတ္ထိ (မိန်းမ) သည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှား မရှိသောကြောင့်ငှင်း၊ သဒ္ဒရုပ်(အသံ)သည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသောကြောင့်ငှင်း ဣတ္ထိသဒ္ဒေါ (မိန်းမ+သံ)ဟူသော ပညတ်သည် **"အဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ်"** ဖြစ်ပါသည်။ **(အလားတူပုံစံ) ကြက်တွန်သံ၊ ဖုံကြီးသံ၊ မိုးချုန်းသံ၊ ခေါင်းလောင်းသံ။**

၅။ **စက္ခုဝိညာဏံ**-၌ စက္ခု-အရ စက္ခုပသာဒရုပ်ကလည်း ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသောကြောင့်ငှင်း၊ ဝိညာဏ-အရ ထိုစက္ခုပသာဒကိုမှီသော စက္ခုဝိညာဉ်ကလည်း ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသောကြောင့်ငှင်း 'စက္ခုဝိညာဏံ'ဟူသော ပညတ်သည် "ဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ်" ဖြစ်ပါသည်။ **လောဘ+ဒေါသ၊ တရား+သံ။**

၆။ **ရာဇပုတ္တော**-၌ ရာဇ(မင်း) သည်ငှင်း၊ ပုတ္တ(သား) သည်ငှင်း ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှား မရှိသောကြောင့် (ဝါ) သမုတိသစ္စာဖြစ်သောကြောင့် 'ရာဇပုတ္တော'ဟူသော ပညတ်သည် "အဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ်" ဖြစ်ပါသည်။ **လွှတ်တော်-အဆောက်အဦး၊ ပထမပြန်-စာမေးပွဲ၊ ကြော်ငြာ-မင်းသမီး၊ လင်-မယား။**

ပစ္စည်းပိုင်း သရုပ်ခွဲပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၉-ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း

မဒ္ဒိညာဉ် (နိ-၄၁၈)

၁။ သမထဝိပဿနာနံ၊ ဘာဝနာနမိတော ပရံ။
ကမ္မဋ္ဌာနံ ပဝက္ခာမိ၊ ဒုဝိဓမ္ပိ ယထာက္ကမံ။

သမထကမ္မဋ္ဌာန်းနည်း/ကမ္မဋ္ဌာန်း (၄၀) အကျဉ်းမာတိကာ

၂။ တတ္ထ သမထသင်္ဂဟေ တာဝ ဒသကသိဏာနိ, ဒသ အသုဘာ ဒသ အနုဿတိယော, စတသော အပ္ပမညာယော, ဧကာသညာ ဧကံ ဝဝတ္ထာနံ, စတ္တာရော အာရုပ္ပါ စေတိ သတ္တဝိဓေန သမထ ကမ္မဋ္ဌာနသင်္ဂဟော။

စရိုက် ၆-ပါး

၃။ ရာဂစရိတာ, ဒေါသစရိတာ, မောဟစရိတာ, သဒ္ဓါစရိတာ, ဗုဒ္ဓိ စရိတာ, ဝိတက္ကစရိတာ စေတိ ဆဗ္ဘိဓေန **စရိတသင်္ဂဟော**။

(စာပိုဒ်-၁) သမထ-အရ ။ ။ လောကီကုသိုလ်, မဟာကြိယာဥ်ယှဉ်သော သမာဓိခေါ် ဧကဂ္ဂတာကို ယူရပါမည်။

➢ **ဝိပဿနာ-အရ** ။ ။ မဟာကုသိုလ်, မဟာကြိယာဥ်ယှဉ်သော ပညာစေတသိက် ကို ယူရပါမည်။

➢ **သမထကမ္မဋ္ဌာန်းဝယ် သိမ့တ်ပွယ်ရာများကား** ။ ။ ကမ္မဋ္ဌာန်း-၄၀၊ စရိုက် ၆ ပါး၊ ဘာဝနာ ၃-ပါး၊ နိမိတ် ၃-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂) အကျဉ်းအားဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀-ကား ။ ။ ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး၊အသုဘ ၁၀-ပါး၊ အနုဿတိ ၁၀-ပါး၊ အပ္ပမညာ ၄-ပါး၊ အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ-၁ ပါး၊ စတုဓာတု ဝဝတ္ထာန် ၁-ပါး၊ အာရုပ္ပ ၄-ပါး-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သတ္တဝိဓေန သမထကမ္မဋ္ဌာနသင်္ဂဟော-၌ သတ္တဝိဓ သရုပ်** ။ ။ (၁) ကသိုဏ်း (၂) အသုဘ (၃) အနုဿတိ (၄) အပ္ပမညာ (၅) သညာ (၆) ဝဝတ္ထာန် (၇) အာရုပ္ပ တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃) စရိုက် ၆-ပါးကား/ဆဗ္ဘိဓေန စရိတသင်္ဂဟော-၌ ဆဗ္ဘိဓ သရုပ်
ရာဂစရိုက်, ဒေါသစရိုက်, မောဟစရိုက်, သဒ္ဓါစရိုက်, ဗုဒ္ဓိစရိုက်, ဝိတက်စရိုက် တို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဘာဝနာ ၃-ပါး (နိ-၄၁၉)

၄။ ပရိကမ္မဘာဝနာ, ဥပစာရဘာဝနာ, အပ္ပနာဘာဝနာ စေတိ တိဿော ဘာဝနာ။

နိမိတ် ၃-ပါး

၅။ ပရိကမ္မနိမိတ္တံ, ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တံ, ပဋိဘာဂနိမိတ္တန္စေတိ တီဏိ နိမိတ္တာနိ စ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး

၆။ ကထံ? ---

ပထဝီကသိဏံ, အာပေါကသိဏံ, တေဇောကသိဏံ, ဝါယောကသိဏံ, နီလကသိဏံ, ပီတကသိဏံ, လောဟိတကသိဏံ, ဩဒါတကသိဏံ, အာကာသကသိဏံ, အာလောကကသိဏန္စေတိ ဣမာနိ ဒသ ကသိဏာနိ နာမ။

(စာပိုဒ်-၄) ဘာဝနာ ၃-ပါးကား /တိဿော ဘာဝနာ-၌ တိ-အရ ။ ။

ပရိကမ္မဘာဝနာ, ဥပစာရဘာဝနာ, အပ္ပနာဘာဝနာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅) နိမိတ် ၃-ပါးကား/တီဏိ နိမိတ္တာနိ-၌ တီဏိ-အရ ။ ။ ပရိကမ္မနိမိတ်, ဥဂ္ဂဟနိမိတ်, ပဋိဘာဂနိမိတ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၆) ကသိုဏ်း ၁၀-ပါးကား/ဒသ ကသိဏာနိ-၌ ဒသ-အရ

ပထဝီကသိုဏ်း, အာပေါကသိုဏ်း, တေဇောကသိုဏ်း, ဝါယောကသိုဏ်း, နီလကသိုဏ်း, ပီတကသိုဏ်း, လောဟိတကသိုဏ်း, ဩဒါတကသိုဏ်း, အာကာသကသိုဏ်း, အာလောကကသိုဏ်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဘူတကသိုဏ်း ၄-ပါးကား** ။ ။ ပထဝီကသိုဏ်း, အာပေါကသိုဏ်း, တေဇောကသိုဏ်း, ဝါယောကသိုဏ်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဝဏ္ဏကသိုဏ်း ၄-ပါးကား** ။ ။ နီလ ကသိုဏ်း, ပီတကသိုဏ်း, လောဟိတကသိုဏ်း, ဩဒါတကသိုဏ်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀-ကို အာရုံကမ္မဋ္ဌာန်း+အာရမ္မဏိက ကမ္မဋ္ဌာန်း ခွဲခြားပုံ**

ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး၊ အသုဘ ၁၀-ပါးတို့သည် **အာရုံကမ္မဋ္ဌာန်း** ဖြစ်ပါသည်။

အနုဿတိ ၁၀-ပါး၊အပ္ပမညာ ၄-ပါး၊ သညာ ၁-ပါး၊ ဝဝတ္ထာန် ၁-ပါး၊ အာရုပ္ပ ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၂၀-သည် **အာရမ္မဏိက ကမ္မဋ္ဌာန်း**ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အသုဘ ၁၀-ပါး (နိ-၄၂၀)

၇။ ဥဒ္ဓုမာတကံ, ဝိနီလကံ, ဝိပုဗ္ဗကံ, ဝိစ္ဆိဒ္ဒကံ, ဝိက္ခာယိတကံ, ဝိက္ခိတ္တကံ, ဟတဝိက္ခိတ္တကံ, လောဟိတကံ, ပုဠုဝကံ, အဋ္ဌိကဉ္စေတိ ဣမေ ဒသ အသုဘာ နာမ။

အနုဿတိ ၁၀-ပါး (နိ-၄၂၁)

၈။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ, ဓမ္မာနုဿတိ, သံဃာနုဿတိ, သီလာနုဿတိ, စာဂါနုဿတိ, ဒေဝတာနုဿတိ, ဥပသမာနုဿတိ, မရဏာနုဿတိ, ကာယဂတာသတိ, အာနာပါနဿတိ စေတိ ဣမာ ဒသ အနုဿတိယော နာမ။

အပ္ပမညာ ၄-ပါး/ဗြဟ္မဝိဟာရ ၄-ပါး

၉။ မေတ္တာ, ကရုဏာ, မုဒိတာ, ဥပေက္ခာ စေတိ ဣမာ စတသော အပ္ပမညာယော နာမ, ဗြဟ္မဝိဟာရောတိ စ ပဝုစ္စတိ။

(စာပိုဒ်-၇) **အသုဘ ၁၀-ပါးကား/ဒသ အသုဘာနာမ-ဠဲ့ ဒသ-အရ**

ဥဒ္ဓုမာတက, ဝိနီလက, ဝိပုဗ္ဗက, ဝိစ္ဆိဒ္ဒက, ဝိက္ခာယိတက, ဝိက္ခိတ္တက, ဟတဝိက္ခိတ္တက, လောဟိတက, ပုဠုဝက, အဋ္ဌိက-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၈) **အနုဿတိ ၁၀-ပါးကား/ဒသ အနုဿတိယော-ဠဲ့ ဒသ-အရ**

ဗုဒ္ဓါနုဿတိ, ဓမ္မာနုဿတိ, သံဃာနုဿတိ, သီလာနုဿတိ, စာဂါနုဿတိ, ဒေဝတာနုဿတိ, ဥပသမာနုဿတိ, မရဏာနုဿတိ, ကာယဂတာသတိ, အာနာပါနုဿတိ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းပုံ** ။ ။ "သော ဘဂဝါ ဣတိပိ အရဟံ၊ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ" စသည်ဖြင့် စီးဖြန်းခြင်းသည် "ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌန်း" စီးဖြန်းသည် မည်ပါသည်။(အကျယ် စာပိုဒ်-၄၀-သို့ရှု) ➢ **သံဃာနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းပုံ** ။ ။ "သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝက သံဃော" စသည်ဖြင့် ရွတ်ဆိုပွား များခြင်းသည် "သံဃာနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း" စီးဖြန်းသည် မည်ပါသည်။

➢ **ဓမ္မာနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းပုံ** ။ ။ "သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော" စသည် ဖြင့် ဆို၍ စီးဖြန်းခြင်းသည် "ဓမ္မာနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း" စီးဖြန်းသည် မည်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၉) **အပ္ပမညာ ၄-ပါး/စတဒေသာ အပ္ပမဉ်ညာဒယော-အရ** ။ ။ မေတ္တာ, ကရုဏာ မုဒိတာ, ဥပေက္ခာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

သညာ ၁–ပါး (နိ-၄၂၂)

၁၀။ အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ ဧကာသညာ နာမ။

၀၀ဋ္ဌာန် ၁–ပါး

၁၁။ စတုဓာတုဝဝတ္ထာနံ ဧကံ ဝဝတ္ထာနံ နာမ။

အာရုပ္ပ ၄–ပါး

၁၂။ အာကာသာနဉ္စာယတနာဒယော စတ္တာရော အာရုပ္ပါ နာမာတိ သတ္ထာပိ သမထနိဒ္ဒေသေ စတ္တာလီသကမ္မဋ္ဌာနာနိ ဘဝန္တိ။

သပ္ပါယဘေဒ / စရိုက်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဧဝမန်ပုံ

၁၃။ စရိတာသု ပန ဒသ အသုဘာ, ကာယဂတာသတိ သခ်ီတာ ကောဋ္ဌာသဘာဝနာ စ ရာဂစရိတဿ သပ္ပါယာ။

၁၄။ စတသ္သော အပ္ပမညာယော, နီလာဒီနိ စ စတ္တာရိ ကသိဏာနိ ဒေါသစရိတဿ။

➢ **ဓမ္မသင်္ဂဟ၏ တရားကိုယ်** = အဒေါသစေတသိက် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဥဒေါက္ခာ–၏ တရားကိုယ်** = တတြမဇ္ဈတ္တတာ စေတသိက်ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၀) **သညာ ၁–ပါးကား** ။ ။ အာဟာရေပဋိကူလသညာ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၁) **၀၀ဋ္ဌာန် ၁–ပါးကား** ။ ။ စတုဓာတု ဝဝတ္ထာန် ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၂) **အာရုပ္ပ ၄–ပါးကား** ။ ။ အာကာသာနဉ္စာယတန, ဝိညာဏဉ္စာယတန, အာကိဉ္စညာယတန, နေဝသညာနာသညာယတန-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **စရိုက်နှင့် ဝါသနာ အထူး** ။ ။ ပင်ကိုယ်ရိုးရာ သူတကာဖြစ်နေကြထက် ပိုမိုလွန်ကဲ၍ အဖြစ်များခြင်းသည် "စရိုက်" မည်၏။ သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ အနုသယဓာတ်ကဲ့သို့ ဘဝတိုင်းမှာ စွဲကပ်ပါနေတတ်သော သဘောသည် "ဝါသနာ" မည်၏။

➢ **စရိုက် ၆–ပါးဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဧဝမန်ပုံ** (၁၃/၁၄/၁၅/၁၆/၁၇/၁၈)

(စာပိုဒ်-၁၃) **ရာဂ(လောဘ)ကြီးသူနှင့် သင့်လျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း** ။ ။ အသုဘ-၁၀ ပါး၊ ကာယဂတာသတိ-ဟုဆိုအပ်သော ကောဋ္ဌာသဘာဝနာ ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၁၁ ပါးသည် ရာဂ (လောဘ) စရိုက်ရှိသူအားသာ လျော်ကပ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၄) **ဒေါသကြီးသူနှင့် သင့်လျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း** ။ ။ အပ္ပမညာ ၄-ပါး၊ နီလ, ပီတ, လောဟိတ, ဩဒါတ-ဟုဆိုအပ်သော ကသိဏ်း ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၈-ပါးသည် ဒေါသစရိုက်ရှိသူအားသာ လျော်ကပ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၁၅။ အာနာပါနံ မောဟစရိတဿ, ဝိတက္ကစရိတဿ စ။ (နိ-၄၂၀)
၁၆။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိအာဒယော ဆ သဒ္ဓါစရိတဿ။
၁၇။ မရဏာ ဥပသမ သညာ ဝဝတ္ထာနာနိ ဗုဒ္ဓိစရိတဿ။
၁၈။ သေသာနိ ပန သဗ္ဗာနိပိ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ သဗ္ဗေသမ္ပိ သပ္ပါယာနိ။ တတ္ထာပိ ကသိဏေသု ပုထုလံ မောဟစရိတဿ, ခုဒ္ဒကံ ဝိတက္ကစရိတသ္မေဝါတိ။ အယမေတ္ထ သပ္ပါယဘေဒေါ။

(စာပိုဒ်-၁၅) မောဟကြီးသူ, ဝိတက်များသူနှင့် သင့်လျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ။ ။ အာနာပါန-သည် မောဟစရိုက်နှင့် ဝိတက်စရိုက်ရှိသူအားသာ လျောက်ပတ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၆) သဒ္ဓါတရားအားကြီးသူနှင့် သင့်လျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ။ ။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ, မေတ္တာနုဿတိ, သံဃာနုဿတိ, သီလာနုဿတိ, စာဂါနုဿတိ, ဒေဝတာနုဿတိ, ဟု ဆိုအပ်သော အနုဿတိ ၆-ပါးသည် သဒ္ဓါစရိုက်ရှိသူအားသာ လျောက်ပတ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၇) ဗုဒ္ဓိ (ပညာ) အားကြီးသူနှင့် သင့်လျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ။ ။ မရဏာနုဿတိ, ဥပသမာနုဿတိ, သညာ, ဝဝတ္ထာန ၄-ပါးတို့သည် ဗုဒ္ဓိ (ပညာ) စရိုက်ရှိသူအားသာ လျောက်ပတ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၁၈) စရိုက် ၆–မျိး /ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံး နှင့် သင့်လျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း

ပထဝီ, အာပေါ, တေဇော, ဝါယော, အာကာသ, အာလောက-အားဖြင့် ကသိဏ်း ၆-ပါး၊ အာရုပ္ပ ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၁၀-ပါးသည် စရိုက် ၆-ပါးလုံးနှင့် လျောက်ပတ်ပါသည်

➢ **ကိလေသာစရိုက်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်သာ သင့်လျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများ**

၁။ ရာဂကိလေသာ စရိုက်ရှိသောသူအား အသုဘ ၁၀-ပါးနှင့် ကာယဂတာသတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့ သင့်လျော်ပါသည်။ ၂။ ဒေါသကိလေသာ စရိုက်ရှိသောသူအား အပွမညာ ၄-ပါးနှင့် နီလ, ပီတ, လောဟိတ, ဩဒါတကသိဏ်း ၄-ပါးတို့ သင့်လျော်ပါသည်။ ၃။ မောဟကိလေသာ စရိုက်ရှိသောသူအား အာနာပါန ကမ္မဋ္ဌာန်း သင့်လျော်ပါသည်။

➢ **အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် အထူးသင့်လျော်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ** ။ ။ မောဟစရိုက်ရှိသူနှင့် ဝိတက်စရိုက် ရှိသူတို့ ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၁၅) ကိုထောက်။

➢ **အာနာပါန ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ရနိုင်သော ဘာဝနာ** = ပရိကမ္မဘာဝနာ, ဥပစာရ ဘာဝနာ, အပ္ပနာ ဘာဝနာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **ရနိုင်သော ဈာန်ကား**- ရူပါဝစရ ဈာန် ၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **ရနိုင်သော နိမိတ် အမျိုးအစားကား** = ပဋိဘာဂနိမိတ် (တစ်နည်း) နိမိတ် ၃-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ **အထူးအားဖြင့် မေတ္တာဘာဝနာ လက်ကိုင်ထားသင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်** ဒေါသစရိုက်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၁၄)ကိုထောက်။

မေး ။ ။ **ဒေါသ**ပင်လယ် ဝေနေရသူများအတွက်သာ ဒေါသပြေရာပြေကြောင်း ကျင့်နည်း ကောင်းများကို မြတ်ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းအမြင်ဖြင့် တင်ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ အပ္ပမညာ ၄-ပါးနှင့် နီလ, ပီတ, လောဟိတ, ဩဒါတ-ဟုဆိုအပ်သော ကသိုဏ်း ၄-ပါး၊ ပေါင်း၈-ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းများသည် ဒေါသပြေကြောင်း နည်းလမ်းကောင်းများ ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၁၄) ကိုထောက်။

မေး ။ ။ ကာမ (ရာဂ) ရောဂါ၊ ကိုယ်တွင်းနာကား၊ ကူရာနတ္ထို၊ ဆေး မရှိ–ဟု ဆိုရာ မြတ်ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာအရ ပျောက်ကင်းနိုင်သော နည်းလမ်းများကို ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း အမြင်ဖြင့် တင်ပြပါ။ (စာပိုဒ်-၁၃) ကိုထောက်။

ဖြေ ။ ။ အသုဘ ၁၀-ပါးနှင့် ကာယဂတာသတိ-ဟုဆိုအပ်သော ကောဋ္ဌာသဘာဝနာကို ပွားများလျှင် ကာမ (ရာဂ) ကိုယ်တွင်းနာ ပျောက်ကင်းနိုင်ပါသည်။

➢ **မောဟစရိုက်ရှိသူများနှင့် သင့်လျော်သော ကသိုဏ်းဝန်း** ။ ။ ကောက်နယ်တလင်းဝန်းခန့် ကျယ်ပြန့်သော ကသိုဏ်းဝန်းသည် မောဟစရိုက်ရှိသူအား သင့်လျော်ပါသည်။ (သာဓက) တတ္ထာပိ ကသိဏေသု ပုထုလံ မောဟစရိတဿ။

➢ **ဝိတက်စရိုက်ရှိသူများနှင့် သင့်လျော်သော ကသိုဏ်းဝန်း** ။ ။ ခွက်, ဆန်ကော မျှ ပမာဏရှိသော ကျဉ်းငယ်သော ကသိုဏ်းဝန်းသည် ဝိတက်စရိုက်ရှိသူအား သင့်လျော်ပါသည်။ (သာဓက) ခုဒ္ဒကံ ဝိတက္ကစရိတဿေဝ။

➢ **ပုဂ္ဂိုလ် ၁–ယောက်စီသော ဆိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများကား** ။ ။ နီလ-စသော ဝဏ္ဏကသိုဏ်း ၄-ပါး၊ အသုဘ ၁၀-ပါး၊ အနုဿတိ ၁၀-ပါး၊ အပ္ပမညာ ၄-ပါး၊ သညာ ဝဝတ္ထာန်အားဖြင့် (၃၀) ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၁၃/၁၄/၁၅/၁၆/၁၇) ထောက်။

➢ **ကမ္မာသူ ကမ္မာသား ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးနှင့် ဆိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း** ။ ။ ပထဝီ, အာပေါ, တေဇော, ဝါယော, အာကာသ, အာလောက-အားဖြင့် ကသိုဏ်း ၆-ပါး၊ အာရုပ္ပ ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၁၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၁၈) ကိုထောက်။

➢ **ပညတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းများကား** ။ ။ ကသိုဏ်းပညတ် ၁၀-ပါး၊ အသုဘပညတ် ၁၀ ပါး၊ ကာယဂတာသတိ၏ အာရုံဖြစ်သော ကောဋ္ဌာသပညတ်၊ အာနာပါနဿတိ၏ အာရုံဖြစ်သော ထွက်သက်ဝင်သက်ပညတ်၊ ပြဟ္မဝိဟာရတရား ၄-ပါး၏ အာရုံဖြစ်သော သတ္တဝါပညတ် ၄-မျိုး၊ ကောင်းကင်ပညတ်၊ နတ္ထိဘောပညတ်၊ ပေါင်း ၂၈-ပါး။

➢ **ပရမတ္ထကမ္မဋ္ဌာန်းများကား** ။ ။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ-စသော အနုဿတိ ၈-ပါး၊ သညာ, ဝဝတ္ထာန်, ပထမာရုပ္ပဝိညာဉ်, တတိယာရုပ္ပဝိညာဉ်၊ ပေါင်း ၁၂-ပါးဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဘာဝနာဘေဒ

ဘာဝနာဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဧဝမနုံ့ (နိ-၄၂၄)

၁၉။ ဘာဝနာသု ပန သတ္တဏ္ဍာပိ ပရိကမ္မဘာဝနာ လဿတေဝ။ ပုဒ္ဓါနုဿတိအာဒီသု အဋ္ဌသု, သညာဝဍ္ဎာနေသု စာတိ ဒသသု ကမ္မဋ္ဌာနေသု ဥပစာရဘာဝနာဝ သမ္ဖဇ္ဇတိ၊ နတ္ထိ အပ္ပနာ။

၂၀။ သေသေသု ပန သမတ္တိံသ ကမ္မဋ္ဌာနေသု အပ္ပနာဘာဝနာပိ သမ္ဖဇ္ဇတိ။

➢ **ဘာဝနာ ၃-ပါးဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဧဝမနုံ့** (စာပိုဒ်-၁၉/၂၀/)

(စာပိုဒ်-၁၉) ကမ္မဋ္ဌာန်းအားလုံး ရနိုင်သော ဘာဝနာ ။ ။ ပရိကမ္မဘာဝနာ, ဥပစာရဘာဝနာ နှစ်ပါးကို ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀-လုံးမှာ ရနိုင်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၀) အပ္ပနာဘာဝနာကို ရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ။ ။ အပ္ပနာဘာဝနာကို ပုဒ္ဓါနုဿတိ-စသော အနုဿတိ ၈-ပါး၊ အာဟာရေပဋိကူလသညာ, စတုဓာတု-ဝဝတ္ထာန်၊ ပေါင်း(၁၀)ပါးမှကြွင်းသော (၃၀)သော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌ ရနိုင်ပါသည်။

(တစ်နည်း) **ဘာဝနာ ၃-ပါးဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဧဝမနုံ့** ။ ။ ပရိကမ္မဘာဝနာသက်သက်, ဥပစာရဘာဝနာသက်သက်, အပ္ပနာဘာဝနာသက်သက် ရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း မရှိပါ။ **ပရိကမ္မဘာဝနာ, ဥပစာရဘာဝနာ နှစ်မျိုးရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကား**- ပုဒ္ဓါနုဿတိ-စသော အနုဿတိ ၈-ပါး၊ သညာ, ဝဝတ္ထာန် (၁၀) ပါးဖြစ်ပါသည်။

ဘာဝနာ ၃-ပါးလုံး ရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကား- ကသိဏ်း ၁၀-ပါး၊ အသုဘ ၁၀-ပါး၊ ကာယဂတာသတိ, အာနာပါနဿတိ၊ အပ္ပမညာ ၄-ပါး၊ အာရုပ္ပ ၄-ပါး၊ ပေါင်း (၃၀) ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဥဏ်တော်ပုတီး စိပ်နေရုံမျှဖြင့် ဈာန်မဂ်ဖိုလ် ရနိုင်/မရနိုင်**

➢ **ပုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း စီးပြန်းရုံမျှဖြင့် ဈာန်ရနိုင်/မရနိုင်**

➢ **မရဏာနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးပြန်းသော ယောဂီအား ဈာန်တရားကို ရ /မရ**

ပုဒ္ဓါနုဿတိအာဒီသု အဋ္ဌသု သညာဝဝတ္ထာနေသု စာတိ ဒသသု ကမ္မဋ္ဌာနေသု ဥပစာရဘာဝနာဝ သမ္ဖဇ္ဇတိ၊ နတ္ထိ အပ္ပနာ-ကိုထောက်၍ ဈာန်မဂ်ဖိုလ် မရနိုင်ပါ။

➢ **ဈာန်မဂ်ဖိုလ် မရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများ / သေသ-အပါဒါန်အရ** ။ ။

ပုဒ္ဓါနုဿတိ-စသော အနုဿတိ ၈-ပါး၊ သညာ, ဝဝတ္ထာန်အားဖြင့် ၁၀-ပါးဖြစ်ပါသည်။ (သာဓက) ပုဒ္ဓါနုဿတိအာဒီသု အဋ္ဌသု သညာဝဝတ္ထာနေသု စာတိ ဒသသု ကမ္မဋ္ဌာနေသု ဥပစာရဘာဝနာဝ သမ္ဖဇ္ဇတိ၊ နတ္ထိ အပ္ပနာ။

http://www.dhammadownload.com

ဈာန်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဝေဖန်ပုံ (နိ-၄၂၄)

၂၁။ တတ္ထာပိ ဒသ ကသိဏာနိ, အာနာပါနဉ္စ ပဉ္စကဇ္ဈာနိကာနိ။

၂၂။ ဒသ အသုဘာ, ကာယဂတာသတိ စ ပဌမဇ္ဈာနိကာ။

၂၃။ မေတ္တာဒယော တယော စတုက္ကဇ္ဈာနိကာ။

၂၄။ ဥပေက္ခာ ပဉ္စမဇ္ဈာနိကာတိ ဆဗ္ဗီသတိ ရူပါဝစရဇ္ဈာနိကာနိ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ။

၂၅။ စတ္တာရော ပန အာရုပ္ပါ အာရုပ္ပဇ္ဈာနိကာတိ။
အယမေတ္ထ ဘာဝနာဘေဒေါ။

➢ **ဈာန်မင်ဖိုလ် ရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများ /သေသေသူ ပန သမတ္တိံသ ကမ္မဋ္ဌာနေသူ–ဌ် သေသ–အရ** ။ ။ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး၊ အသုဘ ၁၀-ပါး၊ ကာယဂတာသတိ, အာနာပါနသတိ၊ အပ္ပမညာ ၄-ပါး၊ အာရုပ္ပ ၄-ပါး၊ ပေါင်း (၃၀) ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၂၀) ကိုထောက်။

➢ **ဈာန်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဝေဖန်ပုံ** (စာပိုဒ်-၂၁/၂၂/၂၃/၂၄/၂၅)

(စာပိုဒ်-၂၁) **ဈာန် ၅–ပါးလုံး ရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း** ။ ။ ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး၊ အာနာပါန၊ ဤ ၁၁-ပါးတို့သည် ရူပဈာန် ၅-ပါးလုံး၏ အာရုံဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၂) **ပထမဈာန်ကိုသာ ရစေနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း** ။ ။ အသုဘ ၁၀-ပါး၊ ကာယဂတာသတိ၊ ဤ ၁၁-ပါးတို့သည် ပထမဈာန်၏သာ အာရုံဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၃) **ပထမဈာန်, ဒုတိယဈာန်, တတိယဈာန်, စတုတ္ထဈာန်ကို ရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း** ။ ။ မေတ္တာ, ကရုဏာ, မုဒိတာ-ဟူသော ဗြဟ္မဝိဟာရ ၃-ပါးတို့သည် အောက်ဈာန် ၄-ပါး၏ အာရုံဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၄) **ပဉ္စမဈာန်ကိုသာ ရစေနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း** ။ ။ ဥပေက္ခာ-ဟူသော ဗြဟ္မဝိဟာရ-သည် ပဉ္စမဈာန်၏သာ အာရုံဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၅) အာရုပ္ပကမ္မဋ္ဌာန်း ၄-ပါးတို့သည် အစဉ်အတိုင်း အာရုပ္ပဈာန် ၄-ပါးတို့၏ အာရုံဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပထမဈာန်ကို ရစေနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများကား** ။ ။ ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး၊ အသုဘ ၁၀-ပါး၊ အာနာပါနသတိ၊ ကာယဂတာသတိ၊ မေတ္တာ, ကရုဏာ, မုဒိတာ အားဖြင့် ၂၅-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၂၁/၂၂/၂၃) တို့ကိုထောက်။

➢ **ပဉ္စမဈာန်ကို ရစေနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများကား** ။ ။ ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး၊ အာနာပါနသတိ၊ ဥပေက္ခာ-အားဖြင့် ၁၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၂၁/၂၄)ထောက်

http://www.dhammadownload.com

ဂေါစရဘေဒ

နိမိတ်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဝေဖန်ပုံ (နိ-၄၂၅/၆)

၂၆။ နိမိတ္တေသု ပန ပရိကမ္မနိမိတ္တံ, ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တဉ္စ သဗ္ဗတ္ထာပိ ယထာရဟံ ပရိယာယေန လဗ္ဘန္တေဝ။

၂၇။ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ ပန ကသိဏာသုဘကောဌာသအာနာပါနေသွေဝ လဗ္ဘတိ၊ တတ္ထ ဟိ ပဋိဘာဂနိမိတ္တ မာရဗ္ဘ ဥပစာရသမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိ စ ပဝတ္တန္တိ။

➢ **ဒုတိယစျာန်, တတိယစျာန်, စတုတ္ထစျာန်တို့ကို ရစေနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများ** ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး၊ အာနာပါနဿတိ၊ မေတ္တာ, ကရုဏာ, မုဒိတာ-အားဖြင့် ၁၄ ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၂၁/၂၃) တို့ကိုထောက်။

➢ **ရူပစျာန်ကို ရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်များကား/ဆဗ္ဗီသတိ ရူပါဝစရဇ္ဈာနိကာနိ-၌ ဆဗ္ဗီသတိ-အရ** ။ ။ ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး၊ အသုဘ ၁၀-ပါး၊ ကာယဂတာသတိ၊ အာနာပါနဿတိ၊ အပ္ပမညာ ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၂၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။(၂၁/၂၂/၂၃/၂၄)

➢ **မေတ္တာဘာဝနာ ပွားများသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များ ရနိုင်သော အကျိုး** ပထမစျာန်, ဒုတိယစျာန်, တတိယစျာန်, စတုတ္ထစျာန်များ ရရှိနိုင်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၂၃) ကိုထောက်။

➢ **အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် ရနိုင်သော စျာန်** = ပထမ စျာန် ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ်-၂၂)ကိုထောက်။

➢ **သုသာန်၌နေ၍ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းနေရုံမျှဖြင့် မဂ်, ဖိုလ် ရနိုင်/မရနိုင်** ။ ။ (စာပိုဒ်-၂၂) ကိုထောက်၍ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းနေရုံမျှဖြင့် မဂ်, ဖိုလ် မရနိုင်ပါ။

➢ **နိမိတ် ၃-ပါးဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဝေဖန်ပုံ** (စာပိုဒ်-၂၆/၂၇)

(စာပိုဒ်-၂၆) ပရိကမ္မနိမိတ်, ဥဂ္ဂဟနိမိတ်တို့ကို ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀-လုံးမှာပင် ထိုက်သည့် အားလျော်စွာ ပရိယာယ်အားဖြင့် ရနိုင်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၇) ပဋိဘာဂနိမိတ်ရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများ ။ ။ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကိုကား ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး၊ အသုဘ ၁၀-ပါး၊ ကာယဂတာသတိ၏ အာရုံဖြစ်သော ကောဌာသပညတ်၊ အာနာပါနဿတိ၏ အာရုံဖြစ်သော ထွက်သက်ဝင်သက် ပညတ်၊ ဤ(၂၂) ပါးတို့၌သာလျှင် ရနိုင်ပါသည်။ (တစ်နည်း)---

http://www.dhammadownload.com

ဘာဝနာနှင့် နိမိတ်တွဲစပ်ပုံ/ပရိကမ္မနိမိတ်မည်ပုံ (နိ-၄၂၆)

၂၈။ ကထံ? ---

အာဒိကမ္မိကဿ ဟိ ပထဝီမဏ္ဍလာဒိသု နိမိတ္တံ ဥဂ္ဂဏှန္တဿ တမာရမ္မဏံ ပရိကမ္မနိမိတ္တန္တိ ပဝုစ္စတိ၊ သာ စ ဘာဝနာ ပရိကမ္မ ဘာဝနာ နာမ။

— **ဥဂ္ဂဟနိမိတ်မည်ပုံ**

၂၉။ ယဒါ ပန တံ နိမိတ္တံ စိတ္တေန သမုဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ၊ စက္ခုနာ ပဿန္တဿေဝ မနောဒ္ဝါရဿ အာပါထမာဂတံ၊ တဒါ တမေဝါ-ရမ္မဏံ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တံ နာမ၊ သာ စ ဘာဝနာ သမာဓိယတိ။

(တစ်နည်း) **နိမိတ် ၃–ပါးဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဧဝဖန်ပုံ** ။ ။ ပရိကမ္မနိမိတ်သက်သက် ဥဂ္ဂဟနိမိတ်သက်သက်, ပဋိဘာဂနိမိတ်သက်သက် ရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကား မရှိပါ။

ပရိကမ္မနိမိတ်, ဥဂ္ဂဟနိမိတ် ၂–ပါးရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကား = ဗုဒ္ဓါနုဿတိ-စသော အနုဿတိ ၈-ပါး၊ အပွမညာ ၄-ပါး၊ သညာ, ဝဝတ္ထာန်၊ အာရုပ္ပ ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၁၈-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

နိမိတ် ၃–မျိုးလုံး ရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကား = ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး၊ အသုဘ ၁၀ပါး၊ ကာယဂတာသတိ၏ အာရုံဖြစ်သော ကောဋ္ဌာသပညတ် ၁-ပါး၊ အာနာပါနဿတိ-၏ အာရုံဖြစ်သော ထွက်သက်ဝင်သက်ပညတ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၂၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **နိမိတ် ၃–ပါးနှင့် ဘာဝနာ ၃–ပါး တွဲစပ်ပုံ** (စာပိုဒ်-၂၈/၂၉/၃၀)

၁။ ပရိကမ္မနိမိတ်, ဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှင့် ပရိကမ္မဘာဝနာ ဖြစ်ပါသည်။

၂ ။ ပဋိဘာဂနိမိတ်နှင့် ဥပစာရဘာဝနာ, အပ္ပနာဘာဝနာ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **တရားအားထုတ်နေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား ပရိကမ္မနိမိတ်, ဥဂ္ဂဟနိမိတ်, ပဋိဘာဂနိမိတ် အဆင့်ဆင့်ရင့်ကျက်လာပုံ** (စာပိုဒ်-၂၈/၂၉/၃၀)

(စာပိုဒ်-၂၈) ပရိကမ္မနိမိတ် အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ပထဝီကသိုဏ်းဝန်း စသည်တို့၌ အာရုံနိမိတ်ကိုယူသော အာဒိကမ္မိကပုဂ္ဂိုလ်၏ ရှေးဦးစွာပွားများအပ်သော ထိုပထဝီကသိုဏ်းဝန်း-စသော အာရုံနိမိတ်သည် "ပရိကမ္မနိမိတ်" မည်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၂၉) ဥဂ္ဂဟနိမိတ် အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ပရိကမ္မဘာဝနာဖြင့် အတော်အတန် ပွားများမိသောအခါ ပကတိမျက်စိဖြင့် မြင်နေရသလို စိတ်ထဲ၌ စွဲမြဲစွာ ထင်မြင်နေသော ပထဝီကသိုဏ်း-စသော ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံသည် "ဥဂ္ဂဟနိမိတ်" မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ပဋိဘာဂနိမိတ်မည်ပုံ (နိ-၄၂၇)

၃၀။ တထာ သမာဟိတဿ ပနေတဿ တတော ပရံ တသ္မိံ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တေ ပရိကမ္မသမာဓိနာ ဘာဝနမနုယုဉ္ဇန္တဿ ယဒါ တပ္ပဋိဘာဂံ ဝတ္ထုဓမ္မဝိမုစ္စိတံ ပညတ္တိသခ်ိတံ ဘာဝနာမယ - မာရမ္မဏံ စိတ္တေ သန္နိသိန္နံ သမပ္ပိတံ ဟောတိ၊ တဒါ တံ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ သမုပ္ပန္နန္တိ ပဝုစ္စတိ။

၃၁။ တတော ပဋ္ဌာယ ပရိဗန္ဓ ဝိပ္ပဟီနာ ကာမာဝစရသမာဓိသခ်ိတာ ဥပစာရ ဘာဝနာ နိပ္ပန္နာနာမ ဟောတိ။

(စာပို့ဒ်-၃၀) **ပဋိဘာဂနိမိတ် အစိမ့်ပါယ်** ။ ။ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ထင်ပြီးနောက် ဥပစာရ ဘာဝနာ အချိန်ရောက်သောအခါ ဘာဝနာကြောင့်ဖြစ်ရသော စိတ်ထဲ၌ စွဲမြဲစွာ သက်ဝင်တည်တံ့နေသော ဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှင့် အလားတူသည့် ပရမတ်မှ အလွတ်ဖြစ်သော ပညတ်အာရုံ တစ်မျိုးသည် "ပဋိဘာဂနိမိတ်" မည်ပါသည်။

မေး ။ ။ ပဋိဘာဂနိမိတ်ဟူသည် ပရမတ်လော? ပညတ်လော?

ဖြေ ။ ။ ဝတ္ထုဓမ္မဝိမုစ္စိတံ ပညတ္တိသခ်ိတံ-ကို ထောက်၍ **ပဋိဘာဂနိမိတ်ဟူသည်** အထည်ကိုယ်ဖြင့် ပရမတ်မဟုတ်၊ ပညတ်မျှသာ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပဋိဘာဂနိမိတ် ဖြစ်ပေါ်လာရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ပဋိဘာဂနိမိတ်သည် ဘာဝနာသညာကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော အာရုံဖြစ်ပါသည်။ (သာဓက) ဘာဝနာယ မာရမ္မဏံ။

(စာပို့ဒ်-၃၁) **ဥပစာရဘာဝနာဟူသည်** ။ ။ ပရိဗန္ဓခေါ်ဆိုရသည့် ကာမစ္ဆန္ဒ-စသော နီဝရဏ ၅-ပါးကို ပယ်ရှားနိုင်သော ကာမာဝစရသမာဓိ (သမာဓိပြဋ္ဌာန်းသော ကာမာဝစရဇောစိတ်) ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အပ္ပနာဘာဝနာသာ ရ၍ ပဋိဘာဂနိမိတ် မရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကား-** အပ္ပမညာ ၄-ပါး၊ အာရုပ္ပ ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပဋိဘာဂနိမိတ်သာ ရ၍ အပ္ပနာဘာဝနာကို မရစေနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း** အပ္ပမညာ ၄-ပါး၊ အာရုပ္ပ ၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ ပဋိဘာဂနိမိတ်+အပ္ပနာဘာဝနာ ၂-ပါးစုံ မရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း = မရှိ။

➢ **ပဋိဘာဂနိမိတ်+အပ္ပနာဘာဝနာ ၂-ပါးစုံ ရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း** = ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး၊ အသုဘ ၁၀-ပါး၊ ကောဋ္ဌာသပညတ်၊ အာနာပါနပညတ်-တို့ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ရူပစျာန်ဖြစ်ပုံ (နိ-၄၂၇)

၃၂။ တတော ပရံ တမေဝ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ ဥပစာရသမာဓိနာ သမာ-သေဝန္တဿ ရူပါဝစရပဌမဇ္ဈာန မပ္ပေတိ။

၃၃။ တတော ပရံ တမေဝ ပဌမဇ္ဈာနံ အာဝဇ္ဇနံ, သမာပဇ္ဇနံ, အဓိဋ္ဌာနံ, ဝုဋ္ဌာနံ, ပစ္စဝေက္ခဏာ စေတိ ဣမာဟိ ပဥ္စဟိ ဝသိတာဟိ ဝသီဘူတံ ကတွာ ဝိတက္ကာဒိက မောဠာရိကင်္ဂ ပဟာနာယ ဝိစာရာဒိ သုခုမင်္ဂုပ္ပတ္တိယာ ပဒဟတော ယထာက္ကမံ ဒုတိယဇ္ဈာ နာဒယော ယထာရဟ မပ္ပေန္တိ။

➢ **ပဋိဘာဂနိမိတ်သာ ရ၍ ဥပစာရဘာဝနာ မရနှိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများကား**

ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး၊ အသုဘ ၁၀-ပါး၊ ကာယဂတာသတိ၊ အာနာပါန၊ ပေါင်း ၂၂ ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၂) ရူပ ပထမစျာန်ဖြစ်ပုံ /ပဋိဘာဂနိမိတ်နှင့် အပွနာဘာဝနာ ဖြစ်ပုံ

ပဋိဘာဂနိမိတ်ထင်လာ၍ ဥပစာရဘာဝနာသို့ ရောက်ပြီးသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် သည် ထိုထင်လာသော ပဋိဘာဂနိမိတ်ကိုပင် အာရုံပြုလျက် ဥပစာရသမာဓိဖြင့် ဆက်လက် အားထုတ်လျှင် ရူပါဝစရ ပထမစျာန် ရရှိလာပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၃) ရူပါဝစရဒုတိယစျာန် စသည်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

ပထမစျာန်ကိုရပြီးနောက် ထိုမိမိရရှိပြီးသော ပထမစျာန်ကိုပင် အာဝဇ္ဇန, သမာ ပဇ္ဇန, အဓိဋ္ဌာန, ဝုဋ္ဌာန, ပစ္စဝေက္ခဏာ-ဟူသော ဝသီဘော်ငါးတန်ဖြင့် အစွမ်းသတ္တိ ထက်မြက်အောင် အဖန်ဖန်လေ့လာ ဝင်စားမှုပြုပြီး၍ ဝိတက်-စသော ရုန့်ရင်းကြမ်း တမ်းသော စျာန်အင်္ဂါကို ပယ်ခွာ၍၎င်း၊ ဝိစာရ-စသော သိမ်မွေ့သော စျာန်အင်္ဂါ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းငှာဎင်း ရှေးကထင်ပြီးသော ပဋိဘာဂနိမိတ်ကိုပင် အာရုံပြုလျက် "ပထဝီ, ပထဝီ" အစရှိသည်ဖြင့် အဖန်တလဲလဲ စီးဖြန်းမှု ပရိကံကိုပြုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် အား အစဉ်အတိုင်း ဒုတိယစျာန် စသည်တို့သည် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ အပွနာ ဘာဝနာ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာကြပါသည်။

➢ **ပဥ္စဟိ ဝသိတာဟိ-၌ ပဥ္စ-အရ/ ဝသီဘော် ၅-ပါးကား** ။ ။ အာဝဇ္ဇန ဝသီဘော်, သမာပဇ္ဇနဝသီဘော်, အဓိဋ္ဌာနဝသီဘော်, ဝုဋ္ဌာနဝသီဘော်, ပစ္စဝေက္ခဏာ ဝသီဘော်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အာဒိကမ္မိကပုဂ္ဂိုလ်များ မစီးဖြန်းသင့်သည့် ကမ္မဋ္ဌာန်း** ။ ။ ဥပေက္ခာ ဗြဟ္မ ဝိဟာရနှင့် အာရုပ္ပ ၄-ပါးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၃၄။ ကြွေစွေဝံ ပထဝီကသိဏာဒီသု ဒွါဒိသတိ ကမ္မဋ္ဌာနေသု ပဋိဘာဂ နိမိတ္တ မုပလဿတိ။

၃၅။ အဝသေသေသု ပန အပ္ပမညာ သတ္တပညတ္တိယံ ပဝတ္တန္တိ။

အရူပစ္စာန်ဖြစ်ပုံ (နံ-၄၂၉)

၃၆။ အာကာသဝဇ္ဈိတကသိဏေသု ပန ယံကိဉ္စိ ကသိဏံ ဥဂ္ဃဋ္ဋေတွာ လဒ္ဓမာကာသံ အနန္တဝသေန ပရိကမ္မံ ကရောန္တဿ ပဌမာရုပ္ပ-မပ္ပေတိ။

၃၇။ တမေဝ ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏံ အနန္တဝသေန ပရိကမ္မံ ကရောန္တဿ ဒုတိယာရုပ္ပ မပ္ပေတိ။

(စာပိုဒ်-၃၄) ဒွါဒိသတိ-အရ/ ပဋိဘာဂနိမိတ် ရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများကား

ကသိဏ်း ၁၀-ပါး၊ အသုဘ ၁၀-ပါး၊ ကာယဂတာသတိ၏ အာရုံဖြစ်သော ကောဋ္ဌာသပညတ်၊ အာနာပါနဿတိ၏ အာရုံဖြစ်သော ထွက်သက်ဝင်သက် ပညတ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၅) အပ္ပမညာ ၄-ပါးတို့၏ အာရုံကား ။ ။ သုခိတ, ဒုက္ခိတ သတ္တဝါပညတ် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အဝသေသေသု-၌ အဝသေသ-အပါဒါန်ကား**- ကသိဏ်း ၁၀-ပါး၊ အသုဘ ၁၀-ပါး၊ ကောဋ္ဌာသပညတ် ၁-ပါး၊ အာနာပါနပညတ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၂၂-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➤ အဝသေသ-အရကား ။ ။ အပ္ပမညာ ၄-ပါးနှင့် အာရုပ္ပ ၄-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၆) အရူပစ္စာန် ၄-ပါး ဖြစ်ပုံ / ပထမ အရူပစ္စာန်ဖြစ်ပုံ

အာကာသကသိဏ်းမှတစ်ပါး ၉-ပါးသော ကသိဏ်းတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော ကသိဏ်းပဋိဘာဂနိမိတ်ကို နှလုံးမသွင်းဘဲ ပယ်ခွာ၍ရအပ်သော ကောင်းကင်ပညတ်ကို အာရုံပြုလျက် "အနန္တံ အာကာသံ, အနန္တံ အာကာသံ'ဟု အဖန်တလဲလဲ စီးဖြန်းခြင်း ပရိကံကိုပြုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား **ပထမ အရူပစ္စာန်**သည် အပွနာ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၇) ဒုတိယ အရူပစ္စာန်ဖြစ်ပုံ ။ ။ ထိုပဌမာရုပ္ပဝိညာဏ်ကို အာရုံပြု၍ "အနန္တံ ဝိညာဏံ, အနန္တံ ဝိညာဏံ"ဟု အဖန်တလဲလဲ စီးဖြန်းခြင်း ပရိကံကိုပြုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌ ဒုတိယ အရူပစ္စာန်သည် အပွနာ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၃၈။ တမေဝ ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏာဘာဝံ ပန "နတ္ထိ ကိဉ္စိ" တိ ပရိကမ္မံ ကရောန္တသ တတိယာရုပ္ပ မပ္ပေတိ။ (နိ-၄၂၉)

၃၉။ တတိယာရုပ္ပံ "သန္တမေတံ, ပဏီတမေတ" န္တိ ပရိကမ္မံ ကရောန္တသ စတုတ္ထာရုပ္ပ မပ္ပေတိ။

၄၀။ အဝသေသေသု စ ဒသသု ကမ္မဋ္ဌာနေသု ပုဗ္ဗဝုဏ္ဏာဒိကမာရမ္မဏ မာရဏ္တ ပရိကမ္မံ ကတွာ တသ္မိံ နိမိတ္တေ သာဓုကမုဂ္ဂဟိတေ တတ္ထေဝ ပရိကမ္မဉ္စ သမာဓိယတိ၊ ဥပစာရော စ သမ္ပဇ္ဇတိ။

(စာပိုဒ်-၃၈) တတိယ အရူပစ္စာန်ဖြစ်ပုံ ။ ။ ထိုပဌမာရုပ္ပဝိညာဏ်၏ မရှိခြင်းဟူသော "နတ္ထိဘောပညတ်"ကို အာရုံပြု၍ "နတ္ထိ ကိဉ္စိ, နတ္ထိ ကိဉ္စိ"ဟု အဖန်တလဲလဲ စီးဖြန်းခြင်း ပရိကံကိုပြုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ တတိယ အရူပစ္စာန်ဟူသော အပွနာ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။

(စာပိုဒ်-၃၉) စတုတ္ထ အရူပစ္စာန် ဖြစ်ပုံ ။ ။ တတိယာရုပ္ပဝိညာဏ်ကို အာရုံပြု၍ "သန္တမေတံ ပဏီတမေတံ"ဟု အဖန်တလဲလဲ စီးဖြန်းခြင်း ပရိကံကိုပြုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ စတုတ္ထ အရူပစ္စာန်ဟူသော အပွနာ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။

➢ **အရူပစ္စာန် ၄-ပါးတို့၏ အာရုံများ** ။ ။ (၁) ပထမအရူပစ္စာန်၏ အာရုံကား- ကောင်းကင်ပညတ် ဖြစ်ပါသည်။ (၂) ဒုတိယ အရူပစ္စာန်၏ အာရုံကား- ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏ် ဖြစ်ပါသည်။ (၃) တတိယ အရူပစ္စာန်၏ အာရုံကား- နတ္ထိဘော ပညတ် ဖြစ်ပါသည်။ (၄) စတုတ္ထ အရူပစ္စာန်၏ အာရုံကား- တတိယာရုပ္ပဝိညာဏ်ဖြစ်ပါသည်

(စာပိုဒ်-၃၆/၃၇/၃၈/၃၉) တို့ကိုထောက်။

(စာပိုဒ်-၄၀) အပွနာသမာဓိ မဖြစ်နိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၀-ပါးတို့၏ နိမိတ်နှင့် ဘာဝနာ ။ ။ **နိမိတ်ကား-** ပရိကမ္မနိမိတ်, ဥဂ္ဂဟနိမိတ်များ ဖြစ်ပါသည်။

ဘာဝနာကား- ပရိကမ္မဘာဝနာနှင့် ဥပစာရဘာဝနာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အဝသေသေသုစ-ဠဲ့ အဝသေသ-အပါဒါန်အရ/ အပွနာဝဟ** [အပွနာသို့ ပို့ဆောင်နိုင်သော] **ကမ္မဋ္ဌာန်းများ** ။ ။ ကသိုကား ၁၀-ပါး၊ အသုဘ ၁၀-ပါး၊ ကာယဂတာသတိ၊ အာနာပါနသတိ၊ အပွမညာ ၄-ပါး၊ အာရုပ္ပ ၄-ပါးပေါင်း (၃၀) ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အဝသေသ-အရ/အပွနာသို့ မရောက်စေနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများ**

ပုဒ္ဓ, ဓမ္မ, သံဃ, သီလ, စာဂ, ဒေဝတာ, ဥပသမ, မရဏာနုဿတိ-ဟူသော အနုဿတိ ၈-ပါးနှင့် သညာ ၁-ပါး၊ ဝဝတ္ထာန် ၁-ပါး၊ ပေါင်း(၁၀)ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အဘိညာဉ် (ဒီဃ) ဖြစ်ပုံ (နိ-၄၃၀)

၄၁။ အဘိညာဝသေန ပဝတ္တမာနံ ပန ရူပါဝစရပဉ္စမဇ္ဈာနံ အဘိညာပါဒကပဉ္စမဇ္ဈာနာ ဝုဋ္ဌဟိတ္ဝာ အဓိဋ္ဌေယျာဒိက မာဝဇ္ဇေတ္ဝာ ပရိကမ္မံ ကရောန္တဿ ရူပါဒီသု အာရမ္မဏေသု ယထာရဟမပ္ပေတိ

အဘိညာဉ် ၅-ပါး (နိ-၄၃၀)

၄၂။ အဘိညာ စ နာမ---
ကွဒ္ဓိဝိဓံ ဒိဗ္ဗသောတံ၊ ပရစိတ္တဝိဇာနနာ။
ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဟိ ပဉ္စမာ။
အယမေတ္ထ ဂေါစရဘေဒေါ။ နိဋ္ဌိတော စ သမထကမ္မဋ္ဌာနနယော။

(စာပိုဒ်-၄၀) ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဘာဝနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းပွားများပုံနှင့် ပွားများရကျိုး

ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းလိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် အရဟံဂုဏ်တော်ကို စီးဖြန်းပွားများလိုလျှင် "သောဘဂဝါ ဣတိပိ အရဟံ, သောဘဂဝါ ဣတိပိ အရဟံ"ဟု အဖန်တလဲလဲ စီးဖြန်းမှု ပရိကံပြုရပါမည်။ [အရဟံဂုဏ်တော်သည် ပရိကမ္မနိမိတ်ဖြစ်၍ စီးဖြန်းမှုသည် ပရိကမ္မဘာဝနာ ဖြစ်၏] ထိုအရဟံဂုဏ်တော်အာရုံကို ကောင်းစွာယူမိ၍ ဥပ္ပဟနိမိတ်ထင်လာသောအခါ ပရိကမ္မဘာဝနာသည်လည်း သမာဓိရကာ တည်ကြည်လာပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ထက် သမာဓိရသောအခါ နီဝရဏကင်းကွာသဖြင့် ဥပစာရဘာဝနာ အဆင့်အတန်းသို့ တက်လှမ်းနိုင်ပါသည်။ [အပွနာဘာဝနာ အဆင့်အတန်းသို့ကား မရောက်နိုင်ပါ။]

(စာပိုဒ်-၄၁) အဘိညာဉ်ဖြစ်ပုံ ။ ။ အဘိညာဉ်တစ်ခုခုကို ရလိုလျှင် ရှေးဦးစွာ အဘိညာဉ်၏ အခြေခံဖြစ်သော ရူပါဝစရပဉ္စမစျာန်ကို ဝင်စားရပါသည်။ ထိုပဉ္စမစျာန်မှ ထပြီးနောက် အဓိဋ္ဌာန်အပ်, ဖန်ဆင်းအပ်သော အရာ, အထောင်-စသော သူငယ်ရုပ်သွင် စသည်ကို ဆင်ခြင်၍ "သတံ ဟောမိ, သဟဿံ ဟောမိ" အစရှိသည်ဖြင့် အဖန် တလဲလဲ စီးဖြန်းခြင်း ပရိကံကိုပြုရပါမည်။ ထို့နောက် တစ်ဖန် အဘိညာပါဒက ပဉ္စမစျာန်ကို ဝင်စားရပြန်ပါသည်။ ထိုစျာန်မှထသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်ဝယ် ပရိကံပြုအပ်ပြီးသော ရူပါရုံ အစရှိသော အာရုံတစ်ခုခုကို အာရုံပြုကာ ရူပါဝစရ ကုသိုလ်, ကြိယာ ပဉ္စမစျာန်စိတ်သည် အဘိညာဉ်ဟူသောအမည်ဖြင့် အပွနာသို့ ရောက်ပါသည်။ (ဝါ) အဘိညာဉ်ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းနည်း/ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါး (နိ-၄၃၁)

၄၃။ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာနေ ပန သီလဝိသုဒ္ဓိ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ, ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ, ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ, မဂ္ဂါမဂ္ဂညာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ, ပဋိပဒါညာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ, ညာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ စေတိ သတ္တဝိဓေန ဝိသုဒ္ဓိ သင်္ဂဟော။

➢ **အဘိညာဉ်၏ တရားကိုယ်အရေကောက်** ။ ။ အဘိညာဉ်ဟူသည် အထူးအားဖြင့် သိတတ်သော ရူပါဝစရကုသိုလ်, ကြိယာ ပဉ္စမစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဉာဏ် ဖြစ်ပါသည်။ [အဘိညာဝသေန ပဝတ္တမာနံ ပန ရူပါဝစရပဉ္စမဇ္ဈာနံ-ကိုထောက်]

(စာပိုဒ်-၄၂) အဘိညာဉ် ၅-ပါးကား ။ ။ ဣဒ္ဓိဝိဓ အဘိညာဉ်, ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်, ပရစိတ္တ ဝိဇာနန အဘိညာဉ်, ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ်, ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အပ္ပမညာ ၄-ပါး၊ အာရုပ္ပ ၄-ပါးတို့၌ ရနိုင်သော နိမိတ်နှင့် ဘာဝနာ**

အပ္ပမညာ ၄-ပါး၊ အာရုပ္ပ ၄-ပါးအားဖြင့် စ-ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌ ပရိကမ္မ နိမိတ်နှင့် သမာဓိ အားမကောင်းသေးသော ရှေ့ပိုင်း ပရိကမ္မဘာဝနာ၊ ဥဂ္ဂဟနိမိတ် နှင့် သမာဓိအားကောင်းသော ပရိကမ္မဘာဝနာ, ဥပစာရဘာဝနာ, အပ္ပနာဘာဝနာ တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဗုဒ္ဓါနုဿတိ-စသော ၁၀-ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌ ရနိုင်သောနိမိတ်နှင့် ဘာဝနာ** ။ ။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ-စသော ၁၀-ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌ ပရိကမ္မနိမိတ်နှင့် သမာဓိအား မကောင်းသော ရှေ့ပိုင်း ပရိကမ္မဘာဝနာ၊ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှင့် သမာဓိအား ကောင်းသော ပရိကမ္မဘာဝနာ, ဥပစာရဘာဝနာ,တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **နိမိတ် ၃-ပါး၊ ဘာဝနာ ၃-ပါး ရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများကား** ။ ။ ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး၊ အသုဘ ၁၀-ပါး၊ ကောဋ္ဌာသပညတ်၊ အာနာပါနပညတ်၊ ပေါင်း ၂၂-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **နိမိတ် ၂-ပါး၊ ဘာဝနာ ၃-ပါး ရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများကား** ။ ။ အပ္ပမညာ ၄-ပါး၊ အာရုပ္ပ ၄-ပါး၊ ပေါင်း ၈-ပါးဖြစ်ပါသည်။

➢ **နိမိတ် ၂-ပါး၊ ဘာဝနာ ၂-ပါး ရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများကား** ။ ။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ စသော အနုဿတိ ၈-ပါး၊ အာဟာရေပဋိကူလသညာ၊ စတုဓာတုဝဝတ္ထာန်၊ ပေါင်း ၁၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

လက္ခဏာယာဉ် ၃-ပါး (နိ-၄၃၁)

၄၄။ အနိစ္စလက္ခဏံ, ဒုက္ခလက္ခဏံ, အနတ္တလက္ခဏဥ္စေတိ တီဏိ လက္ခဏာနိ။

အနုပဿနာ ၃-ပါး (နိ-၄၃၂)

၄၅။ အနိစ္စာနုပဿနာ, ဒုက္ခာနုပဿနာ, အနတ္တာနုပဿနာ စေတိ တိဿော အနုပဿနာ။

ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-ပါး (နိ-၄၃၂)

၄၆။ သမ္မသနဉာဏံ, ဥဒယဗ္ဗယဉာဏံ, ဘင်္ဂဉာဏံ, ဘယဉာဏံ, အာဒီနဝဉာဏံ, နိဗ္ဗိဒါဉာဏံ, မုစ္စိတုကမျတာဉာဏံ, ပဋိသခ်ါဉာဏံ, သခ်ါရုပေက္ခာဉာဏံ, အနုလောမဉာဏဥ္စေတိ ဒသ ဝိပဿနာဉာဏာနိ။

(စာပိုဒ်-၄၃) ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းလာ သိမှတ်ဖွယ်ရာများကား

ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါး၊ လက္ခဏာယာဉ် ၃-ပါး၊ အနုပဿနာ ၃-ပါး၊ ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀ ပါး၊ ဝိမောက္ခ ၃-ပါး၊ ဝိမောက္ခမုခ ၃-ပါး-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါးကား/သတ္တဝိဓေနေ ဝိသုဒ္ဓိသင်္ဂဟော-၌ သတ္တဝိဓေရှုပ်** သီလဝိသုဒ္ဓိ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ, ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ, ကခ်ါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိ, မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ, ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ, ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ- တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မူလဝိသုဒ္ဓိ ၂-ပါးကား** ။ ။ သီလဝိသုဒ္ဓိ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ။ ➢ **သရီရဝိသုဒ္ဓိ ကား** ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ, ကခ်ါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ, မဂ္ဂါမဂ္ဂ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ, ပဋိပဒါဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ-တို့ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **သီသဝိသုဒ္ဓိကား**= ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ-ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၄) လက္ခဏာယာဉ် ၃-ပါးကား/တီဏိ လက္ခဏာနိ-၌ တီဏိ-အရ

အနိစ္စလက္ခဏာ, ဒုက္ခလက္ခဏာ, အနတ္တလက္ခဏာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၅) အနုပဿနာ ၃-ပါးကား/တိဿော အနုပဿနာ-၌ တိ-အရ

အနိစ္စာနုပဿနာ, ဒုက္ခာနုပဿနာ, အနတ္တာနုပဿနာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၆) ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-ပါးကား/ဒသ ဝိပဿနာဉာဏာနိ-၌ ဒသ-အရ

သမ္မသနဉာဏ်, ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်, ဘင်္ဂဉာဏ်, ဘယဉာဏ်, အာဒီနဝဉာဏ်, နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်, မုစ္စိတုကမျတာဉာဏ်, ပဋိသခ်ါဉာဏ်, သခ်ါရုပေက္ခာဉာဏ်, အနုလောမဉာဏ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ .

http://www.dhammadownload.com

ဝိမောက္ခ ၃-ပါး (နိ-၄၃၂)

၄၇။ သုညတော ဝိမောက္ခော, အနိမိတ္တော ဝိမောက္ခော, အပ္ပဏိဟိတော ဝိမောက္ခော စေတိ တယော ဝိမောက္ခော။

ဝိမောက္ခမုခ ၃-ပါး (နိ-၄၃၃)

၄၈။ သုညတာနုပဿနာ, အနိမိတ္တာနုပဿနာ, အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာ စေတိ တီဏိ ဝိမောက္ခမုခါနိ စ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ဝိသုဒ္ဓိဘေဒ/ သီလဝိသုဒ္ဓိ (နိ-၄၃၃)

၄၉။ ကထံ? ---

ပါတိမောက္ခသံဝရသီလံ, ဣန္ဒြိယသံဝရသီလံ, အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလံ, ပစ္စယသန္နိဿိတသီလဥ္စေတိ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ, သီလဝိသုဒ္ဓိ နာမ။

စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ (နိ-၄၃၃)

၅၀။ ဥပစာရသမာဓိ, အပ္ပနာသမာဓိ စေတိ ဒုဝိဓော ပိ သမာဓိ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ နာမ။

(စာပိုဒ်-၄၇) **ဝိမောက္ခ(မဂ်) ၃-ပါးကား/တယော ဝိမောက္ခာ-၌ တယော-အရ**

သုညတဝိမောက္ခ, အနိမိတ္တဝိမောက္ခ, အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၈) **ဝိမောက္ခမုခ** (ဝိပဿနာ) **၃-ပါးကား/တီဏိ ဝိမောက္ခမုခါနိ-၌ တီဏိ-အရ** ။ ။ သုညတာနုပဿနာ, အနိမိတ္တာနုပဿနာ, အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၄၉) **ဓနန်းဝင်၍ သမထဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်သူတို့၏ မရှိမဖြစ် ပြည့်စုံရမည့် ကျင့်ဝတ်စည်းကမ်း ၄-မျိုး/စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ ၄-မျိုးကား** ။ ။

ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ, ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ, အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလ, ပစ္စယသန္နိဿိတသီလ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သီလဝိသုဒ္ဓိ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ, ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ, အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလ, ပစ္စယသန္နိဿိတသီလ-ဟူသော စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလသည် "သီလဝိသုဒ္ဓိ" မည်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅၀) **စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ဥပစာရသမာဓိ, အပ္ပနာသမာဓိ-ဟူသော သမာဓိ ၂-မျိုးသည် "စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ" မည်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ (နိ-၄၃၄)

၅၁။ လက္ခဏ ရသ ပစ္စုပဋ္ဌာန ပဒဋ္ဌာနဝသေန နာမရူပ ပရိဂ္ဂဟော ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ နာမ။

ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ (နိ-၄၃၄)

၅၂။ တေသမေဝ စ နာမရူပါနံ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟော ကင်္ခါဝိတရဏ-ဝိသုဒ္ဓိ နာမ။

မဂ္ဂါမဂ္ဂ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ (နိ-၄၃၄)

(ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်နှင့် သမ္မသနဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာပုံ)

(ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံပြ)

၅၃။ တတော ပရံ ပန တထာပရိဂ္ဂဟိတေသု သပ္ပစ္စယေသု တေဘူမက သင်္ခါရေသု အတီတာဒိဘေဒဘိန္နေသု ခန္ဓာဒိနံယ မာရဗ္ဘ ကလာပဝသေန သမ္မိပိတ္တာ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန, ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန, အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေနာတိ အဒ္ဓါနဝသေန, သန္တတိဝသေန, ခဏဝသေန ဝါ သမ္မသနဉာဏေန လက္ခဏတ္တယံ သမ္မသန္တသ တေသ္မေဝ ပစ္စယဝသေန, ခဏဝသေန စ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏေန ဥဒယဗ္ဗယံ သမနုပဿန္တသ စ ---

---

➤ **စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ၂-မျိုး/ဒုဝိဓောပိ သမာဓိ-ဠ္ဟ ဒုဝိဓ သရုပ်**

ဥပစာရသမာဓိ, အပ္ပနာသမာဓိ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅၁) ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ အဓိပ္ပါယ် ။ ။ လက္ခဏ, ရသ, ပစ္စုပဋ္ဌာန်, ပဒဋ္ဌာန်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် နာမ်ရုပ်တို့ကို သိမ်းဆည်းခြင်း, ပိုင်းခြား၍ယူခြင်းသည် "ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ" မည်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅၂) ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ အဓိပ္ပါယ် ။ ။ နာမ်ရုပ်တို့၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော ကံ, စိတ်, ဥတု, အာဟာရ ဈသည်ကို သိမ်းဆည်းခြင်း, ပိုင်းခြား၍ယူခြင်းသည် "ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိ" မည်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅၃) မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ဩဘာသ-အစရှိသော ဝိပဿနာ ညစ်ညူးကြောင်းဘေးရန်ကို သိမ်းဆည်းခြင်း ပိုင်းခြား၍ ယူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဝိပဿနာလမ်းမှန် လမ်းမမှန် လက္ခဏာကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်တတ်သော ဉာဏ်သည် "မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ" မည်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဝိပဿနာ ညစ်ညူးကြောင်း ၁၀-ပါး (နိ-၄၃၅)

(တထာပရိဗန္ဓဝိမုတ္တသ-၌ ပရိဗန္ဓ-အရ ဖော်ညွှန်းပြဆိုသော ပါဠို)

ဩဘာသော ပီတိ ပဿဒ္ဓိ၊ အဓိမောက္ခော စ ပဂ္ဂဟော။
သုခံ ဉာဏမုပဋ္ဌာန- မုပေက္ခာ စ နိကန္တိ စေတိ---
ဩဘာသာဒိဝိပဿနုပက္ကိလေသ ပရိဗန္ဓပရိဂ္ဂဟဝသေန မဂ္ဂါမဂ္ဂ
လက္ခဏဝဝတ္ထာနံ **မဂ္ဂါမဂ္ဂါ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ နာမ**။

➢ **ရုပ်နာမ်ခမ္မ သစ်ါရတရားတို့၏ "အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ" ဖြစ်ရခြင်းအကြောင်း**

၁။ ကုန်ခမ်းတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် "အနိစ္စ" ဖြစ်ပါသည်။

၂။ ကြောက်ဖွယ်ဘေးဟူသော အနက်သဘောကြောင့် "ဒုက္ခ" ဖြစ်ပါသည်။

၃။ အနှစ်သာရ ရှာမရခြင်းကြောင့် "အနတ္တ" ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သမ္မသနဉာဏ်နှင့်စပ်၍ သုံးသပ်ပွားများနည်း ၄-နည်း**

(၁) ကလာပ သမ္မသနနည်း၊ (၂) အင်္ဂါနသမ္မသနနည်း၊

(၃) သန္တတိ သမ္မသနနည်း၊ (၄) ခဏ သမ္မသနနည်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြင့် အဖြစ်+အပျက်ကို သုံးသပ်ပွားများရာ၌ သုံးသပ်ပွားများနည်း ၂-နည်း**

(၁) ပစ္စယသမနုပဿနာနည်း = အကြောင်းနှင့်စပ်၍ သုံးသပ် ပွားများနည်း၊

(၂) ခဏသမနုပဿနာနည်း= ဥပါဒိခဏ, ဘင်ခဏနှင့်စပ်၍ သုံးသပ် ပွားများနည်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကလာပသမ္မသနနည်းဖြင့် သုံးသပ်ပုံ**

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို အသီးသီး (၁) အနိစ္စဓမ္မေန-ဟု သုံးသပ်ရမည်။

(၂) ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန-ဟု သုံးသပ်ရမည်။

(၃) အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန-ဟု သုံးသပ်ရမည်။

➢ **ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်း တရား ၁၀-ပါးကား** ။ ။ ဩဘာသ, ပီတိ, ပဿဒ္ဓိ အဓိမောက္ခ, ပဂ္ဂဟ, သုခ, ဉာဏ, ဥပဋ္ဌာန, ဥပေက္ခာ, နိကန္တိ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **သမထပရိဗန္ဓ=သမထဘေးရန်ကား** = နိဝရဏတရား ၅-ပါးဖြစ်ပါသည်။ (စာပိုဒ် ၃၀) ကိုထောက်။

➢ **ဝိပဿနာ ပရိဗန္ဓ= ဝိပဿနာဘေးရန်ကား** = ဩဘာသ စသော ၁၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ [ဩဘာသာဒိ ဝိပဿနုပက္ကိလေသ ပရိဗန္ဓ ပရိဂ္ဂဟဝသေန-ကိုထောက်]။

http://www.dhammadownload.com

ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ (နိ-၄၃၆)

၅၄။ တထာ ပရိဗန္ဓဝိမုတ္တာသ ပန တသ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏတော ပဌာယ ယာဝါနုလောမာ တိလက္ခဏံ ဝိပဿနာ ပရံ ပရာယ ပဋိပဇ္ဇန္တသ နဝ ဝိပဿနာဉာဏာနိ ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ နာမ။

ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ (နိ-၄၃၆)

၅၅။ တသ်ဝေ ပဋိပဇ္ဇန္တသ ပန ဝိပဿနာ ပရိပါက မာဂမ္မ "ကဒါနိ အပွနာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ" တိ ဘဝင်္ဂ ဝေါစ္ဆိန္ဒိတွာ ဥပ္ပန္န မနောဒ္ဓါရာ ဝဇ္ဇနာနန္တရံ ဒွေ တီဏိ ဝိပဿနာစိတ္တာနိ ယံကိဉ္စိ အနိစ္စာဒိ-လက္ခဏမာရဗ္ဘ ပရိကမ္မောပစာရာနုလောမ နာမေန ပဝတ္တန္တိ။

(စာပိဒ်-၅၄) ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ အဓိပ္ပါယ် ။ ။ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၌ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် သြဘာသ-စသော ဝိပဿနာညစ်ညူး ကြောင်း ဘေးရန်တို့မှလွတ်ပြီးသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် တေဘူမက သင်္ခါရတရား တို့ကို လက္ခဏာယာဉ်သုံးပါးသို့တင်၍ ဝိပဿနာဉာဏ် အဆက်ဆက်အားဖြင့် ကြိုးစား အားထုတ်သည်ရှိသော် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မှစ၍ သစ္စာနုလောမဉာဏ်တိုင်အောင် ဝိပဿနာဉာဏ် ၉-ပါးတို့ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာကြပါသည်။ ထိုဉာဏ် ၉-ပါးတို့သည် "ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ" မည်ပါသည်။

(စာပိဒ်-၅၅) မဂ်ရစေနိုး စိတ်အစဉ်ဖြစ်ပုံ ။ ။ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းအတိုင်း ကျင့်ကြံ ကြိုးကုတ် အားထုတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်မှုကို အကြောင်းပြု၍ အပွနာခေါ် မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်ခါနီး၌ "ဘဝင််စလန, ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ" ဟု ဘဝင်အစဉ်ပြတ်ပြီးနောက် "မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်" ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ ထိုစိတ် ၏ အခြားမဲ့၌ တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင် "ဥပစာ, အနုလုံ"ဟူသော အမည်ဖြင့် ဝိပဿနာ ဇောစိတ် ၂-ကြိမ်၊ မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင် "ပရိကံ, ဥပစာ, အနုလုံ"ဟူသော အမည်ဖြင့် ဝိပဿနာဇောစိတ် ၃-ကြိမ်ဖြစ်ပါသည်။

ထိုဝိပဿနာဇောစိတ်တို့သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံမပြုသေးပါ၊ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ ၃-ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးကိုသာ အာရုံပြုကြပါသည်။ ထို့နောင် ဂေါတြဘူစိတ်သည် နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြု၍ ပုထုဇဉ်အနွယ်ကို လွှမ်းမိုးလျက်ရင်း၊ အရိယာအနွယ်သို့ ရောက် လျက်ရင်း ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိဒ်-၅၅/၅၆/၅၇-တို့ကိုထောက်)

http://www.dhammadownload.com

၅၆။ ယာ သိခါပတ္တာ၊ သာ သာနုလောမာ သခ်ါရုပေက္ခာ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာတိ စ ပဝုစ္စတိ။ (နိ-၄၃၇)

၅၇။ တတော ပရံ ဂေါတြဘုစိတ္တံ နိဗ္ဗာနမာလမ္ဗိတ္ဝာ ပုထုဇ္ဇနဂေါတ္တ-မဘိဘဝန္တံ အရိယဂေါတ္တမဘိသမ္ဘောန္တဉ္စ ပဝတ္တတိ။

မဂ်ကိစ္စ ၁၆-ချက်/သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်ဖြစ်ပုံ

(ပုထုဇဉ်ဘဝမှ အရိယာဘဝသို့ ကူးပြောင်းပုံ) (နိ-၄၃၇)

၅၈။ တဿာနန္တရမေဝ မဂ္ဂေါ ဒုက္ခသစ္စံ ပရိဇာနန္တော, သမုဒယသစ္စံ ပဇဟန္တော, နိရောဓသစ္စံ သစ္ဆိကရောန္တော, မဂ္ဂသစ္စံ ဘာဝနာ-ဝသေန အပ္ပနာဝီထိ မောတရတိ။

၅၉။ တတော ပရံ ဒွေ တီဏိ ဖလစိတ္တာနိ ပဝတ္တိတ္ဝာ ဘဝင်ပါတောဝ ဟောတိ။

➢ **မဂ္ဂဝီထိပုံစံ** = န ဒ "မ ပ ဥ နု ဂေါ မ ဖ ဖ" ဘ ဘ

➢ **ဝိပဿနာ ပရိပါကဟူသည်** = သခ်ါရုပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဣဒါနိ အပ္ပနာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ-၌ အပ္ပနာဟူသည်** = မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ပါသည်။

➢ ဒွေ တီဏိ ဝိပဿနာစိတ္တာနိ-၌ ဝိပဿနာစိတ်ဟူသည် = ဥပစာရ, သမာဓိ ဇောခေါ် မဟာကုသိုလ်, မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်များ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မဂ်ရခါနီးဖြစ်သော ဝိပဿနာစိတ်တို့၏ အာရုံ** ။ ။ တေဘူမကသခ်ါရ တရား တို့၏ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ-ဟူသော လက္ခဏာ ၃-ပါးကို အာရုံပြုပါသည်။(သာဓက) ဒွေ တီဏိ ဝိပဿနာစိတ္တာနိ (ပ) ပဝတ္တန္တိ။

(စာပိုဒ်-၅၆) **ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာခေါ်ပုံ** ။ ။ ဝိပဿနာ၏ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သော သစ္စာနုလောမဉာဏ်နှင့် တကွဖြစ်သော သခ်ါရတို့၌ လျစ်လျူ-သော သခ်ါရုပေက္ခာဉာဏ်ကို "ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာ"ဟုခေါ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၅၇) **လောကီနယ်ပယ်၌ ပုထုဇဉ်လူသားတစ်ဦး၏ နောက်ဆုံးစိတ်ကား** =

➢ **ပုထုဇဉ်နှင့် အရိယာတို့၏အနွယ်ကို ဆက်စပ်ပေးသော စိတ်ကား** = ဂေါတြဘုစိတ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဂေါတြဘုစိတ်၏ အာရုံကား** = နိဗ္ဗာန်အာရုံ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဂေါတြဘူ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ပုထုဇဉ်အနွယ်ကို လွှမ်းမိုးလျက်ရင်း၊ အရိယာ အနွယ်သို့ ရောက်လျက်ရင်း ဖြစ်တတ်သောကြောင့် "ဂေါတြဘူ" မည်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စဝေက္ခဏာညာဏ်ဖြစ်ပုံ

ပုန ဘဝဂ် ဝေါစ္ဆိန္နဒိတွာ ပစ္စဝေက္ခဏာညာဏာနိ ပဝတ္တန္တိ။

ပစ္စဝေက္ခဏာညာဏ် ၁၉-တန် (နိ-၄၃၈)

၆၀။ မဂ္ဂံ ဖလဉ္စ နိဗ္ဗာနံ၊ ပစ္စဝေက္ခတိ ပဏ္ဍိတော။
ဟီနေ ကိလေသေ သေသေ စ၊ ပစ္စဝေက္ခတိ ဝါ န ဝါ။
ဆဇ္ဈသုဒ္ဓိကမေနေဝံ၊ ဘာဝေတဗ္ဗော စတုဗ္ဗိဓော။
ညာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ- နာမ မဂ္ဂေါ ပဝုစ္စတိ။
အယမေတ္ထ ဝိသုဒ္ဓိဘေဒေါ။

(စာပို့ဒ်-၅၈) **မဂ်ကိစ္စ ၁၆-ချက်ကား** ။ ။ **သောတာပတ္တိမဂ်သည်** ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍သိခြင်း, သမုဒယသစ္စာကိုပယ်ခြင်း, နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း, မဂ္ဂသစ္စာကို ပွားစေခြင်းဟူသော ကိစ္စ ၄-ချက် တစ်ပြိုင်နက်ပြီးစေပါသည်

ထို့အတူ သကဒါဂါမိမဂ်, အနာဂါမိမဂ်, အရဟတ္တမဂ်တို့ကလည်း ကိစ္စ ၄-ချက်စီကို တစ်ပြိုင်နက် ပြီးစေကြပါသည်။ ဤသို့လျှင် "မဂ်ကိစ္စ ၁၆-ချက်" ဖြစ်ပါသည်

(စာပို့ဒ်-၅၉) **မဂ်နောင် ဖိုလ်စိတ်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ** ။ ။ မဂ်စိတ်တစ်ကြိမ်ဖြစ်ပြီးနောက် တိက္ခပညာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင်- ဖိုလ်ဇော ၃-ကြိမ်၊ မန္ဒပညာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင်- ဖိုလ်ဇော ၂-ကြိမ် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့နောင် ဘဝင်ကျပါသည်။

➢ **တိက္ခပညာပုဂ္ဂိုလ်၏ သောတာပတ္တိ မဂ္ဂဝီထိပုံစံ**

နဒ "မဥနုဂေါမဖဖဖ" ဘဘ

➢ **မန္ဒပညာပုဂ္ဂိုလ်၏ သောတာပတ္တိ မဂ္ဂဝီထိပုံစံ**

နဒ "မပဥနုဂေါမ ဖဖ" ဘဘ

မေး ။ ။ မဂ်ဖိုလ်ရပြီးနောက် အဘယ်ညာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာပါသနည်း။

ဖြေ ။ ။ [**မဂ်ဖိုလ်ရပြီးနောက် ဖြစ်ပေါ်လာသည့်ညာဏ်**]မဂ်ဖိုလ်ရပြီးနောက် ဘဝင်ကျ၍ ဘဝင်ပြတ်သည့်အခါ ပစ္စဝေက္ခဏာညာဏ်များ ဖြစ်ပေါ်လာကြပါသည်။

(စာပို့ဒ်-၆၀) **ပစ္စဝေက္ခဏာ ၁၉-ဝီထိ**

သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် မဂ်ကိုဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာ တစ်ဝီထိ၊ ဖိုလ်ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာ တစ်ဝီထိ၊ နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာ တစ်ဝီထိ၊ ပယ်ပြီးသော ကိလေသာကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာ တစ်ဝီထိ၊ ကြွင်းကျန်သော ကိလေသာကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာ တစ်ဝီထိ၊ ဤသို့ ၅-ဝီထိ ရပါ

http://www.dhammadownload.com

သည်။ ထို့အတူ သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ်အတွက် ၅-ဝိထိစီ ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် သေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက်အတွက် ပစ္စဝေက္ခဏာ ၁၅-ဝိထိ ဖြစ်ပါသည်။ ရဟန္တာအတွက် ကြွင်းကျန်သော ကိလေသာမရှိသောကြောင့် ၄-ဝိထိသာ ရပါသည်။ ပေါင်း ၁၉-ဝိထိ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ ပစ္စဝေက္ခဏာ ၄-ဝိထိကား** ။ ။အရဟတ္တမဂ်ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာ တစ်ဝိထိ၊ (၂) အရဟတ္တဖိုလ်ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာ တစ်ဝိထိ။ (၃) နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာ တစ်ဝိထိ၊ (၄) အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာတို့ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာ တစ်ဝိထိ။

➢ **ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၁၉-တန် /သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၌ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၅-ပါး** ။ ။ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၌ (၁) သောတာပတ္တိမဂ်ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၊ (၂) သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၊ (၃) နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၊ (၄) သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာတို့ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၊ (၅) ကြွင်းကျန်သော ကိလေသာတို့ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်အားဖြင့် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၅-တန် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အတူ သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၌ ၅-တန်၊ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၌ ၅-တန် ဖြစ်ပါသည်။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ကား ကြွင်းကျန်သော ကိလေသာ မရှိ၍ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၄ တန်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ပေါင်း ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၁၉-တန်ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၄-ပါးကား** ။ ။အရဟတ္တမဂ်ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၊ (၂) အရဟတ္တဖိုလ်ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၊ (၃) နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၊ (၄) အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာတို့ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အရိယာပုဂ္ဂိုလ်မျှားသည် မိမိကိုယ် မိမိ အရိယာဖြစ်မှန်း သိ/မသိ** = မဂ္ဂ ဖလဉ္စ နိဗ္ဗာန်၊ပစ္စဝေက္ခတိ ပဏ္ဍိတော-ကိုထောက်၍ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များသည် မိမိရ ပြီးသော မဂ်ဖိုလ်ကို ဧကန်ပြန်၍ ဆင်ခြင်သောကြောင့် အရိယာဖြစ်မှန်း သိပါသည်။

➢ **ဝိပဿနာဉာဏ်၏ အာနုံကား** = တေဘူမကသင်္ခါရတရား ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၏ အာနုံကား** ။ ။ မဂ်, ဖိုလ်, နိဗ္ဗာန်, ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာ, ကြွင်းကျန်သော ကိလေသာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိတရားကိုယ်** ။ ။ သီလဝိသုဒ္ဓိ-စသော အောက်ဝိသုဒ္ဓိ ၆-ပါး၊ အစဉ်အားဖြင့် ဖြစ်ပွားစေထိုက်သော မဂ်ဉာဏ် ၄-ပါးကို ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ- ဟု ဆိုပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဝိမောက္ခဘေဒ (နိ-၄၃၈)

၆၁။ တတ္ထ အနတ္တာနုပဿနာ အတ္တာဘိနိဝေသံ မုဉ္စန္တီ သုညာတာ-နုပဿနာ နာမ ဝိမောက္ခမုခံ ဟောတိ။

၆၂။ အနိစ္စာနုပဿနာ ဝိပလ္လာသနိမိတ္တံ မုဉ္စန္တီ အနိမိတ္တာနုပဿနာ နာမ။

၆၃။ ဒုက္ခာနုပဿနာ တဏှာပဏိဓိံ မုဉ္စန္တီ အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာ နာမ။

➢ **ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါး၌ ဉာဏ် ၁၀-ပါး တွဲစပ်ပုံ**

သီလဝိသုဒ္ဓိ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ, ဒိဋ္ဌဝိသုဒ္ဓိ, ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ-တို့၌ တေဘူမကသင်္ခါရ ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို လက္ခဏာယာဉ် ၃-ပါးသို့တင်၍ မဆင်ခြင် မသုံးသပ်ရသေးသော ကြောင့် သမ္မသနဉာဏ်မျှပင် မဖြစ်သေးပါ။ (စာပိဒ်-၄၉/၅၀/၅၁/၅၂)

မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ-၌ကား သမ္မသနဉာဏ်နှင့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ရှေ့ပိုင်း တစ်စိတ် ဖြစ်ပါသည်။ (စာပိဒ်-၅၃)

ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ-၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် နောက်ပိုင်းတစ်စိတ်နှင့် ဘင်္ဂဉာဏ် ဘယဉာဏ်, အာဒီနဝဉာဏ်, နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်, မုဉ္စိတုကမျတာဉာဏ်, ပဋိသင်္ခါဉာဏ်, အနု လောမဉာဏ်-ဟူသော ဉာဏ် ၉-ပါးဖြစ်ပါသည်။ (စာပိဒ်-၅၄)

ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ-၌ကား ဝိပဿနာဉာဏ် မလိုတော့ပါ။

➢ **အနုပဿနာဉာဏ် ၃-မျိုးတို့၏ ဝိမောက္ခမုခ အမည်ရပုံ** (၆၁/၆၂/၆၃)

(စာပိဒ်-၆၁) သင်္ခါရတရားတို့၌ "အနတ္တ"ဟု အဖန်ဖန်ရှုသော အနတ္တာနုပဿနာ ဉာဏ်သည် "အတ္တရှိ၏"ဟု မြဲမြံစွာယူခြင်း ထင်မှတ်စွဲလမ်းခြင်းကို ပယ်စွန့်နိုင် သောကြောင့် **"သုညတာနုပဿနာမည်သော ဝိမောက္ခမုခ"** ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိဒ်-၆၂) သင်္ခါရတရားတို့၌ "အနိစ္စ"ဟု အဖန်ဖန်ရှုသော အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ် သည် အနိစ္စ-၌ နိစ္စ-ဟုဖြစ်သော သညာ, စိတ္တ, ဒိဋ္ဌဝိပလ္လာသ-ဟု ဆိုအပ်သော ဝိပလ္လာသနိမိတ်ကို ပယ်စွန့်နိုင်သောကြောင့် **"အနိမိတ္တာနုပဿနာ မည်သော ဝိမောက္ခမုခ"** ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိဒ်-၆၃) သင်္ခါရတရားတို့၌ "ဒုက္ခ"ဟု အဖန်ဖန်ရှုသော ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်သည် ကာမ, ရူပ, အရူပဘဝတို့၌ တပ်နှစ်သက်တတ်သော တဏှာဟုဆိုအပ်သော တောင့်တခြင်းကို ပယ်စွန့်နိုင်သောကြောင့် **"အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာ မည်သော ဝိမောက္ခမုခ"** ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဝိပဿနာဂမနဏ၏ အစွမ်းဖြင့် မဂ်၏ သူညတဝိမောက္ခ–စသော အမည် ၃–မျိုးရပုံ

၆၄။ တသ္မာ ယဒိ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာ အနတ္တတော ဝိပဿတိ၊ သုညတော ဝိမောက္ခော နာမ ဟောတိ မဂ္ဂေါ။ (နိ–၄၃၉)

၆၅။ ယဒိ အနိစ္စတော ဝိပဿတိ၊ အနိမိတ္တော ဝိမောက္ခော နာမ။

၆၆။ ယဒိ ဒုက္ခတော ဝိပဿတိ၊ အပ္ပဏိဟိတော ဝိမောက္ခော နာမာတိ စ မဂ္ဂေါ ဝိပဿနာဂမနဝသေန တီဏိ နာမာနိ လဘတိ၊ တထာ ဖလဋ္ဌ မဂ္ဂါဂမနဝသေန မဂ္ဂဝီထိယံ။ (နိ–၄၄၀)

ဝိပဿနာဂမန၏ အစွမ်းဖြင့် မဂ်၏ သူညတဝိမောက္ခ–စသော အမည် ၃–မျိုးရပုံ

(စာပိုဒ်-၆၄) ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာ-က ရုပ်နာမ်တစ်ခုခုကို အနတ္တ-ဟု ရှုသဖြင့် သုညတဝိမောက္ခမုခ အမည်ရခဲ့လျှင် မဂ်လည်း **"သုညတဝိမောက္ခမုခ"**ဟူသော အမည်ကို ရပါသည်။

(စာပိုဒ်-၆၅) ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာ-က ရုပ်နာမ်တစ်ခုခုကို အနိစ္စ-ဟုရှုသဖြင့် အနိမိတ္တ ဝိမောက္ခ အမည်ရခဲ့လျှင် မဂ်လည်း **"အနိမိတ္တဝိမောက္ခမုခ"**ဟူသော အမည်ကို ရပါသည်။

(စာပိုဒ်-၆၆) ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာ-က ရုပ်နာမ်တစ်ခုခုကို ဒုက္ခ-ဟု ရှုသဖြင့် အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခမုခ အမည်ရခဲ့လျှင် မဂ်လည်း **"အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခမုခ"** ဟူသော အမည်ကို ရပါသည်။ ဤသို့လျှင် ဝိပဿနာဂမန၏အစွမ်းဖြင့် မဂ်သည် သုညတဝိမောက္ခ-စသော အမည် ၃-မျိုးကို အသီးသီးရနိုင်ပါသည်။

➢ မဂ္ဂဝီထိ၌ပါသောဖိုလ်၏ သူညတဝိမောက္ခ–စသော အမည် ၃–မျိုးရပုံ

မဂ်က သုညတဝိမောက္ခ အမည်ရလျှင် မဂ်နောင်ဖြစ်သော ဖိုလ်လည်း သုညတ ဝိမောက္ခပင် အမည်ရပါသည်။ မဂ်က အနိမိတ္တဝိမောက္ခ အမည်ရလျှင် မဂ်နောင်ဖြစ် သော ဖိုလ်လည်း အနိမိတ္တဝိမောက္ခပင် အမည်ရပါသည်။ မဂ်က အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခ အမည်ရလျှင် မဂ်နောင်ဖြစ်သော ဖိုလ်လည်း အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခပင် အမည် ရပါသည်။ ဤသို့လျှင် မဂ္ဂဝီထိ၌ပါသော ဖိုလ်သည် မဂ္ဂါဂမန၏ အစွမ်းဖြင့် သုညတ ဝိမောက္ခ-စသော အမည် ၃-မျိုးကို ရပါသည်။

➢ ဝိမောက္ခမုခနှင့် ဝိမောက္ခတွဲစပ်ပုံ

၁။ သုညတာနုပဿနာ ဝိမောက္ခမုခနှင့် သုညတဝိမောက္ခ။

၂။ အနိမိတ္တာနုပဿနာ ဝိမောက္ခမုခနှင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခ။

၃။ အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာ ဝိမောက္ခမုခနှင့် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ-တို့ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဖလသမာပတ္တိဝီထိ၌ သုညတဝိမောက္ခ-စသည် အမည်ရပုံပြ (နိ-၄၄၀)

၆၇။ ဖလသမာပတ္တိဝီထိယံ ပန ယထာဝုတ္တနယေန ဝိပဿန္တာနံ ယထာသကံ ဖလမုပ္ပဇ္ဇမာနမ္ပိ ဝိပဿနာဂမနဝသေနေဝ သုညတာဒိဝိမောက္ခောတိ စ ပဝုစ္စတိ၊ အာရမ္မဏဝသေန ပန သရသဝသေန စ နာမတ္တယံ သဗ္ဗတ္ထ သဗ္ဗေသမ္ပိ သမမေဝ စ။ အယမေတ္ထ ဝိမောက္ခဘေဒေါ။

ဖလသမာပတ္တိဝီထိ၌ပါသော ဖိုလ်၏ သုညတဝိမောက္ခ-စသော အမည် ၃-မျိုးရပုံ (စာပိုဒ်-၆၇) ဖလသမာပတ္တိဝီထိ၌ပါသော ဖိုလ်ကား ဝိပဿနာဂမန၏ အစွမ်းဖြင့်

သာလျှင် သုညတဝိမောက္ခ-စသော အမည် ၃-မျိုးကို ရပါသည်။ ဖိုလ်ရှေ့မှ ဝိပဿနာ-က သုညတဝိမောက္ခမုခဖြစ်လျှင် ဖိုလ်လည်း သုညတဝိမောက္ခဟူသော အမည်ကိုရပါသည်။ ဝိပဿနာ-က အနိမိတ္တဝိမောက္ခမုခဖြစ်လျှင် ဖိုလ်လည်း အနိမိတ္တ ဝိမောက္ခမုခဟူသော အမည်ကိုရပါသည်။ ဝိပဿနာ-က အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခမုခ ဖြစ်လျှင် ဖိုလ်လည်း အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခမုခ-ဟူသော အမည်ကိုရပါသည်။

➢ **မဂ္ဂဝီထိ, ဖလသမာပတ္တိဝီထိတို့၌ အာရမ္မဏ (နိဗ္ဗာန်အာရုံ) ၏ အစွမ်းအားဖြင့် မဂ်ဖိုလ်၏ အမည် ၃-မျိုးရပုံ** ။ ။ မဂ်ဖိုလ်တို့သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုကြ၏၊ ထိုအာရုံ ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သည် သုညတလည်းမည်၏၊ အနိမိတ္တ, အပ္ပဏိဟိတလည်းမည်သော ကြောင့် မဂ်ဖိုလ်တို့သည် ထိုသုညတ, အနိမိတ္တ, အပ္ပဏိဟိတမည်သော နိဗ္ဗာန်အာရုံ ၏အစွမ်းဖြင့် သုညတဝိမောက္ခ, အနိမိတ္တဝိမောက္ခ, အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ-ဟူသော အမည် ၃-မျိုးကို တပြိုင်နက်တည်း ရနိုင်ကြပါသည်။

➢ **မဂ်ဖိုလ်တို့၏ သုညတဝိမောက္ခ-စသော အမည်ရပုံများ**

မဂ်သည် ဝိပဿနာဂမန, အာရမ္မဏ, သရသ-တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် သုညတ ဝိမောက္ခ-စသော အမည် ၃-မျိုးကို ရပါသည်။

မဂ္ဂဝီထိ၌ ဖိုလ်သည် မဂ္ဂါဂမန, အာရမ္မဏ, သရသ-တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် သုညတ ဝိမောက္ခ-စသော အမည် ၃-မျိုးကို ရပါသည်။

ဖလသမာပတ္တိဝီထိ၌ပါသော ဖိုလ်သည် ဝိပဿနာဂမန, အာရမ္မဏ, သရသ-တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် သုညတ ဝိမောက္ခ-စသော အမည် ၃-မျိုးကို ရပါသည်။

➢ **ဝိပဿနာရှုရှ၍ မရသော တရားများ** ။ ။ လောကုတ္တရာစိတ်နှင့် စေတသိက် နိဗ္ဗာန်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုဂ္ဂလဘေဒ/ မဂ်ပယ်စဉ် (နိ-၄၄၁)

၆၈။ ဧတ္ထ ပန သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ ပဟာနေန ပဟီနာပါယဂမနော သတ္တက္ခတ္တုံပရမော **သောတာပန္နော** နာမ ဟောတိ။

၆၉။ သကဒါဂါမိမဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ ရာဂ ဒေါသ မောဟာနံ တနုကရတ္တာ **သကဒါဂါမီ** နာမ ဟောတိ သကိဒေဝ ဣမံ လောကံ အာဂန္ဆာ။

(စာပိုဒ်-၆၈) သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ သတ်မှတ်နိုင်ရန် ပြည့်စုံရမည့်အရည်အချင်း

(၁) သောတာပတ္တိမဂ်ကို ပွားများပြီးခြင်း၊ (၂) ဒိဋ္ဌိနှင့် ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ပြီးခြင်း၊ (၃) အပါယ်လားကြောင်း အကုသိုလ်များကို ပယ်ပြီးခြင်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **သောတာပန်မည်မုံ့** ။ ။ သောတာပတ္တိမဂ်ကို ပွားစေ၍ ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ နှစ်ဖြာသော ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းအကျန်မရှိအောင် ပယ်ရှားခြင်းကြောင့် အပါယ်လေးပါး သို့ သွားရောက်ခြင်းကို ပယ်ပြီးဖြစ်၍ ကာမဘုံ၌ အလွန်ဆုံး ၇-ကြိမ် ၇-ဘဝ,သာ ပဋိသန္ဓေနေသောပုဂ္ဂိုလ်သည် "သောတာပန်" မည်ပါသည်။

➤ **သောတာပန်ပယ်ပြီးသော အကုသိုလ်များ** ။ ။ သောတာပတ္တိမဂ်ကိုရလျှင် ကိလေသာ ၁၀-ပါးတို့တွင် ဒိဋ္ဌိနှင့်ဝိစိကိစ္ဆာကို အကုန်အစင် ပယ်ပါသည်၊ ကျန်ဥဒ္ဓစ္စ-မှတစ်ပါး ကိလေသာများကိုကား အပါယ်ကိုရောက်စေနိုင်သည့် ကြမ်းတမ်းသော သတ္တိလောက်ကိုသာ ပယ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် သောတာပန်ဖြစ်လျှင် အပါယ်ရောက်ကြောင်း တရားများကို မပြုလုပ်တော့ပါ။

သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါးတွင် ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ် ၄ ပါး၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါး၊ ပေါင်း ၅-ပါးကို အကြွင်းမဲ့ပယ်ပါသည်။ ကြွင်းသော ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်မှတစ်ပါး အကုသိုလ်စိတ် ၆-ပါး၏ အပါယ်ကျစေနိုင်သော အစွမ်းသတ္တိမျှကိုသာ ပယ်ပါသည်။ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်ကိုကား အပါယ်ကျစေနိုင်သော အစွမ်းသတ္တိ မရှိသည့်အတွက် လုံးဝ မပယ်သေးပါ။

(စာပိုဒ်-၆၉) သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ သတ်မှတ်နိုင်ရန် ပြည့်စုံရမည့်အရည်အချင်း

(၁) သကဒါဂါမိမဂ်ကို ပွားများပြီးခြင်း၊ (၂) ရာဂ, ဒေါသ, မောဟ-တို့ကို ခေါင်းပါးအောင် ပြုပြီးခြင်း-တို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ **သကဒါဂါမ်ခေါ်ဆိုရမုံ့** ။ ။ သကဒါဂါမိမဂ်ကို ပွားစေ၍ ရာဂ, ဒေါသ, မောဟ တို့ကို ခေါင်းပါးအောင်ပြုသည့်အတွက် ဤလူ့ဘုံ(ကာမဘုံ) သို့ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် တစ်ကြိမ်သာ ပြန်လာသောကြောင့် 'သကဒါဂါမ်"ဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၇၀။ အနာဂါမိမဂ်ံ ဘာဝေတွာ ကာမရာဂဗျာပါဒါနမနဝသေသပ္ပဟာနေန **အနာဂါမိ** နာမ ဟောတိ အနာဂန္ဟာ ဣတ္ထတ္တံ။

၇၁။ အရဟတ္တမဂ်ံ ဘာဝေတွာ အနဝသေသကိလေသပ္ပဟာနေန အရဟာ နာမ ဟောတိ ခီဏာသဝေါ လောကေ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျော အယမေတ္ထ ပုဂ္ဂလဘေဒေါ။ (နိ-၄၄၂)

(စာပိဒ်-၇၀) အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ သတ်မှတ်နိုင်ရန် ပြည့်စုံရမည့်အချေအနှင်း

(၁) အနာဂါမိမဂ်ကို ပွားများပြီးခြင်း၊ (၂) ကာမ, ရာဂ, ဗျာပါဒ-တို့ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်ပြီးခြင်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အနာဂါမ်ဟူ ခေါ်ဆိုရပုံ** ။ ။ အနာဂါမိမဂ်ကို ပွားစေ၍ ကာမရာဂ, ဗျာပါဒ တို့ကို အကြွင်းမဲ့ပယ်သည့်အတွက် ဤကာမဘုံသို့ ပဋိသန္ဓေနေသောအားဖြင့် ပြန်မလာတော့ပြီဖြစ်သောကြောင့် "အနာဂါမ်"ဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။

➤ **အနာဂါမ်ပယ်သော အကုသိုလ်စိတ်များ** ။ ။ ကာမရာဂနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၄-ခု၊ ဒေါသမူဒွေးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အနာဂါမ်ပယ်ပြီးသော ကိလေသာများ** ။ ။ လောဘ, ဒေါသ, ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ တို့ ဖြစ်ပါသည်။ [အနာဂါမ်များသည် ကာမရာဂကို ပယ်ပြီးသောကြောင့် ကာမဂုဏ် ခံစားမှု လုံးဝ မရှိတော့ပါ။ ဗျာပါဒကို ပယ်ပြီးသောကြောင့် အမျက်ဒေါသထွက်မှု, စိတ်ဆိုးမှုတို့လည်း လုံးဝ မရှိတော့ပါ။]

➤ **အနာဂါမ် မပယ်ရသေးသည့် ကိလေသာများ** ။ ။ မောဟ, မာန, ထိန, ဥဒ္ဓစ္စ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(စာပိဒ်-၇၁) ရဟန္တာ–ဟူ သတ်မှတ်နိုင်ရန် ပြည့်စုံရမည့်အရည်အချင်း

(၁) အရဟတ္တမဂ်ကို ပွားများပြီးခြင်း၊ (၂) အကြွင်းအကျန် မရှိအောင် ကိလေသာတို့ကို ပယ်ပြီးခြင်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ရဟန္တာ–ဟူ ခေါ်ဆိုရပုံ** ။ ။ အရဟတ္တမဂ်ကို ပွားစေ၍ အကြွင်းအကျန်မရှိအောင် ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်းကြောင့် ကုန်ပြီးသော အာသဝေါရှိသော လောကဌ်မြတ်သောအလှူကို ခံယူထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို "ရဟန္တာ"ဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။

➤ **ရဟန္တာ ပယ်အပ်သော ကိလေသာ** ။ ။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် အောက်မဂ်များ မပယ်နိုင်၍ ကြွင်းကျန်နေသေးသော ရူပရာဂ, အရူပရာဂ-ဟူသော မောဟတစ်စိတ်နှင့် မာန, ထိန, ဥဒ္ဓစ္စ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ-ဟူသော ကိလေသာ ၇-ပါးတို့ကို အကြွင်းမရှိ ပယ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

သမာပတ္တိဘေဒ (နိ-၄၄၂)

၇၂။ ဖလသမာပတ္တိဝိထိယံ ပနေတ္ထ သဗ္ဗေသမ္ပိ ယထာသကဖလ-ဝသေန သာမာရဏာဝ။

နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဝင်စားပုံ

၇၃။ နိရောဓသမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနံ ပန အနာဂါမိနဉ္စေ အရဟန္တာနဉ္စ လဗ္ဘတိ။

တတ္ထ ယထာက္ကမံ ပဌမဇ္ဈာနာဒိ မဟဂ္ဂတသမာပတ္တိ သမာပဇ္ဇိတ္ဝာ ဝုဋ္ဌာယ တတ္ထဂတေ သင်္ခါရေမ္ဟေ တတ္ထ တတ္ထေဝ ဝိပဿနွော ယာဝ အာကိဉ္စညာယတနံ ဂန္ဒွာ တတော ပရံ အဓိဋ္ဌေယျာဒိကံ ပုဗ္ဗကိစ္စံ ကတ္ဝာ နေဝသညာနာသညာယတနံ သမာပဇ္ဇတိ၊ တဿ ဒ္ဝိန္နံ အပ္ပနာဇဝနံ ပရတော ဝေါစ္ဆိဇ္ဇတိ စိတ္တသန္တတိ၊ တတော နိရောဓသမာပန္နော နာမ ဟောတိ။

➤ **ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ပယ်အပ်သော အကုသိုလ်စိတ်များ** ။ ။ ရူပရာဂ, အရူပရာဂ နှင့် သမ္မယုတ်ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၄-ခု၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ် ၁-ခုတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်ပါသည်။

(စာပိုဒ်-၇၂) သမာပတ်အပြား ၉-ပါး ။ ။ စျာနသမာပတ်၊ ဖလသမာပတ်၊ နိရောဓသမာပတ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဖလသမာပတ် ဝင်စားနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်** ။ ။ ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်ဖြစ်ပါသည်။[ဖလဌာန် ၄-ယောက်တို့သည် မိမိရရှိထားသော ဖိုလ်ကို ဝင်စားနိုင်ပါသည်။]

(စာပိုဒ်-၇၃) နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ် ။ ။ ကာမဘုံ, ရူပဘုံ၌ တည်သော သမာပတ် ၈-ပါးလုံးကို ရပြီးသော အနာဂါမ်, ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များသာ နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားနိုင်ပါသည်။(သာဓက) နိရောဓသမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနံ ပန အနာဂါမိနဉ္စေ အရဟန္တာနဉ္စ လဗ္ဘတိ။

➤ **နိရောဓသမာပတ် မဝင်စားနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်** ။ ။ နိရောဓသမာပတ်ကို ပုထုဇဉ်သောတာပန်, သကဒါဂါမ်အားလုံးနှင့် သုက္ခဝိပဿကဖြစ်သော အနာဂါမ် ရဟန္တာ များ၊ အရူပဗြဟ္မာများ ဖြစ်ပါသည် (အရူပဗြဟ္မာများကား အစဉ်အတိုင်း ဝင်စားဖို့ရာ ပထမဈာန်-စသော ရူပဈာန် မရှိသောကြောင့် နိရောဓသမာပတ်ကို မဝင်စားနိုင်ပါ။)

http://www.dhammadownload.com

၇၄။ ဝုဋ္ဌာနကာလေ ပန အနာဂါမိနော အနာဂါမိဖလစိတ္တံ အရဟတော အရဟာတ္တဖလစိတ္တံ ဇောဝါရမေဝ ပဝတ္တိတ္တာ ဘဝင်္ဂပါတော ဟောတိ၊ တတော ပရံ ပစ္စဝေက္ခဏာဇဝံ ပဝတ္တတိ အယမေတ္ထ သမာပတ္တိဘေဒေါ။ (နိ-၄၄၃)

နိဋ္ဌိတော စ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာနနယော။

ဥယျောဇနာ (နိ-၄၄၃)

၇၅။ ဘာဝေတပ္ပံ ပနိစ္စေဝံ၊ ဘာဝနာဒ္ဒယ မုတ္တမံ။
ပဋိပတ္တိ ရသဿာဒံ၊ ပတ္ထယန္တေန သာသနေ။
ကတိ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟေ ကမ္မဋ္ဌာနသင်္ဂဟ ဝိဘာဂေါနာမ
နဝမော ပရိစ္ဆေဒေါ။

➤ **နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားပုံ** ။ ။ နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားလိုသော် မိမိရပြီးသော လောကီစျာန်များတွင် ပထမစျာန်ကိုဝင်စားရပါသည်။ပထမစျာန်မှထသော-အခါ ထိုပထမစျာန်တွင် ပါဝင်သော စိတ်, စေတသိက်, သခ်ါရတရားတို့ကို အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ-ဟု ဝိပဿနာ ရှုရပါသည်။ ဤနည်းအတိုင်းပင် ဒုတိယစျာန်, တတိယစျာန်, စတုတ္ထစျာန်, အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်, ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်တို့ ကို ဝင်စားခြင်း, ထိုစျာန်တို့၌ပါသော သခ်ါရတရားတို့ကို ဝိပဿနာရှုခြင်းအမှုတို့ကို ပြုရပါသည်။ ထို့နောက် အာကိဉ္စညာယတနစျာန်ကို ဝင်စား၍ ထိုစျာန်မှထသောအခါ ဝိပဿနာ မရှုဘဲ "အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း" စသော ပုဗ္ဗကိစ္စ ၄-ပါးကို ပြုရပါသည်။ ထို့နောက် မှ နေဝသညာနာသညာယတနစျာန်ကို ဝင်စားရပါသည်။ ထိုစျာန်ဇော ၂-ကြိမ်သာ စောပြီးနောက် စိတ်အစဉ်ပြတ်စဲပါတော့သည်၊ ထိုသို့ စိတ်, စေတသိက်, စိတ္တဇရုပ် များ ချုပ်နေခြင်းကို "နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားသည်"ဟု ဆိုပါသည်။

(စာပိုဒ်-၇၄) နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောအခါစိတ်ဖြစ်ပုံ ။ ။ နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောအခါ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်အား အနာဂါမိဖိုလ်စိတ်, ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား အရဟတ္တဖိုလ်စိတ် ၁-ကြိမ်မျှဖြစ်ပြီးနောက် ဘဝင်ကျပါသည်။ ထို့နောက် မိမိ ဖိုလ်ကို ပြန်၍ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာစိတ် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ် သေပြီးနောက် ဗြဟ္မာဘုံသို့ ပဋိသန္ဓေ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်နိုင်/မဖြစ်နိုင်** ။ ။ (စာပိုဒ်-၆၈) ပဟီနာပါယဂမနော သတ္တက္ခတ္တုပရမော သောတာပန္နော နာမ ဟောတိ-ကိုထောက်၍ မဖြစ်နိုင်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

နိဂုံး (နိ-၄၄၄)

(က) စာရိတ္တသောဘိတဝိသာလ ကုလောဒယေန၊
သဒ္ဓါဘိဝုမုပရိသုဒ္ဓဂုဏောဒယေန။
နမ္ပဝှယေန ပဏိဓာယပရာနုကမ္ပံ၊
ယံ ပတ္ထိတံ ပကရဏံ ပရိနိဋ္ဌိတံ တံ။

အာသီသ

(ခ) ပုညေန တေန ဝိပုလေန တု မူလသောမံ၊
ဓညာဓိဝါသ မုဒိတောဒိတ မာယုကန္တံ။
ပညာဝဒါတဂုဏသောဘိတ လဇ္ဇိဘိက္ခူ။
မညန္တု ပုညဝိဘဝေါဒယမင်္ဂလာယ။
ဣတိ အနုရုဒ္ဓါစရိယေန ရစိတံ
အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟံ နာမ ပကရဏံ။

(စာပိုဒ်-၇၅) ပဋိပတ္တိ ဓမ္မရသကို ခံစားလို့သူတို့အား လမ်းစဉ်ချတို့က်တွန်းပုံ/ သမထ, ဝိပဿနာ ဘာဝနာ ၂-ပါးကို ပွားများကြရန် တို့က်တွန်းပုံ

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသာသနာတော်၌ သမထ, ဝိပဿနာ-ဟုဆိုအပ်သော အကျင့်ပဋိပတ်ဖြင့် ရအပ်သော သာယာအပ်, ခံစားအပ်သည့် အရသာဟူသော ဈာန်ချမ်းသာ, မင်ချမ်းသာ, ဖိုလ်ချမ်းသာစသော ချမ်းသာအပေါင်းကို လိုလားတောင့်တသော အမျိုးကောင်းသား, အမျိုးကောင်းသမီးသည် ဆိုခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့် နီဝရဏ, ကိလေသာနှစ်ဖြာကို ပယ်နုတ်၍ ထူးမြတ်လှသော သမထ, ဝိပဿနာ ဘာဝနာနှစ်ပါးကို ကြိုးစားပွားများကြပါလေဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **မရှ မပွား အငြိမ်းထား/ စိတ်ကို စိတ်တိုင်းထားရမည်-ဟူသော စကားမှန်/ မမှန်** ။ ။ (စာပိုဒ်-၇၅) ကိုထောက်၍ ပဋိပတ္တိအရသာ တရားထူးရရေးအတွက် ဘာဝနာနှစ်ပါးကို ရှုမှတ်ပွားများရမည်ဟု တိုက်တွန်းထားသောကြောင့် -- မမှန်ပါ။

ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း သရုပ်ခွဲ ပြီး၏။

26-6-2003

http://www.dhammadownload.com

အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟပါဠိ နိဿယ

❶ ။ **ပဏာမနှင့်ပဋိညာဉ်** ။ ။ အဟံ၊ငါသည်။သဿဒ္ဓမ္မဂဏ္ဌကုတ္တမံ၊သူတော်ကောင်းတို့၏တရား ပရမတ္ထတရား, အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (အရိယာသံဃာ) အပေါင်းတည်းဟူသောဂိုဏ်းမြတ်နှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။အတုလံ၊သီလစသော ဂုဏ်တော်တို့ကြောင့် တူသောသူတစုံတယောက်မျှ ရှိတော်မမူထသော။သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ၊သခ်ာတ, အသခ်ာတဟု ဆိုအပ်သော ခပ်သိမ်းသော တရားတို့ကို မဖောက်မပြန် မိမိအလိုလိုသာ ဖြစ်ပေါ်လာသောဉာဏ်ဖြင့် ကောင်းစွာထင်ထင် သိမြင်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို။ အဘိဝါဒိယ အဘိဝန္ဒာမိ၊အထူးသဖြင့် ရိုသေစွာ ရှိခိုးပါ၏။အဘိဝါဒိယ အဘိဝန္ဒိတွာ၊ အထူးသဖြင့် ရိုသေစွာ ရှိခိုးပြီး၍။အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟံ၊ခုနှစ်ကျမ်းသော အဘိဓမ္မာ၌ ဟောတော်မူအပ်သော အနက်တို့ကို အကျဉ်းအားဖြင့် ယူရာယူကြောင်း သင်္ဂြိဟ်ရာ, သင်္ဂြိဟ်ကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟမည်သော သင်္ဂြိဟ်ကျမ်းကို။ဘာသိသံ ကထေဿာမိ၊ဆိုပေအံ့။

ပရမတ္ထတရား ၄–ပါး ။ ။ ၂။ တတ္ထ တသ္မိံ အဘိဓမ္မေ၊ထိုအဘိဓမ္မာခုနှစ်ကျမ်း၌။သဗ္ဗထာသဗ္ဗေန ပကာရေန၊ကုသိုလ်အစရှိသော, ခန္ဓာအစရှိသော ခပ်သိမ်း သောအပြားအားဖြင့်။တထာဂတာ၊မြတ်စွာဘုရားတို့သည်။ဝုတ္တာ၊ဟောတော်မူအပ်ကုန် သော။ အဘိဓမ္မတ္ထာ၊အဘိဓမ္မာခုနှစ်ကျမ်း၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော အနက်တို့သည်။ ပရမတ္ထတော ပရမတ္ထဝသေနေဝ၊မဖောက်မပြန် မြတ်သောသဘော၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်။စိတ္တံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော၊ဝိညာဏက္ခန္ဓာဝင်း, (စိတ်လည်းကောင်း)။စေတသိကံ ဝေဒနာဒိက္ခန္ဓတ္တယံ၊ဝေဒနာအစရှိသော ခန္ဓာသုံးပါးတို့၏ အပေါင်းဝင်း, (စေတသိက်ဝင်း)။ ရူပံ ဘူတုပါဒါယ ဘေဒဘိန္နော ရူပက္ခန္ဓော၊ဘူတရုပ်, ဥပါဒါရုပ်အားဖြင့်ပြားသော ရူပက္ခန္ဓာဝင်း, (ရုပ်ဝင်း)။နိဗ္ဗာနံ မဂ္ဂဖလာနမာရမ္မဏာဘူတော အသခ်တဓမ္မော၊မဂ်ဖိုလ်တို့၏အာရုံဖြစ်သော အသခ်တတရားဝင်း, (နိဗ္ဗာန်ဝင်း)။ကုတိ ကုမိနာပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။စတုဓာ စတူဟိ အာကာရေဟိ၊လေးပါးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်။ဠီတာ၊ တည်ကုန်၏။

❷ ။ **ဘုံစိတ်အပြား ၄–ပါး** ။ ။ တတ္ထ တေသု ယထာဥဒ္ဒိဋ္ဌေသု စတူသု အဘိဓမ္မတ္ထေသု၊အကြင် အခြင်းဖြင့် အကျဉ်းပြအပ်ကုန်ပြီးသော ထိုလေးပါးသော အဘိဓမ္မာ၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီးသော အနက်တို့တွင်။တာဝ၊ရှေးဦးစွာ။မယာ၊ငါသည်။ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ၊အကျဉ်းပြအပ်သော။စိတ္တံ၊စိတ်သည်။ကာမာဝစရဏ္ဍ၊ကာမာဝစရစိတ်ဝင်း။ရူပါဝစရဏ္ဍ၊ ရူပါဝစရစိတ်ဝင်း။အရူပါဝစရဏ္ဍ၊အရူပါဝစရစိတ်ဝင်း။လောကုတ္တရဏ္ဍ၊လောကုတ္တရာစိတ်

http://www.dhammadownload.com

ဂင်း။ကျကတိ ကျမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။စတုဗ္ဗိဓံ၊လေးပါးအပြား ရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

❾ ။ **လောဘမူစိတ် ၈–ပါး** ။ ။ တတ္ထ-တေသု စတူသု စိတ္တေသု၊ထိုလေးပါး သော စိတ်တို့တွင်။ကတမံ၊အဘယ်စိတ်သည်။ကာမာဝစရံ၊ကာမာဝစရ မည်သနည်း။ သောမနဿ သဟဂတံ၊သောမနဿဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီး နှောသော။ (ဝါ) သောမနဿဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒအဖြစ်သို့ရောက်သော။ဒိဋ္ဌဂတ သမ္မယုတ္တံ၊မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့်အညီအညွတ် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အပြားတို့ဖြင့်ယှဉ်သော။အသခ်ါ ရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။စိတ္တံ၊စိတ်သည်။ဧကံ၊တခု။သသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်း ရှိ သော။ (ဝါ) တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။စိတ္တံ၊စိတ်သည်။ဧကံ၊တခု။သောမနဿ သဟဂတံ၊သောမနဿဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (ဝါ) သောမနဿဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ဒိဋ္ဌဂတ ဝိပ္ပ ယုတ္တံ၊မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့်မယှဉ်သော။အသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ ဧကံ၊တခု။ဉပေက္ခာ သဟဂတံ၊ဉပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (ဝါ) ဉပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက် သော။ဒိဋ္ဌဂတ သမ္မယုတ္တံ၊မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့်အညီအညွတ် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်ကုန်သော။အသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တခု။သသခ်ါ ရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ (ဝါ) တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ ဧကံ၊တခု။ဉပေက္ခာ သဟဂတံ၊ဉပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (ဝါ) ဉပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက် သော။ဒိဋ္ဌဂတ ဝိပ္ပယုတ္တံ၊မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့်မယှဉ်သော။အသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။ စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တခု။သသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ (ဝါ) တိုက်တွန်းခြင်း နှင့်တကွ ဖြစ်သော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တခု။ကျကတိ ကျမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။အဌပိ၊ရှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ကျမာနိ စိတ္တာနိ၊ဤ စိတ်တို့သည်။လောဘသဟဂတ စိတ္တာနိနာမ၊လောဘသဟဂုတ်စိတ်ဟူသော အမည် ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

❿ ။ **ဒေါသမူစိတ် ၂–ပါး** ။ ။ ဒေါမနဿ သဟဂတံ၊ဒေါမနဿဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (ဝါ) ဒေါမနဿဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ပဋိဃသမ္မယုတ္တံ၊ဒေါသနှင့် အညီအညွတ် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော။အသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။ စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တခု။သသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်း ရှိသော။ (ဝါ) တိုက်တွန်းခြင်း နှင့်တကွ ဖြစ်သော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တခု။ကျကတိ ကျမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော

http://www.dhammadownload.com

အပြားအားဖြင့်။ဒွေပိ၊နှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ကျမာနိ စိတ္တာနိ၊ဤစိတ်တို့သည်။ပဋိဃသမ္မယုတ္တစိတ္တာနိနာမ၊ပဋိဃသမ္မယုတ်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိဖြစ်ကုန်၏။

❻ ။ **ဓမာဟမူစိတ်** ၂–ပါး ။ ။ ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (ဝါ) ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ဝိစိကိစ္ဆာသမ္မယုတ္တံ၊ဝိစိကိစ္ဆာနှင့် အညီအညွတ် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တခု။ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (ဝါ) ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ဥဒ္ဓစ္စ သမ္မယုတ္တံ၊ ဥဒ္ဓစ္စနှင့် အညီအညွတ် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ ဧကံ၊တခု။ကျတိ ကျမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ဒွေပိ၊နှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ကျမာနိ စိတ္တာနိ၊ဤစိတ်တို့သည်။မောမူဟစိတ္တာနိနာမ၊ မောမူဟစိတ်(မောဟမူစိတ်)ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိဖြစ်ကုန်၏။

❼ ။ **အကုသိုလ်စိတ် နိဂုံး**။ ။ ကျတိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။သဗ္ဗထာပိ၊သောမနဿ, ဥပေက္ခာ, ဒိဋ္ဌိသမ္ပယောဂအစရှိသော ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။ဒွါဒသ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ အကုသလ စိတ္တာနိ၊အကုသိုလ်စိတ်တို့သည်။သမတ္တာနိ၊ပြီးကုန်ပြီ။

တစ်နည်းကား---ဒွါဒသ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။အကုသလ စိတ္တာနိ၊ အကုသိုလ်စိတ်တို့ကို။သမတ္တာနိ၊အ ကျဉ်းရေတွက်၍ ယူအပ်ကုန်ပြီ။

❽ ။ **အကုသိုလ်စိတ် သင်္ဂဟဝါရော**။ ။ လောဘမူလာနိ၊လောဘဟု ဆိုအပ်သော အလေ့ရှိကုန်သော။စိတ္တာနိ၊စိတ်တို့သည်။ဝေဒနာဒိဘေဒတော၊ဝေဒနာအစရှိသော အပြားအားဖြင့်။အဋ္ဌဓာ၊ရှစ်ပါးအပြားရှိကုန်သည်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဒေါသမူလာနိ၊ ဒေါသဟု ဆိုအပ်သော မူလရှိကုန်သော။စိတ္တာနိစ၊စိတ်တို့သည်လည်း။သခ်ါရဘေဒတော၊သခ်ါရအပြားဖြင့်။ဒွိဓာ၊နှစ်ပါးအပြားရှိကုန်သည်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။မောဟမူလာနိ၊ မောဟသာလျင် မူလရှိကုန်သော။စိတ္တာနိစ၊စိတ်တို့သည်လည်း။သမ္မယောဂ ဘေဒတော၊သမ္မယောဂ အပြားဖြင့်။ဒွေ၊နှစ်ပါးအပြားရှိကုန်သည်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။ကျတိ၊ဤသို့။အကုသလာ အကုသလဘူတာနိ၊အကုသိုလ်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။စိတ္တာနိ၊စိတ်တို့သည်။ဒွါဒသ-ဒွါဒသ ဧဝ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတို့သည်သာလျှင်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။တတော၊ ထိုတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးအောက်။ (ဝါ) ထိုတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးထက်။ဥိနာဓိကာနိ၊အယုတ်အလွန်တို့သည်။န သိယုံ၊မဖြစ်ကုန်။

http://www.dhammadownload.com

အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး

၉ ။ **အဟိတ် အကုသလဝိပါက်စိတ် ၇-ပါး** ။ ။ ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (ဝါ) ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။စက္ခုဝိညာဏဉ္စ၊စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်၎င်း။တထာ၊ထို့အတူ။ (ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဖြစ်သော) သောတဝိညာဏဉ္စ၊ သောတဝိညာဏ်စိတ်၎င်း။ဃာနဝိညာဏဉ္စ၊ဃာနဝိညာဏ်စိတ်၎င်း။ဇိဝှာဝိညာဏဉ္စ၊ဇိဝှာ ဝိညာဏ်စိတ်၎င်း။ဒုက္ခ သဟဂတံ၊ဒုက္ခဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီး နှောသော။ (ဝါ) ဒုက္ခ ဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ ကာယဝိညာဏဉ္စ၊ကာယဝိညာဏ်စိတ်၎င်း။ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (ဝါ) ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။သမ္ပဋိစ္ဆနစိတ္တဉ္စ၊သမ္ပဋိစ္ဆိန်းစိတ်၎င်း။ဥပေက္ခာ သဟဂ တံ၊ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (ဝါ) ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။သန္တီရဏစိတ္တဉ္စ၊သန္တီရဏ စိတ်၎င်း။ဣတိ ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။သတ္တပိ၊ခုနှစ်ပါးအပြား ရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ဤစိတ်တို့သည်။အကုသလဝိပါက စိတ္တာနိ နာမ၊အကုသလဝိပါက်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။

၁၀ ။ **အဟိတ် ကုသလဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး** ။ ။ ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။(ဝါ)ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ကုသလဝိပါကံ၊ကုသိုလ်၏အကျိုးဖြစ်သော။ စက္ခုဝိညာဏဉ္စ၊စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်၎င်း။တထာ၊ထို့အတူ။ (ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဖြစ်သော) သောတဝိညာဏဉ္စ၊သောတဝိညာဏ်စိတ်၎င်း။ဃာနဝိညာဏဉ္စ၊ဃာနဝိညာဏ်စိတ်၎င်း။ ဇိဝှာဝိညာဏဉ္စ၊ဇိဝှာ ဝိညာဏ်စိတ်၎င်း။သုခသဟဂတံ၊သုခဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိ သော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (ဝါ) သုခဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ကာယဝိညာဏဉ္စ၊ကာယဝိညာဏ်စိတ်၎င်း။ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (ဝါ) ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။သမ္ပဋိစ္ဆနစိတ္တဉ္စ၊သမ္ပ ဋိစ္ဆိန်းစိတ်၎င်း။သောမနဿ သဟဂတံ၊သောမနဿဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (ဝါ) သောမနဿဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။သန္တီရဏစိတ္တဉ္စ၊သန္တီရဏစိတ်၎င်း။ဥပေက္ခာသဟဂတံ၊ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါ ဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (ဝါ) ဥပေက္ခာဝေဒနာ နှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒအစ ရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။သန္တီရဏစိတ္တဉ္စ၊သန္တီရဏစိတ်

http://www.dhammadownload.com

ငင်း။ကွတိ ကွမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။အဋ္ဌပိ၊ရှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ကွမာ နိ စိတ္တာနိ၊ဤစိတ်တို့သည်။ကုသလဝိပါကာဟေတုက စိတ္တာနိနာမ၊အဟိတ်ကုသလ ဝိပါက်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။

၁ ၁ ။ **အဟိတ် ကိရိယာစိတ် ၃–ပါး** ။ ။ ဥပေက္ခာသဟဂတံ၊ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (ဝါ) ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇနစိတ္တဋ္ဌ၊ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ငင်း။တထာ၊ထို့အတူ။ (ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဖြစ်သော) မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇနစိတ္တဋ္ဌ၊မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ငင်း။သောမနဿ သဟဂတံ၊သောမနဿဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (ဝါ) သောမနဿဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ဟသိတုပ္ပါဒစိတ္တဋ္ဌ၊ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်ငင်း။ကွတိ ကွမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။တီဏိပိ၊သုံးပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ကွမာနိ စိတ္တာနိ၊ဤစိတ်တို့သည်။အဟေတုက ကိရိယစိတ္တာနိနာမ၊အဟိတ်ကိရိယာစိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၁ ၂ ။ **အဟိတ်စိတ် နိဂုံး**။ ။ ကွစ္စေဝံ ကွတိဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။သဗ္ဗထာပိ၊အကုသလဝိပါက်, ကုသလဝိပါက်, ကိရိယာဟူသော ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။အဋ္ဌာရသ၊တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော။အဟေတုက စိတ္တာနိ၊အဟိတ်စိတ်တို့သည်။သမတ္တာနိ၊ပြီးကုန်ပြီ။

တနည်းကား -အဋ္ဌာရသ၊တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော။အဟေတုကစိတ္တာနိ၊အဟိတ်စိတ်တို့ကို။သမတ္တာနိ၊အကျဉ်းရေတွက်၍ ယူအပ်ကုန်ပြီ။

၁ ၃ ။ **အဟိတ်စိတ်ပြီးပုံ သင်္ဂဟ၁ထာ**။ ။ အကုသလပါကာနိ၊အကုသလဝိပါက်စိတ်တို့သည်။စက္ခာဒိနိဿယ သမ္ပဋိစ္ဆနာဒိ ကိစ္စဘေဒတော၊စက္ခုအစရှိသော မှီရာ, သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းအစရှိသော ကိစ္စတို့၏ အပြားအားဖြင့်။အဋ္ဌမာ၊ရှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။ကြိယာစိတ္တာနိ၊အဟိတ်ကြိယာစိတ်တို့သည်။အာဝဇ္ဇနာဒိ ကိစ္စဘေဒတော၊အာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ကိစ္စတို့၏ အပြားအားဖြင့်။တီဏိ၊သုံးပါး အပြားရှိကုန်သည်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။ကွတိ၊ဤသို့။အဟေတုကာ အဟေတုဘူတာနိ၊အဟိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊စိတ္တာနိ၊စိတ်တို့သည်။အဋ္ဌာရသ အဋ္ဌာရသဓေ၊တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးတို့သည်သာလျှင်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။တတော၊ထိုတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးအောက်။(ဝါ) ထိုတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးထက်။ဥိနာဓိကာနိ၊အယုတ် အလွန်တို့သည်။နာ သိယုံ၊မဖြစ်ကုန်။

http://www.dhammadownload.com

၁၆၄ ။ **သောဘနစိတ် ၅၉-မါး**။ ။ ပါပါဟေတုက မုတ္တာနိ၊အကုသိလ်စိတ်, အဟိတ်စိတ်တို့မှ လွတ်ကုန်သော။ဧကူနသဋ္ဌိ၊တစ်ခုယုတ်ခြောက်ဆယ်ကုန်သော။စိတ္တာနိ၊စိတ်တို့ကို။သောဘနာနီတိ၊သောဘနစိတ် အမည်ရှိကုန်၏ဟူ၍။ဝုစ္စရေ-ဝုစ္စန္တိ၊မိန့်အပ်ကုန်၏။ **သောဘနစိတ် ၉၁-မါး**။ ။ အထဝါ၊တနည်းကား။ပါပါဟေတုက မုတ္တာနိ၊အကုသိလ်စိတ်, အဟိတ်စိတ်တို့မှ လွတ်ကုန်သော။ဧကနဝုတိ၊ကိုးဆယ့်တစ်ပါးကုန်သော။စိတ္တာနိ၊စိတ်တို့ကိုလည်း။သောဘနာနီတိ၊သောဘနစိတ် အမည်ရှိကုန်၏ဟူ၍။ဝုစ္စရေ-ဝုစ္စန္တိ၊မိန့်အပ်ကုန်၏။

ကာမာဝစရ သောဘနစိတ် ၂၄-မါး

၁၆၅ ။ **မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-မါး**။ ။ သောမနဿ သဟဂတံ၊သောမနဿ ဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။(၀ါ) သောမနဿဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ဉာဏသမ္မယုတ္တံ၊ဉာဏ်နှင့်အညီအညွတ် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော။အသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်းမရှိသော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။သသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ (၀ါ) တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။သောမနဿ သဟဂတံ၊သောမနဿ ဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (၀ါ) သောမနဿ ဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ၊ဉာဏ်နှင့်မယှဉ်သော။အသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။သသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ (၀ါ) တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။ဥပေက္ခာသဟဂတံ၊ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (၀ါ) ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ဉာဏသမ္မယုတ္တံ၊ဉာဏ်နှင့်အညီအညွတ် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော။အသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။သသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ (၀ါ) တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။ဥပေက္ခာသဟဂတံ၊ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။(၀ါ) ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ၊ဉာဏ်နှင့်မယှဉ်သော။အသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။သသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ (၀ါ) တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။ကျွတိ ကျွမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။အဋ္ဌပိ၊ရှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ကျွမာနိ စိတ္တာနိ၊ဤစိတ်တို့သည်။ကာမာဝစရ ကုသလစိတ္တာနိနာမ၊ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

၁ ၆ ။ **မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး**။ ။ သောမနဿ သဟဂတံ၊သောမနဿ ဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။(ဝါ) သောမနဿဝေဒနာနှင့် တကွ ဧကုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ၊ဉာဏ်နှင့်အညီ အညွှတ် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော။အသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။ စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။သသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ (ဝါ) တိုက်တွန်းခြင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။သောမနဿ သဟဂတံ၊သောမနဿ ဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (ဝါ) သောမနဿ ဝေဒနာနှင့် တကွ ဧကုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ၊ဉာဏ်နှင့် မယှဉ်သော။အသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။ သသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ (ဝါ) တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။ဥပေက္ခာသဟဂတံ၊ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (ဝါ) ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ၊ဉာဏ်နှင့်အညီအညွှတ် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော။အသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။သသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ (ဝါ) တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။ဥပေက္ခာသဟဂတံ၊ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (ဝါ) ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ၊ဉာဏ်နှင့်မယှဉ်သော။အသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။သသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ (ဝါ) တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။ဣတိ ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။အဌပိ၊ရှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ဤစိတ်တို့သည်။ သဟေတုက ကာမာဝစရဝိပါကစိတ္တာနိနာမ၊သဟိတ်ကာမာဝစရ ဝိပါကစိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၁ ၇ ။ **မဟာကိရိယာစိတ် ၈-ပါး**။ ။ သောမနဿ သဟဂတံ၊သောမနဿ ဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။(ဝါ) သောမနဿဝေဒနာနှင့် တကွ ဧကုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ၊ဉာဏ်နှင့်အညီ အညွှတ် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော။အသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။သသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ (ဝါ) တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။သောမနဿ သဟဂတံ၊သောမနဿ ဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (ဝါ) သောမနဿ ဝေဒနာနှင့် တကွ ဧကုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ၊ဉာဏ်

http://www.dhammadownload.com

နှင့်မယှဉ်သော။အသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။ သသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ (ဝါ) တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။ဥပေက္ခာသဟဂတံ၊ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (ဝါ) ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ဉာဏသမ္မယုတ္တံ၊ဉာဏ်နှင့်အညီအညွတ် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော။အသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။သသခ်ါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ (ဝါ) တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊ တစ်ခု။ဥပေက္ခာသဟဂတံ၊ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ (ဝါ) ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ဧကုပ္ပါဒအစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ၊ဉာဏ်နှင့်မယှဉ်သော။အသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။သသခ်ါရိကံ၊တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ (ဝါ) တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။စိတ္တံ၊စိတ်လည်း။ဧကံ၊တစ်ခု။ကျွတိ ကျွမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။အဋ္ဌပိ၊ရှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ကျွမာနိ စိတ္တာနိ၊ဤစိတ်တို့သည်။ သဟေတုက ကာမာဝစရကိရိယစိတ္တာနိနာမ၊သဟိတ်ကာမာဝစရ ကိရိယာစိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(၁၉) ။ ကာမာဝစရစိတ် နိဒ်ုံး။ ။ ကျွစ္စေဝံ ကျွတိဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊အကြောင်းအကြောင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။သဗ္ဗထာပိ၊ကုသိုလ်, ဝိပါက်, ကိရိယာဟု ဆိုအပ်ခဲ့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။စတုဝီသတိ၊နှစ်ဆယ့်လေးပါးကုန်သော။သဟေတုကာမာဝစရ ကုသလ ဝိပါက ကိရိယ စိတ္တာနိနာမ၊ကာမာဝစရ ကုသိုလ်, သဟိတ် ကာမာဝစရဝိပါက်, သဟိတ် ကာမာဝစရ ကိရိယာစိတ်တို့သည်။သမတ္တာနိ၊ပြီးကုန်ပြီ။

တနည်းကား---စတုဝီသတိ၊နှစ်ဆယ့်လေးပါးကုန်သော။သဟေတုက ကာမာဝစရ ကုသလ ဝိပါက ကိရိယ စိတ္တာနိနာမ၊ကာမာဝစရ ကုသိုလ်, သဟိတ် ကာမာဝစရဝိပါက်, သဟိတ် ကာမာဝစရ ကိရိယာစိတ်တို့ကို။သမတ္တာနိ၊အကျဉ်းရေတွက်၍ ယူအပ်ကုန်ပြီ။

(၂၀) ။ ကာမာဝစရစိတ် ၂၄-မါးပြားပုံ သင်္ဂဟဂါထာ။ ။ သဟေတုကာမာဝစရ ပုညပါကကြိယာ၊ကာမာဝစရကုသိုလ်, သဟိတ်ကာမာဝစရဝိပါက်,သဟိတ်ကာမာဝစရ ကြိယာစိတ်တို့ကို။ဝေဒနာဉာဏသခ်ါရဘေဒေန၊ဝေဒနာဉာဏ်, သခ်ါရတို့၏အပြားဖြင့်။ (ဝါ) ဝေဒနာအပြား, ဉာဏ်အပြား, သခ်ါရတို့၏အပြားဖြင့်။ပစ္စေက်၊အသီးသီး။ဒုဝိဓတ္တာစ၊နှစ်ပါးအပြားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဝင်း။စတုဗ္ဗိဓတ္တာစ၊လေးပါးအပြားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဝင်း။အဋ္ဌဝိဓတ္တာစ၊ရှစ်ပါးအပြားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဝင်း။သမ်ဖိဏ္ဍိတွာ၊ပေါင်း၍။ဆစ၊ခြောက်ပါးအပြားရှိကုန်၏ဟူ၍ဝင်း။ဒွါဒသစ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးအပြားရှိကုန်၏ဟူ၍ဝင်း။စတုဝီသတိစ၊နှစ်ဆယ့်လေးပါးအပြားရှိကုန်၏ဟူ၍ဝင်း။ပဏ္ဏာသေဟိ၊

http://www.dhammadownload.com

ပညာရှိတို့သည်။မတာ၊သိအပ်ကုန်၏။

၂ ၀ ။ **ကာမာဝစရစိတ်ပေါင်း ၅၄-ပါး သင်္ဂဟဂါထာ**။ ။ ကာမေ၊ကာမ တစ်ဆယ့်တစ်ဘုံ၌။အဝစရာနိ၊များသောအားဖြင့် ကျင်လည်တတ် ဖြစ်တတ်ကုန်သော။စိတ္တာနိ၊စိတ်တို့သည်။တေဝီသ၊နှစ်ဆယ့်သုံးပါးကုန်သော။ပါကာနိစ၊ဝိပါက်စိတ်တို့ဌင်း။ဝီသတိ၊နှစ်ဆယ်သော။ပုညာပုညာနိစ၊ကုသိုလ်, အကုသိုလ်စိတ်တို့ဌင်း။ဧကာဒသ၊တစ်ဆယ့်တစ်ပါးကုန်သော။ကိရိယာစ၊ကိရိယာစိတ်တို့ဌင်း။ဣတိ၊ဤသို့။သဗ္ဗထာပိ၊ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ဝိပါက်, ကိရိယာစိတ်တို့၏ အတွင်း၌ဝင်သော ခပ်သိမ်းသော အပြားအားဖြင့်လည်း။စတုပညာသ-စတုပညာသ ဧဝ၊ငါးဆယ့်လေးပါး အပြားရှိကုန်သည်သာလျှင်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။တတော၊ထိုငါးဆယ့်လေးပါးအောက်။ (ဝါ) ငါးဆယ့်လေးပါးထက်။ဦနာဓိကာနိ၊အယုတ် အလွန်တို့သည်။နသိယုံ၊မဖြစ်ကုန်။

ရူပါဝစရစိတ် ၁၅-ပါး

၂ ၁ ။ **ရူပကုသိုလ်စိတ်၅-ပါး**။ ။ ဝိတက္ကဝိစာရ ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ဝိတက်,ဝိစာရ,ပီတိ,သုခ,ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါငါးပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ပဌမဇ္ဈာနကုသလ စိတ္တဉ္စ၊ပဌမဈာန်နှင့် ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ဌင်း။ဝိစာရ ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ဝိစာရ,ပီတိ,သုခ,ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါလေးပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ဒုတိယဇ္ဈာနကုသလစိတ္တဉ္စ၊ဒုတိယဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ဌင်း။ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ပီတိ,သုခ,ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါသုံးပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော။တတိယဇ္ဈာနကုသလ စိတ္တဉ္စ၊တတိယဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ဌင်း။သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊သုခ,ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့် တကွ ဖြစ်သော။စတုတ္ထဇ္ဈာနကုသလစိတ္တဉ္စ၊စတုတ္ထဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ဌင်း။ဥပေက္ခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ဥပေက္ခာ,ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ပဉ္စမဇ္ဈာန ကုသလစိတ္တဉ္စ၊ပဉ္စမဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ဌင်း။ဣတိ ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ပဉ္စပိ၊ငါးပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ် ကုန်သော။ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ဤစိတ်တို့သည်။ရူပါဝစရ ကုသလ စိတ္တာနိနာမ၊ရူပါဝစရ ကုသိုလ်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၂ ၂ ။ **ရူပဝိပါက်စိတ် ၅-ပါး**။ ။ ဝိတက္ကဝိစာရ ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ဝိတက်,ဝိစာရ,ပီတိ,သုခ,ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါငါးပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ပဌမဇ္ဈာနဝိပါကစိတ္တဉ္စ၊ပဌမဈာန်နှင့် ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်ဌင်း။ဝိစာရ ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ဝိစာရ,ပီတိ,သုခ,ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါလေးပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ဒုတိယဇ္ဈာနဝိပါက စိတ္တဉ္စ၊ဒုတိယဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်ဌင်း။ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ပီတိ,သုခ,ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါသုံးပါးနှင့်တကွ

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်သော။တတိယဇ္ဈာနဝိပါက စိတ္တဥ္စ၊တတိယဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်ဎင်း။သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊သုခ,ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ စတုတ္ထဇ္ဈာနဝိပါက စိတ္တဥ္စ၊စတုတ္ထဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်ဎင်း။ဥပေက္ခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ဥပေက္ခာ,ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ပဥ္စမ ဇ္ဈာနဝိပါက စိတ္တဥ္စ၊ပဥ္စမဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်ဎင်း။ဣတိ ဣမိနာ ပဘေ ဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ပဥ္စပိ၊ငါးပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဣမာ နိ စိတ္တာနိ၊ဤစိတ်တို့သည်။ရူပါဝစရဝိပါက စိတ္တာနိနာမ၊ရူပါဝစရ ဝိပါက်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၂ ၃ ။ **ရူပဝစရကိရိယာစိတ် ၅-ပါး**။ ။ ဝိတက္က ဝိစာရ ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ဝိတက်,ဝိစာရ,ပီတိ,သုခ,ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါငါးပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ပဌမဇ္ဈာနကိရိယ စိတ္တဥ္စ၊ပဌမဈာန်နှင့် ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်ဎင်း။ဝိစာရ ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ဝိစာရ,ပီတိ,သုခ,ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါ လေးပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ဒုတိယဇ္ဈာနကိရိယ စိတ္တဥ္စ၊ဒုတိယဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်ဎင်း။ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ပီတိ,သုခ,ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါသုံးပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော။တတိယဇ္ဈာနကိရိယ စိတ္တဥ္စ၊တတိယဈာန်နှင့်ယှဉ် သော ကိရိယာစိတ်ဎင်း။သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊သုခ,ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော။စတုတ္ထဇ္ဈာနကိရိယ စိတ္တဥ္စ၊စတုတ္ထဈာန်နှင့်ယှဉ် သော ကိရိယာစိတ်ဎင်း။ဥပေက္ခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ဥပေက္ခာ,ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ပဥ္စမဇ္ဈာနကိရိယ စိတ္တဥ္စ၊ပဥ္စမဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်ဎင်း။ဣတိ ဣမိနာ ပဘေ ဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ပဥ္စပိ၊ငါးပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ဤစိတ်တို့သည်။ရူပါဝစရကိရိယ စိတ္တာနိနာမ၊ရူပါဝစရ ကိရိယာစိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၂ ၄ ။ **ရူပဝစရစိတ် နိဂုံး**။ ။ ဣစ္စေဝံ-ဣတိဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။သဗ္ဗထာပိ၊ကုသိုလ်,ဝိပါက်,ကိရိယာဟု ဆိုအပ်သော ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။ပန္နရသ၊တစ်ဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။ရူပါဝစရ ကုသလ ဝိပါက ကိရိယစိတ္တာနိ၊ရူပါဝစရကုသိုလ်, ရူပါဝစရဝိပါက်, ရူပါဝစရကိရိယာ စိတ်တို့သည်။သမတ္တာနိ၊ပြီးကုန်ပြီ။ **တနည်းကား**---ရူပါဝစရ ကုသလ ဝိပါက ကိရိယ စိတ္တာနိ၊ရူပါဝစရကုသိုလ်, ရူပါဝစရဝိပါက်, ရူပါဝစရကိရိယာ စိတ်တို့ကို။သမတ္တာနိ၊ အကျဉ်းရေတွက်၍ ယူအပ်ကုန်ပြီ။

၂ ၅ ။ **ရူပါဝစရစိတ်ပြားပုံ သင်္ဂဟဂါထာ**။ ။ ရူပါဝစရမာနသံ၊ရူပါဝစရစိတ်သည်။ ဈာနဘေဒေန၊ပဌမဈာန်အစရှိသော ဈာန်အင်္ဂါတို့နှင့်ယှဉ်သော အပြားဖြင့်။ပဥ္စဓာ-

http://www.dhammadownload.com

ပဋ္ဌဝိဓံ၊ငါးပါးအပြားရှိသည်။ဘဝေဖြစ်၏။။ပုညပါက ကြိယာဘေဒါ၊ကုသိုလ်, ဝိပါက် ကြိယာတို့၏ အပြားဖြင့်။ (ဝါ) ကုသိုလ်အပြား, ဝိပါက်အပြား, ကြိယာတို့၏ အပြား ဖြင့်။တံ၊ထိုရှုပါဝစရစိတ်သည်။ပဋ္ဌဒသဓာ-ပဋ္ဌဒသဝိဓံ၊တစ်ဆယ့်ငါးပါး အပြားရှိသည်။ ဘဝေဖြစ်၏။

အရှုပါဝစရစိတ် ၁၂-ပါး

❶ ❻ ။ **အရှုမကုသိုလ်စိတ် ၄-ပါး**။ ။ အာကာသာနဉ္စာယတန ကုသလစိတ္တဥ္စ၊ အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်နှင့် ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ငင်း။ (ဝါ) အဆုံးမရှိသော ကောင်ကင်းပညတ်လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ငင်း။ဝိညာဏဉ္စာ ယတန ကုသလစိတ္တဥ္စ၊ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်နှင့် ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ငင်း။ (ဝါ) အဆုံးမရှိသော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏ်လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ် ငင်း။(ဝါ) ဒုတိယာရုပ္ပဝိညာဏ်သည် ရောက်အပ်သော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏ်လျှင် အာရုံရှိ သော စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ငင်း။အာကိဉ္စညာယတန ကုသလစိတ္တဥ္စ၊အာ ကိဉ္စညာယတနစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ငင်း။(ဝါ) စိုးစဉ်းမျှ အကြွင်းမရှိသော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏ် အဖြစ်တည်းဟူသော နတ္ထိဘောပညတ်လျှင် အာရုံရှိသော စျာန် နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ငင်း။နေဝသညာနာသညာယတန ကုသလစိတ္တဥ္စ၊နေဝ သညာနာသညာယတနစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ငင်း။ (ဝါ) ရုန့်ရင်းသော သညာ ကား မရှိ, သိမ်မွေ့သောသညာ မရှိသည်မဟုတ်သော မနာယတန, ဓမ္မာယတန်၌ အကျုံးဝင်သော စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ငင်း။ကွတိ ကွမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။စတ္တာရိပိ၊လေးပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ကွမာ နိ စိတ္တာနိ၊ဤစိတ်တို့သည်။အရှုပါဝစရကုသလ စိတ္တာနိနာမ၊အရှုပါဝစရကုသိုလ်စိတ် ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။။

❶ ❼ ။ **အရှုမဝိပါက်စိတ် ၄-ပါး**။ ။ အာကာသာနဉ္စာယတန ဝိပါကစိတ္တဥ္စ၊ အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်ငင်း။ (ဝါ) အဆုံးမရှိသော ကောင်ကင်းပညတ်လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်ငင်း။ဝိညာဏဉ္စာ ယတန ဝိပါကစိတ္တဥ္စ၊ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်နှင့် ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်ငင်း။ (ဝါ) အဆုံးမရှိသော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏ်လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ် ငင်း။(ဝါ) ဒုတိယာရုပ္ပဝိညာဏ်သည် ရောက်အပ်သော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏ်လျှင် အာရုံရှိ သော စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်ငင်း။အာကိဉ္စညာယတန ဝိပါကစိတ္တဥ္စ၊အာ ကိဉ္စညာယတနစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်ငင်း။(ဝါ) စိုးစဉ်းမျှ အကြွင်းမရှိသော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏ်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော နတ္ထိဘောပညတ်လျှင် အာရုံရှိသော စျာန် နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်ငင်း။ နေဝသညာနာသညာယတန ဝိပါကစိတ္တဥ္စ၊နေဝ-

http://www.dhammadownload.com

သညာနာသညာယတနဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်၎င်း။ (၀၊) ရုန့်ရင်းသော သညာကား မရှိ, သိမ်မွေ့သောသညာ မရှိသည်မဟုတ်သော မနာယတန, ဓမ္မာယတန၌ အကျုံးဝင်သော ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်၎င်း။ကျတိ ကျမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။စတ္တာရိပိ၊လေးပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ကျမာနိစိတ္တာနိ၊ဤစိတ်တို့သည်။အရူပါဝစရဝိပါက စိတ္တာနိနာမ၊အရူပါဝစရဝိပါက်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၂ ၈ ။ **အရူပကြိယာစိတ် ၄-ပါး**။ ။ အာကာသာနဥ္စာယတန ကိရိယစိတ္တဥ္စ၊ အာကာသာနဥ္စာယတနဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်၎င်း။ (၀၊) အဆုံးမရှိသော ကောင်ကင်းပညတ်လျှင် အာရုံရှိသော ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်၎င်း။ဝိညာဏဥ္စာယတန ကိရိယစိတ္တဥ္စ၊ဝိညာဏဥ္စာယတနဈာန်နှင့် ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်၎င်း။ (၀၊) အဆုံးမရှိသော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏ်လျှင် အာရုံရှိသော ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်၎င်း။(၀၊) ဒုတိယာရုပ္ပဝိညာဏ်သည် ရောက်အပ်သော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏ်လျှင် အာရုံရှိသော ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်၎င်း။အာကိဥ္စညာယတန ကိရိယစိတ္တဥ္စ၊အာကိဥ္စညာယတနဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်၎င်း။(၀၊) စိုးစဉ်းမျှ အကြွင်းမရှိသော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏ်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော နတ္ထိဘောပညတ်လျှင် အာရုံရှိသော ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်၎င်း။နေဝသညာနာသညာယတန ကိရိယစိတ္တဥ္စ၊နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်၎င်း။ (၀၊) ရုန့်ရင်းသော သညာကား မရှိ, သိမ်မွေ့သောသညာ မရှိသည်မဟုတ်သော မနာယတန, ဓမ္မာယတန၌ အကျုံးဝင်သော ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်၎င်း။ကျတိ ကျမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။စတ္တာရိပိ၊လေးပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ကျမာနိစိတ္တာနိ၊ဤစိတ်တို့သည်။အရူပါဝစရကိရိယ စိတ္တာနိနာမ၊အရူပါဝစရကိရိယာစိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၂ ၉ ။ **အရူပါဝစရစိတ် နိဂုံး**။ ။ ကျစ္စေဝံ-ကျတိဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။သဗ္ဗထာပိ၊ကုသိုလ်,ဝိပါက်,ကိရိယာဟု ဆိုအပ်သော ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့်လည်း။ဒွါဒသ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။အရူပါဝစရ ကုသလ ဝိပါက ကိရိယစိတ္တာနိ၊အရူပါဝစရကုသိုလ်, အရူပါဝစရဝိပါက်, အရူပါဝစရ ကိရိယာစိတ်တို့သည်။သမတ္တာနိ၊ပြီးကုန်ပြီ။ **တနည်းကား**---ဒွါဒသ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။အရူပါဝစရ ကုသလ ဝိပါက ကိရိယ စိတ္တာနိ၊အရူပါဝစရကုသိုလ်, အရူပါဝစရဝိပါက်, အရူပါဝစရကိရိယာ စိတ်တို့ကို။သမတ္တာနိ၊အကျဉ်းရေတွက်၍ ယူအပ်ကုန်ပြီ။

F-77-J

http://www.dhammadownload.com

၃၀ ။ အဋ္ဌပါဝစရစိတ်ပြားပုံ သင်္ဂဟဂါထာ။ ။ အာရုပ္ပမာနသံ၊အဋ္ဌပါဝစရ စိတ်သည်။အာလမ္ဗဏပွဘေဒေန၊ကောင်းကင်အာရုံ အစရှိသော လေးပါးသော အာရုံတို့၏အပြားဖြင့်။စတုဓာ-စတုဟိ ပကာရေဟိ၊လေးပါးသော အပြားတို့ဖြင့်။ဌိတံ၊တည်၏။ပုန၊တစ်ဖန်။ပုညပါက ကိရိယာဘေဒါ၊ကုသိုလ်, ဝိပါက်, ကိရိယာတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ (ဝါ) ကုသိုလ်အပြား, ဝိပါက်အပြား, ကိရိယာအပြားဖြင့်။ဒွါဒသဓာ-ဒွါဒသဟိ ပကာရေဟိ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော အပြားတို့ဖြင့်။ဌိတံ၊တည်၏။

လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး

၃၁ ။ မဂ်စိတ် ၄-ပါး။ ။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂ စိတ္တဉ္စ၊သောတာပတ္တိမဂ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ငင်း။ (ဝါ) နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော မဟာသမုဒ္ဒရာသို့စီးတတ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသို့ ရှေးဦးစွာ ရောက်ခြင်းဖြင့် ရအပ်သော မဂ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ငင်း။ (ဝါ) နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ စီးတတ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသို့ ရှေးဦးစွာ ရောက်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ မဂ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်လည်းကောင်း၊သကဒါဂါမိမဂ္ဂ စိတ္တဉ္စ၊သကဒါဂါမိမဂ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ငင်း။(ဝါ) ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ဤလူဘုံသို့ တစ်ကြိမ်သာလာသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ မဂ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ငင်း။အနာဂါမိမဂ္ဂ စိတ္တဉ္စ၊အနာဂါမိမဂ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ငင်း။(ဝါ) ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ဤကာမဘုံသို့ မလာသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ မဂ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ငင်း။အရဟတ္တမဂ္ဂ စိတ္တဉ္စ၊အရဟတ္တမဂ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ငင်း။(ဝါ) ပူဇော် အထူးကို ခံထိုက်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်တည်းဟူသော အရဟတ္တဖိုလ်၏ အကြောင်းဖြစ်သောမဂ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ငင်း။ဣတိ ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။စတ္တာရိပိ၊လေးပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ဤစိတ်တို့သည်။လောကုတ္တရ ကုသလ စိတ္တာနိနာမ၊လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၃၂ ။ ဖိုလ်စိတ် ၄-ပါး။ ။ သောတာပတ္တိဖလ စိတ္တဉ္စ၊သောတာပတ္တိဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ငင်း။ (ဝါ) နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော မဟာသမုဒ္ဒရာသို့စီးတတ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသို့ ရှေးဦးစွာ ရောက်ခြင်းဖြင့် ရအပ်သော အကျိုးဖြစ်သော စိတ်ငင်း။(ဝါ) အကျိုးဌ (ဖြစ်သော) စိတ်ငင်း။(ဝါ) အကျိုးဟုဆိုအပ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိအစရှိသည်တို့နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ငင်း။(ဝါ) နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော မဟာသမုဒ္ဒရာသို့စီးတတ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသို့ ရှေးဦးစွာ ရောက်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အကျိုးဖြစ်သော စိတ်ငင်း။သကဒါဂါမိဖလ စိတ္တဉ္စ၊သကဒါဂါမိဖိုလ် စိတ်ငင်း။(ဝါ) ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ဤလူဘုံသို့ တစ်ကြိမ်သာလာသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အကျိုးဖြစ်သော စိတ်ငင်း။(ဝါ) အကျိုးဌ (ဖြစ်သော) စိတ်ငင်း။(ဝါ) အကျိုးဟု ဆိုအပ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိအစရှိသည်တို့နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ငင်း။အနာဂါမိဖလ စိတ္တဉ္စ၊အနာဂါမိဖိုလ်စိတ်ငင်း။ (ဝါ) ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ဤကာမဘုံသို့ မလာသော

http://www.dhammadownload.com

ပုဂ္ဂိုလ်၏အကျိုးဖြစ်သော စိတ်၎င်း။(ဝါ) အကျိုး၌ (ဖြစ်သော) စိတ်၎င်း။(ဝါ) အကျိုးဟု ဆိုအပ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိအစရှိသည်တို့နှင့်ယှဉ်သော စိတ်၎င်း။အရဟတ္တဖလ စိတ္တဥ၊ အရဟတ္တဖိုလ် စိတ်၎င်း။(ဝါ) ပူဇော်အထူးကို ခံထိုက်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်တည်းဟူသော အကျိုးဖြစ်သော စိတ်၎င်း။(ဝါ) အကျိုး၌ (ဖြစ်သော) စိတ်၎င်း။(ဝါ) အကျိုးဟု ဆိုအပ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိအစရှိသည်တို့နှင့်ယှဉ်သော စိတ်၎င်း။ဣတိ ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။စတ္တာရိပိ၊လေးပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ဤစိတ်တို့သည်။လောကုတ္တရ ဝိပါက စိတ္တာနိနာမ၊လောကုတ္တရာ ဝိပါက်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၃ ၃ ။ **လောကုတ္တရာစိတ် နိဂုံး**။ ။ ဣစ္စေဝံ-ဣတိဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။သဗ္ဗထာပိ၊ကုသိုလ်,ဝိပါက်ဟု ဆိုအပ်သော ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။အဌ၊ရှစ်ပါးကုန်သော။လောကုတ္တရ ကုသလ ဝိပါက စိတ္တာနိ၊လောကုတ္တရာကုသိုလ်, လောကုတ္တရာဝိပါက်စိတ်တို့သည်။သမတ္တာနိ၊ ပြီးကုန်ပြီ။ **တနည်း**---အဌ၊ရှစ်ပါးကုန်သော။လောကုတ္တရ ကုသလ ဝိပါက စိတ္တာနိ၊ လောကုတ္တရာကုသိုလ်, လောကုတ္တရာဝိပါက်စိတ်တို့ကို။သမတ္တာနိ၊အကျဉ်းရေတွက်၍ ယူအပ်ကုန်ပြီ။

၃ ၄ ။ **လောကုတ္တရာစိတ်ပြားပုံ သင်္ဂဟဂါထာ**။ ။ ကုသလံ၊လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်စိတ်သည်။စတုမဂ္ဂပ္ပဘေဒေန၊လေးပါးအပြားရှိသော သောတာပတ္တိမဂ်အစရှိ ကုန်သော အဌဂိကမဂ်နှင့်ယှဉ်သော အပြားဖြင့်။စတုဓာ-စတုဗွိဓံ၊လေးပါးအပြားရှိ သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။တထာ၊ထို့အတူ။ပါကံ၊လောကုတ္တရာ ဝိပါက်စိတ်သည်။တဿ-တဿေဝ၊ထိုကုသိုလ်စိတ်၏သာလျှင်။ပါကဿ၊ဝိပါက်စိတ်၏။ဖလတ္တာ၊အကျိုး၏အဖြစ် ကြောင့်။စတုဓာ-စတုဗွိဓံ၊လေးပါးအပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဣတိ၊ဤသို့။အနုတ္တရံ၊ လောကုတ္တရာစိတ်ကို။အဌဓာ-အဌဝိဓံ ဣတိ၊ရှစ်ပါးအပြားရှိ၏ဟူ၍။မတံ၊သိအပ်၏။

စိတ်အကျဉ်းဂဉ-ပါး

၃ ၅ ။ **ဇာတ်အားပြင့် ရေတွက်ခြင်း**။ ။ ဧဝံ- ယထာဝုတ္တနယေန၊အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။အကုသလာနိ၊အကုသိုလ်စိတ်တို့သည်။ဒွါဒသ-ဒွါဒသ ဧဝ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးအပြားရှိကုန်သည်သာလျှင်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။ကုသလာနိ၊ကုသိုလ် စိတ်တို့သည်။ဧကဝီသတိ၊နှစ်ဆယ့်တစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိပါကာနိ၊ဝိပါက်စိတ်တို့သည်။ဆတ္တိံသ၊သုံးဆယ့်ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။ကြိယာစိတ္တာနိ၊ကိရိယာစိတ်တို့သည်။ဝီသတိ ဧဝ၊နှစ်ဆယ်အတိုင်း အရှည်ရှိသည်သာလျှင်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၃ ၆ ။ **ဘုံအားပြင့် ရေတွက်ခြင်း** ။ ။ ကာမေ၊ကာမတစ်ဆယ့်တစ်ဘုံ၌။အဝစရာနိ၊

Ɛ-77-Ɛ

http://www.dhammadownload.com

များသောအားဖြင့် ကျင်လည်တတ် ဖြစ်တတ်ကုန်သော။စိတ္တာနိ၊စိတ်တို့ကို။စတုပညာသဓာ၊ငါးဆယ့်လေးပါး အပြားရှိကုန်ဟူ၍။ပရမတ္ထဝိဒူ၊ပရမတ်ကို သိတော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရားသည်။ဤရယေ၊ဟောတော်မူ၏။ရူပေ၊အသညသတ်ကြဉ်သော ရူပတစ်ဆယ့်ငါးဘုံ၌။အဝစရာနိ၊များသောအားဖြင့် ကျင်လည်တတ် ဖြစ်တတ်ကုန်သော။စိတ္တာနိ၊စိတ်တို့ကို။ပန္နရသ၊တစ်ဆယ့်ငါးပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ပရမတ္ထဝိဒူ၊ပရမတ်ကို သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ဤရယေ၊ဟောတော်မူ၏။အရူပေ၊အရူပလေးဘုံ၌။အဝစရာနိ၊များသောအားဖြင့် ကျင်လည်တတ် ဖြစ်တတ်ကုန်သော။စိတ္တာနိ၊စိတ်တို့ကို။ဒွါဒသ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ပရမတ္ထဝိဒူ၊ပရမတ်ကို သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ဤရယေ၊ဟောတော်မူ၏။တထာပန၊မုချာဓာရမ္မတပါး ဥပစာရကိုဆိုအံ့။အနုတ္တရေလောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအပေါင်း၌။သမဘိနိဝိဋ္ဌာနိ၊ကောင်းစွာ အကျုံးဝင်ကုန်သော။စိတ္တာနိ၊စိတ်တို့ကို။အဋ္ဌဓာ၊ရှစ်ပါးအပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ပရမတ္ထဝိဒူ၊ပရမတ်ကို သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ဤရယေ၊ဟောတော်မူ၏။

တနည်းကား-- ကာမေ-ကာမာဝစရာနိ၊ကာမတစ်ဆယ့်တစ်ဘုံ၌ များသောအားဖြင့် ကျင်လည်တတ် ဖြစ်တတ်ကုန်သော။စိတ္တာနိ၊စိတ်တို့ကို။စတုပညာသဓာ၊ငါးဆယ့်လေးပါး အပြားရှိကုန်ဟူ၍။ပရမတ္ထဝိဒူ၊ပရမတ်ကို သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ဤရယေ၊ဟောတော်မူ၏။ရူပေ-ရူပါဝစရာနိ၊အသညသတ်ကြဉ်သော ရူပတစ်ဆယ့်ငါးဘုံ၌ များသောအားဖြင့် ကျင်လည်တတ် ဖြစ်တတ်ကုန်သော။စိတ္တာနိ၊စိတ်တို့ကို။ ပန္နရသ၊တစ်ဆယ့်ငါးပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ပရမတ္ထဝိဒူ၊ပရမတ်ကို သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဤရယေ၊ဟောတော်မူ၏။ တထာ၊ထိုမှတစ်ပါး။ အနုတ္တရေ-အနုတ္တရာနိ၊လောကုတ္တရာ ဖြစ်ကုန်သော။ စိတ္တာနိ ပန၊စိတ်တို့ကိုကား။ အဋ္ဌဓာ၊ရှစ်ပါးအပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ ပရမတ္ထဝိဒူ၊ပရမတ်ကို သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ဤရယေ၊ဟောတော်မူ၏။

၃ ၇ ။ **စိတ်အကျဉ်း အကျယ် သင်္ဂဟဂါထာ**။ ။ ပန၊အစိတ်မှတပါး အပေါင်းကိုဆိုအံ့။မာနသံ၊စိတ်ကို။ကြွထွဏ်-ယထာဝုတ္တဘေဒေန၊အကြောင် အကြောင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောဇာတိဘေဒ, ဘူမိဘေဒအပြားအားဖြင့်။ဧကူန နဝုတိ ပဘေဒံ၊တဒုယုတ်ကိုးဆယ် အပြားရှိသည်ကို။ကတွာ၊ပြု၍။ဝိဓက္ခဏာ၊ပညာရှိတို့သည်။ဝိဘဇန္တိ၊ဝေဘန်ကုန်၏။အထဝါ၊တနည်းကား။ဧကဝီသသတံ၊တစ်ရာ့နှစ်ဆယ့်တစ်ပါး အပြားရှိသည်ကို။ကတွာ၊ပြု၍။ဝိဓက္ခဏာ၊ပညာရှိတို့သည်။ဝိဘဇန္တိ၊ဝေဘန်ကုန်၏။

၃ ၈ ။ **စိတ်အကျယ် ၁၂၀-ပါး** ။ ။ ဧကူန နဝုတိဝိဓံ၊တဒုယုတ် ကိုးဆယ်အပြားရှိသော။စိတ္တံ၊စိတ်သည်။ဧကဝီသ သတံ၊တစ်ရာ့နှစ်ဆယ့်တစ်ပါးအပြားရှိသည်။ကထံ ဟောတိ၊အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်းဟူမူကား။

http://www.dhammadownload.com

လောကုတ္တရာစိတ်အကျယ် ၄၀

သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၅-ပါး။ ။ ဝိတက္က ဝိစာရ ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ဝိတက်,ဝိစာရ,ပီတိ,သုခ,ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါငါးပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ ပဌမဇ္ဈာနသောတာပတ္တိမဂ္ဂ စိတ္တဥ၊ပဌမဈာန်နှင့်ယှဉ်သော သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်၎င်း။ဝိစာရ ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ဝိစာရ,ပီတိ,သုခ,ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါလေးပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ဒုတိယဇ္ဈာနသောတာပတ္တိမဂ္ဂ စိတ္တဥ၊ဒုတိယဈာန်နှင့်ယှဉ်သော သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်၎င်း။ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ပီတိ,သုခ,ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါသုံးပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော။တတိယဇ္ဈာနသောတာပတ္တိမဂ္ဂ စိတ္တဥ၊တတိယဈာန်နှင့်ယှဉ်သော သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်၎င်း။သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊သုခ,ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော။စတုတ္ထဇ္ဈာနသောတာပတ္တိမဂ္ဂ စိတ္တဥ၊စတုတ္ထဈာန်နှင့်ယှဉ်သော သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်၎င်း။ဥပေက္ခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ဥပေက္ခာ,ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ပဥ္စမဇ္ဈာနသောတာပတ္တိမဂ္ဂ စိတ္တဥ၊ပဥ္စမဈာန်နှင့်ယှဉ်သော သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်၎င်း။ဣတိ ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ပဥ္စပိ၊ငါးပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ဤစိတ်တို့သည်။သောတာပတ္တိမဂ္ဂ စိတ္တာနိနာမ၊သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၃ ၉ ။ **အထက်မဂ်စိတ် ၁၅-ပါးနှင့် ဖိုလ်စိတ် ၂၀။** ။ သကဒါဂါမိမဂ္ဂအနာဂါမိမဂ္ဂ အရဟတ္တမဂ္ဂ စိတ္တဥ၊သကဒါဂါမိမဂ်, အနာဂါမိမဂ်, အရဟတ္တမဂ်စိတ်သည်လည်း။ (သကဒါဂါမိမဂ္ဂ စိတ္တဥ၊သကဒါဂါမိမဂ်စိတ်သည်၎င်း။အနာဂါမိမဂ္ဂ စိတ္တဥ၊အနာဂါမိမဂ်စိတ်သည်၎င်း။အရဟတ္တမဂ္ဂ စိတ္တဥ၊အရဟတ္တမဂ်စိတ်၎င်း။) တထာ၊ထို့အတူ။ပဥ္စပဥ္စဝိဓံ၊ငါးပါး ငါးပါးအပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဣတိ၊ဤသို့။သမဝီသတိ၊အမျှနှစ်ဆယ်သော။မဂ္ဂ စိတ္တာနိ၊မဂ်စိတ်တို့၎င်း။

၄ ၀ ။ တထာ၊ထိုအတူ အမျှနှစ်ဆယ်သော။ဖလစိတ္တာနိ၊ဖိုလ်စိတ်တို့၎င်း။ဣတိ၊ဤသို့။လောကုတ္တရစိတ္တာနိ၊လောကုတ္တရာစိတ်တို့သည်။သမစတ္တာလီသ၊အမျှလေးဆယ်တို့သည်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဣတိ တသ္မာ၊ထိုသို့မဂ်စိတ်နှစ်ဆယ် ဖိုလ်စိတ်နှစ်ဆယ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ဧကူန နဝုတိဝိဓံ၊တခုယုတ်ကိုးဆယ်အပြားရှိသော။စိတ္တံ၊စိတ်သည်။ဧကဝီသ သတံ၊တစ်ရာ့နှစ်ဆယ့်တစ်ပါး အပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၄ ၁ ။ **လောကုတ္တရာစိတ်ပြားပုံ သင်္ဂဟဂါထာ။** ။ ပါဒကဇ္ဈာန သမ္မသိတဇ္ဈာန ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယေသု၊ပါဒကဈာန်, သမ္မသိတဈာန်, ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဈာန်တို့တွင်။ဧကေက သဒိသတ္တာ၊တစ်ပါးတစ်ပါးနှင့် တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ဧကေကံ၊တစ်ခုတစ်ခုသော လောကုတ္တရာစိတ်ကို။ဈာနင်္ဂယောဂဘေဒေန၊ပဌမဈာန်အစရှိသော ဈာန်အင်္ဂါတို့နှင့်

http://www.dhammadownload.com

ယှဉ်သော အပြားဖြင့်။ပဥ္စမာ-ပဥ္စဝိဓံ၊ငါးပါးအပြားရှိသည်ကို။ကတ္တာတု-ကတ္တာ ဧဝ၊ပြု၍သာလျှင်။အနုတ္တရံ၊လောကုတ္တရာဖြစ်သော။စိတ္တံ၊စိတ်ကို။စတ္တာလီသ ဝိဓန္တိစ၊လေးဆယ် အပြားရှိ၏ဟူ၍လည်း။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

လောကီ လောကုတ္တရာ ဈာန်စိတ်အပေါင်း

၄ ၂ ။ **ဈာန်စိတ်ပြားရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ရူပါဝစရဥ၊ရူပါဝစရစိတ်ကိုဎင်း။ အနုတ္တရဥ၊လောကုတ္တရာစိတ်ကိုဎင်း။ပဌမာဒိဇ္ဈာနဘေဒေ-ပဌမာဒိဇ္ဈာန ဘေဒေန၊ပထမ ဈာန်အစရှိသော ဈာန်အင်္ဂါတို့နှင့်ယှဉ်သော အပြားအားဖြင့်။ဂယှတိ ယထာ၊ဆိုအပ်သကဲ့သို့။တထာ၊ထို့အတူ။အာရုပ္ပဥ္စာပိ၊အရူပါဝစရစိတ် တစ်ဆယ့်နှစ်ခုကိုလည်း။ ဥပေက္ခေကဂ္ဂတာယောဂေန၊ဥပေက္ခာ, ဧကဂ္ဂတာနှင့်ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ (ဝါ) ဥပေက္ခာ, ဧကဂ္ဂတာနှင့်ယှဉ်သည်ဖြစ်၍။အင်္ဂသမတာယ၊ဈာန်အင်္ဂါတူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ပဥ္စမေ-ပဥ္စမဇ္ဈာနဘာဝေန၊ပဥ္စမဈာန်၏အဖြစ်တည်းဟူသော ဝေါဟာရဖြင့်။ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ဂယှတိ၊ဆိုအပ်၏။တသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ပဌမာဒိကံ၊ပဌမဈာန်အစရှိသော။ ဧကေကံ၊တစ်ခု တစ်ခုသော။ဈာနံ၊ဈာန်စိတ်ကို။ဧကာဒသဝိဓံ၊တစ်ဆယ့်တစ်ပါး အပြားရှိ၏ဟူ၍။ဤရိတံ၊မိန့်အပ်၏။အန္တေတု-အန္တံ ပန၊အဆုံးဖြစ်သော ပဥ္စမဈာန် စိတ်ကား။တေဝီသတိဝိဓံ၊နှစ်ဆယ့်သုံးပါး အပြားရှိသည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။

၄ ၃ ။ **ကုသိုလ်နှင့် ဝိပါက်အကျယ် စိတ်အကျယ်**။ ။ ပုညံ၊ကုသိုလ်စိတ်သည်ကား။ သတ္တတိသဝိဓံ၊သုံးဆယ့်ခုနှစ်ပါး အပြားရှိသည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။တထာ၊ထိုမြို့။ပါကံ၊ ဝိပါက်စိတ်သည်။ဒွိပညာသဝိဓံ၊ငါးဆယ့်နှစ်ပါးအပြားရှိသည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။ဣတိ တသ္မာ၊ ထိုသို့ ကုသိုလ်စိတ် သုံးဆယ့်ခုနှစ်ပါး, ဝိပါက်စိတ်ငါးဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။စိတ္တာနိ၊စိတ်တို့ကို။ဧကဝီသသတံ၊တစ်ရာ့နှစ်ဆယ့်တစ်ပါး အပြားရှိ၏ ဟူ၍။ဗုဓာ၊ပညာရှိတို့သည်။အာဟု၊ဆိုကုန်ပြီ။ (ဝါ) အာဟု ကထေန္တိ၊ဆိုကုန်၏။

စိတ်ပိုင်း နိဂုံး ။ ။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟေ၊အဘိဓမ္မာခုနှစ်ကျမ်း၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော အနက်တို့ကို, အနက်တို့၏ အကျဉ်းအားဖြင့် ယူရာ ယူကြောင်း သဂြိုဟ်ရာ သဂြိုဟ်ကြောင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အမည်ရှိသောကျမ်း၌။စိတ္တ သင်္ဂဟဝိဘာဂေါနာမ၊စိတ္တသင်္ဂဟကို ဝေဘန်ရာ ဝေဘန်ကြောင်း မည်သော။ ပထမော၊ ရှေးဦးစွာသော။ပရိစ္ဆေဒေါ၊အပိုင်းအခြားသည်။ဣတိ-သမတ္တော၊ပြီးပြီ။

စိတ်ပိုင်း ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၂။ စေတသိက်ပိုင်း

❶ ။ **စေတသိက် လက္ခဏာ ၄-ပါး** ။ ။ ဧကုပ္ပါဒ နိရောဓစ၊စိတ်နှင့်တကွဖြစ်ခြင်း, တကွချုပ်ခြင်းလည်း ရှိကုန်ထသော။ကောလမ္မဏ ဝတ္ထုကာစ၊စိတ်နှင့်တူသော အာရုံ, တူသောမှီရာလည်း ရှိကုန်ထသော။စေတောယုတ္တာ၊စိတ်နှင့်ယှဉ်ကုန်သော။ဒွိပညာသ၊ငါးဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ဓမ္မာ၊သဘောတရားတို့ကို။စေတသိကာ၊စေတသိက် အမည်ရှိကုန်၏ဟူ၍။မတာ၊သိအပ်ကုန်၏။

စေတသိက် ၅၂-မျိုး

အညသမာန်းစေတသိက် ၁၃-ပါး

❷ ။ **သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် ၇-ပါး** ။ ။ ကထံ မတာ၊အဘယ်သို့ သိအပ်ကုန်သနည်းဟူမူကား။**ဖဿော စ**၊အာရုံကိုတွေ့ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဖဿ စေတသိက်ဝင်း။**ဝေဒနာ စ**၊အာရုံ၏ အရသာကို ခံစားခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဝေဒနာ စေတသိက်ဝင်း။**သညာ စ**၊အာရုံ၏မှတ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော သညာစေတသိက်ဝင်း။ **စေတနာ စ**၊အာရုံ၌ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို စေ့ဆော်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော စေတနာ စေတသိက်ဝင်း။**ဧကဂ္ဂတာ စ**၊တစ်ခုတည်းသော အာရုံကိုသာ ယူသည်ဖြစ်၍ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်သော လက္ခဏာရှိသော ဧကဂ္ဂတာစေတသိက်ဝင်း။**ဇီဝိတိန္ဒြိယ စ**၊သဟဇာတ်ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို စောင့်ခြင်းအစီးရခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဇီဝိတိန္ဒြေ စေတသိက်ဝင်း။**မနသိကာရော စ**၊အာရုံ၌ နှလုံးသွင်းခြင်း လက္ခဏာရှိသော မနသိကာရ စေတသိက်ဝင်း။ဣတိ ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။သတ္တ၊ခုနှစ်ပါး ကုန်သော။ဣမေ စေတသိကာ၊ဤစေတသိက်တို့သည်။သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏာ နာမ၊သဗ္ဗ စိတ္တသာဓာရဏစေတသိက် အမည်ရှိကုန်သည်။ (ဝါ) အလုံးစုံသော စိတ်တို့နှင့်ဆက်ဆံသည်၏အဖြစ်ကြောင့် သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက် အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၏။

❷ ။ **ပကိဏ္ဏကသမာနစေတသိက် ၆-ပါး** ။ ။ **ဝိတက္ကော စ**၊သမ္မယုတ်တရားတို့ကို အာရုံသို့ ရွေးရွှတင်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဝိတက်စေတသိက်ဝင်း။**ဝိစာရော စ**၊အာရုံ၌ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို သုံးသပ်စေခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဝိစာရစေတသိက်ဝင်း။ **အဓိမောက္ခော စ**၊အာရုံကို ဆုံးဖြတ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော အဓိမောက္ခစေတသိက်ဝင်း။**ဝီရိယ စ**၊သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ထောက်ပံ့စေခိုင်းခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဝီရိယ စေတသိက်ဝင်း။**ပီတိ စ**၊အာရုံကို နှစ်သက်စေခြင်း လက္ခဏာရှိသော ပီတိစေတသိက်ဝင်း။**ဆန္ဒော စ**၊ပြုလိုကာမတ္တသာ လက္ခဏာရှိသော ဆန္ဒစေတသိက်ဝင်း။ဣတိ ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ဆ၊ခြောက်ပါးကုန်သော။ဣမေ စေတသိကာ၊ ဤစေတသိက်တို့သည်။ ပကိဏ္ဏကာ နာမ၊ပကိဏ်းစေတသိက် အမည်ရှိကုန်သည်။

http://www.dhammadownload.com

(ဝါ)ပြိုးပြွမ်း ယှဉ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ပကိဏ်းစေတသိက် အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ကုန်၏။

❾ ။ ဧဝံ၊ဤသို့။တေရသ၊တစ်ဆယ့်သုံးပါးကုန်သော။ဧတေ စေတသိကာ၊ထို စေတသိက်တို့ကို။အညသမာနာတိ၊အညသမာန်းစေတသိက် အမည်ရှိကုန်၏၊ဟူ၍။ (ဝါ) သောဘနစိတ်၌ယှဉ်ခိုက် သောဘနမှတပါး အသောဘနစိတ်နှင့်တူသည်၏အဖြစ် ကြောင့် အညသမာန်းစေတသိက် အမည်ရှိကုန်၏ဟူ၍။ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိအပ်ကုန်၏။

❿ ။ **အကုသိုလ်စေတသိက် ၁၄-ပါး** ။ ။ **မောဟော စ**၊အာရုံ၏သဘောကို ဖုံးလွှမ်းခြင်း လက္ခဏာရှိသော မောဟစေတသိက်ဝင်း။**အဟိရိကဥ္စ**၊ကာယဒုစရိုက် စသည်မှ မရှက်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော အဟိရိကစေတသိက်ဝင်း။**အနောတ္တပ္ပဥ္စ**၊ကာယ ဒုစရိုက်စသည်မှ မလန့်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော အနောတ္တပ္ပစေတသိက်ဝင်း။**ဥဒ္ဓစ္စဥ္စ**၊စိတ် ၏ မငြိမ်သက်ခြင်း ပျံ့လွင့်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဥဒ္ဓစ္စစေတသိက်ဝင်း။**လောဘော စ**၊အာရုံ၌ ငြိသောအားဖြင့် တပ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော လောဘစေတသိက်ဝင်း။**ဒိဋ္ဌိ စ**၊ မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဒိဋ္ဌိစေတသိက်ဝင်း။**မာနော စ**၊မိမိ ကိုယ်ကို ငါသာလျှင်မြတ်၏ဟူ၍ မှန်ကင်းကဲ့သို့ ထောင်လွှားခြင်း လက္ခဏာရှိသော မာနစေတသိက်ဝင်း။**ဒေါသော စ**၊ကြမ်းတမ်းသောအားဖြင့် ပြစ်မှားခြင်း လက္ခဏာရှိ သော ဒေါသစေတသိက်ဝင်း။**ဣဿာ စ**၊သူတပါးစည်းစိမ်ကို ငြူစူခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဣဿာစေတသိက်ဝင်း။**မစ္ဆရိယဥ္စ**၊မိမိစည်းစိမ်ကို လျှို့ဝှက်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော မစ္ဆရိယ စေတသိက်ဝင်း။**ကုက္ကုစ္စဥ္စ**၊ပြုအပ်ပြီးသော ဒုစရိုက်, မပြုလိုက်မိသော သုစရိုက်တို့၌ အဖန်တလဲလဲ စိုးရိမ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော ကုက္ကုစ္စစေတသိက်ဝင်း။**ထိနဥ္စ**၊စိတ်၏မခံ့ ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ထိနစေတသိက်ဝင်း။**မိဒ္ဓဥ္စ**၊စေတသိက်တို့၏ မခံ့ခြင်းလက္ခဏာ ရှိသော မိဒ္ဓစေတသိက်ဝင်း။**ဝိစိကိစ္ဆာ စ**၊အာရုံကို မဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဝိစိကိစ္ဆာစေတသိက်ဝင်း။ဣတိ၊ဤသို့။စုဒ္ဒသ၊တစ်ဆယ့်လေးပါးကုန်သော။ဣမေ စေတ သိကာ၊ဤစေတသိက်တို့သည်။အကုသလာ နာမ၊အကုသိုလ်စေတသိက် အမည်ရှိကုန် သည်။ (ဝါ) အကုသိုလ်စိတ်၌သာ ယှဉ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် အကုသိုလ်စေတသိက် အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ဧသောဘနစေတသိက် ၂၅-ပါး

⓫ ။ **ဧသောဘနသာဓာရဏ စေတသိက် ၁၉-ပါး** ။ ။ **သဒ္ဓါ စ**၊ဘုရားအစရှိသော ကောင်းသောအာရုံ၌ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ကြည်စေခြင်း လက္ခဏာရှိသော သဒ္ဓါ စေတသိက်ဝင်း။**သတိ စ**၊ဘုရားအစရှိသော ကောင်းသောအာရုံ၌ သမ္မယုတ်တရား တို့ကို အောက်မေ့စေခြင်း လက္ခဏာရှိသော သတိစေတသိက်ဝင်း။**ဟိရီ စ**၊ကာယ ဒုစရိုက်အစရှိသည်မှ ရှက်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဟိရီစေတသိက်ဝင်း။**ဩတ္တပ္ပဥ္စ**၊ကာယ

http://www.dhammadownload.com

ဒုစရိုက်အစရှိသည်မှ လန့်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဩတ္တပ္ပစေတသိက်ဝင်း။ **အလောဘော စ**၊အာရုံ၌ ငြိသောအားဖြင့် မတပ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော အလောဘစေတသိက်ဝင်း။ **အဒေါသော စ**၊ကြမ်းတမ်းသောအားဖြင့် မပြစ်မှားခြင်း လက္ခဏာရှိသော အဒေါသ စေတသိက်ဝင်း။ **တတြမဇ္ဈတ္တတာ စ**၊ထိုထိုသို့သော အာရုံတို့၌ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို လျစ်လျူရှုစေခြင်း လက္ခဏာရှိသော တတြမဇ္ဈတ္တတာစေတသိက်ဝင်း။ **ကာယပဿဒ္ဓိ စ**၊စေတသိက်တို့၏ ငြိမ်းခြင်းလက္ခဏာရှိသော ကာယပဿဒ္ဓိစေတသိက်လည်းကောင်း။ **စိတ္တပဿဒ္ဓိ စ**၊စိတ်၏ ငြိမ်းခြင်း လက္ခဏာရှိသော စိတ္တပဿဒ္ဓိစေတသိက်ဝင်း။ **ကာယလဟုတာ စ**၊စေတသိက်တို့၏ ပေါ့ခြင်းလက္ခဏာရှိသော ကာယလဟုတာစေတသိက်ဝင်း။ **စိတ္တလဟုတာ စ**၊စိတ်၏ ပေါ့ခြင်းလက္ခဏာရှိသော စိတ္တလဟုတာစေတသိက်ဝင်း။ **ကာယမုဒုတာ စ**၊စေတသိက်တို့၏ နူးညံ့ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ကာယမုဒုတာ စေတသိက်ဝင်း။ **စိတ္တမုဒုတာ စ**၊စိတ်၏ နူးညံ့ခြင်း လက္ခဏာရှိသော စိတ္တမုဒုတာ စေတသိက်ဝင်း။ **ကာယကမ္မညတာ စ**၊စေတသိက်တို့၏ အမှုၭ ကောင်းသောအဖြစ်လျှင် လက္ခဏာရှိသော ကာယကမ္မညတာစေတသိက်ဝင်း။ **စိတ္တကမ္မညတာ စ**၊စိတ်၏ အမှုၭ ကောင်းသောအဖြစ်လျှင် လက္ခဏာရှိသော စိတ္တကမ္မညတာစေတသိက်ဝင်း။ **ကာယ ပါဂုညတာ စ**၊စေတသိက်တို့၏ လေ့လာခြင်း (အလေ့အကျင့်ရှိခြင်း)လက္ခဏာရှိသော ကာယပါဂုည တာစေတသိက်ဝင်း။ **စိတ္တပါဂုညတာ စ**၊စိတ်၏ လေ့လာခြင်း (အလေ့အကျင့်ရှိခြင်း) လက္ခဏာရှိသော စိတ္တပါဂုညတာစေတသိက်ဝင်း။ (၀၂) **ကာယ ပါဂုညတာ စ**၊စေတသိက်တို့၏ ကျင်နာခြင်းမှ ငြိမ်းခြင်းလက္ခဏာရှိသော ကာယ ပါဂုညတာ စေတသိက်ဝင်း။ **စိတ္တပါဂုညတာ စ**၊စိတ်၏ကျင်နာခြင်းမှ ငြိမ်းခြင်း လက္ခဏာ ရှိသော စိတ္တပါဂုညတာစေတသိက်ဝင်း။ ကာယုဇုကတာ စ၊စေတသိက်တို့၏ ဖြောင့်စွာ ဖြစ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ကာယုဇုကတာစေတသိက်ဝင်း။ **စိတ္တုဇုကတာ စ**၊စိတ်၏ ဖြောင့်စွာဖြစ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော စိတ္တုဇုကတာစေတသိက်ဝင်း။ ကြွတိ၊ဤသို့။ ဧကူနဝီသတိ၊တဒုယုတ်နှစ်ဆယ်သော။ ကြမေ စေတသိက၊ဤစေတသိက်တို့သည်။ သောဘနသာဓာရဏာ နာမ၊သောဘန သာဓာရဏစေတသိက် အမည်ရှိကုန်သည်။ (၀၂) အလုံးစုံသော သောဘနစိတ်တို့နှင့် ဆက်ဆံသည်၏အဖြစ်ကြောင့် သောဘန သာဓာရဏစေတသိက် အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

❼ ။ **ဝိရတီစေတသိက် ၃-ပါး** ။ ။ **သမ္မာဝါစာ စ**၊အာဇီဝဟေတုကို မငဲ့မူ၍ (၀၂) အသက်မွေးခြင်းလျှင် အကြောင်းမရှိသော မုသာဝါဒ, ပိသုဏာဝါစာ, ဖရုသဝါစာ, သမ္ဖပ္ပလာပတည်းဟူသော ဝစီဒုစရိုက်လေးပါးမှ ကြဉ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော သမ္မာဝါစာ စေတသိက်ဝင်း။ **သမ္မာကမ္မန္တော စ**၊အာဇီဝဟေတုကို မငဲ့မူ၍။ (၀၂) အသက်မွေးခြင်းလျှင် အကြောင်းမရှိသော ပါဏာတိပါတ, အဒိန္နာဒါန, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရတည်းဟူသော

http://www.dhammadownload.com

ကာယ ဒုစရိုက်သုံးပါးမှ ကြဉ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော သမ္မာကမ္မန္တစေတသိက်ဝင်း။ **သမ္မာအာဇီ ဝေါ စ**၊အာဇီဝဟေတုကိုငဲ့သည်ဖြစ်၍ (ဝါ) အသက်မွေးခြင်းလျှင် အကြောင်းမရှိသော ဝစီဒုစရိုက်လေးပါး, ကာယဒုစရိုက်လေးပါးမှ ကြဉ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော သမ္မာအာဇီဝ စေတသိက်ဝင်း။ကြွတိ၊ဤသို့။တိသော၊သုံးပါးကုန်သော။ကြွမေ စေတသိက၊ဤစေတသိက်တို့သည်။ဝိရတိယော နာမ၊ဝိရတိစေတသိက်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

❶ ။ **အပ္ပမညာစေတသိက် ၂-ပါး** ။ ။ **ကရုဏာ စ**၊အတိုင်းမသိသော ဒုက္ခိတသတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြု၍ သနားခြင်း လက္ခဏာရှိသော ကရုဏာစေတသိက်ဝင်း။ **မုဒိတာ စ**၊အတိုင်းမသိသော သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြု၍ ဝမ်းမြောက်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော မုဒိတာစေတသိက်ဝင်း။ကြွတိ၊ဤသို့။ကြွမေ စေတသိက၊ဤစေတသိက်တို့သည်။အပ္ပမညာယော နာမ၊အပ္ပမညာစေတသိက် အမည်ရှိကုန်သည်။ (ဝါ) အတိုင်းမသိသော သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြုသည်၏အဖြစ်ကြောင့် အပ္ပမညာစေတသိက် အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ပညိန္ဒြိယစေတသိက် ၁-ပါး ။ ။ ကြွတိ၊ဤသို့။သဒ္ဓထာပိ၊ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။ပညိန္ဒြိယေန၊အနိစ္စအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိသည်ဖြစ်၍ ထိုသို့သိခြင်း၌ အစိုးရခြင်း လက္ခဏာရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ပညိန္ဒြေအမည်ရှိသော အမောဟစေတသိက်နှင့်။သဒ္ဓိ၊တကွ။ပဋ္ဌဝိသတိ၊နှစ်ဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။ကြွမေ စေတသိက၊ဤစေတသိက်တို့ကို။သောဘနာတိ၊သောဘနစေတသိက် အမည်ရှိကုန်၏ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိအပ်ကုန်၏။

❷ ။ **စေတသိက်ရာသိပြ သင်္ဂဟဂါထာ**။ ။ **စ**၊အကျယ်မှတပါး အကျဉ်းကိုဆိုအံ့။ ဧတ္တာဝတာ-ဧတ္တာဝန္တေန ဝစနက္ကမေန၊ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော သဒ္ဒါတို့၏အစဉ်ဖြင့်။ မယာ၊ငါသည်။ဝုတ္တာ၊မိန့်အပ်ကုန်သော။စေတသိက၊စေတသိက်တို့ကို။တေရသ၊တစ်ဆယ့်သုံးပါးကုန်သော။အညသမာနာ စ၊အညသမာန်းစေတသိက်တို့၎င်း။စုဒ္ဒသ၊ တစ်ဆယ့် လေးပါးကုန်သော။အကုသလာ စ၊အကုသိုလ်စေတသိက်တို့၎င်း။တထာ၊ထိုမှ တပါး။ ပဋ္ဌဝိသ၊နှစ်ဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။သောဘနာ စ၊သောဘနစေတသိက်တို့၎င်း။ ကြွတိ၊သို့။ဒွိပညာသ၊ငါးဆယ့်နှစ်ပါးအပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ပဝုစ္စရေ၊အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်ကုန်၏။

❸ ❶ ။ **သမ္မဇ္ဇယောဂနည်း ၁၆-ပါး** ။ ။ စိတ္တာဝိယုတ္တာနံ၊စိတ်၌ အမြဲယှဉ်ကုန်သော။ တေသံ၊ထိုစေတသိက်တို့၏။စိတ္တုပ္ပါဒေသု၊စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၌။ (ဝါ) စိတ်တို့၌။ပစ္စေကံ၊ အသီးအသီး။သမ္မယောဂေါ၊ယှဉ်ခြင်းကို။ကြွတော၊ဤအကျဉ်း ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်မှ။ပရံ၊ နောက်၌။ယထာယောဂံ၊ယှဉ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ပဝုစ္စတိ၊အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

http://www.dhammadownload.com

၁ ၁ ။ သဟဇာတ်အားဖြင့် သမ္မဒယောဂနည်း ၄-မျိုးမြားမှုံ ။ ။ သတ္တ၊သဗ္ဗစိတ္တ သာဓာရဏစိတ်ခုနှစ်ပါးတို့သည်။သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်တို့၌။ ယုဇ္ဇန္တိ၊ယှဉ်ကုန်၏။ပကိဏ္ဏကာ၊ပကိဏ်းစေတသိက် ခြောက်ခုတို့သည်။ယထာယောဂံ၊ ယှဉ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ယုဇ္ဇန္တိ၊ယှဉ်ကုန်၏။စုဒ္ဒသ၊တစ်ဆယ့်လေးပါးကုန်သော အကုသိုလ်စေတသိက်တို့သည်။အကုသလေသွေဝ၊အကုသိုလ်စိတ် တစ်ဆယ့်နှစ်ခုတို့၌သာလျှင်။ယထာယောဂံ၊ယှဉ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ယုဇ္ဇန္တိ၊ယှဉ်ကုန်၏။သောဘန၁ သောဘနစေတသိက် နှစ်ဆယ့်ငါးခုတို့သည်။သောဘနေသွေဝ-သောဘနေသု ဧဝ၊ သောဘနစိတ် တခုယုတ်ခြောက်ဆယ်တို့၌သာလျှင်။ယထာယောဂံ၊ယှဉ်သင့်သည်အား လျော်စွာ။ယုဇ္ဇန္တိ၊ယှဉ်ကုန်၏။

အညသမာန်းစေတသိက် သမ္မဒယောဂနည်း ၇-ပါး

၁ ၂ ။ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက် သမ္မဒယောဂနည်း ၁-ပါး ။ ။ ကထံ ယုဇ္ဇန္တိ၊အဘယ်သို့ ယှဉ်ကုန်သနည်းဟူမူကား။သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏာ၊သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် ခုနှစ်ခုတို့ကို။တာဝ၊ရှေးဦးစွာ။မယာ၊ငါသည်။ဝုစ္စန္တေ၊မိန့်အပ်ကုန်၏။သတ္တ၊ ခုနှစ်ပါးကုန်သော။ဣမေ စေတသိကာ၊ဤ (သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏာ) စေတသိက်တို့ကို။ သဗ္ဗေသုပိ၊အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဧကုနနဝုတိ စိတ္တုပ္ပါဒေသု၊တစ်ခုယုတ်ကိုးဆယ် သော စိတ်တို့၌။လဗ္ဘန္တိ၊ရအပ်ကုန်၏။

၁ ၃ ။ ပကိဏ်းစေတသိက် သမ္မဒယောဂနည်း ၆-ပါး ။ ။ ပန၊သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက်တို့၏ သမ္မယောဂနည်းမှတပါး ပကိဏ်းစေတသိက်တို့၏ သမ္မယောဂ နည်းကိုဆိုအံ့။ **ဝိတက်ယှဉ်ရာစိတ် ၅၅-ပါး** ။ ။ ပကိဏ္ဏကေသု၊ပကိဏ်းစေတသိက် ခြောက်ခုတို့တွင်။တာဝ၊ရှေးဦးစွာ။မယာ၊ငါသည်။ဝုတ္တော၊ဆိုအပ်သော၊ဝိတက္ကော၊ဝိတက် စေတသိက်သည်။ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇိတ ကာမာဝစရစိတ္တေသု စေဝ၊ဒ္ဝေပဉ္စဝိညာဏ်တစ် ဆယ်သည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော ကာမစိတ်လေးဆယ့်လေးခုတို့၌ငင်း။ဧကာဒသသု၊တစ် ဆယ့်တစ်ပါးကုန်သော။ပဌမဇ္ဈာနစိတ္တေသုစ၊ပဌမဈာန်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်တို့၌ငင်း။ဣဇိ၊ ဤသို့။ပဉ္စပညာသ စိတ္တေသု၊ငါးဆယ့်ငါးပါးသော စိတ်တို့၌။ဥပပဇ္ဇတိ၊ဖြစ်၏။

၁ ၄ ။ ဝိစာရယှဉ်ရာစိတ် ၆၆-ပါး ။ ။ ဝိစာရော ပန၊ဝိစာရစေတသိက်သည် ကား။တေသု စေဝ၊ထိုဝိတက်ဖြစ်သောစိတ် ငါးဆယ့်ငါးခုတို့၌ငင်း။ဧကာဒသသု၊တစ် ဆယ့်တစ်ပါးကုန်သော။ဒုတိယဇ္ဈာန စိတ္တေသုစ၊ဒုတိယဈာန်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်တို့၌ငင်း။ ဣတိ၊ဤသို့။ဆသဋ္ဌိ စိတ္တေသု၊ခြောက်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော စိတ်တို့၌။ဥပပဇ္ဇတိ၊ဖြစ်၏။

၁ ၅ ။ အဓိမောက္ခယှဉ်ရာစိတ် ၃၈-ပါး ။ အဓိမောက္ခော၊အဓိမောက္ခ စေတသိက် သည်။ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတဝဇ္ဇိတစိတ္တေသု၊ဒ္ဝေပဉ္စဝိညာဏ် တစ်ဆယ်, ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်ကြဉ်အပ်သော ခုနှစ်ဆယ့်ရှစ်ခုသော စိတ်တို့၌။ဥပပဇ္ဇတိ၊ဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

၁ ၆ ။ **ဝိရိယယှဉ်ရာစိတ် ၇၃-ပါး** ။ ။ ဝိရိယ၊ဝိရိယ စေတသိက်သည်။ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန ဒ္ဒိပဉ္စဝိညာဏသမ္ပဋိစ္ဆနသန္တီရဏဝဇ္ဇိတ စိတ္တေသု၊ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း, ဒ္ဒေပဉ္စဝိညာဏ် တစ်ဆယ်, သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒ္ဒေ, သန္တီရဏသုံးခုသည် ကြဉ်အပ်သော ခုနှစ်ဆယ့်သုံးပါးသော စိတ်တို့၌။ဥပဇ္ဇတိ၊ဖြစ်၏။

၁ ၇ ။ **ဝိတိယှဉ်ရာစိတ် ၅၁-ပါး** ။ ။ ဝိတိ၊ဝိတိစေတသိက်သည်။ဒေါမနဿ ပေက္ခာသဟဂတ ကာယဝိညာဏစတုတ္ထဈာနဝဇ္ဇိတ စိတ္တေသု၊ဒေါသမူဒ္ဒေ, ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်စိတ် ငါးဆယ့်ငါးခု, ကာယဝိညာဏ်ဒ္ဒေ, စတုတ္ထဈာန်စိတ် ဧကာဒသသည် ကြဉ်အပ်သော ငါးဆယ့်တစ်ပါးသော စိတ်တို့၌။ဥပဇ္ဇတိ၊ဖြစ်၏။

၁ ၈ ။ **ဆန္ဒယှဉ်ရာစိတ် ၆၉-ပါး** ။ ။ ဆန္ဒော၊ဆန္ဒစေတသိက်သည်။အဟေတုက မောမူဟဝဇ္ဇိတ စိတ္တေသု၊အဟိတ်စိတ်အဒ္ဓာရသ, မောဟမူဒ္ဒေသည်ကြဉ်အပ်သော တစ်ခုယုတ်ခုနှစ်ဆယ်သော စိတ်တို့၌။ဥပဇ္ဇတိ၊ဖြစ်၏။ကွတိ၊ဤသို့။တေသံ၊ထိုအည သမာန်း စေတသိက် ထစ်ဆယ့်သုံးခုတို့၏။သတ္တဝိဓော၊ခုနှစ်ပါးအပြားရှိသော။သမ္မ ယောဂေါ၊သမ္မယောဂနည်းကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။

ပကိဏ်းစေတသိက်ယှဉ် မယှဉ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာ

၁ ၉ ။ **ပကိဏ်းမယှဉ်သော စိတ်များ** ။ ။ ပန၊ပါရိသေသနည်း တစိတ်ကိုဆိုအံ့။ ပကိဏ္ဏကဝိဝဇ္ဇိတာ၊ပကိဏ်းစေတသိက်ခြောက်ခုသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ (၀၂) ပကိဏ်းစေတသိက်ခြောက်ခုကို ကြဉ်ကုန်သော။တေ စိတ္တုပ္ပါဒါ၊ထိုစိတ်တို့ကို။ယထာဏ္ဏ မံ၊အစဉ်အတိုင်း။ဆသဋ္ဌိ၊ခြောက်ဆယ့်ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်၏၊ဟူ၍ငင်း။ပဉ္စပညာသ စ၊ငါးဆယ့်ငါးပါး အပြားရှိကုန်၏၊ဟူ၍ငင်း။ဧကာဒသ စ၊တစ်ဆယ့်တစ်ပါး အပြားရှိကုန် ၏၊ဟူ၍ငင်း။သောဠသ စ၊တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်၏၊ဟူ၍ငင်း။သတ္တတိ စ၊ ခုနှစ်ဆယ်အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်၏၊ဟူ၍ငင်း။ဝိသတိ စေဝ၊နှစ်ဆယ်အတိုင်းအရှည် ရှိ ကုန်၏၊ဟူ၍ငင်း။ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိအပ်ကုန်၏။

ပကိဏ်းစေတသိက် ယှဉ်ရာ စိတ်များ ။ ။ သပကိဏ္ဏကာ၊ပကိဏ်းစေတသိက် ခြောက်ခုတို့နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော။တေစိတ္တုပ္ပါဒါ၊ထိုစိတ်တို့ကို။ယထာဏ္ဏမံ၊အစဉ် အတိုင်း။ပဉ္စပညာသ စ၊ငါးဆယ့်ငါးပါး အပြားရှိကုန်၏၊ဟူ၍ငင်း။ဆသဋ္ဌိ၊ခြောက်ဆယ့် ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်၏၊ဟူ၍ငင်း။အဋ္ဌသတ္တတိ စ၊ခုနှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏၊ ဟူ၍ငင်း။တိသတ္တတိ စ၊ခုနှစ်ဆယ့်သုံးပါး အပြားရှိကုန်၏၊ဟူ၍ငင်း။ဧကူနသတ္တတိ စ၊ တစ်ခုယုတ်ခုနှစ်ဆယ်အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်၏၊ဟူ၍ငင်း။ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိအပ်ကုန်၏။

၂ ၀ ။ **အကုသိုလ်စေတသိက် သမ္မယောဂနည်း ၅-ပါး** ။ ပန၊ပကိဏ်း စေတသိက် ခြောက်ခုတို့၏ သမ္မယောဂနည်းမှတပါး အကုသိုလ်စေတသိက်တို့၏ သမ္မယော ဂနည်းကိုဆိုအံ့။

http://www.dhammadownload.com

သဗ္ဗာကုသလသာဓာရဏစေတသိက် ၄-ပါး ။ ။ အကုသလေသု၊အကုသိုလ်စေတသိက် တစ်ဆယ့်လေးခုတို့တွင်။မောဟော စ၊မောဟစေတသိက်၎င်း။အဟိရိကဉ္စ၊အဟိရိကစေတသိက်၎င်း။အနောတ္တပ္ပဉ္စ၊အနောတ္တပ္ပစေတသိက်၎င်း။ဥဒ္ဓစ္စဉ္စ၊ဥဒ္ဓစ္စစေတသိက်၎င်း။ဣတိ၊ဤသို့။စတ္တာရော၊လေးပါးကုန်သော။ဣမေ စေတသိကာ၊ဤစေတသိက်တို့သည်။သဗ္ဗာကုသလသာဓာရဏာ နာမ၊သဗ္ဗာကုသလသာဓာရဏစေတသိက် အမည်ရှိကုန်သည်။ (ဝါ) အလုံးစုံသော အကုသိုလ်စိတ် တစ်ဆယ့်နှစ်ခုတို့နှင့် ဆက်ဆံသည်၏အဖြစ်ကြောင့် သဗ္ဗာကုသလသာဓာရဏစေတသိက်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

မောစတုက် သမ္ပယောဂနည်း ။ ။ ဣတိ၊ဤသို့။စတ္တာရော၊လေးပါးကုန်သော။ဣမေ စေတသိကာ၊ဤစေတသိက်ကို။သဗ္ဗေသုပိ၊အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဒွါဒသကုသလေသု၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော အကုသိုလ်စိတ်တို့၌။လဗ္ဘန္တိ၊ရအပ်ကုန်၏။

၂ ၁ ။ **လောဘတိက် သမ္ပယောဂနည်း** ။ ။ လောဘော၊လောဘစေတသိက်ကို။အဌသု၊ရှစ်ပါးကုန်သော။လောဘသဟဂတစိတ္တေသွေဝ-လောဘသဟဂတ စိတ္တေသု ဧဝ၊လောဘသဟဂုတ်စိတ်တို့၌သာလျှင်။လဗ္ဘတိ၊ရအပ်၏။

၂ ၂ ။ ဒိဋ္ဌိ၊ဒိဋ္ဌိစေတသိက်ကို။စတူသု၊လေးပါးကုန်သော။ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တေသု ဧဝ၊ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ်တို့၌သာလျှင်။လဗ္ဘတိ၊ရအပ်၏။

၂ ၃ ။ မာနော၊မာနစေတသိက်ကို။စတူသု၊လေးပါးကုန်သော။ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တေသု ဧဝ၊ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်စိတ်တို့၌သာလျှင်။လဗ္ဘတိ၊ရအပ်၏။

၂ ၄ ။ **ဒေါစတုက် သမ္ပယောဂနည်း** ။ ။ ဒေါသော စ၊ဒေါသစေတသိက်၎င်း။ဣဿာစ၊ဣဿာစေတသိက်၎င်း။မစ္ဆရိယာ စ၊မစ္ဆရိယစေတသိက်၎င်း။ကုက္ကုစ္စဉ္စ၊ကုက္ကုစ္စ စေတသိက်၎င်း။ဣတိ၊ဤသို့။စတ္တာရော၊လေးပါးကုန်သော။ဣမေ စေတသိကာ၊ဤစေတသိက်တို့ကို။ဒွီသု၊နှစ်ပါးကုန်သော။ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တေသု ဧဝ၊ပဋိဃသမ္ပယုတ်စိတ်တို့ ၌သာလျှင်။လဗ္ဘတိ၊ရအပ်၏။

၂ ၅ ။ **ထိန, မိဒ္ဓ သမ္ပယောဂနည်း** ။ ။ ထိနမိဒ္ဓံ၊ထိန, မိဒ္ဓစေတသိက်ကို။ပဉ္စသု၊ငါးပါးကုန်သော။သသခ်ါရိကစိတ္တေသု ဧဝ၊သသခ်ါရိကစိတ်တို့၌သာလျှင်။လဗ္ဘတိ၊၏။

၂ ၆ ။ **ဝိစိကိစ္ဆာ သမ္ပယောဂနည်း** ။ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ဝိစိကိစ္ဆာစေတသိက်ကို။ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတ စိတ္တေယေဝ၊ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ်၌သာလျှင်။လဗ္ဘတိ၊ရအပ်၏။ဣတိ၊ဤသို့။တေသံ၊ထိုအကုသိုလ်စေတသိက် တစ်ဆယ့်လေးခုတို့၏။ပဉ္စဝိဓော၊ငါးပါးအပြားရှိသော။သမ္ပယောဂေါ၊သမ္ပယောဂနည်းကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။

၂ ၇ ။ **အကုသိုလ်စေတသိက်ယှဉ်ပုံပြ သင်္ဂဟဂါထာများ** ။ ။ စတ္တာရော၊လေးပါးကုန်သော(မောဟ,အဟိရိက,အနောတ္တပ္ပ, ဥဒ္ဓစ္စ) စေတသိက်တို့သည်။သဗ္ဗာပုညေသု၊

http://www.dhammadownload.com

အလုံးစုံသော အကုသိုလ်စိတ်တစ်ဆယ့်နှစ်ခုတို့၌။ဂတာ၊ဖြစ်ကုန်၏။တယော၊သုံးပါး ကုန်သော(လောဘ,ဒိဋ္ဌိ,မာန) စေတသိက်တို့သည်။လောဘမူလေ၊လောဘမူစိတ်ရှစ်ခု၌။ဂတာ၊ဖြစ်ကုန်၏။စတ္တာရော၊လေးပါးကုန်သော(ဒေါသ,ကျွဿာ,မစ္ဆရိယ,ကုက္ကု၊စ္စ) စေတသိက်တို့သည်။ဒေါသမူလေသု၊ဒေါသမူစိတ်နှစ်ခုတို့၌။ဂတာ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဒွယ်၊ထိန မိဒ္ဓစေတသိက် နှစ်ခုအပေါင်းသည်။သသခီရေ၊သသခီရိက ငါးခု၌။ဂတံ၊ဖြစ်၏။တထာ၊ ထိုအတူ။ဝိစိကိစ္ဆာ၊ဝိစိကိစ္ဆာ စေတသိက်သည်။ဝိစိကိစ္ဆာ စိတ္တေစ၊ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် စိတ်၌သာလျှင်။ ဂတာ၊ဖြစ်၏။ ကျတိ၊ကြွသို့။ စတုဒ္ဒသ၊တစ်ဆယ့်လေးပါးကုန်သော အကုသိုလ် စေတသိက်တို့သည်။ဒွါဒသာကုသလေသွေ၀-ဒွါဒသအကုသလေသု ၈၀၊ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော အကုသိုလ်စိတ်တို့၌သာလျှင်။ပဠဂေ၊ငါးပါး အပြားဖြင့်။သမ္မယုဇ္ဇန္တိ၊ အညီအညွတ် အပြားအားဖြင့် ယှဉ်ကုန်၏။

သောဘနစေတသိက် သမ္မဇယောဂနည်း ၄-ပါး

၂၀။ သောဘနသာဓာရဏစေတသိက် ၁၉-ပါး သမ္မဇယောဂနည်း

ပန၊ အကုသိုလ်စေတသိက်တို့၏ သမ္မယောဂနည်းမှတပါး သောဘန စေတသိက်တို့၏ သမ္မယောဂနည်းကိုဆို‌အံ့။သောဘနေသု၊သောဘနစေတသိက် နှစ်ဆယ့်ငါးပါးတို့တွင်။သော ဘနသာဓာရဏာ၊သောဘနသာဓာရဏစေတသိက်တို့ကို။ တာဝ၊ရှေးဦးစွာ။မယာ၊ငါသည်။ဝုစ္စန္တေ၊မိန့်အပ်ကုန်၏။ဧကူနဝီသတိ၊တစ်ခုယုတ် နှစ်ဆယ်သော၊ကျွမေ စေတသိကာ၊ကြ (သောဘနသာဓာရဏ)စေတသိက်တို့သည်။ သဗ္ဗေသုပိ၊အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန် သော။ဧကူနသဋ္ဌိ သောဘနစိတ္တေသု၊တစ်ခုယုတ် ခြောက်ဆယ်သော သောဘနစိတ်တို့ ၌။သံဝိဇ္ဇန္တိ၊ရှိကုန်၏။

၂၁။ ဝိရတိစေတသိက် သမ္မဇယောဂနည်း ။ ။ ပန၊သောဘနသာဓာရဏ စေတသိက်မှတပါး ဝိရတိစေတသိက်ကိုဆို‌အံ့။တိသောပိ၊သုံးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဝိရတိယော၊ဝိရတိစေတသိက်တို့ကို။(၀ါ) ဝိရတိစေတသိက်တို့သည်။လောကုတ္တရ စိတ္တေသု၊လောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခုတို့၌။သဗ္ဗထာပိ၊ထိုထိုသို့သော ဒုစရိုက်, ဒုရာဇိဝတို့ကို ပယ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့်လည်း။နိယတာ၊အမြဲ။ဧက တောဝ၊တစ်ပြိုင်နက်အားဖြင့်သာလျှင်။လဗ္ဘန္တိ၊ရအပ်ကုန်၏။

ပန၊နိယတမှတပါး အနိယတကိုဆို‌အံ့။လောကိယေသု၊လောကီသောဘန စိတ် ငါးဆယ့်တစ်ခုတို့တွင်။ကာမာဝစရ ကုသလေသွေ-ကာမာဝစရ ကုသလေသု ၈၀၊ ကာမာဝစရ ကုသိုလ်စိတ်ရှစ်ခုတို့၌သာလျှင်။ကဒါစိ၊ရံခါ။သန္နိဿန္တိ၊ထင်ကုန်၏။ဝိသုံ ဂိသုံ၊အသီးအသီး။ဇာယန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၂၂။ အပ္ပမညာစေတသိက် သမ္မဇယောဂနည်း ။ ။ ပန၊ဝိရတိစေတသိက်မှတပါး အပ္ပမညာစေတသိက်ကိုဆို‌အံ့။အပ္ပမညာယော၊အပ္ပမညာစေတသိက်တို့သည်။ဒွါဒသသု၊

http://www.dhammadownload.com

တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ပဥ္စမဇ္ဈာနဝဇ္ဇိတ မဟဂ္ဂတစိတ္တေသု စေဝ၊ပဥ္စမဈာန်စိတ်သည်ကြဉ်အပ်သော မဟဂ္ဂုတ်စိတ်တို့၌ငင်း။ကာမာဝစရ ကုသလေသု စ၊ကာမာဝစရစိတ် ရှစ်ခုတို့၌ငင်း။သဟေတုကာမာဝစရ ကိရိယ စိတ္တေသု စ၊သဟိတ်ကာမာဝစရ ကိရိယာစိတ် ရှစ်ခုတို့၌ငင်း။ဣတိ၊သို့။အဌဝီသတိ စိတ္တေသွေဝ၊နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော စိတ်တို့၌သာလျှင်။ကဒါစိ၊ရံခါ။နာနာ၊အသီးအသီး။ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။ဇာယန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ကေစိဝါဒ ။ ။ ပန၊သမာနဝါဒမှတပါး ကေစိဝါဒကိုဆိုအံ့။ဧတ္ထ၊ဤကာမာဝစရစိတ် တစ်ဆယ့်ခြောက်ခုတို့တွင်။ဥပေက္ခာသဟဂတေသု၊ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ရှစ်ခုတို့၌။ကရုဏာ မုဒိတာ၊ကရုဏာ မုဒိတာစေတသိက်တို့သည်။နသန္တိ၊မရှိကုန်။ဣတိ၊ဤသို့။ကေစိ၊အချို့သော ဆရာတို့သည်။ဝဒန္တိ၊ဆိုကုန်၏။

၃ ၁ ။ **ပညာစေတသိက် သမ္ပယောဂနည်း** ။ ။ ပန၊အပွမညာစေတသိက်မှ တပါးပညိန္ဒြေစေတသိက်ကိုဆိုအံ့။ပညာ၊ပညိန္ဒြေစေတသိက်သည်။ဒွါဒသသု၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ဉာဏသမ္ပယုတ္တ ကာမာဝစရ စိတ္တေသု စေဝ၊ဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာဝစရစိတ်တို့၌လည်းကောင်း။သဗ္ဗေသုပိ၊အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ပဥ္စတ္တိံသ မဟဂ္ဂတလောကုတ္တရစိတ္တေသုစ၊မဟဂ္ဂုတ် လောကုတ္တရာစိတ်တို့၌ငင်း။ဣတိ၊ဤသို့။သတ္တစတ္တာလီသ စိတ္တေသုစ၊လေးဆယ့်ခုနှစ်ပါးသော စိတ်တို့၌။သမ္ပယောဂံ၊ယှဉ်ခြင်းသို့။ဂစ္ဆတိ၊ရောက်၏။ ဣတိ၊ဤသို့။တေသံ၊ထိုသောဘနစေတသိက် နှစ်ဆယ့်ငါးပါးတို့၌။စတုဗ္ဗိဓော၊လေးပါး အပြားရှိသော။သမ္ပယောဂေါ၊သမ္ပယောဂနည်းကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။

၃ ၂ ။ **သောဘနစေတသိက် သမ္ပယောဂနည်းသင်္ဂဟဂါထာ** ။ ။ ဧကူနဝီသတိ၊တစ်ခုယုတ်နှစ်ဆယ်သော။ဓမ္မာ၊သောဘနသာဓာရဏစေတသိက်တို့သည်။ဧကူနသဋ္ဌိ၊တစ်ခုယုတ်ခြောက်ဆယ်သော စိတ်တို့၌။ဇာယန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။တယော၊သုံးပါးကုန်သော။ဓမ္မာ၊ဝိရတီစေတသိက်တို့သည်။သောဋ္ဌသစိတ္တေသု၊တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော စိတ်တို့၌။ဇာယန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဒွယံ၊အပွမညာစေတသိက်နှစ်ခုအပေါင်းသည်။အဌဝီသတိယံ၊နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော စိတ်၌။ဇာယတိ၊ဖြစ်၏။ပညာ၊ပညိန္ဒြေစေတသိက်ကို။သတ္တစတ္တာလီသ ဝိဓေသု၊လေးဆယ့်ခုနှစ်ပါးအပြားရှိသော စိတ်တို့၌သာလျှင်။ပကာသိတာ၊ပြအပ်ကုန်၏။ဧဝံ-ယထာဝုတ္တနယေန၊အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။သောဘနာ၊သောဘနစေတသိက် နှစ်ဆယ့်ငါးခုတို့သည်။သောဘနေသွေဝ-သောဘနေသု ဧဝ၊သောဘနစိတ်တစ်ခုယုတ်ခြောက်ဆယ်တို့၌သာလျှင်။စတုဓာ၊လေးပါးအပြားအားဖြင့်။သမ္ပယုတ္တာ၊အညီအညွတ် အပြားအားဖြင့် ယှဉ်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၃ ၃ ။ **နာနာကဒါစိ စေတသိက်များ** ။ ။ ဣဿာ မစ္ဆေရ ကုက္ကုစ္စ ဝိရတိ ကရုဏာဒယော၊ဣဿာ, မစ္ဆေရ, ကုက္ကုစ္စ, ဝိရတီ, ကရုဏာအစရှိသော စေတသိက်

http://www.dhammadownload.com

တို့သည်။ကဒါစိ၊ရံခါ။နာနာ၊အသီးအသီး။ဟုတ္တာ၊ဖြစ်၍။ဇာယန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ကဒါစိ စေတသိက် ။ ။ မာနော စ၊မာနစေတသိက်သည်လည်း။ကဒါစိ၊ရံခါ။ ဇာယတိ၊ဖြစ်၏။

သဟကဒါစိ စေတသိက် ။ ။ တထာ၊ထို့အတူ။ထိန,မိဒ္ဓ၊ထိန, မိဒ္ဓစေတသိက်သည်။သဟ၊တကွ။ကဒါစိ၊ရံခါ။ဇာယတိ၊ဖြစ်၏။ **တစ်နည်းကား**--- တထာ၊ထို့အတူ။ ထိနမိဒ္ဓ၊ထိန, မိဒ္ဓစေတသိက်သည်။ကျဿာ မစ္ဆေရ ကုက္ကုစ္စေဟိ စ၊ကျဿာ, မစ္ဆေရ, ကုက္ကုစ္စစေတသိက်တို့နှင့်ငင်း။မာနေနစ၊မာနစေတသိက်နှင့်ငင်း။သဟ၊တကွ။ကဒါစိ၊ရံခါ။ ဇာယတိ၊ဖြစ်၏။

(၃၄) ။ **အနိယတဓယောဂီစေတသိက် ၁၁-ပါး** ။ ။ ယထာဝုတ္တာနုသာရေန၊အကြောင်းအကြောင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းကို အစဉ်မှီးသဖြင့်။ဧကာဒသ၊(မာန,ကျဿာ, မစ္ဆေရ,ကုက္ကုစ္စ,ဝိရတိစေတသိက် ၃-ခု,ကရုဏာ,မုဒိတာ, ထိန,မိဒ္ဓ-အားဖြင့်) တစ်ဆယ့်တစ်ပါးကုန်သော စေတသိက်တို့သည်။အနိယတယောဂိနော၊အနိယတယောဂီစေတသိက် အမည်ရှိကုန်သည်။ (၀၊) အမြဲယှဉ်သည် မဟုတ်သော (ရံခါသာယှဉ်သော) စေတသိက် မည်ကုန်၏။

နိယတဓယောဂီစေတသိက် ၄၁-ပါး ။ ။ သေသာ၊အနိယတယောဂီစေတသိက်တစ်ဆယ့်တစ်ပါးမှ ကြွင်းကုန်သော လေးဆယ့်တစ်ပါးသော စေတသိက်တို့သည်။ နိယတယောဂိနော၊နိယတယောဂီစေတသိက် မည်ကုန်၏။(၀၊) အမြဲယှဉ်သော စေတသိက် မည်ကုန်၏။တေသံ၊ထိုနိယတယောဂီ, အနိယတယောဂီ စေတသိက်တို့၏။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။သင်္ဂဟ၌ရေတွက်ခြင်းကိုလည်း။(၀၊) ပေါင်းခြင်းကိုလည်း။ဒါနိ- ကွဒါနိ၊ယခုအခါ၌။အဟံ၊ငါသည်။ပဝက္ခာမိ၊ဆိုပေအံ့။

သင်္ဂဟနည်း ၃၃-ပါး

သင်္ဂဟနည်း ၅-မျိုးပြ သင်္ဂဟဂါထာများ

(၃၅) ။ **လောကုတ္တရာစိတ် သင်္ဂဟနည်း** ။ ။ အနုတ္တရော၊လောကုတ္တရာစိတ်၌။ ဆတ္တိံသာပိ၊သုံးဆယ့်ခြောက်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့ကို။လဗ္ဘန္တိ၊ရအပ်ကုန်၏။

မဟဂ္ဂတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ။ ။ မဟဂ္ဂတော၊မဟဂ္ဂုတ်စိတ်၌။ပဉ္စတ္တိံသာပိ၊ သုံးဆယ့်ငါးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့ကို။လဗ္ဘန္တိ၊ရအပ်ကုန်၏။

ကာမာဝစရစိတ် သင်္ဂဟနည်း ။ ။ ကာမာဝစရသောဘနေ၊ကာမာဝစရ သောဘနစိတ်၌။အဋ္ဌတ္တိံသာပိ၊သုံးဆယ့်ရှစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့ကို။လဗ္ဘန္တိ၊ရအပ်ကုန်၏။

အကုသလ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ။ ။ အပုညမှိ၊အကုသိုလ်စိတ်၌။သတ္တဝီသတိပိ၊

http://www.dhammadownload.com

နှစ်ဆယ့်ခုနှစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့ကို။လဗ္ဘန္တိ၊ရအပ်ကုန်၏။

အဟိတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ။ ။ အဟေတုကေ၊အဟိတ်စိတ်၌။ဒွါဒသပိ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဓမ္မာ၊(ဆန္ဒကြဉ်သော အညသမာန်း)စေတသိက်တို့ကို။လဗ္ဘန္တိ၊ရအပ်ကုန်၏။ကျတိ စ၊ဤသို့လျှင်။ယထာသမ္ဘဝ ယောဂေန၊ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ ယှဉ်သဖြင့်။တတ္ထ၊ထိုဂဏနသမောဓာန သင်္ဂဟနည်း၌။ပဥ္စဓာ၊ငါးပါးအပြားဖြင့်။သင်္ဂဟော၊ရေတွက်ခြင်းသည်။(ဝါ) ပေါင်းခြင်းသည်။ဟောတိ၊၏။(ဝါ) ဖြစ်လတ္တံ့။

၃ ၆ ။ **လောကုတ္တရာစိတ် သင်္ဂဟနည်း ၅-ပါး** ။ ။ သင်္ဂဟော၊သင်္ဂဟနည်းသည်။ကထံ ဟောတိ၊အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်းဟူမူကား။လောကုတ္တရေသု၊လောကုတ္တရာစိတ်တို့၌။တာဝ၊ရှေးဦးစွာ။သင်္ဂဟော၊သင်္ဂဟနည်းကို။မယာ၊ငါသည်။ဝုစ္စတေ၊မိန့်အပ် ၏။အဌသု၊ရှစ်ပါးကုန်သော။ပဌမဇ္ဈာနိက စိတ္တေသု၊ပဌမဈာန်နှင့်ယှဉ်သော လောကုတ္တရာစိတ်တို့၌။အညသမာနာ၊အညသမာန်း အမည်ရှိကုန်သော။တေရသ၊တစ်ဆယ့်သုံးပါးကုန်သော။စေတသိကာ စ၊စေတသိက်တို့၎င်း။အပွမညာဝဇ္ဇိတာ၊အပွမညာဒွေသည်ကြဉ်အပ်ကုန်သော။တေဝီသတိ၊နှစ်ဆယ့်သုံးပါးကုန်သော။သောဘန စေတသိကာ၊သောဘနစေတသိက်တို့၎င်း။ကျတိ၊ဤသို့။ဆတ္တိံသ၊သုံးဆယ့်ခြောက်ပါးကုန်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့သည်။သင်္ဂဟံ၊ရေတွက်ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့။(ဝါ) ပေါင်းခြင်းသို့။(ဝါ) ပေါင်းအပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။တထာ၊ထိုအတူ။ဒုတိယဇ္ဈာနိက စိတ္တေသု၊ဒုတိယဈာန်နှင့်ယှဉ်သော လောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခုတို့၌။ဝိတက္ကဝဇ္ဇာ၊(လောကုတ္တရာ ပဌမဈာန်စိတ်ယှဉ် ၃၆-ပါးတို့တွင်) ဝိတက်သည်ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ပဥ္စတ္တိံသ၊သုံးဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့သည်။သင်္ဂဟံ၊ရေတွက် ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့။(ဝါ) ပေါင်းခြင်းသို့။(ဝါ) ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။ * တတိယဇ္ဈာနိက စိတ္တေသု၊တတိယဈာန်နှင့်ယှဉ်သော လောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခုတို့၌။ဝိတက္က ဝိစာရဝဇ္ဇာ၊(လောကုတ္တရာ ပဌမဈာန်စိတ်ယှဉ် ၃၆-ပါးတို့တွင်) ဝိတက်, ဝိစာရသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။စတုတ္တိံသ၊သုံးဆယ့်လေးပါးကုန်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့သည်။သင်္ဂဟံ၊ရေတွက်ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။(ဝါ) ပေါင်းခြင်းသို့။(ဝါ) ပေါင်းအပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။ * စတုတ္ထဇ္ဈာနိက စိတ္တေသု၊စတုတ္ထဈာန် နှင့်ယှဉ်သော လောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခုတို့၌။ဝိတက္က ဝိစာရ ပီတိဝဇ္ဇာ၊(လောကုတ္တရာ ပဌမဈာန်စိတ်ယှဉ် ၃၆-ပါးတို့တွင်) ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။တေတ္တိံသ၊သုံးဆယ့်သုံးပါးကုန်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့သည်။သင်္ဂဟံ၊ရေတွက်ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။(ဝါ) ပေါင်းခြင်းသို့။(ဝါ) ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။ပဥ္စမဇ္ဈာနိက စိတ္တေသုပိ၊ပဥ္စမဈာန်နှင့်ယှဉ်သော လောကုတ္တရာ

http://www.dhammadownload.com

စိတ်ရှစ်ခုတို့၌လည်း။ဥပေက္ခာသဟဂတာဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော။တေ ဧဝ၊ထိုစတုတ္ထစျာန်နှင့်ယှဉ်သော သုံးဆယ့်သုံးပါးသော အညသမာန်း, သောဘန စေတသိက်တို့ကိုသာလျှင်။သင်္ယန္တိ၊ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ကြွတိ၊ဤသို့။သဗ္ဗထာပိ၊ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့်လည်း။အဋ္ဌသု၊ရှစ်ပါးကုန်သော။လောကုတ္တရ စိတ္တေသု၊ လောကုတ္တရာစိတ်တို့၌။ပဉ္စကဈာနဝသေန၊စျာန်ငါးပါးအပေါင်းတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဉ္စဓာဝ၊ငါးပါးအပြားဖြင့်သာလျှင်။သင်္ဂဟော၊ရေတွက်ခြင်းသည်။(ဝါ) ပေါင်းခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ကြွတိ၊ဤသို့။တေသု၊ထိုလောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခုတို့၌။ပဉ္စဝိဓော၊ငါးပါး အပြားရှိသော။သင်္ဂဟော၊သင်္ဂဟနည်းကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။

(၃) (၇) ။ လောကုတ္တရာစိတ် သင်္ဂဟနည်း သင်္ဂဟဂါထာ ။ ။ အနုတ္တရော၊လော ကုတ္တရာစိတ်၌။သင်္ဂဟော၊သင်္ဂဟနည်းတို့သည်။ယထာက္ကမံ၊အစဉ်အတိုင်း။ဆတ္တိံသ စ၊ သုံးဆယ့်ခြောက်ပါးသော စေတသိက်တို့၎င်း။ပဉ္စတ္တိံသ စ၊သုံးဆယ့်ငါးပါးသော စေတ သိက်တို့၎င်း။စတုတ္တိံသ စ၊သုံးဆယ့်လေးပါးကုန်သော စေတသိက်တို့၎င်း။တေတ္တိံသ ဒွယံ၊သုံးဆယ့်သုံးပါးသော စေတသိက်နှစ်ခုတို့၏ အပေါင်း၎င်း။ကြွစ္ဆေဝံ-ကြွတိ ဧဝံ၊ဤ သို့လျှင်။ပဉ္စဓာ၊ငါးပါးအပြားဖြင့်။ဋီတာ၊တည်ကုန်၏။။

(၃) (၈) ။ မဟဂ္ဂတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၅-ပါး ။ ။ ပန၊လောကုတ္တရာစိတ် သင်္ဂဟ နည်းမှတပါး မဟဂ္ဂတ်စိတ်သင်္ဂဟနည်းကိုဆိုအံ့။မဟဂ္ဂတေသု၊မဟဂ္ဂတ်စိတ် နှစ်ဆယ့် ခုနှစ်ခုတို့တွင်။တီသု၊သုံးပါးကုန်သော။ပဌမဈာနိက စိတ္တေသု၊ပဌမဈာန်နှင့်ယှဉ်သော မဟဂ္ဂတ်စိတ်တို့၌။တာဝ၊ရွေးဦးစွာ။သင်္ဂဟော၊သင်္ဂဟနည်းကို။မယာ၊ငါသည်။ ပုစ္ဆတေ၊ မိန့်အပ်၏။တီသု၊သုံးပါးကုန်သော။ပဌမဈာနိက စိတ္တေသု၊ပဌမဈာန်နှင့်ယှဉ်သော မဟဂ္ဂတ်စိတ်တို့၌။အညသမာန၊အညသမာန်း အမည်ရှိကုန်သော။တေရသ၊တစ်ဆယ့် သုံးပါးကုန်သော။စေတသိကာ စ၊စေတသိက်တို့၎င်း။ဝိရတိတ္တယဝဇ္ဇိတာ၊ဝိရတီ စေတသိက် သုံးခုအပေါင်းသည် ကြွင်အပ်သော။ဒွါဒိသတိ၊နှစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ သောဘနစေတသိကာစ၊သောဘနစေတသိက်တို့၎င်း။ကြွတိ၊ဤသို့။ပဉ္စတ္တိံသ၊သုံးဆယ့် ငါးပါးကုန်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့သည်။သင်္ဂဟံ၊ရေတွက်ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက် အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။(ဝါ) ပေါင်းခြင်းသို့။(ဝါ) ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။။

ကရုဏာ, မုဒိတာယှဉ်မုံ့ ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။ဇတ္ထ၊ဤမဟဂ္ဂတ်ပဌမ စျာန်စိတ် သုံးခုတို့၌။(ဝါ) သုံးဆယ့်ငါးပါးသော စေတသိက်တို့တွင်။ကရုဏာမုဒိတာ၊ ကရုဏာ မုဒိတာစေတသိက်တို့ကို။ပစ္စေကမေဝ၊အသီးအသီးသာလျှင်။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်အပ်ကုန်၏။ * တထာ၊ထိုအတူ။ဒုတိယဈာနိက စိတ္တေသု၊ဒုတိယစျာန်နှင့်ယှဉ် သော မဟဂ္ဂတ်စိတ် သုံးခုတို့၌။ဝိတက္ကဝဇ္ဇာ၊(မဟဂ္ဂတ်ပဌမစျာန်စိတ်ယှဉ် ၃၅-ပါးတွင်)

http://www.dhammadownload.com

ဝိတက်သည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။စတုတ္ထိသ၊သုံးဆယ့်လေးပါးကုန်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့သည်။သင်္ဂဟ၊ရေတွက်ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။(ဝါ) ပေါင်းခြင်းသို့။(ဝါ) ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။

တတိယဈာနိက စိတ္တေသု၊တတိယဈာန်နှင့်ယှဉ်သော မဟဂ္ဂုတ်စိတ်သုံးခုတို့၌။ဝိတက္က ဝိစာရဝဇ္ဇ၊(မဟဂ္ဂုတ်ပဌမဈာန်စိတ်ယှဉ် ၃၅-ပါးတွင်) ဝိတက်, ဝိစာရသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။တေတ္တိံသ၊သုံးဆယ့်သုံးပါးကုန်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့သည်။သင်္ဂဟ၊ရေတွက်ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။(ဝါ) ပေါင်းခြင်းသို့။(ဝါ) ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။

စတုတ္ထဈာနိက စိတ္တေသု၊စတုတ္ထဈာန်နှင့်ယှဉ်သော မဟဂ္ဂုတ်စိတ် သုံးခုတို့၌။ဝိတက္ကဝိစာရ ပီတိဝဇ္ဇ၊(မဟဂ္ဂုတ်ပဌမဈာန်စိတ်ယှဉ် ၃၅-ပါးတွင်) ဝိတက်,ဝိစာရ, ပီတိသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ဗာတ္တိံသ၊သုံးဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့သည်။သင်္ဂဟ၊ရေတွက်ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။(ဝါ) ပေါင်းခြင်းသို့။(ဝါ) ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။

ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။(ဝါ) သုဒ္ဓမ္မတပါး မိဿကကို ဆိုအံ့။ပန္နရသ၊တစ်ဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။ပဉ္စမဈာနိက စိတ္တေသု၊ပဉ္စမဈာန်နှင့်ယှဉ်သော မဟဂ္ဂုတ်စိတ်တို့၌။အပ္ပမညာယော၊(မဟဂ္ဂုတ် စတုတ္ထဈာန်စိတ်ယှဉ် ၃၂-ပါးတွင်) အပ္ပမညာစေတသိက်တို့ကို။ န လဗ္ဘန္တိ၊မရအပ်ကုန်။

ဣတိ၊ဤသို့။သတ္တထာပိ၊ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့်လည်း။သတ္တဝိသတိ မဟဂ္ဂတ စိတ္တေသု၊နှစ်ဆယ့်ခုနှစ်ပါးသော မဟဂ္ဂုတ်စိတ်တို့၌။ပဉ္စကဈာနဝသေန၊ဈာန်ငါးပါးအပေါင်းတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ပဉ္စဓာ၊ငါးပါးအပြားအားဖြင့် သာလျှင်။သင်္ဂဟော၊ ရေတွက်ခြင်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဣတိ၊ဤသို့။တေသု၊ထိုမဟဂ္ဂုတ်စိတ် နှစ်ဆယ့်ခုနှစ်ခုတို့၌။ပဉ္စဝိဓော၊ငါးပါးအပြားရှိသော။သင်္ဂဟော၊သင်္ဂဟနည်းကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။

၃၉ ။ မဟဂ္ဂတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း သင်္ဂဟဂါထာ ။ ။ ၃၉။ မဟဂ္ဂတေ၊မဟဂ္ဂုတ်စိတ်၌။သင်္ဂဟ၊သင်္ဂဟနည်းတို့သည်။ယထာဂ္ဂမံ၊အစဉ်အတိုင်း။ပဉ္စတ္တိံသစ၊သုံးဆယ့်ငါးပါးသော စေတသိက်တို့ဝင်း။စတုတ္တိံသ စ၊သုံးဆယ့်လေးပါးသော စေတသိက်တို့ဝင်း။ တေတ္တိံသ စ၊သုံးဆယ့်သုံးပါးသော စေတသိက်တို့ဝင်း။ဗာတ္တိံသ စ၊သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော စေတသိက်တို့ဝင်း။တိံသ စ၊သုံးဆယ်သော စေတသိက်တို့ဝင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ပဉ္စဓာဝ၊ ငါးပါးအပြားအားဖြင့်သာလျှင်။ဠီတာ၊တည်ကုန်၏။

၄၀ ။ ကာမာဝစရစိတ် သင်္ဂဟနည်း ၁၂-ပါး ။ ။ ပန၊မဟဂ္ဂုတ်စိတ်သင်္ဂဟနည်းမှတပါး ကာမာဝစရသောဘနစိတ်၌ သင်္ဂဟနည်းကို ဆိုအံ့။ကာမာဝစရသောဘနေသု၊

F-23-B

http://www.dhammadownload.com

ကာမာဝစရသောဘနစိတ် နှစ်ဆယ့်လေးခုတို့တွင်။ကုသလေသု၊မဟာကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ခုတို့ ၌။တာဝ၊ရှေးဦးစွာ။သင်္ဂဟော၊သင်္ဂဟနည်းကို။မယာ၊ငါသည်။ဝုစ္စတေ၊မိန့်အပ်၏။

မဟာကုသိုလ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၄-ပါး ။ ။ ပဌမဒွယေ၊မဟာကုသိုလ် ပဌမဒွေ၌။အညသမာနာ၊အညသမာန်း အမည်ရှိကုန်သော။တေရသ၊တစ်ဆယ့်သုံးပါးကုန်သော။စေတသိကာ စ၊စေတသိက်တို့၎င်း။ပဉ္စဝီသတိ၊နှစ်ဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။သောဘနစေတသိကာစ၊သောဘနစေတသိက်တို့၎င်း။ဣတိ၊ဤသို့။အဌတ္တိံသ၊သုံးဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့သည်။သင်္ဂဟံ၊ရေတွက်ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။(ဝါ) ပေါင်းခြင်းသို့။(ဝါ) ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။

အပွမညာ, ဝိရတီစေတသိက်တို့ ယှဉ်ပုံ ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။ဧတ္ထာ၊ဤမဟာကုသိုလ်ပဌမဒွေ၌။(ဝါ) သုံးဆယ့်ရှစ်ပါးသော စေတသိက်တို့တွင်။ပဉ္စပိ၊ငါးပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။အပွမညာဝိရတိယော၊(ကရုဏာ မုဒိတာ)အပွမညာနှင့် သမ္မာဝါစာစသော ဝိရတီစေတသိက်တို့ကို။ပစ္စေကမေဝ၊အသီးအသီးသာလျှင်။(ဝါ) တစ်ခုစီ တစ်ခုစီသာလျှင်။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

တထာ၊ထိုအတူ။**ဒုတိယဒွယေ**၊မဟာကုသိုလ် ဒုတိယဒွေ၌။ဉာဏဝဇ္ဇိတာ၊ (မဟာကုသိုလ်ပဌမဒွေယှဉ် ၃၈-ပါးတွင်) ဉာဏ်သည် (ပညိန္ဒြေစေတသိက်သည်) ကြဉ်အပ်ကုန်သော။သတ္တတ္တိံသ၊သုံးဆယ့်ခုနှစ်ပါးကုန်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့သည်။သင်္ဂဟံ၊ရေတွက်ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။(ဝါ) ပေါင်းခြင်းသို့။(ဝါ) ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။

တတိယဒွယေ၊မဟာကုသိုလ် တတိယဒွေ၌။ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ၊ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ပီတိဝဇ္ဇိတာ၊(မဟာကုသိုလ်ပဌမဒွေယှဉ် ၃၈-ပါးတွင်) ပီတိသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။သတ္တတ္တိံသ၊သုံးဆယ့်ခုနှစ်ပါးကုန်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့သည်။သင်္ဂဟံ၊ရေတွက်ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။(ဝါ) ပေါင်းခြင်းသို့။(ဝါ) ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။ * **စတုတ္ထဒွယေ**၊မဟာကုသိုလ် စတုတ္ထဒွေ၌။ဉာဏ ပီတိဝဇ္ဇိတာ၊(မဟာကုသိုလ်ပဌမဒွေယှဉ် ၃၈-ပါးတွင်) ဉာဏ်, ပီတိသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။တေ ဧဝ၊ထိုသုံးဆယ့်ခြောက်ပါးသော အညသမာန်း, သောဘနစေတသိက်တို့ကိုသာလျှင်။သင်္ဂယှန္တိ၊ရေတွက်အပ်ကုန်၏။

မဟာကိရိယာစိတ် သင်္ဂဟနည်း ၄-ပါး ။ ။ ကိရိယ စိတ္တေသုပိ၊မဟာကိရိယာစိတ် ရှစ်ခုတို့၌လည်း။ဝိရတိဝဇ္ဇိတာ၊(မဟာကုသိုလ်ပဌမဒွေယှဉ် ၃၈-ပါးတွင်) ဝိရတီစေတသိက်သုံးခုသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။တေ ဧဝ၊ထိုသုံးဆယ့်ငါးပါးသော အညသမာန်း, သောဘနစေတသိက်တို့ကိုသာလျှင်။တထေဝ၊ထိုမဟာကုသိုလ်စိတ် အတူသာလျှင်။စတူသုပိ၊လေးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဒုကေသု၊ဒုကတို့၌။စတုဓာဝ၊လေးပါး

http://www.dhammadownload.com

အပြားဖြင့်သာလျှင်။သင်္ဂယ္ဒန္တိ၊ရေတွက်အပ်ကုန်၏။

မဟာဝိပါက်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၄-ပါး ။ ။ တထာ၊ထို့အတူ။ဝိပါကေသု စ၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ရှစ်ခုတို့၌လည်း။အပွမညာ ဝိရတိဝဇ္ဇိတာ၊(မဟာကုသိုလ် ပဌမဒွေ ယှဉ် ၃၈-ပါးတို့တွင်) အပွမညာ, ဝိရတီစေတသိက်သုံးခုသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ တေ ဧဝ၊ထိုသုံးဆယ့်သုံးပါးသော အညသမာန်း, သောဘနစေတသိက်တို့ကိုသာလျှင်။ စတူသုပိ၊လေးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဒုကေသု၊ဒုကတို့၌။စတုဓာဝ၊လေးပါးအပြားဖြင့် သာလျှင်။သင်္ဂယ္ဒန္တိ၊ရေတွက်အပ်ကုန်၏။

ဣတိ၊ဤသို့။သဗ္ဗထာပိ။ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။စတုဝီ သတိ ကာမာဝစရသောဘန စိတ္တေသု၊နှစ်ဆယ့်လေးပါးသော ကာမာဝစရသောဘန စိတ်တို့၌။ဒုကဝသေန၊ဒုက၏ အစွမ်းဖြင့်။ဒွါဒသဓာဝ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး အပြားဖြင့်သာ လျှင်။သင်္ဂဟော၊ရေတွက်ခြင်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ * ဣတိ၊ဤသို့။တေသု၊ထိုကာမာ ဝစရသောဘနစိတ်တို့၌။ဒွါဒသဝိဓော၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိသော။သင်္ဂဟော၊သင်် ဟနည်းကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။

၄ ၁ ။ **ကာမာဝစရစိတ် သင်္ဂဟနည်း သင်္ဂဟဂါထာ** ။ ။ သဟေတုကာမာဝစရ ပုညပါက ကိရိယာမနေ၊ကာမာဝစရကုသိုလ်, သဟိတ်ကာမာဝစရ ဝိပါက်, သဟိတ် ကာမာဝစရ ကိရိယာစိတ်၌။(ဝါ) ကာမာဝစရကုသိုလ်, သဟိတ်ကာမာဝစရ ဝိပါက်, သဟိတ်ကာမာဝစရ ကိရိယာစိတ်တို့တွင်။သုဘေ၊မဟာကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ခု၌။အဌတ္တိံသ စ၊သုံးဆယ့်ရှစ်ပါးသော စေတသိက်တို့သည်ဝင်း။သတ္တတ္တိံသ ဒွယံ၊သုံးဆယ့်ခုနှစ်ပါး သော စေတသိက်နှစ်ခုအပေါင်းသည်ဝင်း။ဆတ္တိံသကံ၊သုံးဆယ့်ခြောက်ပါးသော စေတ သိက်သည်ဝင်း။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။

ကြိယေ၊မဟာကြိယာစိတ် ရှစ်ခု၌ပဉ္စတ္တိံသ၊သုံးဆယ့်ငါးပါးသော စေတသိက် တို့သည်ဝင်း။စတုတ္တိံသ ဒွယံ၊သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော စေတသိက်နှစ်ခုအပေါင်းသည်ဝင်း။ တေတ္တိံသကံ၊သုံးဆယ့်သုံးပါးသော စေတသိက်သည်ဝင်း။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။ပါကေ၊မဟာ ဝိပါက်စိတ် ရှစ်ခု၌။တေတ္တိံသ စ၊သုံးဆယ့်သုံးပါးသော စေတသိက်တို့သည်ဝင်း။ဗာတ္တိံသ ဒွယံ၊သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော စေတသိက်နှစ်ခုအပေါင်းဝင်း။ဧကတ္တိံသကံ၊သုံးဆယ့်တစ်ပါး သော စေတသိက်သည်ဝင်း။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။

၄ ၂ ။ **ထို့ထို့စိတ်၌ မယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များ** ။ ။ ဧတ္ထ၊ဤသောဘနစိတ် တို့တွင်။ကြိယေသု စ၊မဟာကြိယာစိတ် ရှစ်ခုတို့၌လည်ကောင်း။မဟဂ္ဂတေ စ၊မဟဂ္ဂုတ် စိတ် နှစ်ဆယ့်ခုနှစ်ခု၌လည်းကောင်း။ဝိရတီ၊ဝိရတီစေတသိက်တို့သည်။နဝိဇ္ဇန္တိ၊မရှိကုန်။ အနုတ္တရေ၊လောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခု၌။အပွမညာ၊အပွမညာစေတသိက်တို့သည်။နဝိဇ္ဇန္တိ၊ မရှိကုန်။တထာ၊ထို့အတူ။ကာမပါကေ၊မဟာဝိပါက်စိတ် ရှစ်ခု၌။ဒွယံ၊ဝိရတီ, အပွမညာ

http://www.dhammadownload.com

စေတသိက်နှစ်ခုတို့၏အပေါင်းသည်။နှ ဝိဇ္ဇတိ၊မရှိ။

စိတ်ချင်း ထူးအောင်ပြုသော စေတသိက်များ ။ ။ အနုတ္တရော်လောကုတ္တရာစိတ်၌။စျာနမဂ္ဂင်စျာန်တရား (ဝိတက်-စသော စျာန်အင်္ဂါ)တို့သည်။ဝိသေသကာ၊အထူးကို ပြုတတ်ကုန်၏။မဂ္ဂင်မေ၊မဟဂ္ဂုတ်စိတ် နှစ်ဆယ့်ခုနှစ်ခု၌။စျာန ဓမ္မာစ၊စျာန်တရား (ဝိတက်စသော စျာန်အင်္ဂါ)တို့သည်ဂင်း။အပွမညာ စ၊အပွမညာစေတသိက်တို့သည်ဂင်း။ဝိသေသကာ၊အထူးကို ပြုတတ်ကုန်၏။ပရိတ္တော်သုံးကာမာဝစရသောဘနစိတ် နှစ်ဆယ့်လေးခုတို့၌။အပွမညာ စ၊အပွမညာစေတသိက်တို့သည်ဂင်း။ဝိရတီ ဉာဏပီတိ စ၊ဝိရတီစေတသိက်သုံးခု, ပညိန္ဒြေ, ပီတိစေတသိက်တို့သည်ဂင်း။ဝိသေသကာ၊အထူးကို ပြုတတ်ကုန်၏။

အကုသိလ်စိတ် သင်္ဃာနည်း ၇-ပါး

❾ ❾ ။ **လောဘမူစိတ် သင်္ဃာနည်း** ။ ။ ပန၊ကာမာဝစရသောဘနစိတ်၌ သင်္ဃာနည်းမှတပါး အကုသိလ်စိတ်၌ သင်္ဃာနည်းကိုဆိုအံ့။အကုသလေသု၊အကုသိုလ်စိတ် တစ်ဆယ့်နှစ်ခုတို့တွင်။လောဘမူလေသု၊လောဘမူစိတ် ရှစ်ခုတို့၌။တာဝ၊ရွေးဦးစွာ။သင်္ဃော၊သင်္ဃာနည်းကို။မယာ၊ငါသည်။ဝုစ္စတေ၊ဆိုအပ်၏။

ပဌမေ၊ပဌမဖြစ်သော။အသင်္ခါရိကေ၊လောဘမူ အသင်္ခါရိကစိတ်၌။အညသမာနာ၊အညသမာန်း အမည်ရှိကုန်သော။တေရသ၊တစ်ဆယ့်သုံးပါးကုန်သော။စေတသိကာ စ၊စေတသိက်တို့ဂင်း။စတ္တာရော်၊လေးပါးကုန်သော။အကုသလသာမာဂရီဏာ စ၊အကုသလသာမာဂရီဏ စေတသိက်တို့ဂင်း။ဣတိ၊ဤသို့။သတ္တရသ၊တစ်ဆယ့်ခုနှစ်ပါးကုန်သော စေတသိက်တို့သည်။လောဘဒိဋ္ဌိဟိ၊လောဘ, ဒိဋ္ဌိတို့နှင့်။သဒ္ဓိ၊တကွ။ဧကူနဝိသတိ၊တစ်ခုယုတ် နှစ်ဆယ်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့သည်။သင်္ဂဟံ၊ရေတွက်ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။(ဝါ) ပေါင်းခြင်းသို့။(ဝါ) ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။

❾ ❿ ။ တထေ၊ထိုပဌမ အသင်္ခါရိကစိတ် အတူသာလျှင်။ဒုတိယေ၊ဒုတိယဖြစ်သော။အသင်္ခါရိကေ၊လော်ဘမူ အသင်္ခါရိကစိတ်၌။လောဘမာနေန၊လောဘ, မာနနှင့်။သဒ္ဓိ၊တကွ။ဧကူနဝိသတိ၊တစ်ခုယုတ် နှစ်ဆယ်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့သည်။သင်္ဂဟံ၊ရေတွက်ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။(ဝါ) ပေါင်းခြင်းသို့။(ဝါ) ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။

❾ ⓫ ။ တထေ၊ထိုဒုတိယအသင်္ခါရိကစိတ် အတူသာလျှင်။တတိယေ၊တတိယအသင်္ခါရိက လောဘမူစိတ်၌။ပီတိဝဇ္ဇိတာ၊(ပဌမ အသင်္ခါရိက လောဘမူစိတ်ယှဉ် ၁၇-ပါးတွင်) ပီတိသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော စေတသိက်တို့သည်။လောဘ ဒိဋ္ဌိဟိ၊လောဘ, ဒိဋ္ဌိတို့နှင့်။သဟ၊တကွ။အဋ္ဌာရသ၊တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော။

http://www.dhammadownload.com

မှာ၊စေတသိက်တို့သည်။သင်္ဘင်္ဟ၊ရေတွက်ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ (ဝါ) ပေါင်းခြင်းသို့။(ဝါ) ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။

၄၆ ။ တထေဝ၊ထိုတတိယ အသခ်ီရိက အတူသာလျှင်။စတုတ္ထေ၊စတုတ္ထစျာန် ဖြစ်သော။အသခ်ီရိကေ၊အသခ်ီရိက လောဘမူစိတ်၌။လောဘမာနေန၊လောဘ, မာန နှင့်။သဟ၊တကွ။အဒ္ဓါရသ၊တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့သည်။ သင်္ဘင်္ဟ၊ရေတွက်ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။(ဝါ) ပေါင်းခြင်းသို့။(ဝါ) ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။

၄၇ ။ **ဒေါသမူ သင်္ဘာနည်း** ။ ။ ပန၊လောဘမူ အသခ်ီရိကမှတပါး ဒေါသမူ အသခ်ီရိကကို ဆိုအံ့။ပဋိယသမ္ဘယုတ္တော၊ဒေါသနှင့်ယှဉ်သော။ပဋမော၊ပဋမဖြစ်သော။ အသခ်ီရိကေ၊အသခ်ီရိကစိတ်၌။ပီတိဝဇ္ဇိတာ၊ပီတိကြဉ်သော အညသမာန်း ၁၂-ပါး, အကုသလသာမာရဏ ၄-ပါး ဤ ၁၆-ပါးတို့သည်။ဒေါသော စ၊ဒေါသစေတသိက်၎င်း။ ကျသာ စ၊ကျသာ စေတသိက်၎င်း။မစ္ဆရိယဉ္စ၊မစ္ဆရိယ စေတသိက်၎င်း။ကုက္ကုစ္စဉ္စ စ၊ ကုက္ကုစ္စစေတသိက်၎င်း။ကျတိ၊ဤသို့။စတူဟိ၊လေးပါးကုန်သော စေတသိက်တို့နှင့်။သဒ္ဓိ၊ တကွ။ပီသတိ၊နှစ်ဆယ်သော။တေဧဝ ဓမ္မာ၊ထိုအညသမာန်း, အကုသိုလ်စေတသိက်တို့ ကိုသာလျှင်။သင်္ဘယ္ဟန္တိ၊ရေတွက်အပ်ကုန်၏။

ကျသာ, မစ္ဆေရ, ကုက္ကုစ္စတို့ ယှဉ်ပုံ ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။တတ္ထ၊ဤပဋမ အသခ်ီရိကစိတ်၌။(ဝါ) ဤနှစ်ဆယ်သော စေတသိက်တို့တွင်။ကျသာ မစ္ဆေရ ကုက္ကုစ္စာ နိ၊ကျသာ မစ္ဆေရ ကုက္ကုစ္စစေတသိက်တို့ကို။ပစ္စေကမေဝ၊အသီးအသီးသာလျှင်။ယောဇေတဗ္ဗာ နိ၊ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

၄၈ ။ တထေဝ၊ထိုအသခ်ီရိက အတူသာလျှင်။သသခ်ီရိက ပဋကေပိ၊သသခ်ီရိက စိတ် ငါးခုဉ်လည်း။ထိနမိဒ္ဓေန၊ထိန, မိဒ္ဓဖြင့်။ဝိသေသေတွာ၊အထူးပြု၍။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

၄၉ ။ **မောဟမူ သင်္ဘာနည်း** ။ ။ ပန၊လောဘမူ, ဒေါသမူမှတပါး မောဟမူကို ဆိုအံ့။ဆန္ဒပီတိဝဇ္ဇိတာ၊ဆန္ဒ, ပီတိသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။အညသမာနာ၊အည သမာန်း အမည်ရှိကုန်သော။ကောဒသ စ၊တစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော စေတသိက်တို့ရှင်း။ စတ္တာရော၊လေးပါးကုန်သော။အကုသလာသာမာရဏာ စ၊အကုသလသာမာရဏာ စေတသိက်တို့၎င်း။ကျတိ၊သို့။ပန္နရသ၊တစ်ဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက် တို့သည်။ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတော၊ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်၌။သမ္ပယုဇ္ဇန္တိ၊အညီအညွတ် အပြားအား ဖြင့် ယှဉ်ကုန်၏။

၅၀ ။ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတ စိတ္တေ၊ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ်၌လည်း။တထေဝ၊ ထိုဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ် အတူသာလျှင်။အဓိမောက္ခ ဝိရဟိတာ၊အဓိမောက္ခစေတသိက်

http://www.dhammadownload.com

သည် ကြဉ်အပ်သော။(ဝါ) အဓိမောက္ခမှ ကင်းကုန်သော။ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတာ၊ဝိစိကိစ္ဆာနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊။ပန္နရသ၊တစ်ဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့သည်။ သမုပလဗ္ဘန်၏၊ကောင်းစွာ ရအပ်ကုန်၏။

ကြွတိ၊ဤသို့။သဗ္ဗထာပိ၊ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့်လည်း။ဒွါဒသ ကုသလ စိတ္တုပ္ပါဒေသု၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော အကုသိုလ်စိတ်တို့၌။ပစ္စေက်၊အသီးအသီး။ယောဇိယမာနာပိ၊ယှဉ်အပ်ကုန်၊သော်လည်း။(ဝါ) ယှဉ်အပ်ကုန်သည်ရှိသော်။ဂဏန ဝသေန၊ ရေတွက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။သတ္တဓာဝ၊ခုနှစ်ပါးအပြားဖြင့်သာလျှင်။သင်္ဂဟိတာ၊ရှေတွက်အပ်ကုန်သည်။ဘဝန္တိုဖြစ်ကုန်၏။ကြွတိ၊သို့။တေသု၊ထိုအကုသိုလ်စိတ် တစ်ဆယ့်နှစ်ခုတို့၌။သတ္တဝိဓော၊ခုနှစ်ပါးအပြားရှိသော။သင်္ဂဟော၊သင်္ဂဟနည်းကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။

၅ ၁ ။ အကုသိုလ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ဆဂ်ဟဂါထာ ။ ။ အကုသလေသု၊အကုသိုလ်စိတ်တို့၌။သင်္ဂဟော၊သင်္ဂဟနည်းတို့သည်။ဧကူနဝီသတိ၊တစ်ခုယုတ်နှစ်ဆယ်သော စေတသိက်တို့ဝင်း။အဌာရသ၊ဟတ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော စေတသိက်တို့ဝင်း။ဝီသ၊နှစ်ဆယ်သော စေတသိက်တို့ဝင်း။ဧကဝီသ၊နှစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော စေတသိက်တို့ဝင်း။ဝီသတိ၊ နှစ်ဆယ်သော စေတသိက်တို့ဝင်း။ဒွါဝီသ၊နှစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော စေတသိက်တို့ဝင်း။ပန္နရသ၊တစ်ဆယ့်ငါးပါးသော စေတသိက်တို့ဝင်း။ကြွတိ၊ဤသို့။သတ္တဓာ၊ခုနှစ်ပါးအပြားဖြင့်။ ဋီတာ၊တည်ကုန်၏။

၅ ၂ ။ အကုသလယောဂီ စေတသိက် ၁၄-မါး ။ ။ စတ္တာရော၊လေးပါးကုန်သော။ သာဓာရဏာ စ၊အကုသလသာဓာရဏာ စေတသိက်တို့ဝင်း။အပရေ၊ဆန္ဒ,ဝီတိ, အဓိမောက္ခစေတသိက်တို့မှ တပါးကုန်သော။ဒသ၊ဆယ်ပါးကုန်သော။သမာနာ စ၊အညသမာန်းစေတသိက်တို့ဝင်း။ကြွတိ၊ဤသို့။စုဒ္ဒသ၊တစ်ဆယ့်လေးပါးကုန်သော။ဧတေ စေတသိကာ၊ထိုစေတသိက်တို့ကို။သဗ္ဗကုသလယောဂိနော၊အလုံးစုံသော အကုသိုလ်စိတ်တို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းရှိကုန်၏၊ဟူ၍။ပဝုစ္စန္တိ၊အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်ကုန်၏။

၅ ၃ ။ အဟိတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၄-မါး ။ ။ ၅၃။ ပန၊အကုသိုလ်စိတ်၌ သင်္ဂဟနည်းမှတပါး အဟိတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်းကိုဆိုအံ့။အဟေတုကေသု၊အဟိတ်စိတ် တစ်ဆယ့်ရှစ်ခုတို့တွင်။ဟသနစိတ္တေ၊ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်၌။တာဝ၊ချေဦးစွာ။သင်္ဂဟော၊သင်္ဂဟနည်းကို။မယာ၊ငါသည်။ဝုစ္စတေ၊မိန့်အပ်၏။

ဟသနစိတ္တေ၊ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်၌။ဆန္ဒဝဇ္ဇိတာ၊ဆန္ဒသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ (ဝါ) ဆန္ဒကို ကြဉ်ကုန်သော၊အညသမာန၊အညသမာန်း အမည်ရှိကုန်သော။ဒွါဒသ၊ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့သည်။သင်္ဂဟံ၊ရေတွက်ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။(ဝါ) ပေါင်းခြင်းသို့။(ဝါ) ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

၅၄ ။ တထာ၊ထို့အတူ။**ဝေဠဗ္ဗနေ**၊ဝုဋ္ဌေစိတ်၌။ဆန္ဒ ပီတိဝဇ္ဇိတာ၊ဆန္ဒ, ပီတိသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။(ဝါ) ဆန္ဒ, ပီတိကို ကြဉ်ကုန်သော။အညသမာနာ။အညသမာန်း အမည်ရှိကုန်သော။ဧကာဒသ၊တစ်ဆယ့်တစ်ပါးကုန်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့ သည်။ သင်္ဂဟံ၊ရေတွက်ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။(ဝါ) ပေါင်းခြင်းသို့။(ဝါ) ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။

၅၅ ။ **သုခသန္ဠိရဏေ**၊သောမနဿသဟဂုတ် သန္ဠိရဏစိတ်၌။ဆန္ဒ ဝီရိယ ဝဇ္ဇိတာ၊ဆန္ဒ, ဝီရိယသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။(ဝါ) ဆန္ဒ, ဝီရိယကို ကြဉ်ကုန်သော။ အညသမာန၊အညသမာန်း အမည်ရှိကုန်သော။ဧကာဒသ၊တစ်ဆယ့်တစ်ပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့သည်။သင်္ဂဟံ၊ရေတွက်ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ (ဝါ) ပေါင်းခြင်းသို့။(ဝါ) ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။

၅၆ ။ **မနောဓာတုတ္တိကာ ဟေတုက ပဋိသန္ဓိယုဂဠေ**၊မနောဓာတ် သုံးခု, အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ နှစ်ခုအစုံ၌။ဆန္ဒ ပီတိ ဝီရိယဝဇ္ဇိတာ၊ဆန္ဒ, ပီတိ, ဝီရိယသည် ကြဉ်အပ် ကုန်သော။(ဝါ) ဆန္ဒ, ပီတိ, ဝီရိယကို ကြဉ်ကုန်သော။အညသမာန၊အညသမာန်း အမည်ရှိကုန်သော။ဒသ၊ဆယ်ပါးကုန်သော။ဓမ္မာ၊စေတသိက်တို့သည်။သင်္ဂဟံ၊ရေတွက် ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။(ဝါ) ပေါင်းခြင်းသို့။(ဝါ) ပေါင်းအပ်သည် ၏ အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။

၅၇ ။ **ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏေ**၊ဒွေပဉ္စဝိညာဏ် တစ်ဆယ်၌။ပကိဏ္ဏကဝဇ္ဇိတာ၊ပကိဏ်း စေတသိက်ခြောက်ခုသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။(ဝါ) ပကိဏ်းစေတသိက် ခြောက်ခုကို ကြဉ်ကုန်သော။တေယေဝ၊ထိုခုနှစ်ပါးသော အညသမာန်းစေတသိက်(သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက်) တို့ကိုသာလျှင်။သင်္ဂယ္ဟန္တိ၊ရေတွက်အပ်ကုန်၏။

ဣတိ၊ဤသို့။သဗ္ဗထာပိ၊ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။အဋ္ဌာရသသု၊တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော။အဟေတုကေသု၊အဟိတ်စိတ်တို့၌။ဂဏန ဝသေန၊ရေတွက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။စတုဓာဝ၊လေးပါးအပြားဖြင့်သာလျှင်။သင်္ဂဟော၊ရေတွက်ခြင်း သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဣတိ၊ဤသို့။တေသု၊ထိုအဟိတ်စိတ် တစ်ဆယ့်ရှစ်ခုတို့၌။စတုဗ္ဗိ ဓော၊လေးပါးအပြားရှိသော။သင်္ဂဟော၊သင်္ဂဟနည်းကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။

၅၈ ။ **အဟိတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း သင်္ဂဟဂါထာ** ။ ။ အဋ္ဌာရသဟေတုကေသု စိတ္တာ၊ပြဒေသု၊တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော အဟိတ်စိတ်တို့၌။ဒွါဒသသု စ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော စေတသိက်တို့ဝင်း။ဧကာဒသ စ၊တစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော စေတသိက်တို့ဝင်း။ဒသ စ၊ ဆယ်ပါးသော စေတသိက်တို့ဝင်း။သတ္တ စ၊ခုနှစ်ပါးသော စေတသိက်တို့ဝင်း။ဣတိ၊ဤ သို့။စတုဗ္ဗိဓာ၊လေးပါးအပြားရှိသော။သင်္ဂဟော၊သင်္ဂဟနည်းကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။

၅၉ ။ **အဟိတ်စိတ်၌ အညသမာန်း စေတသိက်ယှဉ်ပုံ** ။ ။ သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံ

http://www.dhammadownload.com

ကုန်သော။အဟေတုကေသု၊အဟိတ်စိတ် တစ်ဆယ့်ရှစ်ခုတို့၌။သတ္တ၊သင္ခစိတ္တ သာဓာ
ရဏာ စေတသိက် ခုနှစ်ခုတို့သည်။ယုဇ္ဇန္တိ၊ယှဉ်ကုန်၏။

သေသော၊ဆန္ဒမှကြွင်းသော ပကိဏ်းစေတသိက်ငါးခုတို့သည်။ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ယုဇ္ဇန္တိ၊ယှဉ်ကုန်၏။ကြွတိ၊သို့။ဝိတ္ထာရတော၊အကျယ်အားဖြင့်။ တေတ္တိံသဝိဓ သင်္ဂဟော၊သုံးဆယ့်သုံးပါးသော အပြားရှိသော သင်္ဂဟနည်းကို။မယာ၊ ငါသည်။ဝုတ္တော၊မိန့်အပ်ပြီ။

၆ ၀ ။ စေတသိက်ကို စိတ်နှင့်အမျှ ရေတွက်ခြင်း ။ ။ ကြွထွံ-ဝုတ္တဘေဒေန၊အကြောင်အကြောင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အပြားအားဖြင့်။စိတ္တာဝိယုတ္တာနံ၊စိတ်၌အမြဲယှဉ်ကုန်သော စေတသိက်တို့၏။စိတ္တပရိစ္ဆေဒဝသေန၊စိတ်ကိုပိုင်းခြားသည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ဝုတ္တံ၊မိန့်အပ်သော။သောဠသဝိဓံ၊တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါး အပြားရှိသော။သမ္မယောဂဠ္ဟ၊သမ္မယောဂ နည်းကိုငင်း။စေတသိကရာသိ ပရိစ္ဆေဒဝသေန၊စေတသိက်တို့၏ အစုကို ပိုင်းခြားသည် ၏ အစွမ်းဖြင့်။ဝုတ္တံ၊မိန့်အပ်သော။တေတ္တိံသဝိဓံ၊သုံးဆယ့်သုံးပါး အပြားရှိသော။သင်္ဂဟဠ္ဟ၊ သင်္ဂဟနည်းကိုငင်း။ဉာတဗ္ဗံ၊သိအပ်၏။ဥ တွာ၊သိပြီး၍။ယထာယောဂံ၊ယှဉ်သင့်သည် အားလျော်စွာ။စိတ္တေန၊စိတ်နှင့်။သမံ၊မျှသော။ဘေဒံ၊အပြားကို။ဥဒ္ဒိသေ၊ပြရာ၏။

စေတသိက်ပိုင်း နိဂုံး ။ ။ အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟေ၊အဘိဓမ္မာ ခုနှစ်ကျမ်း၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော အနက်တို့ကို အနက်တို့၏အကျဉ်းအားဖြင့် ယူရာ ယူကြောင်း သဂြိုဟ်ရာ သဂြိုဟ်ကြောင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အမည် ရှိသော။စေတ သိက သင်္ဂဟဝိဘာဂေါ နာမ၊စေတသိက သင်္ဂဟကို ဝေဘန်ရာ, ဝေဘန် ကြောင်းမည်သော။ဒုတိယော၊နှစ်ခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော။ပရိစ္ဆေဒေါ၊အပိုင်း အခြားသည်။ကြွတိ-သမတ္တော၊ပြီးပြီ။

စေတသိက်ပိုင်း ပြီး၏။

၉-ပကိဏ်းပိုင်း
ပဋိညာဉ်နှင့် မာတိကာစဉ်

၁ ။ ယထာယောဂံ၊ယှဉ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။သမ္မယုတ္တာ၊အညီအညွတ် အပြားအားဖြင့် ယှဉ်ကုန်သော။စိတ္တ စေတသိကာ၊စိတ်, စေတသိက်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊တရားတို့သည်။သဘာဝတော၊အာရမ္မဏာဝိဇာနန,ဖုသနအစရှိသော မိမိ မိမိတို့၏ ကိစ္စလက္ခဏာ အပြားအားဖြင့်။တေပညာသ၊ငါးဆယ့်သုံးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဒါနိ-ကြွဒါနိ၊ယခုအခါ၌။တေသံ၊ထိုငါးဆယ့်သုံးပါးကုန်သော သဘော

http://www.dhammadownload.com

တရားတို့၏။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။

❺ ။ စိတ္တုပ္ပါဒ ဝသေနေဝါစိတ်, စေတသိက်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်။ဝေနာဟေတုတော၊ဝေနာအပြား, ဟိတ်အပြားအားဖြင့်ဂုဏ်။ကိစ္စဒွါရာလမ္ဗဏဝတ္ထုတော၊ကိစ္စအပြား,ဒွါရအပြား,အာရုံအပြား,ဝတ္ထုအပြားအားဖြင့်ဂုဏ်။သင်္ဂဟော နာမ၊ဝေနာဒိသင်္ဂဟ အမည်ရှိသော ပကိဏ္ဏကသင်္ဂဟ ၆-ပါးကို။မယာ၊ငါသည်။နီယတော၊ဆောင်အပ်၏။

၁-ဝေဒနာသင်္ဂဟ

❻ ။ တတ္ထ-တေသု ဆသုပကိဏ္ဏကသင်္ဂဟေသု၊ထိုခြောက်ပါးသော ပကိဏ္ဏကသင်္ဂဟတို့တွင်။ဝေနာ သင်္ဂဟေ၊ဝေနာ သင်္ဂဟ၌။တာဝ၊ရှေးဦးစွာ။ဧဝံ၊ဤသို့။ဝိဘာဂေါ၊ဝေဘန်ခြင်းကို။မယာ၊ငါသည်။ဝုစ္စတေ၊မိန့်အပ်၏။

ဝေဒနာ ၃-ပါး ။ ။ ဝေဒနာ၊ဝေဒနာသည်။သုခဉ္စ၊သုခဝေဒနာဝင်း။ဒုက္ခဉ္စ၊ဒုက္ခဝေဒနာဝင်း။အဒုက္ခမသုခါ စ၊ဒုက္ခလည်းမဟုတ်,သုခလည်းမဟုတ်သော ဥပေက္ခာဝေဒနာဝင်း။ကွတိ-ကွမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့ အနုဘဝနလက္ခဏာ အပြားဖြင့်။တိဝိဓော၊သုံးပါး အပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ဝေဒနာ ၅-ပါး ။ ။ ပန၊အနုဘဝန လက္ခဏမှတပါး ကွန်ဒြိယဘေဒကိုဆိုအံ့။ဝေဒနာ၊ဝေဒနာသည်။သုခဉ္စ၊သုခဝေဒနာဝင်း။ဒုက္ခဉ္စ၊ဒုက္ခဝေဒနာဝင်း။သောမနဿဉ္စ၊သောမနဿဝေဒနာဝင်း။ဒေါမနဿဉ္စ၊ဒေါမနဿဝေဒနာဝင်း။ဥပေက္ခာ စ၊ဥပေက္ခာဝေဒနာဝင်း။ကွတိ-ကွမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော် ကွန်ဒြေအပြားဖြင့်။ပဉ္စဓာ၊ငါးပါးအပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

❼ ။ **ဝေဒနာဖြင့် စိတ်ကိုဝေဘန်ခြင်း** ။ ။ တတ္ထ၊ထိုဝေဒနာသင်္ဂဟ၌။(ဝါ) ထိုငါးပါးသော ဝေဒနာတို့တွင်။(ဝါ) ထိုငါးပါးသောဝေဒနာနှင့်တကွဖြစ်သော စိတ်တို့တွင်။သုခသဟဂတံ၊သုခဝေဒနာနှင့်တကွဖြစ်သော စိတ်သည်။ကုသလဝိပါကံ၊ကုသိုလ်၏အကျိုးဖြစ်သော။ကာယဝိညာဏမေကမေဝ၊ကာယဝိညာဏ်စိတ်တစ်ခုသာလျှင်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ဒုက္ခဝေဒနာယုဉ်စိတ် ၁-ပါး ။ ။ တထာ၊ထို့အတူ။ဒုက္ခသဟဂတံ၊ဒုက္ခဝေဒနာနှင့်တကွဖြစ်သော စိတ်သည်။အကုသလဝိပါကံ၊အကုသိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်သော။ကာယဝိညာဏမေကမေဝ၊ကာယဝိညာဏ်စိတ်တစ်ခုသာလျှင်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

❽ ။ **သောမနဿဝေဒနာယုဉ်စိတ် ၆၂-ပါး** ။ ။ ပန၊ဒုက္ခဝေဒနာမှတပါးသောမနဿဝေဒနာကိုဆိုအံ့။သောမနဿသဟဂတ စိတ္တာနိ၊သောမနဿဝေဒနာနှင့်တကွဖြစ်သော စိတ်တို့သည်။စတ္တာရိ၊လေးပါးကုန်သော။လောဘမူလာနိ စ၊လောဘမူစိတ်တို့ငင်း။ဒွါဒသ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ကာမာဝစရသောဘနာနိ စ၊ကာမာဝစရ

http://www.dhammadownload.com

သောဘနစိတ်တို့ငင်း။ဒွေ့နှစ်ပါးကုန်သော။သုခသန္ဓိရဏဟသနာနိ စ၊သောမနဿသဟဂုတ် သန္ဓိရဏ,ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်တို့ငင်း။ကြတိ၊ဤသို့။အဌာရသ၊တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော။ကာမာဝစရ သောမနဿသဟဂတ စိတ္တာနိစေဝ၊ကာမာဝစရ သောမနဿသဟဂုတ်စိတ်တို့ငင်း။ပဌမ ဒုတိယ တတိယ စတုတ္ထဈာနသခ်ါတာနိ၊ပဌမစျာန်စိတ် ဧကာဒသ,ဒုတိယစျာန်စိတ် ဧကာဒသ, တတိယစျာန်စိတ် ဧကာဒသ, စတုတ္ထစျာန်စိတ် ဧကာဒသဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။စတုစတ္တာလီသ၊လေးဆယ့်လေးပါးကုန်သော။မဟဂ္ဂတလောကုတ္တရ စိတ္တာနိ စ၊မဟဂ္ဂါတ်, လောကုတ္တရာစိတ်တို့ငင်း။ကြတိ-ကြမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ဒွါဒသဠိ ဝိဓာနိ၊ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဘဝန်ကို၊ဖြစ်ကုန်၏။

❻ ။ **ဒေါမနဿဒေဒနာယှဉ်စိတ် ၂-ပါး** ။ ။ ပန၊သောမနဿသဟဂုတ်မှတပါး ဒေါမနဿသဟဂုတ်ကိုဆိုအံ့။ဒေါမနဿသဟဂတ စိတ္တာနိ၊ဒေါမနဿဝေဒနာနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော စိတ်တို့သည်။ဒွေ့နှစ်ပါးကုန်သော။ပဋိယသမ္မယုတ္တာ စိတ္တာနေဝ၊ပဋိယသမ္မယုတ် စိတ်တို့သာလျှင်။ဟောန်၏ဖြစ်ကုန်၏။

❼ ။ **ဥပေက္ခာဒေဒနာယှဉ်စိတ် ၅၅-ပါး** ။ ။ သေသာနိ၊သုခ,ဒုက္ခ,သောမနဿဒေါမနဿသဟဂုတ်စိတ်တို့မှ ကြွင်းကုန်သော။သဗ္ဗာနိပိ၊အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ပဉ္စပညာသ၊ငါးဆယ့်ငါးပါးကုန်သော စိတ်တို့သည်။ဥပေက္ခာသဟဂတာ စိတ္တာနေဝ၊ဥပေက္ခာသဟဂုတ် စိတ်တို့သာလျှင်။ဘဝန်ကို၊ဖြစ်ကုန်၏။ကြတိ၊သို့။ဝေဒိတဗ္ဗံ၊သိအပ်၏။

❽ ။ **ဝေဒနာ ၅-ပါးယှဉ်ပုံ သင်္ဂဟဂါထာမျှား** ။ ။ တတ္ထ၊ထိုဝေဒနာသင်္ဂဟ၌။ဝေဒနာ၊ဝေဒနာသည်။သုခဉ္စ၊သုခဝေဒနာဂင်း။ဒုက္ခဉ္စ၊ဒုက္ခဝေဒနာလည်းကောင်း။ဥပေက္ခာစ၊ဥပေက္ခာဝေဒနာဂင်း။ကြတိ-ကြမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့ အနုဘဝနလက္ခဏာ အပြားဖြင့်။တိဝိဓာ၊သုံးပါးအပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ဝေဒနာ၊ဝေဒနာသည်။သုခဉ္စ၊သုခဝေဒနာလည်းကောင်း။ဒုက္ခဉ္စ၊ဒုက္ခဝေဒနာဂင်း။သောမနဿဉ္စ၊သောမနဿဝေဒနာလည်းကောင်း။ဒေါမနဿဉ္စ၊ဒေါမနဿဝေဒနာလည်းကောင်း။ဥပေက္ခာ စ၊ဥပေက္ခာဝေဒနာဂင်း။ကြတိ-ကြမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော ကြန္ဒြေအပြားဖြင့်။ပဉ္စဓာ၊ငါးပါးအပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

❾ ။ သုခဉ္စ၊သုခဝေဒနာဂင်း။ဒုက္ခဉ္စ၊ဒုက္ခဝေဒနာဂင်း။ဧကတ္တ၊တစ်ခုသော စိတ်၌။ဌိတံ၊တည်၏။ဒေါမနဿံ၊ဒေါမနဿဝေဒနာသည်။ဒ္ဝယေ၊နှစ်ခုတို့၏ အပေါင်း၌။ဌိတံ၊တည်၏။သောမနဿံ၊သောမနဿ ဝေဒနာသည်။ဒွါဒသဠိသု၊ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော စိတ်တို့၌။ဌိတံ၊တည်၏။ကြတရာ၊ဥပေက္ခာဝေဒနာသည်။ပဉ္စပညာသကေ၊ငါးဆယ့်ငါးပါးသော စိတ်၌။ဌိတာ၊တည်၏။

http://www.dhammadownload.com

၂-ဟေတုသင်္ဂဟ

၁၀ ။ ဟိတ် ၆-ပါး ။ ။ ဟေတုသင်္ဂဟေ၊ဟေတုသင်္ဂဟ၌။ဧဝံဣတ္ထိသို့။ဝိဘာဂေါ၊ ဝေဘန်ခြင်းကို။မယာ၊ငါသည်။ဝုစ္စတေ၊မိန့်အပ်၏။ဟေတူနာမ၊ဟိတ်တို့မည်သည်ကား။ လောဘော စ၊လောဘဟိတ်ဝင်း။ဒေါသော စ၊ဒေါသဟိတ်ဝင်း။မောဟော စ၊မောဟ ဟိတ်ဝင်း။အလောဘော စ၊အလောဘဟိတ်ဝင်း။အဒေါသော စ၊အဒေါသဟိတ်ဝင်း။ အမောဟော စ၊အမောဟဟိတ်ဝင်း။ကွတိ-ကွမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအား ဖြင့်။ဆဋ္ဌိမာ၊ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ဟိတ်ဖြင့် စိတ်ကိုဝေဘန်ခြင်း

၁၁ ။ အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး ။ ။ တတ္ထ၊ထိုဟေတုသင်္ဂဟ၌။(ဝါ) ထိုခြောက်ပါး သော ဟိတ်တို့တွင်။(ဝါ) ထိုခြောက်ပါးသော ဟိတ်ရှိ, မရှိသော စိတ်တို့တွင်။ပဥ္စဒ္ဓါရ ဝဇ္ဇန, ဒွိပဉ္စဝိညာဏ,သမ္ပဋိစ္ဆန,သန္တီရဏ,ဝေါဋ္ဌပ္ပန,ဟသန ဝသေန၊ပဥ္စဒ္ဓါရဝဇ္ဇန်း,ဒွေပဉ္စ ဝိညာဏ် တစ်ဆယ်, သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ဒွေ, သန္တီရဏ သုံးခု, ဝုဋ္ဌေ(မနောဒ္ဓါရဝဇ္ဇန်း), ဟသိ တုပ္ပါဒ်စိတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။အဌာရသ၊တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော စိတ်တို့သည်။အဟေ တုက စိတ္တာနိ နာမ၊သမ္မယုတ်ဟိတ် မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် အဟိတ်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၁၂ ။ သဟိတ်စိတ် ၇၁-ပါး ။ ။ သေသာနိ၊အဟိတ်စိတ် အဌာရသမှကြွင်း ကုန်သော။သမ္ဘာနိပိ၊အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဧကသတ္တတိ စိတ္တာနိ၊ခုနှစ်ဆယ့်တစ် ပါးသော စိတ်တို့သည်။သဟေတုကာနေ၀၊သမ္မယုတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် သဟိတ် စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်သာလျှင်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၁၃ ။ ဧကဟိတ်စိတ် ၂-ပါး ။ ။ တတ္ထာပိ၊ထိုသဟိတ်စိတ် ဧကသတ္တတိတို့တွင် လည်း။ဒွေ၊နှစ်ပါးကုန်သော။မောမူဟ စိတ္တာနိ၊မောဟမူစိတ်တို့သည်။ဧကဟေတုကာ နိ၊ဟိတ်တစ်ခုသာရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဧကဟိတ်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၁၄ ။ ဒွိဟိတ်စိတ် ၂၂-ပါး ။ ။ သေသာနိ၊မောဟမူဒွေမှကြွင်းကုန်သော။ ဒသ၊ဆယ်ပါးကုန်သော။အကုသလ စိတ္တာနိစေ၀၊အကုသိလ်စိတ်တို့ဝင်း။ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာ နိ၊ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ဖြစ်ကုန်သော။ဒွါဒသ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ကာမာ၀စရ သော ဘနာနိစ၊ကာမာ၀စရသောဘနစိတ်တို့ဝင်း။ကွတိ၊ဤသို့။ဒွါဒိသတိ၊နှစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော စိတ်တို့သည်။ဒွိဟေတုက စိတ္တာနိနာမ၊ဟိတ်နှစ်ပါးရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဒွိဟိတ်စိတ် ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၁၅ ။ တိဟိတ်စိတ် ၄၇-ပါး ။ ။ ဒွါဒသ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ဉာဏသမ္ပ ယုတ္တ ကာမာ၀စရသောဘနာနိစေ၀၊ဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာ၀စရ သောဘနစိတ်တို့

http://www.dhammadownload.com

ဂင်း။ပဉ္စတ္တိသ၊သုံးဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။မဟဂ္ဂတ လောကုတ္တရ စိတ္တာနိစ၊မဟဂ္ဂုတ်, လောကုတ္တရာစိတ်တို့ဂင်း။ကြွတိ၊ကျ်သို့။သတ္တစတ္တာလီသ၊လေးဆယ့်ခုနှစ်ပါးသော စိတ်တို့သည်။တိဟေတုက စိတ္တာနိ၊ဟိတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် တိဟိတ်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ကြွတိ၊ကျ်သို့။ဝေဒိတဗ္ဗံ၊သိအပ်၏။

ဟိတ် ၆-ပါးနှင့်ယှဉ်ပုံ သင်္ဂဟဂါထာ

❷ ❻ ။ **အကုသိုလ်ဟိတ် ၃-ပါး** ။ ။ အကုသလာ၊အကုသိုလ် ဖြစ်ကုန်သော။ဟေတူ၊ဟိတ်တို့သည်။လောဘော စ၊လောဘဟိတ်ဂင်း။ဒေါသော စ၊ဒေါသဟိတ်ဂင်း။မောဟော စ၊မောဟဟိတ်ဂင်း။ကြွတိ၊သို့။တယော၊သုံးပါးအပြားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၏။

ကုသိုလ်ဟိတ် ၃-ပါး ။ ။ ကုသလာဗျာကတာ၊ကုသိုလ်, အဗျာကတ ဖြစ်ကုန်သော။ဟေတူ၊ဟိတ်တို့သည်။အလောဘော စ၊အလောဘဟိတ်ဂင်း။အဒေါသော စ၊အဒေါသဟိတ်ဂင်း။အမောဟော စ၊အမောဟဟိတ်ဂင်း။ကြွတိ၊ကျ်သို့။တထာ၊ထို့အတူ။တယော၊သုံးပါးအပြား ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

❷ ❼ ။ အဟေတုကာ၊အဟိတ်စိတ်တို့ကို။အဋ္ဌာရသ၊တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။မတာ၊သိအပ်ကုန်၏။ဧကဟေတုကာ၊ဧကဟိတ်စိတ်တို့ကို။ဒွေ၊နှစ်ပါးအပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။မတာ၊သိအပ်ကုန်၏။ဒွိဟေတုကာ၊ဒွိဟိတ်စိတ်တို့ကို။ဒွါဒိသတိ၊နှစ်ဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။မတာ၊သိအပ်ကုန်၏။တိဟေတုကာ၊တိဟိတ်စိတ်တို့ကို။သတ္တစတ္တာလီသ၊ လေးဆယ့်ခုနှစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။မတာ၊သိအပ်ကုန်၏။

၃-ကိစ္စသင်္ဂဟ

❷ ❽ ။ **ကိစ္စ ၁၄-ပါး** ။ ။ ကိစ္စသင်္ဂဟ၊ကိစ္စသင်္ဂဟဋ္ဌ။ဇဝံ၊ကျ်သို့။ဝိဘာဂေါ၊ဝေဘန်ခြင်းကို။မယာ၊ငါသည်။ဝုစ္စတေ၊မိန့်အပ်၏။ကိစ္စာနိ နာမ၊ကိစ္စတို့မည်သည်ကား။ပဋိသန္ဓိ ဘဝင်္ဂါဝဇ္ဇန ဒဿန သဝန ဃာယန သာယန ဖုသန သမ္ပဋိစ္ဆန သန္တီရဏ ဝေါဋ္ဌပ္ပန ဇဝန တဒါရမ္မဏ စုတိဝသေန၊ပဋိသန္ဓေကိစ္စ, ဘဝင်ကိစ္စ, အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စ, ဒဿနကိစ္စ, သဝနကိစ္စ, ဃာယနကိစ္စ, သာယနကိစ္စ, ဖုသနကိစ္စ, သမ္ပဋိစ္ဆိန်းကိစ္စ, သန္တီရဏကိစ္စ, ဝုဋ္ဌောကိစ္စ, ဇောကိစ္စ, တဒါရုံကိစ္စ, စုတိကိစ္စတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ စုဒ္ဒသဝိဓာနိ၊တစ်ဆယ့်လေးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဘဝင်္ဂါ၊ဖြစ်ကုန်၏။

❷ ❾ ။ **ဌာန ၁၀-ပါး** ။ ။ ပန၊ကိစ္စမှတပါး ဌာနကိုဆိုအံ့။တေသံ၊ထိုကိစ္စတပ်သော စိတ်တို့၏။ဌာနဘေဒေါ။ဌာနအပြားကို။ပဋိသန္ဓိ ဘဝင်္ဂါဝဇ္ဇန ပဉ္စဝိညာဏ ဌာနာဒိဝသေန၊ပဋိသန္ဓေဌာန, ဘဝင်ဌာန,အာဝဇ္ဇန်းဌာန,ပဉ္စဝိညာဏ်ဌာန အစရှိသည်တို့၏ အဇ္ဈိန်းအားဖြင့်။(ဝါ) ပဋိသန္ဓေဌာန, ဘဝင်ဌာန,အာဝဇ္ဇန်းဌာန,ပဉ္စဝိညာဏ်ဌာန, သမ္ပဋိစ္ဆိန်းဌာန, သန္တီရဏဌာန, ဝုဋ္ဌောဌာန, ဇောဌာန, တဒါရုံဌာန, စုတိဌာနတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ဒသဓာ-ဒသဝိဓော၊ဆယ်ပါးအပြားရှိ၏ဟူ၍။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။

http://www.dhammadownload.com

ကိစ္စ, ဌာနတို့ဖြင့် စိတ်ကိုဝေဘန်ခြင်း

၂၀ ။ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိကိစ္စတပ်သောစိတ် ၁၉-ပါး ။ ။ တတ္ထ၊ထိုကိစ္စ သင်္ဂဟ၌။(၀၊) ထိုကိစ္စ, ဌာန နှစ်ပါးတို့တွင်။(၀၊) ထိုကိစ္စ, ဌာနတပ်သော စိတ်တို့တွင်။ ဒွေ၊နှစ်ပါးကုန်သော။ဥပေက္ခာသဟဂတသန္တီရဏာနံ စေ၀၊ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ်တို့ ၎င်း။အဋ္ဌ၊ရှစ်ပါးကုန်သော။မဟာ၀ိပါကာနံ စ၊မဟာ၀ိပါက်စိတ်တို့၎င်း။ နဝ၊ကိုးပါးကုန်သော။ရူပါရူပ၀ိပါကာနံ စ၊ရူပ၀ိပါက်, အရူပ၀ိပါက်စိတ်တို့၎င်း။ကွတိ-ကွမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ဧကူနဝီသတိ စိတ္တာနိ၊တစ်ခုယုတ် နှစ်ဆယ်သော စိတ်တို့သည်။ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိကိစ္စနိနာမ၊ပဋိသန္ဓေကိစ္စ, ဘဝင်ကိစ္စ, စုတိကိစ္စတပ်သော စိတ်မည်ကုန်၏။

၂၁ ။ အာ၀ဇ္ဇန်းကိစ္စတပ်သောစိတ် ၂-ပါး ။ ။ ပန၊သုံးကိစ္စတပ်သောစိတ်မှ တပါး တစ်ကိစ္စတပ်သောစိတ်ကိုဆိုအံ့။အာ၀ဇ္ဇနကိစ္စာနိ၊အာ၀ဇ္ဇန်းကိစ္စတပ်သော စိတ်တို့သည်။ ဒွေ၊ပဉ္စဒ္ဒါရာ၀ဇ္ဇန်းနှင့်မနောဒ္ဒါရာ၀ဇ္ဇန်း နှစ်ပါးတို့တည်း။

၂၂ ။ ဒဿနကိစ္စသည် တပ်သောစိတ် ၂-ပါးစီ ။ ။ ဒဿန သ၀န ဃာယန သာယန ဖုသန သမ္ပဋိစ္ဆနကိစ္စာနိ စ၊ဒဿနကိစ္စ, သ၀နကိစ္စ, ဃာယနကိစ္စ, သာယန ကိစ္စ, ဖုသနကိစ္စ, သမ္ပဋိစ္ဆိန်းကိစ္စတပ်သော စိတ်တို့သည်လည်း။တထာ၊ထို့အတူ။ဒွေ၊ နှစ်ပါးတို့တည်း။

၂၃ ။ သန္တီရဏကိစ္စ တပ်သောစိတ် ၃-ပါး ။ ။ သန္တီရဏကိစ္စာနိ၊သန္တီရဏ ကိစ္စတပ်သော စိတ်တို့သည်။တီဏိ၊သုံးပါးတို့တည်း။

၂၄ ။ ဇဝဋ္ဌာ ကိစ္စတပ်သောစိတ် ၁-ပါး ။ ။ မနောဒ္ဒါရာ၀ဇ္ဇနမေ၀၊မနောဒ္ဒါရာ ၀ဇ္ဇန်းသည်ပင်လျှင်။ပဉ္စဒ္ဒါရေပဉ္စဒ္ဒါရဋ္ဌာ။၀ေဋ္ဌဗ္ဗနကိစ္စံ၊၀ုဋ္ဌော်ကိစ္စကို။သာဓေတိ၊ပြီးစေ၏။

၂၅ ။ ဇောကိစ္စ တပ်သောစိတ် ၅၅-ပါး ။ ။ အာ၀ဇ္ဇနဒ္ဒယ၀ဇ္ဇိတာနိ၊အာ၀ဇ္ဇန်း ဒွေသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ပဉ္စပညာသ၊ငါးဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။ကုသလာကုသလ ဖလကိရိယ စိတ္တာနိ၊ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ဖိုလ်, ကြိယာစိတ်တို့သည်။ဇ၀နကိစ္စာနိ နာ၀၊ ဇောကိစ္စတပ်သော စိတ်မည်ကုန်၏။

၂၆ ။ တဒါရုံကိစ္စ တပ်သောစိတ် ၁၁-ပါး ။ အဋ္ဌ၊ရှစ်ပါးကုန်သော။မဟာ၀ိပါကာနိ စေ၀၊မဟာ၀ိပါက်စိတ်တို့သည်လည်းကောင်း။သန္တီရဏတ္တယဉ္စ၊သန္တီရဏစိတ် သုံးခုတို့ ၏ အပေါင်းလည်းကောင်း။ကွတိ-ကွမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားဖြင့်။ဧကာ ဒသ၊တစ်ဆယ့်တစ်ပါးကုန်သော စိတ်တို့သည်။တဒါရမ္မဏကိစ္စာနိ နာ၀၊တဒါရုံကိစ္စ တပ်သော စိတ်မည်ကုန်၏။

ဆိုင်ရာစိတ်တို့ တပ်နိုင်သည့် ကိစ္စများ

၂၇ ။ ငါးကိစ္စတပ်သောစိတ် ၂-ပါး ။ ။ ပန၊အစိတ်မှတပါး အပေါင်းကိုဆိုအံ့။

http://www.dhammadownload.com

တေသုၤထိုကိစ္စ, ဌာနတပ်သော စိတ်အပေါင်းတို့တွင်။ဒွေၤနှစ်ပါးကုန်သော။ဥပေက္ခာသဟဂတသန္ဓိရဏစိတ္တာနိ၊ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္ဓိရဏစိတ်တို့သည်။ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိ တဒါရမ္မဏ သန္ဓိရဏဝသေန၊ပဋိသန္ဓေကိစ္စ, ဘဝင်ကိစ္စ, စုတိကိစ္စ, တဒါရုံကိစ္စ, သန္ဓိရဏ ကိစ္စတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ပဉ္စကိစ္စာနိ နာမ၊ငါးကိစ္စတပ်သော စိတ်မည်ကုန်၏။

၂ ၈ ။ **ဧလးကိစ္စတပ်သောစိတ် ၈-ပါး** ။ ။ အဋ္ဌရှစ်ပါးကုန်သော။မဟာဝိပါကာနိ၊ မဟာဝိပါက်စိတ်တို့သည်။ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိ တဒါရမ္မဏဝသေန၊ပဋိသန္ဓေကိစ္စ, ဘဝင်ကိစ္စ, စုတိကိစ္စ, တဒါရုံကိစ္စတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။စတုကိစ္စာနိ နာမ၊လေးကိစ္စတပ်သော စိတ်မည်ကုန်၏။

၂ ၉ ။ **သုံးကိစ္စတပ်သောစိတ် ၉-ပါး** ။ ။ နဝ၊ကိုးပါးကုန်သော။မဟဂ္ဂတဝိပါကာနိ၊ မဟဂ္ဂါတ်ဝိပါက်စိတ်တို့သည်။ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိဝသေန၊ပဋိသန္ဓေကိစ္စ, ဘဝင်ကိစ္စ, စုတိကိစ္စတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။တိကိစ္စာနိ နာမ၊သုံးကိစ္စတပ်သော စိတ်မည်ကုန်၏။

၃ ၀ ။ **နှစ်ကိစ္စတပ်သောစိတ် ၂-ပါး** ။ ။ သောမနဿသန္ဓိရဏံ၊သောမနဿသဟဂုတ် သန္ဓိရဏစိတ်သည်။သန္ဓိရဏ တဒါရမ္မဏဝသေန၊သန္ဓိရဏကိစ္စ, တဒါရုံကိစ္စတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ဒုကိစ္စံ၊နှစ်ကိစ္စတပ်သော စိတ်မည်၏။

၃ ၁ ။ ဝေါဋ္ဌပ္ပန၊ဝုဋ္ဌာစိတ်သည်။ဝေါဋ္ဌပ္ပနာဝဇ္ဇနဝသေန၊ဝုဋ္ဌောကိစ္စ, အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။တထာ၊ထို့အတူ။ဒုကိစ္စံ၊နှစ်ကိစ္စတပ်သော စိတ်မည်၏။

၃ ၂ ။ **တစ်ကိစ္စတပ်သောစိတ် ၆၈-ပါး** ။ ။ ပန၊အနေကကိစ္စမှတပါး ဧကကိစ္စကို ဆိုအံ့။သေသာနိ၊ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်မှ ကြွင်းကုန်သော။သဗ္ဗာနိပိ၊အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဇဝန မနောဓာတုတ္တိက ဒွိပဉ္စဝိညာဏာနိ၊ဇောငါးဆယ့်ငါးခု, မနောဓာတ်သုံးခု, ဒွေပဉ္စဝိညာဏ်တစ်ဆယ်တို့သည်။ယထာသမ္ဘဝံ၊ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ဧကကိစ္စာနိ၊တစ်ကိစ္စတပ်သော စိတ်မည်ကုန်၏။ကျက်၊ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗံ၊သိအပ်၏။

၃ ၃ ။ **ကိစ္စနှင့်ဌာနတပ်သောစိတ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာများ** ။ ။ **၃၃**။ ပဋိသန္ဓာဒယော နာမ၊ပဋိသန္ဓေအစရှိသည် မည်ကုန်သော။စိတ္တုပ္ပါဒါစိတ်, စေတသိက်တို့ကို။ကိစ္စဘေဒေန၊ကိစ္စတို့၏အပြားဖြင့်။စုဒ္ဒသ၊တစ်ဆယ့်လေးပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ပကာသိတာ၊ ပြအပ်ကုန်၏။ဌာနဘေဒေန၊ဌာနတို့၏အပြားဖြင့်။ဒသမာ၊ဆယ်ပါးအပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ ပကာသိတာ၊ပြအပ်ကုန်၏။

၃ ၄ ။ ဧက ဒွိ တိ စတုပဉ္စကိစ္စဌာနာနိ၊တစ်ကိစ္စ, တစ်ဌာန, နှစ်ကိစ္စ, နှစ်ဌာန, သုံးကိစ္စ, သုံးဌာန, လေးကိစ္စ, လေးဌာန, ငါးကိစ္စ, ငါးဌာနတပ်သော စိတ်တို့ကို။ယထာက္ကမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။အဋ္ဌသ္ဒို စ၊ခြောက်ဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍ငင်း။တထာ၊ထိုမြို့။ ဒွေစ၊နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍ငင်း။နဝ စ၊ကိုးပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍ငင်း။အဋ္ဌစ၊ ရှစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍ငင်း။ဒွေ စ၊နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍ငင်း။နိဒ္ဒိသေ၊ပြရာ

http://www.dhammadownload.com

၏။(ဝါ) ပြလော့။

၄-ဒွါရသင်္ဂဟ

၃၅ ။ **ဒွါရ ၆-ပါး** ။ ။ ဒွါရသင်္ဂဟေ၊ဒွါရသင်္ဂဟ၌။ဧဝံ၊ဤသို့။ဝိဘာဂေါ၊ဝေဘန်ခြင်းကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။ဒွါရာနိ နာမ၊ဒွါရတို့မည်သည်ကား။စက္ခုဒွါရဥ္စ၊စက္ခုဒွါရဂင်း။သောတဒွါရဥ္စ၊သောတဒွါရဂင်း။ဃာနဒွါရဥ္စ၊ဃာနဒွါရဂင်း။ဇိဝှါဒွါရဥ္စ၊ဇိဝှါဒွါရဂင်း။ကာယဒွါရဥ္စ၊ကာယဒွါရဂင်း။မနောဒွါရဥ္စ၊မနောဒွါရဂင်း။ဣတိ-ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ဆဗ္ဗိဓာနိ၊ခြောက်ပါးအပြားရှိကုန်သည်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ဒွါရဖြင့် စိတ်ကို့ဝေဘန်ခြင်း

၃၆ ။ **စက္ခုဒွါရ မည်ပုံ** ။ တတ္ထ၊ထိုခြောက်ပါးသော ဒွါရတို့တွင်။စက္ခုမေဝ၊ပသာဒစက္ခုသည်ပင်လျှင်။စက္ခုဒွါရံ၊စက္ခုဒွါရမည်၏။

၃၇ ။ **သောတဒွါရစသည် မည်ပုံ** ။ ။ တထာ၊ထို့အတူ။သောတာဒယော၊ပသာဒသောတအစရှိသည်တို့သည်။(ဝါ) ပသာဒ သောတ, ပသာဒဃာန, ပသာဒဇိဝှါ, ပသာဒကာယတို့သည်။သောတဒွါရာဒီနိ၊သောတဒွါရအစရှိသည် မည်ကုန်၏။(ဝါ) သောတဒွါရ, ဃာနဒွါရ, ဇိဝှါဒွါရ, ကာယဒွါရ မည်ကုန်၏။

၃၈ ။ **မနောဒွါရ မည်ပုံ** ။ ။ ပန၊ပဥ္စဒွါရမှတပါး မနောဒွါရကိုဆိုအံ့။(ဝါ) ရုပ်ဒွါရမှတပါး နာမ်ဒွါရကိုဆိုအံ့။(ဝါ) သုဒ္ဓမှတပါး မိဿကကိုဆိုအံ့။ဘဝင်္ဂ၊ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒတစ်ဆယ့်ကိုးခုကို။(ဝါ) ဘဝင်ကိစ္စတပ်ခိုက် ပဋိသန္ဓေဝိပါက်စိတ် ၁၉-ပါးကို။မနောဒွါရန္တိ၊မနောဒွါရဟူ၍။(ဝါ) အာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ဝီထိစိတ်တို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဟူ၍။(ဝါ) ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ တစ်ဆယ့်ကိုးခုကိုပင်လျှင် မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ဝီထိစိတ်တို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဟူ၍။ပဝုစ္စတိ၊အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

၃၉ ။ **စက္ခုဒွါရဥ်ဖြစ်သောစိတ် ၄၆-ပါး** ။ တတ္ထ၊ထိုဒွါရသင်္ဂဟ၌။(ဝါ) ထိုခြောက်ပါးသော ဒွါရတို့တွင်။(ဝါ) ထိုခြောက်ပါးသော ဒွါရတို့၌ဖြစ်သော စိတ်တို့တွင်။စက္ခုဒွါရေ၊စက္ခုဒွါရ၌။ပဥ္စဒွါရာဝဇ္ဇန စက္ခုဝိညာဏ သမ္ပဋိစ္ဆန သန္တီရဏ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗန ကာမာဝစရဇဝန တဒါရမ္မဏဝသေန၊ပဥ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း, စက္ခုဝိညာဏ်ဒွေ, သမ္ပဋိစ္ဆိန်းဒွေ, သန္တီရဏသုံးခု, ဝုဋ္ဌော, ကာမဇော တစ်ခုယုတ်သုံးဆယ်, တဒါရုံ ဧကာဒသတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ဆစတ္တာလီသ စိတ္တာနိ၊လေးဆယ့်ခြောက်ပါးသော စိတ်တို့သည်။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

သောတဒွါရစသည်၌ဖြစ်သောစိတ် ။ ။ တထာ၊ထို့အတူ။သောတဒွါရာဒီသုပိ၊သောတဒွါရ-အစရှိသည်ဟို့၌လည်း။(ဝါ) သောတဒွါရ, ဃာနဒွါရ, ဇိဝှါဒွါရ, ကာယဒွါရတို့၌လည်း။ပဥ္စဒွါရာဝဇ္ဇန သောတဝိညာဏာဒိဝသေန၊ပဥ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း,သောတဝိညာဏ်-အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။(ဝါ) ပဥ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း,သောတဝိညာဏ်, ပဥ္စဒွါရာ

F-24-A

http://www.dhammadownload.com

ဝဇ္ဇန်း, ဃာနဝိညာဏ်, ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း, ဇိဝှါဝိညာဏ်, ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း,ကာယဝိညာဏ်, သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေ, သန္တီရဏ သုံးခု, ဝုဋ္ဌော, ကာမဇော တစ်ခုယုတ်သုံးဆယ်, တဒါရုံ ဧကာဒသတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ဆစတ္တာလီသေဝ၊လေးဆယ့်ခြောက်ပါးသော စိတ်တို့သည်သာလျှင်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဣတိ၊ဤသို့။သဗ္ဗထာပိ၊အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။ပဉ္စဒ္ဒါရေ၊ပဉ္စဒ္ဒါရ၌။စတုပညာသ၊ငါးဆယ့်လေးပါးကုန်သော။စိတ္တာနိ၊စိတ်တို့သည်။ကာမာဝစရာနေဝ၊ကာမာဝစရ စိတ်တို့သည်သာလျှင်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၄ ၀ ။ **မနောဒ္ဒါရ၌ဖြစ်သောစိတ် ၆၇-ပါး** ။ ။ ပန၊ပဉ္စဒ္ဒါရမှတပါး မနောဒ္ဒါရကိုဆိုအံ့။မနောဒ္ဒါရေ၊မနောဒ္ဒါရ၌။မနောဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန ပဉ္စပညာသဇဝန တဒါရမ္မဏဝသေန၊မနောဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း, ဇောငါးဆယ့်ငါးခု, တဒါရုံ ဧကာဒသတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။သတ္တသဋ္ဌိစိတ္တာနိ၊ခြောက်ဆယ့်ခုနှစ်ပါးကုန်သော စိတ်တို့သည်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၄ ၁ ။ **ဒွါရဝိမုတ်စိတ်** ။ ။ ဧကူနဝီသတိ၊(ဥပေက္ခာသန္တီရဏ ၂-ခု, မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ခု, မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉-ခု အားဖြင့်) တစ်ခုယုတ်နှစ်ဆယ်သော စိတ်တို့သည်။ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိဝသေန၊ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိတို့၏အစွမ်းအားဖြင့်။ဒွါရဝိမုတ္တာနိ၊ဒွါရခြောက်ပါးမှ လွတ်သောစိတ်တို့ မည်ကုန်၏။

ဒွါရ၌ဖြစ်သော စိတ်များ

၄ ၂ ။ **တစ်ဒွါရ၌ဖြစ်သောစိတ် ၃၆-ပါး** ။ ။ ပန၊အစိတ်မှတပါး အပေါင်းကိုဆိုအံ့။တေသု၊ထိုဆဒ္ဒါရိကစိတ် အပေါင်းတို့တွင်။ပဉ္စဝိညာဏာနိ စေဝ၊ဒွေပဉ္စဝိညာဏ် တစ်ဆယ်တို့၎င်း။မဟဂ္ဂတလောကုတ္တရ ဇဝနာနိ စ၊မဟဂ္ဂုတ်, လောကုတ္တရာဇော နှစ်ဆယ့်ခြောက်ခုတို့၎င်း။ဣတိ-ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ဆတ္တိံသ၊သုံးဆယ့် ခြောက်ပါးကုန်သော စိတ်တို့သည်။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ဧကဒ္ဒါရိက စိတ္တာနိ နာမ၊တစ်ဒ္ဒါရ၌ဖြစ်သောစိတ်တို့ မည်ကုန်၏။

၄ ၃ ။ **ငါးဒွါရ၌ဖြစ်သောစိတ် ၃-ပါး** ။ ။ ပန၊တစ်ဒ္ဒါရ၌ဖြစ်သောစိတ်မှတပါး ငါးဒ္ဒါရ၌ဖြစ်သောစိတ်ကိုဆိုအံ့။မနောဓာတုတ္တိကံ၊မနောဓာတ်သုံးခုသည်။ပဉ္စဒ္ဒါရိကံ၊ငါးဒ္ဒါရ၌ဖြစ်၏။

၄ ၄ ။ **ခြောက်ဒွါရ၌ဖြစ်သော စိတ် ၃၁-ပါး** ။ ။ သုခသန္တီရဏ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗန ကာမာဝစရ ဇဝနာနိ၊သောမနဿသဟဂုတ် သန္တီရဏ, ဝုဋ္ဌော (မနောဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း), ကာမဇော တစ်ခုယုတ်သုံးဆယ်တို့သည်။ဆဒ္ဒါရိက စိတ္တာနိ နာမ၊ခြောက်ဒ္ဒါရ၌ဖြစ်သောစိတ်တို့မည်ကုန်၏။

ရံခါခြောက်ဒွါရ၌ဖြစ်၍ ရံခါခြောက်ဒွါရမှ လွတ်သောစိတ် ၁၀-ပါး

၄ ၅ ။ ဥပေက္ခာသဟဂတသန္တီရဏ မဟာဝိပါကာနိ၊ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သန္တီရဏစိတ် နှစ်ခု, မဟာဝိပါက်စိတ် ရှစ်ခုတို့သည်။ဆဒ္ဒါရိကာနိ စေဝ၊ရံခါခြောက်ဒ္ဒါရ၌

http://www.dhammadownload.com

လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ဒွါရဝိမုတ္တာနိစ၊ရံခါခြောက်ဒွါရမှလည်း လွတ်ကုန်၏။

၄ ၆ ။ **ဒွါရေခြောက်ပါးမှ အမြဲတမ်းလွတ်သောစိတ် ၉-ပါး** ။ ။ မဟဂ္ဂတ ဝိပါကာနိ၊ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ကိုးခုတို့သည်။ဒွါရဝိမုတ္တာနေဝ၊အချင်းခပ်သိမ်း ခြောက်ဒွါရမှ လွတ်ကုန်သည်သာလျှင်တည်း။ကြွတိ၊ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗံ၊သိအပ်၏။

၄ ၇ ။ **ဒွါရဖြစ်သောစိတ် သင်္ဂဟဝါဒာမျှား** ။ ။ ဧကဒွါရိက စိတ္တာနိစ၊တစ်ဒွါရ ၌ဖြစ်သော စိတ်တို့ကိုဂုဏ်း။ပဉ္စ ဆဒွါရိကာနိစ၊ငါးဒွါရ၌ဖြစ်သောစိတ်, ခြောက်ဒွါရ၌ ဖြစ်သော စိတ်တို့ကိုဂုဏ်း။ဆဒွါရိကဝိမုတ္တာနိစ၊ရံခါခြောက်ဒွါရ၌ဖြစ်၍, ရံခါ ခြောက် ဒွါရမှလွတ်သော စိတ်တို့ကိုဂုဏ်း။သဗ္ဗထာ၊အချင်းခပ်သိမ်း။ဝိမုတ္တာနိစ၊ခြောက်ဒွါရမှ လွတ် သော စိတ်တို့ကိုဂုဏ်း။ယထာကြွမံ၊အစဉ်အတိုင်း။ဆတ္တိံသတိစ၊သုံးဆယ့်ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍ဂုဏ်း။တထာ၊ထိုမြို့။တိဏိစ၊သုံးပါးအပြားရှိကုန်၏ဟူ၍ဂုဏ်း။ဧက တ္တိံသစ၊သုံးဆယ့်တစ်ပါးအပြားရှိကုန်၏ဟူ၍ဂုဏ်း။ဒသဓာ စ၊ဆယ်ပါးအပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍ဂုဏ်း။နဝဓာ စ၊ကိုးပါးအပြားရှိကုန်၏ဟူ၍ဂုဏ်း။ကြွတိ၊ဤသို့။ပဉ္စဓာ၊ငါးပါးအပြားဖြင့်။ ပရိဒီပယေ၊ပြရာ၏။

၅- အာရမ္မဏ သင်္ဂဟ

၄ ၈ ။ **အာရုံ ၆-ပါး** ။ ။ အာလမ္ဗဏသင်္ဂဟေ၊အာရမ္မဏသင်္ဂဟ၌။ဧဝံ၊ဤသို့။ ဝိဘာဂေါ၊ဝေဘန်ခြင်းကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။ **တစ်နည်းကား**---အာလမ္ဗဏသင်္ ဂေဟေ၊အာရမ္မဏသင်္ဂဟ၌။ဧဝံ-ကြွမိနာ ဝုစ္စမာန နယေန၊ဤသို့ဆိုလတ္တံ့သော နည်းဖြင့်။ ဝိဘာဂေါ၊ဝေဘန်ခြင်းကို။မယာ၊ငါသည်။ဝုစ္စတေ၊မိန့်အပ်၏။

အာရမ္ဗဏာနိ နာမ၊အာရုံတို့မည်သည်ကား။ရူပါရမ္မဏာဒ္ဓ၊ရူပါရုံဝင်း။သဒ္ဒါ ရမ္မဏာဒ္ဓ၊သဒ္ဒါရုံဝင်း။ဂန္ဓာရမ္မဏာဒ္ဓ၊ဂန္ဓာရုံဝင်း။ရသာရမ္မဏာဒ္ဓ၊ရသာရုံဝင်း။ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏာဒ္ဓ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံဝင်း။ဓမ္မာရမ္မဏာဒ္ဓ၊ဓမ္မာရုံဝင်း။ကြွတိ-ကြွမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြား အားဖြင့်။ဆဋ္ဌိဓာနိ၊ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

အာရုံပြင့် စိတ်ကို ဝေဘန်ခြင်း

၄ ၉ ။ **ရူပါရုံ့ တရားကိုယ်** ။ ။ တတ္ထ၊ထိုခြောက်ပါးသော ရူပါရုံတို့တွင်။ရူပမေဝ၊ ဝဏ္ဏာယတနသည်ပင်လျှင်။ရူပါရမ္မဏံ၊ရူပါရုံ မည်၏။

သဒ္ဒါရုံ့-စသည် တရားကိုယ် ။ ။ တထာ၊ထို့အတူ။သဒ္ဒါဒယော၊သဒ္ဒါယတန အစရှိသည်တို့သည်။(ဝါ) သဒ္ဒါယတန, ဂန္ဓာယတန, ရသာယတန, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနတို့ သည်။သဒ္ဒါရမ္မဏာဒီနိ၊သဒ္ဒါရုံအစရှိသည် မည်ကုန်၏။(ဝါ) သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ မည်ကုန်၏။

၅ ဝ ။ **ဓမ္မာရုံ့ ၆-မျိုးနှင့် တရားကိုယ်** ။ ။ ပန၊သုဒ္ဓမ္မတပါး မိဿကကိုဆိုအံ့။ ဓမ္မာရမ္မဏံ၊ဓမ္မာရုံကို။ပသာဒ သုခုမရူပ စိတ္တစေတသိက နိဗ္ဗာန ပညတ္တိဝသေန၊ပသာဒ

http://www.dhammadownload.com

ငါးခု, သုခုမရုပ် သောဌသ, စိတ်တစ်ခုယုတ် ကိုးဆယ်, စေတသိက် ဒွေပညာသ, နိဗ္ဗာန်, ပညတ်တို့၏အစွမ်းဖြင့်။ဆဓာ၊ခြောက်ပါးအပြားအားဖြင့်။သင်္ဂယှတိ၊ရေတွက်အပ်၏။

၅ ၁ ။ **ရူပါရုံကို အာရုံပြုသော စိတ်** ။ ။ တတ္ထ၊ထိုအာရမ္မဏသင်္ဂဟ၌။(ဝါ) ထိုခြောက်ပါးသော အာရုံတို့တွင်။(ဝါ) ထိုခြောက်ပါးသော အာရုံ၌ဖြစ်သော စိတ်တို့တွင်။ သဗ္ဗေသမ္ပိ၊အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။စက္ခုဒွါရိက စိတ္တာနိ၊စက္ခုဒွါရ၌ဖြစ်သော စိတ်တို့၏။အာရမ္မဏံ၊အာရုံသည်။ရူပမေဝ၊ရူပါရုံသာတည်း။တဉ္စ၊ထိုရူပါရုံသည်လည်း။ပစ္စုပ္ပန္နံ၊ ပစ္စုပ္ပန်သာတည်း။

သဒ္ဒါရုံစသည်ကို အာရုံပြုသော စိတ် ။ ။ တထာ၊ထိုအတူ။သောတဒွါရိက စိတ္တာဒီနံ၊သောတဒွါရ၌ဖြစ်သောစိတ် အစရှိသည်တို့၏။(ဝါ) သောတဒွါရ၌ဖြစ်သော စိတ်, ဃာနဒွါရ၌ဖြစ်သော စိတ်, ဇိဝှါဒွါရ၌ဖြစ်သော စိတ်, ကာယဒွါရ၌ဖြစ်သောစိတ်တို့၏။အာရမ္မဏာနိပိ၊အာရုံတို့သည်လည်း။သဒ္ဒါဒီနိ၊သဒ္ဒါရုံအစရှိသည်တို့တည်း။(ဝါ) သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ အသီးသီးတို့တည်း။တာနိ စ၊ထိုသဒ္ဒါရုံအစရှိသည်တို့သည်လည်း။(ဝါ) ထိုသဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့သည်လည်း။ပစ္စုပ္ပန္နာနိ ယေဝ၊ပစ္စုပ္ပန်တို့သည်သာလျှင်တည်း။

၅ ၂ ။ **မနောဒွါရိက စိတ်တို့၏အာရုံ** ။ ။ ပန၊သုဒ္ဓမှတပါး မိဿကကိုဆိုအံ့။ (ဝါ) ပစ္စုပ္ပန်အာရုံမှတပါး ပစ္စုပ္ပန်, အတိတ်, အနာဂတ်, ကာလဝိမုတ် အာရုံကိုဆိုအံ့။ မနောဒွါရိက စိတ္တာနံ၊မနောဒွါရ၌ဖြစ်ကုန်သော စိတ်တို့၏။အာရမ္မဏံ၊အာရုံသည်။ ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ၊ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်၍၎င်း။အတီတဉ္စ၊အတိတ်ဖြစ်၍၎င်း။အနာဂတဉ္စ၊အနာဂတ်ဖြစ်၍၎င်း။ကာလဝိမုတ္တဉ္စ၊ကာလဝိမုတ်ဖြစ်၍၎င်း။ဆဗ္ဗိဓမ္ပိ၊ ခြောက်ပါးအပြားရှိသော အာရုံသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၅ ၃ ။ **ဒွါရဝိမုတ်စိတ်တို့၏ အာရုံ** ။ ။ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင်္ဂ စုတိသခ်ါတာနံ၊ပဋိသန္ဓေ ဘဝင်, စုတိဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ဒွါရဝိမုတ္တာနံ၊ဒွါရဝိမုတ်ဟု ဆိုအပ်သော စိတ်တစ်ခုယုတ် နှစ်ဆယ်တို့၏။အာရမ္မဉ္စ၊အာရုံသည်လည်း။ယေဘုယျေန၊များသောအားဖြင့်။ဘဝန္တရေ၊အတီတာနန္တရဘဝ၌။ဆဒွါရဂ္ဂဟိတံ၊ခြောက်ဒွါရဖြင့် ယူအပ်သော။(ဝါ) ဆဒွါရိက မရဏသန္နဇောသည် ယူအပ်သော။ပစ္စုပ္ပန္နံ ဝါ၊ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်၍၎င်း။အတီတံ ဝါ၊အတိတ်ဖြစ်၍၎င်း။ပညတ္တိဘူတံ ဝါ၊ပညတ်ဖြစ်၍၎င်း။ကမ္မ ကမ္မနိမိတ္တ ဂတိနိမိတ္တသမ္မတံ၊ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်ဟု သမုတ်အပ်သော။ဆဗ္ဗိဓမ္ပိ၊ခြောက်ပါးအပြားရှိသော အာရုံသည်လည်း။ယထာသမ္ဘဝံ၊ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ဧကန်, အနေကန် အာရုံပြုသောစိတ်များ

၅ ၄ ။ **ရူပါရုံစသည်ကို ဧကန်အာရုံပြုသော စိတ်များ** ။ တေသု၊ထိုအာရမ္မဏိက စိတ်အပေါင်းတို့တွင်။စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ၊စက္ခုဝိညာဏ်-အစရှိသော စိတ်တို့ သည်။(ဝါ)

http://www.dhammadownload.com

စက္ခုဝိညာဏ်, သောတဝိညာဏ်, ဃာနဝိညာဏ်, ဇိဝှာဝိညာဏ်, ကာယ ဝိညာဏ် စိတ်တို့သည်။ယထာက္ကမံ၊အစဉ်အတိုင်း။ရူပါဒိ ဧကေကာရမ္မဏာနေဝ၊ရူပါရုံစသည်တို့တွင် တစ်ပါးပါးသော အာရုံရှိသည်သာလျှင်တည်း။

၅ ၅ ။ **ပဉ္စာရုံကို အာရုံပြုသောစိတ် ၃-ပါး** ။ ။ မနောဓာတုတ္တိကံ ပန၊မနောဓာတ် သုံးခုသည်ကား။ရူပါဒိပဉ္စာရမ္မဏံ၊ရူပါရုံအစရှိသော ငါးပါးသောအာရုံရှိ၏။

၅ ၆ ။ **ကာမတရားကိုသာ အာရုံပြုသောစိတ် ၁၂-ပါး** ။ ။ သေသာနိ၊ဒွေပဉ္စ ဝိညာဏ်တစ်ဆယ် သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆိုင်းဒွေမှ ကြွင်းကုန်သော။ကာမာဝစရ ဝိပါကာနိစ၊ကာမာဝစရဝိပါက်စိတ် တစ်ဆယ့်တစ်ခုတို့လည်းကောင်း။ဟသနစိတ္တဉ္စ၊ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်၎င်း။ ဣတိ-ဣမာနိ ဒွါဒသ စိတ္တာနိ၊ဤတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော စိတ်တို့သည်။သဗ္ဗထာပိ၊ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။ကာမာဝစရာရမ္မဏာနေဝ၊ကာမတရားသာလျှင် အာရုံရှိကုန်၏။

၅ ၇ ။ **လောကိတရားကို အာရုံပြုသောစိတ် ၂၀-ပါး** ။ ။ အကုသလာနိစေဝ၊ အကုသိုလ်စိတ် တစ်ဆယ့်နှစ်ခုတို့၎င်း။ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တ ကာမာဝစရ ဇဝနာနိစ၊ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ကာမာဝစရကုသိုလ် ကိရိယာဇော ရှစ်ခုတို့၎င်း။ဣတိ-ဣမာနိ ဝီသတိစိတ္တာနိ၊ ဤနှစ်ဆယ်သော စိတ်တို့သည်။လောကုတ္တရဝဇ္ဇိတ သဗ္ဗာရမ္မဏာနိ၊လောကုတ္တရာတရားကိုးပါးသည် ကြဉ်အပ်သော အလုံးစုံသော အာရုံရှိကုန်၏။(ဝါ) လောကုတ္တရာတရားကိုးပါးကို ကြဉ်သော အလုံးစုံသော အာရုံရှိကုန်၏။

အရဟတ္တမဂ်, ဖိုလ်ကြဉ် အလုံးစုံကို အာရုံပြုသောစိတ် ၅-ပါး

၅ ၈ ။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တ ကာမာဝစရ ကုသလာနိစေဝ၊ဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာဝစရ ကုသိုလ်စိတ် လေးခုတို့၎င်း။ပဉ္စမဇ္ဈာနသခ်ါတံ၊ပဉ္စမစျာန်ဟု ဆိုအပ်သော။အဘိညာ ကုသလဉ္စ၊အဘိညာဏ် ကုသိုလ်စိတ်၎င်း။ဣတိ-ဣမာနိ ပဉ္စစိတ္တာနိ၊ဤငါးပါးသော စိတ်တို့သည်။အရဟတ္တမဂ္ဂဖလဝဇ္ဇိတ သဗ္ဗာရမ္မဏာနိ၊အရဟတ္တမဂ်, အရဟတ္တဖိုလ်သည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော အလုံးစုံသော အာရုံရှိကုန်၏။(ဝါ) အရဟတ္တမဂ်, အရဟတ္တဖိုလ်ကို ကြဉ်သော အလုံးစုံသော အာရုံရှိကုန်၏။

၅ ၉ ။ **အလုံးစုံကို အာရုံပြုသောစိတ် ၆-ပါး** ။ ။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တ ကာမာဝစရ ကိရိယာနိ စေဝ၊ဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာဝစရစိတ် ကိရိယာစိတ်လေးခုတို့၎င်း။ကိရိယာ ဘိညာစ၊ကိရိယာ အဘိညာဏ်စိတ်၎င်း။ဝေါဌဗ္ဗနဉ္စ၊ဝုဌော(မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း) စိတ်၎င်း။ ဣတိ-ဣမာနိ ဆစိတ္တာနိ၊ဤခြောက်ပါးသော စိတ်တို့သည်။သဗ္ဗထာပိ၊ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။သဗ္ဗရမ္မဏာနိ၊ခပ်သိမ်းသော အာရုံရှိကုန်၏။

၆ ၀ ။ **မဟဂ္ဂုတ်ကိုသာ အာရုံပြုသောစိတ် ၆-ပါး** ။ ။ အာရုပ္ပေသု၊အရူပစိတ် တစ်ဆယ့်နှစ်ခုတို့တွင်။ဒုတိယ စတုတ္ထာနိ၊ဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ် သုံးခု, နေဝသညာ

http://www.dhammadownload.com

နာသညာယတနစိတ် သုံးခုတို့သည်။မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာနိ၊မဟဂ္ဂုတ်တရားလျှင် အာရုံရှိ ကုန်၏။

၆ ၁ ။ ပညတ်ကို့သာ အာရုံပြုသောစိတ် ၂၁-ပါး ။ ။ သေသာနိ၊ဝိညာဏဉ္စာ ယတနစိတ် သုံးခု, နေဝသညာ နာသညာယတန သုံးခု, အဘိညာဏ်ဒွေမှ ကြွင်းကုန် သော။သဗ္ဗာနိပိ၊အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။မဟဂ္ဂတစိတ္တာနိ၊မဟဂ္ဂုစိတ် နှစ်ဆယ့် တစ်ခုတို့သည်။ပညတ္တာရမ္မဏာနိ၊ပညတ်တရားသာလျှင် အာရုံရှိကုန်၏။

၆ ၂ ။ နိဗ္ဗာန်ကို့သာ အာရုံပြုသောစိတ် ၈-ပါး ။ ။ လောကုတ္တရ စိတ္တာနိ၊ လောကုတ္တရာ စိတ်တို့သည်။နိဗ္ဗာနာရမ္မဏာနိ၊နိဗ္ဗာန်တရားလျှင် အာရုံရှိကုန်၏။(ဝါ) နိဗ္ဗာန် တရားကို အာရုံပြုကုန်၏။ကျတိ၊ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗံ၊သိအပ်၏။

အာရုံပြုသောစိတ် သင်္ဂဟဂါထာများ

၆ ၃ ။ ဧကန်အာရုံ ပြုသောစိတ်များ ။ ။ ပဉ္စဝီသ၊နှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော စိတ် တို့သည်။ပရိတ္တမှိ-ပရိတ္တမှိ ဧဝ၊ကာမအာရုံ၌သာလျှင်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဆ စိတ္တာနိ၊ ခြောက်ပါးသော မဟဂ္ဂုတ်စိတ်တို့သည်။မဟဂ္ဂတေ-မဟဂ္ဂတေ ဧဝ၊မဟဂ္ဂုတ်အာရုံ၌သာ လျှင်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဧကဝီသတိ၊နှစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော မဟဂ္ဂုတ်စိတ်တို့သည်။ဝေါ ဟာရေ-ဝေါဟာရေ ဧဝ၊ပညတ်အာရုံ၌သာလျှင်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။အဋ္ဌ၊ရှစ်ပါးသော လောကုတ္တရာစိတ်တို့သည်။နိဗ္ဗာနဂေါစရေ-နိဗ္ဗာနဂေါစရေ ဧဝ၊နိဗ္ဗာန် အာရုံ၌သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

အနေကန်အာရုံ ပြုသောစိတ်များ ။ ။ ဝီသ၊နှစ်သော စိတ်တို့သည်။အနုတ္တရ မုတ္တမှိ၊လောကုတ္တရာ ကိုးပါးမှလွတ်သော အာရုံ၌။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ပဉ္စ၊ငါးပါးသော စိတ်တို့သည်။အဂ္ဂမဂ္ဂ ဖလုဇ္ဇိတေ၊အရဟတ္တမဂ်, အရဟတ္တဖိုလ်သည် ကြဉ်အပ်သော အလုံးစုံသော အာရုံ၌။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဆ စ၊ခြောက်ပါးသော စိတ်တို့သည်ကား။ သဗ္ဗတ္ထ၊ခပ်သိမ်းသော အာရုံ၌။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ကျတိ၊ဤသို့။တတ္ထ၊ထိုအာရမ္မဏ သင်္ဂဟ၌။သတ္တဓာ၊ခုနှစ်ပါးအပြားအားဖြင့်။သင်္ဂဟော၊ရေတွက်ခြင်းသည်။ဟောတိ၊၏။

၆-ဝတ္ထုသင်္ဂဟ

၆ ၄ ။ ဝတ္ထုရှုပ် ၆-ပါး ။ ။ ဝတ္ထုသင်္ဂဟေ၊ဝတ္ထုသင်္ဂဟ၌။ဧဝံ၊ဤသို့။ဝိဘာဂေါ၊ ဝေဘန်ခြင်းကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။ **တနည်းကား---** ဝတ္ထုသင်္ဂဟေ၊ဝတ္ထုသင်္ဂဟ၌။ ဧဝံ-ကျမိနာ ဝုစ္စမာန နယေန၊ဤဆိုလတ္တံ့သော နည်းဖြင့်။ဝိဘာဂေါ၊ဝေဘန်ခြင်းကို။ မယာ၊ငါသည်။ဝုစ္စတေ၊မိန့်အပ်၏။

ဝတ္ထူနိနာမ၊ဝတ္ထုတို့မည်သည်ကား။စက္ခုဝတ္ထု စ၊စက္ခုဝတ္ထုဂင်း။သောတဝတ္ထု စ၊သောတဝတ္ထုဂင်း။ဃာနဝတ္ထု စ၊ဃာနဝတ္ထုဂင်း။ဇိဝှါဝတ္ထု စ၊ဇိဝှါဝတ္ထုဂင်း။ကာယဝတ္ထု စ၊ကာယဝတ္ထုဂင်း။ဟဒယဝတ္ထု စ၊ဟဒယဝတ္ထုဂင်း။ကျတိ-ကျမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့

http://www.dhammadownload.com

သော အပြားအားဖြင့်။ဆဋ္ဌမာနိပိ၊ခြောက်ပါးအပြားရှိကုန်သည်လည်း။ဘဝင်္ဂါဖြစ်ကုန်၏။

ဝတ္ထုဖြင့် ဘုံကိုဝေဘန်ခြင်း

၆ ၅ ။ ကာမဘုံ၌ ရနိုင်သော ဝတ္ထုရှစ် ။ ။ ကာမလောကေ၊ကာမဘုံ၌။သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။တာနိ၊ထိုခြောက်ပါးသော ဝတ္ထုရုပ်တို့ကို။လဿန္တိ၊ရအပ်ကုန်၏။

၆ ၆ ။ ရူပဘုံ၌ ရနိုင်သော ဝတ္ထုခြောက် ။ ။ ပန၊အလုံးစုံရသည်မှတပါး တစ်စိတ်ရသည်ကိုဆိုအံ့။ရူပလောကေ၊ရူပဘုံ၌။ဃာနာဒိတ္တယံ၊ဃာနအစရှိသော(ဃာန,ဇိဝှာ, ကာယ) ဝတ္ထုရုပ်တို့၏ သုံးခုတို့၏အပေါင်းသည်။နတ္ထိ၊မရှိ။

၆ ၇ ။ အရူပဘုံ၌ ဝတ္ထုရှစ်မရ ။ ။ ပန၊တစ်စိတ်ရသည်မှတပါး အလုံးစုံမရသည်ကိုဆိုအံ့။အရူပလောကေ၊အရူပဘုံ၌။သဗ္ဗာနိပိ၊အလုံးစုံသော ဝတ္ထုရုပ်တို့သည်လည်း။န သံဝိဇ္ဇန္တိ၊မရှိကုန်။

ဝတ္ထုဖြင့် စိတ်ကိုဝေဘန်ခြင်း

၆ ၈ ။ ပသာဒဝတ္ထုရှစ်ကို့မှီသော ပဉ္စဝိညာဏာဓာတ် ။ ။ တတ္ထ၊ထိုဝတ္ထုသင်္ဂဟ၌။ (၀၊) ထိုခြောက်ပါးသော ဝတ္ထုရုပ်တို့တွင်။(၀၊) ထိုခြောက်ပါးသော ဝတ္ထုရုပ်ကို မှီ, မမှီမူ၍ဖြစ်သော ဝိညာဏဓာတ်တို့တွင်။ပဉ္စဝိညာဏဓာတုယော၊ပဉ္စဝိညာဏဓာတ်တို့သည်။ယထာဂ္ဂမံ၊အစဉ်အတိုင်း။ဧကန္တေန၊စင်စစ်အားဖြင့်။ပဉ္စ ပသာဒ ဝတ္ထုနိ၊ငါးပါးသော ပသာဒဝတ္ထုရုပ်တို့သို့၊နိဿာယေဝ၊မှီကုန်၍သာလျှင်။ပဝတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၆ ၉ ။ ဟဒယဝတ္ထုရှစ်ကို့ အမြဲမှီသော မနောဓာတ် ။ ။ ပန၊ပဉ္စဝိညာဏဓာတ်မှတပါး မနောဓာတ်ကိုဆိုအံ့။ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန သမ္ပဋိစ္ဆန သခ်ါတာ၊ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း, သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။မနောဓာတူ စ၊မနောဓာတ်တို့သည်လည်း။ဟဒယံ၊ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို။နိဿိတာ ယေဝ၊မှီကုန်၍သာလျှင်။ပဝတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၇ ၀ ။ ဟဒယဝတ္ထုရှစ်ကို့ အမြဲမှီသော မနောဝိညာဏဓာတ် ။ ။ ပန၊ပဉ္စဝိညာဏဓာတ်, မနောဓာတ်မှတပါး, မနောဝိညာဏဓာတ်ကိုဆိုအံ့။အဝသေသာ၊ပဉ္စဝိညာဏဓာတ်, မနောဓာတ်မှ ကြွင်းကုန်သော။သန္တီရဏ မဟာဝိပါက ပဋိဃဒွယ ပဌမ မဂ္ဂ ဟသန ရူပါဝစရဝသေန၊သန္တီရဏ သုံးခု, မဟာဝိပါက်စိတ် ရှစ်ခု, ဒေါသမူဒွေ, သော တာပတ္တိမဂ်, ဟသိတုပ္ပါဒ်, ရူပစိတ် တစ်ဆယ့်ငါးခုတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။တီသ၊သုံးဆယ်ကုန်သော။မနောဝိညာဏဓာတု သခ်ါတာ၊မနောဝိညာဏဓာတ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ ဝိညာဏ ဓာတုယော စ၊ဝိညာဏဓာတ်တို့သည်လည်း။ ဟဒယံ၊ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို။ နိဿာယေဝ၊မှီကုန်၍သာလျှင်။ပဝတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၇ ၁ ။ ဟဒယဝတ္ထုရှစ်ကို့ ခဏိမှီ, မမှီသော မနောဝိညာဏဓာတ် ။ ။ ပန၊ဧကန် မှီသည်မှတပါး အနေကန်မှီသည်ကို ဆိုအံ့။အဝသေသာ၊သန္တီရဏ သုံးခု, မဟာဝိပါက်

http://www.dhammadownload.com

စိတ် ရှစ်ခု, ဒေါသမူဒွေ, သောတာပတ္တိမဂ်, ဟသိတုပ္ပါဒ်, ရူပစိတ် တစ်ဆယ့်ငါးခုတို့မှ ကြွင်းကုန်သော။ကုသလာကုသလ ကိရိယာနုတ္တရဝသေန၊လောကီကုသိုလ်စိတ် တစ်ဆယ့်နှစ်ခု, အကုသိုလ်စိတ် တစ်ဆယ်, ကိရိယာစိတ် တစ်ဆယ့်သုံးခု, လောကုတ္တရာစိတ် ခုနှစ်ခုတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ဒွေစတ္တာလီသ၊လေးဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။မနောဝိညာဏ ဓာတုယာ၊မနောဝိညာဏဓာတ်သည်။ဟဒယံ၊ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို။နိဿာယဝါ၊မှီကုန်၍ ၎င်း။အနိဿာယ ဝါ၊မမှီကုန်မူ၍ ၎င်း။ပဝတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၇ ၂ ။ **ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို မမှီသော မနောဝိညာဏဓာတ်** ။ ။ အာရုပ္ပဝိပါက ဝသေန၊အရူပဝိပါက်စိတ် လေးခုတို့၏အစွမ်းဖြင့်။စတသော၊လေးပါးကုန်သော။မနော ဝိညာဏဓာတုယော၊မနောဝိညာဏဓာတ်တို့သည်။ဟဒယံ၊ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို။အနိဿာ ယ၊မမှီကုန်မူ၍သာလျှင်။ပဝတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ကျက်၊ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗံ၊သိအပ်၏။

ဝတ္ထုရုပ်နှင့်တုံစိတ် သင်္ဂဟဂါထာများ

၇ ၃ ။ **ဘုံအလိုက်ရသော ဝတ္ထုရုပ်နှင့် ဝိညာဏဓာတ်** ။ ။ ကာမေ၊ကာမ တစ်ဆယ့် တစ်ဘုံ၌။ဆဝတ္ထုံ၊ခြောက်ပါးသော ဝတ္ထုရုပ်ကို။နိဿိတာ၊မှီ၍ဖြစ်ကုန်သော။ဝိညာ ဏ ဓာတုယော၊ဝိညာဏဓာတ်တို့ကို။သတ္တ၊ခုနှစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။မတာ၊သိအပ် ကုန်၏။ရူပေ၊အသညသတ်ကြဉ်သော ရူပတစ်ဆယ့်ငါးဘုံ၌။တိဝတ္ထုံ၊သုံးပါးသော ဝတ္ထု ရုပ်ကို။နိဿိတာ၊မှီ၍ဖြစ်ကုန်သော။ဝိညာဏဓာတုယော၊ဝိညာဏဓာတ်တို့ကို။စတုဗ္ဗိဓာ၊ လေးပါးအပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။မတာ၊သိအပ်ကုန်၏။အရူပေ၊အရူပလေးဘုံ၌။ဝတ္ထုံ၊ဝတ္ထု ရုပ်ကို။အနိဿိတာ-အနိဿိတာ ဧဝ၊မမှီမူ၍သာလျှင် ဖြစ်သော။ဧကာ၊တစ်ခုသော။ ဓာတု၊မနောဝိညာဏဓာတ်ကို။မတာ၊သိအပ်၏။

၇ ၄ ။ **ဝတ္ထုရုပ်မှီ, မမှီသော စိတ်များ** ။ ။ တေ စတ္တာလီသ၊လေးဆယ့်သုံးပါး ကုန်သော စိတ်တို့သည်။ဝတ္ထုံ၊ဝတ္ထုရုပ်ကို။နိဿိတာ-နိဿာယ ဧဝ၊မှီကုန်၍သာလျှင်။ ဇာယရေ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဒွေ စတ္တာလီသ၊လေးဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော စိတ်တို့သည်။ဝတ္ထုံ၊ ဝတ္ထုရုပ်ကို။နိဿာယ စ၊မှီကုန်၍ ၎င်း။အနိဿာယ စ၊မမှီကုန်မူ၍ ၎င်း။ဇာယရေ၊ဖြစ်ကုန် ၏။ပါကာရုပ္ပါ၊အရူပဝိပါက်စိတ် လေးခုတို့သည်။ဝတ္ထုံ၊ဝတ္ထုရုပ်ကို။အနိဿိတာ-အနိဿိ တာ ဧဝ၊မမှီမူ၍သာလျှင်။ဇာယရေ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ပကိဏ်းပိုင်း ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၄-ဝီထိပိုင်း

၁ ။ **ပဋိညာဉ်** ။ ။ အဟံ၊ငါသည်။၊ကျွစ္စေဝံ-ကျွတိဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။စိတ္တ၊ပွါဒါနံ၊စိတ်, စေတသိက် ဖြစ်ကုန်သော နာမက္ခန္ဓာလေးပါးတို့၏။ဥတ္တရုံ၊ဝေဒနာ သင်္ဂဟအစရှိသည်တို့ကို ဝေဘန်သောအားဖြင့် မြတ်သော။သင်္ဂဟံ၊အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်သော ပကိဏ္ဏကသင်္ဂဟကို။ကတွာ၊ပြုပြီး၍။ပုန၊တစ်ဖန်။ဘူမိပုဂ္ဂလဘေဒေန၊ဘုံ, ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အပြားအားဖြင့်။လက္ခိတံ၊မှတ်အပ်သော။ပုဗ္ဗာပရနိယာမိတံ၊ရှေးစိတ် နောက်စိတ်တို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော။ပဋိသန္ဓိ ပဝတ္တိယံ၊ပဋိသန္ဓေအခါ, ပဝတ္တိအခါ၌။(ဝါ) ပဋိသန္ဓေအခါ, ပဝတ္တိအခါတို့တွင်။ပဝတ္တိသင်္ဂဟံနာမ၊ပဝတ္တိသင်္ဂဟ အမည်ရှိသော ဝီထိသင်္ဂဟကို။သမာသေန၊အကျဉ်းအားဖြင့်။ယထာသမ္ဘဝတော၊ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ပဝက္ခာမိ၊အပြားအားဖြင့် ဆိုပေအံ့။

၂ ။ **ဆ ဆက္ကမာတိကာ** ။ ။ ကထံ ပဝက္ခာမိ၊အဘယ်ကဲ့သို့ ဆိုအပ်သနည်း ဟူမူကား။ဆ၊ခြောက်ပါးကုန်သော။ဝတ္ထူနိစ၊ဝတ္ထုတို့၎င်း။ဆ၊ခြောက်ပါးကုန်သော။ဒွါရာနိစ၊ဒွါရတို့၎င်း။ဆ၊ခြောက်ပါးကုန်သော။အာရမ္မဏာနိ စ၊အာရမ္မဏတို့၎င်း။ဆ၊ခြောက်ပါးကုန်သော။ဝိညာဏာနိ စ၊ဝိညာဏ်တို့၎င်း။ဆ၊ခြောက်ပါးကုန်သော။ဝီထိယော စ၊ဝီထိတို့၎င်း။ဆဓာ၊ခြောက်ပါး အပြားရှိသော။ဝိသယပ္ပဝတ္တိ စ၊အာရုံတို့၏ ဒွါရတို့၌ဖြစ်ခြင်းဎင်း။(ဝါ) အာရုံတို့၌ စိတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းဎင်း။ကျွတိ၊ဤသို့။ဝီထိသင်္ဂဟေ၊ဝီထိသင်္ဂဟ၌။ဆ၊ခြောက်ပါးကုန်သော။ဆက္ကာနိ၊ဆက္ကတို့ကို။ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊သိအပ်ကုန်၏။

၃ ။ **ဝီထိမုတ္တ ဝိသယပ္ပဝတ္တိ ၃-ပါး** ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။ဝီထိမုတ္တာနံ၊ဝီထိမုတ်စိတ် တစ်ခုယုတ်နှစ်ဆယ်တို့၏။ဝိသယပ္ပဝတ္တိ၊အာရုံတို့၌ စိတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းသည်။ကမ္မ ကမ္မနိမိတ္တ ဂတိနိမိတ္တဝသေန၊ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။တိဝိဓာ၊သုံးပါး အပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ **တစ်နည်းကား**---ကမ္မ ကမ္မနိမိတ္တ ဂတိနိမိတ္တဝသေန၊ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။တိဝိဓာ၊သုံးပါး အပြားရှိသော။ဝိသယပ္ပဝတ္တိ၊အာရုံတို့၏ စိတ်တို့၌ဖြစ်ခြင်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၄ ။ **အမှာစကား** ။ ။ တတ္ထ-တေသု ဆသု ဆက္ကေသု၊ထိုခြောက်ပါးသော ဆက္ကတို့တွင်။ဝတ္ထု ဒွါရာရမ္မဏာနိ၊ဝတ္ထု, ဒွါရ, အာရုံတို့သည်။ပုဗ္ဗေ၊ရှေးဖြစ်သော ပကိဏ္ဏကသင်္ဂဟ၌။ဝုတ္တနယာနေဝ၊ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းရှိကုန်သည်သာလျှင်တည်း။

ဝိညာဏဆက္က

၅ ။ **ဝိညာဉ် ၆-ပါး**။ ။ စက္ခုဝိညာဏဥ၊စက္ခုဝိညာဏ်၎င်း။သောတဝိညာဏဥ၊သောတဝိညာဏ်၎င်း။ဃာနဝိညာဏဥ၊ဃာနဝိညာဏ်၎င်း။ဇိဝှာဝိညာဏဥ၊ဇိဝှာဝိညာဏ်၎င်း။ကာယဝိညာဏဥ၊ကာယဝိညာဏ်၎င်း။မနောဝိညာဏဥ၊မနောဝိညာဏ်၎င်း။ကျွတိ၊ဤသို့။ဆ၊ခြောက်ပါးကုန်သော။ဝိညာဏာနိ၊ဝိညာဏ်တို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

ဝီထိ ဆက္ကာ

၆ ။ **ဒွါရအားဖြင့် ဝီထိ ၆-ပါး**။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။(ဝါ)သုဒ္ဓမှတပါး မိဿက ကို ဆိုအံ့။(ဝါ) အဘေဒမှတပါး ဘေဒကိုဆိုအံ့။ဒွါရပ္ပဝတ္တာ၊ဒွါရ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ စိတ္တပ္ပဝတ္တိယော၊စိတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ဝီထိယော၊ဝီထိတို့ကို။စက္ခုဒွါရ ဝီထိ စ၊စက္ခုဒွါရဝီထိဝင်း။သောတဒွါရဝီထိ စ၊သောတဒွါရဝီထိဝင်း။ဃာနဒွါရဝီထိ စ၊ ဃာနဒွါရဝီထိဝင်း။ဇိဝှာဒွါရဝီထိ စ၊ဇိဝှာဒွါရဝီထိဝင်း။ကာယဒွါရဝီထိ စ၊ကာယဒွါရဝီထိ ဝင်း။မနောဒွါရဝီထိ စ၊မနောဒွါရဝီထိဝင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဒွါရဝသေန ဝါ၊ဒွါရ၏အစွမ်းဖြင့် ဝင်း။ * **ဝိညာဏ်အားဖြင့် ဝီထိ ၆-ပါး** ။ ။ စက္ခုဝိညာဏဝီထိ စ၊စက္ခုဝိညာဏဝီထိဝင်း။ သောတဝိညာဏဝီထိ စ၊သောတဝိညာဏဝီထိဝင်း။ဃာနဝိညာဏဝီထိ စ၊ဃာနဝိညာ ဏဝီထိဝင်း။ဇိဝှာဝိညာဏဝီထိ စ၊ဇိဝှာဝိညာဏဝီထိဝင်း။ကာယဝိညာဏဝီထိ စ၊ကာယ ဝိညာဏဝီထိဝင်း။မနောဝိညာဏဝီထိ စ၊မနောဝိညာဏဝီထိဝင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဝိညာဏ ဝသေန ဝါ၊ဝိညာဏ်၏အစွမ်းဖြင့်ဝင်း။ဆ၊ခြောက်ပါးအပြား ရှိကုန်၏ဟူ၍။ယောဇေ တဗ္ဗာ၊ယှဉ်အပ်ကုန်၏။ **တစ်နည်းကား**--- ဒွါရပ္ပဝတ္တာ၊ဒွါရ၌ဖြစ်ကုန်သော။ဝီထိယော၊ ဝီထိတို့ကို။စက္ခုဒွါရဝီထိ စ၊စက္ခုဒွါရဝီထိဝင်း။သောတဒွါရဝီထိ စ၊သောတဒွါရဝီထိဝင်း။ ဃာနဒွါရဝီထိ စ၊ဃာနဒွါရဝီထိဝင်း။ဇိဝှာဒွါရဝီထိ စ၊ဇိဝှာဒွါရဝီထိဝင်း။ကာယဒွါရဝီထိ စ၊ကာယဒွါရဝီထိဝင်း။မနောဒွါရဝီထိ စ၊မနောဒွါရဝီထိဝင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဒွါရဝသေန ဝါ၊ ဒွါရ၏အစွမ်းဖြင့်လည်း။ဆ၊ခြောက်ပါးအပြား ရှိကုန်၏ဟူ၍။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်အပ် ကုန်၏။ * စိတ္တပ္ပဝတ္တိယော၊စိတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ဝီထိယော၊ဝီထိတို့ ကို။စက္ခုဝိညာဏဝီထိ စ၊စက္ခုဝိညာဏဝီထိဝင်း။သောတဝိညာဏဝီထိ စ၊သောတ ဝိညာဏဝီထိဝင်း။ဃာနဝိညာဏဝီထိ စ၊ဃာနဝိညာဏဝီထိဝင်း။ဇိဝှာဝိညာဏဝီထိ စ၊ဇိဝှာဝိညာဏဝီထိဝင်း။ကာယဝိညာဏဝီထိ စ၊ကာယဝိညာဏဝီထိဝင်း။မနောဝိညာ ဏဝီထိ စ၊မနောဝိညာဏဝီထိဝင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဝိညာဏဝသေန ဝါ၊ဝိညာဏ်၏အစွမ်း ဖြင့်လည်း။ဆ၊ခြောက်ပါးအပြား ရှိကုန်၏ဟူ၍။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

တစ်နည်းကား--- ဒွါရဝသေန ဝါ၊ဒွါရ၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်း။ဒွါရပ္ပဝတ္တာ၊ ဒွါရ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဝီထိယော၊ဝီထိတို့ကို။စက္ခုဒွါရဝီထိ စ၊စက္ခုဒွါရဝီထိဝင်း။သောတ ဒွါရဝီထိ စ၊သောတဒွါရဝီထိဝင်း။ဃာနဒွါရဝီထိ စ၊ဃာနဒွါရဝီထိဝင်း။ဇိဝှာဒွါရဝီထိ စ၊ ဇိဝှာဒွါရဝီထိဝင်း။ကာယဒွါရဝီထိ စ၊ကာယဒွါရဝီထိဝင်း။မနောဒွါရဝီထိ စ၊မနောဒွါရ ဝီထိဝင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဆ၊ခြောက်ပါး အပြားရှိ ကုန်၏ဟူ၍။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်အပ် ကုန်၏။ * ဝိညာဏဝသေန ဝါ၊ဝိညာဏ်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း။စိတ္တပ္ပဝတ္တိယော၊စိတ် တို့၏ ဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ဝီထိယော၊ဝီထိတို့ကို။စက္ခုဝိညာဏဝီထိ စ၊စက္ခု ဝိညာဏဝီထိဝင်း။သောတဝိညာဏဝီထိ စ၊သောတဝိညာဏဝီထိဝင်း။ဃာနဝိညာဏ

http://www.dhammadownload.com

ဝီထိ စ၊ဃာနဝိညာဏဝီထိဂင်း။ဇိဝှာဝိညာဏဝီထိ စ၊ဇိဝှာဝိညာဏဝီထိဂင်း။ကာယ ဝိညာဏ ဝီထိ စ၊ကာယဝိညာဏဝီထိဂင်း။မနောဝိညာဏဝီထိ စ၊မနောဝိညာဏဝီထိ ဂင်း။ဣတိ၊ ဤသို့။ဆ၊ခြောက်ပါးအပြား ရှိကုန်၏ဟူ၍။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

တစ်နည်းကား--- ဆ၊ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်သော။ဝီထိယော၊ဝီထိတို့ကို။ စက္ခုဒွါရဝီထိ စ၊စက္ခုဒွါရဝီထိဂင်း။သောတဒွါရဝီထိ စ၊သောတဒွါရဝီထိဂင်း။ဃာန ဒွါရဝီထိ စ၊ဃာနဒွါရဝီထိဂင်း။ဇိဝှာဒွါရဝီထိ စ၊ဇိဝှာဒွါရဝီထိဂင်း။ကာယဒွါရဝီထိ စ၊ကာယ ဒွါရဝီထိဂင်း။မနောဒွါရဝီထိ စ၊မနောဒွါရဝီထိဂင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဒွါရဝသေန ဝါ၊ဒွါရ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း။ဒွါရပွဝတ္တာ၊ဒွါရ၌ ဖြစ်ကုန်၏ဟူ၍။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

ဆ၊ခြောက်ပါးကုန်သော။ဝီထိယော၊ဝီထိတို့ကို။စက္ခုဝိညာဏဝီထိ စ၊စက္ခု ဝိညာဏဝီထိဂင်း။သောတဝိညာဏဝီထိ စ၊သောတဝိညာဏဝီထိဂင်း။ဃာနဝိညာဏ ဝီထိ စ၊ဃာနဝိညာဏဝီထိဂင်း။ဇိဝှာဝိညာဏဝီထိ စ၊ဇိဝှာဝိညာဏဝီထိဂင်း။ကာယ ဝိညာဏဝီထိ စ၊ကာယဝိညာဏဝီထိဂင်း။မနောဝိညာဏဝီထိ စ၊မနောဝိညာဏဝီထိ ဂင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဝိညာဏဝသေန ဝါ၊ဝိညာဏ်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း။စိတ္တပွဝတ္တိယော၊ စိတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းတို့ဟူ၍။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

ဝိသယပွဝတ္တိ ဆက္က

❼ ။ **ပဋ္ဌဒွါရဝိသယပွဝတ္တိ ၄-ပါး** ။ ။ အတိမဟန္တဋ္ဌ၊အလွန်များသော ဝီထိ စိတ္တုပ္ပါဒ်ရှိသော အာရုံဂင်း။မဟန္တဋ္ဌ၊များသောဝီထိစိတ္တုပ္ပါဒ်ရှိသော အာရုံဂင်း။ပရိတ္တဋ္ဌ၊ နည်းသော ဝီထိစိတ္တုပ္ပါဒ်ရှိသော အာရုံဂင်း။အတိပရိတ္တဋ္ဌ၊အလွန်နည်းသော ဝီထိ စိတ္တုပ္ပါဒ်ရှိသော အာရုံဂင်း။ဣတိ၊သို့။ပဋ္ဌဒွါရေ၊ပဋ္ဌဒွါရ၌။ဝိသယပွဝတ္တိ၊အာရုံတို့၏ ဒွါရ ၌ ဖြစ်ခြင်းသည်။(ဝါ) အာရုံတို့၌စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။စတုဗ္ဗိဓာ၊လေးပါး အပြား ရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

မနောဒွါရဝိသယပွဝတ္တိ ၂-ပါး ။ ။ မနောဒွါရေ၊မနောဒွါရ၌။ဝိဘူတဋ္ဌ၊ထင် သော အာရုံဂင်း။အဝိဘူတဋ္ဌ၊မထင်သော အာရုံဂင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဝိသယပွဝတ္တိ၊အာရုံ တို့၏ ဒွါရ၌ ဖြစ်ခြင်းသည်။(ဝါ) အာရုံတို့၌ စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ဒွိဓာ၊နှစ်ပါးအပြား ရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဣတိ-ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ဆဓာ၊ ခြောက်ပါးအပြားရှိသော။ဝိသယပွဝတ္တိ၊အာရုံတို့၏ဒွါရ၌ ဖြစ်ခြင်းကို။(ဝါ) အာရုံတို့၌ စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို။ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိအပ်၏။ **တစ်နည်းကား**--- ဝိသယပွဝတ္တိ၊အာရုံတို ၏ဒွါရ၌ ဖြစ်ခြင်းကို။(ဝါ) အာရုံတို့၌ စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို။ဆဓာ၊ခြောက်ပါး အပြား ရှိ၏ ဟူ၍။ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိအပ်၏။

❽ ။ **စိတ်သက်** ။ ။ ကထံ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊အဘယ်သို့ သိအပ်သနည်းဟူမူကား။ဥပ္ပါဒ ဌိတိ ဘဝင်ဝသေန၊ဥပါဒ်,ဌိ,ဘင်တို့၏အစွမ်းဖြင့်။ခဏတ္တယံ၊ခဏဝယ်တို့၏ သုံးခုတို့၏

http://www.dhammadownload.com

အပေါင်းသည်။ဧကစိတ္တက္ခဏံ နာမ၊တစ်ခုသော စိတ္တက္ခဏမည်၏။

၉ ။ **ရှုပ်သက်** ။ ။ ပန၊စိတ်သက်မှတပါး ရုပ်သက်ကိုဆိုအံ့။တာနိ-တာဒိသာနိ၊ ထိုသို့ သဘောကုန်သော။သတ္တရသ-စိတ္တက္ခဏာနိ၊တစ်ဆယ့်ခုနှစ်ချက်သော စိတ်တို့၏ ခဏကဲ့သို့သော ခဏတို့သည်။ရူပဓမ္မာနံ၊ဝိညတ်ဒွေ, လက္ခဏရုပ်လေးခုတို့သည် ကြဉ်အပ်သော နှစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော ရုပ်တို့၏။အာယူ၊အသက်တို့တည်း။

ပဥ္စဒ္ဒါရဝီထိများ

၁ ၀ ။ **စက္ခုဒ္ဒါရိက အတိမဟန္တာရုံ ဝိထိ** ။ ။ ဧကစိတ္တက္ခဏာတီတာနိ ဝါ၊တစ်ခုသော စိတ်၏ခဏကဲ့သို့သော ခဏလျှင်လွန်ခြင်းရှိကုန်သည်ဖြစ်၍၎င်း။ဗဟုစိတ္တက္ခဏာတီတာနိ ဝါ၊များစွာသော စိတ်တို့၏ ခဏကဲ့သို့သော ခဏလျှင်လွန်ခြင်းရှိကုန်သည်ဖြစ်၍၎င်း။(ဝါ) တစ်ခုသော စိတ်, နှစ်ခုသောစိတ်, သုံးခုသောစိတ်, လေးခုသောစိတ်, ငါးခုသောစိတ်, ခြောက်ခုသောစိတ်, ခုနှစ်ခုသောစိတ်, ရှစ်ခုသောစိတ်, ကိုးခုသောစိတ်, ဆယ်ခုသောစိတ်, တစ်ဆယ့်တစ်ခုသောစိတ်, တစ်ဆယ့်နှစ်ခုသောစိတ်, တစ်ဆယ့်သုံးခုသောစိတ်, တစ်ဆယ့်လေးခုသောစိတ်, တစ်ဆယ့်ငါးခုသောစိတ်တို့၏ ခဏကဲ့သို့သော ခဏလျှင်လွန်ခြင်းရှိကုန်သည်ဖြစ်၍၎င်း။ဌိတိပ္ပတ္တာနေဝ၊ဌိသို့ရောက်ကုန်သည်ဖြစ်၍သာလျှင်။ပဥ္စရမ္မဏာနိ၊ငါးပါးသော အာရုံတို့သည်။ပဥ္စဒ္ဒါရေ၊ပဥ္စဒ္ဒါရ၌။အာပါထံ၊ထင်ခြင်းသို့။ ယသ္မာ၊အကြင်ကြောင့်။အာဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။

ရူပါရုံ စက္ခုဒ္ဒါရ၌ ထင်ခြင်း ။ ။ တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ဧကစိတ္တက္ခဏာတီတကံ၊ တစ်ခုသော စိတ်၏ခဏကဲ့သို့သော ခဏလျှင်လွန်ခြင်းရှိသော။ရူပါရမ္မဏံ၊ရူပါရုံသည်။ စက္ခုသာ၊စက္ခုပသာဒအား။အာပါထံ၊ထင်ခြင်းသို့။ယဒိ အာဂစ္ဆတိ၊အကယ်၍ ရောက်သည်ဖြစ်အံ့။ဧဝံ သတိ၊ဤသို့ ရောက်သည်ရှိသော်။

ဘဝင် ၂-ကြိမ်နှင့် ပဥ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ဖြစ်ခြင်း ။ ။ တတော၊ထိုသို့ထင်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်။(ဝါ) ထိုသို့ထင်ခြင်းသို့ ရောက်သည်မှ။ပရံ၊နောက်၌။ဒွိက္ခတ္တုံ၊နှစ်ကြိမ်။ဘဝင်္ဂေ၊ဘဝင်သည်။စလိတေ၊လှုပ်သည်ရှိသော်။ဘဝင်္ဂသောတံ၊ဘဝင်၏ အလျဉ်ကို။ဝေါစ္ဆိန္ဒိတွာ၊ဖြတ်၍။တမေဝ ရူပါရမ္မဏံ၊ထိုရူပါရုံကိုသာလျှင်။အာဝဇ္ဇန်၊ဆင်ခြင်တတ်သော။ပဥ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇနစိတ္တံ၊ပဥ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည်။ဥပဇ္ဇိတွာ၊ဖြစ်၍။နိရုဇ္ဈတိ၊ချုပ်၏။

စ, သံ, တီ, ဝုဋ္ဌောစိတ်တို့ဖြစ်ခြင်း ။ ။ တတော၊ထိုပဥ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းစိတ် ချုပ်သည်မှ။ပရံ၊နောက်၌။တဿ၊ထိုပဥ္စဒ္ဒါရဝဇ္ဇန်းစိတ်၏။အနန္တရံ၊အခြားမဲ့၌။တမေဝ ရူပံ၊ထိုရူပါရုံ ကိုပင်လျှင်။ပဿန္တံ၊မြင်တတ်သော။စက္ခုဝိညာဏဥ၊စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်၎င်း။သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆန္တံ၊ခံလင့်သကဲ့သို့သော။သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆနစိတ္တဥ၊သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆိန်းစိတ်၎င်း။သန္တီရယမာနံ၊စုံစမ်းလင့်သကဲ့သို့သော။သန္တီရဏစိတ္တဥ၊သန္တီရဏစိတ်၎င်း။ဝဝတ္ထပေန္တံ၊ကောင်းစွာ မှတ်လင့်သကဲ့သို့သော။ ဝေါဌဗ္ဗန စိတ္တဥ၊ဝုဋ္ဌောစိတ်၎င်း။ဣတိ-ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ဤစိတ်တို့သည်။

http://www.dhammadownload.com

ယထာက္ကမံ၊အစဉ်အတိုင်း။ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာ၊ဖြစ်၍။နိရုဇ္ဈန္တိ၊ချုပ်ကုန်၏။

ဧကောစိတ် ၇-ကြိမ်ဖြစ်ခြင်း ။ ။ တတော၊ထိုဝုဋ္ဌောစိတ် ချုပ်သည်မှ။ပရံ၊နောက်၌။ကူနတ္တိံသ ကာမာဝစရ ဇဝနေသု၊တစ်ခုယုတ်သုံးဆယ်သော ကာမာဝစရဇောတို့တွင်။ယံကိဉ္စိ၊အမှတ်မရှိ တစ်ခုခုသော ဇောသည်။လဒ္ဓပစ္စယံ၊ယောနိသော မနသိကာရ အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့် ရအပ်သော အကြောင်းရှိသည်ဖြစ်၍။ ယေဘုယ္ယေန၊များသောအားဖြင့်။သတ္တက္ခတ္တုံ၊ခုနှစ်ကြိမ်။ဇဝတိ၊စောင်၏။

တဒါရုံ နှစ်ကြိမ်ဖြစ်ခြင်း ။ ။ ဇဝနာနုဗန္ဓာနိ၊ဇောသို့ အစဉ်လိုက်၍ဖြစ်ကုန်သော။ဒွေ၊နှစ်ကြိမ်ကုန်သော။တဒါရမ္မဏပါကာနိ စ၊တဒါရုံ ဝိပါက်စိတ်တို့သည်လည်း။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ပဝတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။တတော၊ထိုဒုတိယတဒါရုံ ချုပ်သည်မှ။ပရံ၊နောက်၌။ဘဝင်ပါတော၊ဘဝင်ကျသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၁၁ ။ **အတိမဟန္တာရုံ မည်ပုံ** ။ ။ ဧတ္ထာဝတာ၊ဤမျှအတိုင်း အရှည်ရှိကုန်သော။စုဒ္ဒသ၊တစ်ဆယ့်လေးပါးကုန်သော။ဝီထိ စိတ္တာပ္ပါဒါ၊ဝီထိစိတ်တို့၎င်း။ဒွေ၊နှစ်ကြိမ်ကုန်သော။ဘဝင်စလနာနိ၊ဘဝင်စလနတို့၎င်း။ပုဗ္ဗေဝ၊ရှေးဦးကလျှင်။အတီတင်္၊လွန်ခြင်းရှိသော။ဧကစိတ္တက္ခဏံ၊တစ်ခုသော စိတ္တက္ခဏ၎င်း။ကွတိ ကတွာ-ကွတိ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။သတ္တရသ စိတ္တက္ခဏာနိ၊တစ်ဆယ့်ခုနှစ်ချက်သော စိတ္တက္ခဏတို့သည်။ပရိပူရေန္တိ၊ပြည့်ကုန်၏။တတော၊ထိုဒုတိယတဒါရုံ၏ ဌီကာလမှ။ပရံ၊ဘင်ကာလ၌။နိရုဇ္ဈတိ၊(ပဋ္ဌာရုံ) ချုပ်၏။ဧတံ အာရမ္မဏံ၊ထိုအာရုံသည်။အတိမဟန္တံ နာမ၊အတိမဟန္တာရုံ အမည်ရှိသော။ဂေါစရံ၊အာရုံတည်း။

၁၂ ။ **စက္ခုဒ္ဒါရိက မဟန္တာရုံ ဝီထိ** ။ ။ ပန၊အတိမဟန္တာရုံဝီထိမှတပါး မဟန္တာရုံဝီထိကို ဆိုအံ့။(ဝါ) တဒါရမ္မဏဝါရမှတပါး ဇဝနဝါရကို ဆိုအံ့။ယာဝတဒါရမ္မဏုပ္ပါဒါ၊တဒါရုံဖြစ်သည်တိုင်အောင်။အပ္ပဟောန္တာတီတင်္၊မလောက်သည်ဖြစ်၍ လွန်ခြင်းရှိသော။(ဝါ) မစွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်၍ လွန်ခြင်းရှိသော။(ဝါ) အားနည်းသည်ဖြစ်၍ လွန်ခြင်းရှိသော။(ဝါ) သတ္တိညံ့သည်ဖြစ်၍ လွန်ခြင်းရှိသော။အာပါထံ၊ထင်ခြင်းသို့။အာဂတံ၊ရောက်သော။အာရမ္မဏံ၊အာရုံသည်။မဟန္တံ နာမ၊မဟန္တာရုံ မည်၏။

တတ္ထ၊ထိုမဟန္တာရုံ၌။ဇဝနဝသာနေ၊ဇော၏အဆုံး၌။ဘဝင်ပါတောဝ၊ဘဝင်ကျသည်သာလျှင်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။တဒါရမ္မဏုပ္ပါဒေါ၊တဒါရုံတို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။နတ္ထိ၊မရှိ။

၁၃ ။ **စက္ခုဒ္ဒါရိက ပရိတ္တာရုံ ဝီထိ** ။ ။ ယာဝ ဇဝနုပ္ပါဒါပိ၊ဇောဖြစ်သည်တိုင်အောင်လည်း။အပ္ပဟောန္တာတီတင်္၊မလောက်သည်ဖြစ်၍ လွန်ခြင်းရှိသော။(ဝါ) မစွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်၍ လွန်ခြင်းရှိသော။(ဝါ) အားနည်းသည်ဖြစ်၍ လွန်ခြင်းရှိသော။(ဝါ) သတ္တိညံ့သည်ဖြစ်၍ လွန်ခြင်းရှိသော။အာပါထံ၊ထင်ခြင်းသို့။အာဂတံ၊ရောက်သော။အာရမ္မဏံ၊အာရုံသည်။ပရိတ္တံ နာမ၊ပရိတ္တာရုံ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

တတ္ထ၊ထိုပရိတ္တာရုံ၌။ဇဝနမွိ-ဇဝနဿ အပိ၊ဇော၏လည်း။အနုပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ-အနုပ္ပဇ္ဇန မေဝ၊မဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ဒွိတ္တိကွတ္တုံ၊နှစ်ကြိမ်၎င်း, သုံးကြိမ်၎င်း။ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနမေဝ၊ဝုဋ္ဌောစိတ်သည်သာလျှင်။ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။တတော၊ထိုဝုဋ္ဌောစိတ်နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် ချုပ်သည်မှ။ပရုံ၊နောက်၌။ဘဝင်္ဂပါတောဝ၊ဘဝင်ကျသည်သာလျှင်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၁ ၄ ။ **စက္ခုဒ္ဓါရိက အတိပရိတ္တာရုံ ဝီထိ** ။ ။ ပန၊ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနဝါရမှတပါး မောဃဝါရကို ဆိုအံ့။ယာဝ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနုပ္ပါဒါ စ၊ဝုဋ္ဌောစိတ် ဖြစ်သည်တိုင်အောင်လည်း။အပ္ပဟောန္တာ တီတကံ၊မလောက်သည်ဖြစ်၍ လွန်ခြင်းရှိသော။(ဝါ) မစွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်၍ လွန်ခြင်းရှိသော။(ဝါ) အားနည်းသည်ဖြစ်၍ လွန်ခြင်းရှိသော။(ဝါ) သတ္တိညံ့သည်ဖြစ်၍ လွန်ခြင်းရှိသော။အာပါထံ၊ထင်ခြင်းသို့။နိရောဓာသန္နံ၊နီးကပ်သော ချုပ်ခြင်းရှိသော။ (ချုပ်ခါနီးဖြစ်သော)။အာရမ္မဏံ၊အာရုံသည်။အတိပရိတ္တံ နာမ၊အတိပရိတ္တာရုံ မည်၏။

တတ္ထ၊ထိုအတိပရိတ္တာရုံ၌။ဘဝင်္ဂစလနမေဝ၊ဘဝင်လှုပ်ခြင်းသည်သာလျှင်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဝီထိစိတ္တပ္ပါဒေါ၊ဝီထိစိတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းသည်။နတ္ထိ၊မရှိ။

၁ ၅ ။ ဣစ္စေဝံ-ဣတိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။စက္ခုဒ္ဓါရေ၊စက္ခုဒ္ဓါရ၌။ဝိသယပ္ပဝတ္တိ၊အာရုံတို့၏ ဒ္ဓါရတို့၌ဖြစ်ခြင်းသည်။ (ဝါ) အာရုံတို့၌ စိတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းသည်။စတုဓာ၊လေးပါးအပြားရှိသည်။ဟောတိ၊၏။

သောတဒ္ဓါရိက အတိမဟန္တာရုံ ဝီထိစသည် ။ ။ တထာ၊ထို့အတူ။သောတဒ္ဓါရာဒီသု စ၊သောတဒ္ဓါရ အစရှိသည်တို့၌လည်း။(ဝါ) သောတဒ္ဓါရ, ဃာနဒ္ဓါရ, ဇိဝှာဒ္ဓါရ, ကာယဒ္ဓါရတို့၌လည်း။ဝိသယပ္ပဝတ္တိ၊အာရုံတို့၏ ဒ္ဓါရတို့၌ဖြစ်ခြင်းသည်။(ဝါ) အာရုံတို့၌ စိတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းသည်။စတုဓာ၊လေးပါးအပြားရှိသည်။ဟောတိ၊၏။

ဣတိ၊ဤသို့။သဗ္ဗထာပိ၊ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့်လည်း။ပဉ္စဒ္ဓါရေ၊ပဉ္စဒ္ဓါရ၌။တဒါရမ္မဏ ဇဝနဝေါဋ္ဌဗ္ဗနမောဃဝါရသခ်ါတာနံ၊တဒါရမ္မဏဝါရ, ဇဝနဝါရ, ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနဝါရ, မောဃဝါရဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။စတုန္နံ၊လေးပါးကုန်သော။ဝါရာနံ၊ဝါရတို့၏။ယထာဣ မံ၊အစဉ်အတိုင်း။အာရမ္မဏဘူတာ၊အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော။ဝိသယပ္ပဝတ္တိ၊အာရုံတို့၏ ဒ္ဓါရတို့၌ဖြစ်ခြင်းကို။(ဝါ) အာရုံတို့၌ စိတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းကို။စတုဓာ၊လေးပါးအပြား ရှိ၏ဟူ၍ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိအပ်၏။

၁ ၆ ။ **ပဉ္စဒ္ဓါရဝီထိ စိတ်သရှုပ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာ** ။ ပဉ္စဒ္ဓါရေ၊ပဉ္စဒ္ဓါရ၌။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနိ၊ဖြစ်ကုန်သော။ဝီထိစိတ္တာနိ၊ဝီထိစိတ်တို့သည် အဝိသေသတော၊သာမညအားဖြင့်။သတ္တေဝ-သတ္တ ဧဝ၊ခုနှစ်ပါးအပြား ရှိကုန်သည်သာလျှင်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဝိသေသတော၊အထူးအားဖြင့်။စိတ္တုပ္ပါဒါ-စိတ္တုပ္ပါဒါ ဝသေန၊စိတ်တို့၏ အသီးအသီးဖြစ်သော အစွမ်းဖြင့်။စတုဒ္ဒသ၊တစ်ဆယ့်လေးပါးအပြား ရှိကုန်သည်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဝိတ္ထာရာ-ဝိတ္ထာရေန၊အကျယ်အားဖြင့်။စတုပ္ပညာသ၊ပါးဆယ့်လေးပါး

http://www.dhammadownload.com

အပြားရှိကုန်သည်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဧတ္ထ၊ဤဝိထိသင်္ဂဟအရာ၌။အယံ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီး သည်ကား။ပဥ္စဒွါရေ၊ပဥ္စဒွါရ၌။ဝိထိစိတ္တပွဝတ္တိနယော၊ဝိထိစိတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သောနည်းတည်း။

မနောဒွါရ ကာမဇောဝါရ

၁ ၇ ။ **ဝိဘူတာရုံ ဝိထိ** ။ ။ ပန၊ပဥ္စဒွါရမှတပါး မနောဒွါရကိုဆိုအံ့။မနောဒွါရေ၊ အနန္တရာဒိ ပစ္စည်းတပ်သော ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ တစ်ဆယ့်ကိုးခုဟု ဆိုအပ်သော မနောဒွါရ၌။ဝိဘူတံ၊ထင်သော။အာရမ္မဏံ၊အာရုံသည်။အာပါထံ၊ထင်ခြင်းသို့။ယဒိ အာဂစ္ဆတိ၊အ ကယ်၍ ရောက်သည်ဖြစ်အံ့။ဧဝံ သတိ၊ဤသို့ရောက်သည်ရှိသော်။တတော၊ထိုသို့ ထင်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်။(ဝါ) ထိုသို့ ထင်ခြင်းသို့ ရောက်သည်မှ။ပရံ၊နောက်၌။ဘဝင်္ဂ စလန မနောဒွါရာဝဇ္ဇန ဇဝနဝသာနေ၊ဘဝင်္ဂစလန, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း, ဇော၏အဆုံး၌။တဒါရမ္မဏပါကာနိ၊တဒါရုံ ဝိပါက်စိတ်တို့သည်။ပဝတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။တတော၊ထိုဒုတိယ တဒါရုံချုပ်သည်မှ။ပရံ၊နောက်၌။ဘဝင်္ဂပါတော၊ဘဝင်ကျသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၁ ၈ ။ **အဝိဘူတာရုံ ဝိထိ** ။ ။ ပန၊ဝိဘူတာရုံမှတပါး အဝိဘူတာရုံကိုဆိုအံ့။ အဝိဘူတေ၊မထင်သော။အာရမ္မဏေ၊အာရုံ၌။ဇဝန ဝသာနေ၊ဇော၏အဆုံး၌။ဘဝင်္ဂပါ တော၊ဘဝင်ကျသည်သာလျှင်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။တဒါရမ္မဏုပွါဒေါ၊တဒါရုံ၏ဖြစ်ခြင်း သည်။နတ္ထိ၊မရှိ။ဣတိ၊ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗံ၊သိအပ်၏။

၁ ၉ ။ **မနောဒွါရဝီထိ စိတ်သရှပ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာ** ။ ။ ဧတ္ထ၊ဤမနောဒွါရ၌။ ဥပွန္နာနိ၊ဖြစ်ကုန်သော။ဝိထိစိတ္တာနိ၊ဝိထိစိတ်တို့ကို။အဝိသေသတော၊သာမညအားဖြင့်။ တိဏေဝ-တိဏိ ဧဝ၊သုံးပါးအပြား ရှိကုန်၏ဟူ၍သာလျှင်။ဤရိတာ-ဤရိတာနိ၊မိန့်အပ်ကုန်၏။ဝိသေသတော၊အထူးအားဖြင့်။စိတ္တုပွါဒါ-စိတ္တုပွါဒါ ဝသေန၊စိတ်တို့၏ အသီးအသီးဖြစ်သော အစွမ်းဖြင့်။ဒသ၊ဆယ်ပါးအပြား ရှိကုန်၏ဟူ၍။ဤရိတာ-ဤရိတာ နိ၊မိန့်အပ်ကုန်၏။ပန၊အထူးကိုဆိုအံ့။(ဝါ) ဝုတ္တကံမှတပါး အဝုတ္တကံကိုဆိုအံ့။(ဝါ) အဝုတ္တ ကတ္တားမှတပါး ဝုတ္တကတ္တားကိုဆိုအံ့။ဝိတ္ထာရေန၊အကျယ်အားဖြင့်။ဧကစတ္တာလီသ၊လေး ဆယ့်တစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ဝိဘာဝယေ၊ထင်စွာ ပြရာ၏။ဧတ္ထ၊ဤဝီထိသင်္ဂဟ အရာ၌။အယံ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ပရိတ္တဇဝနဝါရော၊ကာမာဝစရဇော၏ ဝါရကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သောနည်းတည်း။

မနောဒွါရ အပွနာဇောဝါရ

၂ ၀ ။ **စျာနဝီထိ မဂ္ဂဝီထိများ** ။ ။ ပန၊ကာမာဝစရဇော၏ဝါရမှတပါး အပွနာဇော ဝါရကိုဆိုအံ့။အပွနာဇဝနဝါရေ၊အပွနာဇော၏ဝါရ၌။ဝိဘူတာ ဝိဘူတဘေဒေါ၊ဝိဘူတ, အဝိဘူတအပြားသည်။နတ္ထိ၊မရှိ။တထာ၊ထို့အတူ။တဒါရမ္မဏုပွါဒေါစ၊တဒါရုံတို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း။နတ္ထိ၊မရှိ။

http://www.dhammadownload.com

၂ ၁ ။ **ကာမဥပစာရဇော စောခြင်း** ။ ။ ဟိ-ဝိတ္ထာရေမိ၊အကျယ်ချဲ့ဦးအံ့။တတ္ထ၊ ထိုအပွနာဇော၏ ဝါရ၌။အဌန္ဆံ၊ရှစ်ပါးကုန်သော။ဉာဏသမ္ပယုတ္တ ကာမာဝစရ ဇဝနာနံ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာဝစရဇောတို့တွင်။အညတရသို့အမှတ်မရှိ တစ်ခုခုသော ဇော သည်။ပရိကမ္မော ပစာရာနုလောမ ဂေါတြဘုနာမေန၊ပရိကံ, ဥပစာ, အနုလုံ, ဂေါတြဘု ဟူသော အမည်ဖြင့်။စတုက္ခတ္တုံ ဝါ၊လေးကြိမ်၎င်း။တိက္ခတ္တုမေဝ ဝါ၊သုံးကြိမ်သာလျှင် ၎င်း။ယထာက္ကမံ၊အစဉ်အတိုင်း။ဥပွဇ္ဇိတွာ၊ဖြစ်၍။နိရုဒ္ဓေ၊ချုပ်သည်ရှိသော်။

အပွနာဇော ဖြစ်ခြင်း ။ ။ နိရုဒ္ဓါနန္တရမေဝ၊ချုပ်သည်၏ အခြားမဲ့၌သာလျှင်။ ယထာရဟံ၊ခိပ္ပါဘိည, ဒန္ဓာဘိညပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။စတုတ္ထံ ဝါ၊ လေးကြိမ်မြောက်ဖြစ်၍၎င်း။ပဥ္စမံ ဝါ၊ငါးကြိမ်မြောက်ဖြစ်၍၎င်း။ဆဗ္ဗီသတိ မဟဂ္ဂတ လောကုတ္တရ ဇဝနေသု၊နှစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော မဟဂ္ဂုတ်, လောကုတ္တရာဇောတို့တွင်။ ယထာဘိနီဟာရဝသေန၊ရူပ, အရူပ, လောကုတ္တရာမဂ်, ဖိုလ်တို့အားလျော်စွာ သမထ, ဝိပဿနာ, ဘာဝနာသို့ ရှေးရှုသည်၏အစွမ်းဖြင့်။ယံ ကိဉ္စိ၊အမှတ်မရှိ တစ်ခုခုသော။ ဇဝနံ၊ဇောသည်။အပွနာဝီထိ၊အပွနာဝီထိသို့။ဩတရတိ၊သက်၏။

တတော၊ထိုအပွနာဝီထိသို့ သက်သည်မှ။ပရံ၊နောက်၌။အပွနာဝသာနေ၊အပွ နာဇော၏ အဆုံး၌။ဘဝင်ပါတောဝ၊ဘဝင်ကျသည်သာလျှင်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ကာမဥပစာရဇောနောင် အပွနာဇောဖြစ်ပုံ

၂ ၂ ။ **ကာမသောမနဿဇောနောင်ဖြစ်သော အပွနာဇော** ။ ။ တတ္ထ၊ထိုအပွနာ ဇော၏ ဝါရ၌။(ဝါ) ထိုဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာဝစရဇော ရှစ်ခုတို့တွင်။သောမနဿ သဟဂတ ဇဝနာနန္တရံ၊သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာဝစရဇော လေး ခုတို့၏ အခြားမဲ့၌။အပွနာပိ၊အပွနာကိုလည်း။သောမနဿ သဟဂတာဝ၊သောမနဿ သဟဂုတ် အပွနာကိုသာလျှင်။ပါဋိကခီတဗ္ဗာ၊အလိုရှိအပ်၏။

ကာမဥပေက္ခာဇောနောင်ဖြစ်သော အပွနာဇော ။ ။ ဥပေက္ခာသဟဂတ ဇဝနာနန္တရံ၊ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာဝစရဇောလေးခုတို့၏ အခြားမဲ့၌။ အပွနာပိ၊အပွနာကိုလည်း။ဥပေက္ခာသဟဂတာဝ၊ဥပေက္ခာသဟဂုတ် အပွနာကိုသာလျှင်။ ပါဋိကခီတဗ္ဗာ၊အလိုရှိအပ်၏။

မဟာကုသိုလ်ဇောနောင်ဖြစ်သော အပွနာဇော ။ ။ တတ္ထာပိ-တသို့ ဧက ဝေဒနာ ဇဝနဝါရေပိ၊ထိုသို့ တူသောဝေဒနာရှိသော ဇော၏ဝါရ၌လည်း။ကုသလဇဝနာ နန္တရံ၊မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇော လေးခုတို့၏အခြားမဲ့၌။ကုသလဇဝနဥ္စေဝ၊ မဟဂ္ဂုတ်, လောကုတ္တရာကုသိုလ်ဇောသည်၎င်း။ဟေဌိမံ၊အောက်၌ဖြစ်သော။ဖလတ္တဥ္စ၊ ဖိုလ်ဇောသုံးခုတို့၏ အပေါင်းသည်၎င်း။အပွေတိ-အပွနာ ဝသန ဥပွဇ္ဇတိ၊အပွနာ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

မဟာကိရိယာဇောနောင်ဖြစ်သော အပွနာဇော ။ ။ ကိရိယာ ဇဝနာနန္တရံ၊ မဟာကိရိယာဇော ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇောလေးခုတို့၏ အခြားမဲ့၌။ကြိယာဇဝနဥ္စ၊မဟဂ္ဂုတ် ကိရိယာဇောသည်၎င်း။အရဟတ္တဖလဥ္စ၊အရဟတ္တဖိုလ် (သမာပတ်)ဇောသည်၎င်း။အပွေတိ-အပွနာ ဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊အပွနာ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏။ဣတိ၊သို့။ဝေဒိတဗ္ဗံ၊သိအပ်၏။

အပွနာဇောဖြစ်ပုံ သင်္ဂဟဂါထာများ

၂ ၃ ။ **ဝေဒနာအလို့က် အပွနာဇောဖြစ်ပုံ** ။ ။ သုခပုညမှာ၊သောမနဿသဟဂုတ် မဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇော နှစ်ခုမှ။ပရံ၊နောက်၌။ဒွတ္တိ သ၊သုံးဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။အပွနာ၊အပွနာဇောတို့သည်။သမ္ဘောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဥပေက္ခာ၊ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇော နှစ်ခုမှ။ပရံ၊နောက်၌။ဒွါဒသ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။အပွနာ၊အပွနာဇောတို့သည်။သမ္ဘောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။သုခိတ ကြိယာတော၊သောမနဿသဟဂုတ် မဟာကိရိယာဇော ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇော နှစ်ခုမှ။ပရံ၊နောက်၌။အဋ္ဌ၊ရှစ်ပါးကုန်သော။အပွနာ၊အပွနာဇောတို့သည်။သမ္ဘောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဥပေက္ခကာ၊ဥပေက္ခာသဟဂုတ် မဟာကိရိယာဉာဏသမ္ပယုတ်ဇော နှစ်ခုမှ။ပရံ၊နောက်၌။ဆ၊ခြောက်ပါးကုန်သော။အပွနာ၊အပွနာဇောတို့သည်။သမ္ဘောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၂ ၄ ။ **ပုဂ္ဂိုလ်အလို့က် အပွနာဇောဖြစ်ပုံ** ။ ။ ပုထုဇ္ဇနာနဥ္စ၊တိဟိတ် ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်၏၎င်း။သေက္ခာနဥ္စ၊အောက်ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သုံးယောက်တို့၏၎င်း။ကာမပုညတိဟေတုတော၊တိဟိတ်ကာမကုသိုလ် လေးခုမှ။ပရံ၊နောက်၌။စတုစတ္တာလီသ၊လေးဆယ့်လေးပါးကုန်သော။အပွနာ၊အပွနာဇောတို့သည်။သမ္ဘောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဝီတရာဂါနံ၊ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။တိဟေတု ကာမကြိယာတော၊တိဟိတ်ကာမကြိယာ လေးခုမှ။ပရံ၊နောက်၌။စုဒ္ဒသ၊တစ်ဆယ့်လေးပါးကုန်သော။အပွနာ၊အပွနာဇောတို့သည်။သမ္ဘောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဧတ္ထ၊ဤဝီထိသင်္ဂဟအရာ၌။အယံ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ ပြီးသည်ကား။မနောဒွါရေ၊မနောဒွါရ၌။ဝီထိစိတ္တပွဝတ္တိနယော၊ဝီထိစိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သောနည်းတည်း။

တဒါရမ္မဏ နိယမ

၂ ၅ ။ **အနိဋ္ဌာရုံ့ဖြစ်သော ဝိပါက်** ။ ။ ပန၊ဇဝနဝါရမှတပါး တဒါရမ္မဏဝါရကို ဆိုအံ့။ဧတ္ထ၊ဤပဥ္စဒွါရ, မနောဒွါရ၌။သဗ္ဗတ္ထာပိ၊အတိမဟန္တအစရှိသော ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့်လည်း။ **တစ်နည်းကား**--- ဧတ္ထ၊ဤဝီထိသင်္ဂဟအရာ၌။သဗ္ဗတ္ထာပိ၊အလုံးစုံသော ပဥ္စဒွါရ, မနောဒွါရတို့၌လည်း။အနိဋ္ဌေ၊အလိုမရှိအပ်သော။အာရမ္မဏေ၊မစင်, ခွေးကောင်ပုပ်အစရှိသော အာရုံ၌။အကုသလ ဝိပါကာနေဝ၊အကုသိုလ်၏အကျိုးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ပဥ္စဝိညာဏ သမ္ပဋိစ္ဆန သန္တီရဏ တဒါရမ္မဏာနိ၊ပဥ္စဝိညာဏ်, သမ္ပဋိစ္ဆိုန်း, သန္တီရဏ, တဒါရုံတို့သည်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၂ ၆ ။ **ဣဋ္ဌာရုံ့ဖြစ်သော ဝိပါက်** ။ ။ ဣဋ္ဌေ၊အလိုရှိအပ်သော။အာရမ္မဏေ၊ထမင်း,

F-25-A

http://www.dhammadownload.com

အဖျော်, အိပ်ရာနေရာ အဝတ်တန်ဆာအစရှိသော အာရုံ၌။ကုသလ ဝိပါကာနိ၊ ကုသိုလ်၏အကျိုး ဖြစ်ကုန်သော။ပဥ္စဝိညာဏ သမ္ပဋိစ္ဆန သန္တီရဏ တဒါရမ္မဏာနိ၊ ပဥ္စဝိညာဏ်, သမ္ပဋိစ္ဆိုန်း, သန္တီရဏ, တဒါရုံတို့သည်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

❶ ❷ ။ **အတိဏ္ဍဋ္ဌာရုံဖြစ်သော ဝိပါက်** ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။အတိဏ္ဍဋ္ဌေ၊အလွန် အလိုရှိအပ်သော။အာရမ္မဏေ၊ဘုရားအစရှိသော အာရုံ၌။သောမနဿသဟဂတာ နေဝ၊သောမနဿသဟဂုတ်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။သန္တီရဏ တဒါရမ္မဏာနိ၊သန္တီ ရဏ, တဒါရုံတို့သည်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ရဟန္တာသန္တာန်၌ ဝိပါက်လည်းအမှန် ဇောလည်းအမှန်/ဇောနောင် တဒါရုံ ဖြစ်ပုံ

သောမနဿကိရိယာဇောနောင် သောမနဿ တဒါရုံဖြစ်ခြင်း ။ ။ တတ္ထာပိ၊ ထိုတဒါရုံ ဧကာဒသတို့တွင်လည်း။သောမနဿသဟဂတ ကိရိယဇဝနာဝသာနေ၊သော မနဿ သဟဂုတ် ကိရိယာဇော၏အဆုံး၌။သောမနဿသဟဂတာနေဝ၊သောမနဿ သဟဂုတ်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။တဒါရမ္မဏာနိ၊တဒါရုံတို့သည်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ဥပေက္ခာကိရိယာနောင် ဥပေက္ခာတဒါရုံဖြစ်ခြင်း ။ ။ ဥပေက္ခာသဟဂတ ကိရိယဇဝနာဝသာနေ စ၊ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ကိရိယာဇော၏အဆုံး၌လည်း။ဥပေက္ခာ သဟဂတာနေဝ၊ဥပေက္ခာသဟဂုတ် တဒါရုံတို့သည်သာလျှင်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

အာဂန္တုက ဘဝင်ဝိထိ

❶ ❸ ။ **ဒေါသဇောနောင် ဥပေက္ခာတဒါရုံ, ဘဝင်သာဖြစ်ခြင်း** ။ ။ ပန၊ဇောဖြင့် တဒါရုံကိုမှတ်သည်မှတပါး ဇောဖြင့် တဒါရုံ, ဘဝင်နှစ်ရပ်ကို မှတ်သားသော အဖို့ကို ဆိုအံ့။ဒေါမနဿသဟဂတ ဇဝနာဝသာနေ စ၊ဒေါမနဿသဟဂုတ် ဇော၏အဆုံး၌ လည်း။ဥပေက္ခာသဟဂတာနေဝ၊ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။တဒါရမ္မ ဏာနိ စေဝ၊တဒါရုံတို့သည်၎င်း။ဘဝင်ဂိနိ စ၊ဘဝင်တို့သည်၎င်း။ယသ္မာ၊အကြင်ကြောင့်။ ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

အာဂန္တုက ဘဝင်စိတ်ဖြစ်ပုံ ။ ။ တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။သောမနဿ ပဋိသန္ဓိ ကဿ၊သောမနဿ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ဒေါမနဿသဟဂတ ဇဝနာ ဝသာနေ၊ဒေါမနဿသဟဂုတ် ဇော၏အဆုံး၌။တဒါရမ္မဏ သမ္ဘဝေါ၊တဒါရုံတို့၏ဖြစ် ခြင်းသည်။ယဒိ နတ္ထိ၊အကယ်၍ မရှိသည်ဖြစ်အံ့။ဧဝံ သတိ၊ဤသို့ မရှိသည်ရှိသော်။

တဒါ၊ထိုအခါ၌။ယံ ကိဉ္စိ၊အမှတ်မရှိ တစ်ခုခုသော။ပရိစိတပုဗ္ဗံ၊ရှေး၌ လေ့ ကျက်ဘူးသော။ပရိတ္တာရမ္မဏံ၊ကာမအာရုံကို။အာရဗ္ဘ၊အာရုံပြု၍။ဥပေက္ခာသဟဂတ သန္တီရဏံ၊ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ်သည်။ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ဖြစ်၏။တံ၊ထိုဥပေက္ခာ သဟဂုတ် သန္တီရဏ အာဂန္တုက ဘဝင်စိတ်ကို။အနန္တရိတွာ၊အနန္တရပစ္စည်းပြု၍။ဘဝင် ပါတောဝ၊သောမနဿဘဝင်ကျသည်သာလျှင်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဣတိ၊ဤသို့။

http://www.dhammadownload.com

အာစရိယာ၊ဆရာတို့သည်။ဝဒန္တိ၊ဆိုကုန်၏။

၂ ၉ ။ **တဒါရုံ့ ဖြစ်ကြောင်း ၃-ပါး** ။ တထာ၊ထို့အတူ။ကာမာဝစရ ဇဝနာဝသာနေ၊ ကာမာဝစရဇော၏ အဆုံး၌။ကာမာဝစရ သတ္တာနံ၊ကာမာဝစရ သတ္တဝါတို့အား။ အာရမ္မဏဘူတေသု၊အာရုံဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ကာမာဝစရ ဓမ္မေသွေဝ၊ကာမာဝစရ တရားတို့၌သာလျှင်။တဒါရမ္မဏံ၊တဒါရုံကို။ဣစ္ဆန္တိ၊အလိုရှိကုန်၏။ဣတိ၊ဤသို့။ဝေဒိ တဗ္ဗံ၊သိအပ်၏။

၃ ၀ ။ **တဒါရုံ့ အင်္ဂါ ၃-ပါး** ။ ။ ကာမေ၊ကာမတစ်ဆယ့် တစ်ဘုံ၌။ပဝတ္တာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ဇဝနသတ္တာလမ္ပဏာနံ၊ကာမဇော, ကာမသတ္တဝါ, ကာမအာရုံတို့ကို။တီဟိ၊ သုံးပါးကုန်သော။အင်္ဂေဟိ၊အင်္ဂါတို့ဖြင့်။နိယမေ၊မှတ်ခြင်းသည်။သတိ၊ရှိသော်။ဝိဘူတေ စ၊ဝိဘူတာရုံ၌ဝင်း။အတိမဟန္တေစ၊အတိမဟန္တာရုံ၌ဝင်း။တဒါရမ္မဏံ၊တဒါရုံကို။ဤရိတံ-ဣစ္ဆိတံ၊အလိုရှိအပ်၏။ဧတ္ထ၊ဤဝိထိသင်္ဟအရာ၌။အယံ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ ပြီးသည်ကား။တဒါ ရမ္မဏနိယမော၊တဒါရုံကို မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

ဇဝန နိယမ

၃ ၁ ။ **ကာမာဝစရဇော ၆-ကြိမ်, ၇-ကြိမ်** ။ ။ စ၊ရှေးဝါကျ၌ အပြစ်တင်ဖွယ် ပယ် ၍ ခဲခက်စကားဆက်ကို ဆိုအံ့။ဇဝနေသု၊ဇောငါးဆယ့်ငါးခုတို့တွင်။ပရိတ္တဇဝန ဝိထိယံ၊ ကာမာဝစရဇော၏ ဝိထိ၌။ကာမာဝစရ ဇဝနာနိ၊ကာမာဝစရဇောတို့သည်။သတ္တက္ခတ္တုံ ဝါ၊ခုနှစ်ကြိမ်ဝင်း။ဆက္ခတ္တုမေဝ ဝါ၊ခြောက်ကြိမ်သာလျှင်ဝင်း။ဇဝန္တိ၊စောကုန်၏။

၃ ၂ ။ **မရဏာသန္ဇကာမဇော ၅-ကြိမ်** ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။မန္ဒပ္ပဝတ္တိယံ၊နံ့ သည် ဖြစ်၍ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။(ဝါ) မှီရာဝတ္ထုရုပ်၏ အားနည်းခြင်းကြောင့်။မရဏ ကာလာဒီသု၊သေခါနီးကာလ အစရှိသည်တို့၌။ပဥ္စဝါရမေဝ၊ငါးကြိမ်သာလျှင်။ဇဝန္တိ၊ စောကုန်၏။

၃ ၃ ။ **ပစ္စဝေက္ခဏာကာမဇော ၄-ကြိမ်, ၅-ကြိမ်** ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။ ဘဂဝတော၊မြတ်စွာဘုရား၏။(ဝါ) မြတ်စွာဘုရားအား။ယမကပါဋိဟာရိယ ကာလာ ဒီသု၊ရေ, မီး, အစုံ အစုံသော တန်ခိုးပြာဋိဟာတို့ကို ပြရာပြကြောင်း ကာလအစရှိ သည်တို့၌။လဟုကပ္ပဝတ္တိယံ၊လျင်စွာဖြစ်ခြင်းကြောင့်။စတ္တာရိ ဝါ၊လေးကြိမ်လည်း ဖြစ် ကုန်သော။ပဥ္စ ဝါ၊ငါးကြိမ်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ပစ္စဝေက္ခဏ စိတ္တာနိ၊ပစ္စဝေက္ခဏာ ဇောစိတ်တို့သည်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဣတိပိ၊ဤသို့လည်း။အာစရိယာ၊ဆရာတို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ဆိုကုန်၏။

အပွနာဇော

၃ ၄ ။ **အာဒိကမ္မိက မဟဂ္ဂုတ်ဇော ၁-ကြိမ်** ။ ။ ပန၊ကာမာဝစရဇောမှတပါး မဟဂ္ဂုတ်ဇောကို ဆိုအံ့။အာဒိကမ္မိကဿ၊အစ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းခြင်း အမှုရှိသော

F-27-B

http://www.dhammadownload.com

ပုဂ္ဂိုလ်အား။ပဌမကပ္ပနာယံ၊ရှေးဦးစွာ ဖြစ်သော အပ္ပနာ၌။မဟဂ္ဂတဇဝနာနိ၊မဟဂ္ဂုတ်ဇောတို့သည်။ဧကဝါရမေဝ၊တစ်ကြိမ်သာလျှင်။ဇဝန္တိ၊စောကုန်၏။

အဘိညာဉ်ဇော ၁-ကြိမ် ။ ။ အဘိညာဇဝနာနိ စ၊အဘိညာဏ်ဇောတို့သည်ကား။သဗ္ဗဒါပိ၊အခါခပ်သိမ်းလည်း။ဧကဝါရမေဝ၊တစ်ကြိမ်သာလျှင်။ဇဝန္တိ၊စောကုန်၏။ တတော၊ထိုမဟဂ္ဂုတ်ဇော, အဘိညာဏ်ဇော ချုပ်သည်မှ။ပရံ၊နောက်၌။ဘဝင်ပါတော၊ဘဝင်ကျသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၃ ၅ ။ **မဂ်ဇော, ဖိုလ်ဇော** ။ ။ ပန၊မဟဂ္ဂုတ်ဇောမှတပါး လောကုတ္တရာဇောကို ဆိုအံ့။စတ္တာရော၊လေးပါးကုန်သော။မဂ္ဂုပ္ပါဒါ၊မဂ်ဟူသော ဖြစ်ခြင်းတို့သည်။(ဝါ) မဂ်တို့သည်။(ဝါ) မဂ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည်။ဧကစိတ္တက္ခဏိကာ၊တစ်ခုသော စိတ္တက္ခဏရှိကုန်၏။(တစ်ကြိမ်သာ ဖြစ်ကုန်၏။) တတော၊ထိုမဂ်စိတ် ချုပ်သည်မှ။ပရံ၊နောက်၌။ဒွေ တီဏိ ဖလစိတ္တာနိ၊နှစ်ကြိမ်, သုံးကြိမ်သော ဖိုလ်စိတ်တို့သည်။ယထာရဟံ၊ဒန္ဓာဘိည, ခိပ္ပဘိည ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။တတော၊ထိုဒုတိယဖိုလ်, တတိယဖိုလ် ချုပ်သည်မှ။။ပရံ၊နောက်၌။ဘဝင်ပါတော၊ဘဝင်ကျသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၃ ၆ ။ **နိရောဓသမာပတ်ဝီထိ၌ ဇောဖြစ်ပုံ** ။ ။ နိရောဓသမာပတ္တိကာလေ၊နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားသည်မှ ရှေ့အဘို့ဖြစ်သော ကာလ၌။ဒွက္ခတ္တုံ၊နှစ်ကြိမ်။စတုတ္ထာရုပ္ပဇဝနံ၊စတုတ္ထအရူပ နေဝသညာ နာသညာယတနကုသိုလ်, ကိရိယာဇောသည်။ဇဝတိ၊စော၏။တတော၊ထိုနေဝသညာ နာသညာယတနကုသိုလ် ကိရိယာဇော နှစ်ကြိမ်ချုပ်သည်မှ။ပရံ၊နောက်၌။နိရောဓံ၊စိတ်, စေတသိက်, စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ချုပ်ခြင်းသို့။ဖုသတိ၊ရောက်၏။

၃ ၇ ။ ဝုဌာနကာလေ စ၊နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောကာလ၌လည်း။အနာဂါမိဖလံ ဝါ-အနာဂါမိဖလေ ဝါ၊အနာဂါမိဖိုလ်ဇောသည်၎င်း။အရဟတ္တဖလံ ဝါ-အရဟတ္တဖလေ ဝါ၊အရဟတ္တဖိုလ်ဇောသည်၎င်း။ယထာရဟံ၊အနာဂါမ်, ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ဧကဝါရံ၊တစ်ကြိမ်။ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ဖြစ်၍။နိရုဒ္ဓေ၊ချုပ်ပြီးသည်ရှိသော်။ဘဝင်ပါတောဝ၊ဘဝင်ကျသည်သာလျှင်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၃ ၈ ။ **သမာပတ္တိဝီထိ၌ အပ္ပနာဇော အကြိမ်များစွာဖြစ်ခြင်း** ။ ။ သဗ္ဗတ္ထာပိ၊အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော။သမာပတ္တိဝီထိယံ၊စျာနသမာပတ္တိဝီထိ, ဖလသမာပတ္တိဝီထိ၌။ဘဝင်သောတောဝိယ၊ဘဝင်၏ အလျဉ်ကဲ့သို့။ဝီထိနိယမော၊ဝီထိကို မှတ်ခြင်းသည်။နတ္ထိ၊မရှိ။ဣတိ ကတွာ-ဣတိ တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ဗဟူနိပိ၊များစွာသော ဖြစ်ခြင်းတို့သည်လည်း။(ဝါ) များစွာသော အပ္ပနာဇောတို့သည်လည်း။လဗ္ဘန္တိ၊ရအပ်ကုန်၏။ဣတိ၊ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗံ၊သိအပ်၏။

၃ ၉ ။ **ဇောဖြစ်ပုံ သင်္ဂဂါထာ** ။ ။ ပရိတ္တာနိ၊ကာမာဝစရဇောတို့ကို။ဥက္ကံသ

http://www.dhammadownload.com

ကောဋိယာ၊အလွန်အားဖြင့်။သတ္တက္ခတ္တုံ၊ခုနှစ်ကြိမ်။မတာ-မတာနိ၊သိအပ်ကုန်၏။မဂ္ဂါ ဘိညာ၊မဂ်ဇော, အဘိညာဏ်ဇောတို့ကို။သကိ၊တစ်ကြိမ်။မတာ၊သိအပ်ကုန်၏။အဝသေ သာနိ၊မဂ်ဇော, အဘိညာဏ်ဇောတို့မှ ကြွင်းကုန်သော။ဇဝနာနိ၊မဟဂ္ဂုတ်လောကုတ္တ ရာဇောတို့ကို။ဗဟူနိပိ၊များစွာသော ဖြစ်ခြင်းတို့ကိုလည်း။လဗ္ဘန္တိ၊ရအပ်ကုန်၏။

တစ်နည်းကား--- အဝသေသာနိ၊မဂ်ဇော, အဘိညာဏ်ဇောတို့မှ ကြွင်း ကုန်သော။ဗဟူနိပိ၊များစွာလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဇဝနာနိ၊မဟဂ္ဂုတ်လောကုတ္တရာဇော တို့ကို။လဗ္ဘန္တိ၊ရအပ်ကုန်၏။ဧတ္ထာ၊ဤဝိထိသင်္ဟအရာ၌။အယံ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ ဇဝနနိယမော၊ဇောကို မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

ပုဂ္ဂလဘေဒ

၄ ၀ ။ **ဒွိဟိတ်, အဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် မရသောစိတ်** ။ ။ ပန၊ဇဝနနိယမမှတပါး ပုဂ္ဂလ ဘေဒကို ဆိုအံ့။ဧတ္ထာ၊ဤပုဂ္ဂလဘေဒ၌။(ဝါ)။ **တစ်နည်းကား**--- ဧတ္ထာ၊ဤတစ်ကျိပ် နှစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်။ဒုဟေတုကာနဉ္စ၊ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၎င်း။အဟေတု ကာနဉ္စ၊ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်, သုဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၎င်း။ကိရိယာဇဝနာနိ စေဝ၊ကိရိ ယာဇောတို့ကိုဎင်း။အပွနာ ဇဝနာနိစ၊အပွနာဇောတို့ကိုဎင်း။နလဗ္ဘန္တိ၊မရအပ်ကုန်။

၄ ၁ ။ တထာ၊ထို့အတူ။သုဂတိယံ၊သုဂတိဘုံ၌။ဒုဟေတုကာ ဟေတုကာနံ၊ဒွိဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်, သုဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ဉာဏသမ္မယုတ္တဝိပါကာနိ စ၊ဉာဏ သမ္မယုတ် မဟာဝိပက်စိတ်တို့ကိုလည်း။နလဗ္ဘန္တိ၊မရအပ်ကုန်။

၄ ၂ ။ ဒုဂ္ဂတိယံ၊ဒုဂ္ဂတိဘုံ၌။အဟေတုကာနံ ပန၊ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာနိ၊ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ဖြစ်ကုန်သော။မဟာဝိပါကာနိ စ၊မဟာဝိပါက် စိတ်တို့ကိုလည်း။နလဗ္ဘန္တိ၊မရအပ်ကုန်။

၄ ၃ ။ **ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် မရသောစိတ်** ။ ။ တိဟေတုကေသု စ၊တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် ကိုးယောက်တို့တွင်လည်း။ခီဏာသဝါနံ၊ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ကုသလာ ကုသလ ဇဝ နာနိ စ၊ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဇောတို့ကိုလည်း။နလဗ္ဘန္တိ၊မရအပ်ကုန်။

၄ ၄ ။ **ပုထုဇဉ်, သေက္ခ မရသောစိတ်** ။ ။ ၄၄။ တထာ၊ထို့အတူ။သေက္ခပုထုဇ္ဇနာ နံ၊အောက်ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သုံးယောက်, တိဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ကိရိယ ဇဝနာနိ၊ကိရိယာဇောတို့ကို။နလဗ္ဘန္တိ၊မရအပ်ကုန်။

၄ ၅ ။ **အောက်ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် မရသောစိတ်** ။ ။ သေက္ခာနံ၊အောက်ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် သုံးယောက်တို့သည်။ဒိဋ္ဌိဂတသမ္မယုတ္တ ဝိစိကိစ္ဆာ ဇဝနာနိ စ၊ဒိဋ္ဌိဂတသမ္မယုတ် ဇော ဝိစိကိစ္ဆာဇောတို့ကိုလည်း။နလဗ္ဘန္တိ၊မရအပ်ကုန်။

၄ ၆ ။ **အနာဂါမ် မရသောစိတ်** ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။အနာဂါမိ ပုဂ္ဂလာနံ၊ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ပဋိယဇဝနာနိ စ၊ဒေါသမူဇောတို့ကိုလည်း။နလဗ္ဘန္တိ၊အပ်ကုန်။

http://www.dhammadownload.com

၄ ၇ ။ **အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သာ ရသောစိတ်** ။ ။ လောကုတ္တရာ ဇဝနာနိစ၊လောကုတ္တရာဇော ရှစ်ခုတို့သည်ကား။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။အရိယာနမေဝ၊အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ရှစ်ယောက်တို့အားသာလျှင်။သမုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ကောင်းစွာ အသီးသီး ဖြစ်ကုန်၏။ဣတိ၊ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗံ၊သိအပ်၏။

၄ ၈ ။ **ပုဂ္ဂိုလ်အလိုက် စိတ်ရ သင်္ဂဟဂါထာ** ။ ။ အသေက္ခာနံ၊ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။စတုစတ္တာလီသ၊လေးဆယ့်လေးပါးကုန်သော ဝိထိစိတ်တို့ကို။သမ္ဘဝါ-ယထာသမ္ဘဝံ၊ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ဥဒ္ဒိသေ၊ပြရာ၏။သေက္ခာနံ၊သေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ခုနှစ်ယောက်တို့အား။ဆပညာသ၊ငါးဆယ့်ခြောက်ပါးသော ဝိထိစိတ်တို့ကို။သမ္ဘဝါ-ယထာသမ္ဘဝံ၊ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ဥဒ္ဒိသေ၊ပြရာ၏။အဝသေသာ၊သေက္ခ, အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့မှ ကြွင်းကုန်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်လေးယောက်တို့အား။စတုပ္ပညာသ၊ငါးဆယ့်လေးပါးသော ဝိထိစိတ်တို့ကို။သမ္ဘဝါ-ယထာသမ္ဘဝံ၊ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ဥဒ္ဒိသေ၊ပြရာ၏။အယံ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းသည်ကား။ဧတ္ထေ၊ဤဝိထိသင်္ဂဟအရာ၌။ပုဂ္ဂလဘေဒေါ၊ပုဂ္ဂလဘေဒတည်း။(ဝါ) ထိုထို ပုဂ္ဂိုလ်ဟို့၏အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော ဝိထိစိတ်တို့ကို ဆိုရာဆိုကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

ဘူမိဝိဘာဂ

၄ ၉ ။ **ကာမဘုံ၌ရသော ဝိထိစိတ်** ။ ။ ကာမာဝစရဘူမိယံ ပန-ကာမာဝစရဘူမိယံ ဧဝ၊ကာမာဝစရဘုံ၌သာလျှင်။သဗ္ဗာနိပိ၊အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဧတာနိ ဝိထိစိတ္တာနိ၊ထိုဝိထိစိတ်တို့ကို။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ဥပလဗ္ဘန္တိ၊ကုန်၏။

၅ ၀ ။ **ရူပဘုံ၌ရသော ဝိထိစိတ်** ။ ။ ရူပါဝစရဘူမိယံ၊ရူပါဝစရဘုံ၌။ပဋိယ ဇဝနတဒါရမ္မဏဝဇ္ဇိတာနိ၊ဒေါသမူဒွေ, တဒါရုံ ဧကာဒသသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ဧတာနိ ဝိထိစိတ္တာနိ၊ထိုဝိထိစိတ်တို့ကို။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ဥပလဗ္ဘန္တိ၊ရအပ်ကုန်၏။

၅ ၁ ။ **အရူပဘုံ၌ရသော ဝိထိစိတ်** ။ ။ စ၊အထူးကို ဆိုအံ့။အရူပါဝစရဘူမိယံ၊အရူပါဝစရဘုံ၌။ပဌမ မဂ္ဂ ရူပါဝစရဟသန ဟေဋ္ဌိမာရုပ္ပဝဇ္ဇိတာနိ၊သောတာပတ္တိမဂ်, ရူပစိတ်တစ်ဆယ့်ငါးခု, ဟသိတုပ္ပါဒ်, အောက်အောက်၌ဖြစ်သော အရူပစိတ်သည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ဧတာနိ ဝိထိစိတ္တာနိ၊ထိုဝိထိစိတ်တို့ကို။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။လဗ္ဘန္တိ၊ရအပ်ကုန်၏။

၅ ၂ ။ **ပသာဒရူပ်စျိုတဲ့သူမှာ စက္ခုဝိညာဏ်စသော ဝိထိစိတ်တို့မရ** ။ ။ သဗ္ဗတ္ထာပိ စ၊ခပ်သိမ်းသောဘုံတို့၌လည်း။တံတံ ပသာဒရဟိတာနံ၊ထိုထိုသို့သော စက္ခုပသာဒရုပ်စသည်မှ ကင်းကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။တံတံ ဒွါရိကဝိထိစိတ္တာနိ၊ထိုထိုသို့သော ဒွါရ၌ဖြစ်ကုန်သော ဝိထိစိတ်တို့ကို။န လဗ္ဘန္တေဝ၊မရအပ်ကုန်သည်သာလျှင်တည်း။

http://www.dhammadownload.com

၅ ၃ ။ **အသညညသတ်မှာ စိတ်မရှိ** ။ ။ အသညညသတ္တာနံ ပန၊အသညညသတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား။သဗ္ဗတ္ထာပိ၊ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့်လည်း။စိတ္တပွဝတ္တိ၊စိတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းသည်။နတ္ထေဝ-နတ္ထိ ဧဝ၊မရှိသည်သာလျှင်တည်း။ကွတိ၊သို့။ဝေဒိတဗ္ဗံ၏။

၅ ၄ ။ **ဘုံအလို့က် ဝိထိစိတ်ရဖုံ့ သင်္ဘာဂါထာ** ။ ။ ကာမေ၊ကာမတစ်ဆယ့် တစ်ဘုံ၌။အသီတိ၊ရှစ်ဆယ်သော။ဝိထိစိတ္တာနိ၊ဝိထိစိတ်တို့ကို။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အား လျော်စွာ။လဒ္ဓရေရအပ်ကုန်၏။ရူပေ၊အသညသတ်ကြဉ်သော ရူပတစ်ဆယ့်ငါးဘုံ၌။ စတုသဋ္ဌိ၊ခြောက်ဆယ့်လေးပါးကုန်သော။ဝိထိစိတ္တာနိ၊ဝိထိစိတ်တို့ကို။ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။လဒ္ဓရေရအပ်ကုန်၏။တထာ၊ထိုမြို့။အရူပေ၊အရူပလေးဘုံ၌။ ဒွေစတ္တာလီသ၊လေးဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ဝိထိစိတ္တာနိ၊ဝိထိစိတ်တို့ကို။ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။လဒ္ဓရေရအပ်ကုန်၏။အယံ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ဇတ္ထာ၊ ဤအရာ၌။ဘူမိဝိဘာဂေါ၊ဘူမိဝိဘာဂတည်း။(၀ါ) ဘုံတို့၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော ဝိထိ စိတ်တို့ကို ဝေဘန်ကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

ဝိထိစိတ်ဖြစ်ပုံ နိဂုံးချုပ်စကား

၅ ၅ ။ **ဝိထိစိတ် မပြတ်ဖြစ်နိုင်း** ။ ။ ကွစ္စေဝံ-ကွတိဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊အကြောင်းအကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။ဆဒ္ဒါရိက စိတ္တပွဝတ္တိ၊ခြောက်ဒွါရ၌ဖြစ်သော စိတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းသည်။ယထာသမ္ဘဝံ၊ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ဘဝင်္ဂန္တရိတာ၊ဘဝင် ခြားအပ်သည်။ဟုတ္ဝာ၊ဖြစ်၍။ယာဝတာယုကံ၊အသက်ရှည်သမျှကာလပတ်လုံး။အဗ္ဗောစ္ဆိန္နာ၊မပြတ်။ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။

ဝိထိပိုင်း ပြီး၏။

၅-ဝိထိမုတ်ပိုင်း (ဘုံပိုင်း)

၁ ။ **ပဋိညာဉ်** ။ ။ ဧဝံ-ယထာဝုတ္တနယေန၊အကြောင်းအကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။ဝိထိစိတ္တဝသေန၊ဝိထိစိတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ပဝတ္တိယံ၊ပဝတ္တိအခါ၌။ပဝတ္တိအခါ၌ ပဝတ္တိသင်္ဘော နာမ၊ပဝတ္တိသင်္ဘာအမည်ရှိသော ဝိထိသင်္ဘာကို။မယာ၊ငါသည်။ဥဒိရိတော၊မိန့်အပ်ပြီ။ဒါနိ-ကွဒါနိ၊ယခုအခါ၌။သန္ဓိယံ၊ပဋိသန္ဓေအခါ, စုတိအခါ၌။ပဝတ္တိသင်္ဘော နာမ၊ပဝတ္တိသင်္ဘာအမည်ရှိသော ဝိထိမုတ္တသင်္ဘာကို။မယာ၊ငါသည်။ဝုစ္စတိ၊မိန့်အပ်၏။ (၀ါ) မိန့်အပ်လတ္တံ့။

၂ ။ **စတုက္က မာတိကာ** ။ ။ စတသော၊လေးပါးကုန်သော။ဘူမိယော စ၊ဘုံတို့၎င်း။စတုဝိဓာ၊လေးပါးအပြားရှိသော။ပဋိသန္ဓိ စ၊ပဋိသန္ဓေဌာန်း။စတ္တာရိ၊လေးပါးကုန်

http://www.dhammadownload.com

သော။ကမ္မာနိ စ၊ကံတို့ဝင်း။စတုဓာ၊လေးပါးအပြားရှိသော။မရဏုပ္ပတ္တိ စ၊မရဏုပ္ပတ္တိဝင်း။ ဣတိ၊ဤသို့။ဝိထိမုတ္တသင်္ဂဟ၊ဝိထိမုတ္တသင်္ဂဟ၌။စတ္တာရိ၊လေးပါးကုန်သော။စတုဣန်၊ စတုဣတို့ကို။ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊သိအပ်ကုန်၏။

❷ ။ **ဘူမိစတုဣ ဘဲ့** ၄-**မျိုး** ။ ။ တတ္ထ-တေသု စတုဣသု၊ထိုလေးပါးသော စတုဣတို့တွင်။အပါယဘူမိ စ၊အပါယ်ဘုံဝင်း။ကာမသုဂတိဘူမိ စ၊ကာမသုဂတိဘုံဝင်း။ ရူပါဝစရဘူမိ စ၊ရူပါဝစရဘုံဝင်း။အရူပါဝစရဘူမိ စ၊အရူပါဝစရဘုံဝင်း။ဣတိ၊သို့။ စတသော၊လေးပါးကုန်သော။ဘူမိယော နာမ၊ဘုံမည်သည်တို့ကို။ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ကုန်၏။

❸ ။ **ကာမ ၁၁-ဘဲ့ (အပါယ် ၄-ဘဲ့)**။ ။ တာသု-စတူသု ဘူမိသု၊ထိုလေးပါး သော ဘုံတို့တွင်။နိရယော စ၊ငရဲဘုံဝင်း။တိရစ္ဆာနယောနိ စ၊တိရစ္ဆာန်ဘုံဝင်း။ပေတ္တိဝိ သယော စ၊ပြိတ္တာဘုံဝင်း။အသုရကာယော စ၊အသူရကာယ်ဘုံဝင်း။ဣတိ၊ဤသို့။အပါယ ဘူမိ၊အပါယ်ဘုံသည်။စတုဒ္ဓိဓာ၊လေးပါးအပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

❹ ။ **ကာမသုဂတိ** ၇-**ဘဲ့** ။ မနုဿာ စ၊မနုဿလူ့ဘုံဝင်း။စာတုမဟာရာဇိကာစ၊ စတုမဟာရာဇ်နတ်ဘုံဝင်း။တာဝတိံသာ စ၊တာဝတိံသာနတ်ဘုံဝင်း။ယာမာစ၊ယာမာ နတ်ဘုံဝင်း။တုသိတာ စ၊တုသိတာနတ်ဘုံဝင်း။နိမ္မာနရတိ စ၊နိမ္မာနရတိနတ်ဘုံဝင်း။ ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တိ စ၊ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တိနတ်ဘုံဝင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ကာမသုဂတိဘူမိ၊ ကာမသုဂတိဘုံသည်။သတ္တဓာ၊ခုနှစ်ပါးအပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

❺ ။ ပန၊အစိတ်မှတပါး အပေါင်းကိုဆိုအံ့။ကောဒသဝိဓာပိ၊တစ်ဆယ့်တစ်ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။သာအယံ ဘူမိ၊ထိုဘုံသည်။ကာမာဝစရ ဘူမိစ္ဆေဝ၊ကာမာ ဝစရဘုံဟူ၍ သာလျှင်။သခ်ီ၊ရေထွက်ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။(ဝါ) ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသို့။(ဝါ) ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ဂဏ္ဌတိ၊ရောက်၏။

ရူပ ၁၆-ဘဲ့

❶ ။ **ပထမစျာန် ၃-ဘဲ့** ။ ။ ပြဟ္မပါရိသဇ္ဈာ စ၊ပြဟ္မပါရိသဇ္ဈာဘုံဝင်း။ပြဟ္မပုရောဟိတာ စ၊ပြဟ္မပုရောဟိတာဘုံဝင်း။မဟာပြဟ္မာ စ၊မဟာပြဟ္မာဘုံဝင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ ပထမဇ္ဈာနဘူမိ၊ပထမစျာန်ဘုံသည်။တိဝိဓာ၊သုံးပါးအပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

❷ ။ **ဒုတိယစျာန် ၃-ဘဲ့** ။ ။ ပရိတ္တာဘာ စ၊ပရိတ္တာဘာဘုံဝင်း။အပ္ပမာဏာဘာစ၊ အပ္ပမာဏာဘာဘုံဝင်း။အာဘဿရာ စ၊အာဘဿရာဘုံဝင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဒုတိယဇ္ဈာန ဘူမိ၊ဒုတိယစျာန်ဘုံသည်။တိဝိဓာ၊သုံးပါးအပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

❸ ။ **တတိယစျာန် ၃-ဘဲ့** ။ ။ ပရိတ္တသုဘာ စ၊ပရိတ္တသုဘာဘုံဝင်း။အပ္ပမာဏ သုဘာ စ၊အပ္ပမာဏသုဘာဘုံဝင်း။သုဘကိဏ္ဏာ စ၊သုဘကိဏ္ဏာဘုံဝင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ တတိယဇ္ဈာနဘူမိ၊တတိယစျာန်ဘုံသည်။တိဝိဓာ၊သုံးပါးအပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

❹ ❺ ။ **စတုတ္ထစျာန် ၇-ဘဲ့** ။ ။ ဝေဟပ္ဖလာ စ၊ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံဝင်း။အသညသတ္တာ

http://www.dhammadownload.com

စ၊အသညသတ်ဘုံ၎င်း။သုဒ္ဓါဝါသာ စ၊သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံ၎င်း။ဣတိ၊သို့။စတုတ္ထဇ္ဈာန ဘူမိ၊စတုတ္ထဈာန်ဘုံသည်။သတ္တဝိဓာ၊ခုနှစ်ပါးအပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဣတိ၊ဤသို့။ရူပါဝစရဘူမိ၊ရူပါဝစရဘုံသည်။သောဋ္ဌသဝိဓာ၊တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါး အပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၁ ၁ ။ **သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ** ။ ။ အဝိဟာ စ၊အဝိဟာဘုံ၎င်း။အတပ္ပါ စ၊အတပ္ပါဘုံ၎င်း။သုဒဿာစ၊သုဒဿာဘုံ၎င်း။သုဒဿီ စ၊သုဒဿီဘုံ၎င်း။အကနိဋ္ဌာစ၊အက နိဋ္ဌာ ဘုံ၎င်း။ဣတိ၊ဤသို့။သုဒ္ဓါဝါသဘူမိ၊သုဒ္ဓါဝါသဘုံသည်။ပဥ္စဝိဓာ၊ငါးပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၁ ၂ ။ **အရူပ ၄-ဘုံ** ။ အာကာသာနဥ္စာယတနဘူမိ စ၊အာကာသာနဥ္စာယတန ဘုံ၎င်း။ဝိညာဏဥ္စာယတနဘူမိ စ၊ဝိညာဏဥ္စာယတနဘုံ၎င်း။အာကိဥ္စညာယတနဘူမိ စ၊အာကိဥ္စညာယတနဘုံ၎င်း။နေဝသညာနာသညာယတနဘူမိ စ၊နေဝသညာနာ သညာ ယတနဘုံ၎င်း။ဣတိ၊ဤသို့။အရူပဘူမိ၊အရူပဘုံသည်။စတုဗိဓာ၊လေးပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၁ ၃ ။ **ဘုံ၌ ပုဂ္ဂိုလ်ရ သင်္ဂဟဂါထာများ** ။ ။ သုဒ္ဓါဝါသေသု၊သုဒ္ဓါဝါသဘုံတို့၌။ (ဝါ) သုဒ္ဓါဝါသဘုံတို့သည်။သဗ္ဗထာ၊ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့်။ပုထုဇ္ဇနာ၊ပုထုဇဉ် ဖြစ်ကုန်သော။ပုဂ္ဂလာစာပိ၊ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုဝင်း။သောတာပန္နာ၊သောတာပန်ဖြစ်ကုန်သော။ ပုဂ္ဂလာစာပိ၊ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုဝင်း။သကဒါဂါမိနော၊သကဒါဂါမ် ဖြစ်ကုန်သော။ပုဂ္ဂလာစာပိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုဝင်း။နဝ လဗ္ဘန္တိ၊မရအပ်ကုန်။

၁ ၄ ။ အသညာပါယဘူမီသု၊အသညသတ်ဘုံ, အပါယ်ဘုံတို့၌။(ဝါ)အသည သတ်ဘုံ အပါယ်ဘုံတို့သည်။အရိယာ၊အရိယာ ရှစ်ယောက်တို့ကို။နောပ လဗ္ဘန္တိ-နဉပ လဗ္ဘန္တိ၊မရအပ်ကုန်။သေသဋ္ဌာနေသု၊သုဒ္ဓါဝါသ, အပါယ်, အသညသတ်တို့မှ ကြွင်းကုန် သော နှစ်ဆယ့်တစ်ဘုံတို့၌။(ဝါ) တို့သည်။အရိယာ စ၊အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ရှစ်ယောက်တို့ကို ၎င်း။အနရိယာပိ စ၊(ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြဉ်) ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် သုံးယောက်တို့ကိုဝင်း။ လဗ္ဘန္တိ၊ရအပ်ကုန်၏။ဣတိ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ဧတ္ထ၊ဤဝီထိမုတ္တ သင်္ဂဟအရာ၌။ ဘူမိစတုက္ကံ၊ဘူမိစတုက္ကတည်း။

၁ ၅ ။ **ပဋိသန္ဓိစတုက္က (ပဋိသန္ဓေ ၄-မျိုး)** ။ ။ အပါယပဋိသန္ဓိ စ၊အပါယ် ပဋိသန္ဓေ ၎င်း။ကာမသုဂတိပဋိသန္ဓိ စ၊ကာမသုဂတိပဋိသန္ဓေ၎င်း။ရူပါဝစရပဋိသန္ဓိ စ၊ရူပါဝစရ ပဋိသန္ဓေ၎င်း။အရူပါဝစရပဋိသန္ဓိ စ၊အရူပါဝစရပဋိသန္ဓေ၎င်း။ဣတိ၊သို့။စတုဗိဓာ၊ လေးပါးအပြားရှိသော။ပဋိသန္ဓိ နာမ၊ပဋိသန္ဓေ မည်သည်ကို။ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိအပ်၏။

ကာမပဋိသန္ဓေ ၁၀-ပါး

၁ ၆ ။ **အပါယ်ပဋိသန္ဓေ** ။ ။ တတ္ထ-တာသု စတူသု ပဋိသန္ဓီသု၊ထိုလေးပါးသော

http://www.dhammadownload.com

ပဋိသန္ဓေတို့တွင်။အကုသလဝိပါကောပေက္ခာသဟဂတ သန္တီရဏံ၊အကုသလ ဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သန္တီရဏစိတ်သည်။အပါယဘူမိယံ၊အပါယ်ဘုံ၌။ဩက္ကန္တိက္ခဏေ၊ သက်သော ခဏ၌။ပဋိသန္ဓိ၊ပဋိသန္ဓေသည်။ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။တတော၊ထိုပဋိသန္ဓေ အခါမှ။ ပရံ၊နောက်၌။ဘဝင်၊ဘဝင်သည်။ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။ပရိယောသာနေ၊အဆုံး၌။စဝနံ၊စုတိ သည်။ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။ဝေါစ္ဆိဇ္ဇတိ၊ပြတ်၏။ဧကာ၊တစ်ခုသော။အယံ ပဋိသန္ဓိ၊ဤပဋိသန္ဓေ သည်။အပါယပဋိသန္ဓိ နာမ၊အပါယ်ပဋိသန္ဓေ မည်၏။

ကာမသုဂတိ ပဋိသန္ဓေ ၉-ပါး

၁ ၇ ။ **ကာမသုဂတိ ပဋိသန္ဓေ** ။ ။ ပန၊ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် ပဋိသန္ဓေမှတပါး သုဂတိ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကို ဆိုအံ့။ကုသလဝိပါကောပေက္ခာသဟဂတ သန္တီရဏံ၊ကုသလ ဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ်သည်။ကာမသုဂတိယံ၊ကာမသုဂတိဘုံ၌။ ဇစ္စန္ဓာဒီနံ၊ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ကန်းသောသူအစရှိကုန်သော။မနုဿာနဥ္စေဝ၊လူတို့၏၎င်း။ (ဝါ) တို့အား၎င်း။ဘုမဿိတာနံ၊ဘုမ္မစိုးနတ်တို့၏ အလားသာလျှင် အလားရှိ ခြင်း ကြောင့် ဘုမ္မစိုးနတ်တို့ကို မှီ၍ဖြစ်ကုန်သော။ဝိနိပါတိကာသုရာနဥ္စ၊ဝိနိပါတိက အသူရာ တို့၏၎င်း။ (ဝါ) တို့အား၎င်း။ပဋိသန္ဓိဘဝင် စုတိဝသေန၊ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။

၁ ၈ ။ **ကာမသုဂတိ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ** ။ ။ ပန၊အဟိတ်ပဋိသန္ဓေမှတစ်ပါး သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကို ဆိုအံ့။အဌ၊ရှစ်ပါးကုန်သော။မဟာဝိပါကာနိ၊မဟာဝိပါက်စိတ်တို့ သည်။သဗ္ဗတ္ထာပိ၊အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော။ကာမသုဂတိယံ ဧဝ၊ကာမသုဂတိ ခုနှစ်ဘုံ၌ သာလျှင်။ပဋိသန္ဓိဘဝင် စုတိဝသေန၊ပဋိသန္ဓေ,ဘဝင်,စုတိတို့၏အစွမ်းဖြင့်။ပဝတ္တန္တိ၏။

၁ ၉ ။ နဝ၊ကိုးပါးကုန်သော။ဣမာ၊ဤပဋိသန္ဓေတို့သည်။ကာမသုဂတိပဋိသန္ဓိယော နာမ၊ကာမသုဂတိ ပဋိသန္ဓေတို့မည်ကုန်၏။

၂ ၀ ။ ပန၊အစိတ်မှတပါး အပေါင်းကိုဆိုအံ့။ဒသဝိဓာပိ၊ဆယ်ပါးအပြားရှိသည် လည်းဖြစ်သော။သာယံ ပဋိသန္ဓိ၊ထိုပဋိသန္ဓေသည်။ကာမာဝစရ ပဋိသန္ဓိစ္စေဝ၊ကာမဝစ ရ ပဋိသန္ဓေဟူ၍သာလျှင်။သခီ၊ရေတွက်ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ (ဝါ) ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသို့။(ဝါ) ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆတိ၊ရောက်၏။

ကာမပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သက်တမ်း

၂ ၁ ။ **အသက်တမ်း အမြဲမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များ** ။ ။ တေသု-ဒသသု ပဋိသန္ဓိယုတ္တ ပုဂ္ဂလေသု၊ထိုဆယ့်ပါးသော ပဋိသန္ဓေနှင့်ယှဉ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်။စတုန္နံ၊လေးယောက် ကုန်သော။အပါယာနဥ္စ၊အပါယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၎င်း။(ဝါ) တို့အား၎င်း။မနုဿာနဥ္စ၊ လူတို့၏၎င်း။(ဝါ) တို့အား၎င်း။ဝိနိပါတိကာသုရာနဥ္စ၊ဝိနိပါတိကာ အသူရာတို့၏၎င်း။ (ဝါ) တို့အား၎င်း။အာယုပ္ပမာဏဂဏနာယ၊အသက်အတိုင်းအရှည်ကို ရေတွက်ခြင်း၌။

http://www.dhammadownload.com

နိယမော၊မြဲခြင်းသည်။နတ္ထိ၊မရှိ။

နတ်တို့၏ သက်တမ်း

၂၂ ။ **စတုမဟာရာဇိကနတ်သက်ကို လူသက်ဖြင့် ရေတွက်ခြင်း** ။ ။ ပန၊အနိယမမှ တပါး နိယမကိုဆို၏။စာတုမဟာရာဇိကာနံ၊စတုမဟာရာဇိဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါနံ၊ နတ်တို့၏။အာယုပ္ပမာဏံ၊အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ဒိဗ္ဗာနိ၊နတ်၌ဖြစ်ကုန်သော။ ပဥ္စဝဿသတာနိ၊အနှစ်ငါးရာတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။မနုဿဂဏနာယ၊လူတို့၏ အရေအတွက်အားဖြင့်။နဝုတိဝဿ သတသဟဿပ္ပမာဏံ၊အနှစ်ကိုးသန်း အတိုင်း အရှည် ရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

တာဝတိံသာ နတ်သက် ။ ။ တတော၊ထိုစတုမဟာရာဇိနတ်တို့၏ အသက် အတိုင်းအရှည်ထက်။စတုဂ္ဂဏံ၊လေးဆတက်သည်။တာဝတိံသာနံ၊တာဝတိံသာဘုံ၌ ဖြစ် ကုန်သော။ဒေဝါနံ၊နတ်တို့၏။အာယုပ္ပမာဏံ၊အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ဟောတိ၊၏။

ယာမာနတ်သက် ။ ။ တတော၊ထိုတာဝတိံသာနတ်တို့၏ အသက်အတိုင်း အရှည်ထက်။စတုဂ္ဂဏံ၊လေးဆတက်သည်။ယာမာနံ၊ယာမာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါနံ၊ နတ်တို့၏။အာယုပ္ပမာဏံ၊အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

တုသိတာနတ်သက် ။ ။ တတော၊ထိုယာမာနတ်တို့၏ အသက်အတိုင်း အရှည်ထက်။စတုဂ္ဂဏံ၊လေးဆတက်သည်။တုသိတာနံ၊တုသိတာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊နတ်တို့၏။အာယုပ္ပမာဏံ၊အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

နိမ္မာနရတီနတ်သက် ။ ။ တတော၊ထိုတုသိတာနတ်တို့၏ အသက်အတိုင်း အရှည်ထက်။စတုဂ္ဂဏံ၊လေးဆတက်သည်။နိမ္မာနရတီနံ၊နိမ္မာနရတီဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊နတ်တို့၏။အာယုပ္ပမာဏံ၊အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တီနတ်သက် ။ ။ တတော၊ထိုနိမ္မာနရတီနတ်တို့၏ အသက် အတိုင်းအရှည်ထက်။စတုဂ္ဂဏံ၊လေးဆတက်သည်။ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနံ၊ပရနိမ္မိတဝသ ဝတ္တီဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါနံ၊နတ်တို့၏။အာယုပ္ပမာဏံ၊သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ဝသဝတ္တီနတ်သက် သင်္ဘာဂါထာ /အဖြင့်ဆုံးနတ်ပြည်မှာ ဓနဆိုင်ဒေသ မာရ်နတ်ကြီး၏ သက်တမ်းကို လူတို့၏ သက်တမ်းဖြင့် ရေတွက်ပုံပြ

၂၃ ။ **ပရနိမ္မိတ ဝသဝတီနတ်သက်ကို လူသက်ဖြင့် ရေတွက်ပုံ** ။ ။ ဝသဝတ္တီသု-ဝသဝတ္တီနံ၊ဝသဝတ္တီဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါနံ၊နတ်တို့၏။အာယုပ္ပမာဏံ၊အသက် အတိုင်းအရှည်သည်။မနုဿဂဏနာယ၊လူတို့၏အရေအတွက်အားဖြင့်။ဝဿာနံ၊နှစ်တို့ ၏။နဝသတဒ္ဓ ကောဋိကော၊ကုဋေကိုးရာတို့သည်ငင်း။ဧကဝီသ ကောဋိယော စ၊နှစ် ဆယ့်တစ်ကုဋေတို့သည်ငင်း။တထာ၊ထိုမြို့။သဒ္ဒိစဿ သဟဿာနိ၊အနှစ်ခြောက်သန်း တို့သည်ငင်း။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

ရူပါဝစရ ပဋိသန္ဓေ ၆-ပါး

ရူပါဝစရ နာမ်ပဋိသန္ဓေ ၅-ပါး

၂၆။ ပထမစျာန်ဝိပါက် ပဋိသန္ဓေ ။ ။ ပဌမဈာန ဝိပါက်၊ပဌမစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်သည်။ပဌမဈာနဘူမိယဲ၊ပဌမစျာန်ဘုံ၌။ပဋိသန္ဓိဘဝ်၊ စုတိဝသေန၊ပဋိသန္ဓေ, ဘဝ်, စုတိတို့၏အစွမ်းဖြင့်။ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။

၂၇။ ဒုတိယစျာန်, တတိယစျာန် ဝိပါက်ပဋိသန္ဓေ ။ ။ တထာ၊ထို့အတူ။ ဒုတိယဈာနဝိပါကဿ၊ဒုတိယစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်သည်ထင်း။တတိယဈာနဝိပါကဿ၊တတိယစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်သည်ထင်း။ဒုတိယဈာနဘူမိယဲ၊ဒုတိယစျာန်ဘုံ၌။ပဋိသန္ဓိဘဝ်၊ စုတိဝသေန၊ပဋိသန္ဓေ, ဘဝ်, စုတိတို့၏အစွမ်းဖြင့်။ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။

၂၈။ စတုတ္ထစျာန်ဝိပါက် ပဋိသန္ဓေ ။ ။ စတုတ္ထဈာန ဝိပါက်၊စတုတ္ထစျာန်နှင့် ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်သည်။တတိယဈာနဘူမိယဲ၊တတိယစျာန်ဘုံ၌။ပဋိသန္ဓိဘဝ်၊ စုတိဝသေန၊ပဋိသန္ဓေ, ဘဝ်, စုတိတို့၏အစွမ်းဖြင့်။ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။

၂၉။ ပဉ္စမစျာန်ဝိပါက် ပဋိသန္ဓေ ။ ။ ပဉ္စမဈာန ဝိပါက်၊ပဉ္စမစျာန်နှင့် ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်သည်။စတုတ္ထဈာနဘူမိယဲ၊စတုတ္ထစျာန်ဘုံ၌။ပဋိသန္ဓိဘဝ်၊ စုတိဝသေန၊ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝ်, စုတိတို့၏အစွမ်းဖြင့်။ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။

ရူပါဝစရ ရုပ်ပဋိသန္ဓေ ၁-ပါး

၃၀။ အသညသတ် ပဋိသန္ဓေ ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။အသညသတ္တာနံ၊ အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ရူပမေဝ၊ဇီဝိတဆက္ကာ, ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ရုပ်သည်သာလျှင်။ပဋိသန္ဓိ၊ပဋိသန္ဓေသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။တထာ၊ထို့အတူ။တတော၊ထိုပဋိသန္ဓေအခါမှ။ပရံနောက်၌။ပဝတ္တိယဉ္စ၊ပဝတ္တိအခါ၌ဥစ်း။စဝနကာလေ စ၊စုတိသောအခါ၌ဥစ်း။ ရူပမေဝ၊ဇီဝိတဆက္ကာ, ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ရုပ်သည်သာလျှင်။ပဋိသန္ဓိဘဝ်၊ စုတိဝသေန၊ပဋိသန္ဓေ, ဘဝ်, စုတိတို့၏အစွမ်းဖြင့်။ပဝတ္တိတ္တာ၊ဖြစ်၍။နိရုဇ္ဈတိ၊ချုပ်၏။ဆ၊ခြောက်ပါး ကုန်သော။ကမ္မာ၊ဤပဋိသန္ဓေတို့သည်။ရူပါဝစရပဋိသန္ဓိယော နာမ၊ရူပါဝစရပဋိသန္ဓေတို့ မည်ကုန်၏။

ရူပဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း

၃၁။ ရူပပဋ္ဌမစျာန်ဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း ။ ။ တေသု-ဆသု ပဋိသန္ဓိယုတ္တ ပုဂ္ဂလေသု၊ထိုခြောက်ပါးသော ပဋိသန္ဓေနှင့်ယှဉ်သော ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်။ပြဟ္မပါရိသဇ္ဇာနံ၊ပြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါနံ၊ပြဟ္မာတို့၏။အာယုပ္ပမာဏံ၊အသက်အတိုင်း အရှည်သည်။ကပ္ပဿ၊အသင်္ချေယျကပ်၏။တတိယော ဘာဂေါ၊သုံးဖို့တစ်ဖို့သည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၃၂။ ။ ပြဟ္မပုရောဟိတာနံ၊ပြဟ္မပုရောဟိတာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါနံ၊ပြဟ္မာ

http://www.dhammadownload.com

တို့၏။အာယုပွမာဏ၊အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ဥပမာ ကပ္ပေါ၊အသခ္ခေယျကပ် ထက်ဝက်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၃၁ ။ မဟာပြဟ္မာန်၊မဟာပြဟ္မာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါနံ၊ပြဟ္မာတို့၏။ အာယုပွမာဏ၊အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ဧကော ကပ္ပေါ၊အသခ္ခေယျကပ် တစ်ကပ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၃၂ ။ **ရူပဒုတိယဈာန်ဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း** ။ ။ ပရိတ္တာဘာန်၊ပရိတ္တာဘာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါနံ၊ပြဟ္မာတို့၏။အာယုပွမာဏ၊အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ဒွေကပ္ပါနိ၊မဟာကပ် နှစ်ကပ်တို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၃၃ ။ အပ္ပမာဏာဘာန်၊အပ္ပမာဏာဘာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါနံ၊ပြဟ္မာတို့၏။ အာယုပွမာဏ၊အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။စတ္တာရိ ကပ္ပါနိ၊မဟာကပ် လေးကပ်တို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၃၄ ။ အာဘဿရာန်၊အာဘဿရာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါနံ၊ပြဟ္မာတို့၏။ အာယုပွမာဏ၊အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။အဋ္ဌ ကပ္ပါနိ၊မဟာကပ် ရှစ်ကပ်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၃၅ ။ **ရူပတတိယဈာန်ဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း** ။ ။ ပရိတ္တသုဘာန်၊ပရိတ္တသုဘာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါနံ၊ပြဟ္မာတို့၏။အာယုပွမာဏ၊အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ သောဠသ ကပ္ပါနိ၊မဟာကပ် တစ်ဆယ့်ခြောက်ကပ်တို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၃၆ ။ အပ္ပမာဏသုဘာန်၊အပ္ပမာဏသုဘာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါနံ၊ပြဟ္မာတို့၏။အာယုပွမာဏ၊အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ဒွတ္တိံသ ကပ္ပါနိ၊မဟာကပ် သုံးဆယ့်နှစ်ကပ်တို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၃၇ ။ သုဘကိဏ္ဏာန်၊သုဘကိဏ္ဏာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါနံ၊ပြဟ္မာတို့၏။ အာယုပွမာဏ၊အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။စတုသဋ္ဌိ ကပ္ပါနိ၊မဟာကပ် ခြောက်ဆယ့်လေးကပ်တို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၃၈ ။ **ရူပစတုတ္ထဈာန်တို့၏ သက်တမ်း** ။ ။ ဝေဟပ္ဖလာန်၊ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါနဉ္စ၊ပြဟ္မာတို့၏၎င်း။အသညသတ္တာန်၊အသညသတ်ဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော်။ဒေဝါနဉ္စ၊ပြဟ္မာတို့၏၎င်း။အာယုပွမာဏ၊အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ပဉ္စကပ္ပသတာနိ၊မဟာကပ်. ငါးရာတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၃၉ ။ **သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း** ။ ။ အဝိဟာန်၊အဝိဟာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါနံ၊ပြဟ္မာတို့၏။အာယုပွမာဏ၊အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ကပ္ပသတဿာနိ၊မဟာကပ် တစ်ထောင်တို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၄၀ ။ အတပ္ပါနံ၊အတပ္ပါဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါနံ၊ပြဟ္မာတို့၏။အာယုပွမာဏ၊

http://www.dhammadownload.com

အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ဒွေ ကပ္ပသဟဿာနိ၊မဟာကပ် နှစ်ထောင်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၄၀ ။ သုဒဿာနံ၊သုဒဿာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါနံ၊ပြဟ္မာတို့၏။အာယုပ္ပမာဏာ၊အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။စတ္တာရိ ကပ္ပသဟဿာနိ၊မဟာကပ် လေးထောင်တို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၄၁ ။ သုဒဿီနံ၊သုဒဿီဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါနံ၊ပြဟ္မာတို့၏။အာယုပ္ပမာဏာ၊ အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။အဋ္ဌ ကပ္ပသဟဿာနိ၊မဟာကပ် ရှစ်ထောင်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၄၂ ။ အကနိဋ္ဌာနံ၊အကနိဋ္ဌဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါနံ၊ပြဟ္မာတို့၏။အာယုပ္ပမာဏာ၊ အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။သောဠသ ကပ္ပသဟဿာနိ၊မဟာကပ် . တစ်သောင်း ခြောက်ထောင်တို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၄၃ ။ **အရူပ ပဋိသန္ဓေ ၄-ပါး** ။ ။ ပဌမာရုပ္ပါဒိဝိပါကာနိ၊ပဌမ အရူပ(အာကာသာနဉ္စာယတန) အစရှိသော ဝိပါက်စိတ်တို့သည်။ပဌမာရုပ္ပါဒိ ဘူမိသု၊ပဌမ အရူပ (အာကာသာနဉ္စာယတန) အစရှိသော ဘုံတို့၌။ယထာက္ကမံ၊အစဉ်အတိုင်း။ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိဝသေန၊ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိတို့၏အစွမ်းဖြင့်။ပဝတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။စတသော၊ လေးပါးကုန်သော။ကမ္မာ၊ဤပဋိသန္ဓေတို့သည်။အာရုပ္ပဝဋ္ဋိသန္ဓိယော နာမ၊အရူပ ပဋိသန္ဓေတို့ မည်ကုန်၏။

၄၄ ။ **အရူပဇြိဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း** ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။(၀၊) ပဋိသန္ဓေမှတပါး အာယုပ္ပမာဏာကိုဆိုအံ့။တေသု-စတူသု ပဋိသန္ဓိယုတ္တပုဂ္ဂလေသု၊ထိုလေးပါးသော ပဋိသန္ဓေနှင့်ယှဉ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်။အာကာသာနဉ္စာယတနူပဂါနံ၊အာကာ သာနဉ္စာယတနဘုံသို့ ကပ်၍ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါနံ၊ပြဟ္မာတို့၏။အာယုပ္ပမာဏာ၊အသက် အတိုင်းအရှည်သည်။ဝိသတိကပ္ပ သဟဿာနိ၊မဟာကပ် နှစ်သောင်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။

၄၅ ။ ဝိညာနဉ္စာယတနူပဂါနံ၊ဝိညာနဉ္စာယတနဘုံသို့ ကပ်၍ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ပြဟ္မာတို့၏။အာယုပ္ပမာဏာ၊အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။စတ္တာလီသကပ္ပ သဟဿာနိ၊မဟာကပ် လေးသောင်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၄၆ ။ အာကိဉ္စညာယတနူပဂါနံ၊အာကိဉ္စညာယတနဘုံသို့ ကပ်၍ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ပြဟ္မာတို့၏။အာယုပ္ပမာဏာ၊အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။သဋ္ဌိကပ္ပသဟဿာနိ၊ မဟာကပ် ခြောက်သောင်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၄၇ ။ နေဝသညာ နာသညာယတနူပဂါနံ၊နေဝသညာ နာသညာယတနဘုံသို့ ကပ်၍ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါနံ၊ပြဟ္မာတို့၏။အာယုပ္ပမာဏာ၊အသက်အတိုင်းအရှည် သည်။ စတုရာသီတိ ကပ္ပသဟဿာနိ၊မဟာကပ် ရှစ်သောင်းလေးထောင်တို့သည်။

http://www.dhammadownload.com

ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၄ ၉ ။ တစ်ဘဝ၌ တူမြဲတရား ၃-ပါး ။ ။ ဧက ဇာတိယံ၊တစ်ခုသော ဘဝ၌။ ပဋိသန္ဓေ စ၊ပဋိသန္ဓေစိတ်သည်ရင်း။ဘဝင်္ဂ၊ဘဝင်စိတ်သည်ရင်း။တထာ၊ထိုအတူ။စဝန မာနသဉ္စ၊စုတိစိတ်သည်ရင်း။ဧကမေဝ၊ဘူမိ, ဇာတိ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မ, သခ်ါရအားဖြင့် တူ သည်သာလျှင်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။တထေဝ၊ထိုအတူသာလျှင်။ဧကဝိသယဉ္စ၊တူသော အာ ရုံ ရှိသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဣဒံ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ဧတ္ထ၊ဤဝီထိမုတ္တသင်္ဂဟ အရာ၌။ပဋိသန္ဓိ စတုက္ကံ၊ပဋိသန္ဓိ စတုက္ကတည်း။

ကမ္မ စတုက္ကာ (ကံ ၄-ပါး ၄-လီ)

၅ ၀ ။ ကိစ္စအားဖြင့် ကံ ၄-ပါး ။ ။ ဇနကဉ္စ၊ပဋိသန္ဓေဝိပါက် ကဋတ္တာရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံရင်း။ဥပတ္ထမ္ဘကဉ္စ၊ထောက်ပံ့ခိုင်စေတတ်သော ကံရင်း။ဥပပီဋကဉ္စ၊ ကပ်၍ နှိပ်စက်တတ်သော ကံရင်း။ဥပဃာတကဉ္စ၊ကပ်၍ သတ်တတ်သော ကံရင်း။ ဣတိ၊ဤသို့။ကိစ္စဝသေန၊ကိစ္စတို့၏အစွမ်းဖြင့်။စတ္တာရိ၊လေးပါးကုန်သော။ကမ္မာနိ နာမ၊ ကံမည်သည်တို့ကို။ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊သိအပ်ကုန်၏။

၅ ၁ ။ အကျိုးပေး ရှေ့နောက် အစီအစဉ်ဖြင့် ကံ ၄-ပါး ။ ။ ဂရုကဉ္စ၊လေးသော ကံရင်း။အာသန္နဉ္စ၊သေခါနီးကာလ၌ အောက်မေ့, ပြုအပ်သော ကံလည်းကောင်း။ အာစိဏ္ဏဉ္စ၊မပြတ်လေ့ကျက်အပ်သော ကံရင်း။ကဋတ္တာကမ္မဉ္စ၊အကျိုးပေးကာမျှဖြစ် သော ကံရင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ပါကဒါန ပရိယာယေန၊အကျိုးပေးသော အစဉ်ဖြင့်။စတ္တာရိ၊ လေးပါးကုန်သော။ကမ္မာနိ နာမ၊ကံမည်သည်တို့ကို။ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊သိအပ်ကုန်၏။

၅ ၂ ။ အကျိုးပေးရာ ကာလအားဖြင့် ကံ ၄-ပါး ။ ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယဉ္စ၊(ယခု ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ) မျက်မှောက်သော ကိုယ်၏အဖြစ်၌ ခံစားအပ်သော အကျိုးရှိသော ကံ ရင်း။ဝါ-(ယခု ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ) မျက်မှောက်သော ကိုယ်၏အဖြစ်၌ အကျိုးပေးခြင်း လက္ခဏာရှိသော ကံရင်း။ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယဉ္စ၊(ယခုဘဝမှနောက် တစ်စပ်တည်းဖြစ်သော) အခြားမဲ့သော ကိုယ်၏အဖြစ်၌ဖြစ်၍ ခံစားအပ်သော အကျိုးရှိသော ကံရင်း။(ဝါ) နှစ်ခုမြောက်သောဘဝ၌ အကျိုးပေးခြင်းလက္ခဏာရှိသော ကံရင်း။အပရာပရိယဝေဒနီ ယဉ္စ၊မျက်မှောက်သော ကိုယ်၏အဖြစ်မှလည်းတစ်ပါး အခြားမဲ့သောကိုယ်၏အဖြစ်မှ လည်း တစ်ပါးသော အမှတ်မရှိသော ကိုယ်၏အဖြစ်၌ ခံစားအပ်သော အကျိုးရှိသော ကံရင်း။(ဝါ) သုံးခုမြောက်သောဘဝမှစ၍ နိဗ္ဗာန်ရသည့်ဘဝတိုင်အောင် အကျိုးပေးခြင်း လက္ခဏာရှိသော ကံရင်း။အဟောသိကမ္မဉ္စ၊အကျိုးပေးသည်လည်းမဟုတ်, ပေးလတ္တံ့ သည်လည်းမဟုတ်, ဖြစ်ပြီးသည်သာလျှင် ကံမည်သော (အချည်းအနှီးဖြစ်သော) အ ဟောသိကံရင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ပါကကာလဝသေန၊အကျိုးပေးရာကာလ၏အစွမ်းဖြင့်။ စတ္တာရိ၊လေးပါးကုန်သော။ကမ္မာနိ နာမ၊ကံမည်သည်တို့ကို။ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊သိအပ်ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

၅ ၃ ။ **အကျိုးပေးရာ ဌာနအားဖြင့် ကံ ၄-ပါး** ။ ။ တထာ၊ထိုအတူ။အကုသလဉ္စ၊ အကုသိုလ် ကံဂင်း။ကာမာဝစရ ကုသလဉ္စ၊ကာမာဝစရကုသိုလ် ကံဂင်း။ရူပါဝစရ ကုသလဉ္စ၊ရူပါဝစရကုသိုလ် ကံဂင်း။အရူပါဝစရကုသလဉ္စ၊အရူပါဝစရကုသိုလ် ကံဂင်း။ ဣတိ၊ဤသို့။ပါကဌာနဝသေန၊အကျိုးပေးရာဌာန၏ အစွမ်းဖြင့်။စတ္တာရိ၊လေးပါးကုန် သော။ကမ္မာနိ နာမ၊ကံမည်သည်တို့ကို။ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊သိအပ်ကုန်၏။

ကာမဘုံ၌ အကျိုးပေးသော ကာမာဝစရ ကံ-၂၀

၅ ၄ ။ **ကမ္မဒ္ဓါရအားဖြင့် အကုသိုလ်ကံ ၃-ပါး** ။ ။ တတ္ထ၊ထိုလေးပါးသော ကံတို့ တွင်။အကုသလံ၊အကုသိုလ်ကံသည်။ကာယကမ္မဉ္စ၊ကာယကံဂင်း။ဝစီကမ္မဉ္စ၊ဝစီကံဂင်း။ မနောကမ္မဉ္စ၊မနောကံဂင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ကမ္မဒ္ဓါရဝသေန၊ကမ္မဒ္ဓါရ၏ အစွမ်းဖြင့်။တိဝိဓာ၊ သုံးပါးအပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

အကုသလကမ္မပထတရား ၁၀-ပါး

၅ ၅ ။ **ကာယကံ ၃-ပါး** ။ ။ ကထံ ဟောတိ၊အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်းဟူမူကား။ ပါဏာတိပါတော စ၊သူ၏အသက်ကို လျင်စွာချခြင်းဂင်း။အဒိန္နာဒါနဉ္စ၊အရှင်သည်ကိုယ် နှုတ်ဖြင့် မပေးအပ်သော သူတစ်ပါး၏ဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်းဂင်း။ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော စ၊သူတော်မဟုတ်,သူယုတ်တို့၏အကျင့်ကို မှီဝဲသောအစွမ်းဖြင့် ကာယဒ္ဓါရ၌ဖြစ်သော မသွားလာအပ်သော မာတုရက္ခိတစသော ဌာန၌လွန်ကျူးခြင်း စေတနာဟု ဆိုအပ် သော ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားသောအကျင့်ဂင်း။ဣတိ၊ဤသို့။တိဝိဓံ၊သုံးပါးအပြားရှိသော။ ကမ္မံ၊ကံသည်။ကာယဝိညတ္တိသခ်ါတေ၊ကာယဝိညတ်ဟု ဆိုအပ်သော။(ဝါ) ကိုယ်ဖြင့် သိစေအပ်သည်ဟု ဆိုအပ်သော။(ဝါ) ကိုယ်ကြောင့် သိအပ်သည်ဟု ဆိုအပ်သော။ ကာယဒ္ဓါရေ၊(ကာယကံ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော) ကာယဒ္ဓါရ၌။ဗာဟုလ္လဝုတ္တိတော၊များ စွာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ကာယကမ္မံ နာမ၊ကာယကံ မည်၏။

၅ ၆ ။ **ဝစီကံ ၄-ပါး** ။ ။ မုသာဝါဒေါ စ။မဟုတ်သည်ကို ဟုတ်သောအားဖြင့် ဆိုကြောင်းဖြစ်သော စကားဂင်း။ပိသုဏဝါစာ စ၊သူနှစ်ယောက်တို့၏ အချစ်ကို မှုန့် မှုန့်ညက်ညက် ဖျက်ဆီးတတ်သော စကားဂင်း။ဖရုသဝါစာ စ၊လွှဲကဲ့သို့ ကြမ်းတမ်းသော အတွေ့ရှိသော စကားဂင်း။သမ္ဖပ္ပလာပေါ စ၊စီးပွားချမ်းသာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော သီတာမိဖုရားကို ဆောင်ခြင်းအစရှိသော ပြိန်ဖျင်းသောစကားကို ဆိုခြင်းဂင်း။ဣတိ၊ ဤသို့။စတုဗ္ဗိဓံ၊လေးပါးအပြားရှိသော။ကမ္မံ၊ကံသည်။ဝစီဝိညတ္တိသခ်ါတေ၊ဝစီဝိညတ်ဟု ဆိုအပ်သော။(ဝါ) စကားဖြင့် သိစေတတ်သည်ဟု ဆိုအပ်သော။(ဝါ) စကားကြောင့် သိအပ်သည်ဟု ဆိုအပ်သော။ဝစီဒ္ဓါရေ၊(ဝစီကံ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော) ဝစီဒ္ဓါရ၌။ဗာ ဟုလ္လဝုတ္တိတော၊များစွာဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ဝစီကံ နာမ၊ဝစီကံ မည်၏။

၅ ၇ ။ **မနောကံ ၃-ပါး** ။ ။ အဘိဇ္ဈာ စ၊သူတစ်ပါး စည်းစိမ်ချမ်းသာကို ရှေ့ ရှု

http://www.dhammadownload.com

တပ်သောအားဖြင့် ကြံခြင်းငင်း။ဗျာပါဒေါ စ၊စီးပွားချမ်းသာကို ဖျက်ဆီးကြောင်းဖြစ်သော ဒေါသငင်း။မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စ၊ဖောက်ပြန်သောအားဖြင့် မြင်ခြင်းငင်း။ကျွတိ၊ဤသို့။တိဝိဓံ၊သုံးပါးအပြားရှိသော။ကမ္မံ၊ကံသည်။ဝိညတ္တိယာ၊ကာယဝိညတ်, ဝစီဝိညတ်ကို။အညတြာပိ၊ကြဉ်၍လည်း။မနသ္မိံ ယေဝစိတ်၌သာလျှင်။ဗာဟုလ္လဝုတ္တိတော၊များစွာဖြစ်ခြင်းကြောင့်။**တစ်နည်းကား**--- မနသ္မိံ၊စိတ်၌။ဗာဟုလ္လဝုတ္တိတော ယေဝ၊များစွာဖြစ်ခြင်းကြောင့်သာလျှင်။မနောကမ္မံ နာမ၊မနောကံ မည်၏။

ကံဖြစ်ကြောင်း ဘရားများ

၅ ၈ ။ **ဒေါသမူလကြောင့်ဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံ ၃-ပါး** ။ ။ တေသု၊ထိုအကုသလကမ္မပထ ဆယ်ပါးတို့တွင်။ပါဏာတိပါတော စ၊ပါဏာတိပါတသည်ငင်း။ဖရုသဝါစာ စ၊ဖရုသဝါစာသည်ငင်း။ဗျာပါဒေါ စ၊ဗျာပါဒသည်ငင်း။ဒေါသမူလေန၊ဒေါသဟု ဆိုအပ်သော မူလကြောင့်။ဇာယန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၅ ၉ ။ **လောဘမူကြောင့်ဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံ ၃-ပါး** ။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော စ၊ကာမေသုမိစ္ဆာစာရသည်ငင်း။အဘိဇ္ဈာ စ၊အဘိဇ္ဈာသည်ငင်း။မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စ၊မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည်ငင်း။လောဘမူလေန၊လောဘဟုဆိုအပ်သော မူလကြောင့်။ဇာယန္တိ၊ကုန်၏။

၆ ၀ ။ **လောဘမူ, ဒေါသမူကြောင့်ဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံ ၄-ပါး** ။ ။ သေသာနိ၊ဆိုအပ်ပြီးသည်မှ ကြွင်းကုန်သော။စတ္တာရိပိ၊လေးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော အဒိန္နာဒါန, မုသာဝါဒ, ပိသုဏဝါစာ, သမ္ဖပ္ပလာပတို့သည်ကား။ဒ္ဝီဟိ၊နှစ်ပါးကုန်သော။မူလေဟိ၊လောဘမူ, ဒေါသမူလတို့ကြောင့်။သမ္ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၆ ၁ ။ **စိတ္တုပ္ပါဒ်အားဖြင့် အကုသိုလ်ကံ ၁၂-ပါး** ။ ။ ပန၊အ့ထူးကို ဆိုအံ့။ (၀၊) အစိတ်မှတပါး အပေါင်းကိုဆိုအံ့။စိတ္တုပ္ပါဒဝသေန၊စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ဇေတံ အကုသလံ၊ထိုအကုသိုလ်ကံသည်။သဗ္ဗထာပိ၊ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။ဒွါဒသဝိဓံ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ကာမကုသိုလ်ကံ အမျိုးမျိုး

၆ ၂ ။ **ကမ္မဒ္ဒါရအားဖြင့် ၃-ပါး** ။ ။ ကာမာဝစရ ကုသလမ်ို၊ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံသည်လည်း။ကာယဒ္ဒါရေ၊ကာယဒ္ဒါရ၌။ပဝတ္တံ၊ဖြစ်သော။ကာယကမ္မဉ္စ၊ကာယကံငင်း။ဝစီဒ္ဒါရေ၊ဝစီဒ္ဒါရ၌။ပဝတ္တံ၊ဖြစ်သော။ဝစီကမ္မဉ္စ၊ဝစီကံငင်း။မနောဒ္ဒါရေ၊မနောဒ္ဒါရ၌။ပဝတ္တံ၊ဖြစ်သော။မနောကမ္မဉ္စ၊မနောကံငင်း။ကွတိ၊ဤသို့။ကမ္မဒ္ဒါရဝသေန၊ကမ္မဒ္ဒါရ၏အစွမ်းဖြင့်။တိဝိဓာ၊သုံးပါးအပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၆ ၃ ။ **ဒါနစေသောအားဖြင့် ကုသိုလ်မှု ၃-ပါး** ။ ။ တထာ၊ထို့အတူ။ဒါနသီလဘာဝနာဝသေန၊ဒါန, သီလ, ဘာဝနာတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။တိဝိဓာ၊သုံးပါးအပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

၆၉ ။ **စိတ္တုပ္ပါဒ်အားဖြင့် ၈-ပါး** ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။(ဝါ) အစိတ်မှတပါး အပေါင်းကိုဆိုအံ့။စိတ္တုပ္ပါဒဝသေန၊စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ဧတံ ကုသလံ၊ထိုကာမာဝစရ ကုသိုလ်ကံသည်။အဋ္ဌဝိဓံ၊ရှစ်ပါးအပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၆၇ ။ **မှညကိရိယ ဝဏ္ဏ ၁၀-ပါး** ။ ဒါနသီလဘာဝနာ အပစာယန ဝေယျာဝစ္စ ပတ္တိဒါန ပတ္တာနုမောဒန ဓမ္မဿဝန ဓမ္မဒေသနာ ဒိဋ္ဌုကမ္မဝဿေန၊အလျှူပေးခြင်း သီလဆောက်တည်ခြင်း, ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာစီးဖြန်းခြင်း, ရတနာသုံးပါး ဆရာမိဘ-စသော သူတို့အား အရိုအသေပြုခြင်း, ရတနာသုံးပါး ဆရာမိဘစသောသူတို့၏ အမှ ကြီးငယ်ကို ရွှင်ဆောင်ခြင်း, မိမိပြုသော ကုသိုလ်အဖို့ကို သူတစ်ပါးအား ပေးဝေ ခြင်း, သူတစ်ပါးပြုသော ကုသိုလ်အဖို့ကို ဝမ်းမြောက်ခြင်း, တရားနာခြင်း, တရားဟော ခြင်း, အယူကို ဖြောင့်မတ်စွာ ယူခြင်းတို့၏အစွမ်းဖြင့်။ဒသဝိဓံ၊ဆယ်ပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၆၆ ။ ပန၊အစိတ်မှတပါး အပေါင်းကိုဆိုအံ့။ဝိသတိ ဝိဓမ္မိ၊နှစ်ဆယ်အတိုင်း အရှည် ရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ဧတံ ကမ္မံ၊ထိုကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကံသည်။ကာမာဝစရ ကမ္မ မိစ္ဆေဝ၊ကာမာဝစရ ကံဟူ၍သာလျှင်။သခီး၊ရေတွက်ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။(ဝါ) ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသို့။(ဝါ) ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ဂဏ္ဌတိ၏။

ရူပဗြဟ္မာတဲ့သို့ လားစေသော ကံ ၅-ပါး

၆၇ ။ **ရူပကုသိုလ်ကံ ၅-ပါး** ။ ။ ပန၊ကာမာဝစရကံမှတပါး ရူပါဝစရကံကို ဆို အံ့။ရူပါဝစရ ကုသလံ၊ရူပါဝစရ ကုသိုလ်ကံသည်။မနောကမ္မ မေဝ၊မနောကံသာတည်း။ တဠ၊ထိုရူပါဝစရကံဟု ဆိုအပ်သော မနောကံသည်လည်း။ဘာဝနာမယံ၊ဘာဝနာဖြင့် ပြီး၏။အပ္ပနာပတ္တံ၊အပ္ပနာသို့ ရောက်၏။ဈာနင် ဘေဒေန၊ဈာနင်္ဂါတို့နှင့်ယှဉ်သော အပြားဖြင့်။ပဉ္စဝိဓံ၊ငါးပါးအပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

အရူပဗြဟ္မာတဲ့သို့ လားစေသော ကံ ၄-ပါး

၆၈ ။ **အရူပကုသိုလ်ကံ ၄-ပါး** ။ တထာ၊ထို့အတူ။အရူပါဝစရ ကုသလဉ္စ၊အရူပါ ဝစရ ကုသိုလ်ကံသည်လည်း။မနောကမ္မံ၊မနောကံသာတည်း။တမ္မိ၊ထိုအရူပါဝစရ ကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော မနောကံသည်လည်း။ဘာဝနာမယံ၊ဘာဝနာဖြင့် ပြီး၏။ အပ္ပနာပတ္တံ၊အပ္ပနာသို့ ရောက်၏။အာရမ္မဏာဘေဒေန၊ကောင်းကင်အာရုံ-အစရှိသော လေးပါးသော အာရုံတို့၏ အပြားဖြင့်။စတုဗ္ဗိဓံ၊လေးပါးအပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ကာမာဝစရကံ၏ အကျိုးပေးရာဘုံ

၆၉ ။ **အကုသိုလ်ကံ၏ ပဋိသန္ဓေ အကျိုးပေးရာဘုံ** ။ ။ ဧတ္ထ၊ဤလေးပါးသော ကံတို့တွင်။ဥဒ္ဓစ္စရဟိတံ၊ဥဒ္ဓစ္စ စေတနာသည်ကြဉ်အပ်သော။အကုသလကမ္မံ၊အကုသိုလ် ကံ တစ်ဆယ့်တစ်ခုသည်။အပါယဘူမိယံ၊အပါယ်ဘုံ၌။ပဋိသန္ဓိံ၊ပဋိသန္ဓေကို။ဇနေတိ၊

_http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်စေ၏။

အကုသိုလ်ကံ၏ ပဝတ္တိ် အကျိုးပေးရာဘုံ ။ ။ ပဝတ္တိယံ ပန၊ပဝတ္တိအခါ၌ ကား။ဒွါဒသဝိဓံ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိသော။သဗ္ဗမ်ိဳ၊အလုံးစုံသော အကုသိုလ်ကံ သည်လည်း။သတ္တ၊ခုနှစ်ပါးကုန်သော။အကုသလပါကာနိ၊အကုသလဝိပါက်စိတ်တို့ကို။ သဗ္ဗတ္ထာပိ၊အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော။ကာမလောကေ စ၊ကာမဘုံ၌ဌင်း။ရူပလောကေ စ၊ ရူပဘုံ၌ဌင်း။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ဝိပစ္စတိ၊အကျိုးကို ဖြစ်စေ၏။

၇၀ ။ **ကာမကုသိုလ်ကံ၏ ပဋိသန္ဓေ အကျိုးပေးရာဘုံ** ။ ။ ကာမာဝစရ ကုသလမ်ို၊ ကာမာဝစရ ကုသိုလ်ကံသည်လည်း။ကာမသုဂတိယ မေဝ၊ကာမသုဂတိ ခုနှစ်ဘုံ၌ သာလျှင်။ပဋိသန္ဓိ်၊ပဋိသန္ဓေကို။ဇနေတိ၊ဖြစ်စေ၏။

ကာမကုသိုလ်ကံ၏ ပဝတ္တိ် အကျိုးပေးရာဘုံ ။ ။ တထာ၊ထိုအတူ။ပဝတ္တိယဉ္စ၊ ပဝတ္တိအခါ၌လည်း။မဟာဝိပါကာနိ၊မဟာဝိပါက်စိတ် ရှစ်ခုတို့ကို။ဇနေတိ၊ဖြစ်စေ၏။ အဋ္ဌပိ၊ရှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။အဟေတုကဝိပါကာနိ ပန၊အဟိတ် ကုသလဝိပါက်စိတ်တို့ကိုမူကား။သဗ္ဗတ္ထာပိ၊အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ကာမလော ကေ စ၊ကာမဘုံ၌ဌင်း။ရူပလောကေ စ၊ရူပဘုံ၌ဌင်း။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော် စွာ။ဝိပစ္စတိ၊ (အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့်) ဖြစ်စေ၏။

တိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌကံစသည် ကွဲပြားခြင်း

၇၁ ။ **တိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌက်၏ အကျိုးပေးပုံ** ။ ။ တတ္ထာပိ၊ထိုကာမာဝစရ ကုသိုလ် ကံတို့တွင်လည်း။တိဟေတုက မုက္ကဋ္ဌ၊တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သော။စတုဗ္ဗိဓံ၊လေးပါးအပြား ရှိသော။ကုသလံ၊ကုသိုလ်ကံသည်။တိဟေတုကံ၊တိဟိတ်ဖြစ်သော။စတုဗ္ဗိဓံ၊လေးပါးအ ပြားရှိသော။ပဋိသန္ဓိ်၊ပဋိသန္ဓေကို။ဒတွာ၊ပေး၍။ပဝတ္တေ၊ပဝတ္တိအခါ၌။သောဠသဝိပါ ကာနိ၊တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော ဝိပါက်စိတ်တို့ကို။ဝိပစ္စတိ၊(အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့်) ဖြစ်စေ၏။

၇၂ ။ **ဒွိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌက်၏ အကျိုးပေးပုံ** ။ ။ တိဟေတုက မောမက်၊တိဟိတ် သြမကဖြစ်သော။စတုဗ္ဗိဓံ၊လေးပါးအပြားရှိသော။ကုသလဉ္စ၊ကုသိုလ်ကံသည်၎င်း။ ဒွိဟေတုက မုက္ကဋ္ဌ၊ဒွိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သော။စတုဗ္ဗိဓံ၊လေးပါးအပြားရှိသော။ကုသလဉ္စ၊ ကုသိုလ်ကံသည်၎င်း။ဒွိဟေတုကံ၊ဒွိဟိတ်ဖြစ်သော။စတုဗ္ဗိဓံ၊လေးပါးအပြားရှိသော။ ပဋိသန္ဓိ်၊ပဋိသန္ဓေကို။ဒတွာ၊ပေး၍။ပဝတ္တေ၊ပဝတ္တိအခါ၌။တိဟေတုက ရဟိတာနိ၊ တိဟိတ်ဝိပါက်လေးခုသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ဒွါဒသ ဝိပါကာနိ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး သော ဝိပါက်စိတ်တို့ကို။ဝိပစ္စတိ၊(အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့်) ဖြစ်စေ၏။

၇၃ ။ **ဒွိဟိတ် သြမကက်၏ အကျိုးပေးပုံ** ။ ။ ဒွိဟေတုက မောမက်၊ဒွိဟိတ် သြမကဖြစ်သော။စတုဗ္ဗိဓံ၊လေးပါးအပြားရှိသော။ကုသလံ ပန၊ကုသိုလ်ကံသည်ကား။

http://www.dhammadownload.com

အဟေတုက မေဝ၊အဟိတ်သာလျှင်ဖြစ်သော။ပဋိသန္ဓိ၊ပဋိသန္ဓေကို။ဒေတိ၊ပေး၏။ ပဝတ္တေစ၊ပဝတ္တိအခါ၌လည်း။အဟေတုက ဝိပါကာနေဝ၊အဟိတ်ကုသလ ဝိပါက်စိတ် ရှစ်ခုတို့ကိုသာလျှင်။ဝိပစ္စတိ၊(အကျိုးပေး၏အဖြစ်ဖြင့်) ဖြစ်စေ၏။

(၇) ဧကစ်ဝါဒ သင်္ဂဟဂါထာမျှား ။ ။ အသခ်ါရံ၊အသခ်ါရိက ကုသိုလ်ကံသည်။ သသခ်ါရ ဝိပါကာနိ၊သသခ်ါရိက ဝိပါက်စိတ်တို့ကို။နေ ပစ္စတိ၊မဖြစ်စေ။သသခ်ါရံ၊ သသခ်ါရိက ကုသိုလ်ကံသည်။အသခ်ါရ ဝိပါကာနိ၊အသခ်ါရိက ဝိပါက်စိတ်တို့ကို။ နေ ပစ္စတိ၊မဖြစ်စေ။ကွတိ၊ဤသို့။ကေစန၊အချို့သော ဆရာတို့သည်။(ဝါ) မောရဝါပီအရပ်၌ သီတင်းသုံးသော အရှင်မဟာရက္ခိတမထေရ်တည်းဟူသော ကေစိဆရာတို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ဆိုကုန်၏။ * တေသံ၊ထိုကေစိဆရာတို့၏။ဝါဒေ၊အယူ၌။ယထာဝုတ္တာနုသာရေန၊ အကြောင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းကို အစဉ်မှီးသဖြင့်။ယထာက္ကမံ၊အစဉ်အတိုင်း။ ဒွါဒသ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ပါကာနိ စ၊ဝိပါက်စိတ်တို့ကိုလည်း။ဒသ၊ဆယ်ပါးကုန်သော။ပါကာနိ စ၊ဝိပါက်စိတ်တို့ကိုလည်း။အဋ္ဌ၊ရှစ်ပါးကုန်သော။ပါကာနိစ၊ဝိပါက်စိတ်တို့ကိုလည်း။ယထာသမ္ဘဝံ၊ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ဥဒ္ဒိသေ၊ပြရာ၏။

ရူပက်၏ အကျိုးပေးရာဘုံ

(၅) ပဋ္ဌမစျာန်ရ ပုဂ္ဂလိလ်းရာ ပဋ္ဌမစျာန်ဘုံ ။ ။ ပန၊ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံမှတပါး ရူပါဝစရကုသိုလ်ကံကိုဆိုအံ့။(ဝါ) ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်မှတပါး ပုဂ္ဂလဓိဋ္ဌာန်ကိုဆိုအံ့။ ယောဂါဝစရော၊ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ရူပါဝစရကုသလံ၊ရူပါဝစရ ကုသိုလ်ကံကို။ပရိတ္တံ၊နည်းသော အာနုဘော်ရှိသော။ပဌမဈာနံ၊ပဌမစျာန်ကို။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။(ဝါ) စီးဖြန်း၍။ **တစ်နည်းကား**--- ပဌမဈာနံ၊ပဌမစျာန်ကို။ပရိတ္တံ၊နည်းသော အာနုဘော်ရှိအောင်။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။(ဝါ) စီးဖြန်း၍။ပြဟ္မာပါရိသဇ္ဇသု၊ပြဟ္မာပါရိသဇ္ဇာဘုံတို့၌။ဥပပဇ္ဇတိ၊ဖြစ်၏။

(၆) ။ မဇ္ဈိမံ၊အလတ်ဖြစ်သော အာနုဘော်ရှိသော။တဒေဝ၊ထိုပဌမစျာန်ကိုပင်လျှင်။ ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။(ဝါ) စီးဖြန်း၍။ **တစ်နည်းကား**-- တဒေဝ၊ထိုပဌမစျာန်ကိုပင်လျှင်။မဇ္ဈိမံ၊အလတ်ဖြစ်သော အာနုဘော်ရှိအောင်။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။(ဝါ) စီးဖြန်း၍။ပြဟ္မပုရောဟိတေသု၊ပြဟ္မပုရောဟိတာဘုံတို့၌။ဥပပဇ္ဇတိ၊ဖြစ်၏။

(၇) ။ ပဏီတံ၊မြတ်သော အာနုဘော်ရှိသော။တဒေဝ၊ထိုပဌမစျာန်ကိုပင်လျှင်။ ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။(ဝါ) စီးဖြန်း၍။ **တစ်နည်းကား**--- တဒေဝ၊ထိုပဌမစျာန်ကိုပင်လျှင်။ပဏီတံ၊မြတ်သော အာနုဘော်ရှိအောင်။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။(ဝါ) စီးဖြန်း၍။မဟာပြဟ္မသု၊မဟာပြဟ္မာဘုံတို့၌။ဥပပဇ္ဇတိ၊ဖြစ်၏။

ဒုတိယစျာန်, တတိယစျာန်ရ ပုဂ္ဂိုလ်လ်းရာ ဒုတိယစျာန်ဘုံ

(၈) ။ တထာ၊ထို့အတူ။ပရိတ္တံ၊နည်းသော အာနုဘော်ရှိသော။ဒုတိယဈာနဉ္စ၊

http://www.dhammadownload.com

ဒုတိယစျာန်ကိုဎင်း။တတိယဈာနဉ္စ၊တတိယစျာန်ကိုဎင်း။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။(ဝါ) စီးဖြန်း၍။ **တစ်နည်းကား**---ဒုတိယဈာနဉ္စ၊ဒုတိယစျာန်ကိုဎင်း။တတိယဈာနဉ္စ၊တတိယစျာန်ကိုဎင်း။ပရိတ္တံ၊နည်းသော အာနုဘော်ရှိအောင်။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။(ဝါ) စီးဖြန်း၍။ပရိတ္တာဘေသု၊ပရိတ္တာဘာဘံတို့၌။ဥပပ္ဇတိ၊ဖြစ်၏။

၇ ၉ ။ မဇ္ဈိမံ၊အလတ်ဖြစ်သော အာနုဘော်ရှိသော။ဒုတိယဈာနဉ္စ၊ဒုတိယစျာန်ကိုဎင်း။တတိယဈာနဉ္စ၊တတိယစျာန်ကိုဎင်း။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။(ဝါ) စီးဖြန်း၍။ **တစ်နည်းကား**---ဒုတိယဈာနဉ္စ၊ဒုတိယစျာန်ကိုဎင်း။တတိယဈာနဉ္စ၊တတိယစျာန်ကိုဎင်း။မဇ္ဈိမံ၊အလတ်ဖြစ်သော အာနုဘော်ရှိအောင်။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။(ဝါ) စီးဖြန်း၍။အပ္ပမာဏာဘေသု၊အပ္ပမာဏာဘာဘံတို့၌။ဥပပ္ဇတိ၊ဖြစ်၏။

၈ ၀ ။ ပဏီတံ၊မြတ်သော အာနုဘော်ရှိသော။ဒုတိယဈာနဉ္စ၊ဒုတိယစျာန်ကိုဎင်း။တတိယဈာနဉ္စ၊တတိယစျာန်ကိုဎင်း။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။(ဝါ) စီးဖြန်း၍။

တစ်နည်းကား-ဒုတိယဈာနဉ္စ၊ဒုတိယစျာန်ကိုဎင်း။တတိယဈာနဉ္စ၊တတိယစျာန်ကိုဎင်း။ပဏီတံ၊မြတ်သော အာနုဘော်ရှိအောင်။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။(ဝါ) စီးဖြန်း၍။အာဘာဿရေသု၊အာဘာဿရာဘံတို့၌။ဥပပ္ဇတိ၊ဖြစ်၏။

၈ ၁ ။ **စတုတ္ထဈာန်ရ ပဋ္ဌိဋ်လေးရာ တတိယစျာန်ဘုံ** ။ ။ ပရိတ္တံ၊နည်းသော အာနုဘော်ရှိသော။စတုတ္ထဈာန်၊စတုတ္ထစျာန်ကို။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။(ဝါ) စီးဖြန်း၍။ **တစ်နည်းကား**--စတုတ္ထဈာန်၊စတုတ္ထစျာန်ကို။ပရိတ္တံ၊နည်းသော အာနုဘော်ရှိအောင်။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။(ဝါ) စီးဖြန်း၍။ပရိတ္တာသုဘေသု၊ပရိတ္တာသုဘာဘံတို့၌။ဥပပ္ဇတိ၊၏။

၈ ၂ ။ မဇ္ဈိမံ၊အလတ်ဖြစ်သော အာနုဘော်ရှိသော။စတုတ္ထဈာန်၊စတုတ္ထစျာန်ကို။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။(ဝါ) စီးဖြန်း၍။ **တစ်နည်းကား**---စတုတ္ထဈာန်၊စတုတ္ထစျာန်ကို။မဇ္ဈိမံ၊အလတ်ဖြစ်သော အာနုဘော်ရှိအောင်။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။(ဝါ) စီးဖြန်း၍။အပ္ပမာဏာသုဘေသု၊အပ္ပမာဏာသုဘာဘံတို့၌။ဥပပ္ဇတိ၊ဖြစ်၏။

၈ ၃ ။ ပဏီတံ၊မြတ်သော အာနုဘော်ရှိသော။စတုတ္ထဈာန်၊စတုတ္ထစျာန်ကို။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။(ဝါ) စီးဖြန်း၍။ **တစ်နည်းကား**---စတုတ္ထဈာန်၊စတုတ္ထစျာန်ကို။ပဏီတံ၊မြတ်သော အာနုဘော်ရှိအောင်။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။(ဝါ) စီးဖြန်း၍။သုဘကိဏှေသု၊သုဘကိဏှာဘံတို့၌။ဥပပ္ဇတိ၊ဖြစ်၏။

၈ ၄ ။ **ဆဋ္ဌမဈာန်ရ ပဋ္ဌိဋ်လေးရာ ဆဋ္ဌစတုတ္ထဈာန်ဘုံများ** ။ ။ ပဋ္ဌမဈာန်၊ပဋ္ဌမစျာန်ကို။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။(ဝါ) စီးဖြန်း၍။ဝေဟပ္ဖလေသု၊ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံတို့၌။ဥပပ္ဇတိ၊ဖြစ်၏။

၈ ၅ ။ သညာဝိရာဂံ၊ကင်းသော သညာရှိသော။တဒေဝ၊ထိုပဋ္ဌမစျာန်ကိုပင်လျှင်။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။(ဝါ) စီးဖြန်း၍။ **တစ်နည်းကား**---တဒေဝ၊ထိုပဋ္ဌမစျာန်

http://www.dhammadownload.com

ကိုပင်လျှင်။သညာဝိရာဂ်၊ကင်းသော သညာရှိအောင်။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။(ဝါ) စီးဖြန်း၍။ဘသညသတ္တေသု၊အသညသတ်ဘုံတို့၌။ဥပပ္ပဇ္ဇတိ၊ဖြစ်၏။

၈၆ ။ အနာဂါမိနော ပန-အနာဂါမိနော ဧဝ၊အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်သာလျှင်။ သုဒ္ဓါဝါသေသု၊သုဒ္ဓါဝါသဘုံတို့၌။ဥပပ္ပဇ္ဇန်၊ဖြစ်ကုန်၏။

၈၇ ။ **အရှုပက်၏ အကျိုးပေးရာဘုံ** ။ ။ အရှုပါဝစရ ကုသလစ္စ၊အရှုပါဝစရကုသိုလ်ကံကိုလည်း။ယထာက္ကမံ၊အစဉ်အတိုင်း။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။(ဝါ) စီးဖြန်း၍။ အရှုပေသု၊အရှုပဘုံတို့၌။ဥပပ္ပဇ္ဇန်၊ဖြစ်ကုန်၏။

နိဒ်ုံး ဂါထာ

၈၈ ။ **ထပ်တူအကျိုးကို ဖြစ်စေသည့် မဟဂ္ဂတ်ကုသိုလ်ကံ**။ ။ ကွတ္ထံ-ယထာ ဝုတ္တဘေဒေန၊အကြောင်းအကြောင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အပြားအားဖြင့်။မဟဂ္ဂတံ၊မဟဂ္ဂတ်ဖြစ်သော။ပုညံ၊ကုသိုလ်ကံသည်။ပဋိသန္ဓိ ပဝတ္တိယံ၊ပဋိသန္ဓေအခါ, ပဝတ္တိအခါ၌။ယထာဘူမိ ဝဝတ္ထိတံ၊ဘုံကိုမှတ်သည်အားလျော်စွာ။သဒိသံ၊မိမိနှင့်တူသော။ပါက်၊ဝိပါက်စိတ်ကို။ ဇနေတိ၊ဖြစ်စေ၏။ ကွဒံ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ ဧတ္ထ၊ဤဝိထိမုတ္တ သင်္ဂဟအရာ၌။ ကမ္မစတုက္ကံ၊ကမ္မစတုက္ကတည်း။

၄-မရဏာသန္နဝီထိ စတုက္က

၈၉ ။ **နှုတိပဋိသန္ဓိက္ကမ /သေခြင်း ၄-မျိုး** ။ ။ အာယူကမ္မယေန စ၊အသက်၏ ကုန်ခြင်းကြောင့်၎င်း။ကမ္မကမ္မယေန စ၊ကံ၏ ကုန်ခြင်းကြောင့်၎င်း။ဥဘယကမ္မယေန စ၊ အသက်, ကံ နှစ်ပါး၏ ကုန်ခြင်းကြောင့်၎င်း။ဥပစ္ဆေဒက ကမ္မုနာ စ၊ကပ်၍ပြုတတ်သော ကံကြောင့်၎င်း။သတ္တာနံ၊သတ္တဝါတို့၏။(ဝါ) သတ္တဝါတို့အား။မရဏံ၊သေခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ကွတိ၊ဤသို့။စတုဓာ၊လေးပါးအပြားရှိသော။မရဏုပ္ပတ္တိ နာမ၊မရဏုပ္ပတ္တိ မည်သည်ကို။ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိအပ်၏။

စုတေခါနိုးကာလ နိဗိတ်ထင်ပုံ

၉၀ ။ **ကံအာဝဇ္ဇဏ်ထင်ပုံ** ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။(ဝါ) သေခြင်းမှတပါး သေခါနိုး ကာလ၌ ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်ထင်သည်ကို ဆိုအံ့။တထာ စ-တတော ဧဝ၊ထိုလေးပါးသော အကြောင်းကြောင့်သာလျှင်။မရန္တာနံ၊သေကုန်သော။သတ္တာနံ၊သတ္တဝါတို့အား။ မရဏကာလေ၊သေခါနိုးကာလ၌။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။အဘိမုခီဘူတံ၊ ရှေ့ရှုသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ဘဝန္တရေ၊ဘဝတစ်ပါး၌။ပဋိသန္ဓိဇနကံ၊ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သော။ကမ္မံ ဝါ၊ကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံသည်ဝင်း။

ကမ္မနိမိတ်ထင်ပုံ ။ ။ တံ ကမ္မကရဏကာလေ၊ထိုကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကံကို ပြုရာပြုကြောင်းဖြစ်သော ကာလ၌။ဥပလဒ္ဓ ပုဗ္ဗဘူ၊ရှေ့၌ရအပ်သည်လည်း ဖြစ်ထသော။ ဥပကရဏဘူတဘူ၊အဆောက်အဦဖြစ်၍လည်း ဖြစ်ထသော။ရူပါဒိကံ၊ရူပါဒိရုံအစရှိသော

http://www.dhammadownload.com

(ဝါ) ရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ, ဓမ္မာရုံဟု ဆိုအပ်သော။ကမ္မနိမိတ္တံ ဝါ၊တုတ်, လှံကန်, ဓား, လှံ, လေး, မြား, ကျောင်း, ဘုရား, စေတီ, ဆွမ်း, သင်္ကန်း, ထီး, တံခွန်, ပန်းမာလ်-အစရှိသော ကမ္မနိမိတ်သည်လည်းကောင်း။

ဂတိနိမိတ်ထင်ပုံ ။ ။ အနန္တရ မုပ္ပဇ္ဇမာန ဘဝေ၊အခြားမဲ့ဖြစ်လတ္တံ့သော ဘဝ၌။ဥပလဘိတဗ္ဗဥ္စ၊ရအပ်သည်လည်း ဖြစ်ထသော။ဥပဘောဂဘူတဥ္စ၊ခံစားအပ်သည် ဖြစ်၍လည်း ဖြစ်ထသော။ဂတိနိမိတ္တံ ဝါ၊အမိဝမ်းရေ, ငရဲအိုး, ငရဲထိန်း, ငရဲမီးလျှံ, ခွေး နက်ကြီး, နတ်သမီး, ဗိမာန်, ပဒေသာပင်-အစရှိသော ဂတိနိမိတ်သည်၎င်း။ကမ္မဗလေန၊ ကံ၏ အစွမ်းကြောင့်။ဆန္နံ၊ခြောက်ပါးကုန်သော။ဒွါရာနံ၊ဒွါရတို့တွင်။အညတရသို့၊အမှတ် မရှိ တစ်ခုခုသောဒွါရ၌။ပစ္စုပဋ္ဌာတိ၊အဖန်တလဲလဲ ရှေ့ရှုဖြစ်၍ ထင်၏။

စုတေစါနီးကာလ စိတ်အစဉ်ဖြစ်ပုံ ။ ။ တတော၊ထိုသို့ အဖန်တလဲလဲ ရှေ့ ရှုဖြစ်၍ ထင်သည်မှ။ပရံ၊နောက်၌။တထောပဋိတံ-တထာ ဥပဋိတံ၊ထိုသို့သော အခြင်း အရာဖြင့် အဖန်တလဲလဲ ရှေ့ ရှုဖြစ်၍ထင်သော။တမေဝ အာရမ္မဏံ၊ထိုကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံကိုပင်လျှင်။အာရဗ္ဘ၊အာရုံပြု၍။ဝိပစ္စမာနက ကမ္မာနု ရူပံ၊ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံအားလျော်စွာ။ပရိသုဒ္ဓံ ဝါ၊စင်ကြယ်သည်ဖြစ်၍ ၎င်း။ဥပဏ္ဍိလိဋ္ဌံ ဝါ၊ညစ်နွမ်းသည်ဖြစ်၍၎င်း။ဥပလဘိတဗ္ဗ ဘဝါနုရူပံ၊ရအပ် ခံစားအပ် သော ဘဝအားလျော်စွာ။တတ္ထ၊ထိုရအပ် ခံစားအပ်သော ဘဝ၌။ဩဏတံဝ-ဩဏတံ ဣဝ၊ညွတ်သကဲ့သို့။ **တစ်နည်းကား**---ဩဏတံဝ-ဩဏတံ ဣဝ၊ညွတ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော။စိတ္တသန္တာနံ၊စိတ်၏အစဉ်သည်။အဘိဏှံ၊မပြတ်။ဗာဟုလ္လေန၊များသော အား ဖြင့်။ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။

တနည်း ကံအာရုံထင်ပုံ ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။ဇနကဘူတံ၊ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။တမေဝ ဝါ ကမ္မံ၊ထိုကံသည်ပင်လျှင်။အဘိနဝ ကရဏဝသေန၊မိမိကိုယ်ကို အသစ်ပြုသည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ဒွါရပတ္တံ၊ဒွါရသို့ ရောက်သည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၉ ၁ ။ **မရဏာသန္နဝီထိ/ စုတိစိတ်ဖြစ်ပုံ** ။ ။ ပစ္စာသန္နမရဏဿ၊အလွန်နီးသော သေခြင်းရှိသော။တဿ၊ထိုသတ္တဝါအား။ဝီထိစိတ္တဝသာနေ ဝါ၊တဒါရုံအဆုံး, ဇော အဆုံး ရှိသော ဝီထိစိတ်တို့၏အဆုံး၌၎င်း။ဘဝင်္ဂဂ္ဃယေ ဝါ၊ဘဝင်၏ အဆုံး၌၎င်း။(ဝါ) ဘဝင်၏ ကုန်ခြင်း၌၎င်း။စဝနဝသေန၊စုတေသည်၏အစွမ်းဖြင့်။ပစ္စုပ္ပန္နဘဝ ပရိယောသာနဘူတံ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၏ အဆုံးဖြစ်၍ဖြစ်သော။စုတိစိတ္တံ၊စုတိစိတ်သည်။ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ဖြစ်၍။ နိရုဇ္ဈတိ၊ချုပ်၏။

ပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်ပုံ ။ ။ တသို့၊ထိုစုတိစိတ်သည်။နိရုဒ္ဓေ၊ချုပ်ပြီးသည်ရှိသော်။ နိရုဒ္ဓါဝသာနေ၊ချုပ်သည်၏အဆုံး၌။တဿ၊ထိုစုတိစိတ်၏။အနန္တရမေဝ၊အခြားမဲ့၌သာ

http://www.dhammadownload.com

လျှင်။တထာဂဟိတံ၊ထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့် ဆဒ္ဒါရိက မရဏသန္နဇောသည် ယူအပ်သော။အာရမ္မဏံ၊ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံကို။အာရဗ္ဘ၊အာရုံပြု၍။သဝတ္ထုကံ ဝါ၊ဝတ္ထုရုပ်ရှိသည်ဖြစ်၍၎င်း။အဝတ္ထုကမေဝ ဝါ၊ဝတ္ထုရုပ်မရှိသည်ဖြစ်၍၎င်း။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။အဝိဇ္ဇာနုသယ ပရိက္ခိတ္တေန၊အဝိဇ္ဇာနုသယသည် ခြံရံအပ်သော။တဏ္ဍာနုသယမူလကေန၊တဏ္ဍာနုသယလျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော။သခ်ါရေန၊ကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကံသည်။ဇနီယမာနံ၊ဖြစ်အပ်သော။သမ္ပယုတ္တေဟိ၊ဖဿ, ဝေဒနာအစရှိသော သမ္ပယုတ်တရားတို့သည်။ပရိဂ္ဂယှမာနံ၊ခြံရံ၍ ယူအပ်သော။သဟဇာတာနံ၊ဖဿ, ဝေဒနာအစရှိသော သဟဇာတ်တရားတို့၏။အဓိဌာနဘာဝေန၊တည်ရာ၏အဖြစ်ဖြင့်။ပုဗ္ဗင်္ဂမဘူတံ၊ပြဋ္ဌာန်းသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ဘဝန္တရ ပဋိသန္ဓာနဝသေန၊ရှေ့နောက်ဖြစ်သော ဘဝအထူးကို တစ်စပ်တည်းကဲ့သို့ စပ်တတ်သည်၏အစွမ်းဖြင့်။ပဋိသန္ဓိသခ်ါတံ၊ပဋိသန္ဓေဟု ဆိုအပ်သော။မာနသံ၊စိတ်သည်။ဥပ္ပဇ္ဇမာနမေဝ၊ဖြစ်ဆဲဖြစ်၍သာလျှင်။ဘဝန္တရေ၊ဘဝတစ်ပါး၌။(ဝါ) ဘဝသစ်၌။ပတိဌာတိ၊တည်၏။

ကာမပဋိသန္ဓေစိတ်၏ အာရုံ

(၉) (၂) ။ **ပစ္စုပ္ပန်အာရုံထင်ရှားစဉ် သေခြင်းဖြစ်ခြင်း** ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။ ဧတ္ထ၊ဤမရဏုပ္ပတ္တိ၌။(ဝါ) မရဏာသန္နဝီထိ၌။မန္ဒပ္ပဝတ္တာနိ၊နံ့သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ပဋ္ဌေဝ၊ငါးကြိမ်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ဇဝနာနိ၊ဇောတို့ကို။ယသ္မာ၊အကြင်ကြောင့်။ ပါဋိကခီတဗ္ဗာနိ၊အလိုရှိအပ်ကုန်၏။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။အာပါထမာဂတေသု၊ထင်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သော။ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏေသု၊တုတ်, လှံကန်, ဓား, လှံ, လေး, မြား, ကျောင်း, ဘုရား, စေတီ, ဆွမ်း, သင်္ကန်း, ထီး, တံခွန်, ပန်းမာလ်-အစရှိသော ကမ္မနိမိတ်, အမိဝမ်းရေ, ငရဲအိုး, ငရဲထိန်း, ငရဲမီးလျှံ, ခွေးနက်ကြီး, နတ်သမီး, ဗိမာန်, ပဒေသာပင်-အစရှိသော ဂတိနိမိတ်ဟု ဆိုအပ်သော ပစ္စုပ္ပန်အာရုံတို့သည်။မရန္တေသွေဝ၊ထင်ရှားရှိကုန်စဉ်လျှင်။ မရဏံ၊သေခြင်းသည်။ယဒိ ဟောတိ၊အကယ်၍ ဖြစ်အံ့။ဧဝံ သတိ၊ဤသို့ ဖြစ်သည်ရှိသော်။

ယခုဘဝ မရဏာသန္နဇော၏ အာရုံကိုပင် ဒုတိယဘဝ ပဋိသန္ဓေစိတ်က ယူခြင်း

မရဏာသန္နဇော၏ အာရုံဖြစ်သော ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ် ။ ။ တဒါ၊ထိုအခါ၌။ပဋိသန္ဓိ ဘဝင်္ဂါနမ္ပိ၊ပဋိသန္ဓေ ဘဝင်စိတ်တို့၏လည်း။ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏတော၊ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကို။လဗ္ဘတိ၊ရအပ်၏။ဣတိ ကတွာ-ဣတိ တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ ကာမာဝစရ ပဋိသန္ဓိယာ၊ကာမာဝစရ ပဋိသန္ဓေ၏။အာရမ္မဏံ၊အာရုံကို။ဆဒ္ဒါရဂ္ဂဟိတံ၊ ခြောက်ဒွါရဖြင့် ယူအပ်သော။(ဝါ) ဆဒ္ဒါရိက မရဏာသန္နဇောသည် ယူအပ်သော။ ပစ္စုပ္ပန္နဥ္စ၊ပစ္စုပ္ပန်လည်းဖြစ်သော။အတီတဥ္စ၊အတိတ်လည်းဖြစ်သော။ကမ္မနိမိတ္တဥ္စ၊တုတ်, လှံကန်, ဓား, လှံ, လေး, မြား, ကျောင်း, ဘုရား, စေတီ, ဆွမ်း, သင်္ကန်း, ထီး, တံခွန်, ပန်းမာလ်-အစရှိသော ကမ္မနိမိတ်ကိုဎင်း။မနောဒ္ဒါရဂ္ဂဟိတံ၊မနောဒ္ဒါရဖြင့် ယူအပ်သော။

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စုပ္ပန္န မေဝ၊ပစ္စုပ္ပန်သာလျှင်ဖြစ်သော။ဂတိနိမိတ္တဥ၊အမိဝမ်းရေ, ငရဲအိုး, ငရဲထိန်း, ငရဲမီးလျှံ, ခွေးနက်ကြီး, နတ်သမီး, ဗိမာန်, ပဒေသာပင်-အစရှိသော ဂတိနိမိတ်ကိုလည်းကောင်း။ဥပလဗ္ဘတိ၊ရအပ်၏။

မရဏာသန္ဒဇော၏ အာရုံဖြစ်သောကံ ။ ။ ကမ္မံ ပန၊ကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကံသည်ကား။အတီတမေဝ၊အတိတ်သာလျှင်တည်း။တဥ၊ထိုအတိတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကံကိုလည်း။မနောဒွါရဂ္ဂဟိတံ၊မနောဒွါရဖြင့် ယူအပ်၏။ပန၊အစိတ်မှတပါး အပေါင်းကိုဆိုအံ့။သဗ္ဗာနိပိ၊အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။တာနိ၊ထိုကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်တို့သည်။ပရိတ္တဓမ္မဘူတာနေဝ၊ကာမတရားသာလျှင်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ အာရမ္မဏာနိ၊အာရုံတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ရူပ အရူပ ပဋိသန္ဓေတို့၏ အာရုံ

၉ ၃ ။ **ရူပ ပဋိသန္ဓေ၏ အာရုံ** ။ ။ ပန၊ကာမာဝစရပဋိသန္ဓေ၏အာရုံမှတပါး မဟဂ္ဂုတ် ပဋိသန္ဓေ၏အာရုံကို ဆိုအံ့။ရူပါဝစရ ပဋိသန္ဓိယာ၊ရူပါဝစရ ပဋိသန္ဓေ၏။ အာရမ္မဏံ၊အာရုံသည်။ပညတ္တိဘူတံ၊ပညတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ကမ္မနိမိတ္တမေဝ၊ပထဝီကသိုဏ်းအစရှိသော ကမ္မနိမိတ်သည်သာလျှင်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၉ ၄ ။ **အရူပ ပဋိသန္ဓေ၏ အာရုံ** ။ ။ တထာ၊ထို့အတူ။အရူပ ပဋိသန္ဓိယာ၊အရူပ ပဋိသန္ဓေ၏။အာရမ္မဏဥ၊အာရုံသည်လည်း။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ မဟဂ္ဂတဘူတဥ၊မဟဂ္ဂုတ်ဖြစ်၍လည်း ဖြစ်ထသော။ပညတ္တိဘူတဥ၊ပညတ်ဖြစ်၍ လည်း ဖြစ်ထသော။ကမ္မနိမိတ္တမေဝ၊အာကာသာနဥ္စာယတန ကုသိုလ်, ကောင်းကင်ပညတ်အစရှိသော ကမ္မနိမိတ်သာလျှင်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၉ ၅ ။ **ရုပ်ပဋိသန္ဓေသာ ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်** ။ ။ ပန၊နာမ်ပဋိသန္ဓေမှတပါး ရုပ်ပဋိသန္ဓေကို ဆိုအံ့။အသညသတ္တာနံ၊အသညသတ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။(ဝါ) အသညသတ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ဇီဝိတနဝကမေဝ၊ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ရုပ်သည်သာလျှင်။ပဋိသန္ဓိ ဘာဝေန၊ပဋိသန္ဓေ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ယသ္မာ၊အကြင်ကြောင့်။ပတိဌာတိ၊တည်၏။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။တေ၊ထိုအသညသတ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ရူပပဋိသန္ဓိကာ နာမ၊ရုပ်လျှင် ပဋိသန္ဓေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မည်ကုန်၏။

၉ ၆ ။ **နာမ်ပဋိသန္ဓေသာ ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်** ။ ။ အာရုပ္ပါ၊အရူပ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အရူပ ပဋိသန္ဓိကာ၊နာမ်လျှင် ပဋိသန္ဓေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မည်ကုန်၏။

၉ ၇ ။ **ပဋိသန္ဓေစဏဥ် ရုပ်နာမ် ၂-ပါးရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်** ။ ။ သေသာ၊အသညသတ်, အရူပပုဂ္ဂိုလ်တို့မှ ကြွင်းကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ရူပါရူပပဋိသန္ဓိကာ၊ရုပ်, နာမ်နှစ်ပါးလျှင် ပဋိသန္ဓေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မည်ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

စုတိစိတ်နောင် ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်ပုံ

၉ ၈ ။ အရူပ စုတိနောင် ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်ပုံ ။ ။ အာရုပ္ပ စုတိယာ၊အရူပစုတိ လေးခုမှ။ပရံနောက်၌။ဟေဌိမာရုပ္ပ ဝဇ္ဇိတာ၊အောက်အောက်၌ဖြစ်သော အရူပပဋိသန္ဓေ သည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။အာရုပ္ပသန္ဓီ စ၊အရူပပဋိသန္ဓေ လေးခုတို့သည်၎င်း။တထာ၊ ထိုမြို့။ကာမတိဟေတုကာ စ၊ကာမတိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ လေးခုတို့သည်လည်းကောင်း။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ရူပ စုတိနောင် ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်ပုံ ။ ။ ရူပါဝစရ စုတိယာ၊ရူပါဝစရစုတိ ခြောက်ခုမှ။ပရံနောက်၌။အဟေတုရဟိတာ၊အဟိတ်ပဋိသန္ဓေသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ သတ္တရသ၊တစ်ဆယ့်ခုနှစ်ပါးသော ပဋိသန္ဓေတို့သည်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ကာမတိဟိတ် စုတိနောင် ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်ပုံ ။ ။ ကာမတိဟေတုမှာ၊ကာမ တိဟိတ်စုတိ လေးခုမှ။ပရံနောက်၌။သဗ္ဗာ၊အလုံးစုံသော တစ်ခုယုတ်နှစ်ဆယ်သော ပဋိသန္ဓေတို့သည်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ကာမအဟိတ် ဒွိဟိတ်စုတိနောင် ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်ပုံ ။ ။ ပန၊ဆက်ဆံသည်မှ တပါး မဆက်ဆံသည်ကိုဆိုအံ့။ဣတရာ၊ကာမအဟိတ်စုတိနှစ်ခု, ဒွိဟိတ်စုတိလေးခုမှ။ ပရံနောက်၌။ကာမေသွေဝ၊ကာမတစ်ဆယ့်တစ်ဘုံတို့၌သာလျှင်။ဒသ ပဋိသန္ဓိယော၊ ဆယ်ပါးသော ပဋိသန္ဓေတို့သည်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။ **တနည်းကား**--- ကာမေသွေဝ- ကာမေသု ဧဝ၊ကာမပဋိသန္ဓေ တစ်ဆယ်တို့သည်သာလျှင်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။အယံ၊ဤ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ဧတ္ထ၊ဤဝီထိမုတ္တ သင်္ဂဟအရာ၌။စုတိပဋိသန္ဓိဣမော၊စုတိပဋိ သန္ဓေတို့၏အစဉ်ကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သောနည်းတည်း။

ဘဝင်နှင့် စုတိစိတ်ဖြစ်ပုံ

၉ ၉ ။ ဘဝင် အစဉ်ဖြစ်ပုံ ။ ။ ပန၊စုတိပဋိသန္ဓေအစဉ်မှတပါး ဘဝင်အစဉ်ကိုဆို အံ့။ဣဧစ္စေဝံ-ဣတိဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ဂတိတပဋိသန္ဓိကာနံ၊ယူအပ်ပြီးသော ပဋိသန္ဓေရှိကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ပဋိသန္ဓိ နိရောဓာနန္တရတော၊ပဋိသန္ဓေစိတ်ချုပ်သည်၏ အခြားမဲ့မှ။ပဘုတိ၊စ၍။တမေဝါရမ္မဏံ၊ ထိုပဋိသန္ဓေစိတ်၏ အာရုံကိုပင်လျှင်။အာရဗ္ဘ၊အာရုံပြု၍။တဒေဝ စိတ္တံ၊ထိုပဋိသန္ဓေ စိတ်သည်ပင်လျှင်။ယာဝ စုတိစိတ္တုပ္ပါဒါ၊စုတိစိတ်ဖြစ်သည့်တိုင်အောင်။ဝီထိစိတ္တုပ္ပါဒေ၊ ဝီထိစိတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းသည်။(ဝါ) ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း-စက္ခုဝိညာဏ်, ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း-သောတ ဝိညာဏ်, ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း-ဃာနဝိညာဏ်, ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း-ဇိဝှာဝိညာဏ်,ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း- ကာယဝိညာဏ်, မနောဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း, ဇောအစရှိသော ဝီထိစိတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းသည်။ အသတိ၊မရှိသော်။ဘဝဿ၊ဘဝ၏။အင်္ဂဘာဝေန၊(တည်တံ့ခြင်း) အကြောင်း၏အဖြစ် ဖြင့်။ဘဝင်သန္တတိ သခ်ါတံ၊ဘဝင်အစဉ်ဟု ဆိုအပ်သော။မာနသံ၊စိတ်သည်။အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ၊

http://www.dhammadownload.com

မပြတ်။နဒီ သောတောဝိယ၊မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့။ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။

၁၀၀။ စုတိစိတ်ဖြစ်ပုံ ။ ။ ပရိယောသာနေ စ၊အဆုံး၌လည်း။စဝနဝသေန၊ စုတိသည်၏ အစွမ်းဖြင့်။စုတိစိတ်တို့၊စုတိစိတ်သည်။ဟုတ္တာ၊ဖြစ်၍။နိရုဇ္ဈတိ၊ချုပ်၏။

၁၀၁။ သံသရာစက် လည်ပုံ ။ ။ တတော၊ထိုစုတိစိတ် ချုပ်သည်မှ။ပရဏ္ဍ၊ နောက်ဘဝ၌လည်း။ပဋိသန္ဓာဒယော၊ပဋိသန္ဓေ-အစရှိကုန်သော စိတ်တို့သည်။ယထာ ကွမံ၊အစဉ်အတိုင်း။ရထစက္ကမိဝ၊ရထားလှည်းဘီးစက်ကဲ့သို့။ပရိဝတ္တန္တာ ဇဝ၊လည် ကုန်သည် ဖြစ်၍သာလျှင်။ပဝတ္တန္တိဖြစ်ကုန်၏။

၁၀၂။ ကွဟ၊ကျိပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌။ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် ဝီထိယော စ၊ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင် ဝီထိစိတ်တို့သည်ငင်း။စုတိ စ၊စုတိစိတ်သည်ငင်း။ပရိဝတ္တန္တိ ယထာ၊လည်၍ ဖြစ်ကုန် သကဲ့သို့။တထာ၊ထို့အတူ။ပုန၊တစ်ဖန်။ဘဝန္တရေဘဝတစ်ပါး၌။သန္ဓိဘဝင်မိတိ-သန္ဓိ ဘဝင် ကွတိ၊ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်-အစရှိသော။အယံ စိတ္တသန္တတိ၊ကျိစိတ်၏ အစဉ်သည်။ ပရိဝတ္တတိ၊လည်၍ဖြစ်၏။

သံသရာစက် ဖြတ်ပုံ ။ ။ပန၊သံသရာစက်လည်သည်မှတပါး သံသရာစက် ပြတ်သည်ကိုဆိုအံ့။ဗုဓော၊ပညာရှိတို့သည်။အဒ္ဓုဝံ၊မမြဲသော သဘောရှိသော။(ဝါ)မြဲသော သဘောမရှိသော။ဇော်၊ထိုဝဋ်တရားကို။ပဋိသင်္ခါယ၊ပညာဖြင့် ဆင်ခြင်၍။စိရာယ-စိရံ ကာလံ၊ရှည်မြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး။သုဗ္ဗတာ၊ကောင်းသော အကျင့်ရှိကုန်သည် ဖြစ်၍။သုသမုစ္ဆိန္နေ သိနေဟပဗန္ဓနာ၊ကောင်းစွာ မဂ်ဖြင့် ဖြတ်အပ်ပြီးသော ချစ်ခြင်းနှောင် ဖွဲ့ခြင်း ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။(ဝါ) ချစ်ခြင်း နှောင်ဖွဲ့ခြင်းကို ကောင်းစွာ မဂ်ဖြင့် ဖြတ်အပ် ကုန်သည်ဖြစ်၍။အစ္ဆုတံ၊ရွှေ့လျောခြင်းမရှိသော။ပဒံ၊နိဗ္ဗာန်ကို။အဓိဂန္တာ၊မဂ်ဉာဏ်,ဖိုလ် ဉာဏ်ဖြင့် သိကုန်၍။သမံ၊ခပ်သိမ်းသော ဝဋ်ဆင်းရဲတို့၏ ငြိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာနဓာတ် သို့။ဧသန္တိ၊ရောက်ကုန်လတ္တံ့။

ဝီထိမုတ်ပိုင်း ပြီး၏။

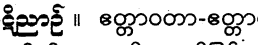

၆-ရုပ်ပိုင်း

၁။ အနုသန္ဓေနှင့် ပဋိညာဉ် ။ ဇတ္တာဝတာ-ဇတ္တာဝန္တေဟိ ပဠုဟိ ပရိစ္ဆေဒေဟိ၊ ကျိမ္မအတိုင်းအရှည်ရှိသော ငါးပါးသောပရိစ္ဆေဒတို့ဖြင့်။သပ္ပဘေဒ ပဝတ္တိကာ၊ (စိတ်, စေတသိက်, ပကိဏ်းဟူသော) သုံးပါးသော ပရိစ္ဆေဒတို့ဖြင့် ဆိုအပ်သော အပြား (ဝီထိ, ဝီထိမုတ္တဟူသော) နှစ်ပါးသော ပရိစ္ဆေဒတို့ဖြင့် ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သော။(ဝါ) ဥဒ္ဒေသ, နိဒ္ဒေသ, ပဋိနိဒ္ဒေသတို့၏ အစွမ်းဖြင့် ဆိုအပ်သောအပြား ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေတို့၏

http://www.dhammadownload.com

အစွမ်းဖြင့် ဆိုအပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သော။စိတ္တ စေတသိကာ၊စိတ်, စေတသိက် ဖြစ်ကုန်သော။ဓမ္မာ၊သဘောတရားတို့ကို။ဟိ-ယသ္မာ၊အကြင့်ကြောင့်။မယာ၊ငါသည်။ ဝိဘတ္တာ၊ဝေဘန်အပ်ကုန်ပြီ။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ဒါနိ-ဣဒါနိ၊ယခုအခါ၌။ရူပံ၊ရုပ်ကို။ပဝုစ္စ တိ၊အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။(ဝါ) မိန့်အပ်လတ္တံ့။

❹ ။ **ရုပ်ပိုင်း မာတိကာ / ရူပသင်္ဂဟ ၅-ပါး** ။ ။ သမုဒ္ဒေသာ စ၊ရုပ်ကို အကျဉ်းပြခြင်းအားဖြင့်ဝင်း။ဝိဘာဂါ စ၊ရုပ်ကို ဝေဘန်ခြင်းအားဖြင့်ဝင်း။သမုဋ္ဌာနာ စ၊ စက္ခုဒသက-အစရှိသော ရုပ်ကလာပ်တို့၏ဖြစ်ကြောင်းအားဖြင့်ဝင်း။ကလာပတော စ၊ စက္ခုအစရှိသော ရုပ်တို့၏အပေါင်းအစဉ်အားဖြင့်ဝင်း။ပဝတ္တိက္ကမတော စ၊ဘဝ, ကာလ, သတ္တဝါအပြားဖြင့် ရုပ်တို့၏ဖြစ်စဉ်အားဖြင့်ဝင်း။ကွတိ၊ဤသို့။တတ္ထ၊ထိုရူပသင်္ဂဟ၌။ပဋ္ဌ မာ၊ငါးပါးအပြားအားဖြင့်။သင်္ဂဟော၊ရေတွက်ခြင်းသည်။ဟောတိ၏။(ဝါ) ဖြစ်လတ္တံ့။

၁-ရူပသမုဒ္ဒေသ/ရုပ် ၂၈-ပါး

❷ ။ **မဟာဘူတ်** နှင့် **ဥပါဒါရူပ်** ။ ။ စတ္တာရိလေးပါးကုန်သော။မဟာဘူတာနိ စ၊မဟာဘုတ်တို့ကိုဝင်း။စတုန္နံ၊လေးပါးကုန်သော။မဟာဘူတာနံ၊မဟာဘုတ်တို့ကို။ ဥပါဒါယ ရူပဉ္စ၊မှီ၍ဖြစ်သော ရုပ်ဝင်း။ကွတိ၊ဤသို့။ဒုဝိဓမ္မိ၊နှစ်ပါးအပြား ရှိကုန်သည် လည်းဖြစ်သော။ဇေတံ ရူပံ၊ထိုရုပ်သည်။ကောဒသဝိဓေန၊တစ်ဆယ့်တစ်ပါး အပြားဖြင့်။ သင်္ဂဟံ၊ရေတွက်ခြင်းသို့။(ဝါ) ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့။(ဝါ) ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသို့။(ဝါ) ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆတိ၊ရောက်၏။

❸ ။ **မဟာဘူတ် ၄-ပါး** ။ ။ ကထံ ဂစ္ဆတိ၊အဘယ်သို့ ရောက်သနည်းဟူမူကား။ ပထဝီဓာတု၊ပထဝီဓာတ်သည်ဝင်း။အာပေါဓာတု၊အာပေါဓာတ်သည်ဝင်း။တေဇော ဓာတု၊တေဇောဓာတ်သည်ဝင်း။ဝါယောဓာတု၊ဝါယောဓာတ်သည်ဝင်း။ဘူတရူပံ နာမ၊ ဘူတရုပ် မည်၏။

❶ ။ **ဥပါဒါရူပ် ၂၄-ပါး /ပသာဒရူပ် ၅-ပါး** ။ ။ စက္ခု၊စက္ခုပသာဒသည်ဝင်း။ သောတံ၊သောတပသာဒသည်ဝင်း။ဃာနံ၊ဃာနပသာဒသည်ဝင်း။ဇိဝှာ၊ဇိဝှာပသာဒသည် ဝင်း။ကာယော၊ကာယပသာဒသည်ဝင်း။ပသာဒရူပံ နာမ၊ပသာဒရုပ် မည်၏။

❻ ။ **ဂေါစရရူပ် ၇-ပါး** ။ ။ ရူပံ၊ရူပါရုံသည်ဝင်း။သဒ္ဒါ၊သဒ္ဒါရုံသည်ဝင်း။ ဂန္ဓော၊ဂန္ဓာရုံသည်ဝင်း။ရသော၊ရသာရုံသည်ဝင်း။အာပေါဓာတုဝိဝဇ္ဇိတံ၊အာပေါဓာတ် သည် ကြဉ်အပ်သော။ဘူတတ္တယသခီတံ၊ဘူတရုပ်တို့၏ သုံးခုတို့၏အပေါင်းဟု ဆိုအပ် သော။ဖောဋ္ဌပ္ပံ၊ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည်ဝင်း။ဂေါစရရူပံ နာမ၊ဂေါစရရုပ် မည်၏။

❼ ။ **ဘာဝရူပ် ၂-ပါး** ။ ။ ကွတ္ထတ္တံ၊ကွတ္ထိ (မိန်းမ)၏ အဖြစ်သည်ဝင်း။ပုရိသတ္တံ၊ ပုရိသ (ယောကျ်ား)၏ အဖြစ်သည်ဝင်း။ဘာဝရူပံ နာမ၊ဘာဝရုပ် မည်၏။

❽ ။ **ဟဒယရူပ် ၁-ပါး** ။ ။ ဟဒယဝတ္ထု၊ဟဒယဝတ္ထုသည်။ဟဒယရူပံ နာမ၊

http://www.dhammadownload.com

ဟဒယရုပ် မည်၏။

၉ ။ **ဇီဝိတရှုပ် ၁-ပါး** ။ ။ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ဇီဝိတိန္ဒြေသည်။ဇီဝိတရူပံ နာမ၊ဇီဝိတရုပ် မည်၏။

၁ ၀ ။ **အာဟာရရှုပ် ၁-ပါး** ။ ။ ကဗဠီကာရော၊အလုတ်အလွေးကို မပြုအပ်သော်လည်း ပြုအပ်သကဲ့သို့သော။အာဟာရော၊အာဟာရသည်။အာဟာရရူပံ နာမ၊အာဟာရရုပ် မည်၏။

၁ ၁ ။ **သဘာဝရှုပ်စသည်** ။ ။ ဣတိ-ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။အဌာရသဝိဓမ္မိ၊တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ဧတံ ရူပံ၊ထိုရုပ်သည်။သဘာဝရူပန္တိ စ၊ကက္ခဋ္ဌအစရှိသော မိမိတို့၏သဘောအားဖြင့် ရအပ်သောကြောင့် သဘာဝရုပ်ဟူ၍ဌင်း။သလက္ခဏရူပန္တိ စ၊အနိစ္စအစရှိသော လက္ခဏာတို့နှင့် တကွဖြစ်သောကြောင့် သလက္ခဏရုပ်ဟူ၍ဌင်း။နိပ္ဖန္နရူပန္တိ စ၊ပရိစ္ဆေဒအစရှိသော အဖြစ်ကိုကြည့်၍ မိမိတို့သဘောအားဖြင့်သာလျှင် ကံအစရှိသောအကြောင်းတို့သည် ပြီးစေအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် နိပ္ဖန္နရုပ်ဟူ၍ဌင်း။ရူပရူပန္တိ စ၊အချမ်းအပူ-အစရှိသော ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အကြောင်းတို့ကြောင့် ဖောက်ပြန်တတ်သည်၏အဖြစ်, အချမ်းအပူအစရှိသော ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အကြောင်းတို့သည် ဖောက်ပြန်စေအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ရူပရုပ်ဟူ၍ဌင်း။သမ္မသနရူပန္တိ စ၊ပရိစ္ဆေဒအစရှိသော အဖြစ်ကိုလွန်၍ သဘောအားဖြင့်သာလျှင် ရအပ်သောကြောင့် အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တတည်းဟူသော လက္ခဏယာဉ်သုံးပါးသို့ တင်သဖြင့် သုံးသပ်ခြင်းငှာ ထိုက်သည်အဖြစ်ကြောင့် သမ္မသနရုပ်ဟူ၍ဌင်း။သင်္ဂဟံ၊ရေတွက်ခြင်းသို့။(၀၊) ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့။(၀၊) ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသို့။(၀၊) ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆတိ၊ရောက်၏။

၁ ၂ ။ **ပရိစ္ဆေဒရှုပ် ၁-ပါး** ။ ။ အာကာသဓာတု၊အာကာသဓာတ်သည်။ပရိစ္ဆေဒရူပံ နာမ၊ပရိစ္ဆေဒရုပ် မည်၏။

၁ ၃ ။ **ဝိညတ်ရှုပ် ၂-ပါး** ။ ။ ကာယဝိညတ္တိ၊ကာယဝိညတ်သည်ဌင်း။ဝစီဝိညတ္တိ၊ဝစီဝိညတ်သည်ဌင်း။ဝိညတ္တိရူပံ နာမ၊ဝိညတ်ရုပ် မည်၏။

၁ ၄ ။ **ဝိကာရရှုပ် ၅-ပါး** ။ ။ ရူပဿ၊နိပ္ဖန္နရုပ် အဌာရသ၏။လဟုတာ၊ပေါ့သော အဖြစ်သည်ဌင်း။မုဒုတာ၊နူးညံ့သော အဖြစ်သည်ဌင်း။ကမ္မညတာ၊အမှု၌ကောင်းသော အဖြစ်သည်ဌင်း။ဝိညတ္တိဒွယံ၊ဝိညတ်ရုပ်နှစ်ခု အပေါင်းသည်ဌင်း။ဝိကာရရူပံ နာမ၊ဝိကာရရုပ် မည်၏။

၁ ၅ ။ **လက္ခဏရှုပ် ၄-ပါး** ။ ။ ရူပဿ၊စက္ခုအစရှိသော ရုပ်၏။ဥပစယော၊ဖြစ်ဆဲသည်ဌင်း။သန္တတိ၊ဖြစ်စဉ်သည်ဌင်း။ဇရတာ၊ရင့်သောအဖြစ်သည်ဌင်း။အနိစ္စတာ၊ပျက်သောအဖြစ်သည်ဌင်း။လက္ခဏရူပံ နာမ၊လက္ခဏရုပ် မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

၁ ၆ ။ **ဇာတိရှပ်** ။ ။ ပန၊အထူးကိုဆိုအံ့။ဧတ္ထ၊ဤလက္ခဏရုပ် လေးခုတို့တွင်။ ဇာတိရူပမေဝ၊ဇာတိရုပ် တစ်ခုကိုပင်လျှင်။ဥပစယသန္တတိ နာမေန၊ဥပစယ, သန္တတိဟူသော နာမည်ဖြင့်။ပဝုစ္စတိ၊မိန့်အပ်၏။ဣတိ၊ဤသို့။ဧကောဒသဝိဓမ္ပိ၊တစ်ဆယ့်တစ်ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ဧတံ ရူပံ၊ထိုရုပ်သည်။သရူပဝသေန၊သရုပ်၏အစွမ်းဖြင့်။ (ဝါ) မိမိတို့၏ သဘော၏အစွမ်းဖြင့်။အဌဝီသတိဝိဓံ၊နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

*** သင်္ဂဟဂါထာ**

၁ ၇ ။ **နိပ္ပန္နရှပ် ၁၈-ပါး** ။ ။ ကထံ ဟောတိ၊အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်းဟူမူကား။ ဘူတပ္ပသာဒ ဝိသယာပိ၊ဘူတရုပ်လေးခု, ပသာဒရုပ်ငါးခု, ဝိသယရုပ် ခုနှစ်ခုတို့ဌင်း။ ဘာဝေါပိ၊ဘာဝရုပ် နှစ်ခုဌင်း။ဟဒယမ္ပိ၊ဟဒယရုပ်ဌင်း။ ဣတိ၊ဤသို့။ ဇီဝိတာဟာရ ရူပေဟိ၊ဇီဝိတရုပ်, အာဟာရရုပ်တို့နှင့်။သဟ၊တကွ။အဌာရသဝိဓံ၊တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိသော။နိပ္ပန္နဥ၊နိပ္ပန္နရုပ်ဌင်း။

အနိပ္ပန္နရှပ် ၁၀-ပါး ။ ။ တထာ၊ထိုမှတပါး။ပရိစ္ဆေဒေါ စ၊ပရိစ္ဆေဒရုပ်ဌင်း။ ဝိညတ္တိ စ၊ဝိညတ်ရုပ် နှစ်ခုဌင်း။ဝိကာရော စ၊ဝိကာရရုပ်ငါးခုဌင်း။လက္ခဏဥ၊လက္ခဏ ရုပ် လေးခုဌင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဒသ၊ဆယ်ပါးကုန်သော။အနိပ္ပန္နာ စ၊အနိပ္ပန္နရုပ်တို့ဌင်း။ ဣတိ-ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။အဌဝီသတိဝိဓံ၊နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိသည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။အယံ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ဧတ္ထ၊ဤရူပသင်္ဂဟ၌။(ဝါ) ရူပသမုဒ္ဒေသစသော ငါးပါးတို့တွင်။ရူပသမုဒ္ဒေသော၊ရုပ်ကိုအကျဉ်းပြကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

၁ ၈ ။ **၂-ရူပဝိဘာဂ** ။ ။ ပန၊ရူပသမုဒ္ဒေသမှတပါး ရူပဝိဘာဂကိုဆိုအံ့။သဗ္ဗဥ - သဗ္ဗံ ဧဝ၊အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော။ဧတံ ရူပံ၊ထိုရုပ်သည်။အဟေတုကံ၊အလောဘ အစရှိသော သမ္ပယုတ်ဟိတ်မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် အဟေတုကလည်းမည်၏။သပ္ပစ္စယံ၊ ကံ, စိတ်, ဥတု, အာဟာရတည်းဟူသော အကြောင်းတရားလေးပါးတို့နှင့်တကွ ဖြစ်သောကြောင့် သပ္ပစ္စယလည်းမည်၏။(သပ္ပစ္စယံ၊ကံ, စိတ်, ဥတု, အာဟာရတည်းဟူသော အကြောင်းတရားလေးပါးရှိသည့်အဖြစ်ကြောင့် သပ္ပစ္စယလည်းမည်၏။ဋီကာကျော် စာမျက်နှာ-၂၀၃) သာသဝံ၊အာသဝေါတရားလေးပါးတို့၏ အာရုံဖြစ်ခြင်းကြောင့် သာသဝလည်းမည်၏။သခ်တံ၊ကံ, စိတ်, ဥတု, အာဟာရတည်းဟူသော အကြောင်းတရား လေးပါးတို့သည် ပေါင်း၍ပြုပြင်အပ်သောကြောင့် သခ်တလည်းမည်၏။လောကိယံ၊ ဥပါဒါန်၏အာရုံဖြစ်သော သခ်ါရလောက၌ အကျုံးဝင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် လောကိယလည်းမည်၏။ကာမာဝစရံ၊ကာမတဏှာ၏ကျင်လည်ရာဖြစ်သောကြောင့် ကာမာဝစရလည်းမည်၏။အနာရမ္မဏံ၊အာရုံကို မယူတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် အနာရမ္မဏလည်းမည်၏။အပ္ပဟာတဗ္ဗမေဝ၊တဒင်္ဂပဟာန်, ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်, သမုစ္ဆေဒ

http://www.dhammadownload.com

ပဟာန်တို့၏အစွမ်းဖြင့် မပယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် အပွဟာတဗွလည်း မည်၏။ ဣတိ၊ဤသို့။ဧကဝိဓမ္ပိ၊တစ်ခုသော အဖို့ရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ရူပံ၊ရုပ်သည်။ အဇ္ဈတ္တိက ဗာဟိရာဒိဝသေန၊အဇ္ဈတ္တိက, ဗာဟိရအစရှိသည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ဗဟုဓာ၊ များသော အပြားဖြင့်။ဘေဒံ၊ပြားခြင်းသို့။ဂစ္ဆတိ၊ရောက်၏။

၁ ၉ ။ **အဇ္ဈတ္တိကရှပ် ၅-ပါး** ။ ။ ကထံ ဂစ္ဆတိ၊အဘယ်သို့ ရောက်သနည်းဟူမူ ကား။ပသာဒသခ်ါတံ၊ပသာဒရုပ်ဟု ဆိုအပ်သော။ပဥ္စဝိဓမ္ပိ၊ငါးပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ရူပံ၊ရုပ်သည်။အဇ္ဈတ္တိကရူပံ နာမ၊အဇ္ဈတ္တိကရုပ် မည်၏။

ဗာဟိရရှပ် ၂၃-ပါး ။ ။ ဣတရံ၊ဤမှတပါးသော နှစ်ဆယ့်သုံးပါးသော ရုပ်သည်။ဗာဟိရရူပံ နာမ၊ဗာဟိရရုပ် မည်၏။

၂ ၀ ။ **ဝတ္ထုရှပ် ၆-ပါး** ။ ။ ပသာဒ ဟဒယ သခ်ါတံ၊ပသာဒရုပ် ငါးခု, ဟဒယရုပ် တစ်ခုဟု ဆိုအပ်သော။ဆဗ္ဗိဓမ္ပိ၊ခြောက်ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ရူပံ၊ရုပ် သည်။ ဝတ္ထုရူပံ နာမ၊ဝတ္ထုရုပ် မည်၏။

အဝတ္ထုရှပ် ၂၂-ပါး ။ ။ ဣတရံ၊ဤမှတပါးသော နှစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော ရုပ်သည်။အဝတ္ထုရူပံ နာမ၊အဝတ္ထုရုပ် မည်၏။

၂ ၁ ။ **ဒွါရရှပ် ၇-ပါး** ။ ။ ပသာဒဝိညတ္တိ သခ်ါတံ၊ပသာဒရုပ် ငါးခု, ဝိညတ်ရုပ် နှစ်ခုဟု ဆိုအပ်သော။သတ္တဝိဓမ္ပိ၊ခုနှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ရူပံ၊ရုပ် သည်။ ဒွါရရူပံ နာမ၊ဒွါရရုပ် မည်၏။

အဒွါရရှပ် ၂၁-ပါး ။ ။ ဣတရံ၊ဤမှတပါးသော နှစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော ရုပ်သည်။အဒွါရရူပံ နာမ၊အဒွါရရုပ် မည်၏။

၂ ၂ ။ **ဣန္ဒြိယရှပ် ၈-ပါး** ။ ။ ပသာဒ ဘာဝဇီဝိတ သခ်ါတံ၊ပသာဒရုပ် ငါးခု, ဘာဝရုပ်နှစ်ခု, ဇီဝိတရုပ် တစ်ခုဟု ဆိုအပ်သော။အဌဝိဓမ္ပိ၊ရှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ရူပံ၊ရုပ်သည်။ဣန္ဒြိယရူပံ နာမ၊ဣန္ဒြိယရုပ် မည်၏။

အနိန္ဒြိယရှပ် ၂၀-ပါး ။ ။ ဣတရံ၊ဤမှတပါးသော နှစ်ဆယ်သော ရုပ်သည်။ အနိန္ဒြိယရူပံ နာမ၊အနိန္ဒြိယရုပ် မည်၏။

၂ ၃ ။ **ဩဋ္ဌာရိကရှပ် ၁၂-ပါး စသည်** ။ ။ ပသာဒ ဝိသယသခ်ါတံ၊ပသာဒရုပ် ငါးခု, ဝိသယရုပ် နှစ်ခုဟု ဆိုအပ်သော။ဒွါဒသဝိဓမ္ပိ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးအပြားရှိသည် လည်းဖြစ်သော။ရူပံ၊ရုပ်သည်။ဩဋ္ဌာရိက ရူပဥ္စ၊ဩဋ္ဌာရိကရုပ်လည်း မည်၏။(ဝါ) ရုန့် ရင်းကြမ်းတမ်းသော ရုပ်လည်းမည်၏။သန္တိကေ ရူပဥ္စ၊သန္တိကေရုပ်လည်း မည်၏။(ဝါ) နီးသောရုပ်လည်း မည်၏။သပွဋိယ ရူပဥ္စ၊သပွဋိယရုပ်လည်း မည်၏။(ဝါ) ထိပါးခြင်းရှိ သောရုပ်လည်း မည်၏။

သုစမရှပ် ၁၆-ပါး စသည် ။ ။ ဣတရံ၊ဤမှတပါးသော တစ်ဆယ့်ခြောက်ခု

http://www.dhammadownload.com

သော ရုပ်သည်။သုခုမရူပဥ္စ၊သုခုမရုပ်လည်း မည်၏။(ဝါ) သိမ်မွေ့သောရုပ်လည်း မည်၏။ဒူရေရူပဥ္စ၊ဒူရေရုပ်လည်း မည်၏။(ဝါ) ဝေးသောရုပ်လည်း မည်၏။အပွဋိယ ရူပဥ္စ၊ အပွဋိယရုပ်လည်း မည်၏။(ဝါ) ထိပါးခြင်း မရှိသော ရုပ်လည်း မည်၏။

၂ ၄ ။ **ဥပါဒိန္နရုပ် /ကမ္မဇရုပ်** ။ ။ ကမ္မဇံ၊ကမ္မဇရုပ် တစ်ဆယ့်ရှစ်ခုသည်။ ဥပါဒိန္နရူပံ နာမ၊ဥပါဒိန္နရုပ် မည်၏။(ဝါ) အာရုံပြုသောအားဖြင့် တဏှာ, ဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်အပ်သော ကံသည် အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်သောကြောင့် ဥပါဒိန္နရုပ် မည်၏။

အနုပါဒိန္နရုပ် ။ ။ ဣတရံ၊ဤမှတပါးသော တိဇရုပ်သည်။အနုပါဒိန္နရူပံ၊ အနုပါဒိန္နရုပ် မည်၏။(ဝါ) အာရုံပြုသောအားဖြင့် တဏှာ, ဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်အပ်သော ကံသည် အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့် မယူအပ်သောကြောင့် အနုပါဒိန္နရုပ် မည်၏။

၂ ၅ ။ **သနိဒဿနရုပ်** ။ ။ ရူပါယတနံ၊ရူပါယတနသည်။သနိဒဿနရူပံ၊သနိဒဿနရုပ် မည်၏။(ဝါ) မြင်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော ရုပ်မည်၏။(ဝါ) မြင်အပ်သည်နှင့်တကွဖြစ်သော ရုပ်မည်၏။(ဝါ) မြင်အပ်သည်၏အဖြစ်နှင့်တကွဖြစ်သော ရုပ်မည်၏။

အနိဒဿနရုပ် ။ ။ ဣတရံ၊ဤမှတပါးသော နှစ်ဆယ့်ခုနှစ်ခုသောရုပ်သည်။ အနိဒဿနရူပံ၊အနိဒဿနရုပ် မည်၏။(ဝါ) မြင်ခြင်းမရှိသော ရုပ်မည်၏။(ဝါ) မြင်အပ်သည် မရှိသော ရုပ်မည်၏။(ဝါ) မြင်အပ်သည်၏အဖြစ်မရှိသော ရုပ်မည်၏။

ဂေါစရဂ္ဂါဟိကရုပ် ၇-ပါး

၂ ၆ ။ **အသမ္ပတ္တ အာရုံ** ။ ။ စက္ခာဒိဒွယံ၊စက္ခုအစရှိသော ရုပ်နှစ်ခုတို့၏ အပေါင်းသည်။အသမ္ပတ္တဝသေန၊မရောက်သည်၏အစွမ်းဖြင့်။

သမ္ပတ္တ အာရုံ ။ ။ ဃာနာဒိတ္တယံ၊ဃာနအစရှိသော ရုပ်သုံးခုတို့၏အပေါင်းသည်။သမ္ပတ္တဝသေန၊ရောက်သည်၏အစွမ်းဖြင့်။ **တနည်းကား**---အသမ္ပတ္တဝသေန၊ မရောက်သည်၏အစွမ်းဖြင့်။ပဝတ္တံ၊ဖြစ်သော။စက္ခာဒိဒွယံ၊စက္ခုအစရှိသော ရုပ်နှစ်ခုတို့၏ အပေါင်းဝင်း။ဃာနာဒိတ္တယံ၊ဃာနအစရှိသော ရုပ်သုံးခုတို့၏အပေါင်းဝင်း။ဣတိ၊သို့။ပဥ္စဝိဓမ္ပိ၊ငါးပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ရူပံ၊ရုပ်သည်။ဂေါစရဂ္ဂါဟိကရူပံ၊အာရုံကို ယူတတ်သော ရုပ်မည်၏။(ဝါ) အာရုံကို ယူရာဖြစ်သော ရုပ်မည်၏။(ဝါ) အာရုံ၏ ယူရာဖြစ်သောရုပ် မည်၏။

အဂေါစရဂ္ဂါဟိရုပ် ၂၃-ပါး ။ ။ ဣတရံ၊ဤမှတပါးသော နှစ်ဆယ့်သုံးပါးသော ရုပ်သည်။အဂေါစရဂ္ဂါဟိကရူပံ၊အာရုံကို မယူတတ်သော ရုပ်မည်၏။(ဝါ) အာရုံကို ယူရာ မဟုတ်သော ရုပ်မည်၏။(ဝါ) အာရုံ၏ယူရာ မဟုတ်သော ရုပ်မည်၏။

၂ ၇ ။ **အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး** ။ ။ ဝဏ္ဏော စ၊ရူပါရုံဝင်း။ဂန္ဓော စ၊ဂန္ဓာရုံဝင်း။ရသော စ၊ရသာရုံဝင်း။ဩဇာ စ၊ဩဇာဝင်း။ဘူတစတုက္ကဥ္စ၊ဘူတရုပ်တို့၏ လေးခု အပေါင်းဝင်း။ ဣတိ၊ဤသို့။အဌဝိဓမ္ပိ၊ရှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ရူပံ၊ရုပ်သည်။အဝိနိဗ္ဘောဂ

http://www.dhammadownload.com

ရူပံ၊အသီးအသီး မခွဲခြမ်းအပ်သော ရုပ်မည်၏။

ဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၂၀-ပါး ။ ။ ဣတရံ၊ဤမှတပါးသော နှစ်ဆယ်သော ရုပ်သည်။ဝိနိဗ္ဘောဂရူပံ၊အသီးအသီး ခွဲခြမ်းအပ်သော ရုပ်မည်၏။

၂ ၈ ။ **ရူပဝိဘာဂ သင်္ဂဟဂါထာ** ။ ။ ဣစ္စေဝံ-ဣတိဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။အဌဝီသတိဝိဓမ္မိ၊နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ရူပဥ-ရူပံ ဧဝ၊ရုပ်သည်ပင်လျှင်။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။အဇ္ဈတ္တိကာဒိဘေဒေန၊အဇ္ဈတ္တိကရုပ်-အစရှိသည်တို့၏အပြားဖြင့်။ဝိစက္ခဏာ၊ပညာရှိတို့သည်။ဝိဘဇန္တိ၊ဝေဘန်ကုန်၏။အယံ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ဧတ္ထ၊ဤရူပသင်္ဂဟ၌။(ဝါ) ဤရူပသမုဒ္ဒေသစသော ငါးပါးတို့တွင်။ရူပဝိဘာဂေါ၊ရုပ်ကိုဝေဘန်ကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

၃-ရူပသမုဌာန နယ

၂ ၉ ။ **ရုပ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော တရား ၄-ပါး** ။ ကမ္မဥ၊ကာမကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ရူပကုသိုလ်ကံ နှစ်ဆယ့်ငါးခုဝင်း။စိတ္တဥ၊အရူပဝိပါက်လေးခု, ဒွေပဥ ဝိညာဏ်တစ်ဆယ်, ရဟန္တာတို့၏စုတိသည် ကြဉ်အပ်သော ခုနှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော စိတ်ဝင်း။ဥတုစ၊ဥတုဝင်း။အာဟာရောစ၊အာဟာရဝင်း။ဣတိ၊သို့။စတ္တာရော၊လေးပါးကုန်သော အကြောင်းတို့သည်။ရူပသမုဌာနာနိ နာမ၊ရုပ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော အကြောင်းတို့ မည်ကုန်၏။

၃ ၀ ။ **ကမ္မဇရုပ်ကိုဖြစ်စေသောကံ ၂၅-ပါး** ။ ။ တတ္ထ၊ထိုလေးပါးသော အကြောင်းတို့တွင်။ကာမာဝစရဥ၊ကာမာဝစရ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကံ နှစ်ဆယ်ဝင်း။ရူပါဝစရဥ၊ရူပါဝစရကုသိုလ်ကံ ငါးခုဝင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ပဥ္စဝီသတိ ဝိဓမ္မိ၊နှစ်ဆယ့်ငါးပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ကုသလာ ကုသလကမ္မံ၊ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံသည်။အဇ္ဈတ္တိကသန္တာနေ၊အဇ္ဈတ္တိကသန္တာန်၌။အဘိသခ်တံ၊ပြုပြင်အပ်သော။ကမ္မသမုဌာနရူပံ၊ကံလျှင်ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်ကို။(ဝါ) ကံကြောင့်ဖြစ်သောရုပ်(ကမ္မဇရုပ်)ကို။ပဋိသန္ဓိံ၊ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ဥပါဒ်ကို။ဥပါဒါယ၊အစပြု၍။ခဏေ ခဏေ၊ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း။(ဝါ) တစ်ခုသော တစ်ခုသောစိတ် သုံးပါးသုံးပါးသော ခဏ၌။သမုဌာပေတိ၊ဖြစ်စေ၏။

၃ ၁ ။ **စိတ္တဇရုပ်ကို ဖြစ်စေသောစိတ် ၇၅-ပါး** ။ ။ အရူပဝိပါက ဒွိပဥ္စဝိညာဏဝဇ္ဇိတံ၊အရူပဝိပါက်လေးခု, ဒွေပဥ္စဝိညာဏ်တစ်ဆယ်, ရဟန္တာတို့၏စုတိစိတ်သည် ကြဉ်အပ်သော။ပဥ္စသတ္တတိ ဝိဓမ္မိ၊ခုနှစ်ဆယ့်ငါးပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။စိတ္တံ၊စိတ်သည်။စိတ္တသမုဌာန ရူပံ၊စိတ်လျှင်ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်ကို။(ဝါ) စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သောရုပ် (စိတ္တဇရုပ်)ကို။ပဌမဘဝင်္ဂံ၊ပဌမဘဝင်ကို။ဥပါဒါယ၊အစပြု၍။ဇာယန္တမေဝ၊ဥပါဒ်ဆဲဖြစ်၍သာလျှင်။အဇ္ဈတ္တိကသန္တာနေ၊အဇ္ဈတ္တိကသန္တာန်၌။သမုဌာပေတိ၊စေ၏။

၃ ၂ ။ **ဣရိယာပုတ်ကိုလည်း ခိုင်စေသောစိတ် ၂၆-ပါး** ။ ။ တတ္ထ၊ထိုခုနှစ်ဆယ့်

F-27-A

http://www.dhammadownload.com

ငါးပါးသော စိတ်တို့တွင်။အပ္ပနာ ဇဝန်၊အပ္ပနာဇော ဆဗ္ဗီသသည်။ကွရိယာပထမို့၊ ကွရိယာပုတ်ကိုလည်း။(ဝါ) သွားခြင်း, ရပ်ခြင်း, ထိုင်ခြင်း, လျောင်းခြင်း ကွရိယာပုတ် ကိုလည်း။သန္နာမေတိ၊ခိုင်စေ၏။

၃၃။ သဒ္ဓာဝါမျှားနေ့စဉ် သွားလာလှုပ်ရှားနိုင်ရန်နှင့် စကားပြောဆိုနိုင်ရန် ဖြစ်စေ နိုင်သော စိတ်/ဝိညတ်ကိုလည်း ဖြစ်စေသောစိတ် ၃၁-ပါး ။ ဝေါဋ္ဌပန ကာမာဝစရ ဇဝနာဘိညာ ပန၊ဝုဋ္ဌော, ကာမဇော တစ်ခုယုတ်သုံးဆယ်, အဘိညာဇော်ဒွေတို့သည်။ ဝိညတ္တိမို့၊ကာယဝိညတ်, ဝစီဝိညတ်ကိုလည်း။သမုဋ္ဌာပေန္တိ၊ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။

၃၄။ ရယ်ရွှင်မှုကိုလည်း ဖြစ်စေသောစိတ် ၁၃-ပါး ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။ ဇတ္ထ၊ဤဝိညတ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော ဝုဋ္ဌော, ကာမဇော တစ်ခုယုတ်သုံးဆယ်, အဘိ ညာဇော်ဒွေတို့သည်။တေရသ၊တစ်ဆယ့်သုံးပါးကုန်သော။သောမနဿ ဇဝနာနိ၊သောမ နဿ သဟဂုတ်ဇောတို့သည်။ဟသနမို့၊ရယ်ရွှင်မှုကိုလည်း။ဇနေန္တိ၊ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။

၃၅။ ရုပ်ကို ဖြစ်စေသော ဥတု (ဇတေဇောဓာတ်) ။ ။ သီတုဏှောတုသမညာတာ၊ သီတဥတု, ဥဏှဥတုဟု ဆိုအပ်သော။တေဇောဓာတု၊တေဇောဓာတ်သည်။ဌိတိပတ္တာဝ၊ (ရုပ်၏) ဌိသို့ရောက်သည်ဖြစ်၍သာလျှင်။ဥတုသမုဋ္ဌာနရုပ်၊ဥတုလျှင်ဖြစ် ကြောင်းရှိသော ရုပ်ကို။(ဝါ) ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကို။အဇ္ဈတ္တဉ္စ၊အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ဌင်း။ဗဟိဒ္ဓါစ၊ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ဌင်း။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။သမုဋ္ဌာပေတိ၊ဖြစ်စေ၏။

၃၆။ အာဟာရဇရုပ်ဖြစ်ပုံ ။ ။ ဩဇာသခ်ါတော၊ဩဇာဟု ဆိုအပ်သော။ အာဟာရော၊အာဟာရသည်။အာဟာရသမုဋ္ဌာနရုပ်၊အာဟာရလျှင်ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်ကို။(ဝါ) အာဟာရကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကို။အဇ္ဈောဟရဏာကာလေ၊မျိုသော ကာလ၌။ဌာနပတ္တော၁၀(ရုပ်၏) ဌိသို့ရောက်သည်ဖြစ်၍သာလျှင်။အဇ္ဈတ္တိကသန္တာန၊အဇ္ဈတ္တိ က သန္တာန်၌။သမုဋ္ဌာပေတိ၊ဖြစ်စေ၏။

၃၇။ ကမ္မဇရုပ် ၁၈-ပါး ။ ။ တတ္ထ၊ထိုရုပ်အပေါင်းတို့တွင်။ဟဒယ ကွန္ဒြိယ ရုပါနိ၊ဟဒယရုပ်, ကွန္ဒြိယရုပ် ရှစ်ပါးတို့သည်။ကမ္မဇာနေ၀၊ဂံကြောင့်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။

၃၈။ စိတ္တဇရုပ် ၁၈-ပါး ။ ။ ဝိညတ္တိဒွယံ၊ဝိညတ်ဒွေသည်။စိတ္တဇမေဝ၊စိတ် ကြောင့်သာလျှင် ဖြစ်၏။

၃၉။ ဒွိဇရုပ် ။ ။ သဒ္ဒေါ၊သဒ္ဒရုပ်သည်။စိတ္တောတုဇော၊စိတ်, ဥတုကြောင့် ဖြစ်၏။

၄၀။ တိဇရုပ် ။ ။ လဟုတာ ဒိတ္တယံ၊လဟုတာအစရှိသော ရုပ်သုံးခုတို့၏ အပေါင်းသည်။ဥတုစိတ္တာဟာရေဟိ၊ဥတု,စိတ်,အာဟာရတို့ကြောင့်။သမ္ဘောတိ၊ဖြစ်၏။

၄၁။ စတုဇရုပ် ၉-ပါး ။ ။ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပါနိ စေ၀၊အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ရှစ်ခုတို့ သည်၎င်း။အာကာသဓာတု စ၊အာကာသဓာတ်သည်၎င်း။စတူဟိ၊လေးပါးကုန်သော အကြောင်းတို့ကြောင့်။သမ္ဘူတာနိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

၄ ၂ ။ **နကျုတောစိရှုပ် ၄-ပါး** ။ ။ လက္ခဏရူပါနိ၊လက္ခဏရုပ် လေးခုတို့သည်။ ကုတောစိ၊တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းတို့ကြောင့်။န ဇာယန္တိ၊မဖြစ်ကုန်။

၄ ၃ ။ **ကမ္မဇရှုပ် စသည်ပြ သင်္ဂဟဂါထာများ** ။ ။ ကမ္မစိတ္တောတုကာဟာရဇာနိ၊ ကမ္မဇရုပ်, စိတ္တဇရုပ်, ဥတုဇရုပ်, အာဟာရဇရုပ်တို့သည်။ယထာက္ကမံ၊အစဉ်အတိုင်း။ အဌာရသာတိ စ၊တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်လည်း။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ပန္နရသာတိ စ၊တစ်ဆယ့်ငါးပါး အပြားရှိသည်လည်း။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။တေရသာတိ စ၊ တစ်ဆယ့်သုံးပါး အပြားရှိသည်လည်း။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဒွါဒသာတိ စ၊တစ်ဆယ့် နှစ်ပါး အပြားရှိသည်လည်း။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၄ ၄ ။ **နကျုတောစိရှုပ် မည်ခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ကေဝလံ၊သက်သက်။ဇာယမာနာဒိ ရူပါနံ၊ဖြစ်ဆဲ အစရှိကုန်သော နိပ္ပန္နရုပ်တို့၏။သဘာဝတ္တာဟိ-သဘာဝတ္တာဧဝ၊ သဘော၏အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်။လက္ခဏာနိ၊လက္ခဏရုပ်လေးခုတို့သည် (အမှတ် အသား အဖြစ်သာ ဖြစ်ကြသည်)။ကေဟိစိ၊တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းတို့ကြောင့်။ န ဇာယန္တိ၊မဖြစ်ကုန်။ဣတိ၊ဤသို့။ပကာသိတံ၊ပြအပ်၏။အယံ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည် ကား။ဧတ္ထ၊ဤရူပသင်္ဂဟ၌။(ဝါ) ဤရူပသမုဒ္ဒေသ-စသော ငါးပါးတို့တွင်။ရူပသမုဌာန နယော၊ရူပသမုဌာန်ကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

၄-ရူပကလာပ

၄ ၅ ။ **ရှုပ်ကလာပ် လက္ခဏာ ၄-ပါး** ။ ။ ဧကုပ္ပါဒါ၊တကွ ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သော (ဝါ) တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သော။ဧကနိရောဓာ၊တကွ ချုပ်ခြင်းရှိကုန်သော (ဝါ) တူ သော ချုပ်ခြင်းရှိကုန်သော။ဧကနိဿယာ၊တူသော မှီရာရှိကုန်သော။သဟဝုတ္တိနော၊ တကွ ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သော။ (ဝါ) အသီးအသီး ကလာပ်၌တည်သော ရုပ်၏အစွမ်းဖြင့် တကွဖြစ်ကုန်သော (အတူဖြစ်နေနိုင်သည့် သဘာဝရှိကုန်သော)။ဧကဝီသတိ၊နှစ်ဆယ့် တစ်ပါးသော ရုပ်စုအပေါင်းတို့သည်။ရူပကလာပါ နာမ၊ရုပ်ကလာပ်တို့ မည်ကုန်၏။

ကမ္မဇကလာပ် ၉-စည်း

၄ ၆ ။ **စက္ခုဒသက ကလာပ်** ။ ။ တတ္ထ၊ထိုနှစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော ရုပ်ကလာပ်တို့ တွင်။ဇီဝိတဥ္စ၊ဇီဝိတရုပ်ကိုဎင်း။အဝိနိဗ္ဘောဂ ရူပဥ္စ၊အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ရှစ်ခုကိုဎင်း။စက္ခုနာ၊ စက္ခုပသာဒနှင့်။သဟ၊တကွ။စက္ခုဒသကန္တိ၊စက္ခုဒသကဟူ၍။(ဝါ) စက္ခုဖြင့် မှတ် အပ်သော ရုပ်ဆယ်ခုအပေါင်းဟူ၍။ပဝုစ္စတိ၊အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

သောတဒသက ကလာပ်စသည် ။ တထာ၊ထို့အတူ။သောတာဒီဟိ၊သောတ ပသာဒ အစရှိသည်တို့နှင့်။(ဝါ) သောတပသာဒ, ဃာနပသာဒ, ဇိဝှာပသာဒ, ကာယ ပသာဒ, ဣတ္ထိဘော, ပုမ္ဘော, ဟဒယဝတ္ထုတို့နှင့်။သဒ္ဓိံ၊တကွ။သောတဒသကန္တိ စ၊သောတ ဒသကဟူ၍ဎင်း။(ဝါ) သောတဖြင့် မှတ်အပ်သော ရုပ်ဆယ်ခု အပေါင်းဟူ၍ဎင်း။

http://www.dhammadownload.com

ဃာနဒသကန္တိ စ၊ဃာနဒသကဟူ၍ဂင်း။(၀၊) ဃာနဖြင့် မှတ်အပ်သော ရုပ်ဆယ်ခု အပေါင်းဟူ၍ဂင်း။ဇိဝှာဒသကန္တိ စ၊ဇိဝှာဒသကဟူ၍ဂင်း။(၀၊) ဇိဝှာဖြင့် မှတ်အပ်သော ရုပ်ဆယ်ခု အပေါင်းဟူ၍ဂင်း။ကာယဒသကန္တိ စ၊ကာယဒသကဟူ၍ဂင်း။(၀၊) ကာယဖြင့် မှတ်အပ်သော ရုပ်ဆယ်ခု အပေါင်းဟူ၍ဂင်း။ဣတ္ထိဘာဝဒသကန္တိ စ၊ဣတ္ထိဘောဒသကဟူ၍ဂင်း။(၀၊) ဣတ္ထိဘာဝဖြင့် မှတ်အပ်သော ရုပ်ဆယ်ခု အပေါင်းဟူ၍ဂင်း။ ပုမ္ဘာဝဒသကန္တိ စ၊ပုမ္ဘာဝဒသကဟူ၍ဂင်း။(၀၊) ပုမ္ဘောဖြင့် မှတ်အပ်သော ရုပ်ဆယ်ခု အပေါင်းဟူ၍ဂင်း။ဝတ္ထုဒသကန္တိ စ၊ဝတ္ထုဒသကဟူ၍ဂင်း။(၀၊) ဟဒယဝတ္ထုဖြင့် မှတ်အပ်သော ရုပ်ဆယ်ခု အပေါင်းဟူ၍ဂင်း။ပဝုစ္စတိ၊အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။ဣတိ၊ဤသို့။ ယထာဣမံ၊အစဉ်အတိုင်း။ယောဇေတဗ္ဗံ၊ယှဉ်အပ်၏။

ဇီဝိတနဝက ကလာပ် ။ ။ အဝိနိဗ္ဘောဂ ရူပမေဝ၊အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ရှစ်ခုကို ပင်လျှင်။ဇီဝိတေန၊ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့်။သဟ၊တကွ။ဇီဝိတနဝကန္တိ၊ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ဟူ၍။(၀၊) ဇီဝိတဖြင့် မှတ်အပ်သော ရုပ်ကိုးခုအပေါင်းဟူ၍။ပဝုစ္စတိ၊အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။ဣတိ၊ဤသို့။နဝ၊ကိုးပါးကုန်သော။ဣမေ ရူပ ကလာပါ၊ဤရုပ်ကလာပ်တို့သည်။ ကမ္မသမုဌာန ကလာပါ၊ကံကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့ မည်ကုန်၏။(၀၊) ကံလျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်ကလာပ်တို့ မည်ကုန်၏။

စိတ္တဇကလာပ် ၆-စည်း

၄ ၇ ။ **သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်** ။ ။ ပန၊ကမ္မဇကလာပ်မှတပါး စိတ္တဇကလာပ်ကို ဆိုအံ့။အဝိနိဗ္ဘောဂရူပံ၊အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ရှစ်ခုသည်။သုဒ္ဓဋ္ဌကံ၊သက်သက်သော အဋ္ဌက ကလာပ်မည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ကာယဝိညတ္တိ နဝက ကလာပ် ။ ။ တဒေဝ၊ထိုသုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်သည်ပင်လျှင်။ကာယဝိညတ္တိယာ၊ကာယဝိညတ်နှင့်။သဟ၊တကွ။ကာယဝိညတ္တိနဝကဥ္စ၊ကာယဝိညတ္တိနဝက ကလာပ်မည်သည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ဝစီဝိညတ္တိ ဒသက ကလာပ် ။ ။ ဝစီဝိညတ္တိ သဒ္ဒေဟိ၊ဝစီဝိညတ်, သဒ္ဒတို့နှင့်။သဟ၊တကွ။ဝစီဝိညတ္တိ ဒသကဥ္စ၊ဝစီဝိညတ္တိဒသက ကလာပ်မည်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

လဟုတာဒေကာ ဒသက ကလာပ် ။ ။ လဟုတာဒီဟိ၊လဟုတာ-အစရှိသည်တို့နှင့်။သဒ္ဓိံ၊တကွ။လဟုတာဒေကာ ဒသကဥ္စ၊လဟုတာဒိဧကာဒသက ကလာပ်မည်သည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ကာယဝိညတ္တိလဟုတာဒိ ဒွါဒသက ကလာပ် ။ ။ (ကာယဝိညတ္တိနဝက ကလာပ်နှင့် လဟုတာဒိတို့အပေါင်းသည်) ကာယဝိညတ္တိလဟုတာဒိ ဒွါဒသကဥ္စ၊ကာယဝိညတ္တိလဟုတာ ဒွါဒသကကလာပ်မည်သည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဒလဟုတာဒိ စတုရသက ကလာပ် ။ ။ (ဝစီဝိညတ္တိဒသက ကလာပ်နှင့် လဟုတာဒိတို့ အပေါင်းသည်) ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဒလဟုတာဒိ တေရသကဉ္စ၊ ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဒလဟုတာဒိ တေရသကကလာပ်မည်သည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၄ ၈ ။ **ဥတုနဝကလာပ် ၄-စည်း** ။ ။ သုဒ္ဓဋ္ဌကဉ္စ၊သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်ငင်း။သဒ္ဒ နဝကဉ္စ၊သဒ္ဒနဝက ကလာပ်ငင်း။လဟုတာဒေကာဒသကဉ္စ၊လဟုတာဒိ ဧကာဒသက ကလာပ်ငင်း။သဒ္ဒလဟုတာဒိဒွါဒသကဉ္စ၊သဒ္ဒလဟုတာဒိ ဒွါဒသက ကလာပ်ငင်း။ကွတိ၊ ဤသို့။စတ္တာရော၊လေးပါးကုန်သော။ကွမေ ရူပ ကလာပါ၊ဤရုပ်ကလာပ်တို့သည်၊ဥတု သမုဋ္ဌာန ကလာပါ၊ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့မည်ကုန်၏။(ဝါ) ဥတုလျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်ကလာပ်တို့မည်ကုန်၏။

၄ ၉ ။ **အာဟာရဇကလာပ် ၂-စည်း** ။ ။ သုဒ္ဓဋ္ဌကဉ္စ၊သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်ငင်း။ လဟုတာဒေကာဒသကဉ္စ၊လဟုတာဒိ ဧကာဒသက ကလာပ်ငင်း။ကွတိ၊ဤသို့။ဒွေ၊နှစ်ပါးကုန်သော။ကွမေ ရူပ ကလာပါ၊ဤရုပ်ကလာပ်တို့သည်။အာဟာရသမုဋ္ဌာန ကလာပါ၊အာဟာရကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့မည်ကုန်၏။(ဝါ) အာဟာရလျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်ကလာပ်တို့မည်ကုန်၏။

အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓ ကလာပ်ခွဲပုံ

၅ ၀ ။ **ဗဟိဒ္ဓ ရူပ်ကလာပ် ၂-စည်း** ။ ။ တတ္ထ၊ထိုနှစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော ရုပ် ကလာပ်တို့သည်။သုဒ္ဓဋ္ဌကဉ္စ၊သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်ငင်း။သဒ္ဒ နဝကဉ္စ၊သဒ္ဒနဝက ကလာပ်ငင်း။ကွတိ၊ဤသို့။ဒွေ၊နှစ်ပါးကုန်သော။ဥတုသမုဋ္ဌာန ကလာပါ၊ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့ကို။ဗဟိဒ္ဓါပိ၊အပသန္တာန်၌လည်း။လဗ္ဘန္တိ၊ရအပ်ကုန်၏။

အဇ္ဈတ္တိကဥ်သာဖြစ်သော ရူပ်ကလာပ် ၁၉-ပါး ။ ။ ပန၊ဆက်ဆံသည်မှတပါး မဆက်ဆံသည်ကို ဆိုအံ့။အဝသေသာ၊နှစ်ပါးသော ဥတုသမုဋ္ဌာနာနိကရုပ်မှ ကြွင်းကုန်သော။သဗ္ဗေပိ၊အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဧကူနဝီသတိ ရူပ ကလာပါ၊တစ်ခု ယုတ်နှစ်ဆယ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့ကို။အဇ္ဈတ္တိကမေဝ၊အဇ္ဈတ္တိက သန္တာန်၌သာလျှင်။ လဗ္ဘန္တိ၊ရအပ်ကုန်၏။

ကမ္မဇကလာပ် စသည်ပြ သင်္ဘာဂါထာများ

၅ ၁ ။ **ရူပ်ကလာပ် ၂၁-စည်း** ။ ။ ကမ္မစိတ္တောတုကာဟာရ သမုဋ္ဌာနာ၊ကံ ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်, စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်, ဥတုကြောင့်ဖြစ် သော ရုပ်ကလာပ်, အာဟာရကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့သည်။ယထာလက္ခဏ၊ အစဉ်အတိုင်း။နဝ စ၊ကိုးပါးအပြားရှိသည်လည်း။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဆ စ၊ခြောက်ပါး အပြား ရှိသည်လည်း။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။စတုရော စ၊လေးပါးအပြားရှိသည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဒွေ စ၊နှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်း။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ကွတိ၊ဤသို့။

http://www.dhammadownload.com

ကလာပါ၊ကလာပ်တို့သည်။ဧကဝီသတိ၊နှစ်ဆယ့်တစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ကလာပ်မထိုက်သော ရှုပ် ၅-ပါး ။ ။ အာကာသဥ၊အာကာသဓာတ်ကိုဎင်း။ လက္ခဏာနိ စ၊လက္ခဏရုပ် လေးခုတို့ကိုဎင်း။အာကာသ လက္ခဏာနံ၊အာကာသဓာတ်, လက္ခဏရုပ် လေးခုတို့၏။ကလာပါနံ၊ကလာပ်တို့ကို။ပရိစ္ဆေဒ လက္ခဏတ္တာ၊ပိုင်းခြားကြောင်း, မှတ်ကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်။ကလာပဂီ ဣတိ၊ကလာပ်၏ အဂ်ါဟူ၍။ဝိစက္ခဏာ၊ပညာရှိတို့သည်။နအာဟု၊မဆိုကုန်။အယံ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ဧတ္ထ၊ဤရူပသင်္ဂဟ၌။(ဝါ) ရူပသမုဒ္ဒေသစသော ငါးပါးတို့တွင်။ကလာပ ယောဇနာ၊ကလာပ်ကို ယှဉ်ကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

၅-ရူပပဝတ္တိက္က (ရုပ်ဖြစ်စဉ်)

၅ ၂ ။ **ကာမဘုံ၌ ရှုပ်ဖြစ်စဉ်** ။ ။ ပန၊ရူပကလာပမှတပါး ရူပပဝတ္တိက္ကမကို ဆိုအံ့။သဗ္ဗာနိပိ၊အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဧတာနိ ရူပါနိ၊ထိုရုပ်တို့ကို။ကာမလောကေ၊ ကာမဘုံ၌။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ပဝတ္တိယံ၊ပဝတ္တိအခါ၌။အနူနာနိ၊ မယုတ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ဥပလဗ္ဘန္တိ၊ရအပ်ကုန်၏။

သံသေဒဇနှင့် ဩပပါတိကသတ္တဝါတို့၌ ရုပ်ကလာပ်ဖြစ်ပုံ

၅ ၃ ။ **အလွန်ဆုံး ကလာပ် ၇-စည်း** ။ ။ ပန၊ပဝတ္တိမှတပါး ပဋိသန္ဓေကိုဆိုအံ့။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ပဋိသန္ဓေအခါ၌။သံသေဒဇာနဥ္စေဝ၊အညှိ၌ဖြစ်ကုန်သော ပိုးလောက် အစရှိသော သတ္တဝါတို့အားဎင်း။ဩပပါတိကာနဥ္စ၊ကိုယ်ထင်ရှားဖြစ်သော စတုမဟာရာဇ်တာဝတိသာအစရှိသော သတ္တဝါတို့အားဎင်း။ဥက္ကဋ္ဌဝသေန၊အလွန်၏အစွမ်းဖြင့်။စက္ခု သောတ ဃာန ဇိဝှာ ကာယ ဘာဝဝတ္ထုဒသက သခ်ါတာနိ၊စက္ခုဒသက, သောတဒသက ဃာနဒသက, ဇိဝှာဒသက, ကာယဒသက, ဣတ္ထိဘာဝဒသက, ပုမ္ဘာဝဒသက, ဝတ္ထုဒသကဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။သတ္တဒသကာနိ၊ခုနှစ်ပါးသော ဒသကတို့သည်။ပါတုဘဝန္တိ၊ ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။(ဝါ) တစ်ပြိုင်နက် ဖြစ်ကုန်၏။

ရံခါ မရအပ်သော ကလာပ် ၄-စည်း ။ ။ ဩမကဝသေန ပန၊အယုတ်၏ အစွမ်းဖြင့်ကား။စက္ခု သောတ ဃာန ဘာဝဒသကာနိ၊စက္ခုဒသက, သောတဒသက, ဃာနဒသက, ဣတ္ထိဘာဝဒသက, ပုမ္ဘာဝဒသကတို့ကို။ကဒါစိပိ၊ရံခါလည်း။နလဗ္ဘန္တိ၊ မရအပ်ကုန်။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။တေသံ၊ထိုစက္ခု သောတ ဃာန ဘာဝဒသကတို့၏။ ဝသေန၊အစွမ်းဖြင့်။ကာလပဟာနိ၊ကလာပ်၏ယုတ်ခြင်းကို။ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိအပ်၏။

၅ ၄ ။ **ဂဗ္ဘသေယျက ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြစ်သော ရှုပ်ကလာပ် ၃-စည်း** ။ ။ ပန၊သံသေဒဇ, ဩပပါတိက ပဋိသန္ဓေမှတစ်ပါး ဂဗ္ဘသေယျက ပဋိသန္ဓေကိုဆိုအံ့။ဂဗ္ဘသေယျက သတ္တာနံ၊အမိဝမ်းတွင်း၌ ကိန်းကုန်သော သတ္တဝါတို့အား။ကာယ ဘာဝဝတ္ထုဒသက

http://www.dhammadownload.com

သခ်ါတာနိ၊ကာယဒသက, ဣတ္ထိဘာဝဒသက, ပုမ္ဘာဝဒသက, ဝတ္ထုဒသကဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။တီဏိ ဒသကာနိ၊(ကာယဒသက, ဝတ္ထုဒသက, ဘာဝဒသက) သုံးပါးတို့သည်။ပါတုဘဝန္တိ၊ထင်ရှား ဖြစ်ကုန်၏။

ရံခါ ဘာဝဒသက မရခြင်း ။ ။ တတ္ထာပိ၊ထိုသုံးပါးသော ဒသကတို့တွင်လည်း။ဘာဝဒသကံ၊ဘာဝဒသကကို။ကဒါစိ၊ရံခါ။နလဗ္ဘတိ၊မရအပ်။တတော၊ထိုပဋိသန္ဓေအခါမှ။ပရံ၊နောက်၌။ပဝတ္တိကာလေ၊ပဝတ္တိကာလ၌။ကမေန၊အစဉ်အားဖြင့်။စက္ခုဒသကာဒီနိ စ၊စက္ခုဒသက-အစရှိသည်တို့သည်လည်း။(ဝါ) စက္ခုဒသက, သောတဒသက, ဃာနဒသက, ဇိဝှာဒသကတို့သည်လည်း။ပါတုဘဝန္တိ၊ထင်ရှား ဖြစ်ကုန်၏။

၅ ၅ ။ **ရှုပ်လေးပါးတို့ ဖြစ်ပေါ်ပုံ ရှေ့နောက် အစီအစဉ်** ။ ။ ဣစ္စေဝံ-ဣတိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ဤသို့ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။ပဋိသန္ဓိ၊ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒ်ကို။ဥပါဒါယ၊အစပြု၍။ကမ္မသမုဋ္ဌာနာ၊ကံကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့သည်။ပဝတ္တန္တိ၊(ရှေ့ဦးစွာ) ဖြစ်ကုန်၏။ **ဒုတိယစိတ္တံ**၊(ပဋိသန္ဓေနောင်) ပဌမဘဝင်စိတ်ကို။ဥပါဒါယ၊အစပြု၍။စိတ္တ သမုဋ္ဌာနာ၊စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့သည်။ပဝတ္တန္တိ၊(ကမ္မဇရုပ်, ဥတုဇရုပ် တို့နောက်ဆက်၍) ဖြစ်ကုန်၏။

ဌိတိကာလံ၊ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဌီကာလကို။ဥပါဒါယ၊အစပြု၍။ဥတုသမုဋ္ဌာနာ၊ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့သည်။ပဝတ္တန္တိ၊ (ကမ္မဇရုပ်၏နောက် ဒုတိယအားဖြင့်) ဖြစ်ကုန်၏။**ဩဇာဖရဏံ**၊ဩဇာ၏ နှံ့သောကာလကို။ဥပါဒါယ၊အစပြု၍။အာဟာရသမုဋ္ဌာနာ စ၊အာဟာရကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့သည်လည်း။ပဝတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဣတိ၊ဤသို့။စတုသမုဋ္ဌာန ရူပ ကလာပ သန္တတိ၊လေးပါးသော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့၏အစဉ်သည်။ကာမလောကေ၊ကာမဘုံ၌။ဒီပဇာလာ ဝိယစ၊ဆီမီးလျှံကဲ့သို့၎င်း။နဒီသောတော ဝိယစ၊မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့၎င်း။ယာဝတာယုကံ၊အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး။အဗ္ဗောစ္ဆိန္နာ၊မပြတ်။ပဝတ္တိ၊ဖြစ်၏။

ရုပ် ၄-ပါးတို့ နောက်ဆုံးချုပ်ပုံ

၅ ၆ ။ **ကမ္မဇရှုပ် မဖြစ်ပေါ်သော အချိန်** ။ ။ ပန၊ဖြစ်သည်မှတပါး မဖြစ်သည်ကိုဆိုအံ့။မရဏကာလေ၊သေခါနီး ကာလ၌။စုတိစိတ္တော ပရိသတ္တရသမစိတ္တဿ၊စုတိစိတ်၏ အထက်၌ရှိသော တစ်ဆယ့်ခုနှစ်ခုတို့၏ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော စိတ်၏ (စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသည်ရှိသော် တစ်ဆယ့်ခုနှစ်ချက်မြောက်သော စိတ်၏)။ ဌိတိကာလံ၊ဌီကာလကို။ဥပါဒါယ၊အစပြု၍။ကမ္မဇ ရူပါနိ၊ကမ္မဇရုပ်တို့သည်။နဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။မဖြစ်ကုန်။

ကမ္မဇရှုပ် ချုပ်ခြင်း ။ ။ ပုရေတရံ၊စုတိစိတ်၏ အထက်၌ရှိသောစိတ်၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏ၌။(ဝါ) စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသည်ရှိသော် တစ်ဆယ့်ခုနှစ်ချက်မြောက်သော စိတ်၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏ၌။ဥပ္ပန္နာနိ၊ဖြစ်ကုန်သော။ကမ္မဇ ရူပါနိ၊ကမ္မဇရုပ်တို့သည်။စုတိစိတ္တ

http://www.dhammadownload.com

သမကာလမေဝ၊စုတိစိတ်နှင့်မျှသော ကာလပတ်လုံးသာလျှင်။ပဝတ္တိတွာ၊ဖြစ်၍။နိရုဇ္ဈန္တိ၊ချုပ်ကုန်၏။

စိတ္တဇ, အာဟာရဇရုပ် ချုပ်ခြင်း ။ ။ တတော၊ထိုကမ္မဇရုပ် ချုပ်သည်မှ။ပရံ၊နောက်၌။စိတ္တဇာဟာရဇရူပဉ္စ၊စိတ္တဇရုပ်, အာဟာရဇရုပ်သည်လည်း။ဝေါစ္ဆိဇ္ဇတိ၊ပြတ်၏။

အကောင်းပုပ် ဖြစ်သည့်ဘိုင် ဥတုဇရုပ် ဆက်၍ဖြစ်ခြင်း ။ ။ တတော၊ထိုစိတ္တဇရုပ်, အာဟာရဇရုပ် ပြတ်သည်မှ။ပရံ၊နောက်၌။ဥတုသမုဋ္ဌာန ရူပပရမ္ပရာ၊ဥတုလျှင်ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်ကလာပ် အဆက်ဆက်တို့သည်။ယာဝ မတကဋ္ဌေဝရ သဒ်၊တာ၊သေ၍ အကောင်ပုပ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုအပ်သည်တိုင်အောင်။ပဝတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ် ဖြစ်ပုံ သင်္ဂဟဂါထာ/ရုပ်သံသရာစက်လည်ပုံ

❶ ❼ ။ ကွစ္စေဝံ-ကွတိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ဤသို့ အကြောင်အကြောင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။ကွဟ ဘဝေ၊ ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌။ပဋိသန္ဓိ၊ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒ်ကို။ဥပါဒါယ၊အစပြု၍။ရူပံ၊စတုသမုဋ္ဌာ နာနိက ရုပ်သည်။ပဝတ္တတိ ယထာ၊ဖြစ်သကဲ့သို့။တထာ၊ထို့အတူ။မတသတ္တာနံ၊သေကုန် သော သတ္တဝါတို့အား။ပုနဒေဝ၊တစ်ဖန် လျှင်။ဘဝန္တရေ၊ဘဝတစ်ပါး၌။ပဋိသန္ဓိ၊ပဋိသန္ဓေ စိတ်၏ ဥပါဒ်ကို။ဥပါဒါယ၊အစပြု၍။ရူပံ၊စတုသမုဋ္ဌာနာနိက ရုပ်သည်။ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။

ရူပဘုံ၌ ရုပ်ဖြစ်စဉ်

❶ ❽ ။ **ရူပဘုံ၌ မရဏော ရုပ်ကလာပ် ၆-ပါး** ။ ။ ပန၊ကာမဘုံ၌ဖြစ်သော ရုပ်မှတပါး ရူပဘုံ၌ဖြစ်သော ရုပ်ကိုဆိုအံ့။ရူပလောကေ၊ရူပဘုံ၌။ယာန ဇိဝှာ ကာယ ဘာဝဒသကာနိစ၊ယာနဒသက, ဇိဝှာဒသက, ကာယဒသက, ဣတ္ထိဘာဝဒသက, ပုမ္ဘာဝဒသကတို့ကိုငင်း။အာဟာရဇ ကလာပါနိ စ၊အာဟာရဇ ကလာပ်တို့ကိုငင်း။နာ လဇ္ဇန္တိ၊မရအပ်ကုန်။

ရူပဘုံ၌ ရဇော ကမ္မဇရုပ်ကလာပ် ၄-ပါး ။ ။ တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။တေသံ၊ထိုရူပဗြဟ္မာတို့၏။(ဝါ) ထိုရူပဗြဟ္မာတို့သည်။ပဋိသန္ဓိကာလေ၊ပဋိသန္ဓေအခါ၌။စက္ခုသောတ ဝတ္ထုဝသေန၊စက္ခုဒသက, သောတဒသက, ဝတ္ထုဒသကတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။တီဏိ ဒသကာနိ စ၊သုံးပါးသော ဒသကတို့ငင်း။ဇိဝိတနဝကဉ္စဇိဝိတနဝက ကလာပ်ငင်း။ဣတိ၊ဤသို့။စတ္တာရော၊လေးပါးကုန်သော။ကမ္မဃမုဋ္ဌာန ကလာပါ၊ကံကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့ကို။လဇ္ဇန္တိ၊ရအပ်ကုန်၏။ပဝတ္တိယံ။ပဝတ္တိအခါ၌။စိတ္တောတုသမုဋ္ဌာနာ စ၊စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်, ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့ကိုလည်း။လဇ္ဇန္တိ၊ရအပ်ကုန်၏။

❶ ❾ ။ **အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ် မရဏော ရုပ်ကလာပ်** ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။အသညသတ္တာနံ၊အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။စက္ခု သောတဝတ္ထု သဒ္ဒါပိ၊စက္ခု, သောတ,

http://www.dhammadownload.com

ဝတ္ထု၊ သဒ္ဒတို့ကိုလည်း။န လဗ္ဘန္တိ၊မရအပ်ကုန်။တထာ၊ထို့အတူ။သဗ္ဗာနိပိ၊အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။စိတ္တဇ ရူပါနိ၊စိတ္တဇရုပ်တို့ကို။န လဗ္ဘန္တိ၊မရအပ်ကုန်။

အသညသတ်ပုဂ္ဂိလ် ရသော ကမ္မဇရူပ်ကလာပ် ။ ။ တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ တေသံ၊ထိုအသညတ် ပြဟ္မာတို့၏။(ဝါ) တို့အား။ပဋိသန္ဓိကာလေ၊ပဋိသန္ဓေအခါ၌။ဇီဝိတ နဝကမေဝ၊ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ရုပ်သည်သာလျှင်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ပဝတ္တိယဉ္စ၊ပဝတ္တိ အခါ၌လည်း။သဒ္ဒဝဇ္ဇီတံ၊သဒ္ဒသည် ကြဉ်အပ်သော။ဥတုသမုဋ္ဌာန ရူပံ၊ဥတုလျှင်ဖြစ် ကြောင့်ရှိသော ရုပ်သည်။အတိရိစ္စတိ၊ကြွင်း၏။

၆ ၀ ။ **ရူပ်ဖြစ်ခြင်း ၂-မျိုး** ။ ။ ဣစ္စေဝံ-ဣတိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ဤသို့ အကြောင်းအကြောင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။ကာမ ရူပါ သညီသခ်ီတေသု၊ကာမဘုံ, ရူပဘုံ, အသညတ်ဘုံဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။တီသု၊သုံးပါးကုန်သော်။ဌာနေသု၊ဘုံတို့၌။ ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိဝသေန၊ပဋိသန္ဓေ, ပဝတ္တိတို့၏အစွမ်းဖြင့်။ဒုဝိဓာ၊နှစ်ပါးအပြားရှိသော။ ရူပပဝတ္တိ၊ရုပ်၏ဖြစ်ခြင်းကို။ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိအပ်၏။

ဘုံအလိုက် ရူပ်ဖြစ်ပုံ သင်္ဂဟဂါထာမျှား

၆ ၁ ။ **ကာမဘုံစသည်၌ ရသော ရူပ်မျှား** ။ ။ ကာမေသု၊ကာမတစ်ဆယ့်တစ်ဘုံတို့၌။အဋ္ဌဝီသတိ၊နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော ရုပ်တို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ရူပီသု၊ အသညသတ်ကြဉ်သော ရူပတစ်ဆယ့်ငါးဘုံတို့၌။တေဝီသ၊ (ဃာန, ဇိဝှာ, ကာယ, ဘာဝ ရုပ် နှစ်ပါးကြဉ်) နှစ်ဆယ့်သုံးပါးကုန်သော ရုပ်တို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။အသညီနံ၊ အသညသတ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။သတ္တရသေဝ၊(ပသာဒရုပ် ၅-ပါး, ဘာဝရုပ် ၂-ပါး, ဟဒယ ဝတ္ထုရုပ်, ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါး, သဒ္ဒရုပ်ကြဉ်) တစ်ဆယ့်ခုနှစ်ပါးသော ရုပ်တို့သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။အရူပေ၊အရူပလေးဘုံ၌။ကိုဠိပိ၊တစ်စုံတစ်ခုသော ရုပ်သည်လည်း။ နတ္ထိ၊မရှိ။

ပဋိသန္ဓေအခါ၌ မရသော ရူပ် ။ ။ ဥပပတ္တိယံ၊ပဋိသန္ဓေအခါ၌။သဒ္ဒေါ စ၊သဒ္ဒ ကိုဂင်း။ ဝိကာရော စ၊ဝိကာရရုပ် ငါးခုကိုဂင်း။ ဇရတာ စ၊ဇရတာကိုဂင်း။မရဏဉ္စ၊ အနိစ္စတာကိုဂင်း။န လဗ္ဘန္တိ၊မရအပ်ကုန်။

ပဝတ္တိအခါ ရူပ်အားလုံးရခြင်း ။ ။ တု၊မရသည်မှတပါး ရသည်ကိုဆိုအံ့။ ပဝတ္တေ၊ပဝတ္တိအခါ၌။ကိုဠိပိ၊တစ်စုံတစ်ခုသော ရုပ်ကိုလည်း။န လဗ္ဘတိ၊မရအပ်သည် ကား။န၊မဟုတ်။လဗ္ဘတိ ဧဝ၊ရအပ်သည်သာလျှင်တည်း။အယံ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ ဇတ္ထု၊ဤရူပသင်္ဂဟအရာ၌။(ဝါ) ရူပသမုဋ္ဌေသစသော ငါးပါးတို့တွင်။ရူပပဝတ္တိက္ကမော၊ ရုပ်၏ဖြစ်စဉ်ကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

၆ ၂ ။ **နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ခြင်း (နိဗ္ဗာန် မည်ပုံ)** ။ ။ ပန၊ရုပ်မှတပါး နိဗ္ဗာန်ကို ဆိုအံ့။ (ဝါ) စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်မှတပါး နိဗ္ဗာန်ကိုဆိုအံ့။မဂ္ဂဖလာနံ၊မဂ်ဖိုလ်တို့၏။အာရမ္မဏာ

http://www.dhammadownload.com

ဘူတံ၊အာရုံဖြစ်၍ ဖြစ်သော။စတုမဂ္ဂဉာဏေန၊လေးပါးသော မဂ်ဉာဏ်ဖြင့်။သစ္ဆိကာ တပ္ပံ၊မျက်မှောက်ပြုအပ်သော။လောကုတ္တရ သခ်ိတံ၊လောကုတ္တရာဟု ဆိုအပ်သော။ နိဗ္ဗာန်၊နိဗ္ဗာန်ကို။ဝါနသခ်ိတာယ၊သတ္တဝါတို့ကို သံသရာဝဋ်၌ ချုပ်တတ် မြွေးတတ်သည် ၏အဖြစ်ကြောင့် ဝါနဟု ဆိုအပ်သော။တဏှာယ၊တဏှာမှ။နိက္ခန္တတ္တာ၊ထွက်မြောက် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။နိဗ္ဗာနန္တိ၊နိဗ္ဗာန်ဟူ၍။ပဝုစ္စတိ၊အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

၆ ၃ ။ နိဗ္ဗာန် ၂-မျိုး ။ ။ သဘာဝတော၊သဘောအားဖြင့်။(၀၂) မိမိ၏ ကိစ္စ လက္ခဏာအားဖြင့်။ဧကဝိဓမ္မိ၊တစ်ခုသော အဖို့ရှိသည်လည်းဖြစ်သော။တဒေတံ-တံ ဧတံ နိဗ္ဗာန်၊ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။သဥပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတု စ၊ခန္ဓာငါးပါးသာလျှင် ကိလေသာ တို့မကြွင်းသည်နှင့် တကွဖြစ်သော သဥပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတ်ငင်း။အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတု စ၊ခန္ဓာငါးပါးသာလျှင် ကိလေသာတို့မှ အကြွင်းမရှိသော အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတ်ငင်း။ကွတိ၊ဤသို့။ကာရဏာပရိယာယေန၊သိစေတတ်သော အကြောင်း၏ အမြွက်ဖြင့်။ဒုဝိဓံ၊နှစ်ပါးအပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၆ ၄ ။ နိဗ္ဗာန် ၃-မျိုး ။ ။ တထာ၊ထိုမှတပါး။သုညတဉ္စ၊ရာဂ, ဒေါသ, မောဟ တို့မှဆိတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် သုညတမည်သော နိဗ္ဗာန်ငင်း။အနိမိတ္တဉ္စ၊ရာဂ,ဒေါသ, မောဟတည်းဟူသော အကြောင်းကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့် အနိမိတ္တအမည်ရှိသော နိဗ္ဗာန်ငင်း။အပ္ပဏိဟိတဉ္စ၊ရာဂ, ဒေါသ, မောဟတည်းဟူသော တောင့်တခြင်းကင်း သည်၏အဖြစ်ကြောင့် အပ္ပဏိဟိတမည်သော နိဗ္ဗာန်ငင်း။ကွတိ၊ဤသို့။အာကာရဘေ ဒေန၊အခြင်းအရာတို့၏ အပြားအားဖြင့်။တိဝိဓံ၊သုံးပါး အပြားရှိသည်။ဟောတိ၊၏။

၆ ၅ ။ နိဗ္ဗာန်မည်ပုံ သင်္ခတဓါတု ။ ။ အစ္စုတံ၊စုတိခြင်း မရှိသော။အစ္စန္တံ၊စုတိ-ဟု ဆိုအပ်သော အဆုံးကိုလွန်သော။အသခ်ံတံ၊ကံ, စိတ်, ဥတု, အာဟာရ တည်းဟူသော အကြောင်းတရားတို့သည် မပြုပြင်အပ်သော။အနုတ္တရံ၊မိမိထက် လွန်သော တရား မရှိ သော။ပဒံ၊မင်္ဂ, ဖိုလ်တို့၏အာရုံဖြစ်သော တရားကို။နိဗ္ဗာနမိတိ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူ၍။ဝါနမုတ္တာ၊ ဝါနဟု ဆိုအပ်သော တဏှာမှလွတ်တော်မူကုန်သော။မဟေသယော၊မြတ်စွာဘုရား တို့သည်။ဘာသန္တိ၊ဟောတော်မူကုန်၏။

ပရမတ္ထတရား ၄-ပါး နိဂုံး ။ ။ ကွတိ ဧဝံ-ယထာဝုတ္တနယေန၊ဤသို့ အကြောင် အကြောင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။စိတ္တံ၊စိတ်ငင်း။စေတသိကံ၊စေတသိက်ငင်း။ရူပံ၊ရုပ်ငင်း။နိဗ္ဗာန်၊နိဗ္ဗာန်ငင်း။ကွစ္စပိ-ကွတိ အပိ၊ဤသို့လည်း။ဧတ္ထာဝ၊လေးပါး အပြားဖြင့်သာ လျှင်။ပရမတ္ထံ၊ပရမတ္ထတရားကို။တထာဂတာ၊မြတ်စွာဘုရားတို့သည်။ပကာသေန္တိ၊ထင် ရှားပြကုန်၏။

ရုပ်ပိုင်း ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၇-သမုစ္စည်းပိုင်း

၁ ။ **ပဋိညာဉ်** ။ ။ သလက္ခဏာ၊အာရမ္မဏဝိဇာနန, ဖုသန, ကက္ခဋ္ဌ, သန္တိ-အစရှိသော မိမိတို့၏ ကိစ္စ လက္ခဏာနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော။ဒွါသတ္တတိဝိဓာ၊(စိတ်, စေတသိက်, နိပ္ပန္နရုပ် ၁၈-ပါး, နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော) ခုနှစ်ဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သော။ဝတ္ထုဓမ္မာ၊(ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်သော) သဘောတရားတို့ကို။မယာ၊ငါသည်။ဝုတ္တာ၊မိန့်အပ်ကုန်ပြီ။ဒါနိ-ဣဒါနိ၊ယခုအခါ၌။တေသံ၊ထိုခုနှစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော သဘောတရားတို့၏။သမုစ္စယံ၊ပေါင်းခြင်းကို။ယထာယောဂံ၊ယှဉ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ အဟံ၊ငါသည်။ပဝက္ခာမိ၊အပြားအားဖြင့် ဆိုပေအံ့။

၂ ။ **သင်္ဂဟ ၄-ပါး မာတိကာ (သမုစ္စယ သင်္ဂဟ ၄-ပါး)** ။ ။ အကုသလသင်္ဂဟော စ၊အကုသလသင်္ဂဟဋင်း။မိဿကသင်္ဂဟော စ၊မိဿကသင်္ဂဟဋင်း။ဗောဓိပက္ခိယသင်္ဂဟော စ၊ဗောဓိပက္ခိယသင်္ဂဟဋင်း။သဗ္ဗသင်္ဂဟော စ၊သဗ္ဗသင်္ဂဟဋင်း။ဣတိ၊ဤသို့။စတုဗ္ဗိဓာ၊လေးပါး အပြားရှိသော။သမုစ္စယသင်္ဂဟော၊သမုစ္စယသင်္ဂဟကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။

၃ ။ **၁-အကုသလသင်္ဂဟ** ။ ။ ကထံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊အဘယ်သို့ သိအပ်သနည်းဟူမူကား။အကုသလသင်္ဂဟေ၊အကုသလသင်္ဂဟ၌။တာဝ၊ရှေးဦးစွာ။ဝိဘာဂေါ၊ဝေဘန်ခြင်းကို။မယာ၊ငါသည်။ဝုစ္စတေ၊မိန့်အပ်၏။

အာသဝ ၄-ပါး ။ ။ အာသဝါ၊(သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ ယိုစီးဖြစ်ပွားနေတတ်၍ မူးယစ်မိုက်မဲစေတတ်သော) အာသဝတို့သည်။ကာမာသဝေါ၊ကာမာသဝဋင်း။ဘဝါသဝေါ၊ဘဝါသဝဋင်း။ဒိဋ္ဌာသဝေါ၊ဒိဋ္ဌာသဝဋင်း။အဝိဇ္ဇာသဝေါ၊အဝိဇ္ဇာသဝဋင်း။ဣတိ၊ဤသို့။စတ္တာရော၊လေးပါးအပြား ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၄ ။ **ဩဃ ၄-ပါး** ။ ။ ဩဃာ၊(သတ္တဝါတို့ကို ဝဋ္ဋဆင်းရဲ၌ နစ်မြုပ်စေတတ်သော) ဩဃတို့သည်။ကာမောဃော၊ကာမောဃဋင်း။ဘဝေါဃော၊ဘဝေါဃဋင်း။ဒိဋ္ဌောဃော၊ဒိဋ္ဌောဃဋင်း။အဝိဇ္ဇောဃော၊အဝိဇ္ဇောဃဋင်း။ဣတိ၊သို့။စတ္တာရော၊လေးပါးအပြား ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၅ ။ **ယောဂ ၄-ပါး** ။ ။ ယောဂါ၊(သတ္တဝါတို့ကို ဝဋ္ဋဆင်းရဲ၌ ယှဉ်ကပ် တွယ်စပ်စေတတ်သော) ယောဂတို့သည်။ကာမယောဂေါ၊ကာမယောဂဋင်း။ဘဝယောဂါ၊ဘဝယောဂဋင်း။ဒိဋ္ဌိယောဂေါ၊ဒိဋ္ဌိယောဂဋင်း။အဝိဇ္ဇာယောဂေါ၊အဝိဇ္ဇာယောဂဋင်း။ဣတိ၊ဤသို့။စတ္တာရော၊လေးပါးအပြား ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၆ ။ **ဂန္ထ ၄-ပါး** ။ ။ ဂန္ထာ၊(သတ္တဝါတို့ကို ဝဋ္ဋဆင်းရဲ၌ ဆက်စပ်ထုံးဖွဲ့တတ်သော) ဂန္ထတို့သည်။အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထော၊အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထဋင်း။ဗျာပါဒေါ ကာယဂန္ထော၊

http://www.dhammadownload.com

ဗျာပါဒကာယဂန္ထဝင်း။သီလဗ္ဗတပရာမာသော ကာယဂန္ထော၊သီလဗ္ဗတပရာမာသ ကာယဂန္ထဝင်း။ကြွဒ် သစ္စာဘိနိဝေသော ကာယဂန္ထော၊ကြွဒ် သစ္စာဘိနိဝေသ ကာယဂန္ထ ဝင်း။ကြွတိ၊ဤသို့။စတ္တာရော၊လေးပါးအပြား ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(၇) ။ ဥပါဒါန် ၄-ပါး ။ ။ ဥပါဒါန၁၊(ဝဋ်ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း အာရုံတို့ကိုပြင်းစွာ တွယ်ကပ် တပ်မက်စွဲလမ်းခဲ့သော) ဥပါဒါန်တို့သည်။ကာမုပါဒါန်၊ကာမုပါဒါန်ငင်း။ဒိဋ္ဌ ပါဒါန်၊ဒိဋ္ဌုပါဒါန်ငင်း။သီလဗ္ဗတုပါဒါန်၊သီလဗ္ဗတုပါဒါန်ငင်း။အတ္တဝါဒုပါဒါန်၊အတ္တဝါဒု ပါဒါန်ငင်း။ကြွတိ၊ဤသို့။စတ္တာရော၊လေးပါးအပြား ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(၈) ။ နိဝရဏ ၆-ပါး ။ ။ နိဝရဏာ၊(စျာန်, မဂ်, ဖိုလ်တို့ကို တားမြစ်ပိတ်ပင် တားဆီးတတ်သော) နိဝရဏတို့သည်။ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏ၊ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏငင်း။ဗျာပါဒ နိဝရဏ၊ဗျာပါဒနိဝရဏငင်း။ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏ၊ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏငင်း။ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနိဝရဏ၊ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနိဝရဏငင်း။ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏ၊ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏငင်း။အဝိဇ္ဇာနိဝရဏ၊အဝိဇ္ဇာ နိဝရဏငင်း။ကြွတိ၊ဤသို့။ဆ၊ခြောက်ပါးအပြား ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(၉) ။ အနုသယ ၇-ပါး ။ ။ အနုသယာ၊(လျောက်ပတ်သော အကြောင်းကို ရလျှင် ဖြစ်ပေါ်ရန် အစဉ်ကိန်းနေသော) အနုသယတို့သည်။ကာမရာဂါနုသယော၊ကာမ ရာဂါနုသယငင်း။ဘဝရာဂါနုသယော၊ဘဝရာဂါနုသယငင်း။ပဋိဃာနုသယော၊ပဋိဃာ နုသယငင်း။မာနာနုသယော၊မာနာနုသယငင်း။ဒိဋ္ဌာနုသယော၊ဒိဋ္ဌာနုသယငင်း။ဝိစိ ကိစ္ဆာနုသယော၊ဝိစိကိစ္ဆာနုသယငင်း။အဝိဇ္ဇာနုသယော၊အဝိဇ္ဇာနုသယငင်း။ကြွတိ၊ဤ သို့။သတ္တ၊ခုနှစ်ပါးအပြား ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(၁၀) ။ သုတ္တန်နည်း သံယောဇဉ် ၁၀-ပါး ။ ။ သုတ္တန္တေ၊သုတ္တန်၌။ဝုတ္တာနိ၊ဟော တော်မူအပ်ကုန်သော။သံယောဇနာနိ၊ (ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ နှောင်ဖွဲ့တတ်သော) သံယောဇဉ် တို့သည်။ကာမရာဂသံယောဇနံ၊ကာမရာဂသံယောဇဉ်ငင်း။ရူပရာဂသံယောဇနံ၊ရူပရာဂ သံယောဇဉ်ငင်း။အရူပရာဂသံယောဇနံ၊အရူပရာဂသံယောဇဉ်ငင်း။ပဋိဃသံယောဇနံ၊ ပဋိဃသံယောဇဉ်ငင်း။မာနသံယောဇနံ၊မာနသံယောဇဉ်ငင်း။ဒိဋ္ဌိသံယောဇနံ၊ဒိဋ္ဌိသံယော ဇဉ်ငင်း။သီလဗ္ဗတပမာရာသသံယောဇနံ၊သီလဗ္ဗတပရာမာသသံယောဇဉ်ငင်း။ဝိစိကိစ္ဆာ သံယောဇနံ၊ဝိစိကိစ္ဆာသံယောဇဉ်ငင်း။ဥဒ္ဓစ္စသံယောဇနံ၊ဥဒ္ဓစ္စသံယောဇဉ်ငင်း။အဝိဇ္ဇာ သံယောဇနံ၊အဝိဇ္ဇာသံယောဇဉ်ငင်း။ကြွတိ၊ဤသို့။ဒသ၊ဆယ်ပါးအပြား ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(၁၁) ။ အဘိဗ္ဗော သံယောဇဉ် ၁၀-ပါး ။ ။ အဘိဗ္ဗေ၊အဘိဗ္ဗော၌။ဝုတ္တာနိ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော။အပရာနိ၊တစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။သံယောဇနာနိ၊(ဝဋ် ဆင်းရဲ၌ နှောင်ဖွဲ့တတ်သော) သံယောဇဉ်တို့သည်။ကာမရာဂသံယောဇနံ၊ကာမရာဂ သံယောဇဉ်ငင်း။ဘဝရာဂသံယောဇနံ၊ဘဝရာဂသံယောဇဉ်ငင်း။ပဋိဃသံယောဇနံ၊ပဋိဃ

http://www.dhammadownload.com

သံယောဇဉ်ဝင်း။မာနသံယောဇနံ၊မာနသံယောဇဉ်ဝင်း။ဒိဋ္ဌိသံယောဇနံ၊ဒိဋ္ဌိသံယောဇဉ်ဝင်း။သီလဗ္ဗတပမာရာသသံယောဇနံ၊သီလဗ္ဗတပရာမာသသံယောဇဉ်ဝင်း။ဝိစိကိစ္ဆာသံယောဇနံ၊ဝိစိကိစ္ဆာသံယောဇဉ်ဝင်း။ကာမရာဂသံယောဇနံ၊ကာမရာဂသံယောဇဉ်ဝင်း။ပဋိဃသံယောဇနံ၊ပဋိဃသံယောဇဉ်ဝင်း။မာနသံယောဇနံ၊မာနသံယောဇဉ်ဝင်း။အဝိဇ္ဇာသံယောဇနံ၊အဝိဇ္ဇာသံယောဇဉ်ဝင်း။ကဲ့သို့ဤသို့။ဒသ၊ဆယ်ပါးအပြား ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိဖြစ်ကုန်၏။

၁၂။ ကိလေသာ ၁၀-ပါး ။ ။ ကိလေသာ၊(သတ္တဝါတို့ကို ပူပန်စေတတ် နှိပ်စက်တတ် ညစ်နွမ်းစေတတ်သော) ကိလေသာတို့သည်။လောဘော၊လောဘဝင်း။ဒေါသော၊ဒေါသဝင်း။မောဟော၊မောဟဝင်း။မာနော၊မာနဝင်း။ဒိဋ္ဌိ၊ဒိဋ္ဌိဝင်း။ဝိစိကိစ္ဆာ၊ဝိစိကိစ္ဆာဝင်း။ထိန်၊ထိနဝင်း။ဥဒ္ဓစ္စ်၊ဥဒ္ဓစ္စဝင်း။အဟိရိက်၊အဟိရိကဝင်း။အနောတ္တပ္ပံ၊အနောတ္တပ္ပဝင်း။ကဲ့သို့ဤသို့။ဒသ၊ဆယ်ပါးအပြား ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိဖြစ်ကုန်၏။

၁၃။ တရားကိုယ် ယူပုံ ယူနည်း / လောဘ တရားကိုယ်ပြ ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။ ဇတ္ထု၊ဤအကုသလ သင်္ဂဟ၌။အာသဝါဒိသု၊အာသဝ-အစရှိသည်တို့၌။ကာမဘဝနာမေန၊ကာမဘူသောအမည်, ဘဝဟူသော အမည်ဖြင့်။တတ္ထဇ္ဈတ္တံကာ၊ထိုကာမဘူသောအမည်, ဘဝဟူသောအမည်၏ မှီရာဖြစ်သော။(ဝါ) ရူပဘဝ, အရူပဘဝလျှင် မှီရာရှိသော။တဏှာ၊တဏှာကို။(ဝါ) လောဘစေတသိက်ကို။အဓိပ္ပေတာ၊အလိုရှိအပ်၏။

(ဒိဋ္ဌိတရားကိုယ်) တထာ ပဝတ္တံ၊ထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့်ဖြစ်သော။ဒိဋ္ဌိဂတမေဝ၊ဒိဋ္ဌိစေတသိက်တစ်ခုကိုပင်လျှင်။သီလဗ္ဗတပရာမာသော၊သီလဗ္ဗတပမာရာသဟူ၍ဝင်း။ကဲ့ဒ် သစ္စာဘိနိဝေသော၊ကဲ့ဒ် သစ္စာဘိနိဝေသဟူ၍ဝင်း။အတ္တဝါဒုပါဒေါ၊အတ္တဝါ ဒုပါဒါန်ဟူ၍ဝင်း။ပဝုစ္စတိ၊အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

၁၄။ တရားကိုယ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာမျှား ။ ။ ဝတ္ထုတော၊သဘောအားဖြင့်။ (ဝါ) တရားကိုယ်အားဖြင့်။အာသဝေါဃာ၊အာသဝ, သြဃတို့ကိုဝင်း။ယောဂါ၊ယောဂတို့ကိုဝင်း။ဂန္ထာ၊ဂန္ထတို့ကိုဝင်း။တယော၊(လောဘ, ဒိဋ္ဌိ, မောဟအားဖြင့်) သုံးပါးအပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ဝုတ္တာ၊မိန့်အပ်ကုန်၏။ဥပါဒါနာ၊ဥပါဒါန်တို့ကို။ဒုဝေ၊(တရားကိုယ်အားဖြင့် လောဘ, ဒိဋ္ဌိ) နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ဝုတ္တာ၊မိန့်အပ်ကုန်၏။နီဝရဏာ၊နီဝရဏတို့သည်။အဋ္ဌ၊(လောဘ, ဒေါသ, မောဟ, ဥဒ္ဓစ္စ, ကုက္ကုစ္စ, ဝိစိကိစ္ဆာ, ထိန, မိဒ္ဓအားဖြင့်) ရှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။သိယုံ့ဖြစ်ကုန်၏။အနုသယာ၊အနုသယတို့သည်။ဆဋ္ဌေ၊(လောဘ, ဒေါသ, မောဟ, မာန, ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာအားဖြင့်) ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်သည်သာလျှင်။ဟောန္တိဖြစ်ကုန်၏။သံယောဇနာ၊သံယောဇဉ်တို့ကို။နဝ၊ကိုးပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။မတာ၊သိအပ်ကုန်၏။ကိလေသာ၊ကိလေသာတို့ကို။ဒသ၊ဆယ်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။မတာ၊သိအပ်ကုန်၏။ကဲ့တိ၊ဤသို့။နဝဓာ၊ကိုးပါး အပြားအားဖြင့်။အယံ ပါပသင်္ဂဟော၊ဤအကုသလ သင်္ဂဟကို။မယာ၊ငါသည်။ဝုတ္တော၊မိန့်အပ်ပြီ။

http://www.dhammadownload.com

၁ ၅ ။ **၂-မိဿကသင်္ဂဟ** ။ ။ မိဿကသင်္ဂဟေ၊မိဿကသင်္ဂဟ၌။ဧဝံ၊ဤသို့။ ဝိဘာဂေါ၊ဝေဘန်ခြင်းကို။မယာ၊ငါသည်။ဝုစ္စတေ၊မိန့်အပ်၏။

ဟိတ် ၆-ပါး ။ ။ ဟေတူ၊ဟိတ်တို့သည်။လောဘော၊လောဘဟိတ်ဝင်း။ဒေါသော၊ဒေါသဟိတ်ဝင်း။မောဟော၊မောဟဟိတ်ဝင်း။အလောဘော၊အလောဘဟိတ်ဝင်း။ အဒေါသော၊အဒေါသဟိတ်ဝင်း။အမောဟော၊အမောဟဟိတ်ဝင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဆ၊ ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၁ ၆ ။ **ဈာနင် ၇-ပါး** ။ ။ ဈာနင်္ဂါနိ၊ဈာနင်တို့သည်။ဝိတက္ကော၊ဝိတက်ဈာနင်ဝင်း။ ဝိစာရော၊ဝိစာရဈာနင်ဝင်း။ပီတိ၊ပီတိဈာနင်ဝင်း။ဧကဂ္ဂတာ၊ဧကဂ္ဂတာဈာနင်ဝင်း။ သောမနဿံ၊သောမနဿဈာနင်ဝင်း။ဒေါမနဿံ၊ဒေါမနဿဈာနင်ဝင်း။ဥပေက္ခာ၊ ဥပေက္ခာဈာနင်ဝင်း။ဣတိ၊ဤသို့။သတ္တ၊ခုနှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၁ ၇ ။ **မဂ္ဂင် ၇-ပါး (အရိယမဂ္ဂင် ၈-ပါး)** ။ ။ မဂ္ဂင်္ဂါနိ၊မဂ္ဂင်တို့သည်။သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ဝင်း။သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ၊သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်ဝင်း။သမ္မာဝါစာ၊သမ္မာဝါစာမဂ္ဂင်ဝင်း။သမ္မာကမ္မန္တော၊သမ္မာကမ္မန္တမဂ္ဂင်ဝင်း။သမ္မာအာဇီဝေါ၊သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်ဝင်း။ သမ္မာဝါယာမော၊သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင်ဝင်း။သမ္မာသတိ၊သမ္မာသတိမဂ္ဂင်ဝင်း။သမ္မာသမာဓိ၊သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်ဝင်း။

မိစ္ဆာမဂ္ဂင် ၄-ပါး ။ ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ဝင်း။မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပေါ၊မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်ဝင်း။မိစ္ဆာဝါယာမော၊မိစ္ဆာဝါယာမမဂ္ဂင်ဝင်း။မိစ္ဆာသမာဓိ၊မိစ္ဆာသမာဓိမဂ္ဂင်ဝင်း။ဣတိ၊ ဤသို့။ဒွါဒသ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၁ ၈ ။ **ဣန္ဒြေ ၂၂-ပါး (ရုပ်ဣန္ဒြေ ၈-ပါး)** ။ ။ ဣန္ဒြိယာနိ၊(ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို အစိုးတရဖြစ်ပေါ်တည်တံ့, ပွားများစေသော) ဣန္ဒြေတို့သည်။စက္ခုန္ဒြိယံ၊စက္ခုန္ဒြေဝင်း။သောတိန္ဒြိယံ၊သောတိန္ဒြေဝင်း။ဃာနိန္ဒြိယံ၊ဃာနိန္ဒြေဝင်း။ဇိဝှိန္ဒြိယံ၊ဇိဝှိန္ဒြေဝင်း။ကာယိန္ဒြိယံ၊ကာယိန္ဒြေဝင်း။ဣတ္ထိန္ဒြိယံ၊ဣတ္ထိန္ဒြေဝင်း။ပုရိသိန္ဒြိယံ၊ပုရိသိန္ဒြေဝင်း။ဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေဝင်း။ * **နာမ်ဣန္ဒြေ ၁၄-ပါး** ။ ။ မနိန္ဒြိယံ၊မနိန္ဒြေဝင်း။သုခိန္ဒြိယံ၊သုခိန္ဒြေဝင်း။ ဒုက္ခိန္ဒြိယံ၊ဒုက္ခိန္ဒြေဝင်း။သောမနဿိန္ဒြိယံ၊သောမနဿိန္ဒြေဝင်း။ဒေါမနဿိန္ဒြိယံ၊ဒေါမနဿိန္ဒြေဝင်း။ဥပေက္ခိန္ဒြိယံ၊ဥပေက္ခိန္ဒြေဝင်း။သဒ္ဓိန္ဒြိယံ၊သဒ္ဓိန္ဒြေဝင်း။ဝီရိယိန္ဒြိယံ၊ဝီရိယိန္ဒြေဝင်း။သတိန္ဒြိယံ၊သတိန္ဒြေဝင်း။သမာဓိန္ဒြိယံ၊သမာဓိန္ဒြေဝင်း။ပညိန္ဒြိယံ၊ပညိန္ဒြေဝင်း။ အနညာတညာဿာမီတိန္ဒြိယံ၊အနညာတညာဿာမီတိန္ဒြေဝင်း။အညိန္ဒြိယံ၊အညိန္ဒြေဝင်း။အညာတာဝိန္ဒြိယံ၊အညာတာဝိန္ဒြေဝင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဗာဝီသ၊နှစ်ဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၁ ၉ ။ **ဗိုလ် ၉-ပါး** ။ ။ ဗလာနိ၊(ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့နှင့်တွေ့သော်လည်း မတုန်မလှုပ်, မြဲမြံခိုင်ခံ့တည်တံ့သော) ဗိုလ်တို့သည်။သဒ္ဓါဗလံ၊သဒ္ဓါဗိုလ်ဝင်း။ဝီရိယဗလံ၊

http://www.dhammadownload.com

ဝီရိယဗိုလ်ငှင်း။သတိဗလံ၊သတိဗိုလ်ငှင်း။သမာဓိဗလံ၊သမာဓိဗိုလ်ငှင်း။ပညာဗလံ၊ ပညာဗိုလ်ငှင်း။ဟိရိဗလံ၊ဟိရိဗိုလ်ငှင်း။ဩတ္တပ္ပဗလံ၊ဩတ္တပ္ပဗိုလ်ငှင်း။အဟိရိကဗလံ၊ အဟိရိကဗိုလ်ငှင်း။အနောတ္တပ္ပဗလံ၊အနောတ္တပ္ပဗိုလ်ငှင်း။ဣတိ၊ဤသို့။နဝ၊ကိုးပါး အပြား ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၂ ၀ ။ **အဓိပတိ ၄-ပါး** ။ ။ အဓိပတိ၊(သဟဇာတ်တရားတို့၏ အချုပ်အခြာ အကြီးအမှူးဖြစ်သော) အဓိပတိတို့သည်။ဆန္ဒာဓိပတိ၊ဆန္ဒာဓိပတိငှင်း။ဝီရိယာဓိပတိ၊ ဝီရိယာဓိပတိငှင်း။စိတ္တာဓိပတိ၊စိတ္တာဓိပတိငှင်း။ဝီမံသာဓိပတိ၊ဝီမံသာဓိပတိငှင်း။ဣတိ၊ ဤသို့။စတ္တာရော၊လေးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၂ ၁ ။ **အာဟာရ ၄-ပါး (ရုပ်အာဟာရ ၁-ပါး)** ။ ။ အာဟာရာ၊(သဟဇာတ် တရားတို့ကို ခိုင်ခံ့အောင်ကို ဆောင်တတ်သော) အာဟာရတို့သည်။ကဗဋီကာ ရော၊အလုတ်အလွေးကို မပြုအပ်သော်လည်း ပြုအပ်သကဲ့သို့သော။အာဟာရော၊အာ ဟာရငှင်း။ * **နာမ်အာဟာရ ၃-ပါး** ။ ။ ဒုတိယော၊နှစ်ခုတို့၏ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော။ ဖဿော၊ဖဿာဟာရငှင်း။တတိယော၊သုံးခုတို့၏ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော။မနောသဥ္စေ တနာ၊မနောသဥ္စေတနာဟာရငှင်း။စတုတ္ထံ၊လေးခုတို့၏ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော။ဝိညာ ဏံ၊ဝိညာဏာဟာရငှင်း။ဣတိ၊သို့။စတ္တာရော၊လေးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊၏။

၂ ၂ ။ **တရားကိုယ်ယူပုံ ယူနည်း (လောကုတ္တရာ ပညိန္ဒေ ၃-ပါး)**

လောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခုဌိရှိသော ဉာဏ်ကို ဣန္ဒြိယတေဒအားဖြင့် ခွဲခြားပုံ

(စာပိုဒ်-၂၂/၂၃/ ၂၄)

ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။ဧတ္ထ၊ဤမိဿကသင်္ဟ၌။ဣန္ဒေသု၊ဣန္ဒေတို့တွင်။(ဝါ) ဣန္ဒေတို့၌။သောတာပတ္တိမဂ္ဂဉာဏံ၊သောတာပတ္တိမင်ဉာဏ်ကို။အနညာတညာဿာ မီတိန္ဒြိယန္တိ၊အနညာတညာဿာမီတိန္ဒေ(မသိဘူးသေးသော သစ္စာ ၄-ပါးနှင့် နိဗ္ဗာန် ကို အစဦးစွာ အစိုးတရသိမြင်သောဉာဏ်)ဟူ၍။ပဝုစ္စတိ၊အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

၂ ၃ ။ **အညာတာဝိန္ဒေ၏ တရားကိုယ်ပြ** ။ ။ အရဟတ္တဖလဉာဏံ၊အရဟတ္တ ဖိုလ်ဉာဏ်ကို။အညာတာဝိန္ဒြိယန္တိ၊အညာတာဝိန္ဒေ(အလုံးစုံသော သစ္စာ ၄-ပါး, နိဗ္ဗာန် စသော တရားတို့ကို အစိုးတရသိမြင်သောဉာဏ်) ဟူ၍။ပဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

၂ ၄ ။ **အညိန္ဒေ၏ တရားကိုယ်ပြ** ။ ။ မဇ္ဈေ၊အလယ်၌။ဆ ဉာဏာနိ၊ခြောက်ပါး သော ဉာဏ်တို့ကို။အညိန္ဒြိယာနီတိ၊အညိန္ဒေတို့ဟူ၍။ပဝုစ္စတိ-ပဝုစ္စန္တေ၊အပြားအား ဖြင့် မိန့်အပ်ကုန်၏။

၂ ၅ ။ **ဇီဝိတိန္ဒေ ၂-ပါး** ။ ။ ဇီဝိတိန္ဒြိယဉ္စ၊ဇီဝိတိန္ဒေသည်ကား။ရူပါရူပဝသေန၊ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒေ, နာမ်ဇီဝိတိန္ဒေတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ဒုဝိဓံ၊နှစ်ပါးအပြားရှိသည်။ဟောတိ၊၏။

၂ ၆ ။ **ဈာနင် မထိုက်သောတရား** ။ ။ ပဥ္စဝိညာဏေသု၊ဒွေပဥ္စဝိညာဏ် တစ်ဆယ်

http://www.dhammadownload.com

တို့၌။ဈာနင်္ဂါနိ၊ဈာနင်တို့ကို။နေ လဗ္ဘန္တိ၊မရအပ်ကုန်။(ဝိတက်ဈာနင်ဖြစ်ကြောင်း မူလဖြစ်သဖြင့် ဝိတက်မယှဉ်သော စိတ်၌ရှိသောတရားများ ဈာနင်မထိုက်)

ဗိုလ် မထိုက်သောတရား ။ ။ အဝီရိယေသု၊ဝီရိယမဖြစ်သောစိတ် တစ်ဆယ့်ခြောက်ခုတို့၌။ဗလာနိ၊ဗိုလ်တို့ကို။နေ လဗ္ဘန္တိ၊မရအပ်ကုန်။

မဂ္ဂင် မထိုက်သောတရား ။ ။ အဟေတုကေသု၊အဟိတ်စိတ် တစ်ဆယ့်ရှစ်ခုတို့၌။မဂ္ဂင်္ဂါနိ၊မဂ္ဂင်တို့ကို။နေ လဗ္ဘန္တိ၊မရအပ်ကုန်။

၂ ၇ ။ **မဂ္ဂင်, ဣန္ဒြေ, ဗိုလ် မထိုက်သောတရား** ။ ။ တထာ၊ထို့အတူ။ဝိစိကိစ္ဆာစိတ္တေ၊ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ်၌။ဧကဂ္ဂတာ၊ဧကဂ္ဂတာ စေတသိက်သည်။မဂ္ဂိန္ဒြိယဗလဘာဝံ၊မဂ္ဂင်, ဣန္ဒြေ, ဗိုလ် အဖြစ်သို့။နေ ဂစ္ဆတိ၊မရောက်။

၂ ၈ ။ **အဓိပတိယှဉ်သော ဇောစိတ်** ။ ။ ဒွိဟေတုက တိဟေတုက ဇဝနေသွေဝ၊ ဒွိဟိတ်ဇော တစ်ဆယ့်ရှစ်ခု, တိဟိတ်ဇော သုံးဆယ့်လေးခုတို့၌သာလျှင်။ယထာသမ္ဘဝံ၊ ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။အဓိပတိ၊အဓိပတိကို။ဧကောဝ၊တစ်ခု တစ်ခုစီသာလျှင်။ လဗ္ဘတိ၊ရအပ်၏။ (သာဓိပတိဇော ၅၂-ခု ဖြစ်ပါသည်။)

၂ ၉ ။ **တရားကိုယ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာများ** ။ ။ ဝတ္ထုတော၊သဘောအားဖြင့်။(ဝါ) တရားကိုယ်အားဖြင့်။**ဟေတူ**၊ဟိတ်တို့ကို။ဆ၊ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ဤရိတာ၊မိန့်အပ်ကုန်၏။**ဈာနင်္ဂါနိ**၊ဈာနင်တို့ကို။ပဉ္စ၊ငါးပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ဤရိတာ၊မိန့်အပ်ကုန်၏။မဂ္ဂင်္ဂါနိ၊မဂ္ဂင်တို့ကို။နဝ၊ကိုးပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ဤရိတာ၊မိန့်အပ်ကုန်၏။**ဣန္ဒြိယဓမ္မာစ**၊ဣန္ဒြေတရားတို့ကိုကား။သောဋ္ဌသ၊တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ဤရိတာ၊မိန့်အပ်ကုန်၏။**ဗလဓမ္မာ**၊ဗိုလ်တရားတို့ကို။နဝ၊ကိုးပါး အပြား ရှိကုန်၏ဟူ၍။ဤရိတာ၊မိန့်အပ်ကုန်၏။**အဓိပတီ**၊အဓိပတိတို့ကို။စတ္တာရော၊လေးပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ဝုတ္တာ၊မိန့်အပ်ကုန်၏။**အာဟာရာ**၊အာဟာရတို့ကို။တထာ၊ထို့အတူ။စတ္တာရော၊လေးပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ဝုတ္တာ၊မိန့်အပ်ကုန်၏။ဣတိ၊သို့။သတ္တဓာ၊ခုနှစ်ပါး အပြားဖြင့်။ကုသလာဒိသမာကိဏ္ဏော၊ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့ဖြင့် ပြွမ်းသော။မိဿကသင်္ဂဟော၊မိဿကသင်္ဂဟကို။မယာ၊ငါသည်။ဝုတ္တော၊မိန့်အပ်ပြီ။

၃ ၀ ။ **ဗောဓိပက္ခိယ သင်္ဂဟ (သင်္ဂဟ ၇-ပါး)** ။ ။ ဗောဓိပက္ခိယ သင်္ဂဟေ၊ ဗောဓိပက္ခိယ သင်္ဂဟ၌။ဧဝံ၊ဤသို့။ဝိဘာဂေါ၊ဝေဘန်ခြင်းကို။မယာ၊ငါသည်။ဝုစ္စတေ၊မိန့်အပ်၏။

၁– သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး ။ ။ သတိပဋ္ဌာနာ၊သတိပဋ္ဌာန်တို့သည်။ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ၊ကာယနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ဂင်း။ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ၊ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ဂင်း။စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ၊စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ဂင်း။ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ၊ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ဂင်း။ဣတိ၊ဤသို့။စတ္တာ

http://www.dhammadownload.com

ရော၊လေးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၃ ၁ ။ **၂-သမ္မပ္ပဓာန် ၄-ပါး** ။ ။ သမ္မပ္ပဓာနာ၊သမ္မပ္ပဓာန်တို့သည်။ဥပ္ပန္နာနံ၊ဖြစ်ကုန်ပြီးသော။ပါပကာနံ၊အကုသိုလ်တရားတို့ကို။ပဟာနာယ၊ပယ်ခြင်းငှာ။ဝါယာမော၊လုံ့လပြုခြင်းငှင်း။အနုပ္ပန္နာနံ၊မဖြစ်ကုန်သေးသော။ပါပကာနံ၊အကုသိုလ်တရားတို့ကို။အနုပ္ပါဒါယ၊မဖြစ်စေခြင်းငှာ။ဝါယာမော၊လုံ့လပြုခြင်းငှင်း။အနုပ္ပန္နာနံ၊မဖြစ်ကုန်သေးသော။ကုသလာနံ၊ကုသိုလ်တရားတို့ကို။ဥပ္ပါဒါယ၊ဖြစ်စေခြင်းငှာ။ဝါယာမော၊လုံ့လပြုခြင်းငှင်း။ဥပ္ပန္နာနံ၊ဖြစ်ကုန်ပြီးသော။ကုသလာနံ၊ကုသိုလ်တရားတို့ကို။ဘိယျောဘာဝါယ၊အလွန်ပွားများစေခြင်းငှာ။ဝါယာမော၊လုံ့လပြုခြင်းငှင်း။ဣတိ၊ဤသို့။စတ္တာရော၊လေးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၃ ၂ ။ **၃-ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါး** ။ ။ ဣဒ္ဓိပါဒါ၊(ကောင်းမှုကုသိုလ်, ဈာန်, မဂ်ဖိုလ်တို့၏ အောင်မြင်ပြီးစီးကြောင်း အခြေခံဖြစ်သော) ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့သည်။ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒေါ၊ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒ်ငှင်း။ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒေါ၊ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒ်ငှင်း။စိတ္တိဒ္ဓိပါဒေါ၊စိတ္တိဒ္ဓိပါဒ်ငှင်း။ဝီမံသိဒ္ဓိပါဒေါ၊ဝီမံသိဒ္ဓိပါဒ်ငှင်း။ဣတိ၊သို့။စတ္တာရော၊လေးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၃ ၃ ။ **၄-ဣန္ဒြေ ၅-ပါး** ။ ။ ဣန္ဒြိယာနိ၊ဣန္ဒြေတို့သည်။သဒ္ဓိန္ဒြိယံ၊သဒ္ဓိန္ဒြေငှင်း။ဝီရိယိန္ဒြိယံ၊ဝီရိယိန္ဒြေငှင်း။သတိန္ဒြိယံ၊သတိန္ဒြေငှင်း။သမာဓိန္ဒြိယံ၊သမာဓိန္ဒြေငှင်း။ပညိန္ဒြိယံ၊ပညိန္ဒြေငှင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ပဥ္စ၊ငါးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၃ ၄ ။ **၅-ဗိုလ် ၅-ပါး** ။ ။ ဗလာနိ၊(ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့ကြောင့် တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိ ကြံ့ခိုင်သော)ဗိုလ်တို့သည်။သဒ္ဓါဗလံ၊သဒ္ဓါဗိုလ်ငှင်း။ဝီရိယဗလံ၊ဝီရိယဗိုလ်ငှင်း။သတိဗလံ၊သတိဗိုလ်ငှင်း။သမာဓိဗလံ၊သမာဓိဗိုလ်ငှင်း။ပညာဗလံ၊ပညာဗိုလ်ငှင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ပဥ္စ၊ငါးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၃ ၅ ။ **၆-ဗောဇ္ဇာင် ၇-ပါး** ။ ။ ဗောဇ္ဇင်္ဂါ၊(သစ္စာ ၄-ပါး တရားအပေါင်းကို ထိုးထွင်း၍ သိကြောင်းဖြစ်သော)ဗောဇ္ဇင်တို့သည်။သတိသမ္ဗောဇ္ဇင်္ဂါ၊သတိသမ္ဗောဇ္ဇင်ငှင်း။ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဇင်္ဂါ၊ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဇင်လည်းကောင်း။ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဇင်္ဂါ၊ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဇင်ငှင်း။ပီတိသမ္ဗောဇ္ဇင်္ဂါ၊ပီတိသမ္ဗောဇ္ဇင်ငှင်း။ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဇင်္ဂါ၊ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဇင်ငှင်း။သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဇင်္ဂါ၊သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဇင်ငှင်း။ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဇင်္ဂါ၊ဥပက္ခောသမ္ဗောဇ္ဇင်ငှင်း။ဣတိ၊သို့။သတ္တ၊ခုနှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။

၃ ၆ ။ **၇-မဂ္ဂင် ၈-ပါး** ။ ။ မဂ္ဂင်္ဂါနိ၊မဂ္ဂင်တို့သည်။သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ငှင်း။သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ၊သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်ငှင်း။သမ္မာဝါစာ၊သမ္မာဝါစာမဂ္ဂင်ငှင်း။သမ္မာကမ္မန္တော၊သမ္မာကမ္မန္တမဂ္ဂင်ငှင်း။သမ္မာအာဇီဝေါ၊သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်ငှင်း။သမ္မာဝါယာမော၊သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင်ငှင်း။သမ္မာသတိ၊သမ္မာသတိမဂ္ဂင်ငှင်း။သမ္မာသမာဓိ၊သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်ငှင်း။ဣတိ၊ဤသို့။အဋ္ဌ၊ရှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

၃၇ ။ **တရားကိုယ်ယူပုံ ယူနည်း (သတိပဋ္ဌာန် တရားကိုယ်)** ။ ။ ပန၊အထူး ကို ဆိုအံ့။ဇတ္ထာ၊ဤဗောဓိပက္ခိယ သင်္ဂဟ၌။သမ္မာသတိ ဧကာဝန၊သမ္မာသတိ တစ်ခုကို ပင်လျှင်။စတ္တာရော၊လေးပါး၊ကုန်သော။သတိပဋ္ဌာနာတိ၊သတိပဋ္ဌာန်တို့ဟူ၍။ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

၃၈ ။ **သမ္မပ္ပဓာန် တရားကိုယ်** ။ ။ တထာ၊ထို့အတူ။သမ္မာဝါယာမော၊သမ္မာ ဝါယာမတစ်ခုကိုပင်လျှင်။စတ္တာရော၊လေးပါးကုန်သော။သမ္မပ္ပဓာနာတိ၊သမ္မပ္ပဓာန်တို့ ဟူ၍။ပဝုစ္စတိ၊အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

ဗောဓိပက္ခိယ တရားကိုယ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာ

၃၉ ။ **တရားကိုယ်အားဖြင့် ၁၄-ပါး** ။ ။ ဧတေ၊ထိုဗောဓိပက္ခိယ တရားတို့သည်။ သဘာဝတော၊သဘောအားဖြင့်။(ဝါ) တရားကိုယ်အားဖြင့်။ဆန္ဒော စ၊ဆန္ဒစေတသိက် ၎င်း။စိတ္တဉ္စ၊လောကုတ္တရာစိတ်၎င်း။ဥပေက္ခာ စ၊တတြမဇ္ဈတ္တတာ စေတသိက်၎င်း။သဒ္ဓါ ပဿဒ္ဓိ ပီတိယော စ၊သဒ္ဓါ, ပဿဒ္ဓိ, ပီတိစေတသိက်တို့၎င်း။သမ္မာဒိဋ္ဌိ စ၊အမောဟ စေတသိက်၎င်း။သင်္ကပ္ပေါ စ၊ဝိတက်စေတသိက်၎င်း။ဝါယာမော စ၊ဝီရိယစေတသိက် ၎င်း။ဝိရတိတ္တယဉ္စ၊ဝိရတီစေတသိက်တို့၏ သုံးခုတို့၏အပေါင်း၎င်း။သမ္မာသတိစ၊သတိ စေတသိက်၎င်း။သမ္မာသမာဓိစ၊ဧကဂ္ဂတာစေတသိက်၎င်း။ကျွတိ၊ဤသို့။စုဒ္ဒသ၊တဆယ့် လေးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

နာမည်အပြားအားဖြင့် ၃၇-ပါး ။ ။ ပဘေဒေန၊အပြားအားဖြင့်။သတ္တတ္တိံ သ၊သုံးဆယ့်ခုနှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ကျွတိ၊သို့။တတ္ထ၊ထိုဗောဓိ ပက္ခိယ သင်္ဂဟ၌။သတ္တဓာ၊ခုနှစ်ပါးအပြားဖြင့်။သင်္ဂဟော၊ရေတွက်ခြင်းသည်။ဟောတိ၊၏။

၄၀ ။ **ဌာနဖြင့် ဧဘနံခြင်း** ။ ။ သင်္ကပ္ပပဿဒ္ဓိ စ၊ဝိတက်, ပဿဒ္ဓိစေတသိက် တို့၎င်း။ပီတုပေက္ခာ စ၊ပီတိ, တတြမဇ္ဈတာစေတသိက်၎င်း။ဆန္ဒော စ၊ဆန္ဒစေတသိက် ၎င်း။စိတ္တဉ္စ၊လောကုတ္တရာစိတ်၎င်း။ဝိရတိတ္တယဉ္စ၊ဝိရတီစေတသိက်တို့၏ သုံးခုတို့၏ အပေါင်း၎င်း။ကျွတိ၊ဤသို့။နဝ၊ကိုးပါးသော တရားတို့သည်။ဧကဌာန၊တစ်ခုသော ဌာန ရှိကုန်၏။(ဝါ) တစ်ဌာန တပ်ကုန်၏။(တစ်ကိစ္စတပ်၏) **ဝီရိယ**၊ဝီရိယစေတသိက်သည်။ နဝဌာ နံ၊ကိုးဌာန ရှိ၏။(ဝါ) ကိုးဌာန တပ်၏။ကိုးကိစ္စ တပ်၏။ **သတိ**၊သတိစေတသိက် သည်။အဋ္ဌဌာန၊ရှစ်ဌာန ရှိ၏။(ဝါ) ရှစ်ဌာန တပ်၏။ရှစ်ကိစ္စ တပ်၏။**သမာဓိ**၊ ဧကဂ္ဂတာစေတသိက်သည်။ စတုဋ္ဌာန၊လေးဌာန ရှိ၏။(ဝါ) လေးဌာန တပ်၏။လေး ကိစ္စ တပ်၏။ **ပညာ**၊ပညာန္ဒြေစေတသိက်သည်။ပဉ္စဋ္ဌာ နာ၊ငါးဌာန ရှိ၏။(ဝါ) ငါးဌာန တပ်၏။ငါးကိစ္စ တပ်၏။ **သဒ္ဓါ**၊သဒ္ဓါစေတသိက်သည်။ဒ္ဝဋ္ဌာန၊ နှစ်ဌာန ရှိ၏။(ဝါ) နှစ်ဌာန တပ်၏။ကျွတိ၊ဤသို့။ဥတ္တမ သတ္တတ္တိံသ ဓမ္မာန်၊မြတ်ကုန်သော သုံးဆယ့်ခုနှစ်ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့၏။ပဝေရော၊မြတ်သော။ဧသော- ဤဒိသော၊ဤသို့ သဘော

http://www.dhammadownload.com

ရှိသော။ဝိဘာဂေါ။ဝေဘန်ခြင်းကို။မယာ၊ငါသည်။ဝုတ္တော၊မိန့်အပ်၏။

၄၁။ စိတ်ဖြင့် ဝေဘန်ခြင်း ။ ။ လောကုတ္တရေ၊လောကုတ္တရာစိတ်၌။သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော ဗောဓိပက္ခိယ တရားတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။သင်္ဘ ပီတိယော၊ ဝိတက်, ပီတိစေတသိက်တို့သည်။(ဝါ) လောကုတ္တရေ၊အချို့သော လောကုတ္တရာစိတ် ၌။န ဟောန္တိ၊မဖြစ်ကုန်။လောကီယေပိ၊လောကီ သောဘနစိတ်၌လည်း။ဆဋ္ဌသုဒ္ဓိ ပဝတ္တိယံ၊ ခြောက်ပါးသော ဝိသုဒ္ဓိတို့၏ဖြစ်ခြင်းသည်။သတိ၊ရှိသော်။ယထာယောဂံ၊ယှဉ် သင့်သည် အားလျော်စွာ။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၄၂။ သဗ္ဗသင်္ဂဟ (ခန္ဓာ ၅-ပါး) ။ ။ သဗ္ဗသင်္ဂဟေ၊(စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်, နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ပရမတ္ထတရားအားလုံးကို သိမ်းကျုံးရေတွက်ရာ) သဗ္ဗသင်္ဂဟ ၌။ဧဝံဣတ္ထိသို့။ဝိဘာဂေါ။ဝေဘန်ခြင်းကို။မယာ၊ငါသည်။ဝုစ္စတေ၊မိန့်အပ်၏။ခန္ဓာ၊ခန္ဓာတို့ သည်။ရူပက္ခန္ဓော၊ရူပက္ခန္ဓာဝင်း။ဝေဒနာက္ခန္ဓော၊ဝေဒနာက္ခန္ဓာဝင်း။သညာက္ခန္ဓော၊သညာ က္ခန္ဓာဝင်း။သင်္ခါရက္ခန္ဓော၊သင်္ခါရက္ခန္ဓာဝင်း။ဝိညာဏက္ခန္ဓော၊ဝိညာဏက္ခန္ဓာဝင်း။ဣတိ၊ ဤသို့။ပဉ္စ၊ငါးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၄၃။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ၅-ပါး ။ ။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ဥပါဒါန်၏အာရုံဖြစ်သော (လောကီ)ခန္ဓာတို့သည်။ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓော၊ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓာဝင်း။ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓော၊ဝေဒနု ပါဒါနက္ခန္ဓာဝင်း။သညုပါဒါနက္ခန္ဓော၊သညုပါဒါနက္ခန္ဓာဝင်း။သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓော၊သင်္ခါရု ပါဒါနက္ခန္ဓာဝင်း။ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓော၊ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓာဝင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ပဉ္စ၊ငါးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၄၄။ အာယတန ၁၂-ပါး ။ ။ အာယတနာနိ၊(စိတ်, စေတသိက်တို့၏ ဖြစ်ရာ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော) အာယတနတို့သည်။စက္ခာယတန်၊စက္ခာယတနဝင်း။သောတာ ယတန်၊သောတာယတနဝင်း။ဃာနာယတန်၊ဃာနာယတနဝင်း။ဇိဝှာယတန်၊ဇိဝှာယတန ဝင်း။ကာယာယတန်၊ကာယာယတနဝင်း။မနာယတန်၊မနာယတနဝင်း။ရူပါယတန်၊ရူပါ ယတနဝင်း။သဒ္ဒါယတန်၊သဒ္ဒါယတနဝင်း။ဂန္ဓာယတန်၊ဂန္ဓာယတနဝင်း။ရသာယတန်၊ ရသာယတနဝင်း။ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန်၊ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနဝင်း။ဓမ္မာယတန်၊ဓမ္မာယတနဝင်း။ ဣတိ၊ဤသို့။ဒွါဒသ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၄၅။ ဓာတ် ၁၈-ပါး (ရူပ်ဓာတ် ၁၀-ပါး) ။ ။ ဓာတုယော၊(မိမိသဘောကို ဆောင်တတ်သော) ဓာတ်တို့သည်။စက္ခုဓာတု၊စက္ခုဓာတ်ဝင်း။သောတဓာတု၊သောတ ဓာတ်ဝင်း။ဃာနဓာတု၊ဃာနဓာတ်ဝင်း။ဇိဝှာဓာတု၊ဇိဝှာဓာတ်ဝင်း။ကာယဓာတု၊ကာယ ဓာတ်ဝင်း။ရူပဓာတု၊ရူပဓာတ်ဝင်း။သဒ္ဒဓာတု၊သဒ္ဒဓာတ်ဝင်း။ဂန္ဓဓာတု၊ဂန္ဓဓာတ်ဝင်း။ရသ ဓာတု၊ရသဓာတ်ဝင်း။ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတု၊ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်ဝင်း။

နာမ်ဓာတ် ၇-ပါး ။ ။ စက္ခုဝိညာဏဓာတု၊စက္ခုဝိညာဏဓာတ်ဝင်း။သောတ

http://www.dhammadownload.com

ဝိညာဏာဓာတု၊သောတဝိညာဏာဓာတ်ဂင်း။ဃာနဝိညာဏာဓာတု၊ဃာနဝိညာဏာဓာတ်ဂင်း။ဇိဘ္ဟာဝိညာဏာဓာတု၊ဇိဘ္ဟာဝိညာဏာဓာတ်ဂင်း။ကာယဝိညာဏာဓာတု၊ကာယဝိညာဏာဓာတ်ဂင်း။မနောဓာတု၊မနောဓာတ်ဂင်း။မနောဝိညာဏာဓာတု၊မနောဝိညာဏာဓာတ်ဂင်း။ * **မိဿကဓာတ် ၁-ပါး** ။ ။ ဓမ္မဓာတု၊ဓမ္မဓာတ်ဂင်း။ကျက်တိ၊ဤသို့။အဋ္ဌာရသ၊တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၄၆ ။ **သစ္စာ ၄-ပါး** ။ ။ အရိယသစ္စာနှိ၊(အရိယာတို့ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော အမှန်တရား) အရိယသစ္စာတို့သည်။ဒုက္ခံ၊ဒုက္ခ-ဟု ဆိုအပ်သော။အရိယသစ္စံ၊အရိယသစ္စာဂင်း။ဒုက္ခသမုဒယော၊ဒုက္ခ၏ အကြောင်းဖြစ်သော။အရိယသစ္စံ၊အရိယသစ္စာဂင်း။ဒုက္ခနိရောဓော၊ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာဖြစ်သော။အရိယသစ္စံ၊အရိယသစ္စာဂင်း။ဒုက္ခ နိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ၊ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်ဟုဆိုအပ်သော။အရိယသစ္စံ၊အရိယသစ္စာဂင်း။ကျက်တိ၊သို့။စတ္တာရိ၊လေးပါးအပြားရှိသည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။

တရားကိုယ်ယူပုံ ယူနည်း (ဓမ္မာယတန ဓမ္မဓာတ်တရားကိုယ်)

၄၇ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။ဧတ္ထ၊ဤသဗ္ဗသင်္ဂဟ၌။စေတသိက သုခုမရူပ နိဗ္ဗာန ဝသေန၊စေတသိက် ဒွေပညာသ, သုခုမရူပ် သောဠသ, နိဗ္ဗာန်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ဧကူန သတ္တတိ ဓမ္မာ၊တစ်ခုယုတ် ခုနှစ်ဆယ်သော တရားတို့သည်။ဓမ္မာယတန ဓမ္မဓာတူတိ သခ်ိ၊ဓမ္မာယတန, ဓမ္မဓာတ်ဟု ရေတွက်ခြင်းသို့။(ဝါ) ဓမ္မာယတန, ဓမ္မဓာတ်ဟု ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့။(ဝါ) ဓမ္မာယတန, ဓမ္မဓာတ်ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသို့။(ဝါ) ဓမ္မာယတန, ဓမ္မဓာတ်ဟု ရေတွက်ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။

၄၈ ။ **စိတ် ၇-မျိုး** ။ ။ မနာယတနမေဝ၊မနာယတန တစ်ခုတည်းကိုပင်လျှင်။ သတ္တဝိညာဏာဓာတုဝေန၊သတ္တဝိညာဏာဓာတ်၏ အစွမ်းဖြင့်။ဘိဇ္ဈတိ၊ပြား၏။

တရားကိုယ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာများ

၄၉ ။ **ခန္ဓာ ၅-ပါး တရားကိုယ်** ။ ။ ရူပဉ္စ၊ရုပ်အဋ္ဌဝီသင်း။ဝေဒနာ စ၊ဝေဒနာ စေတသိက်ဂင်း။သညာ စ၊သညာစေတသိက်ဂင်း။သေသစေတသိကာ စ၊ဝေဒနာ, သညာမှကြွင်းသော စေတသိက်ငါးဆယ်တို့ဂင်း။တထာ၊ထိုမြို့။ဝိညာဏဉ္စ၊စိတ်တစ်ခုယုတ် ကိုးဆယ်ဂင်း။ကျက်တိ၊ဤသို့။ပဉ္စ၊ငါးပါးကုန်သော။ဧတေ၊ထိုတရားတို့ကို။ပဉ္စက္ခန္ဓာတိ၊ငါးပါးသော ခန္ဓာတို့ဟူ၍။တထာဂတေဟိ၊မြတ်စွာဘုရားတို့သည်။ဘာသိတာ၊ဟော တော်မူအပ်ကုန်၏။

၅၀ ။ **ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တရားကိုယ်** ။ ။ တထာ၊ထိုအတူ။တေဘူမကာ၊ဘုံသုံးပါး၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဧတေ၊ထိုသဘောတရား ငါးပါးတို့ကို။ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာတိ၊ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ဟူ၍။မတာ၊သိအပ်ကုန်၏။

နိဗ္ဗာန်သည် ခန္ဓဝိမုတ်ဖြစ်ခြင်းအကြောင်း ။ ။ နိဗ္ဗာနံ၊နိဗ္ဗာန်သည်။ဘေဒါ

http://www.dhammadownload.com

ဘာဝေန၊ပစ္စုပ္ပန်, အတိတ်, အနာဂတ်, အဇ္ဈတ္တ, ဗဟိဒ္ဓ, ဒူရ, အာသန္န, ဟီန, ပဏီတ, သုခုမ, ဩဋ္ဌာရိကဟု ဆိုအပ်သော တစ်ဆယ့်တစ်ပါးအပြား၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ခန္ဓ သင်္ဂဟနိဿဋ္ဌံ၊ခန္ဓာဟူသော အရေအတွက်မှ လွတ်၏။

၅ ၁ ။ **အာယတန ၁၂-ပါး ပြားပုံ** ။ ။ အာယတနာနိ၊အာယတနတို့သည်။ ဒွါရာလမ္ပဏဘေဒေန၊ခြောက်ပါးသော ဒွါရ, ခြောက်ပါးသော အာရုံတို့၏အပြားဖြင့်။ ဒွါဒသ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ဓာတ် ၁၈-ပါးပြားပုံ ။ ။ ဓာတုယော စ၊ဓာတ်တို့သည်လည်း။ဒွါရာလမ္ပဏ တဒုပ္ပန္န ပရိယာယေန၊ခြောက်ပါးသော ဒွါရ, ခြောက်ပါးသော အာရုံ, ထိုဒွါရ, အာရုံ ကိုမှီ၍ဖြစ်သော ဝိညာဏ်တို့၏အစဉ်ဖြင့်။အဌာရသ၊တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိကုန် သည်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၅ ၂ ။ **သစ္စာ ၄-ပါး တရားကို့ယ်** ။ ။ တေဘူမကံ၊ဘုံသုံးပါး၌ဖြစ်သော။ဝဋ္ဌံ၊ဝဋ္ဌ် တရားသည်။ဒုက္ခံ၊ဒုက္ခသစ္စာမည်သည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။တဏ္ဍာ၊လောဘစေတသိက်သည်။ သမုဒယော၊သမုဒယသစ္စာမည်သည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။နိဗ္ဗာနံ၊နိဗ္ဗာန်သည်။နိရောဓော နာမ၊ နိရောဓ သစ္စာမည်သည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။လောကုတ္တရော၊လောကုတ္တရာဖြစ်သော။မဂ္ဂေါ၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို။မဂ္ဂေါ၊မဂ္ဂသစ္စာမည်၏ဟူ၍။မတာ၊သိအပ်၏။

၅ ၃ ။ **သစ္စာဝိမှတ်** ။ ။ မဂ္ဂယုတ္တာ စ၊မဂ္ဂင် ရှစ်ပါးနှင့်ယှဉ်ကုန်သော မဂ်စိတ္တုပ္ပါဒ် တို့သည်ရင်း။ဖလာစေဝ၊ဖိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည်ရင်း။စတုသစ္စ ဝိနိဿဋ္ဌာ၊သစ္စာလေးပါးမှ လွတ်ကုန်၏။ဣတိ၊ဤသို့။ပဥ္စပ္ပဘေဒေန၊ငါးပါးသော အပြားဖြင့်။သဗ္ဗသင်္ဂဟော၊သဗ္ဗ သင်္ဂဟကို။မယာ၊ငါသည်။ပဝုတ္တော၊အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

သမုစ္စည်းပိုင်း ပြီး၏။

၈-ပစ္စည်းပိုင်း

၁ ။ **ပဋိညာဉ်** ။ ။ ယေသံ၊အကြင်သို့ သဘောရှိကုန်သော။သခ်တ ဓမ္မာနံ၊ သဟိတ်စိတ် ဧကသတ္တတိ, မောဟမူဒွေ၌မောဟကြဉ်သော စေတသိက် ဒွေပညာသ, သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်-အစရှိကုန်သော အကျိုးပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့အား။ယေ ဓမ္မာ၊အကြင် ဟိတ်ခြောက်ပါးအစရှိသော အကြောင်းပစ္စည်းဟရား တို့သည်။ယထာ-ယေန ပကာရေန၊အကြင် ဟေတုသတ္တိအစရှိသော အပြားဖြင့်။ပစ္စ ယာ-ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။တံ ဝိဘာဂံ၊ထိုပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့အား ထိုပစ္စည်းတရားတို့၏ ကျေးဇူးပြုတတ်သော သတ္တိအပြားကို။ဣဟ-

http://www.dhammadownload.com

ကျွမသို့ သမုစ္စသင်္ဘာနန္တရဋ္ဌာနေ၊သမုစ္စယသင်္ဘ၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော ဤပစ္စယသင်္ဘ အရာ၌။ကျွဒါနိ၊ယခုအခါ၌။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။အဟံ၊ငါသည်။ပဝက္ခာမိ၊အပြားအားဖြင့် ဆိုပေအံ့။

နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်းကို ၅၅၏

ပစ္စည်းပိုင်းလာ ပဋိညာဉ်ပြဂါထာကို အနက်ယောဇနာပုံ ။ ။ ယေသံ၊အကြင်သို့ သဘောရှိသော။သဒ်တ ဓမ္မာနံ၊ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိသ နာမက္ခန္ဓာ, ကဋုတ္တာရုပ် သဒ်တပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့အား။ယေ ဓမ္မာ၊အကြင် အတိတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်, အကုသိုလ်စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့သည်။ယထာ-ယေန ပကာရေန၊အကြင် နာနာက္ခဏိက ကမ္မသတ္တိဟူသော အပြားအားဖြင့်။ပစ္စယာ ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိဖြစ်ကုန်၏။တံ ဝိဘာဂံ၊ထိုပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား ထိုပစ္စည်းတရားတို့၏ ကျေးဇူးပြုတတ်သော သတ္တိအပြားကို။ကွဟ (ကွမသို့ သမုစ္စသင်္ဘာနန္တရဋ္ဌာနေ)၊သမုစ္စယသင်္ဘ၏အခြားမဲ့ဖြစ်သော ဤပစ္စယသင်္ဘ အရာ၌။ကျွဒါနိ၊ယခုအခါ၌။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။အဟံ၊ငါသည်။ပဝက္ခာမိ၊အပြားအားဖြင့် ဆိုပေအံ့။

❶ ။ **ပစ္စယသင်္ဘာနည်း ၂-ပါး** ။ ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒနယော စ၊ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒနည်းဌင်း။ပဋ္ဌာနနယော စ၊ပဋ္ဌာန်းနည်းဌင်း။ကွတိ၊ဤသို့။ပစ္စယသင်္ဘော၊ပစ္စယသင်္ဘကို။ ဒုဝိဓော၊နှစ်ပါး အပြားရှိ၏၊ဟူ၍။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။

❷ ။ **ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း မည်ပုံ** ။ ။ တတ္ထ-တေသု ဒွိသုနယေသု၊ထိုနည်းနှစ်ပါးတို့တွင်။တတ္ထာဝ ဘာဝိဘာဝါကာရ မတ္တော ပလက္ခိတော၊ထိုအဝိဇ္ဇာ-အစရှိသော အကြောင်းတရားတို့၏ဖြစ်သဖြင့် ဖြစ်လေ့ရှိကုန်သော သခါရအစရှိကုန်သော အကျိုးတရားတို့၏ဖြစ်သောအခြင်းအရာမျှဖြင့် မှတ်အပ်သော နည်းသည်။ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒနယော၊ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း မည်၏။

ပဋ္ဌာန်းနည်း မည်ပုံ ။ ။ ပဋ္ဌာနနယော ပန၊ပဋ္ဌာန်းနည်းကိုကား။အာဟစ္စ ပစ္စယဋ္ဌိတိ၊အထူးပြု၍ဖြစ်သော ပစ္စည်းဟုဆိုအပ်သော တည်ရာကို။အာရဗ္ဘ၊အကြောင်းပြု၍။ပဋ္ဌစ္စတိ၊မိန့်အပ်၏။ဥဘယံ၊နည်းနှစ်ပါးကို။ဝေါမိဿိတ္တာ၊ရောနှော၍။အာစရိ ယာ၊အဋ္ဌကထာ ဆရာတို့သည်။ပပဉ္စေန္တိ၊ချဲ့ကုန်၏။မယံ ပန၊ငါအနုရုဒ္ဓါဆရာတို့သည်ကား။ ဝိသုံ ဝိသုံ၊အသီးအသီး။ဒဿယိဿာမ၊ပြကုန်အံ့။

❸ ။ **ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း ၁၂-ပါး** ။ ။ တတ္ထ-တေသု ဒွိသု နယေသု၊ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။အဝိဇ္ဇာ (ပ) သမုဒယော ဟောတိတိ၊အဝိဇ္ဇာ (ပ) သမုဒယော ဟောတိဟူသော။အယံ နယော၊ဤနည်းသည်။ဧတ္ထ၊ဤပစ္စယသင်္ဘာအရာ၌။ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒနယော၊ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း မည်၏။

အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်ခြင်း ။ ။ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ၊သစ္စာလေးပါးတရားကို

http://www.dhammadownload.com

ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟဟူသော အကြောင်းကြောင့်။သခ်ါရာ၊ပုညာဘိသခ်ါရ, အပုညာဘိသခ်ါရ,အာနေဉ္စာဘိသခ်ါရတို့သည်။သမ္ဘဝန္တိုဖြစ်ကုန်၏။

သခ်ါရကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ်ခြင်း ။ ။ သခ်ါရပစ္စယာ၊သခ်ါရဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ဝိညာဏ်၊ပဋိသန္ဓေစိတ် ဧကူနဝီသဟု ဆိုအပ်သော ဝိညာဏ်သည်။(ဝါ) လောကီဝိပါက် ဗာတ္တိံသဟု ဆိုအပ်သော ဝိညာဏ်သည်။(ဝါ) စိတ်တစ်ခုယုတ်ကိုးဆယ်ဟု ဆိုအပ်သော ဝိညာဏ်သည်။သမ္ဘဝတို၊ဖြစ်၏။

ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရူပ်ဖြစ်ခြင်း ။ ။ ဝိညာဏပစ္စယာ၊ဝိညာဏ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။နာမ ရူပ်၊နာမ်သည်လည်းကောင်း, ရူပ်သည်လည်းကောင်း, နာမ်ရူပ်သည်လည်းကောင်း။သမ္ဘဝတို၊ဖြစ်၏။

နာမ်ရူပ်ကြောင့် သဠာယတနဖြစ်ခြင်း ။ ။ နာမ ရူပပစ္စယာ၊နာမ်ရူပ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။သဠာယတန်၊စက္ခာယတန, သောတာယတန, ဃာနာယတန, ဇိဝှာယတန, ကာယာယတန, မနာယတနသည်။(ဝါ) သဠာယတန်၊သဠာယတနသည်။ သမ္ဘဝတို၊ဖြစ်၏။ **သဠာယတနကြောင့် ဖဿဖြစ်ခြင်း** ။ ။ သဠာယတနပစ္စယာ၊ သဠာယတန ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ဖဿော၊စက္ခုသမ္ဖဿ, သောတသမ္ဖဿ, ဃာနသမ္ဖဿ, ဇိဝှာသမ္ဖဿ, ကာယသမ္ဖဿ, မနောသမ္ဖဿသည်။သမ္ဘဝတို၊ဖြစ်၏။

ဖဿကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်ခြင်း ။ ။ ဖဿပစ္စယာ၊ဖဿဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ဝေဒနာ၊စက္ခုသမ္ဖဿဇာဝေဒနာ, သောတသမ္ဖဿဇာဝေဒနာ, ဃာနသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ, ဇိဝှာသမ္ဖဿဇာဝေဒနာ, ကာယသမ္ဖဿဇာဝေဒနာ, မနောသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာသည်။(ဝါ) သုခဝေဒနာ, ဒုက္ခဝေဒနာ, ဥပေက္ခာဝေဒနာသည်။သမ္ဘဝတို၊ဖြစ်၏။

ဝေဒနာကြောင့် တဏှာဖြစ်ခြင်း ။ ။ ဝေဒနာပစ္စယာ၊ဝေဒနာဟူသော အကြောင်းကြောင့်။တဏှာ၊ကာမတဏှာ, ဘဝတဏှာ, ဝိဘဝတဏှာသည်။(ဝါ) ရူပတဏှာ, သဒ္ဒတဏှာ, ဂန္ဓတဏှာ, ရသတဏှာ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ, ဓမ္မတဏှာသည်။ သမ္ဘဝတို၊ဖြစ်၏။ * **တဏှာကြောင့် ဥပါဒါန်ဖြစ်ခြင်း** ။ ။ တဏှာပစ္စယာ၊တဏှာဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ဥပါဒါန်၊ကာမုပါဒါန်, သီလဗ္ဗတုပါဒါန်, အတ္တဝါဒုပါဒါန်သည်။ သမ္ဘဝတို၊ဖြစ်၏။ * **ဥပါဒါန်ကြောင့် ဘဝဖြစ်ခြင်း** ။ ။ ဥပါဒါန ပစ္စယာ၊ဥပါဒါန်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ဘဝေါ၊ကမ္မဘဝ, ဥပပတ္တိဘဝသည်။သမ္ဘဝတို၊ဖြစ်၏။ (ကမ္မဘဝ, ကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံ, သခ်ါရ သုံးပါး, ဥပပတ္တိဘဝ, လောကီဝိပါက် ၃၂-ပါး ယှဉ်ဖက် စေတသိက်, ကမ္မဇရုပ်များ)

ဘဝကြောင့် ဇာတိဖြစ်ခြင်း ။ ။ ဘဝပစ္စယာ၊ကမ္မဘဝဟူသော (သခ်ါရ) အကြောင်းကြောင့်။ဇာတိ၊ပဋိသန္ဓေနေခြင်းသည်။သမ္ဘဝတို၊ဖြစ်၏။

ဇာတိကြောင့် ဇရာမရဏဖြစ်ခြင်း ။ ။ ဇာတိပစ္စယာ၊ဇာတိဟူသော အ-

http://www.dhammadownload.com

ကြောင်းကြောင့်။ဇရာမရဏ၊အိုခြင်း, သေခြင်းသည်။သမ္ဘဝတို၊ဖြစ်၏။

ဇာတိ၏ အကျိုးဆက်များ ။ ။ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသာ၊ စိုးရိမ်ခြင်း, ငိုကြွေးခြင်း, ဆင်းရဲခြင်း, နှလုံးမသာယာခြင်း, ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းတို့သည်။ သမ္ဘဝန္တိုဖြစ်ကုန်၏။ဓဝံ-ကွမိနာ ယထာဝုတ္တ ပစ္စယပရံပရ ဝိမိနာ၊အကြောင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပစ္စည်းအဆက်ဆက်ဟု ဆိုအပ်သော အစီအရင်ဖြင့်။ကေဝလဿ၊ချမ်းသာ အစရှိသည်နှင့် မရောသော။ဧတဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ၊ထိုဆင်းရဲအစု၏။သမုဒယော၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ဟောတိ၊ထင်ရှား၏။ကွတိ အယံ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ဧတ္ထ၊ဤအရာ၌။ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒနယော၊ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်းတည်း။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ အကျဉ်းချုပ် ဥဒ္ဒေသ ၇-မျိုးမြဲ အနက်

❶ ။ **အခွန်စသည်ကို ဖြစ်ခြင်း** ။ ။ တတ္ထ၊ထိုပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း၌။တယော၊သုံးပါးကုန်သော။အဒ္ဓါ စ၊ကာလတို့ကိုဆိုင်း။ဒွါဒသ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။အင်္ဂါနိ စ၊ အင်္ဂါတို့ကိုဆိုင်း။ဝိသတိ၊နှစ်ဆယ်သော။အာကာရာ စ၊အခြင်းအရာတို့ကိုဆိုင်း။တိသန္ဓိ စ၊ သုံးပါးသော အစပ်တို့ကိုဆိုင်း။စတုသင်္ခေပါ စ၊လေးပါးသော အလွှာတို့ကိုဆိုင်း။တီဏိ၊ သုံးပါးကုန်သော။ဝဋ္ဋာနိ စ၊ဝဋ်တို့ကိုဆိုင်း။ဒွေ၊နှစ်ပါးကုန်သော။မူလာနိ စ၊မူလတို့ကိုဆိုင်း။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊သိအပ်ကုန်၏။

တယောအဒ္ဓါ၏ အကျယ်ပြ အနက်

❷ ။ **အခွန် ကာလ ၃-ပါး (အတိတ်ကာလ)** ။ ။ ကထံ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊အဘယ်သို့သိအပ်ကုန်သနည်းဟူမူကား။အဝိဇ္ဇာ သခ်ါရာ၊အဝိဇ္ဇာ, သခ်ါရတို့သည်။အတီတော၊ အတိတ်ဖြစ် သော၊အဒ္ဓါ၊ကာလ မည်၏။

အနာဂတ်ကာလ ။ ။ ဇာတိ ဇရာမရဏာနံ၊ဇာတိ, ဇရာ, မရဏာသည်။ အနာဂတော၊အနာဂတ်ဖြစ်သော။အဒ္ဓါ၊ကာလမည်၏။

ပစ္စုပ္ပန်ကာလ ။ ။ မဇ္ဈေ၊အလယ်၌။အဒ္ဓ၊ရှစ်ပါးကုန်သော ဝိညာဏ်, နာမ်ရုပ်, သဠာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာ, တဏှာ, ဥပါဒါန်, ဘဝတို့သည်။ပစ္စုပ္ပန္နော၊ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော။အဒ္ဓါ၊ကာလမည်၏။ကွတိ၊ဤသို့။တယော၊သုံးပါးကုန်သော။အဒ္ဓါ၊ကာလတို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိအပ်ကုန်၏။

❸ ။ **အင်္ဂါ ၁၂-ပါး** ။ ။ အဝိဇ္ဇာ၊အဝိဇ္ဇာဝင်း။သခ်ါရာ၊သခ်ါရတို့ဝင်း။ဝိညာဏ်၊ ဝိညာဏ်ဝင်း။နာမရူပံ၊နာမ်ရုပ်ဝင်း။သဠာယတနံ၊သဠာယတနဝင်း။ဖဿော၊ဖဿဝင်း။ ဝေဒနာ၊ဝေဒနာဝင်း။တဏှာ၊တဏှာဝင်း။ဥပါဒါနံ၊ဥပါဒါန်ဝင်း။ဘဝေါ၊ဘဝဝင်း။ဇာတိ၊ ဇာတိဝင်း။ဇရာ မရဏံ၊ဇရာ မရဏဝင်း။ကွတိ၊ဤသို့။ဒွါဒသ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ အင်္ဂါနိ၊အင်္ဂါတို့ကို။ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊သိအပ်ကုန်၏။

❹ ။ **အမှာစကား/သောကစသည်ကို ဆို့ချခြင်းအကျိုး** ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆို

http://www.dhammadownload.com

အံ့။(ဝါ) တိုက်ရိုက်ဖော်ထုတ် ပြောဆိုခြင်း နီတတ္ထမှတပါး, သွယ်ဝိုက်၍ ပြောဆိုခြင်း နေယျတ္ထကို ဆိုအံ့။ဧတ္ထေ၊ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း၌။သောကာဒိဝစနံ၊သောကအစရှိသော စကားကို ဆိုခြင်းသည်။နိဿန္ဒ ဖလ နိဒဿနံဧဝ၊ဇာတိမုချမဟုတ်သော အကျိုးဆက်မျှကို ပြခြင်းသည်သာလျှင်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဝိသုံ၊အသီး။အင်္ဂဒဿနံ၊အင်္ဂါကို ပြခြင်းသည်။နဟောတိ၊မဖြစ်။

ခြင်းရာ-၂၀, အစပ် ၃-ပါး, အလွှာ ၄-ပါး

၉ ။ **အတိတ်အကြောင်း ၅-ပါးပြ အနက်** ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။ဧတ္ထေ၊ဤတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော အင်္ဂါတို့တွင်။အဝိဇ္ဇာ သခ်ါရဂ္ဂဟဏေန၊အဝိဇ္ဇာ, သခ်ါရကို ယူသဖြင့်။တဏ္ဍုပါဒါနဘဝါပိ၊တဏ္ဍာ, ဥပါဒါန်, ကမ္မဘဝတို့ကိုလည်း။(ဝါ) တို့သည်လည်း။ဂဟိတာ၊ယူအပ်ကုန်သည်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ဣဒါနိ ဟေတဝေါပဥ္စ၏ အကျယ်ပြ

ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်း ၅-ပါးပြ အနက် ။ ။ တထာ။ထို့အတူ။တဏ္ဍုပါဒါနဘဝဂ္ဂဟဏေန စ၊တဏ္ဍာ, ဥပါဒါန်, ဘဝကို ယူသဖြင့်။အဝိဇ္ဇာ သခ်ါရာ၊အဝိဇ္ဇာ, သခ်ါရတို့ကို။(ဝါ) တို့သည်။ဂဟိတာ၊ယူအပ်ကုန်သည်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး ၅-ပါးနှင့် အနာဂတ် အကျိုး ၅-ပါး ။ ။ ဇာတိ ဇရာ မရဏဂ္ဂဟဏေန စ၊ဇာတိ, ဇရာ, မရဏကို ယူသဖြင့်လည်း။ဝိညာဏာဒိ ဖလပဥ္စကမေဝ၊ဝိညာဏ်အစရှိသော (ဝိညာဏ်, နာမ်ရုပ်, သဋ္ဌာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာ,) အကျိုးငါးပါး အပေါင်းကိုသာလျှင်။ဂဟိတံ၊ယူအပ်၏။ဣတိ ကတွာ-ဣတိ တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။

အကြောင်းအကျိုး (ခြင်းရာ-၂၀, အစပ် ၃-ပါး, အလွှာ ၄-ပါး) သင်္ဂဟဂါထာ ပဥ္စသင်္ခ္ဂဒ္ဒါ၏ သရုပ်ပေါ်လွင် ထင်ရှားစေလျက်အနက် ဟောဇနာပုံ

၁ ၀ ။ အတီတေ၊လွန်လေပြီးသော ဘဝ၌။ပဥ္စ၊(အဝိဇ္ဇာ, သခ်ါရ, တဏ္ဍာ, ဥပါဒါန်, ကမ္မဘဝအားဖြင့်) ငါးပါးကုန်သော။ဟေတဝေါ၊အကြောင်းတို့ဌင်း။ဣဒါနိ၊ယခု ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌။ဖလပဥ္စကံ၊(ဝိညာဏ်, နာမ်ရုပ်, သဋ္ဌာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာအားဖြင့်) အကျိုးငါးပါး အပေါင်းဌင်း။ဣဒါနိ၊ယခု အခါ၌။ပဥ္စ၊(တဏ္ဍာ,ဥပါဒါန်,ကမ္မဘဝ,အဝိဇ္ဇာ, သခ်ါရအားဖြင့်) ငါးပါးကုန်သော။ဟေတဝေါ၊အကြောင်းတို့ဌင်း။အာယတိံ၊နောင်လာလတ္တံ့သော ဘဝ၌။ဖလပဥ္စကံ၊(ဝိညာဏ်, နာမ်ရုပ်, သဋ္ဌာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာအားဖြင့်) အကျိုးငါးပါး အပေါင်းဌင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဝီသတိ၊နှစ်ဆယ်သော။အာကာရာစ၊အခြင်းအရာတို့သည်ဌင်း။တိသန္ဓိ စ၊သုံးပါးသော အစပ်တို့ဌင်း။စတုသခ်ေပါ စ၊လေးပါးသော အလွှာတို့သည်ဌင်း။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၁ ၁ ။ **ဝဋ် ၃-ပါး/တီဏိဝဋ္ဌာနိ၏အကျယ်ပြ-ကိလေသဝဋ်** ။ ။ အဝိဇ္ဇာ စ၊အဝိဇ္ဇာဌင်း။တဏ္ဍုပါဒါနာ စ၊တဏ္ဍာ, ဥပါဒါန်တို့သည်ဌင်း။ကိလေသဝဋ်ုံ၊ကိလေသဝဋ်

http://www.dhammadownload.com

မည်၏။ * **ကမ္မဝဇ္ဇံ** ။ ။ ကမ္မဘဝသခီတော၊ကမ္မဘဝဟု ဆိုအပ်သော။ဘဝေကဒေသော စ၊ဘဝတစ်စိတ်သည်လည်းကောင်း။သခီရာ စ၊(ပုညာဘိသခီရ, အပုညာဘိသခီရ, အာနေဉ္စာဘိသခီရ,) သခီရတို့သည်ဌင်း။ကမ္မဝဇ္ဇံ၊ကမ္မဝဇ္ဇမည်၏။

ဒိပါကဝဇ္ဇံ ။ ။ ဥပပတ္တိဘဝသခီတော၊ဥပပတ္တိဘဝဟု ဆိုအပ်သော။ဘဝေကဒေသော စ၊ဘဝတစ်စိတ်သည်ဌင်း။အဝသေသာ စ၊ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်မှ ကြွင်းကုန်သော ဝိညာဏ်, နာမ်ရုပ်, သဠာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာ, ဏှတိ, ဇရာ, မရဏတို့သည်ဌင်း။ဝိပါကဝဇ္ဇံ၊ဝိပါကဝဇ္ဇမည်၏။ကျွတ်၊ဤသို့။တီဏိ၊သုံးပါးကုန်သော။ဝဋ္ဋာနိ၊ဝဋ္ဋတို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊သိအပ်ကုန်၏။

၁၂ ။ **ဝဋ်မြစ် ၂-ပါး/ဒွေမူလာနိ၏အကျယ်ပြော-အနက်** ။ ။ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ဝသေန၊အဝိဇ္ဇာ, တဏှာတို့၏အစွမ်းဖြင့်။ဒွေ၊နှစ်ပါးကုန်သော။မူလာနိ စ၊မူလတို့ကို လည်း။ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊သိအပ်ကုန်၏။

၁၃ ။ **ဝဋ်ပြတ်ပုံ နှင့် လည်ပုံ/သံသရာစက်ရဟတ်ပြတ်ပုံ** ။ ။ စ၊သံသရာစက်လည်သည်မှတစ်ပါး သံသရာစက်ပြတ်သည်ကို ဆိုအံ့။တေသမေဝစ မူလာနံ၊ထိုနှစ်ပါးသော အဝိဇ္ဇာ, တဏှာမူလတို့၏သာလျှင်။နိရောဓေန၊အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ချုပ်ခြင်းကြောင့်။ဝဋ္ဋံ၊ဝဋ္ဋတရားသည်၊နိရုဇ္ဈတိ၊ချုပ်၏။

အာသဝကြောင့် အဝိဇ္ဇာဖြစ်ပုံ-ဝဋ်လည်ပုံ

အဝိဇ္ဇာ၏အကြောင်း အာသဝ ။ ။ ဇရာမရဏမုစ္စာယ၊အိုခြင်း, သေခြင်း, တွေဝေမိန်းမောခြင်းဖြင့်။(ဝါ) အိုခြင်း, သေခြင်း, တွေဝေမိန်းမောခြင်းသည်။အဘိဏှသော၊မပြတ်။ဝိဋ္ဌိတာနံ၊နှိပ်စက်အပ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့အား။အာသဝါ၊အာသဝေါတရားတို့၏။သမုပ္ပါဒါ၊ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။အဝိဇ္ဇာ စ၊အဝိဇ္ဇာသည်လည်း။ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။(ဝါ) ပွား၏။ကျွန်စွဲဝံ-ကျွတ် ဇဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ဤသို့ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။အာဗန္ဓံ၊မပြတ်လည်ထသော။အနာဒိကံ၊အစမထင်သော။(ဝါ) မသိအပ်သော အစရှိသော။တေဘူမကံ၊ဘုံသုံးပါး၌ဖြစ်သော။ဝဋ္ဋံ၊ဝဋ္ဋတရားကို။ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါတိ၊အကြောင်းတရားတို့၏ ညီညွတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ အကျိုးတရားတို့၏ ဖြစ်ရာဟူ၍။မဟာမုနိ၊မြတ်စွာဘုရားသည်။ပဋ္ဌပေသိ-ပညာပေသိ၊ပညတ်တော်မူ၏။(ဝါ) ပဋ္ဌပေသိ-ဒေသေသိ၊ ဟောတော်မူ၏။

၁၄ ။ **ပဋ္ဌာန်းနည်း/၂၄-ပစ္စည်း** ။ ။ ဟေတုပစ္စယော(ပ)အဝိဂတပစ္စယောတိ၊ဟေတုပစ္စယော(ပ)အဝိဂတပစ္စယောဟူသော။အယံ နယော၊ဤနည်းသည်။ဇတ္ထာ၊ဤပစ္စယသင်္ဂဟဂ္ဂန္ထ၌။(ဝါ) ဤနှစ်ပါးသော နည်းတို့တွင်။ပဋ္ဌာနနယော၊ပဋ္ဌာန်းနည်းမည်၏။ဟေတုပစ္စယော၊ဟေတုပစ္စည်းသည်ဌင်း။(ပ)အဝိဂတပစ္စယော၊အဝိဂတပစ္စည်းသည်ဌင်း။ကျွတ်၊ဤသို့။စတုဝီသတိပစ္စယာ၊နှစ်ဆယ့်လေးပါးသော ပစ္စည်းတို့သည်။

http://www.dhammadownload.com

မဟာပကရဏော၊အနန္တနယဖြစ်သော သမန္တပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌။ဌိတာ၊တည်ကုန်သည်။ ဟောန္ဓိဖြစ်ကုန်၏။ **တစ်နည်းကား**---ဟေတုပစ္စယော၊ဟေတုလည်းဖြစ်, ပစ္စည်းလည်း ဖြစ်သော တရားငင်း။(ဝါ) အဝိဂတပစ္စယော၊အဝိဂတလည်းဖြစ်, ပစ္စည်းလည်းဖြစ်သော တရားငင်း။ကွတိ၊ဤသို့။စတုဝိသတိပစ္စယာ၊နှစ်ဆယ့်လေးပစ္စည်းတို့သည်။မဟာပကရ ဏော၊အနန္တနယဖြစ်သော သမန္တပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌။ဌိတာ၊တည်ကုန်သည်။ဟောန္ဓိဖြစ် ကုန်၏။ **တစ်နည်းကား**--- **ဟေတုပစ္စယော**၊ဟိတ်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရား ငင်း။**အာရမ္မဏပစ္စယော**၊အာရုံဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငင်း။**အဓိပတိ ပစ္စယော**၊အကြီးအမှူးဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငင်း။

အနန္တရပစ္စယော၊အခြားမဲ့ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငင်း။**သမနန္တရ ပစ္စယော**၊ကောင်းစွာအခြားမဲ့ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငင်း။**သဟဇာတ ပစ္စယော**၊တကွဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငင်း။**အညမညပစ္စယော**၊အချင်းချင်း ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငင်း။**နိဿယပစ္စယော**၊မှီရာဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ် သော တရားငင်း။**ဥပနိဿယပစ္စယော**၊အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းဖြစ်၍ ကျေးဇူး ပြုတတ်သော တရားငင်း။**ပုရေဇာတပစ္စယော**၊ရှေ့၌ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရား ငင်း။**ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော**၊နောက်မှဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငင်း။**အာသေဝန ပစ္စယော**၊အဖန်တလဲလဲ မှီဝဲ ထုံအပ်သည်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငင်း။ (ဝါ) အဖန် တလဲလဲ မှီဝဲ ထုံတတ်သည်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငင်း။ **ကမ္မပစ္စယော**၊မျိုးစေ့ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငင်း။**ဝိပါက ပစ္စယော**၊အကျိုး ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငင်း။**အာဟာရပစ္စယော**၊ထောက်ပံ့ ခိုင်စေတတ် သည်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငင်း။**ကမ္မဋ္ဌိယပစ္စယော**၊အစိုးရသည်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငင်း။**ဈာန ပစ္စယော**၊ကပ်၍ ရှုတတ်သည်ဖြစ်၍ ကျေးဇူး ပြုတတ်သော တရားငင်း။**မဂ္ဂပစ္စယော**၊ (လားရာလမ်းသဖွယ်)အကြောင်းဖြစ်၍ ကျေးဇူး ပြုတတ်သော တရားငင်း။ **သမ္မယုတ္တပစ္စယော**၊ယှဉ်သည်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငင်း။**ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော**၊မယှဉ်သည်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငင်း။**အတ္ထိ ပစ္စယော**၊ရှိသည်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငင်း။ **နတ္ထိပစ္စယော**၊မရှိသည်ဖြစ် ၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငင်း။**ဝိဂတပစ္စယော**၊ကင်းသည်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြု တတ်သော တရားငင်း။**အဝိဂတပစ္စယော**၊မကင်းသည်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငင်း။ကွတိ၊ဤသို့။စတုဝိသတိပစ္စယာ၊နှစ်ဆယ့်လေး ပစ္စည်းတို့သည်။ မဟာပကရဏော၊အနန္တနယဖြစ်သော သမန္တပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌။ဌိတာ၊ တည်ကုန်သည်။ ဟောန္ဓိဖြစ်ကုန်၏။

တစ်နည်းကား---ဟေတုပစ္စယော၊ဟေတုသတ္တိ ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သော

http://www.dhammadownload.com

တရားရင်း။ (ပ) အဝိဂတပစ္စယော၊အဝိဂတသတ္တိဖြင့် ကျေး ဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။ ဣတိ၊ဤသို့။စတုဝီသတိပစ္စယာ၊နှစ်ဆယ့်လေးပစ္စည်းတို့သည်။မဟာပကရဏေ၊ အနန္တနယဖြစ်သော သမန္တပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌။ဌိတာ၊တည်ကုန် သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။အယံ၊ဤသည်ကား။ဧတ္ထ၊ဤအရာ၌။ပဋ္ဌာန နယော၊ပဋ္ဌာန်းနည်းတည်း။

သစ်္ဂ်ာသဒ္ဒါတို့၏ သစ်္ဂေါ်ယများ ပေါ်လွင်ထင်ရှားစေလျက် အနက်ပေးပုံ

၁ ၂ ။ **ပစ္စည်း ၆-မျိုး သင်္ဂဟဂါထာများ** ။ ။ တု၊ဥဒ္ဒေသမှတပါး နိဒ္ဒေသကို ဆိုအံ့။(ဝါ) ပစ္စည်းတို့၏အသီးအသီး ကျေးဇူးပြုတတ်သည်မှတပါး သတ္တိတူကိုပေါင်း၍ ပြဆိုအံ့။(ဝါ) ပဋ္ဌာန်းနည်းကို အကျယ်ချဲ့၍ ပြဦးအံ့။နာမံ၊နာမ်သည်။နာမဿ၊နာမ်အချင်းချင်းအား။ဆဓာ၊(အနန္တရ, သမနန္တရ, နတ္ထိ, ဝိဂတ, အာသေဝန, သမ္ပယုတ္တ-ဟု ဆိုအပ်သော) ခြောက်ပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်။ပစ္စယော ဥပကာရကော၊ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။နာမံ၊နာမ်သည်။နာမရူပီနံ၊နာမ်ရုပ်တို့အား။ပဥ္စဓာ၊(ဟေတု, ဈာန, မဂ္ဂ, ကမ္မ, ဝိပါက-ဟု ဆိုအပ်သော) ငါးပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်။ပစ္စယော ဥပကာရကော၊ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ပုန၊တစ်ဖန်။နာမံ၊နာမ်သည်။ရူပဿ၊ရုပ်အား။ဧကဓာ၊(ပစ္ဆာဇာတ-ဟု ဆိုအပ်သော)တစ်ပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်။ပစ္စယော ဥပကာရကော၊ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။စ၊နာမ်ပစ္စည်းတပ်သည်မှတပါး ရုပ်ပစ္စည်းတပ်သည်ကို ဆိုအံ့။ရူပံ၊ရုပ်သည်။နာမဿ၊နာမ်အား။ဧကဓာ၊(ပုရေဇာတ-ဟု ဆိုအပ်သော)တစ်ပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်။ပစ္စယော ဥပကာရကော၊ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ဟောတိ၊၏။ပညတ္တိ နာမရူပါနိ၊ပညတ်, နာမ်, ရုပ်တို့သည်။နာမဿ၊နာမ်အား။ ဒုဝိဓာ၊(အာရမ္မဏ, ဥပနိဿယ-ဟု ဆိုအပ်သော) နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်။ပစ္စယာ ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

စ၊သုဒ္ဓမှတစ်ပါး မိဿကကို ဆိုအံ့။ဒွယံ၊နာမ်ရုပ် နှစ်ခုအပေါင်းသည်။ဒွယဿ၊နာမ်ရုပ်နှစ်ခု အပေါင်းအား။နဝဓာ၊(အဓိပတိ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, အာဟာရ, ဣန္ဒြိယ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ-ဟု ဆိုအပ်သော)ကိုးပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်။ပစ္စယော ဥပကာရကော၊ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ဟောတိ၊၏။ဣတိ၊ဤသို့။ပစ္စယာ၊ပစ္စည်းတို့သည်။ဆဗ္ဗိဓာ၊ခြောက်ပါး အပြားဖြင့်။ဌိတာ၊တည်ကုန်၏။ ကထံ ဌိတာ၊အဘယ်သို့ တည်ကုန်သနည်းဟူမူကား။စ-တပ္ပါကဋ္ဌီ ကရောမိ၊ထိုစကားကို ထင်စွာပြုဦးအံ့။(ဝါ) စ-ဝိတ္ထာရေမိ၊အကျယ်ချဲ့ဦးအံ့။

(၁) နာမ်က နာမ်အား ကျေးဇူးပြုသော ၆-ပစ္စည်း/ဆဓာ နာမံ တူ နာမဿ၏အကျယ်

၁ ၆ ။ **အနန္တရစသည့် ၆-ပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ** ။ ။ အနန္တရနိရုဒ္ဓါ၊အခြားမဲ့ ဖြစ်၍ ချုပ်ကုန်ပြီးသော။စိတ္တစေတသိကာ၊စိတ်, စေတသိက်ဖြစ်ကုန်သော။ဓမ္မာ၊ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြဉ်သော စိတ်တစ်ခုယုတ်ကိုးဆယ်, စေတသိက် ဒွေပညာသ, နာမကွန္ဓာ

http://www.dhammadownload.com

တို့သည်။ပဋ္ဌပ္ပန္နာန်၊မိမိသို့ အတူလိုက်၍ ဖြစ်ကုန်သော(မိမိချုပ်ပျောက်ပြီးနောက် တစ်ဆက်တည်းဖြစ်ပေါ်သော)။စိတ္တစေတသိကာနံစိတ်, စေတသိက်ဖြစ်ကုန်သော။ဓမ္မာန်၊ ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်နှင့်တကွ စိတ်တစ်ခုယုတ်ကိုးဆယ်, စေတသိက် ဒွေပညာသ, နာမက္ခန္ဓာတို့အား။အနန္တရ သမနန္တရ နတ္ထိ ဝိဂတဝသေန၊အနန္တရသတ္တိ, သမနန္တရသတ္တိ, နတ္ထိသတ္တိ, ဝိဂတသတ္တိဖြင့်။ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အာသေဝနပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ ။ ။ ပုရိမာနိ၊ရှေးရှေး၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဇဝနာနိ၊အဆုံးဇော, မဂ်ဇော, ဖိုလ်ဇောကြဉ်သော ဇောသတ္တစတ္တာလီသ, စေတသိက် ဒွေပညာသ နာမက္ခန္ဓာတို့သည်။ပစ္ဆိမာနံ၊နောက်နောက်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဇဝနာနံ၊ ပဌမဇော, ဖိုလ်ဇောကြဉ်သော ဇောဇကပညာသ, စေတသိက် ဒွေပညာသ နာမက္ခန္ဓာတို့အား။အာသေဝနဝသေန စ၊အာသေဝနသတ္တိဖြင့်လည်း။ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

သမ္မယုတ္တပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ ။ ။ သဟဇာတာ၊တကွဖြစ်ကုန်သော။ စိတ္တစေတသိကာ၊စိတ်, စေတသိက် ဖြစ်ကုန်သော။ဓမ္မာ၊နာမက္ခန္ဓာတရားတို့သည်။ အညမညံ၊အချင်းချင်း။(ဝါ) အညမညံ-အညောအညဿ၊တစ်ပါးသည် တစ်ပါးအား။ သမ္မယုတ္တဝသေန၊သမ္မယုတ္တသတ္တိဖြင့်။ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ကွတိ၊ဤသို့။နာမံ၊နာမ်သည်။နာမဿ၊နာမ်အချင်းချင်းအား။ ဆဓာ၊ခြောက်ပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်။ပစ္စယော-ဥပကာရကော၊ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

(၂) နာမ်က နာမ်ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုသော ၅-ပစ္စည်း/ပဋ္ဌာ နာမရုပိနံ၏အကျယ် ❷ ❼ ။ **ဟေတု, စျာန, မဂ္ဂ-ပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ** ။ ။ ဟေတု စျာနင် မဂ္ဂင်္ဂါနိ၊ ဟိတ်, စျာနင်, မဂ္ဂင်တို့သည်။သဟဇာတာနံ၊တကွဖြစ်ကုန်သော။နာမရူပါနံ၊နာမ်ရုပ်တို့အား။ဟေတာဒိဝသေန၊ဟေတုအစရှိသော သတ္တိဖြင့်။(ဝါ) ဟေတုသတ္တိ, စျာနသတ္တိ, မဂ္ဂသတ္တိဖြင့်။ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

သဟဇာတ-ပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ /ကမ္မပစ္စည်း ၂-မျိုး ပစ္စည်း+ပစ္စယုပ္ပန်

သဟဇာတာ၊တကွဖြစ်ကုန်သော။စေတနာ၊စိတ်တစ်ခုယုတ် ကိုးဆယ်၌ရှိသော စေတနာ, တစ်ခုယုတ်ကိုးဆယ်သည်။သဟဇာတာနံ၊တကွဖြစ်ကုန်သော။နာမရူပါနံ၊စိတ်တစ်ခုယုတ်ကိုးဆယ်, စေတနာကြဉ်သော စေတသိက် ဇောပညာသ, စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တို့အား။ကမ္မဝသေန၊သဟဇာတကမ္မသတ္တိဖြင့်။ပစ္စယော-ဥပကာရကော၊ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ ။ ။ နာနာက္ခဏိကာ၊အထူးထူး

http://www.dhammadownload.com

သော ကာလ၌ တည်သော။စေတနာ၊အတိတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်, အကုသိုလ် စေတနာ သုံးဆယ့်သုံးခုသည်။ကမ္မာဘိနိဗ္ဗတ္တာနံ၊ကံဟု ဆိုအပ်သော မိမိကြောင့်ဖြစ်ကုန်သော။ နာမရူပီနံ၊ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသနာမကွန္ဓာ, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်, အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်, ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်တို့အား။ကမ္မဝသေန၊နာနာကွဏိက ကမ္မသတ္တိဖြင့်။ပစ္စယော-ဥပကာရ ကော၊ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ဝိပါကပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ ။ ။ ဝိပါကကွန္ဓာ၊ဝိပါက်ဆတ္တိံသ နာမကွန္ဓာ လေးပါးတို့သည်။အညမညံ-အညောအညဿ စ၊တစ်ပါးသည် တစ်ပါးအားဂင်း။သဟ ဇာတာနံ၊တကွဖြစ်ကုန်သော။ရူပါနဥ္စ၊ဝိညတ်ဒွေကြဉ်သော စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ ရုပ်တို့အားဂင်း။ဝိပါကဝသေန၊ဝိပါကသတ္တိဖြင့်။ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ် ကုန် သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဣတိ၊ဤသို့။နာမံ၊နာမ်သည်။နာမရူပါနံ၊နာမ်ရုပ်တို့အား။ ပဥ္စဓာ၊ငါးပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်။ပစ္စယော-ဥပကာရကော၊ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

(၃) နာမ်က ရှုပ်အား ကျေးဇူးပြုသော ၁-ပစ္စည်း/ဧကဓာပုန ရူပဿ၏အကျယ်

၁ ၈ ။ **ပစ္ဆာဇာတ-ပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ** ။ ။ ပစ္ဆာဇာတာ၊နောက်နောက်၌ ဖြစ်ကုန်သော။စိတ္တစေတသိကာ၊စိတ်, စေတသိက် ဖြစ်ကုန်သော။ဓမ္မာ၊ပဥ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ဖြစ်ခိုက်, ဖြစ်နေ အရူပဝိပါက်လေးခုကြဉ်သော ပဌမဘဝင်အစရှိသော နောက် နောက်သော စိတ်ရှစ်ဆယ့်ငါးခု, စေတသိက် ဒွေပညာသ နာမကွန္ဓာတို့သည်။ပုရေ ဇာတဿ၊ရှေးရှေး၌ဖြစ်သော။ဣမဿ၊ဤသို့သဘောရှိသော။ကာယဿ၊ပဋိသန္ဓေ အစ ရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ရုပ်၏ဌီသို့ရောက်သော ဧကဇကာယ, ဒွိဇ ကာယ, တိဇကာယ, စတုဇကာယအား။ပစ္ဆာဇာတဝသေန၊ပစ္ဆာဇာတသတ္တိဖြင့်။ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဣတိ၊ဤသို့။နာမံ၊နာမ် သည်။ရူပဿ၊ရုပ်အား။ဧကဓာဝ၊တစ်ပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်သာလျှင်။ပစ္စယော-ဥပ ကာရကော၊ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

(၄) ရှုပ်က နာမ်အား ကျေးဇူးပြုသော ၁-ပစ္စည်း/ရူပံနာမဿ ဧကဓာ၏အကျယ်

၁ ၉ ။ **ဝတ္ထုပုရေဇာတ-ပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ** ။ ။ ဆဝတ္ထူနိ၊ခြောက်ပါးသော ဝတ္ထုရုပ်တို့သည်။(ဝါ) မန္ဒာယုက, အမန္ဒာယုက, မဇ္ဈိမာယုကအားဖြင့် သုံးပါးတို့တွင် မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ အတီတဘဝင်တစ်ချက်လွန်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခုဝတ္ထု, (ပ) ကာယဝတ္ထု, ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယ ဝတ္ထု, နိရောဓသမာပတ်မှထသောအခါ ရှေးဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု, မရဏာသန္နအခါ စုတိစိတ်မှပြန်၍ရေသော် တစ်ဆယ့်ခုနှစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ခြောက်ပါးသော ဝတ္ထုရုပ်တို့သည်။ပဝတ္တိယံ၊ပဝတ္တိအခါ

http://www.dhammadownload.com

၌။သတ္တန့်၊ခုနှစ်ပါးကုန်သော။ဝိညာဏဓာတုနံ၊ဝိညာဏဓာတ်တို့အား။ပုရေဇာတ ဝသေန၊ဝတ္ထုပုရေဇာတသတ္တိဖြင့်။ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

အာရမ္မဏပုရေဇာတ-ပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ ။ ။ ပဌာရမ္မဏာနိ၊ငါးပါးသော အာရုံတို့သည်။ပဋိဝိညာဏဝီထိယာ စ၊ပဋိဝိညာဏဝီထိအားလည်း။ပုရေဇာတဝသေန၊ အာရမ္မဏပုရေဇာတသတ္တိဖြင့်။ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ကွတိ၊ဤသို့။ရူပံ၊ရုပ်သည်။နာမဿ၊နာမ်အား။ကေဓဝ၊တစ်ခုသော အခြင်း အရာဖြင့်သာလျှင်။ပစ္စယော-ဥပကာရကော၊ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

(၅) ပညတ်နာမ်ရှုပ်က နာမ်အား ကျေးဇူးပြုသော ၂-ပစ္စည်း

၂၀ ။ ပညတ္တိ နာမ ရူပါနိ၊ပညတ်, နာမ်, ရုပ်တို့သည်။အာရမ္မဏဝသေန စ၊ အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့်၎င်း။ဥပနိဿယဝသေန စ၊ဥပနိဿယသတ္တိဖြင့်၎င်း။ကွတိ၊ဤသို့။ ဒုဝိဓာ၊နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်။နာမဿေဝ၊နာမ်အားသာလျှင်။ပစ္စယာ-ဥပကာ ရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၂၁ ။ **အာရမ္မဏပစ္စည်း ၆-ပါး** ။ ။ တတ္ထ၊ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ရူပါဒိဝသေန၊ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ (ဝါ) ရူပါရုံ (ပ) ဓမ္မာရုံတို့၏အစွမ်းဖြင့်။အာရမ္မဏာ၊ အာရမ္မဏပစ္စည်းသည်။ဆဗ္ဘိဓံ၊ခြောက်ပါး အပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၂၂ ။ **ဥပနိဿယ ၃-မျိုး** ။ ။ ပန၊အာရမ္မဏပစ္စည်းမှတစ်ပါး ဥပနိဿယ ပစ္စည်း ကို ဆိုအံ့။ဥပနိဿယပစ္စယော၊ဥပနိဿယပစ္စည်းသည်။အာရမ္မဏူပနိဿယော စ၊အာရမ္မဏူပနိဿယပစ္စည်းဂင်း။အနန္တရူပနိဿယော စ၊အနန္တရူပနိဿယပစ္စည်းဂင်း။ ပကတူပနိဿယော စ၊ပကတူပနိဿယပစ္စည်းဂင်း။ကွတိ၊ဤသို့။တိဝိဓော၊သုံးပါး အပြား ရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၂၃ ။ **အာရမ္မဏူပနိဿယပစ္စည်းသရူပ်** ။ ။ တတ္ထ၊ထိုသုံးပါးတို့တွင်။ဂရုကတံ၊ အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော။အာရမ္မဏမေဝ၊ကွဋ္ဌဖြစ်သော နိဗ္ဗန္နရုပ် အဋ္ဌာရသ, ဒေါသ မူဒွေ, မောဟမူဒွေ, ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဏ်ကြဉ်သော စိတ်ရှစ်ဆယ့်လေးခု, ဒေါသ, ကွဿာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ, ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သော စေတသိက် လေးဆယ့်ခုနှစ် ခု, ကာလဝိမုတ်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါးသည်သာလျှင်။ အာရမ္မဏူပနိဿယော၊အာရမ္မဏူပနိဿယပစ္စည်း မည်၏။

၂၄ ။ **အနန္တရူပနိဿယပစ္စည်းသရူပ်** ။ ။ အနန္တရနိရုဒ္ဓါ၊အခြားမဲ့ဖြစ်၍ ချုပ် ကုန်ပြီးသော။စိတ္တစေတသိကာ၊စိတ်, စေတသိက် ဖြစ်ကုန်သော။ဓမ္မာ၊ရဟန္တာတို့၏ စုတိ စိတ်ကြဉ်သော စိတ်တစ်ခုယုတ်ကိုးဆယ်, စေတသိက် ဒွေပညာသ နာမက္ခန္ဓာတို့သည်။ အနန္တရူပနိဿယော၊အနန္တရူပနိဿယပစ္စည်း မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

၂၄-ပစ္စည်းတို့တွင် အရာအကျယ်ဆုံး မဟာပဒေသပစ္စည်း မြတ်စွာဘုရားက သတ္တဝါတို့၏ မင်္ဂိုလ်တို့အား ကျေးဇူးပြု ပစ္စည်း

၂၃ ။ **ပကတူပနိဿယပစ္စည်းသရုပ်** ။ ။ ပန၊အနန္တရူပနိဿယပစ္စည်းမှတစ်ပါး ပကတူပနိဿယပစ္စည်းကို ဆိုအံ့။ရာဂါဒယော၊ရာဂအစရှိကုန်သော။(ဝါ)ရာဂ, ဒေါသ, မောဟ, မာန, ဒိဋ္ဌိ, ပတ္ထနာဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ဓမ္မာ စ၊တရားတို့သည်ဥင်း။သဒ္ဒါဒယော၊သဒ္ဒါအစရှိကုန်သော။(ဝါ)သဒ္ဒါ, သီလ, သုတ, စာဂ, ပညာဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ စ၊တရားတို့သည်ဥင်း။သုခဉ္စ၊ကာယိကသုခသည်ဥင်း။ဒုက္ခဉ္စ၊ကာယိကဒုက္ခသည်ဥင်း။ပဋိဃလော စ၊ကလျာဏမိတ္တစသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ဥင်း။ဘောဇနဉ္စ၊လျောက်ပတ်သည်အစရှိသော ဘောဇဉ်သည်ဥင်း။ဥတု စ၊လျောက်ပတ်သည်အစရှိသော အချမ်းအပူဟူသော ဥတုသည်ဥင်း။သေနာသနဉ္စ၊လျောက်ပတ်သည်အစရှိသော် ကျောင်း, အိပ်ရာ, နေရာသည်ဥင်း။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။အဿုတဉ္စ၊အဿုတသန္တာန်၌ဥင်း။ဗဟိဒ္ဓါ စ၊ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ဥင်း။ကုသလာဒိ ဓမ္မာနံ၊ကုသိုလ်အစရှိသော တရားတို့အား။(ဝါ) ကုသိုလ် ဧကဝိဒယ, အကုသိုလ် ဒွါဒသ, ဝိပါက် ဆတ္တိံသ, ကြိယာ ဝိဒယ, နာမက္ခန္ဓာတို့အား။ဥပနိဿယဝသေန၊ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့်။ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ဟောန္တိဖြစ်ကုန်၏။

ပကတူပနိဿယ ကမ္မပစ္စည်း ။ ။ ကမ်္မံ၊ဗလဝဖြစ်သော ကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကံသည်။ဝိပါကာနံ၊ဝိပါက် ဆတ္တိံသ, နာမက္ခန္ဓာတို့အား။ဥပနိဿယဝသေန၊ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့်။ပစ္စယော-ဥပကာရကော၊ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ကုသလံ စ၊ဤသို့လျှင်။ပကတူပနိဿယော၊ပကတူပနိဿယပစ္စည်းသည်။ဗဟုဓာ၊များသော အပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

နာမ်ရုပ်နှစ်ပါးက နာမ်ရုပ် ၂-ပါးကို ကျေးဇူးပြုသော ၉-ပစ္စည်း

၂၄ ။ နာမရူပါနိ၊နာမ်ရုပ်တို့သည်။အဓိပတိ သဟဇာတ အညမည နိဿယ အာဟာရ ဣန္ဒြိယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတဝသေန၊အဓိပတိသတ္တိ, သဟဇာတသတ္တိ, အညမညသတ္တိ, နိဿယသတ္တိ, အာဟာရသတ္တိ, ဣန္ဒြိယသတ္တိ, ဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိ, အတ္ထိသတ္တိ, အဝိဂတသတ္တိဖြင့်။(ဝါ) အဓိပတိပစ္စည်း, (ပ) အဝိဂတပစ္စည်းတို့၏အစွမ်းဖြင့်။ ဣဒံ စ၊ဤသို့။နဝဓာ၊ကိုးပါး အပြားဖြင့်။နာမရူပါနံ၊နာမ်, ရုပ်တို့အား။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

အဓိပတိပစ္စည်း ၂-မျိုး/အာဓိပတ္တာဓိပတိ-ပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ

၂၅ ။ တတ္ထ၊ထိုကိုးပါးသော ပစ္စည်းတို့တွင်။ဂရုကတံ၊အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော။ အာရမ္မဏံ၊ကျွန်ုပ်ဖြစ်သော နိပ္ပန္နရုပ် အဋ္ဌာရသ, ဒေါသမူဒွေ, မောဟမူဒွေ, ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဏ်ကြည်သော စိတ်ရှစ်ဆယ်လေးခု, ဒေါသ, ဣဿာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ,

http://www.dhammadownload.com

ဝိစိကိစ္ဆာကြည်သော စေတသိက် လေးဆယ့်ခုနှစ်ခု, ကာလဝိမုတ်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါးသည်။နာမာန်၊အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ စိတ်ရှစ်ခု, မဟာကုသိုလ်စိတ်ရှစ်ခု, မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်လေးခု, လော ကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု, ဒေါသ, ကျွဿာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ, ဝိစိကိစ္ဆာ, အပ္ပမညာ ကြည်သော စေတသိက် လေးဆယ့်ငါးခု, နာမကွန္ဓာတို့အား။အာရမ္မဏာဓိပတိဝသေန၊အာရမ္မဏာ ဓိပတိသတ္တိဖြင့်။ပစ္စယော-ဥပကာရကော၊ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ဟောတိ၏။

သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ ။ ။ စတုဗ္ဗိဓော၊လေးပါး အပြား ရှိသည်လည်းဖြစ်သော။သဟဇာတာဓိပတိ၊မောဟမူဒ္ဓေ, ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြည်သော အဓိ ပတိတပ်ခိုက်, တပ်နေ သာဓိပတိဇော ငါးဆယ့်နှစ်ခုခွဲရှိသော ဆန္ဒ, ဝီရိယ, ဝီမံသ, သာဓိပတိဇော ငါးဆယ့်နှစ်ခုဟု ဆိုအပ်သော အဓိပတိပစ္စည်းသည်။သဟဇာတာနံ၊ တကွဖြစ်ကုန်သော။နာမရူပါနံ၊အဓိပတိတရားကိုယ်ကြည်သော သာဓိပတိဇော ငါးဆယ့် နှစ်ခု, ဝိစိကိစ္ဆာကြည်သော စေတသိက် ဧကပညာသ, သာဓိပတိစိတ္တဇရူပ်တို့အား။သဟ ဇာတာဝသေန၊သဟဇာတာဓိပတိသတ္တိဖြင့်။ပစ္စယော-ဥပကာရကော၊ကျေးဇူးပြုတတ် သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ကြွတိ စ၊ဤသို့လျှင်။အဓိပတိပစ္စယော၊အဓိပတိပစ္စည်းသည်။ဒုဝိ ဓော၊နှစ်ပါး အပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

(၁) နာမ်သည် နာမ်ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ /သဟဇာတပစ္စည်း ၃-မျိုး

၂ ၈ ။ စိတ္တစေတသိကာ၊စိတ်, စေတသိက် ဖြစ်ကုန်သော။ဓမ္မာ၊နာမကွန္ဓာ တရား တို့သည်။အညမညံ-အညောအညဿစ၊တစ်ပါးသည် တစ်ပါးအားငင်း။သဟဇာတ ရူပါနဉ္စ၊သဟဇာတ်ဖြစ်ကုန်သော စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တို့အားငင်း။သဟဇာတ ဝသေန၊သဟဇာတသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(၂) ရုပ်သည် ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ ။ ။ မဟာဘူတာ၊မဟာဘူတ်တို့သည်။ အညမညံ-အညော အညဿစ၊တစ်ပါးသည် တစ်ပါးအားငင်း။ဥပါဒါရူပါနဉ္စ၊ဥပါဒါရုပ် တို့အားငင်း။သဟဇာတဝသေန၊သဟဇာတသတ္တိဖြင့်။ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြု တတ်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(၃) နာမ်ရုပ်အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုပုံ ။ ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ၊ပဋိသန္ဓေအခါ၌။ ဝတ္ထုဝိပါကာ၊ဟဒယဝတ္ထု, ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမကွန္ဓာတို့သည်။အညမညံ-အညော အညဿ၊တစ်ပါးသည် တစ်ပါးအား။သဟဇာတဝသေန၊သဟဇာတသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ကြွတိ စ၊ဤသို့ လျှင်။သဟဇာတပစ္စယော၊သဟဇာတပစ္စည်းသည်။တိဝိဓော၊သုံးပါး အပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

(၁) နာမ်-နာမ်ချင်း ကျေးဇူးပြုပုံ /အညမညပစ္စည်း ၃-မျိုး

၂၆ ။ စိတ္တစေတသိကာ၊စိတ်, စေတသိက် ဖြစ်ကုန်သော။ခမ္မာ၊နာမက္ခန္ဓာ တရားတို့သည်။အညမည်-အညော အညဿ၊တစ်ပါးသည် တစ်ပါးအား။အညမညဝေန၊ အညမညသတ္တိဖြင့်။ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

(၂) ရူပ်-ရူပ်ချင်း ကျေးဇူးပြုပုံ ။ ။ မဟာဘူတာ၊မဟာဘုတ်တို့သည်။ အညမည်-အညော အညဿ၊တစ်ပါးသည် တစ်ပါးအား။အညမညဝေန၊အညမည သတ္တိဖြင့်။ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(၃) နာမ်ရူပ်အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုပုံ ။ ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ၊ပဋိသန္ဓေခဏ၌။ ဝတ္ထုဝိပါကာ၊ဟဒယဝတ္ထု, ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာတို့သည်။အညမည်-အညော အညဿ၊တစ်ပါးသည် တစ်ပါးအား။အညမညဝေန၊အညမညသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ကွာတိ စ၊ဤသို့ လျှင်။အညမညပစ္စယော၊အညမညပစ္စည်းသည်။တိဝိဓော၊သုံးပါး အပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

(၁) နာမ်သည်-နာမ်ရူပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ /နိဿယပစ္စည်း ၃-မျိုး

၃၀ ။ စိတ္တစေတသိကာ၊စိတ်, စေတသိက် ဖြစ်ကုန်သော။ခမ္မာ၊နာမက္ခန္ဓာ တရားတို့သည်။အညမည်-အညော အညဿစ၊တစ်ပါးသည် တစ်ပါးအားငင်း။သဟဇာတ ရူပါနဉ္စ၊တကွဖြစ်ကုန်သော စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တို့အားငင်း။နိဿယ ဝသေန၊သဟဇာတနိဿယသတ္တိဖြင့်။ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(၂) ရူပ်သည်-ရူပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ ။ ။ မဟာဘူတာ၊မဟာဘုတ်တို့သည်။ အညမည်-အညော အညဿစ၊တစ်ပါးသည် တစ်ပါးအားငင်း။။ဥပါဒါရူပါနဉ္စ၊ဥပါဒါ ရူပ်တို့အားငင်း။နိဿယဝသေန၊သဟဇာတနိဿယသတ္တိဖြင့်။ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(၃) ရူပ်က နာမ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ ။ ။ ဆဝတ္ထူနိ၊ခြောက်ပါးသော ဝတ္ထု ရူပ်တို့သည်။(ဝါ) မန္ဒာယုက, အမန္ဒာယုက, မရွှိမာယုကအားဖြင့် သုံးပါးတို့တွင် မရွှိမာ ယုကဖြစ်၍ အတီတဘဝင်တစ်ချက်လွဲန်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခုဝတ္ထု, (ပ) ကာယ ဝတ္ထု, ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု, နိရောဓသမာပတ်မှထသောအခါ ရှေးဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု, မရဏာသန္နအခါ စုတိ စိတ်မှပြန်၍ရောသည်ရှိသော် တစ်ဆယ့်ခုနှစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ခြောက်ပါးသော ဝတ္ထုရူပ်တို့သည်။သတ္တန်း၊ခုနှစ်ပါးကုန် သော။ဝိညာဏာဓာတူနံ၊ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခုကြဉ် သော ဝိညာဏာဓာတ်တို့အား။နိဿယဝသေန၊ပုရေဇာတနိဿယသတ္တိဖြင့်။ပစ္စယာ-

http://www.dhammadownload.com

ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဣတိ စ၊ဤသို့လျှင်။နိဿယ ပစ္စယော၊နိဿယပစ္စည်းသည်။တိဝိဓော၊သုံးပါး အပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

နာမ်ရှုပ်နှစ်ပါးက နာမ်ရှုပ် ၂-ပါးကို ကျေးဇူးပြု ပစ္စည်းတို့တွင် အလယ်ဗဟို့ကျသော ပစ္စည်း/ (၁) ရှုပ်သည်-ရှုပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ

၃ ၁ ။ **အာဟာရပစ္စည်း ၂-မျိုး** ။ ။ ကဗဠီကာရော၊အလုပ်အလွေးကို မပြုအပ်သော်လည်း ပြုအပ်သကဲ့သို့သော။အာဟာရာ၊ဆွမ်း, ခဲဘွယ်, ဘောဇဉ်အစရှိသည်၌ တည်သော ဗဟိဒ္ဓသြဇာသည်။ဣမဿ၊ဤသို့သဘောရှိသော။ကာယဿ၊အာဟာရဇ ကာယအား။ **တစ်နည်းကား**---ကဗဠီကာရော၊အလုပ်အလွေးကို မပြုအပ်သော်လည်း ပြုအပ်သကဲ့သို့သော။အာဟာရာ၊အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ရှိသော စတုသမုဌာနိကသြဇာ, ဗဟိဒ္ဓ သန္တာန်၌ရှိသော ဥတုဇသြဇာသည်။ဣမဿ၊ဤသို့သဘောရှိသော။ကာယဿ၊ ကလာပ်တူသြဇာကြဉ်သော ကလာပ်တူ, ကလာပ်ပြားဖြစ်သော စတုသမုဌာနိက ကာယ အား။အာဟာရဝသေန၊**ရုပ်အာဟာရသတ္တိဖြင့်**။ပစ္စယော-ဥပကာရကော၊ကျေးဇူးပြု တတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

(၂) **နာမ်က နာမ်ရှုပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ** ။ ။ အရူပိနော၊နာမ်ဖြစ်ကုန်သော။ အာဟာရာ၊ဖဿ, စေတနာ, ဝိညာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော နာမ်အာဟာရ တရားကိုယ် သုံးပါးတို့သည်။သဟဇာတာနံ၊တကွဖြစ်ကုန်သော။နာမရူပါနံ၊စိတ်တစ်ခုယုတ် ကိုးဆယ်, စေတသိက် ဒွေပညာသ, စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တို့အား။အာဟာရဝသေန၊**နာမ် အာဟာရသတ္တိဖြင့်**။(ဝါ) သဟဇာတသတ္တိဖြင့်။ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ် ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဣတိ စ၊ဤသို့လျှင်။အာဟာရပစ္စယော၊အာဟာရပစ္စည်း သည်။ဒုဝိဓော၊နှစ်ပါး အပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၃ ၂ ။ (၁) **ရှုပ်သည်-နာမ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ/ဣန္ဒြိယပစ္စည်း ၃-မျိုး** ။ ။ ပဉ္စ ပသာဒါ၊ငါးပါးသော ပသာဒရုပ်တို့သည်။(ဝါ) မန္ဒာယုက, အမန္ဒာယုက, မဇ္ဈိမာယုက အားဖြင့် သုံးပါးတို့တွင် မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ အတီတဘဝင်တစ်ချက်လွန်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင် သော စက္ခုပသာဒ(ပ)ကာယပသာဒတို့သည်။ပဉ္စန္ဓံ၊ငါးပါးကုန်သော။ဝိညာဏံ၊ဝိညာဏ် တို့အား။(ဝါ) စက္ခုဝိညာဏ် (ပ) ကာယဝိညာဏ်တို့အား။ဣန္ဒြိယဝသေန၊**ပုရေဇာတိန္ဒြိ ယ သတ္တိဖြင့်**။ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(၂) **ရှုပ်-ရှုပ်ချင်း ကျေးဇူးပြုပုံ** ။ ။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေသည်။ဥပါဒိန္နရူပါနံ၊ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကြဉ်သော ကလာပ်တူဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်, အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်, ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်တို့အား။ဣန္ဒြိယဝသေန၊**ရူပဇီဝိတိန္ဒြိ ယသတ္တိဖြင့်**။ပစ္စယော-ဥပကာရကော၊ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

(၃) **နာမ်က နာမ်ရှုပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ** ။ ။ အရူပိနော၊နာမ်ဖြစ်ကုန်သော။

F-29-B

http://www.dhammadownload.com

ဣန္ဒြိယာ၊ဇီဝိတ, စိတ်, ဝေဒနာ, သဒ္ဓါ, ဝီရိယ, သတိ, ဧကဂ္ဂတာ, ပညာအားဖြင့် နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ရှစ်ပါးတို့သည်။သဟဇာတာနံ၊တကွဖြစ်ကုန်သော။နာမရူပါနံ၊စိတ်တစ်ခုယုတ် ကိုးဆယ်, စေတသိက် ဒွေပညာသ, စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တို့အား။ဣန္ဒြိယဝသေန၊**သဟဇာတိန္ဒြိယသတ္တိဖြင့်**။ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဣတိ စ၊ဤသို့လျှင်။ဣန္ဒြိယပစ္စယော၊ဣန္ဒြိယပစ္စည်းသည်။တိဝိဓော၊သုံးပါး အပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၃၃။ (၁) **သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တ/ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ၃-မျိုး** ။ ။ ဩဣန္တိကွဏော၊ပဋိသန္ဓေခဏ၌။ဝတ္ထု၊ပဥ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမကွန္ဓာနှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုသည်။ဝိပါကာနံ၊ပဥ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမကွန္ဓာတို့အား။သဟဇာတဝသေန၊သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိဖြင့်။ပစ္စယော-ဥပကာရကော၊ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။စိတ္တစေတသိကာ၊စိတ်, စေတသိက် ဖြစ်ကုန်သော။ဓမ္မာ၊ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်ခိုက်, ဖြစ်နေ အရူပဝိပါက် လေးခု, ဒွေပဥ္စဝိညာဏ် တစ်ဆယ်, ရဟန္တာတို့၏စုတိစိတ်ကြဉ်သော စိတ်ခုနှစ်ဆယ့်ငါးခု, နာမကွန္ဓာတို့သည်။သဟဇာတရူပါနံ၊သဟဇာတ်ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တို့အား။သဟဇာတဝသေန၊**သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိဖြင့်**။ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(၂) **ပစ္ဆာဇာတဝိပ္ပယုတ္တ** ။ ။ ပစ္ဆာဇာတာ၊နောက်နောက်၌ ဖြစ်ကုန်သော။စိတ္တစေတသိကာ၊စိတ်, စေတသိက်ဖြစ်ကုန်သော။ဓမ္မာ၊ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်ခိုက်, ဖြစ်နေ အရူပဝိပါက် လေးခုကြဉ်သော ပဌမဘဝင်အစရှိသော နောက်နောက်သော စိတ်ရှစ်ဆယ့်ငါးခု နာမကွန္ဓာတို့သည်။ပုရေဇာတဿ၊ရှေးရှေး၌ဖြစ်သော။ဣမဿ၊ဤသို့သဘောရှိသော။ကာယဿ၊ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ရောက်သော ဧကဇကာယ, ဒွိဇကာယ, တိဇကာယ, စတုဇကာယအား။ပစ္ဆာဇာတဝသေန၊**ပစ္ဆာဇာတဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိဖြင့်**။ပစ္စယာ-ဥပကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(၃) **ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တ** ။ ။ ဆဝတ္ထုနိ၊ခြောက်ပါးသော ဝတ္ထုရုပ်တို့တွင်။(ဝါ) မန္ဒာယုက, အမန္ဒာယုက, မဇ္ဈိမာယုကအားဖြင့် သုံးပါးတို့တွင် မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍အတီတဘဝင်တစ်ချက်လွန်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခုဝတ္ထု (ပ) ကာယဝတ္ထု, ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု, မရဏာသန္နအခါစုတိစိတ်မှပြန်၍ရေသည်ရှိသော် တစ်ဆယ့်ခုနှစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ခြောက်ပါးသော ဝတ္ထုရုပ်တို့သည်။ပဝတ္တိယံ၊ပဝတ္တိအခါ၌။သတ္တန္နံ၊ခုနှစ်ပါးကုန်သော။ဝိညာဏဓာတူနံ၊အရူပဝိပါက် လေးခုကြဉ်သော ဝိညာဏဓာတ်တို့အား။ပုရေဇာတဝသေန၊**ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိဖြင့်**။ပစ္စယာ-ဥပ

http://www.dhammadownload.com

ကာရကာ၊ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ကွက်တိ စ၊ဤသို့လျှင်။ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယော၊ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းသည်။တိဝိဓော၊သုံးပါး အပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၃၆။ အတ္ထိပစ္စည်မျိုး သင်္ဂဟဝါဒာ/အတ္ထိ, အဝိဂတပစ္စည်း ၅-မျိုး။ ။ သဗ္ဗထာ၊ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့်။မယာ၊ငါသည်။ဝုတ္တံ၊မိန့်အပ်ပြီးသော။တိဝိဓံ၊သုံးပါး အပြားရှိသော။သဟဇာတဉ္စ၊သဟဇာတပစ္စည်းငင်း။ဒုဝိဓံ၊နှစ်ပါး အပြားရှိသော။ပုရေဇာ တဉ္စ၊ပုရေဇာတပစ္စည်းငင်း။ပစ္ဆာဇာတဉ္စ၊ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းငင်း။ကဗဠီကာရော၊အလုတ် အလွေးကို မပြုအပ်သော်လည်း ပြုအပ်သကဲ့သို့သော။အာဟာရော စ၊အာဟာရပစ္စည်း ငင်း။ရူပဇီဝိတဉ္စ၊ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေငင်း။ကွက်တိ၊ဤသို့။ပဥ္စဝိဓော၊ငါးပါး အပြားရှိသော။အယံ ဓမ္မော၊ဤပစ္စည်းတရားသည်။အတ္ထိပစ္စယော၊အတ္ထိပစ္စည်းမည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ အဝိဂတပစ္စယော စ၊အဝိဂတပစ္စည်းသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၃၇။ ပစ္စည်းအကျဉ်း ၄-ပါး ။ ။ စ၊ရှေးဝါကျ၌ အပြစ်တင်ဖွယ်ပယ်၍ ခဲခက် စကားဆက်ကို ဆိုဦးအံ့။(ဝါ) နိတတ္ထမှတပါး နေယျတ္ထကိုဆိုအံ့။(ဝါ) ဥဇုဝုစ် (အဖြောင့် တိုက်ရိုက်ဆိုခြင်း)မှတစ်ပါး, ဝက်ဝုစ် (သွယ်ဝိုက်၍ဆိုခြင်းကို) ဆိုဦးအံ့။သဗ္ဗေပိ၊အလုံး စုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ပစ္စယာ၊ပစ္စည်းတို့သည်။အာရမ္မဏူပနိဿယ ကမ္မတ္ထိပစ္စယေသု၊ အာရမ္မဏပစ္စည်း, ဥပနိဿယပစ္စည်း, ကမ္မပစ္စည်း, အတ္ထိပစ္စည်းတို့၌။သမောဓာန်၊ပေါင်း ခြင်းသို့။(ဝါ) ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။

၃၈။ သဟဇာတရူပ် ၂-မျိုး/အမှာစကားချပ်ပြ/အထူးမှတ်ရန် ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။ဧတ္ထ၊ဤပဋ္ဌာန်းနည်း၌။သဗ္ဗထာပိ-သဗ္ဗသို့မို့၊ဟေတု-အစရှိသော ပစ္စည်းကို အကျယ်ပြရာ အလုံးစုံ၌လည်း၊မယာ၊ငါအနုရုဒ္ဓါဆရာသည်။ဝုတ္တံ၊မိန့်အပ်သော။သဟ ဇာတရူပန္တိ၊သဟဇာတရုပ်ဟူသည်ကား။ပဝတ္တေ၊ပဝတ္တိအခါ၌။စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ၊စိတ်လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော။ရူပါနဉ္စ၊ရုပ်တို့၏ငင်း။ပဋိသန္ဓိယံ၊ပဋိသန္ဓေအခါ၌။ကဋတ္တာရူပါ နဉ္စ၊ကဋတ္တာရုပ်တို့၏ငင်း။ဝသေန၊အစွမ်းအားဖြင့်။ဒုဝိဓံ၊နှစ်ပါး အပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ကွက်တိ၊ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗံ၊သိအပ်၏။

ဓေကာလိကာပစ္စည်းစသည် ခွဲပြခြင်း/၂၄-ပစ္စည်းနိဂုံး

၃၉။ ပစ္စည်းမျိုးပြ သင်္ဂဟဝါဒာ ။ ။ ကွက်တိ-ဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ဤသို့ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။သမ္ဘဝါ-ယထာသမ္ဘဝံ၊ဖြစ်သင့်သည်အား လျော်သဖြင့်။တေကာလိကာ စ၊ကာလသုံးပါးရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ကာလမုတ္တာ စ၊ကာလသုံးပါးမှ လွတ်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။အဇ္ဈတ္တဉ္စ၊အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌လည်း ဖြစ် ကုန်သော။တထာ၊ထိုမြို့။ဗဟိဒ္ဓါ စ၊ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌လည်း ဖြစ်ကုန်သော။တထာ၊ထိုမြို့။ (ဝါ) ထိုမိဿကမှတစ်ပါး သုဒ္ဓကိုဆိုအံ့။သခ်ိတာ စ၊ပစ္စယုပ္ပန်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ အသခ်ိတာ စ၊ပစ္စည်းလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ဓမ္မာ၊သဘောတရားတို့သည်။ပညတ္တိနာမ

http://www.dhammadownload.com

ရူပါနံ၊ပညတ်, နာမ်, ရုပ်တို့၏။ဝသေန၊အစွမ်းဖြင့်။တိဝိဓာ၊သုံးပါး အပြားဖြင့်။ဌိတာ၊တည်ကုန်၏။သဗ္ဗထာ-သဗ္ဗသို့၊အလုံးစုံ နှစ်ဆယ့်လေးပါးသော။ပဌာနေ၊အနန္တနယဖြစ်သော သမန္တပဌာန်းကျမ်းကြီး၌။စတုဝီသတိ၊နှစ်ဆယ့်လေးပါး အရေအတွက်ရှိကုန်သော။ ပစ္စယာ နာမ၊ပစ္စည်းတို့မည်ကုန်သည်။ဌိတာ၊တည်ကုန်၏။

၃ ၈ ။ **ရှုပ်နာမ်ခွဲပုံ/ရှုပ်တရား**။ ။ တတ္ထ၊ထိုပညတ်, နာမ်, ရုပ်တို့တွင်။ရူပက္ခန္ဓောဝ၊ ရူပက္ခန္ဓာကိုသာလျှင်။ရူပဓမ္မာ၊ရုပ်တရားတို့ဟူ၍။ပဝုစ္စတိ၊အပြားအားဖြင့် ဆိုအပ်၏။

နာမ်တရား ၅-ပါး ။ ။ စိတ္တစေတသိကာ သဒ်ါတာ၊စိတ်, စေတသိက်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။အရူပိနော၊နာမ်ဖြစ်ကုန်သော။စတ္တာရော၊လေးပါးကုန်သော။ခန္ဓာ စ၊ ခန္ဓာတို့၎င်း။နိဗ္ဗာနဉ္စ၊နိဗ္ဗာန်၎င်း။ဣတိ၊ဤသို့။ပဉ္စဝိဓမ္မိ၊ငါးပါးအပြားရှိသော တရားကို လည်း။အရူပန္တိ စ၊အရူပဟူ၍လည်းကောင်း။နာမန္တိ စ၊နာမ်ဟူ၍လည်းကောင်း။ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

၃ ၉ ။ **ပညတ် အပြား/ပညတ် ၂-မျိုး** ။ ။ ပန၊နာမ်ရုပ်မှတပါး ပညတ်ကိုဆိုအံ့။ တတော-တေဟိ နာမရူပေဟိ၊ထိုနာမ်ရုပ်တို့မှ။အဝသေသာ၊ကြွင်းသော။ပညတ္တိ၊ ပညတ်သည်။ပညာပိယတ္တာ၊အပြာအားဖြင့် သိစေအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ပညတ္တိ စ၊အတ္ထပညတ်၎င်း။(ဝါ) ဝစ္စပညတ်၎င်း။ပညာပနတော၊အပြားအားဖြင့် သိစေတတ် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ပညတ္တိ စ၊သဒ္ဒပညတ်၎င်း။(ဝါ) ဝါစကပညတ်၎င်း။ဣတိ၊ဤသို့။ ဒုဝိဓာ၊နှစ်ပါး အပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၄ ၀ ။ **အတ္ထပညတ် အမျိုးမျိုး** ။ ။ ကထံ ဟောတိ၊အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်းဟူမူ ကား။ပန-ဝိတ္ထာရေမိ၊အကျယ်ချဲ့ဦးအံ့။ဝါ-ပန-တပ္ပါကဋ္ဌီ ကရောမိ၊ထိုစကားကို ထင်စွာပြုဦးအံ့။

သဏ္ဌာနပညတ် ။ ။ တံတံ ဘူတ ဝိပရိဏာမာကာရံ၊ထိုထိုသို့သော ပထဝီ စသော မဟာဘုတ်တို့၏ ဖောက်ပြန်သော အခြင်းအရာကို။ဥပါဒါယ၊စွဲ၍။(ဝါ) အမှီ ပြု၍။တထာ တထာ၊ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့်။ပညတ္တာ၊ပညတ်အပ်သော။(ဝါ) အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်သော။ ဘူမိပဗ္ဗတာဒိကာ စ၊မြေ, တောင်အစရှိသော သဏ္ဌာနပညတ်၎င်း။ * **သမူဟပညတ်** ။ ။ သမ္ဘာရ သန္ဓိဝေသာ ကာရံ၊သစ်, မြေစိုင်, ချည် အစရှိသော အဆောက်အဦတို့၏ စုဝေးသော အခြင်းအရာကို။ဥပါဒါယ၊စွဲ၍။ (ဝါ)အမှီ ပြု၍။တထာ တထာ၊ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့်။ပညတ္တာ၊ပညတ် အပ်သော။(ဝါ) အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်သော။ဂေဟရထ သကဋာဒိကာစ၊အိမ်, ရထား, လှည်း,အိုး, ပုဆိုး-အစရှိသော သမူဟပညတ်၎င်း။

ဇာတိပညတ် ။ ။ ခန္ဓပဉ္စကံ၊ခန္ဓာငါးပါး အပေါင်းကို။ဥပါဒါယ၊စွဲ၍။(ဝါ) အမှီ ပြု၍။တထာ တထာ၊ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့်။ပညတ္တာ၊ပညတ်အပ်သော။(ဝါ) အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်သော။ပုရိသ ပုဂ္ဂလာဒိကာစ၊ယောက်ျား, ပုဂ္ဂိုလ်အစရှိသော

http://www.dhammadownload.com

ဇာတိပညတ်ငင်း။ * **ဒိသာ, ကာလပညတ်** ။ ။ စန္ဒာဝဋ္ဋနာဒိကံ၊လ, နေ, နက္ခတ်တို့၏ မြင်းမိုရ်တောင်ကို လက်ယာရစ်လှည့်၍ သွားခြင်းအစရှိသော အခြင်းအရာကို။ပညတ္တာ၊ ပညတ်အပ်သော။(ဝါ) အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်သော။ဒိသာ ကာလာဒိကာစ၊အရှေ့, အရပ်အစရှိသော ဒိသာပညတ်, နံနက်စသော ကာလပညတ်ငင်း။

အာကာသပညတ် ။ ။ အသမ္ဖုဋ္ဌာကာရံ၊ထိုထိုသို့သော ရုပ်ကလာပ်တို့သည် မတွေ့အပ်သော အခေါင်းအစရှိသော အခြင်းအရာကို။ဥပါဒါယ၊စွဲ၍။(ဝါ) အမှီပြု၍။ တထာ တထာ၊ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့်။ပညတ္တာ၊ပညတ်အပ်သော။(ဝါ) အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်သော။ကူပဂုဟာဒိကာ စ၊တွင်း, လိုဏ်, အပေါက်-အစရှိသော အာကာသပညတ်ငင်း။ * **နိမိတ်ပညတ်** ။ ။ တံတံ ဘူတနိမိတ္တံ၊ထိုထိုသို့သော အခြင်း အရာအားဖြင့်ထင်သော ပထဝီကသိုဏ်း-အစရှိသော နိမိတ်ကိုငင်း။ဘာဝနာဝိသေသ၌ပရိကမ္မစသည်ဖြင့် ပြားသော ဘာဝနာ၏အစဉ်ဟူသော အထူးကိုငင်း။ဥပါဒါယ၊ စွဲ၍။(ဝါ) အမှီပြု၍။တထာ တထာ၊ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့်။ပညတ္တာ၊ပညတ်အပ် သော။(ဝါ) အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်သော။ကသိဏနိမိတ္တာဒိကာ စ၊ကသိုဏ်းနိမိတ်, အသုဘနိမိတ်, ဥဂ္ဂဟနိမိတ်, ပဋိဘာဂနိမိတ်-အစရှိသော နိမိတ်ပညတ်ငင်း။

အတ္ထပညတ်မည်ပုံ (ဝါ) **ဝစ္ဆပညတ်** ။ ။ ဣတိ၊ဤသို့။ဧဝမာဒိပဘေဒေါ၊ ဤသို့စသည် အပြားရှိသော။ပရမတ္ထတော၊ပရမတ္ထအားဖြင့်။အဝိဇ္ဇမာနာပိ၊ထင်ရှားမရှိ သော်လည်း။အတ္ထစ္ဆာယာကာရေန၊ပရမတ္ထ၏အရိပ်အရောင် အတုဟူသော အခြင်း အရာဖြင့်။စိတ္တုပ္ပါဒါနံစိတ်, စေတသိက်တို့၏။အာရမ္မဏဘူတာ၊အာရုံဖြစ်၍ဖြစ်သော အတ္ထပညတ်ကို။တံတံ၊ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာကို။ဥပါဒါယ၊စွဲ၍။(ဝါ) အမှီပြု၍။ ဥပနိဓာယ၊ထောက်၍။ကာရဏံ၊အကြောင်းကို။ကတွာ၊ပြု၍။တထာ တထာ၊ထိုထိုသို့ သော အခြင်းအရာဖြင့်။ပရိကပ္ပိယမာနာ၊ကြံဆအပ်သည်ဖြစ်၍။သခီယတိ၊ရေတွက် အပ်၏။သမညာယတိ၊သမုတ်အပ်၏။ဝေါဟရီယတိ၊ခေါ်ဝေါ်အပ်၏။ပညာပီယတိ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်၏။ဣတိ-တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ပညတ္တိတိ၊ပညတ်ဟူ၍။(ဝါ) အတ္ထ ပညတ်ဟူ၍။(ဝါ) ဝစ္ဆပညတ်ဟူ၍။ပဝုစ္စတိ၊အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။အယံ ပညတ္တိ၊ဤပညတ်သည်။ပညာပီယတ္တာ၊အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်။ပညတ္တိ နာမ၊အတ္ထပညတ်မည်၏။(ဝါ) ဝစ္ဆပညတ်မည်၏။(နွား, ခွေး-စသည် ဝေါဟာရအသံ စကားလုံးများဖြင့် ခေါ်ဝေါ်အပ် ဖော်ပြအပ်သော နွားကောင်, ခွေးကောင်-စသော အနက်ဒြဗ်တို့သည် အတ္ထပညတ်များ ဖြစ်သည်။)

❾ ❷ ။ **သဒ္ဒပညတ် ပရိယာယ်/သဒ္ဒပညတ် ၆-ပါး** ။ ။ ပန၊အတ္ထပညတ်မှ တစ်ပါး သဒ္ဒပညတ်ကိုဆိုအံ့။ပညာပနတော၊သိစေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ပညတ္တိ၊ သဒ္ဒ ပညတ်ကို။နာမ နာမကမ္မာဒိ နာမေန၊နာမ, နာမကမ္မ-အစရှိသော အမည်ဖြင့်။ (ဝါ)

http://www.dhammadownload.com

နာမ, နာမကမ္မ, နာမဓေယျ, နိရုတ္တိ, ဗျဥ္ဇန, အဘိလာပတည်းဟူသော ခြောက်ပါး သော အမည်ဖြင့်။(၀၀) အနက်၌ ညွတ်တတ်သော အမည်ဟု ဆိုအပ်သော နာမ, အနက်၌ ညွတ်သည်ဖြစ်၍ ပြအပ်သော နာမကမ္မ, အနက်၌ ညွတ်တတ်သည်ဖြစ်၍ ထားအပ်သည်ဟု ဆိုအပ်သော နာမဓေယျ, ထုတ်၍ ဆိုအပ်သော ဝိဂြိုဟ်တည်းဟူ သော နိရုတ္တိ, အနက်ကို ပြတတ်သော ၀ါကျဟုဆိုအပ်သော ဗျဥ္ဇန, ရှေးရှုအနက်ကို ဟောတတ်သော သဒ္ဒါဟု ဆိုအပ်သော အဘိလာပတည်းဟူသော ခြောက်ပါးသော အမည်ဖြင့်။ပရိဒီပိတာ၊ပြအပ်၏။

ဝိဇ္ဇာမာနစသော သဒ္ဒပညတ် ၆-ပါး ။ ။ သာ၊ထိုခြောက်ပါးသော အမည်ဖြင့် ပြအပ်သော သဒ္ဒပညတ်သည်။ဝိဇ္ဇမာန ပညတ္တိ စ၊ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ပညတ်ငင်း။အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ စ၊ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော ပညတ်ငင်း။ဝိဇ္ဇ မာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ စ၊ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသည်ဖြစ်၍ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော ပညတ်ငင်း။အဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ စ၊ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင် ရှား မရှိသည်ဖြစ်၍ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ပညတ်ငင်း။ဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာန ပညတ္တိ စ၊ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသည်ဖြစ်၍ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ပညတ်ငင်း။အဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ စ၊ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသည်ဖြစ် ၍ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော ပညတ်ငင်း။ ဣတိ၊ဤသို့။ဆဗ္ဗိဓာ၊ခြောက်ပါး အပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ဝိဇ္ဇမာနပညတ်မည်ပုံ ။ ။ ၄၂။ ပန-ဝိတ္ထာရေမိ၊အကျယ်ချဲ့ဦးအံ့။၀ါ-ပန-တပွါကဋ္ဌကရောမိ၊ထိုစကားကို ထင်စွာပြုဦးအံ့။တတ္ထ-တေသု ဆသု ပညတ္တီသု၊ထို ခြောက်ပါးသော ပညတ်တို့တွင်။ယဒါ၊အကြင်အခါ၌။တောယ၊ထိုရူပ, ဝေဒနာအစရှိ သော သဒ္ဒပညတ်ဖြင့်။ပရမတ္ထတော၊ပရမတ္ထအားဖြင့်။ဝိဇ္ဇမာနံ၊ထင်ရှားရှိသော။ရူပဝေဒ နာဒီ၊ရုပ်, ဝေဒနာအစရှိသည်ကို။ပညာပေန္တိ၊အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်ကုန်၏။တဒါ၊ ထိုအခါ၌။အယံ၊ဤ ရူပ, ဝေဒနာအစရှိသော ပညတ်ကို။ဝိဇ္ဇမာန ပညတ္တိတိ၊ပရမတ္ထ အားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော သဒ္ဒပညတ်ဟူ၍။ပဝုစ္စတိ၊အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။(ပရ မတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော အနက်များကို ခေါ်ဝေါ်သည့် ဝေါဟာရ စကားများကို ဝိဇ္ဇမာနပညတ်ဟု ခေါ်သည်။)

အဝိဇ္ဇမာနပညတ်မည်ပုံ ။ ။ ပန၊ဝိဇ္ဇာမာနပညတ်မှတပါး အဝိဇ္ဇမာနပညတ် ကို ဆိုအံ့။ယဒါ၊အကြင်အခါ၌။ဧတောယ၊ထိုဘူမိ, ပဗ္ဗတ-အစရှိသော သဒ္ဒပညတ်ဖြင့်။ ပရမတ္ထတော၊ပရမတ္ထအားဖြင့်။အဝိဇ္ဇမာနံ၊ထင်ရှားမရှိသော။ဘူမိပဗ္ဗတာဒီ၊မြေ, တောင် အစရှိသည်ကို။ပညာပေန္တိ၊အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်ကုန်၏။တဒါ၊ထိုအခါ၌။အယံ၊ဤ ဘူမိ, ပဗ္ဗတ-အစရှိသော် ပညတ်ကို။အဝိဇ္ဇမာန ပညတ္တိတိ၊ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှား

http://www.dhammadownload.com

မရှိသော သဒ္ဒပညတ်ဟူ၍။ပဝုစ္စတိ၊အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

ဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ်စသည် ၄-ပါးမည်ပုံ ။ ။ ပန၊သုဒ္ဓမှတစ်ပါး မိဿကကို ဆိုအံ့။ဥဘိန္နံ၊ဝိဇ္ဇမာနပညတ်, အဝိဇ္ဇမာနပညတ် နှစ်ပါးတို့၏။ဝေါမိဿက ဝသေန၊ရောသည်၏အစွမ်းဖြင့်။သေသာ၊ဝိဇ္ဇမာနပညတ်, အဝိဇ္ဇမာနပညတ် နှစ်ပါးမှ ကြွင်းကုန်သော ဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ်, အဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ်, ဝိဇ္ဇ မာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ်, အဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ် လေးပါးတို့ကို။ယထာက္ကမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ဆဋ္ဌဘိညော၊ခြောက်ပါးသော အဘိညာဏ်ရှိသောသူ။ဣတ္ထိသဒ္ဒေါ၊မိန်းမ ၏ အသံ။စက္ခုဝိညာဏံ၊စက္ခုဝတ္ထုကိုမှီ၍ဖြစ်သော ဝိညာဏ်။ရာဇပုတ္တော၊မင်း၏သား။ ဣတိ၊ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိအပ်ကုန်၏။

အတ္ထ, သဒ္ဒပညတ် ၂-ပါးကို သိပုံနှင့် နာမပညတ်ဖြစ်လာပုံ

၄ ၃ ။ **အတ္ထပညတ်ကို ၄-ကြိမ်မြောက် မနောဒ္ဓါရဝီထိဖြင့် သိပုံ** ။ ။ ဝစီယောသာ နုသာရေန၊ဘူမိ, ပဗ္ဗတ, ရူပ, ဝေဒနာ-အစရှိသော ဝစီမယသဒ္ဒကို အစဉ်လျှောက်၍ အာရုံပြုသဖြင့်။ပဝတ္တာယ၊ဖြစ်သော။ သောတဝိညာဏဝီထိယာ၊သောတဝိညာဏ ဝီထိ, တဒနုဝတ္တက မနောဒ္ဓါရဝီထိ၏။(ဝါ) မူလဋီကာဆရာ အလိုအားဖြင့် သောတ ဒ္ဓါရဝီထိ, တဒနုဝတ္တက မနောဒ္ဓါရဝီထိ, သုဒ္ဓ မနောဒ္ဓါရဝီထိ၏။ပဝတ္တာနန္တရုပ္ပန္န မနောဒ္ဓါရဿ၊ ဖြစ်သည်မှ အခြားမဲ့၌ နာမပညတ်ကိုကြံသော အခြင်းအရာဖြင့်ဖြစ်သော မ နောဒ္ဓါရိက ဝိညာဏ်အစဉ် (မနောဒ္ဓါရဝီထိ)၏။(ဝါ) ဖြစ်သည်မှအခြားမဲ့၌ဖြစ်သော ဤ ဘူမိ, ပဗ္ဗတ, ရူပ, ဝေဒနာ-အစရှိသော အမည်သည် ဤမြေ, တောင်, ရုပ်, ဝေဒနာ-အစရှိသော အနက်၏အမည်တည်းဟု ရှေး၌သိဘူးသော ကမ္ဘာဦးသူ လူပညာရှိတို့၏ အမှတ် သင်္ကေတ ပညတ်ကိုမှီသော မနောဒ္ဓါရိကဝိညာဏ်အစဉ်၏။ဂေါစရာ၊အာရုံဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။တတော၊ထိုဘူမိ, ပဗ္ဗတ, ရူပ, ဝေဒနာ-အစရှိသော နာမပညတ်ကို ယူ တတ်သော မနောဒ္ဓါရိကဝိညာဏ်အစဉ်မှ (ထိုမနောဒ္ဓါရဝီထိ)မှ။ပရံ၊နောက်၌။ယဿ၊အ ကြင် သမ္မုတိ, ပရမတ္ထအားဖြင့်ပြားသော ဘူမိ, ပဗ္ဗတ, ရူပ, ဝေဒနာ-အစရှိသော နာမပညတ်ကို။အနုသာရေန၊အစဉ်လျှောက်သဖြင့်။အတ္ထာ၊သမ္မုတိ, ပရမတ္ထအားဖြင့် ပြားသော မြေ, တောင်, ရုပ်, ဝေဒနာ-အစရှိသော အတ္ထပညတ်တို့ကို။ဝိညာယန္တိ၊ (စတုတ္ထမြောက် မနောဒ္ဓါရဝီထိဖြင့်) သိအပ်ကုန်၏။

နာမပညတ် ဖြစ်လာပုံ ။ ။ သာယံ-သာ အယံ ပညတ္တိ၊ထိုမြေ, တောင်, ရုပ်, ဝေဒနာ-အစရှိသော အတ္ထပညတ်ကို အပြားအားဖြင့် သိစေတတ်သော ဘူမိ, ပဗ္ဗတ, ရူပ, ဝေဒနာ-အစရှိသော အက္ခရာအစဉ်ဟု ဆိုအပ်သော နာမပညတ်ကို။ လောကသင်္ကေတနိမ္မိတာ၊ကမ္ဘာဦးသူ လူပညာရှိတို့၏ အမှတ်သင်္ကေတပညာဖြင့် ပြီး ၏ဟူ၍။ဝိညေယျာ၊သိအပ်၏။

http://www.dhammadownload.com

၉-ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း

❶ ။ **ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂-မျိုး** ။ ။ ကြွတော၊ဤပစ္စယသင်္ဂဟမှ။ပရိ၊နောက်၌။သမထ ဝိပဿနာနံ၊သမထ, ဝိပဿနာဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။(ဝါ) နိဝရဏကို ငြိမ်းစေတတ်သောကြောင့် သမထ, အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တတည်းဟူသော အခြင်းအရာဖြင့် ရှုတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဝိပဿနာဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ဘာဝနာန်၊နှစ်ပါးသော ဘာဝနာတို့၏။ဒုဝိဓမ္မိ၊နှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ကမ္မဋ္ဌာန်၊ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။(ဝါ) နှစ်ပါးအပြားရှိသော ဘာဝနာကံ၏ ဖြစ်ရာဖြစ်သောကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်၍ဖြစ်သော ပထဝီကသိုဏ်း-စသော ပညတ်, တေဘူမက သခ်ါရတည်းဟူသော အာရုံကို။(ဝါ)နောက်နောက်သော ဘာဝနာကံ၏ နီးစွာသော အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော ရှေးရှေးသော ဘာဝနာအစဉ်ဟု ဆိုအပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။(ဝါ) စျာနသုခ, ဖလသုခ, နိဗ္ဗာနသုခ-စသည်၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဘာဝနာကံတည်းဟူသော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ယထာက္ကမံ၊အစဉ်အတိုင်း။(ဝါ) အကြင်အကြင် သမထ, ဝိပဿနာတို့၏ အစဉ်ဖြင့်။(ဝါ) နိဝရဏကို ငြိမ်းစေတတ်သော သမထ,အနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တတည်းဟူသော အခြင်းအရာဖြင့် ရှုတတ်သော ဝိပဿနာတို့၏ အစဉ်ဖြင့်။အဟ၊သည်။ပဝက္ခာမိ၊အပြားအားဖြင့် ဆိုပေအံ့။

သမထ ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်း/သမထ ကမ္မဋ္ဌာန သင်္ဂဟ ၇-ပါး

❷ ။ **ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀-အကျဉ်း မာတိကာ** ။ တတ္ထ၊ထိုသမထဘာဝနာ,ဝိပဿနာဘာဝနာတို့တွင်။သမထသင်္ဂဟ၊သမထသင်္ဂဟ၌။တာဝ၊ရှေးဦးစွာ။ဇဝံ၊ဤသို့။ဝိဘာဂေါ၊ဝေဖန်ခြင်းကို။မယာ၊ငါသည်။ဝုစ္စတေ၊မိန့်အပ်၏။ဒသ၊ဆယ်ပါးကုန်သော။ကသိဏာနိစ၊ကသိုဏ်းတို့ငင်း။ဒသ၊ဆယ်ပါးကုန်သော။အသုဘာစ၊အသုဘတို့ငင်း။ဒသ၊ဆယ်ပါးကုန်သော။အနုဿတိယောစ၊အနုဿတိတို့ငင်း။စတသော၊လေးပါးကုန်သော။အပ္ပမညာယောစ၊အပ္ပမညာတို့ငင်း။ဧကော၊တစ်ခုသော။သညာ စ၊(အာဟာရေ ပဋိကူလ) သညာငင်း။ဧကံ၊တစ်ခုသော။ဝဝတ္ထာနဉ္စ၊(စတုဓာတု) ဝဝတ္ထာန်ငင်း။စတ္တာရောလေးပါးကုန်သော။အာရုပ္ပါစ၊အာရုပ္ပတို့ငင်း။ကွတိ၊သို့။သတ္တဝိဓေန၊ခုနှစ်ပါး အပြားဖြင့်။သမထကမ္မဋ္ဌာနသင်္ဂဟော၊သမထကမ္မဋ္ဌာနသင်္ဂဟကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။

❸ ။ **စရိုက် ၆-ပါး** ။ ။ ရာဂစရိတာစ၊ရာဂစရိုက်ငင်း။(ဝါ) ရာဂပြောခြင်းငင်း။(ဝါ) ရာဂများခြင်းငင်း။(ဝါ) မပြတ်ဖြစ်သော ရာဂငင်း။(ဝါ) ရာဂသဘောငင်း။ဒေါသစရိတာစ၊ဒေါသစရိုက်ငင်း။(ဝါ) ဒေါသပြောခြင်းငင်း။(ဝါ) ဒေါသများခြင်းငင်း။(ဝါ) မပြတ်ဖြစ်သော ဒေါသငင်း။(ဝါ) ဒေါသသဘောငင်း။

မောဟစရိတာစ၊မောဟစရိုက်ငင်း။(ဝါ) မောဟပြောခြင်းငင်း။(ဝါ) မောဟများခြင်းငင်း။(ဝါ) မပြတ်ဖြစ်သော မောဟငင်း။(ဝါ) မောဟသဘောငင်း။သဒ္ဓါစရိတာ

http://www.dhammadownload.com

စ၊သဒ္ဓါစရိုက်ငင်း။(ဝါ) သဒ္ဓါပြောခြင်းငင်း။(ဝါ) သဒ္ဓါများခြင်းလည်းကောင်း။(ဝါ) မပြတ်ဖြစ်သော သဒ္ဓါငင်း။(ဝါ) သဒ္ဓါသဘောငင်း။

ဗုဒ္ဓိစရိတာစ၊ဗုဒ္ဓိစရိုက်ငင်း။(ဝါ) ပညာပြောခြင်းငင်း။ (ဝါ) ပညာများခြင်းငင်း။(ဝါ) မပြတ်ဖြစ်သော ပညာငင်း။(ဝါ) ပညာသဘောငင်း။ဝိတက္ကစရိတာစ၊ဝိစာက်စရိုက်ငင်း။(ဝါ) ဝိတက်ပြောခြင်းငင်း။ (ဝါ) ဝိတက်များခြင်းငင်း။(ဝါ) မပြတ်ဖြစ်သော ဝိတက်ငင်း။(ဝါ) ဝိတက်သဘောငင်း။ကွတိ၊ဤသို့။ဆဋ္ဌမေန၊ခြောက်ပါးသော အပြားဖြင့်။စရိတသင်္ဂဟော၊စရိတသင်္ဂဟကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။

❻ ။ **ဘာဝနာ ၃-မါး** ။ ။ ပရိကမ္မဘာဝနာစ၊ပရိကမ္မဘာဝနာငင်း။(ဝါ) အပ္ပနာဘာဝနာကို ပြုပြင်တတ်သော ဘာဝနာငင်း။(ဝါ) အပ္ပနာဘာဝနာ၏ ရှေ့အဖို့ဖြစ်သော ဘာဝနာငင်း။ဥပစာရဘာဝနာ စ၊ဥပစာရ ဘာဝနာငင်း။(ဝါ) တဒင်္ဂပဟာန်ဖြင့် နီဝရဏတို့ကို ခွာသည်မှစ၍ ဂေါတြဘူ အဆုံးရှိသော ကာမာဝစရဘာဝနာငင်း။အပ္ပနာဘာဝနာစ၊အပ္ပနာဘာဝနာငင်း။(ဝါ) မဟဂ္ဂုတ်အဖြစ်သို့ ရောက်သော အပ္ပနာဘာဝနာငင်း။ ကွတိ၊ဤသို့။တိသော၊သုံးပါးကုန်သော။ဘာဝနာ၊ဘာဝနာတို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိအပ်ကုန်၏။

❼ ။ **နိမိတ် ၃-မါး** ။ ။ ပရိကမ္မနိမိတ္တစ္စ၊ပရိကမ္မနိမိတ်ငင်း။(ဝါ) ပထဝီ, ပထဝီအစရှိသည်ဖြင့် စီးဖြန်းခြင်း ပရိကမ္မဘာဝနာ၏ အာရုံဖြစ်သော ကသိုဏ်းဝန်း-အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော ပရိကမ္မနိမိတ်ငင်း။ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တစ္စ၊ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ငင်း။(ဝါ) စက္ခု ဝိညာဏ်ဖြင့် မြင်အပ်သကဲ့သို့ မနောဒွါရိက ကုသိုလ်ဇောသည် ယူအပ်သော အာရုံဖြစ်သော ကသိုဏ်းဝန်း-အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ငင်း။(ဝါ) စက္ခု ဝိညာဏ်ဖြင့် မြင်အပ်သကဲ့သို့ မနောဒွါရိက ကုသိုလ်ဇောဖြင့် ယူတတ်သော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အာရုံဖြစ်သော ကသိုဏ်းဝန်း-အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ငင်း။ ပဋိဘာဂနိမိတ္တစ္စ၊ပဋိဘာဂနိမိတ်ငင်း။(ဝါ) ဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှင့်တူသော ညီသောအဆင်းစသော ကသိုဏ်းအပြစ်မှ ကင်းသော ဥပစာရ, အပ္ပနာတို့၏ အာရုံဖြစ်သော (စင်ကြယ်သန့်စင် ကြည်လင်ထွန်းလင်း တောက်ပသော) ကသိုဏ်းဝန်း-အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော ပဋိဘာဂနိမိတ်ငင်း။ကွတိ၊ဤသို့။တိဏ်၊သုံးပါးကုန်သော။နိမိတ္တာနိ၊နိမိတ်တို့ကိုလည်း။ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊သိအပ်ကုန်၏။

❽ ။ **ကသို့ဏ်း ၁၀-မါး** ။ ။ ကထံ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊အဘယ်သို့ သိအပ်သနည်းဟူမူကား။**ပထဝီ ကသိဏ်စ္စ**၊မြေကြီးသည်ပင် တစ်စိတ်၌ မတည်မူ၍ အဆုံးမရှိ နှံ့သောအဖြစ်ဖြင့် အလုံးစုံဟူသော အနက်ကြောင့် ကသိဏမည်သော ပထဝီကသိုဏ်းငင်း။ **အာပေါ ကသိဏ်စ္စ**၊ရေသည်ပင် တစ်စိတ်၌ မတည်မူ၍ အဆုံးမရှိ နှံ့သောအဖြစ်ဖြင့် အလုံးစုံဟူသော အနက်ကြောင့် ကသိဏမည်သော အာပေါကသိုဏ်းငင်း။**တေဇော**

http://www.dhammadownload.com

ကသိဏာ၊မီးသည်ပင် တစ်စိတ်၌ မတည်မူ၍ အဆုံးမရှိ နှံ့သောအဖြစ်ဖြင့် အလုံးစုံဟူသော အနက်ကြောင့် ကသိဏမည်သော တေဇောကသိုဏ်းဌာန်း။**ဝါယော ကသိဏာ**၊လေသည်ပင် တစ်စိတ်၌ မတည်မူ၍ အဆုံးမရှိ နှံ့သောအဖြစ်ဖြင့် အလုံးစုံဟူသော အနက်ကြောင့် ကသိဏမည်သော ဝါယောကသိုဏ်းဌာန်း။

နီလ ကသိဏာ၊ညိုသောအဆင်းသည်ပင် တစ်စိတ်၌ မတည်မူ၍ အဆုံးမရှိ နှံ့သော အဖြစ်ဖြင့် အလုံးစုံဟူသော အနက်ကြောင့် ကသိဏမည်သော နီလကသိုဏ်းဌာန်း။**ပီတ ကသိဏာ**၊ရွှေသောအဆင်းသည်ပင် တစ်စိတ်၌ မတည်မူ၍ အဆုံးမရှိ နှံ့သော အဖြစ်ဖြင့် အလုံးစုံဟူသော အနက်ကြောင့် ကသိဏမည်သော ပီတကသိုဏ်းဌာန်း။**လောဟိတ ကသိဏာ**၊နီသောအဆင်းသည်ပင် တစ်စိတ်၌ မတည်မူ၍ အဆုံးမရှိ နှံ့သောအဖြစ်ဖြင့် အလုံးစုံဟူသော အနက်ကြောင့် ကသိဏမည်သော လောဟိတကသိုဏ်းဌာန်း။

ဩဒါတ ကသိဏာ၊ဖြူသောအဆင်းသည်ပင် တစ်စိတ်၌ မတည်မူ၍ အဆုံးမရှိ နှံ့သောအဖြစ်ဖြင့် အလုံးစုံဟူသော အနက်ကြောင့် ကသိဏမည်သော ဩဒါတကသိုဏ်းဌာန်း။**အာကာသ ကသိဏာ**၊ပိုင်းခြားအပ်သော ကောင်းကင်းသည်ပင် တစ်စိတ်၌ မတည်မူ၍ အဆုံးမရှိ နှံ့သောအဖြစ်ဖြင့် အလုံးစုံဟူသော အနက်ကြောင့် ကသိဏ မည်သော အာကာသကသိုဏ်းဌာန်း။**အာလောက ကသိဏာ**၊နံရံပေါက် စသည်တို့၌ ထင်သော နေ, လ-စသည်တို့၏ အရောင်းအလင်းသည်ပင် တစ်စိတ်၌ မတည်မူ၍ အဆုံးမရှိ နှံ့သောအဖြစ်ဖြင့် အလုံးစုံဟူသော အနက်ကြောင့် ကသိဏ မည်သော အာလောက ကသိုဏ်းဌာန်း။ဣတိ ဣမာနိ၊ဤသည်တို့တည်း။ဒသကသိဏာနိ နာမ၊ ဆယ်ပါးသော ကသိုဏ်းတို့ မည်ကုန်၏။ **တစ်နည်းကား**--- ဣတိ ဣမာနိ ဒသ၊ ဤဆယ်ပါးတို့သည်။ကသိဏာနိ နာမ၊ကသိုဏ်းတို့ မည်ကုန်၏။

❼ ။ **အသုဘ ၁၀-ပါး** ။ ။ **ဥဒ္ဓုမာတကဘာ**၊သေသည်မှ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ လေဖြင့်ပြည့်သော သားရေအိတ်ကဲ့သို့ ဖူးဖူးရောင်သည်ဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော အကောင်ပုပ်ဝင်း။**ဝိနီလကဘာ**၊အဖြူ အနီ-စသည်နှင့်ရောလျက် များသောအားဖြင့် ညိုသောအဆင်းရှိသည်ဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော အကောင်ပုပ်ဝင်း။ ဝိပုဗ္ဗကဘာ၊ယိုသောပြည်ရှိသည်ဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော အကောင်ပုပ်ဝင်း။

ဝိစ္ဆိဒ္ဒကဘာ၊အလယ်၌ နှစ်ပိုင်းပြတ်သည်ဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော အကောင်ပုပ်ဝင်း။ဝိက္ခာယိတကဘာ၊ခွေး, မြေခွေး-အစရှိသည်တို့သည် အထူးထူးသော အခြင်းအရာဖြင့် ခဲအပ်သည်ဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော အကောင်ပုပ်ဝင်း။**ဝိက္ခိတ္တကဘာ**၊ခွေး, မြေခွေး-အစရှိသည်တို့သည် အထူးထူးသော အခြင်းအရာဖြင့် အပိုင်းပိုင်းဖြတ်လျက် ထိုထိုသောအရပ်၌ ပစ်အပ်သည်ဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော အကောင်ပုပ်ဝင်း။

http://www.dhammadownload.com

ဟတဝိကို့တ္တကဥ္စ၊ကျီးခြေသဏ္ဍာန်-အစရှိသည်ဖြင့် ဓားလက်နက်ဖြင့် သတ်လျက် အထူးထူးသော အခြင်းအရာဖြင့် ပစ်အပ်သည်ဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော အကောင်ပုပ်၎င်း။**လောဟိတကဥ္စ**၊ယိုသော သွေးရှိသည်ဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော အကောင်ပုပ်၎င်း။**ပုဋ္ဌုဝကဥ္စ**၊ပိုးလောက်တို့ဖြင့် ပြည့်သည်ဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော အကောင်ပုပ်၎င်း။**အဋ္ဌိကဥ္စ**၊အရိုးစုသာဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော အကောင်ပုပ်၎င်း။ ဣတိ ဣမေ၊ဤသည်တို့သည်။ဒသ အသုဘာ နာမ၊ဆယ်ပါးသော အသုဘတို့မည်ကုန်၏။ **တစ်နည်းကား**--- ဣတိ ဣမေ ဒသ၊ဤဆယ်ပါးတို့သည်။အသုဘာ နာမ၊ အသုဘတို့မည်ကုန်၏။

၈ ။ **အနုဿတိ ၁၀-ပါး** ။ ။ **ဗုဒ္ဓါနုဿတိ စ**၊အရဟတာ-အစရှိသော မြတ်စွာဘုရား၏ဂုဏ်တော်ကိုးပါးကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း၎င်း။**ဓမ္မာနုဿတိစ**၊ သွာဂ္ဓာတတာ-အစရှိသော တရားတော်၏ဂုဏ်တော်ခြောက်ပါးကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း၎င်း။**သံဃာနုဿတိ စ**၊သုပ္ပဋိပန္နတာ-အစရှိသော သံဃာတော်၏ ဂုဏ်တော်ကိုးပါးကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း၎င်း။

သီလာနုဿတိ စ၊မိမိ၏ သီလဂုဏ်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း၎င်း။ **စာဂါနုဿတိ စ**၊မိမိ၏ စွန့်ကြဲခြင်းဂုဏ်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း၎င်း။**ဒေဝတာ နုဿတိ စ**၊သဒ္ဓါ-အစရှိသော ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသော နတ်တို့သည် နတ်အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏၊ ထိုသဒ္ဓါ-အစရှိသော ဂုဏ်တို့သည် ငါ၌လည်းရှိကုန်၏ဟု နတ်တို့ကို သက်သေအရာ၌ ထား၍ နတ်တို့၏သဒ္ဓါ-အစရှိသော ဂုဏ်နှင့်တူသော မိမိ၏ သဒ္ဓါ အစရှိသော ဂုဏ်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း၎င်း။

ဥပသမာနုဿတိ စ၊နိဗ္ဗာန်၏ ဝိရာဂဂုဏ်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း၎င်း။**မရဏာနုဿတိ စ**၊သေခြင်းတရားကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း၎င်း။ **ကာယဂတာသတိ စ**၊ဆံ-အစရှိသော ကိုယ်အစု၌ဖြစ်သော သတိ၎င်း။**အာနာပါနဿတိစ**၊ထွက်သက် ဝင်သက်လေကို အာရုံပြု၍ အောက်မေ့ခြင်း သတိ၎င်း။ဣတိ ဣမာ၊ ဤသည်တို့သည်။ဒသ အနုဿတိယော နာမ၊ဆယ်ပါးသော အနုဿတိတို့ မည်ကုန်၏။**တစ်နည်းကား**--- ဣတိ ဣမာ ဒသ၊ဤဆယ်ပါးတို့သည်။အနုဿတိယော နာမ၊ အနုဿတိတို့ မည်ကုန်၏။

၉ ။ **အပ္ပမညာ ၄-ပါး/ ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၄-ပါး** ။ ။ **မေတ္တာ စ**၊အတိုင်းမသိသော သုခိတ, ဒုက္ခိတ သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြု၍ အမျှ ချစ်ခြင်း၎င်း။**ကရုဏာ စ**၊ အတိုင်းမသိသော ဒုက္ခိတ သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြု၍ သနားခြင်း၎င်း။**မုဒိတာ စ**၊ အတိုင်းမသိသော သုခိတ သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြု၍ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၎င်း။**ဥပေက္ခာ စ**၊အတိုင်းမသိသော သုခိတ, ဒုက္ခိတ သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြု၍ လျစ်လျူရှုခြင်း

http://www.dhammadownload.com

၎င်း။ဣတိ-ဣမာ၊ဤသည်တို့သည်။စတဿော အပွမညာယော နာမ၊လေးပါးသော အပွမညာတို့ မည်ကုန်၏။**တစ်နည်းကား**--- ဣတိ-ဣမာ စတဿော၊ဤလေးပါးတို့သည်။အပွမညာယော နာမ၊အပွမညာတို့ မည်ကုန်၏။ဗြဟ္မဝိဟာရော စ၊(မြတ်သော နေခြင်း) ဗြဟ္မဝိဟာရဟူ၍လည်း။ပဝုစ္စတိ၊အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

၁ ၀ ။ **သညာ ၁-ပါး** ။ ။ အာဟာရေ၊မျိုအပ်သော အစာအာဟာရ၌။ပဋိကူလ သညာ၊စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ်ဟူသော အမှတ်သည်။ဧကာ၊တစ်ခုသော။သညာ နာမ၊သညာ မည်၏။

၁ ၁ ။ **ဝဝတ္ထာန် ၁-ပါး** ။ ။ စတုဓာတု ဝဝတ္ထာနံ၊ပထဝီဓာတ်, အာပေါဓာတ်, တေဇောဓာတ်, ဝါယောဓာတ်ဟူသော ဓာတ်လေးပါးကို ပိုင်းခြားခြင်းသည်။ဧကံ၊တစ်ခုသော။ဝဝတ္ထာနံ နာမ၊ဝဝတ္ထာန် မည်၏။

၁ ၂ ။ **အာရုပ္ပ ၄-ပါး** ။ ။ အာကာသာနဉ္စာယတနာဒယော၊အာကာသာနဉ္စာယတန-အစရှိသည်တို့သည်။(ဝါ) အာကာသာနဉ္စာယတန, ဝိညာဏဉ္စာယတန, အာကိဉ္စာယတန, နေဝသညာနာသညာယတနတို့သည်။စတ္တာရော အာရုပ္ပါ နာမ၊လေးပါးသော အာရုပ္ပတို့ မည်ကုန်၏။ **တစ်နည်းကား**---အာကာသာနဉ္စာယတနာဒယော၊ အာကာသာနဉ္စာယတန-အစရှိကုန်သော။(ဝါ) အာကာသာနဉ္စာယတန, ဝိညာဏဉ္စာယတန, အာကိဉ္စညာယတန, နေဝသညာနာသညာယတန-ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ စတ္တာရော၊လေးပါးတို့သည်။အာရုပ္ပါ နာမ၊အာရုပ္ပတို့မည်ကုန်၏။ဣတိ၊ဤသို့။သဗ္ဗထာပိ၊ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်လည်း။သမထနိဒ္ဒေသေ၊သမထကို ညွှန်းရာ၌။စတ္တာလီသ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ၊လေးဆယ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့သည်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ရာဂ (လောဘ) စရိုက်များသူနှင့် ဆီလျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း

၁ ၃ ။ **စရိုက်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဝေဖန်ပုံ** ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။စရိတာသု၊ ခြောက်ပါးသော စရိုက်တို့၌။(ဝါ) ခြောက်ပါးသော စရိုက်တို့တွင်။ဒသ၊ဆယ်ပါးကုန်သော။အသုဘာ စ၊အသုဘတို့သည်၎င်း။ကာယဂတာသတိ သခ်ါတာ၊ဆံ-အစရှိသော ကိုယ်အစု၌ဖြစ်သော သတိဟု ဆိုအပ်သော။ကောဌာသဘာဝနာ စ၊ဆံ-အစရှိသော ကိုယ်အစု၌ ပွားစေခြင်း ဘာဝနာသည်၎င်း။ရာဂစရိတဿ၊ရာဂ ပြောသောပုဂ္ဂိုလ်အား။ (ဝါ) ရာဂများသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။(ဝါ) မပြတ်ဖြစ်သော ရာဂရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။(ဝါ) ရာဂသဘောရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။သပ္ပါယာ၊လျောက်ပတ်ကုန်၏။

၁ ၄ ။ **ဒေါသစရိုက် များသူနှင့် ဆီလျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း** ။ ။ စတဿော၊ လေးပါးကုန်သော။အပွမညာယော စ၊အပွမညာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၎င်း။နီလာဒီနိ၊နီလ-အစရှိကုန်သော။(ဝါ) နီလ, ပီတ, လောဟိတ, ဩဒါတ-ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။စတ္တာရိ၊လေးပါးကုန်သော။ကသိဏာနိစ၊ကသိုဏ်းတို့သည်၎င်း။ဒေါသစရိတဿ၊ဒေါသ ပြောသော

http://www.dhammadownload.com

ပုဂ္ဂိုလ်အား။သပ္ပါယာနိ၊လျောက်ပတ်ကုန်၏။

ဝိတက်စရိုက်, ဧမာဟစရိုက်မျှားသူနှင့် ဆီလျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း

၁၅ ။ အာနာပါန်၊ထွက်သက်, ဝင်သက်၌ အာရုံပြုသော သတိသည်။မောဟ စရိတသ စ၊မောဟပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်အားငင်း။ဝိတက္ကစရိတသ စ၊ဝိတက်ပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်အားငင်း။သပ္ပါယ်၊လျောက်ပတ်၏။

၁၆ ။ **သဒ္ဓါစရိုက်မျှားသူနှင့် ဆီလျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း** ။ ။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ အာဒယော၊ဗုဒ္ဓါနုဿတိ-အစရှိကုန်သော။(ဝါ) ဗုဒ္ဓါနုဿတိ, ဓမ္မာနုဿတိ, သံဃာနုဿတိ, သီလာနုဿတိ, စာဂါနုဿတိ, ဒေဝတာနုဿတိ-ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ဆ၊ခြောက်ပါးကုန်သော အနုဿတိတို့သည်။သဒ္ဓါစရိတသ၊သဒ္ဓါပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။သပ္ပါယာ၊လျောက်ပတ်ကုန်၏။

၁၇ ။ **ပညာစရိုက်မျှားသူနှင့် ဆီလျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း** ။ မရဏ ဥပသမ သညာ ဝဝတ္ထာနာနိ၊မရဏာနုဿတိ, ဥပသမာနုဿတိ, အာဟာရ၌ စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် ဟူသော အမှတ်, ဓာတ်လေးပါးတို့ကို ပိုင်းခြားခြင်းတို့သည်။ဗုဒ္ဓိစရိတသ၊ပညာ ပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။(ဝါ) ပညာများသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။(ဝါ) မပြတ်ဖြစ်သော ပညာရှိ သော ပုဂ္ဂိုလ်အား။(ဝါ) ပညာသဘောရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။သပ္ပါယာနိ၊ကုန်၏။

ကမ္ဘာသူ, ကမ္ဘာသားအားလုံးနှင့် သင့်လျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း

၁၈ ။ **ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဦး ဧလျောက်ပတ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း** ။ ။ ပန၊မဆက်ဆံသည်ပှ တပါး ဆက်ဆံသည်ကို ဆိုအံ့။သေသာနိ၊ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်မှ ကြွင်းကုန်သော။(ဝါ) အသုဘ ဆယ်ပါး, ကာယဂတာသတိ, အပ္ပမညာလေးပါး, နီလ, ပီတ, လောဟိတ, ဩဒါတအားဖြင့် ကသိုဏ်းလေးပါး, အာနာပါနသတိ, ဗုဒ္ဓါနုဿတိ, ဓမ္မာနုဿတိ, သံဃာနုဿတိ, သီလာနုဿတိ, စာဂါနုဿတိ, ဒေဝတာနုဿတိ, မရဏာနုဿတိ, ဥပသမာနုဿတိ-ဟု ဆိုအပ်သော အနုဿတိကိုးပါး, အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ, စတုဓာတု ဝဝတ္ထာန်တို့မှ ကြွင်းကုန်သော။သဗ္ဗာနိပိ၊အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ကမ္မဋ္ဌာနာနိ၊ဆယ်ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့သည်။(ဝါ) ပထဝီ, အာပေါ, တေဇော, ဝါယော, အာကာသ, အာလောကအားဖြင့် ကသိုဏ်းခြောက်ပါး, အာရုပ္ပလေးပါး-ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော ဆယ်ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့သည်။သဗ္ဗေသမွိ၊ရာဂ, ဒေါသ, မောဟ, ဝိတက်, သဒ္ဓါ, ပညာပြောသော ခပ်သိမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။သပ္ပါယာနိ၊လျောက်ပတ်ကုန်၏။

ဧမာဟစရိုက် ထူသူအား ဧလျော်သော ကသိုဏ်းဝန်း ။ ။ တတ္ထာပိ၊ထိုဆယ်ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့တွင်လည်း။ကသိဏေသု၊ကသိုဏ်းခြောက်ပါးတို့၌။(ဝါ) ပထဝီ ကသိုဏ်း, အာပေါကသိုဏ်း, တေဇောကသိုဏ်း, ဝါယောကသိုဏ်း, အာကာသ ကသိုဏ်း, အာလောကကသိုဏ်း-ဟု ဆိုအပ်သော ခြောက်ပါးသော ကသိုဏ်းတို့၌။

http://www.dhammadownload.com

ပုထုလံ၊ကြီးစွ အဆုံး ကောက်နယ်တလင်းခန့်မျှရှိသော ကသိုဏ်းဝန်းသည်။မောဟ စရိတဿ စ၊မောဟပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်အားဌင်း။သပ္ပါယံ၊လျောက်ပတ်၏။

ဝိတက်စရိုက် များသူအား လျော်သော ကသိုဏ်းဝန်း ။ ။ ခုဒ္ဒကံ၊ငယ်စွ အဆုံး ခွက်မျှ စကောမျှရှိသော ကသိုဏ်းဝန်းသည်။ဝိတက္ကစရိတဿေဝ၊ဝိတက်ပြော သော ပုဂ္ဂိုလ်အားသာလျှင်။သပ္ပါယံ၊လျောက်ပတ်၏။အယံ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ ဧတ္ထ၊ဤသမထနိဒ္ဒေသ၌။သပ္ပါယဘေဒေါ၊သပ္ပါယဘေဒတည်း။(ဝါ) လျောက်ပတ်သော အပြားကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

ကမ္မဋ္ဌာန်းတိုင်း၌ ပရိကမ္မဘာဝနာ ရခြင်း

၁ ၉ ။ **ဘာဝနာဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဝေဖန်ပုံ** ။ ။ ပန၊သပ္ပါယဘေဒမှ တစ်ပါး ဘာဝနာဘေဒကို ဆိုအံ့။ဘာဝနာသု၊ဘာဝနာတို့၌။(ဝါ) ဘာဝနာတို့တွင်။သဗ္ဗတ္ထာပိ၊ အလုံးစုံသော ကမ္မဋ္ဌာန်း လေးဆယ်တို့၌လည်း။ပရိကမ္မဘာဝနာ၊ပရိကမ္မဘာဝနာကို။ လဗ္ဘတေဝ၊ရအပ်သည်သာလျှင်တည်း။

ဈာန်, မဂ်, ဖိုလ် မရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း

ဥပစာရဘာဝနာသာ ရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၀-ပါး ။ ။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိအာဒီသု၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ-အစရှိကုန်သော။(ဝါ) ဗုဒ္ဓါနုဿတိ, ဓမ္မာနုဿတိ, သံဃာနုဿတိ, သီလာနုဿတိ, စာဂါနုဿတိ, ဒေဝတာနုဿတိ, မရဏာနုဿတိ, ဥပသမာနုဿတိ-ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။အဋ္ဌသု၊ရှစ်ပါးကုန်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌ဌင်း။သညာဝဝတ္ထာနေသု စ၊အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ, စတုဓာတု ဝဝတ္ထာန်တို့၌ဌင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ဒသသု၊ဆယ် ပါးကုန်သော။ကမ္မဋ္ဌာနေသု၊ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌။ဥပစာရဘာဝနာ၊ဥပစာရဘာဝနာသည်သာ လျှင်။သမ္ပဇ္ဇတိ၊ပြည့်စုံ၏။အပွနာ၊အပွနာဘာဝနာသည်။နတ္ထိ၊မရှိ။

၂ ၀ ။ **ဘာဝနာသုံးပါးလုံးရသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၃၀-ပါး** ။ ။ ပန၊သုံးပါးအကုန် မရအပ်သည်မှ တစ်ပါး ရသည်ကိုဆိုအံ့။ သေသေသု၊ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ဆယ်ပါးမှ ကြွင်းကုန်သော။သမတ္တိသ ကမ္မဋ္ဌာနေသု၊အမျှသုံးဆယ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း တို့၌။အပွနာ ဘာဝနာပိ၊အပွနာဘာဝနာသည်လည်း။သမ္ပဇ္ဇတိ၊ပြည့်စုံ၏။

ဈာန် ၅-ပါးကို (ရသော) ဖြစ်စေသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၁-ပါး

၂ ၁ ။ **ဈာန်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဝေဖန်ပုံ** ။ ။ တတ္ထာပိ၊ထိုအမျှ သုံးဆယ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့တွင်လည်း။ဒသ ကသိဏာနိစ၊ဆယ်ပါးသော ကသိုဏ်းပညတ်တို့သည်ဌင်း။ အာနာပါနဥ္စ၊ထွက်သက်, ဝင်သက်(အာနာပါန) ပညတ်သည်ဌင်း။ပဥ္စကဇ္ဈာနိကာနိ၊ ဈာန်ငါးပါး အပေါင်းရှိကုန်၏။(ဝါ) ဈာန်ငါးပါး အပေါင်း၌ယှဉ်ကုန်၏။(ဝါ) ဈာန်ငါးပါး အပေါင်း၏ အာရုံ ဖြစ်ကုန်၏။

၂ ၂ ။ **ပဋ္ဌမဈာန်ကို (ရသော) ဖြစ်စေသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၁-ပါး** ။ ဒသ အသုဘာ

http://www.dhammadownload.com

စ၊ဆယ်ပါးသော အသုဘတို့သည်ငင်း။ကာယဂတာသတိစ၊ကာယဂတာသတိသည်ငင်း။ပဌမဈာနိကာ၊ပဌမစျာန် ရှိကုန်၏။(ဝါ) ပဌမစျာန်၌ ယှဉ်ကုန်၏။(ဝါ) ပဌမစျာန်၏ အာရုံ ဖြစ်ကုန်၏။

ပ, ဒု, တ, စတုတ္ထစျာန်ကို (ရသော) ဖြစ်စေသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၃-ပါး

၂၆ ။ မေတ္တာဒယော၊မေတ္တာ အစရှိကုန်သော။(ဝါ) မေတ္တာ, ကရုဏာ, မုဒိတာ-ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။တယော၊သုံးပါးကုန်သော ပြဟ္မဝိဟာရ တရားတို့သည်။စတုက္ကဈာနိကာ၊စျာန်လေးပါး အပေါင်းရှိကုန်၏။(ဝါ) စျာန်လေးပါး အပေါင်း၌ ယှဉ်ကုန်၏။ (ဝါ) စျာန်လေးပါး အပေါင်း၏ အာရုံ ဖြစ်ကုန်၏။

ပဉ္စမစျာန် ၁-ပါးသာ (ရသော) ဖြစ်စေသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁-ပါး

၂၇ ။ ဥပေက္ခာ၊ဥပေက္ခာ-ဟု ဆိုအပ်သော ပြဟ္မဝိဟာရတရား တပါးသည်။ပဉ္စမဈာနိကာ၊ပဉ္စမစျာန် ရှိ၏။(ဝါ) ပဉ္စမစျာန်၌ ယှဉ်၏။(ဝါ) ပဉ္စမစျာန်၏ အာရုံဖြစ်၏။ ကြွတိ၊ကြွသို့။ဆဋ္ဌိသတိ၊နှစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးကုန်သော။ကမ္မဋ္ဌာနာနိ၊ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့သည်။ ရူပါဝစရဈာနိကာ၊ရူပါဝစရစျာန် ရှိကုန်၏။(ဝါ) ရူပါဝစရစျာန်၌ ယှဉ်ကုန်၏။(ဝါ) ရူပါဝစရစျာန်၏ အာရုံဖြစ်ကုန်၏။

၂၈ ။ **အရူပစျာန်ကို ဖြစ်စေသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄-ပါး** ။ ။ ပန၊ရူပါဝစရစျာန်၏ အာရုံမှတစ်ပါး အာရုပ္ပစျာန်၏ အာရုံကိုဆိုအံ့။စတ္တာရော၊လေးပါးကုန်သော။(ဝါ) အာကာသာနဉ္စာယတန, ဝိညာဏဉ္စာယတန, အာကိဉ္စညာယတန, နေဝသညာ နာသညာယတနအားဖြင့် လေးပါးကုန်သော။အာရုပ္ပါ၊အာရုပ္ပတို့သည်။အာရုပ္ပဈာနိကာ၊အာရုပ္ပစျာန် ရှိကုန်၏။(ဝါ) အာရုပ္ပစျာန်၌ ယှဉ်ကုန်၏။(ဝါ) အာရုပ္ပစျာန်၏ အာရုံဖြစ်ကုန်၏။ အယံ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ဧတ္ထ၊ဤသမထ နိဒ္ဒေသ၌။ဘာဝနာဘေဒေါ၊ဘာဝနာဘေဒတည်း။(ဝါ) ဘာဝနာ၏ အပြားကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

ပရိကမ္မနိမိတ်, ဥဂ္ဂဟနိမိတ် ရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း

၂၉ ။ **နိမိတ်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဧဝမနုံ** ။ ။ ပန၊ဘာဝနာဘေဒမှတစ်ပါး နိမိတ္တဘေဒကို ဆိုအံ့။(ဝါ) ဘာဝနာဘေဒမှတစ်ပါး ဂေါစရဘေဒကို ဆိုအံ့။(ဝါ) ဘာဝနာအပြားမှတစ်ပါး အာရုံအပြားကို ဆိုအံ့။နိမိတ္တေသုနိမိတ်တို့တွင်။ပရိကမ္မနိမိတ္တဉ္စပရိကမ္မနိမိတ်ကိုငင်း။(ဝါ) ပထဝီ, ပထဝီ-အစရှိသည်ဖြင့် စီးဖြန်းခြင်း ပရိကမ္မဘာဝနာ၏ အာရုံဖြစ်သော ကသိုဏ်းဝန်း-အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော ပရိကမ္မနိမိတ်ကိုငင်း။ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တဉ္စဥဂ္ဂဟနိမိတ်ငင်း။(ဝါ) စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် မြင်အပ်သကဲ့သို့ မနောဒွါရိကကသိုလ်ဇောဖြင့် ယူတတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အာရုံဖြစ်သော ကသိုဏ်းဝန်း-အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ငင်း။(ဝါ) ပရိကမ္မနိမိတ်တည်းဟူသော ပဌမနိမိတ်၏ အထက်၌ တစ်ဆင့်တက်၍ ယူတတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အာရုံဖြစ်သော

http://www.dhammadownload.com

ကသိုဏ်းဝန်း-အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကိုဂင်း။သဗ္ဗတ္ထာပိ၊အလုံးစုံသော ကမ္မဋ္ဌာန်းလေးဆယ်တို့၌လည်း။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ပရိယာယေန၊ပရိယာယ်အားဖြင့်။(ဝါ) ဥပစာရအားဖြင့်။လဿ္ဒန္တေ၀၊ရအပ်ကုန်သည်သာလျှင်တည်း။

၂ ၇ ။ **ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ရဇသာ ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၂-မ၀ိး** ။ ။ ပန၊အလုံးစုံရအပ်သည်မှတစ်ပါး မရသည်ကိုဆိုအံ့။ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ၊ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို။(ဝါ) ဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှင့်တူသော ညိုသော အဆင်းစသော ကသိုဏ်းအပြစ်မှကင်းသော ဥပစာရ, အပွနာတို့၏ အာရုံဖြစ်သော ကသိုဏ်းဝန်း-အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို့။ ကသိဏာသုဘ ကောဌာသ အာနာပါနေသွေ၀၊ကသိုဏ်းပညတ် ဆယ်ပါး, အသုဘပညတ် ဆယ်ပါး, ဆံအစရှိသော ကာယအစုပညတ် (ကာယဂတာသတိ) ထွက်သက်ဝင်သက်ပညတ် (အာနာပါနဿတိ)တို့၌သာလျှင်။လဿတိ၊ရအပ်၏။

ဟိ-သစ္စံ၊မှန်၏။တတ္ထ၊ထိုကသိုဏ်းပညတ် ဆယ်ပါး, အသုဘပညတ် ဆယ်ပါး, ဆံအစရှိသော ကာယအစုပညတ်, ထွက်သက်, ဝင်သက်ပညတ်တို့၌။ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ၊ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို။(ဝါ) ဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှင့်တူသော ညိုသောအဆင်းစသော ကသိုဏ်းအပြစ်မှကင်းသော ဥပစာရ, အပွနာတို့၏ အာရုံဖြစ်သော ကသိုဏ်းဝန်း-အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို။အာရဗ္ဘ၊အာရုံပြု၍။ဥပစာရသမာဓိစ၊ဥပစာရသမာဓိသည်၎င်း။အပွနာသမာဓိစ၊အပွနာသမာဓိသည်၎င်း။ပဝတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၂ ၈ ။ **ဘာ၀နာ နှင့် နိမိတ်တွဲစပ်ပုံ /ပရိကမ္မနိမိတ် မည်ပုံ** ။ ။ ကထံ ပ၀တ္တန္တိ၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်ကုန်သနည်းဟူမူကား။ဟိ-တပ္ပါကဋ္ဌကရောဓိ၊ထိုစကားကို ထင်ရှားစွာ ပြဦးအံ့။(ဝါ) ဟိ-ဝိတ္ထာရေဓိ၊အကျယ်ခဲ့ဦးအံ့။အာဒိကမ္မိကဿ၊ရှေးဦးအစ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းခြင်း အမှုရှိသည်ဖြစ်၍။ပထဝီမဏ္ဍလာဒီသု၊ပထဝီကသိုဏ်း၀န်း အစရှိသည်တို့၌။နိမိတ္တံ၊အာရုံကို။ဥဂ္ဂဏှန္တဿ၊ယူတတ်သော ယောဂါ၀စရပုဂ္ဂိုလ်၏။(ဝါ) အား။တံ အာရမ္မဏံ၊ထိုပထဝီကသိုဏ်းဝန်း အစရှိသော(ရှေးဦးအစဖြစ်သော) အာရုံကို။ပရိကမ္မနိမိတ္တန္တိ၊ပရိကမ္မနိမိတ်ဟူ၍။ပဝုစ္စတိ၊အပြားအားဖြင့် ဆိုအပ်၏။သာစ ဘာ၀နာ၊ထိုဘာ၀နာသည်လည်း။ပရိကမ္မဘာ၀နာ နာမ၊ပရိကမ္မဘာ၀နာ မည်၏။

၂ ၉ ။ **ဥဂ္ဂဟနိမိတ် မည်ပုံ** ။ ။ ပန၊ပရိကမ္မနိမိတ်မှတစ်ပါး ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကိုဆိုအံ့။ ယဒါ၊အကြင်အခါ၌။တံ နိမိတ္တံ၊ထိုပရိကမ္မနိမိတ်ဟု ဆိုအပ်သော ပထဝီကသိုဏ်းဝန်း အစရှိသော အာရုံကို။(ဝါ) သည်။စိတ္တေန၊မနောဒွါရိက စိတ်ဖြင့်။သမုဂ္ဂဟိတံ၊ ကောင်းစွာ ယူအပ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။စက္ခုနာ၊စက္ခုပသာဒဖြင့်။(ဝါ) စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့်။ ပဿန္တသော၀၊မြင်သကဲ့သို့။ **တစ်နည်း** ပဿန္တဿ၊မြင်သောသူအား။အာပါထံ၊ ထင်ခြင်းသို့။အာဂတံ ဣ၀၊ရောက်သကဲ့သို့။မနောဒွါရဿ၊မနောဒွါရအား။(ဝါ) မနောဒွါရိကဝိညာဏ်အား။အာပါထံ၊ထင်ခြင်းသို့။အာဂတံ၊ရောက်၏။တဒါ၊ထိုအခါ၌။ တမေ၀

http://www.dhammadownload.com

အာရမ္မဏ်၊ထိုပထဝီကသိုဏ်းဝန်း အစရှိသော အာရုံသည်ပင်လျှင်။ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တံ နာမ၊ ဥဂ္ဂဟနိမိတ် မည်၏။သာစ ဘာဝနာ၊ထိုဘာဝနာသည်လည်း။သမာဓိယတိ၊ တည်ကြည်၏။

၃၀ ။ ပဋိဘာဂနိမိတ် မည်မှုံ ။ ။ ပန၊ဥဂ္ဂဟနိမိတ်မှတစ်ပါး ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ဆိုအံ့။ထထာ သမာဟိတသ၊ထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့် တည်ကြည်သည်ဖြစ်၍။ တတော၊ထိုဥဂ္ဂဟနိမိတ် ထင်သည်မှ၊ပရံုနောက်၌။တသ္မိ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တေ၊ထိုဥဂ္ဂဟ နိမိတ်၌။ ပရိကမ္မသမာဓိန၊ပရိကမ္မသမာဓိဖြင့်။ဘာဝနံ၊ပွားခြင်းကို။အနုယုဉ္ဇန္တသ၊အဖန် တလဲလဲ လုံ့လပြုသော။ဧတသ၊ထို ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ယဒါ၊အကြင်အခါ၌။တပဋိဘာဂံ၊ ထိုဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှင့်တူသော။ဝတ္ထုမ္ဟာ၊မမွှေမိုစွဲတံ်၊ပရမတ္ထမ္မေမှလွတ်သော။(ဝါ) ကသိုဏ်းဝန်း ၌ဖြစ်သော ကသိုဏ်းအပြစ်မှ လွတ်သော။ပညတ္တိသခ်ီတံ်၊ပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဘာဝနာမယံ၊ဘာဝနာဖြင့် ပြီးသော။အာရမ္မဏ်၊ပထဝီကသိုဏ်းဝန်း အစရှိသော အာရုံသည်။စိတ္တေ၊မနောဒွါရိကစိတ်၌။သန္နိသိန္နံ၊စုဝေးသည်။ (ငြိမ်သက်စွာ တည်နေသည်)။ သမပ္ပိတံ၊ကောင်းစွာ ဝင်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။တဒါ၊ထိုအခါ၌။တံ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ၊ထို ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို။သမုပ္ပန္နန္တိ၊ကောင်းစွာ ဖြစ်ပြီဟူ၍။(ဝါ) ကောင်းစွာ ပြည်စုံပြီဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ၊အပြားအားဖြင့် ဆိုအပ်၏။

၃၁ ။ ဥပစာရဘာဝနာ ဖြည့်စုံခြင်း ။ ။ တတော၊ထိုပဋိဘာဂနိမိတ် ထင်သည်မှ။ ပဌာယ၊စ၍။ပရိဗန္ဓဝိပ္ပဟီန၊ပယ်အပ်ပြီးသော နိဝရဏတည်းဟူသော ဘေးရန်ရှိသော။ (ဝါ) နိဝရဏတည်းဟူသော ဘေးရန်ကို ပယ်ပြီးသော။ကာမာဝစရ သမာဓိသခ်ီတာ၊ ကာမာဝစရ သမာဓိ-ဟု ဆိုအပ်သော။ဥပစာရ ဘာဝနာ၊ဥပစာရဘာဝနာသည်။ နိပ္ပန္နာ နာမ၊ဖြစ်သည်မည်သည်။(ဝါ) ပြီးပြည့်စုံသည် မည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၃၂ ။ ရူပဈာန်ဖြစ်မှုံ /ပဌမဈာန် ရခြင်း ။ ။ တတော၊ထိုဥပစာရဘာဝနာ ဖြစ်သည်မှ။(ဝါ) ထိုဥပစာရဘာဝနာ ပြီးပြည့်စုံသည်မှ။ပရံုနောက်၌။တမေဝ ပဋိဘာဂ နိမိတ္တံ၊ထိုပဋိဘာဂနိမိတ်ကိုပင်လျှင်။ဥပစာရသမာဓိန၊ဥပစာရသမာဓိဖြင့်။သမာသေ ဝန္တသ၊ကောင်းစွာ မှိဝဲသော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်အား။ရူပါဝစရ ပဌမဈာန်၊ရူပါဝစရ ပဌမဈာန်သည်။အပ္ပေတိ-အပ္ပနာဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊အပ္ပနာ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏။

၃၃ ။ ဝသီဘော် ၅-ပါးနှင့် ဒုတိယဈာန် စသည်ကို ရခြင်း ။ ။ တတော၊ထိုပထမဈာန်ကို ရသည်မှ။ပရံုနောက်၌။တမေဝ ပဌမဈာန်၊ထိုပထမဈာန်ကိုပင်လျှင်။အာဝဇ္ဇနဥ၊အာဝဇ္ဇနဝသီဘော်ဌာန၊။(ဝါ) ပထမဈာန်၏ အင်္ဂါငါးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော အာရုံ၌ဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်း၏ အခြားမဲ့၌ လေးကြိမ်, ငါးကြိမ်သောဇော, နှစ်ကြိမ်, သုံးကြိမ်သော ဘဝင်ထက်အလွန်သို့ မရောက်မူ၍ အထပ်ထပ် စျာန်အင်္ဂါကို ဆင်ခြင်ခြင်းငှာ တတ်နိုင်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းသတ္တိလည်းကောင်း။

သမာပဇ္ဇနဥ၊သမာပဇ္ဇနဝသီဘော်ဌာန၊။(ဝါ) ဝင်စားခြင်းငှာ အလိုရှိသော

http://www.dhammadownload.com

သူ၏အဖြစ်တည်းဟူသော စိတ်၏အခြားမဲ့၌ နှစ်ကြိမ်, သုံးကြိမ်သော ဘဝင်ထက် အလွန်သို့ မရောက်မူ၍ဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်း၏ အခြားမဲ့၌ ဝင်စားခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်တည်းဟူသော ဈာန်ကို ဝင်စားခြင်းငှာ တတ်နိုင်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းသတ္တိလည်းကောင်း။

အဓိဋ္ဌာနဥ၊အဓိဋ္ဌာနဝသီဘော်ဂင်း။(ဝါ) တံတားသည် ရေအယဉ်ရှိသော မြစ်၏ ရေအယဉ်ကို ဖြတ်သကဲ့သို့ ဘဝင်၏အယဉ်ကို ဖြတ်၍ ပိုင်းခြားတိုင်းသော ကာလပတ်လုံး ဈာန်ကိုထားခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော ဘဝင်ကျခြင်းမှ ဈာန်ကို စောင့်ခြင်းငှာ လျော်သော ဆောက်တည်ခြင်းငှာ တတ်နိုင်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းသတ္တိဂင်း။(ဝါ) ပိုင်းခြားတိုင်းသော ကာလမှ အထက်သို့ သွားခြင်းငှာ မပေးမူ၍ ဈာန်ကို ထားခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော ဆောက်တည်ခြင်းငှာ တတ်နိုင်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းသတ္တိလည်းကောင်း။

ဝုဋ္ဌာနဥ၊ဝုဋ္ဌာနဝသီဘော်ဂင်း။(ဝါ) ပိုင်းခြားတိုင်းသော ကာလကို မလွန်စေမူ၍ ဈာန်မှထခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော သူ၏အဖြစ်တည်းဟူသော ဈာန်မှထခြင်းငှာ တတ်နိုင်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းသတ္တိဂင်း။(ဝါ) ပိုင်းခြားတိုင်းသော ကာလ၏ အတွင်း၌ မထမူ၍ ပိုင်းခြားတိုင်းသော ကာလ၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင် ဈာန်မှထခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်တည်းဟူသော ဈာန်မှထခြင်းငှာ တတ်နိုင်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းသတ္တိလည်းကောင်း။

ပစ္စဝေက္ခဏဥ၊ပစ္စဝေက္ခဏာ ဝသီဘော်ဂင်း။(ဝါ) ပဌမဈာန်၏ အင်္ဂါငါးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော အာရုံ၌ဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်း၏ အခြားမဲ့၌ လေးကြိမ်, ငါးကြိမ်သော ဇော, နှစ်ကြိမ်, သုံးကြိမ်သော ဘဝင်ထက် အလွန်သို့ မရောက်မူ၍ အထပ်ထပ် ဈာန်အင်္ဂါကို ဆင်ခြင်သော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၏ အခြားမဲ့၌ ဇောစိတ်ဖြင့် ဈာန်အင်္ဂါကို ဆင်ခြင်ခြင်းငှာ တတ်နိုင်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းသတ္တိဂင်း။

ဣတိ၊ဤသို့။ဣမာဟိ ပဥ္စဟိ ဝသိတာဟိ၊ဤငါးပါးသော ဝသီဘော်တို့ဖြင့်။ ဝသီဘူတံ၊လေ့လာစွာဖြစ်သည်ကို။ကတွာ၊ပြု၍။ဝိတက္ကာဒိကံ၊ဝိတက်-အစရှိသော။ဩဋ္ဌာရိကင်္ဂံ၊ရုန့်ရင်းသော ဈာန်အင်္ဂါကို။ပဟာနာယ၊ပယ်ခြင်းငှာ။ဝိစာရာဒိသုခုမင်္ဂုပ္ပတ္တိယာ၊ ဝိစာရ-အစရှိသော သိမ်မွေ့သော ဈာန်အင်္ဂါဖြစ်ခြင်းငှာ။ပဒဟတော-ပဒဟန္တဿ၊ အဖန်တလဲလဲ ပထဝီ ပထဝီ-အစရှိသည်ဖြင့် စီးဖြန်းခြင်း ပရိကံကိုပြုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ယထာဣမံ၊အစဉ်အတိုင်း။ဒုတိယဇ္ဈာနာဒယော၊ဒုတိယဈာန်, တတိယဈာန်, စတုတ္ထဈာန်, ပဥ္စမဈာန်တို့သည်။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။အပ္ပေန္တိ-အပ္ပနာဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊အပ္ပနာ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ကုန်၏။

၃ ၄ ။ **ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ရနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း** ။ ။ ဣစ္စေဝံ-ဣတိ ဧဝံ ယထာ

http://www.dhammadownload.com

ဝုတ္တနယေန၊ဤသို့ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။ပထဝီ ကသိဏာ ဒီသု၊ပထဝီကသိုဏ်း အစရှိကုန်သော။(ဝါ) ကသိုဏ်းပညတ် ဆယ်ပါး, အသုဘပညတ် ဆယ်ပါး, ဆံ-အစရှိသော ကာယအစုပညတ်, ထွက်သက် ဝင်သက် ပညတ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ဒွါဝီသတိ ကမ္မဋ္ဌာနေသု၊နှစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌။ပဋိဘာဂ နိမိတ္တံ၊ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို။ဥပလဗ္ဘတိ၊ရအပ်၏။

၃၅ ။ အပွမညာ ၄-ပါးတို့၏ အာရုံ ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။အဝသေသေသု၊ ဆိုအပ်ပြီးသော နှစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းမှ ကြွင်းကုန်သော တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး သော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့တွင်။အပွမညာ၊အပွမညာတို့သည်။သတ္တပညတ္တိယံ၊သုခိတ, ဒုက္ခိတ သတ္တဝါပညတ်၌။ပဝတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၃၆ ။ အရူပစျာန်ဖြစ်ပုံ /အာကာသာနဥ္စာယတနစျာန်ကို ရပုံ ။ ။ ပန၊ရူပ အာရုံမှတစ်ပါး အရူပအာရုံကို ဆိုအံ့။(ဝါ) ရူပစျာန်ကို ရသည်မှတစ်ပါး အရူပစျာန် ရသည်ကို ဆိုအံ့။အာကာသဝဇ္ဇိတ ကသိဏေသု၊အာကာသ ကသိုဏ်းသည် ကြဉ်အပ် သော ကသိုဏ်းကိုးပါးတို့တွင်။(ဝါ) အာကာသ ကသိုဏ်းကို ကြဉ်သော ကသိုဏ်း ကိုးပါးတို့တွင်။ယံ ကိဉ္စိ၊အမှတ်မရှိ တစ်ခုခုသော။ကသိဏံ၊ကသိုဏ်းကို။ဥဂ္ဂါဋ္ဌေတွာ၊ခွာ၍။လဒ္ဓံ၊ရအပ်သော။အာကာသံ၊အဆုံးမရှိသော ကောင်းကင်ပညတ်ကို။အနန္တဝသေန၊ အဆုံး မရှိသည်၏အစွမ်းဖြင့်။ပရိကမ္မံ၊အနန္တံ အာကာသံ အနန္တံ အာကာသံ-ဟု အဖန် တလဲလဲ စီးဖြန်းခြင်း ပရိကံကို။ကရောန္တဿ၊ပြုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ပဌမာရုပ္ပံ၊ ပဌမ အရူပစျာန်သည်။အပွေတိ-အပွနာဝသေန ဥပွဇ္ဇတိ၊အပွနာ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏။

၃၇ ။ ဝိညာဏဥ္စာယတနစျာန်ကို ရပုံ ။ ။ တမေဝ ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏံ၊ထို ပဌမာ ရုပ္ပ ဝိညာဏ်ကိုပင်လျှင်။(အာရဗ္ဘ၊အာရုံပြု၍။) အနန္တဝသေန၊အဆုံးမရှိသည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ပရိကမ္မံ၊အနန္တံ ဝိညာဏံ အနန္တံ ဝိညာဏံ-ဟု အဖန်တလဲလဲ စီးဖြန်းခြင်း ပရိကံကို။ကရောန္တဿ၊ပြုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ဒုတိယာရုပ္ပံ၊ဒုတိယ အရူပစျာန် သည်။အပွေတိ-အပွနာဝသေန ဥပွဇ္ဇတိ၊အပွနာ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏။

၃၈ ။ အာကိဥ္စညာယတနစျာန်ကို ရပုံ ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။(ဝါ) ဒုတိယာရုပ္ပ စျာန်မှတစ်ပါး တတိယာရုပ္ပစျာန်ကို ဆိုအံ့။တမေဝ ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏာဘာဝံ၊ထို ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏ်၏ မရှိခြင်းတည်းဟူသော နတ္ထိဘောပညတ်ကိုပင်လျှင်။(အာရဗ္ဘ၊ အာရုံပြု၍။) နတ္ထိ ကိဉ္စိတိ၊နတ္ထိ ကိဉ္စိ-ဟု။ပရိကမ္မံ၊စီးဖြန်းခြင်း ပရိကံကို။ကရောန္တဿ၊ ပြုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။တတိယာရုပ္ပံ၊တတိယ အရူပစျာန်သည်။အပွေတိ-အပွနာ ဝသေန ဥပွဇ္ဇတိ၊အပွနာ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏။

၃၉ ။ နေဝသညာ နာသညာယတနစျာန်ကို ရပုံ ။ ။ တတိယာရုပ္ပံ၊တတိယာရုပ္ပ ဝိညာဏ်ကို။ဧတံ၊ဤတတိယာရုပ္ပဝိညာဏ်သည်။သန္တံ၊ငြိမ်သက်၏။ဧတံ၊ဤတတိယာ

http://www.dhammadownload.com

ရူပွဝိညာဏ်သည်။ပဏီတံ၊မြတ်၏။ကျွတိ၊ဤသို့။ပရိကမ္မံ၊စီးဖြန်းခြင်း ပရိကံကို။ ကရောန္တသ၊ပြုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ စတုတ္ထာရုပ္ပံစတုတ္ထ အရူပစျာန်သည်။ အပ္ပေတိ-အပ္ပနာဝသေန ဥပဇ္ဈတိ၊အပ္ပနာ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏။

၄၀ ။ **အပ္ပနာ သမာဓိ မဖြစ်နိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၀-ပါး** ။ ။ အဝသေသသု၊ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းသုံးဆယ်တို့မှ ကြွင်းကုန်သော။ဒသသု၊ဆယ်ပါးကုန်သော။ ကမ္မဋ္ဌာနေသုစ၊ဗုဒ္ဓ, ဓမ္မ, သံဃ, သီလ, စာဂ, ဒေဝတာ, ဥပသမာ,မရဏာနုဿတိ, သညာ, ဝဝတ္ထာန်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌လည်း။ဗုဒ္ဓဂုဏာဒိကံ၊ဘုရား ဂုဏ် အစရှိသော။အာရမ္မဏံ၊အာရုံကို။အာရဗ္ဘ၊အာရုံပြု၍။ပရိကံ၊သော ဘဂဝါ ကျွတိပိ အရဟံ, သော ဘဂဝါ ကျွတိပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-အစရှိသည်ဖြင့် အဖန်တလဲလဲ စီးဖြန်းခြင်း ပရိကံကို။ကတွာ၊ပြု၍။တသ္မိံ နိမိတ္တေ၊ထိုဘုရားဂုဏ် အစရှိသော အာရုံကို။ သာဓုကံ၊ကောင်းစွာ။ဥဂ္ဂဟိတေ၊ယူအပ်သည်ရှိသော်။တတ္ထေဝ၊ထိုဘုရားဂုဏ် အစရှိ သည်၌ပင်လျှင်။ပရိကမ္မဉ္စ၊သော ဘဂဝါ ကျွတိပိ အရဟံ, သော ဘဂဝါ ကျွတိပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-အစရှိသည်ဖြင့် အဖန်တလဲလဲ စီးဖြန်းခြင်း ပရိကံသည် (ပရိကမ္မဘာဝနာသည်) လည်း။သမာဓိယတိ၊တည်ကြည်၏။ဥပစာရောစ၊ဥပစာရဘာဝနာသည်လည်း။သမ္မဇ္ဈတိ၊ပြည့်စုံ၏။

၄၁ ။ **အဘိညာဏ်ကို ပြဆို‌ပုံ /အဘိညာဏ်ဖြစ်ပုံ ဝိထိ ၄-ဆင့်** ။ ။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။အဘိညာဝသေန၊အဘိညာဏ်၏ အစွမ်းဖြင့်။ပဝတ္တမာနံ၊ဖြစ်သော။ရူပါဝစရပဉ္စမဇ္ဈာနံ၊ရူပါဝစရ ပဉ္စမစျာန်သည်။အဘိညာပါဒက ပဉ္စမဇ္ဈာနာ၊အဘိညာဏ်၏ အခြေဖြစ်သော ရူပါဝစရပဉ္စမစျာန်မှ။ဝုဋ္ဌဟိတွာ၊ထ၍။အဓိဋ္ဌေယျာဒိကံ၊အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း အစရှိသည်ကို။(ဝါ) အဓိဋ္ဌာန်အပ် ဖန်ဆင်းအပ်သော အရာ, အထောင်စသော သူငယ်အသွင် အစရှိသည်ကို။အာဝဇ္ဇေတွာ၊ဆင်ခြင်၍။ပရိကမ္မံ၊"သတံ ဟောမိ, သဟဿံ ဟောမိ"-အစရှိသည်ဖြင့် အဖန်တလဲလဲ စီးဖြန်းခြင်း ပရိကံကို။ကရောန္တသ၊ ပြုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ရူပါဒီသု၊ရူပါရုံ အစရှိကုန်သော။(ဝါ) ရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ, ဓမ္မာရုံ-ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။အာရမ္မဏေသု၊ခြောက်ပါးသော အာရုံတို့၌။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။အပ္ပေတိ-အပ္ပနာဝသေန ဥပဇ္ဈတိ၊ အပ္ပနာ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏။ (ပါဒကစျာနဝိထိ, အဓိဋ္ဌာနဝိထိ, အဘိညာပါဒကဝိထိ, အဘိညာဥဝိထိ။)

၄၂ ။ **အဘိညာဏ် ၅-ပါးပြ သင်္ဂဟဂါထာ** ။ ။ စ၊ရှေ့ဝါကျ၌ အပြစ်တင်ဖွယ်ပယ်၍ ခဲခက်စကားဆက်ကို ဆိုဦးအံ့။အဘိညာ နာမ၊အဘိညာဏ် မည်သည်ကား။ (ဝါ) အထူးသဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ်ပညာမည်သည်ကား။**ဣဒ္ဓိဝိဓ**၊ဣဒ္ဓိဝိဓ အဘိညာဏ်ငင်း။(ဝါ) အထူးထူး အပြားပြား တန်ခိုး ဖန်ဆင်းခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော ဣဒ္ဓိဝိဓ

http://www.dhammadownload.com

အဘိညာဏ်ငင်း။**ဒိဗ္ဗသောတံ**၊ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဏ်ငင်း။(ဝါ) နတ်၏ နားကဲ့သို့ အဝေးမှ အသံကို ကြားစွမ်းနိုင်သော ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဏ်ငင်း။

ပရစိတ္တ ဝိဇာနနာ၊ပရစိတ္တ ဝိဇာနနအဘိညာဏ်ငင်း။(ဝါ) သူတစ်ပါး၏ စိတ်ကို သိစွမ်းနိုင်သော ပရစိတ္တဝိဇာနန အဘိညာဏ်ငင်း။**ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ**၊ပုဗ္ဗေနိဝါသာ နုဿတိ အဘိညာဏ်ငင်း။(ဝါ) ရှေ့၌နေဖူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း သတိနှင့်ယှဉ်သော အဘိညာဏ်ငင်း။**ဒိဗ္ဗစက္ခု**၊ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဏ်ငင်း။(ဝါ) နတ်တို့ မျက်စိကဲ့သို့ အဝေးမှ အဆင်းကို မြင်စွမ်းနိုင်သော ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဏ်ငင်း။ဣတိ၊ဤသို့။ပဥ္စဓာ၊ငါးပါး အပြားရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၄ ၃ ။ **ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်း၌ သိဖွယ်များ/ ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါး** ။ ။ ပန၊သမထ ကမ္မဋ္ဌာန်းမှတစ်ပါး ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဆိုအံ့။ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာနေ၊ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌။**သီလဝိသုဒ္ဓိစ**၊သီလဝိသုဒ္ဓိငင်း။(ဝါ) စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ၏ စင်ကြယ်ခြင်းငင်း။ **စိတ္တဝိသုဒ္ဓိစ**၊စိတ္တဝိသုဒ္ဓိငင်း။(ဝါ) ဥပစာရ သမာဓိ, အပွနာသမာဓိစိတ်၏ စင်ကြယ်ခြင်း ငင်း။**ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိစ**၊ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိငင်း။(ဝါ) လက္ခဏ, ရသ, ပစ္စုပဋ္ဌာန်, ပဒဋ္ဌာန်၏အစွမ်းဖြင့် နာမ်ရုပ်ကို သိမ်းဆည်းသော ဉာဏ်၏ စင်ကြယ်ခြင်းငင်း။**ကခီါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိစ**၊ကခီါ ဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိငင်း။(ဝါ) နာမ်ရုပ်၏ အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းသည်ဖြစ်၍ တစ်ဆယ့် ခြောက်ပါးသော ယုံမှားခြင်းကို လွန်နိုင်သော ဉာဏ်၏ စင်ကြယ်ခြင်းငင်း။**မဂ္ဂါမဂ္ဂ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိစ**၊မဂ္ဂါမဂ္ဂ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိငင်း။(ဝါ) ဝိပဿနာ ညစ်ညူး ကြောင်း ဘေးရန်ကို သိမ်းဆည်းသောအားဖြင့် မဂ်ဟုတ်သည်, မဂ်မဟုတ်သည်ကို သိမြင်နိုင်သော ဉာဏ်၏ စင်ကြယ်ခြင်းငင်း။**ပဋိပဒါ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိစ**၊ပဋိပဒါ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိငင်း။(ဝါ) ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မှ စ၍ သစ္စာနုလောမဉာဏ်တိုင်အောင် သော ကိုးပါးသော ဝိပဿနာဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော မဂ်တည်းဟူသော ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ၏ အကျင့်ဖြစ်သော ဉာဏ်အမြင်၏ စင်ကြယ်ခြင်းငင်း။**ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိစ**၊ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိငင်း။(ဝါ) နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်နိုင်သော မဂ်ဉာဏ်၏ စင်ကြယ်ခြင်း ငင်း။ဣတိ၊ဤသို့။သတ္တဝိဓေန၊ခုနှစ်ပါးသော အပြားဖြင့်။ဝိသုဒ္ဓိ သင်္ဂဟော၊ဝိသုဒ္ဓိ သင်္ဂဟကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။

၄ ၄ ။ **လက္ခဏာယာဉ် ၃-ပါး** ။ ။ **အနိစ္စလက္ခဏဥ**၊အနိစ္စလက္ခဏာငင်း။(ဝါ) မှတ်အပ်သော အမြဲမရှိခြင်းငင်း။(ဝါ) မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော အမြဲမရှိခြင်းငင်း။**ဒုက္ခလက္ခဏဥ**၊ဒုက္ခလက္ခဏာငင်း။(ဝါ) မှတ်အပ်သော ဆင်းရဲခြင်းငင်း။(ဝါ) မှတ်ကြောင်းဖြစ် သော ဆင်းရဲခြင်းငင်း။**အနတ္တလက္ခဏဥ**၊အနတ္တလက္ခဏာငင်း။(ဝါ) မှတ်အပ်သော ကိုယ်မဟုတ်ခြင်းငင်း။(ဝါ) မှတ်အပ်ကြောင်းဖြစ်သော ကိုယ်မဟုတ်ခြင်းငင်း။ဣတိ၊ဤ သို့။တီဏိ၊သုံးပါးကုန်သော။လက္ခဏာနိ၊လက္ခဏာတို့ကို။ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊သိအပ်ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

၄၅။ **အနုပဿနာ ၃-မ်ိး** ။ ။ **အနိစ္စာနုပဿနာဝ**၊အနိစ္စာနုပဿနာဝင်း။ (ဝ်) အမြဲမရှိခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းဝင်း။**ဒုက္ခာနုပဿနာဝ**၊ဒုက္ခာနုပဿနာဝင်း။ (ဝ်) ဆင်းရဲခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းဝင်း။**အနတ္တာနုပဿနာဝ**၊အနတ္တာနုပဿနာဝင်း။ (ဝ်) ကိုယ် မဟုတ်ခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းဝင်း။ကျွတိ၊ဤသို့။တိဿော၊သုံးပါး ကုန်သော။အနုပဿနာ၊အနုပဿနာတို့ကို။ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိအပ်ကုန်၏။

၄၆။ **ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-မ်ိး** ။ ။ **သမ္မသနဉာဏ**၊သမ္မသနဉာဏ်ဝင်း။ (ဝ်) ခန္ဓာ-အစရှိသည်တို့ကို အပေါင်းအစည်းအားဖြင့် သုံးသပ်သော အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော ဉာဏ်ဝင်း။**ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ**၊ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဝင်း။(ဝ်) ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုသောအစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သောဉာဏ်ဝင်း။**ဘင်္ဂဉာဏ**၊ဘင်္ဂဉာဏ်ဝင်း။(ဝ်) ဖြစ်ခြင်းကို လွှတ်၍ ပျက်ခြင်း၌ ဖြစ်သောဉာဏ်ဝင်း။**ဘယဉာဏ**၊ဘယဉာဏ်ဝင်း။(ဝ်) သခါရတို့ကို ဘေးအားဖြင့် ရှုသောအစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သောဉာဏ်ဝင်း။**အာဒီနဝဉာဏ**၊ အာဒီနဝဉာဏ်ဝင်း။(ဝ်) မြင်အပ်သော ဘေးရှိသော သခါရတို့ကို အပြားဖြင့် ရှုသော အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သောဉာဏ်ဝင်း။

နိဗ္ဗိဒါဉာဏ၊နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ဝင်း။(ဝ်) မြင်အပ်သော အပြစ်ရှိသော သခါရတို့၌ ငြီးငွေ့သော အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သောဉာဏ်ဝင်း။**မုစ္စိတုကမျတာ ဉာဏ**၊မုစ္စိတုကမျတာ ဉာဏ်ဝင်း။(ဝ်) ငြီးငွေ့၍ သခါရတို့မှ လွတ်မြောက်ခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သောဉာဏ်ဝင်း။**ပဋိသင်္ခါဉာဏ**၊ပဋိသင်္ခါဉာဏ်ဝင်း။(ဝ်)လွတ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းငှာ တစ်ဖန် သခါရတို့ကို သိမ်းဆည်းသည်၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော ဉာဏ်ဝင်း။**သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ**၊သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ဝင်း။(ဝ်) သခါရ တရားတို့၌ ကြောက်ခြင်း နှစ်သက်ခြင်းကို ကြဉ်သော အစွမ်းဖြင့် လျစ်လျူရှု၍ ဖြစ်သောဉာဏ်ဝင်း။**အနုလောမဉာဏ**၊အနုလောမဉာဏ်ဝင်း။(ဝ်) ရှေ့ဉာဏ် ကိုးပါးတို့၏ ကိစ္စပြီးခြင်း အထက် ၌ ၃၇-ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယတရားနှင့် လျော်သော ဉာဏ်ဝင်း။ကျွတိ၊ဤသို့။ဒသ၊ဆယ်ပါးကုန်သော။ဝိပဿနာဉာဏာနိ၊ဝိပဿနာဉာဏ်တို့ကို။ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊သိအပ်ကုန်၏။

၄၇။ **ဝိမောက္ခ (မဂ်) ၃-မ်ိး** ။ ။ **သုညတော ဝိမောက္ခော**၊သုညတ ဝိမောက္ခဝင်း။(ဝ်) အတ္တမှ ဆိတ်သည်ဖြစ်၍(အနတ္တ လက္ခဏာကို ရှုခြင်းဖြင့်) သံယောဇဉ်စသည်တို့မှ လွတ်သော မဂ်ဝင်း။**အနိမိတ္တော ဝိမောက္ခော**၊အနိမိတ္တ ဝိမောက္ခဝင်း။(ဝ်) နိစ္စ နိမိတ်-စသည် မရှိသည်ဖြစ်၍(အနိစ္စ လက္ခဏာကို ရှုခြင်းဖြင့်)သံယောဇဉ်-စသည်တို့မှ လွတ်သော မဂ်ဝင်း။**အပ္ပဏိဟိတော ဝိမောက္ခော**၊အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခဝင်း။(ဝ်) တဏှာတည်းဟူသော တောင့်တခြင်း ကင်းသည်ဖြစ်၍ သံယောဇဉ်-စသည်တို့မှ လွတ်သော မဂ်ဝင်း။ကျွတိ၊ဤသို့။တယော၊သုံးပါးကုန်သော။ဝိမောက္ခော၊ဝိမောက္ခတို့ကို။(ဝ်) မဂ်တို့ကို။ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊သိအပ်ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

၄ ၀ ။ **ဝိမောက္ခမုခ** (ဝိပဿနာ) ၃-ပါး ။ ။ **သုညတာ နုပဿနာစ**၊သုညတာနုပဿနာဝင်း။(ဝါ) အတ္တမှ ဆိတ်ခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းဝင်း။**အနိမိတ္တာ နုပဿနာစ**၊အနိမိတ္တာ နုပဿနာဝင်း။(ဝါ) နိစ္စနိမိတ်-စသည် မရှိခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုခြင်းဝင်း။**အပ္ပဏိဟိတ နုပဿနာစ**၊အပ္ပဏိဟိတ နုပဿနာဝင်း။(ဝါ) တဏှာတည်းဟူသော တောင့်တခြင်းကင်းသည်ကို အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းဝင်း။ကွက်တိ၊ဤသို့။တိဏ်၊သုံးပါးကုန်သော။ဝိမောက္ခမုခါနိစ၊ဝိမောက္ခမုခတို့ကိုလည်း။(ဝါ) သံယောဇဉ်-စသည်မှ လွတ်သော မဂ်၏အကြောင်းတို့ကိုလည်း။ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊သိအပ်ကုန်၏။

၄ ၉ ။ **သီလဝိသုဒ္ဓိ မည်ပုံ** ။ ။ ကထံ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊အဘယ်သို့ သိအပ်ကုန်သနည်းဟူမူကား။--- **ပါတိမောက္ခ သံဝရသီလ**၊ပါတိမောက္ခ သံဝရသီလဝင်း။(ဝါ) မိမိကို စောင့်သောသူကို အပါယ်ဆင်းရဲ-စသည်တို့မှ လွတ်စေတတ်သည်ဖြစ်၍ ကာယဒုစရိုက်-စသည်တို့မှ စောင့်လျက် ကာယကံ, ဝစီကံတို့ကို ကောင်းစွာ ထားတတ်သော စေတနာဝင်း။**ဣန္ဒြိယ သံဝရသီလ**၊ဣန္ဒြိယ သံဝရသီလဝင်း။(ဝါ) စက္ခုန္ဒြေ, သောတိန္ဒြေ, ဃာနိန္ဒြေ, ဇိဝှိန္ဒြေ, ကာယိန္ဒြေ, မနိန္ဒြေတို့ကို ရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ, ဓမ္မာရုံတို့မှ စောင့်သော အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်၍ ကာယကံ, ဝစီကံတို့ကို ကောင်းစွာ ထားတတ်သော စေတနာဝင်း။**အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိ သီလ**၊အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိ သီလဝင်း။(ဝါ) မိစ္ဆာဇီဝမှ ကြဉ်သဖြင့် အသက်မွေးခြင်းစသော အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်၍ ကုသိုလ်တရားတို့ကို လွန်စွာဆောင်တတ်သော စေတနာဝင်း။**ပစ္စယသန္နိဿိတ သီလ**၊ပစ္စာသန္နိဿိတသီလဝင်း။(ဝါ) ပစ္စည်းလေးပါးကို အမှီပြု၍ ထိုပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို ဤသံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ခြင်း အကျိုးရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် အဖန်တလဲလဲ ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်လျက် "ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော"အစရှိသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်တတ်သည်ဖြစ်၍ ကုသိုလ်တရားတို့ကို လွန်စွာ ဆောင်တတ်သော စေတနာဝင်း။ကွက်တိ၊ဤသို့။စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ၊လေးပါးသော ပါရိသုဒ္ဓိသီလသည်။(ဝါ) ဒေသနာကြားခြင်း, ကွန်ဇြေကိုစောင့်ခြင်း, ရှာမှီးခြင်း, အဖန်တလဲလဲ ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်၍ ဆင်ခြင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် စင်ကြယ်သော လေးပါးအပြားရှိလျက် ကုသိုလ်တရားတို့၏ တည်ရာဖြစ်သော စေတနာသည်။သီလဝိသုဒ္ဓိ နာမ၊သီလဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။(ဝါ) သီလ၏ စင်ကြယ်ခြင်း မည်၏။(ဝါ) စင်ကြယ်သော သီလမည်၏။

၅ ၀ ။ **စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ မည်ပုံ** ။ ။ ဥပစာရသမာဓိ၊ဥပစာရသမာဓိဝင်း။(ဝါ) အပ္ပနာဈာန်၏ အနီး၌ တည်ကြည်ခြင်းဝင်း။အပ္ပနာသမာဓိစ၊အပ္ပနာသမာဓိဝင်း။(ဝါ) အပ္ပနာဈာန်၌ဖြစ်သော တည်ကြည်ခြင်းဝင်း။ကွက်တိ၊ဤသို့။ဒုဝိဓော၊နှစ်ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။သမာဓိ၊သမာဓိသည်။(ဝါ) တည်ကြည်ခြင်းသည်။စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ နာမ၊စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။(ဝါ) စိတ်ကို နိဝရဏကင်းသော အဖြစ်သို့ ရောက်စေသဖြင့် သုတ်သင်

http://www.dhammadownload.com

တတ်သောကြောင့် စင်ကြယ်သော တည်ကြည်ခြင်း မည်၏။

၅ ၁ ။ **ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ မည်ပုံ** ။ ။ လက္ခဏ ရသ ပစ္စုပဋ္ဌာန ပဒဋ္ဌာနဝသေန၊လက္ခဏ, ရသ, ပစ္စုပဋ္ဌာန်, ပဒဋ္ဌာန်တို့၏အစွမ်းဖြင့်။(ဝါ) တေဘူမက တရားတို့၏ ဆက်ဆံခြင်းတည်းဟူသော လက္ခဏ, ကိစ္စတည်းဟူသော ရသ, ထင်သောအခြင်းအရာတည်းဟူသော ပစ္စုပဋ္ဌာန်, နီးစွာသော အကြောင်းတည်းဟူသော ပဒဋ္ဌာန်၏အစွမ်းဖြင့်။(ဝါ) တေဘူမကတရားတို့၏ သဘောတည်းဟူသော လက္ခဏ, ပြည့်စုံခြင်းတည်း ဟူသော ရသ, အကျိုးတည်းဟူသော ပစ္စုပဋ္ဌာန်, နီးစွာသော အကြောင်းတည်းဟူသော ပဒဋ္ဌာန်၏ အစွမ်းဖြင့်။နာမရူပ ပရိဂ္ဂဟော၊နာမ်ရုပ်တို့ သိမ်းဆည်းခြင်းသည်။ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ နာမ၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။(ဝါ) အယူ၏ စင်ကြယ်ခြင်း မည်၏။(ဝါ) စင်ကြယ်သော အယူ မည်၏။

၅ ၂ ။ **ကခါ်ဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိ မည်ပုံ** ။ ။ စ၊ဆက်၍ ဆိုဦးအံ့။တေသမေဝ နာမရူပါနံ၊ထိုနာမ်ရုပ်တို့၏သာလျှင်။ပစ္စယပရိဂ္ဂဟော၊အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းရခြင်းသည်။ကခါ်ဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိနာမ၊ကခါ်ဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိမည်၏။(ဝါ) တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော ယုံမှားခြင်းကို လွန်နိုင်သော ဉာဏ်၏ စင်ကြယ်ခြင်း မည်၏။(ဝါ) စင်ကြယ်သော တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော ယုံမှားခြင်းတို့ကို လွန်နိုင်သော ဉာဏ်မည်၏။

၅ ၃ ။ **မဂ္ဂါ မဂ္ဂဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ မည်ပုံ** ။ ။ ပန၊ကခါ်ဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိမှ တပါး မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိကို ဆိုအံ့။တတော၊ထိုနာမ်ရုပ်တို့၏ အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းသည်မှ။ပရံ၊နောက်၌။တတော ပရိဂ္ဂဟိတေသု၊ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့် သိမ်းဆည်းအပ်ကုန်သော။(ဝါ) အသီးအသီး လက္ခဏ, ရသ, ပစ္စုပဋ္ဌာန်, ပဒဋ္ဌာန်ကို မှတ်ခြင်း, အကြောင်းကိုမှတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် သိမ်းဆည်းအပ်ကုန်သော။သပ္ပစ္စယေသု၊ အကြောင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော။အတီတာဒိ ဘေဒဘိန္နေသု၊အတိတ်-စသည် အပြားဖြင့် ပြားကုန်သော။တေဘူမက သခါ်ရေသု၊ဘုံသုံးပါး၌ဖြစ်သော သခါ်ရတို့၌။ခန္ဓာဒိနယံ၊ ခန္ဓာ-အစရှိသော နည်းကို။အာရဗ္ဗ၊အာရုံပြု၍။ကလာပဝသေန၊အပေါင်း အစည်း၏ အစွမ်းဖြင့်။သဆိပိတွာ၊ချုံး၍။"ခယဋ္ဌေန၊ကုန်တတ်သော သဘောသို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်။ အနိစ္စံ၊အနိစ္စမည်၏။(ဝါ) အမြဲမရှိ။ဘယဋ္ဌေန၊ဘေးဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဒုက္ခံ၊ဒုက္ခ မည်၏။(ဝါ) ဆင်းရဲ၏။အသာရကဋ္ဌေန၊အတ္တတည်းဟူသော အနှစ် မရှိခြင်းကြောင့်။အနတ္တာ၊အနတ္တ မည်၏။(ဝါ) ကိုယ်မဟုတ်"။ဣတိ၊ဤသို့။အဒ္ဓါနဝသေနဝါ၊ အတိတ်အစရှိသော ကာလ၏အစွမ်းဖြင့်၎င်း။သန္တတိဝသေနဝါ၊အတိတ်အစရှိသော သန္တာန်၏အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ခဏဝသေနဝါ၊အတိတ်အစရှိသော ခဏ၏အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ သမ္မသနဉာဏေန၊သုံးသပ်တတ်သော ဉာဏ်ဖြင့်။လက္ခဏတ္တယံ၊လက္ခဏယာဉ် သုံးပါးတို့၏ အပေါင်းကို။သမ္မသန္တသစ၊သုံးသပ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၎င်း။တေသွေဝ-တေသု ဧဝ၊ထိုတေဘူမက သခါ်ရတို့၌သာလျှင်။ပစ္စယဝသေနစ၊အကြောင်း၏ အစွမ်း

http://www.dhammadownload.com

ဖြင့်ရင်း။ခဏဝသေန၊ခဏ၏အစွမ်းဖြင့်ရင်း။ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏေန၊အဖြစ်အပျက်ကို သိသော ဉာဏ်ဖြင့်။ဥဒယဗ္ဗယံ၊အဖြစ်အပျက်ကို။သမနုပဿန္တသ စ၊အဖန်တလဲလဲရှုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ရင်း။

တထာ ပရိဗန္ဓ ဝိမုတ္တသ-၌ ပရိဗန္ဓ-အရ ဖော်ညွှန်းပြသော ပါဌိ

ဝိပဿနာ ညစ်ညူးကြောင်း တရား ၁၀-ပါး ။ ။ ၁။ ဩဘာသော စ၊အရောင်ရင်း။(ဝါ) ဝိပဿနာ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ကိုယ်မှထွက်သော အလင်းဟု ဆိုအပ်သော အရောင်ရင်း။

၂။ **ပီတိ စ**၊နှစ်သက်ခြင်းရင်း။(ဝါ) ဝိပဿနာနှင့်တကွဖြစ်သော ခုဒ္ဒကာပီတိ, ခဏိကာပီတိ, ဩက္ကန္တိကာပီတိ, ဥဗ္ဗေဂါပီတိ, ဖရဏာပီတိ-တည်းဟူသော ငါးပါးအပြားရှိသော ပီတိရင်း။(ဝါ) အနည်းငယ်နှစ်သက်ခြင်း, တစ်ခဏ နှစ်သက်ခြင်း, သမုဒ္ဒရာ လှိုင်းတံပိုးကဲ့သို့ သက်၍သက်၍ ပြက်သော နှစ်သက်ခြင်း, ကိုယ်ကို ကောင်းကင်သို့ လွင့်စေတတ်သော နှစ်သက်ခြင်း, တစ်ကိုယ်လုံးနှံ့သော နှစ်သက်ခြင်း-တည်းဟူသော ငါးပါးအပြားရှိသော နှစ်သက်ခြင်းရင်း။

၃။ **ပဿဒ္ဓိ စ**၊ငြိမ်းခြင်းရင်း။(ဝါ) ကိုယ်စိတ်တို့၏ ပူပန်ခြင်းမှ ငြိမ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော ကာယပဿဒ္ဓိ, စိတ္တပဿဒ္ဓိ၏အစွမ်းဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိသော ငြိမ်းခြင်းရင်း။ * ၄။ **အဓိမောက္ခော စ**၊သဒ္ဓါယုံကြည်ခြင်းရင်း။(ဝါ) အားကြီးသော သဒ္ဓိနွေဖြူ ဆိုအပ်သော သဒ္ဓါယုံကြည်ခြင်းလည်းကောင်း။

၅။ **ပဂ္ဂဟော စ**၊ထောက်ပံ့ခိုင်စေခြင်းရင်း။(ဝါ) သမ္မပ္ပဓာန်ကိစ္စကို ပြီးစေတတ်သော ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်ဟု ဆိုအပ်သော ထောက်ပံ့ခိုင်စေခြင်းလည်းကောင်း။

၆။ **သုခဥ္စ**၊ချမ်းသာခြင်းရင်း။(ဝါ) လွန်မြတ်သော ချမ်းသာခြင်းရင်း။(ဝါ) ဝိပဿနာစိတ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော စေတသိကသုခလည်းကောင်း။

၇။ **ဉာဏဥ္စ**၊ဉာဏ်ရင်း။(ဝါ) သိကြားသည် လွှတ်အပ်သော ဝရဇိန်မိုးကြိုးစက်နှင့်တူသော လက္ခဏာယာဉ် သုံးပါးကို ရှုသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သောဉာဏ် (ဝိပဿနာဉာဏ်) ရင်း။ * ၈။ **ဥပဋ္ဌာနဥ္စ**၊ထင်ခြင်းသတိရင်း။(ဝါ) သတိပဋ္ဌာန်ဖြစ်၍ဖြစ်သော ကြာမြင့်စွာပြုအပ်ပြီးသော အမှုစသည်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော ထင်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော သတိလည်းကောင်း။

၉။ **ဥပေက္ခာ စ**၊လျစ်လျူရှုခြင်းရင်း။(ဝါ) သမ္ပယုတ်တရားတို့နှင့် အညီအညွတ်ဖြစ်သော ဝိပဿနာနှင့်တကွဖြစ်သော ဥပေက္ခာ သမ္မောဇ္ဈင်ဖြစ်၍ဖြစ်သော တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော စေတနာတည်းဟူသော အာဝဇ္ဇနုပေက္ခာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိသော ဥပေက္ခာရင်း။

၁၀။ **နိကန္တိ စ**၊တပ်ခြင်းတဏှာရင်း။(ပါ) ဩဘာသ-စသော ကိုးပါးတို့သည်

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်ကုန်သည်ရှိသော်"ငါ့အား ဤမှ ရှေးကာလ၌ ဤသို့ သဘောရှိသော အရောင်သည် မဖြစ် စဖူး"စသော နည်းဖြင့် ထိုဩဘာသ-စသော ကိုးပါးတို့၌ တပ်ခြင်းကိုပြုသော သိမ်မွေ့သော တဏှာဂင်း။ကြောတိ၊ဤသို့။ဩဘာသာဒိ ဝိပဿနာပက္ကိလေသ ပရိဗန္ဓ ပရိဂ္ဂဟဝသေန၊ဩဘာသ-စသော ဆယ်ပါးသော ဝိပဿနာ ညစ်ညူးကြောင်း ဘေးရန်တို့ကို သိမ်းဆည်းသော အစွမ်းဖြင့်။မဂ္ဂါမဂ္ဂ လက္ခဏ ဝဝတ္ထာနံ၊မင်ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်၏ လက္ခဏာကို ပိုင်းခြားသော ဉာဏ်သည်။(ဝါ) မှတ်အပ်သော မင်ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို မှတ်ခြင်း ပိုင်းခြားခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ဉာဏ်သည်။မဂ္ဂါမဂ္ဂ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိနာမ၊မဂ္ဂါမဂ္ဂ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။(ဝါ) ဝိပဿနာ ညစ်ညူးကြောင်း ဘေးရန်တို့ကို သိမ်းဆည်းသောအားဖြင့် မင်ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို သိသော ဉာဏ်၏ စင်ကြယ်ခြင်း မည်၏။(ဝါ)စင်ကြယ်သော ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်း ဘေးရန်တို့ကို သိမ်းဆည်းသောအားဖြင့် မင်ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို သိသော ဉာဏ်မည်၏။

၅၄။ ပဋိပဒါ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ မည်ပုံ ။ ။ ပန၊မဂ္ဂါမဂ္ဂ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိမှတစ်ပါး ပဋိပဒါ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိကို ဆိုအံ့။တထာ ပရိဗန္ဓ ဝိမုတ္တာသ၊ထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့် ဩဘာသ-အစရှိသော ဆယ်ပါးသော ဝိပဿနာ ညစ်ညူးကြောင်း ဘေးရန်တို့မှ လွတ်သော။တသ၊ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏတော၊ အဖြစ်အပျက်ကို သိသော ဉာဏ်မှ။ပဋ္ဌာယ၊စ၍။ယာဝါနုလောမာ၊သစ္စာနုလောမ ဉာဏ်တိုင်အောင်။တီလက္ခဏံ၊လက္ခဏာယာဉ် သုံးပါးကို။ဝိပဿနာ ပရမ္ပရာယ၊ဝိပဿနာ အဆင့်ဆင့်အားဖြင့်။ပဋိပဇ္ဇန္တသ၊ကျင့်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏။နဝဝိပဿနာ ဉာဏာနိ၊ ကိုးပါးသော ဝိပဿနာဉာဏ်တို့သည်။ပဋိပဒါ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိနာမ၊ပဋိပဒါ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။(ဝါ) ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မှစ၍ သစ္စာနုလောမဉာဏ်တိုင်အောင် ကိုးပါးသော ဝိပဿနာဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော မင်တည်းဟူသော ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ၏ အကျင့်ဖြစ်သော ဉာဏ်အမြင်၏ စင်ကြယ်ခြင်း မည်၏။(ဝါ) စင်ကြယ်သော ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မှစ၍ သစ္စာနုလောမဉာဏ်တိုင်အောင်သော ကိုးပါးသော ဝိပဿနာဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော မင်တည်းဟူသော ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ၏ အကျင့်ဖြစ်သော ဉာဏ်အမြင် မည်၏။

ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ မည်ပုံ /မဂ္ဂဝီထိ ဖြစ်ပုံ

၅၅။ မင်ရဂါနိုး မဂ္ဂဝီထိစိတ် အစဉ်ဖြစ်ပုံ ။ ။ ပန၊ပဋိပဒါ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိမှ တစ်ပါး ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိကို ဆိုအံ့။ ဧဝံ၊ဤသို့ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။ ပဋိပဇ္ဇန္တသ၊ကျင့်သော။တသ၊ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ဝိပဿနာ ပရိပါကံ၊ဝိပဿနာဟု ဆိုအပ်သော သခီရုပေက္ခာဉာဏ်၏ ရင့်ခြင်းကို။အာဝဇ္ဇ၊စွဲ၍။ဣဒါနိ၊ယခုအခါ၌။ အပ္ပနာ၊ အပ္ပနာဟု ဆိုအပ်သော လောကုတ္တရာမင်သည်။ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ဖြစ်လတ္တံ့။ကြောတိ၊ဤသို့။

http://www.dhammadownload.com

ဝတ္ထုဗ္ဗကွဏ္ဏ၊ဆိုအပ်လတ္တံ့သော ခဏ်၌။ဘဝင်၊ဘဝင်၏အယဉ်ကို။ဝေါစ္ဆိန္နိတ္တာ၊ဖြတ်၍။ ဥပ္ပန္နမနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇနာနန္တရံ၊ဖြစ်သော မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း၏ အခြားမဲ့၌။ဒွေ တီဏိ ဝိပဿနာစိတ္တာနိ၊နှစ်ကြိမ်, သုံးကြိမ်သော ဝိပဿနာစိတ် (မဟာကုသိုလ်, မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်)တို့သည်။ယံ ကိဉ္စိ၊အမှတ်မရှိ တစ်ခုခုသော။အနိစ္စာဒိ လက္ခဏံ၊ အနိစ္စ-အစရှိသော လက္ခဏာကို။(ဝါ) အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ လက္ခဏာကို။အာရဗ္ဘ၊ အာရုံပြု၍။ပရိကမ္မောပစာရာနုလောမ နာမေန၊ပရိကံ, ဥပစာ, အနုလုံ-ဟူသော အမည်ဖြင့်။ ပဝတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

❶ ❻ ။ **ဥဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာ** ။ ။ ယာ၊အကြင် သခ်ါရတို့၌ လျစ်လျူရှုသော သခ်ါရုပေက္ခာဉာဏ်သည်။သိခါပတ္တာ၊ဝိပဿနာ၏ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်၏။သာ နုလောမာ၊သစ္စာနုလောမဉာဏ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော။သာသခ်ါရုပေက္ခာ၊ထိုသခ်ါရတို့၌ လျစ်လျူရှုသော သခ်ါရုပေက္ခာဉာဏ်ကို။ဥဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာတိ စ၊ဥဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိ ပဿနာဟူ၍လည်း။(ဝါ) အပါယ်စသည်မှထင်း, သခ်ါရနိမိတ်မှထင်း, ထခြင်းဟု ဆိုအပ် သော မဂ်သို့ရောက်ကြောင်း ဝိပဿနာဟူ၍လည်း။ပဝုစ္စတိ၊အပြားအားဖြင့် ဆိုအပ်၏။

''အရိယာ မဖြစ်မီ ပုထုဇဉ်ဘဝ၌ နောက်ဆုံးဖြစ်သော စိတ် ''

''ကလျာဏ ပုထုဇဉ်နှင့် အရိယာသူတော်စင်တို့၏ ဘဝနယ်ခြား --- မှတ်တိုင် သမ္မယ်ဖြစ်သော စိတ်များ ဖြစ်ပေါ်လာပုံနှင့် အာရုံပြု လုပ်ဆောင်ပုံ ''

''သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်အား အနန္တရပစ္စည်းပြုခဲ့ ကျေးဇူးပြုသော စိတ်၏ အာရုံနှင့် သဘော အခဲ့ပွါယ်ကို ပြသော ပါဠိ''

❶ ❼ ။ **ဂေါတြဘူစိတ် ဖြစ်ခြင်း** ။ ။ တတော၊ထိုဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာဇော စိတ် နှစ်ကြိမ်, သုံးကြိမ်ဖြစ်သည်မှ။ပရံ၊နောက်၌။ဂေါတြဘုစိတ္တံ၊ဂေါတြဘုစိတ်သည်။ နိဗ္ဗာနံ၊နိဗ္ဗာန်ကို။အာလမ္ဗိတွာ၊အာရုံပြု၍။ပုထုဇ္ဇနဂေါတ္တံ၊ပုထုဇဉ်တို့၏ အနွယ်ကို။အဘိ ဘဝန္တွာ၌ခွဲစက်သည်ဖြစ်၍ငင်း။အရိယဂေါတ္တံ၊အရိယာ အနွယ်သို့။အဘိသမ္ဘောန္တွာ၊ ရောက်သည်ဖြစ်၍လည်းကောင်း။ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။

❶ ❽ ။ **မဂ်ကိစ္စ ၄-ချက် တစ်ပြိုင်နက်/သောတာပတ္တိမဂ် ဖြစ်ပုံ** ။ ။ တဿ၊ထို ဂေါတြဘူစိတ်၏။အနန္တရမေဝ၊အခြားမဲ့၌သာလျှင်။မဂ္ဂေါ၊သောတာပတ္တိမဂ်သည်။ဒုက္ခ သစ္စံ၊ဒုက္ခသစ္စာကို။ပရိဇာနန္တော၊ပိုင်းခြား၍သိလျက်။သမုဒယသစ္စံ၊သမုဒယသစ္စာကို။ ပဇဟန္တော၊ပယ်လျက်။နိရောဓသစ္စံ၊နိရောဓသစ္စာကို။သစ္ဆိကရောန္တော၊မျက်မှောက်ပြု လျက်။မဂ္ဂသစ္စံ၊မဂ္ဂသစ္စာကို။ဘာဝနာဝသေန၊ပွားစေသည်၏အစွမ်းဖြင့်။အပုနာဝိထိ၊ အပွနာ ဝိထိသို့။ဩတရတိ၊သက်၏။

❶ ❾ ။ **ဖိုလ်စိတ် ဖြစ်ပုံ** ။ ။ တတော၊ထိုသောတာပတ္တိမဂ် အပွနာဝိထိသို့ ရောက် သည်မှ။ပရံ၊နောက်၌။ဒွေ တီဏိ ဖလစိတ္တာနိ၊နှစ်ကြိမ်, သုံးကြိမ်သော သောတာပတ္တိ

http://www.dhammadownload.com

ဖိုလ်စိတ်တို့သည်။ပဝတ္တိတွာ၊ဖြစ်၍။ **တစ်နည်းကား**--- ဒွေ တီဏိ ဖလစိတ္တာနိစ-ဒ္ဓိန္ဒ် တိဏ္ဏံ ဖလစိတ္တာနံ၊နှစ်ကြိမ်, သုံးကြိမ်သော သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ်တို့၏။ပဝတ္တိတွာ -ပဝတ္တနတော၊ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။(ဝါ) ဖြစ်ပြီးမှ။ဘဝင်္ဂါတောဝါဘဝင်ကျသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ * **ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ဖြစ်ပုံ** ။ ။ ပုန၊တစ်ဖန်။ဘဝင်္ဂီ၊ဘဝင်ကို။ဝေါစ္ဆိန္ဒိတွာ၊ဖြတ်၍။ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏာနိ၊ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တို့သည်။(ဝါ) မဂ်, ဖိုလ်, နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်သော ဉာဏ်တို့သည်။ပဝတ္တန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

၆ ၀ ။ **ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၅-ပါး** ။ ။ ပဏ္ဏိတော၊ပညာရှိသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။မဂ္ဂဉ္စ၊မဂ်ကိုလည်း။ဖလဉ္စ၊ဖိုလ်ကိုလည်း။နိဗ္ဗာနဉ္စ၊နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း။ပစ္စဝေက္ခတိ၊ ဆင်ခြင်၏။ဟီနေ၊ပယ်အပ်ကုန်ပြီးသော။ကိလေသေစ၊ကိလေသာတို့ကိုလည်း။သေသေ၊ ပယ်အပ်ပြီးသည်မှ ကြွင်းကုန်သော (မပယ်အပ်ကုန်သေးသော)။ကိလေသေစ၊ကိလေ သာတို့ကိုလည်း။ပစ္စဝေက္ခတိ ဝါ၊ဆင်ခြင်သည်လည်း ရှိ၏။။န ဝါ ပစ္စဝေက္ခတိ၊မဆင်ခြင် သည်လည်း ရှိ၏။

ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ တရားကို့ယ် ။ ။ ဧဝံ-ဣမိနာ ဝုတ္တနယေန၊ဤဆိုအပ် ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။ဆဋ္ဌိသုဒ္ဓိကမေန၊ခြောက်ပါးသော ဝိသုဒ္ဓိတို့၏အစဉ်ဖြင့်။ဘာဝေ တဗ္ဗော၊ပွားစေအပ်သော။စတုဋ္ဌိဓော၊လေးပါးအပြားရှိသော။မဂ္ဂေါ၊မဂ်ကို။ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိနာမ၊ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိမည်၏ဟူ၍။(ဝါ) နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်နိုင်သော မဂ်ဉာဏ် ၏ စင်ကြယ်ခြင်းမည်၏ဟူ၍။(ဝါ) စင်ကြယ်သော နိဗ္ဗာန်ကို သိနိုင် မြင်နိုင်သော မဂ် ဉာဏ် မည်၏ဟူ၍။ပဝုစ္စတိ၊အပြားအားဖြင့် ဆိုအပ်၏။ဧတ္ထ၊ဤဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌။အယံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းသည်။ဝိသုဒ္ဓိဘေဒေါ၊ဝိသုဒ္ဓိ အပြားတည်း။(ဝါ) ဝိသုဒ္ဓိ ၏ အပြားကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

၆ ၁ ။ **အနတ္တ-ဟု ဂ္ဂဟဏ သုညတာနုပဿနာ မည်ပုံ** ။ တတ္ထ-တသ္မိ ဥဒ္ဒေသေ၊ ထိုအနိစ္စာနုပဿနာ-အစရှိသော ဥဒ္ဒေသ၌။ (ဝါ) တတ္ထ တေသု ဝိပဿနာတ္တယ ဝိမောက္ခမုခတ္တယေသု၊ထိုဝိပဿနာသုံးပါး, ဝိမောက္ခမုခသုံးပါးတို့၌ (ဝါ) တို့တွင်။ အတ္တာ ဘိနိဝေသံ၊ငါ၏ ကိုယ်ဟု မြဲမြံစွာ နှလုံးသွင်းခြင်းကို။(ဝါ) ငါ၏ ကိုယ်ဟု မြဲမြံစွာ ယူခြင်းကို။မုဉ္စိန္တိ-ပဇဟန္တိ၊စွန့်တတ်သော်။အနတ္တာနုပဿနာ၊ကိုယ်မဟုတ်ဟု ဖြစ်သော အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းသည်။သုညတာနုပဿနာ နာမ၊သုညတာနုပဿနာ မည်သော။ (ဝါ) အတ္တမုဆိတ်သော အခြင်းအရာဖြင့် အဖန်တလဲလဲ ရှုတတ်သည်မည်သော။ ဝိမောက္ခမုခံ၊ဝိမောက္ခမုခသည်။(ဝါ) ဆန့်ကျင်ဘက် အတ္တာဘိနိဝေသမှ လွတ်ဆဲ လွတ် ပြီးဖြစ်သော မဂ်, ဖိုလ်၏ အကြောင်းသည်။(ဝါ) ဆန့်ကျင်ဘက် ကိလေသာတို့မှ လွတ် ဆဲဖြစ်သော မဂ်, လွတ်ပြီးဖြစ်သော ဖိုလ်၏ အကြောင်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၆ ၂ ။ **အနိစ္စ-ဟု ဂ္ဂဟဏ အနိမိတ္တာနုပဿနာ မည်ပုံ** ။ ။ ဂိ၊လ္လာသနိမိတ္တံ၊

http://www.dhammadownload.com

ဝိပလ္လာသနိမိတ်ကို။(ဝါ) သညာဝိပလ္လာသ, စိတ္တဝိပလ္လာသ, ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ-ဟု ဆိုအပ်သော နိမိတ်ကို။(ဝါ) ဖောက်ပြန်ကြောင်းဖြစ်သော သညာ, စိတ်, ဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော အကြောင်းကို။(ဝါ) ဖောက်ပြန်စွာ ယူခြင်းဟု ဆိုအပ်သောသညာ, စိတ်, ဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော အကြောင်းကို။(ဝါ) ဖောက်ပြန်ကြောင်းဖြစ်သော သညာ, စိတ်, ဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော အပါယ်လားကြောင်းကို။(ဝါ) ဖောက်ပြန်စွာ ယူခြင်းဟု ဆိုအပ်သော သညာ, စိတ်, ဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော် အပါယ်လားကြောင်းကို။မုဉ္စန္တိ-ပဇဟန္တိ၊စွန့်တတ်သော။ အနိစ္စာနုပဿနာ၊အမြဲမရှိဟု ဖြစ်သော အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းသည်။အနိမိတ္တာနုပဿနာ နာမ၊အနိမိတ္တာနုပဿနာ မည်သော။(ဝါ) ဝိပလ္လာသနိမိတ်မှကင်းသော အခြင်းအရာဖြင့် အဖန်တလဲလဲ ရှုတတ်သည်မည်သော။ဝိမောက္ခမုခံ၊ဝိမောက္ခမုခသည်။(ဝါ) ဆန့်ကျင်ဘက် ဝိပလ္လာသနိမိတ်မှ လွတ်ဆဲ လွတ်ပြီးဖြစ်သော မဂ်, ဖိုလ်၏ အကြောင်းသည်။(ဝါ) ဆန့်ကျင်ဘက် ကိလေသာတို့မှ လွတ်ဆဲဖြစ်သော မဂ်, လွတ်ပြီးဖြစ်သော ဖိုလ်၏ အကြောင်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၆၈ ။ ဒုက္ခ-ဟု ရှုလျှင် အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာ မည်ပုံ ။ ။ တဏှာပဏိဓိကာမ, ရူပ, အရူပဘဝတို့၌ တပ်တတ်သော တဏှာဟူသော တောင့်တခြင်းကို။မုဉ္စန္တိ-ပဇဟန္တိ၊စွန့်တတ်သော။ဒုက္ခာနုပဿနာ၊ဆင်းရဲ၏ဟု ဖြစ်သော အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းသည်။အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာ နာမ၊အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာ မည်သော။(ဝါ) ပဏိဓိမှကင်းသော အခြင်းအရာဖြင့် အဖန်တလဲလဲ ရှုတတ်သည်မည်သော။ဝိမောက္ခမုခံ၊ဝိမောက္ခမုခသည်။(ဝါ) ဆန့်ကျင်ဘက် ဝိပလ္လာသနိမိတ်မှ လွတ်ဆဲ လွတ်ပြီးဖြစ်သော မဂ်, ဖိုလ်၏ အကြောင်းသည်။(ဝါ) ဆန့်ကျင်ဘက် ကိလေသာတို့မှ လွတ်ဆဲဖြစ်သော မဂ်, လွတ်ပြီးဖြစ်သော ဖိုလ်၏ အကြောင်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၆၉ ။ မဂ်၏ သုညတဝိမောက္ခ အမည်ရပုံ ။ ။ တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာ၊ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာသည်။(ဝါ) အပါယ်အစရှိသည်တို့မှဌင်း, သခါရနိမိတ်မှဌင်း ထခြင်းဟု ဆိုအပ်သော မဂ်သို့ ရောက်ကြောင်း ဝိပဿနာသည်။အနတ္တတော၊အနတ္တအားဖြင့်။(ဝါ) အနတ္တတော-အနတ္တာ ကွတိ၊အနတ္တဟူ၍။ယဒိ ဝိပဿတိ၊အကယ်၍ ရှုသည်ဖြစ်အံ့။ဧဝံ သတိ၊ဤသို့ အနတ္တအားဖြင့် ရှုသည်ရှိသော်။မဂ္ဂေါ၊လောကုတ္တရာမဂ်သည်။သုညတော ဝိမောက္ခော နာမ၊သုညတဝိမောက္ခ မည်သည်။(ဝါ) အတ္တမှဆိတ်သည်ဖြစ်၍ သဲယောဇဉ် အစရှိသည်တို့မှ လွတ်ဆဲမည်သည်။ဟောတိ၊၏။

၆၉ ။ မဂ်သည် အနိမိတ္တဝိမောက္ခ မည်ပုံ ။ ။ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာ၊ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာသည်။(ဝါ) အပါယ်-အစရှိသည်တို့မှဌင်း, သခါရနိမိတ်မှဌင်း ထခြင်းဟု ဆိုအပ်သော မဂ်သို့ ရောက်ကြောင်း ဝိပဿနာသည်။အနိစ္စတော၊အနိစ္စအားဖြင့်။ (ဝါ) အနိစ္စတော-အနိစ္စံ ကွတိ၊အနိစ္စဟူ၍။ယဒိ ဝိပဿတိ၊အကယ်၍ ရှုသည်ဖြစ်အံ့။ ဧဝံ

http://www.dhammadownload.com

သတိ၊ဤသို့ အနိစ္စအားဖြင့် ရှုသည်ရှိသော်။မင်္ဂေါ်၊လောကုတ္တရာမဂ်သည်။အနိ မိတ္တော ဝိမောက္ခော နာမ၊အနိမိတ္တဝိမောက္ခ မည်သည်။(ဝါ) နိစ္စနိမိတ်-စသည် မရှိ သည်ဖြစ်၍ သံယောဇဉ် အစရှိသည်တို့မှ လွတ်ဆဲမည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၆၆။ မဂ်သည် အပ္ပဏိဟိတ ဝိဒမောက္ခ မည်ပုံ ။ ။ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာ၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာသည်။(ဝါ) အပါဃ်-အစရှိသည်တို့မှငင်း, သဒ္ဓါရုန်မိတ်မှငင်း ထခြင်းဟု ဆိုအပ်သော မဂ်သို့ ရောက်ကြောင်း ဝိပဿနာသည်။ဒုက္ခတော၊ဒုက္ခအား ဖြင့်။(ဝါ) ဒုက္ခတော-ဒုက္ခံ ဣတိ၊ဒုက္ခဟူ၍။ယဒိ ဝိပဿတိ၊အကယ်၍ ရှုသည်ဖြစ်အံ့။ ၎င် သတိ၊ဤသို့ ဒုက္ခအားဖြင့် ရှုသည်ရှိသော်။မင်္ဂေါ်၊လောကုတ္တရာမဂ်သည်။အပ္ပဏိဟိ တော ဝိမောက္ခော နာမ၊အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ မည်သည်။(ဝါ) တဏှာဟူသော တောင့် တခြင်း-မရှိသည်ဖြစ်၍ သံယောဇဉ် စသည်တို့မှ လွတ်ဆဲမည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ဣတိ စ၊ဤသို့လည်း။မင်္ဂေါ်၊လောကုတ္တရာမဂ်သည်။ဝိပဿနာဂမနဝသေန၊ဝိပဿနာ တည်းဟူသော ရောက်ကြောင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။တီဏိနာမာနိ၊သုံးပါးသော အမည်တို့ ကို။(ဝါ) သုညတ ဝိမောက္ခ, အနိမိတ္တ ဝိမောက္ခ, အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခ-တည်းဟူ သော အမည်သုံးပါးတို့ကို။လဘတိ၊ရ၏။

မဂ္ဂဝီထိ၌ ဖိုလ်၏ သုညတဝိမောက္ခ အမည်ရပုံ ။ ။ မဂ္ဂဝီထိယံ၊မဂ္ဂဝီထိ၌။ ဖလဉ္စ၊နှစ်ကြိမ်, သုံးကြိမ်ကျသော ဖိုလ်သည်လည်း။မင်္ဂေါဂမနဝသေန၊မဂ်တည်းဟူသော ရောက်ကြောင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။တထာ၊ထို့အတူ။တီဏိ နာမာနိ၊သုံးပါးသော အမည်တို့ ကို။(ဝါ) သုညတ ဝိမောက္ခ, အနိမိတ္တ ဝိမောက္ခ, အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခ-တည်းဟူ သော အမည်သုံးပါးတို့ကို။လဘတိ၊ရ၏။

ဖလသမာပတ္တိဝီထိ၌ မိမိပွားများသည့်အတိုင်း အမည်ရပုံ

၆၇။ ဖလသမာပတ္တိဝီထိ၌ ဖိုလ်စိတ် အမည်ထူးရပုံများ ။ ။ ပန၊အထူးကို ဆို အံ့။ဖလသမာပတ္တိဝီထိယံ၊ဖလသမာပတ္တိဝီထိ၌။ယထာဝုတ္တနယေန၊အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။ဝိပဿန္တာနံ၊ဝိပဿနာ ရှုကုန်သော ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် လေး ယောက်တို့အား။(ဝါ) တို့၏။ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ဖြစ်သော။ယထာသကံ ဖလမို့၊အကြင် အကြင် ရအပ်သော မဂ်တည်းဟူသော မိမိဥစ္စာ၏ အကျိုးဖြစ်သော ဖိုလ်ကိုလည်း။ဝိပဿနာ ဂမနဝသေန၊ဝိပဿနာတည်းဟူသော ရောက်ကြောင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်။သုည တာဒိ ဝိမောက္ခောတိစ၊သုညတ ဝိမောက္ခ, အနိမိတ္တ ဝိမောက္ခ, အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခ ဟူ၍သာလျှင်။(ဝါ) အတ္တမှဆိတ်သည်ဖြစ်၍ သံယောဇဉ် အစရှိသည်တို့မှ လွတ်ပြီး ဖြစ်သော သုညတ ဝိမောက္ခဖိုလ်, နိစ္စနိမိတ်စသည် မရှိသည်ဖြစ်၍ သံယောဇဉ် အစ ရှိသည်တို့မှ လွတ်ပြီးဖြစ်သော အနိမိတ္တ ဝိမောက္ခဖိုလ်, တဏှာဟူသော တောင့်တခြင်း-မရှိသည်ဖြစ်၍ သံယောဇဉ် အစရှိသည်တို့မှ လွတ်ပြီးဖြစ်သော အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခ

http://www.dhammadownload.com

ဖိုလ်၍ဟူသာလျှင်။ပဝုစ္စတိ၊အပြားအားဖြင့် ဆိုအပ်၏။

မဂ်, ဖိုလ်၏ သုညတဝိမောက္ခ-စသည် အမည်တူခြင်းအကြောင်း

ပန၊မဆက်ဆံသည်မှတစ်ပါး ဆက်ဆံသည်ကို ဆိုအံ့။သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော မဂ္ဂဝီထိ, ဖလသမာပတ္တိဝီထိ၌။သဗ္ဗေသံ၊အလုံးစုံသော မဂ်, ဖိုလ်တို့အား။နာမတ္တယမ္ပိ၊ အမည်တို့၏ သုံးခုတို့၏ အပေါင်းသည်လည်း။(ဝါ) သုညတဝိမောက္ခ, အနိမိတ္တဝိမောက္ခ, အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခ-တည်းဟူသော အမည်သုံးပါး အပေါင်းသည်လည်း။အာရမ္မဏဝသေန၊ခပ်သိမ်းသော သခ်ါရတို့မှ ဆိတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် သုညတအမည်ရှိသော နိဗ္ဗာန်, သခ်ါရနိမိတ်မှ ကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့် အနိမိတ္တ အမည်ရှိသော နိဗ္ဗာန်, တဏှာဟူသော ပဏိမိမှ ကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့် အပ္ပဏိတ အမည်ရှိသော နိဗ္ဗာန် တည်းဟူသော အာရုံ၏အစွမ်းဖြင့်၎င်း။သရသဝသေနစ၊ရာဂ-အစရှိသည်မှ ဆိတ်ခြင်းကြောင့် သုညတ, ရူပနိမိတ်-အစရှိသော အာရုံမှ ကင်းခြင်းကြောင့် အနိမိတ္တ, ကိလေသာဟူသော တောင့်တခြင်း ကင်းခြင်းကြောင့် အပ္ပဏိဟိတ တည်းဟူသော မိမိ၏ဂုဏ် အစွမ်းဖြင့်၎င်း။သမမေဝစ၊တူသည်သာလျှင်တည်း။ဧတ္ထ၊ဤဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌။အယံ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းသည်။ဝိမောက္ခ ဘေဒေါ၊ဝိမောက္ခ အပြားတည်း။ (ဝါ) ဝိမောက္ခကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

အရိယာပုဂ္ဂိုလ် အသီးသီးပယ်သော ကိလေသာနှင့် လားရာဂတိများ

၆ ၈ ။ **သောတာပန်မည်ပုံနှင့် ပယ်သော ကိလေသာ** ။ ။ ပန၊ဝိမောက္ခဘေဒမှ တပါး ပုဂ္ဂလဘေဒကို ဆိုအံ့။ဧတ္ထ၊ဤဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌။(ဝါ) ဧတ္ထ-ဧတေသု စတူသု ပုဂ္ဂလေသု၊ထိုလေးယောက်သော ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်။သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ၊သောတာပတ္တိမဂ်ကို။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာပဟာနေန၊ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ခြင်းဖြင့်။(ဝါ) ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ခြင်းကြောင့်။ပဟီနာပါယဂမနော၊ပယ်အပ်ပြီးသော အပါယ်သို့ သွားခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍။(ဝါ) အပါယ်သို့ သွားခြင်းကို ပယ်ပြီးသည် ဖြစ်၍။ သတ္တက္ခတ္တုပရမော၊လူပြည်, နတ်ပြည်, အရောအားဖြင့် ခုနှစ်ကြိမ် ပဋိသန္ဓေယူခြင်း အတိုင်းအရှည်ရှိသော။သောတာပန္နော နာမ၊သောတာပန်မည်သည်။ဟောတိ၊၏။

၆ ၉ ။ **သကဒါဂါမ်မည်ပုံနှင့် ပယ်သော ကိလေသာ** ။ ။ သကဒါဂါမိမဂ္ဂံ၊သကဒါဂါမိမဂ်ကို။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။ရာဂဒေါသမောဟာနံ၊ရာဂ, ဒေါသ, မောဟတို့ကို။ တနုကရတ္တာ၊ခေါင်းပါးအောင် ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။သကိံ ဧဝ၊တစ်ကြိမ် သာလျှင်။ကျမံ လောကံ၊ဤလူပြည်သို့။အာဂန္တာ၊လာ၍။(ဝါ) လာခြင်းကြောင့်။သကဒါဂါမီ နာမ၊သကဒါဂါမ် မည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၇ ၀ ။ **အနာဂါမ်မည်ပုံနှင့် ပယ်သော ကိလေသာ** ။ ။ အနာဂါမိမဂ္ဂံ၊အနာဂါမိမဂ်ကို။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။ကာမရာဂ ဗျာပါဒါနံ၊ကာမရာဂ, ဗျာပါဒတို့ကို။အန-

F-51-A

http://www.dhammadownload.com

ဝသေပွဟာနေန၊အကြွင်းမဲ့ ပယ်ခြင်းဖြင့်။(ဝါ) အကြွင်းမဲ့ ပယ်ခြင်းကြောင့်။ကွက္ထတ္တံ၊ ဤကာမဘုံသို့။အနာဂန္ဟာ၊မလာမူ၍။(ဝါ) မလာခြင်းကြောင့်။အနာဂါမိ နာမ၊အနာဂါမ် မည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၇ ၁ ။ ရဟန္တာမည်ပုံနှင့် ပယ်သော ကိလေသာ ။ ။ အရဟတ္တမဂ်၊အရဟတ္တမဂ်ကို။ဘာဝေတွာ၊ပွားစေ၍။အနဝသေသ ကိလေသပွဟာနေန၊အကြွင်းမဲ့ ကိလေသာကို ပယ်ခြင်းဖြင့်။(ဝါ) အကြွင်းမဲ့ ကိလေသာကို ပယ်ခြင်းကြောင့်။ခီဏာသဝေါ၊ကုန် ပြီးသော အာသဝေါရှိသော။လောကေ၊လူဘုံ၌။အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျော၊မြတ်သော အလှူကို ခံထိုက် သော။အရဟာ နာမ၊ရဟန္တာမည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ထွေ၊ဤဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း ၌။အယံ၊ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းသည်။ပုဂ္ဂလဘေဒေါ၊ပုဂ္ဂိုလ် အပြားတည်း။(ဝါ) ပုဂ္ဂိုလ်အပြားကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

၇ ၂ ။ ဆိုင်ရာ ဖလသမာပတ်ကို ဆိုင်ရာ ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ် ဝင်စားနှိုင်ပုံ

ပန၊ပုဂ္ဂလဘေဒမှတစ်ပါး သမာပတ္တိဘေဒကို ဆိုအံ့။ထွေ၊ဤဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌။(ဝါ) ထွေ-ဧတာသု ဖလသမာပတ္တိ နိရောဓသမာပတ္တိသု၊ထိုဖလသမာပတ် နိရောဓသမာပတ်တို့တွင်။ဖလသမာပတ္တိယော၊ဖလသမာပတ္တိတို့သည်။(ဝါ) ဖိုလ်ဝင်စား ခြင်းတို့သည်။ သဗ္ဗေသမ္မိ၊ခပ်သိမ်းသော ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်လေးယောက်တို့၌လည်း။(ဝါ) တို့အားလည်း။ (ဝါ) ခပ်သိမ်းသော ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်လေးယောက်တို့၏၊လည်း။ယထာ သက ဖလဝသေန၊ အကြင် အကြင် ရအပ်သော မဂ်တည်းဟူသော မိမိ၏၊ဥစ္စာဖြစ်သော ဖိုလ်၏၊အစွမ်းဖြင့်။သာမာရဏာဝ၊ဆာမဏေကုန်သည်သာလျှင်တည်း။

၇ ၃ ။ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားနှိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ် ၂-ပါး ။ ။ ပန၊သာမာရဏာ မှတစ်ပါး အသာမာရဏာကို ဆိုအံ့။နိရောဓ သမာပတ္တိ သမာပဇ္ဇန်၊နိရောဓသမာပတ် ကို ဝင်စားခြင်းကို။(ဝါ) စိတ်, စေတသိက်, စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကို ဝင်စားခြင်းကို။အနာဂါမိနဉ္စေဝ၊ကာမ, ရူပဘုံ၌တည်သော သမာပတ်ရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံ သော အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ငင်း။အရဟန္တာနဉ္စ၊ကာမ, ရူပဘုံ၌တည်သော သမာပတ် ရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ငင်း။လဇ္ဇတိ၊ရအပ်၏။

နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားပုံ ။ ။ တတ္ထ၊ထိုနိရောဓသမာပတ်၌။ယထာက္ကမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ပဌမဇ္ဈာနာဒိ မဟဂ္ဂတသမာပတ္တိ၊ပဌမဈာန် အစရှိသော မဟဂ္ဂုတ်သမာ ပတ်ကို။သမာပဇ္ဇိတွာ၊ဝင်စား၍။ဝုဋ္ဌာယ၊ပဌမဈာန် အစရှိသော မဟဂ္ဂုတ် သမာပတ်မှ ထ၍။တတ္ထ၊ထိုပဌမဈာန် အစရှိသော မဟဂ္ဂုတ်သမာပတ်၌။ဂတေ၊ဖြစ်ကုန်သော။သခ်ိရ ဓမ္မေ၊သခ်ိရတရားတို့ကို။တတ္ထ-တတ္ထေဝ၊ထိုထို သို့သော ပဌမဈာန် အစရှိသော မဟဂ္ဂုတ်သမာပတ်၌သာလျှင်။ဝိပဿနွော၊ဝိပဿနာ ရှုသော အနာဂါမ်, ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ယာဝ အာကိဉ္စညာယတနံ၊အာကိဉ္စညာယတန ကုသိုလ်, ကိရိယာဈာန်

http://www.dhammadownload.com

တိုင်အောင်။ဂန္ဓာ၊သွား၍။(ဝါ) ဝင်စား၍။

ပုဗ္ဗကိစ္စ ၄-ပါး ။ ။ တတော၊ထိုအာကိဉ္စညာယတန ကုသိုလ်, ကိရိယာဈာန်ကို ဝင်စားသည်မှ။ပရံ၊နောက်၌။အဓိဋ္ဌေယျာဒိကံ၊အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း အစရှိသော။(ဝါ) ကိုယ်နှင့်မစပ် အသီးအသီး ထားအပ်သော သင်္ကန်းစသော ပရိက္ခရာ, ကျောင်းအစရှိသည်တို့ကို မီး-စသည်ဖြင့် မဖျက်ဆီးနိုင်အောင် အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း (အဓိဋ္ဌာန), သံဃာတို့ တောင့်တသည်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း (သံဃပဋိမာနန), ဘုရားခေါ်တော်မူအံ့သည်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း (သတ္ထုပက္ကောသန), ခုနှစ်ရက်အတွင်း၌ ကမ္မဇရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော အသက်၏တည်ခြင်းကို ကြည့်ခြင်း (အဒ္ဓါန ပရိစ္ဆေဒ)ဟု ဆိုအပ်သော။ပုဗ္ဗကိစ္စံ၊လေးပါးသော ပုဗ္ဗကိစ္စကို။ကတွာ၊ပြု၍။နေဝသညာနာသညာယတနံ၊နေဝသညာ နာသညာယတန ကုသိုလ် ကိရိယာဈာန်ကို။သမာပဇ္ဇတိ၊ဝင်စား၏။

နိရောဓသမာပတ် မည်ပုံ ။ ။ ဒွိန္နံ၊နှစ်ကြိမ်ကုန်သော။အပ္ပနာဇဝနာနံ၊နေဝသညာနာသညာယတန ကုသိုလ် ကိရိယာဇောတို့၏။ပရတော၊နောက်၌။တဿ၊ထိုအနာဂါမ် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား။(ဝါ) ၏။စိတ္တသန္တတိ၊စိတ်၏အစဉ်သည်။ဝေါစ္ဆိဇ္ဇတိ၊ပြတ်၏။တတော၊ထိုစိတ်အစဉ် ပြတ်သည်မှ။ပရံ၊နောက်၌။(ဝါ) ထိုစိတ် အစဉ်ပြတ်ခြင်းကြောင့်။နိရောဓသမာပန္နော နာမ၊နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားသည်မည်သည်။(ဝါ) စိတ်, စေတသိက်, စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်သည်မည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

နိရောဓသမာပတ်နောက် အနာဂါမိဖိုလ်-စသည် တစ်ကြိမ်သာ ဖြစ်ပုံ

၇ ၄ ။ **နိရောဓသမာပတ်မှထသည့်အခါ ဖြစ်သည့် ဖိုလ်စိတ်များ** ။ ။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။(ဝါ) ဝင်စားသည်မှတစ်ပါး ထသည်ကို ဆိုအံ့။ဝုဋ္ဌာနကာလေ၊နိရောဓသမာပတ်မှ ထသော ကာလ (စိတ်, စေတသိက်, စိတ္တဇရုပ်တို့ ပြန်ဖြစ်သောအခါ) ၌။အနာဂါမိနော၊အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်အား။အနာဂါမိဖလစိတ္တံ၊အနာဂါမိဖိုလ်စိတ်သည်။အရဟတော၊ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား။အရဟတ္တဖလစိတ္တံ၊အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်သည်။ဧက ဝါရမေဝ၊တစ်ကြိမ်သာလျှင်။ပဝတ္တိတွာ၊ဖြစ်၍။ **တစ်နည်းကား**---အနာဂါမိနော၊အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်အား။အနာဂါမိဖလစိတ္တံ-အနာဂါမိဖလစိတ္တဿ၊အနာဂါမိဖိုလ်စိတ်၏။အရဟတော၊ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား။အရဟတ္တဖလစိတ္တံ-အရဟတ္တဖလစိတ္တဿ၊အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်၏။ဧက ဝါရမေဝ၊တစ်ကြိမ်သာလျှင်။ပဝတ္တိတွာ-ပဝတ္တနတော၊ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။(ဝါ) ဖြစ်ပြီးမှ။ဘဝင်ပါတော၊ဘဝင်ကျသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။တတော၊ထိုဘဝင်ကျသည်မှ။ပရံ၊နောက်၌။ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ၊ပစ္စဝေက္ခဏာဇောစိတ်သည်။ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။

ဥယျောဇဉ်/သမထ, ဝိပဿနာ, ဘာဝနာ ပွားအပ်ကြောင်း
ပဋိပတ္တိ မွေရသကို ခံစားလိုသူတို့အား လမ်းစဉ်၅ တို့က်တွန်းပုံ

၇ ၅ ။ ပန၊အထူးကို ဆိုအံ့။(ဝါ) သမထကမ္မဋ္ဌာန်း, ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်း

F-31-B

http://www.dhammadownload.com

မှတစ်ပါး ထိုသမထ, ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်အောင် တိုက်တွန်းခြင်း ဥယျောဇဉ်ကို ဆိုအံ့။သာသနေ၊သာသနာတော်၌။ပဋိပတ္တိရသဿာဒံ၊ဈာနသုခ, ဖလသုခ-စသည် အပြားရှိသော အရသာတည်းဟူသော ချမ်းသာကို။(ဝါ) သမထ, ဝိပဿနာဟု ဆိုအပ်သော အကျင့်၏ အကျိုးဖြစ်၍ဖြစ်သော သာယာအပ် ခံစားအပ်သော အရသာတည်းဟူသော ဈာနသုခ, ဖလသုခ-စသည် အပြားရှိသော ချမ်းသာကို။ပတ္ထယန္တေန၊တောင့်တသော အမျိုးသားသည်။ဣစ္စေဝံ-ဣတိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ဤသို့ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။ဥတ္တမံ၊မြတ်သော။(ဝါ) ထူးသော။(ဝါ) နိဝရဏ ကိလေသာကို နုတ်တတ်သော။ဘာဝနာဒါယံ၊သမထ ဘာဝနာ, ဝိပဿနာ ဘာဝနာတည်းဟူသော ဘာဝနာနှစ်ခု အပေါင်းကို။ဘာဝေတဗ္ဗံ၊ပွားစေအပ်၏။(ဝါ) ပွားအောင်ပြုရာ၏။

ဒါယကာကြီး နမ္ပ တောင်းပန်၍ ရေးသားပုံ ။ ။ (က) စာရိတ္တ သောဘိတ ဝိသာလ ကုလောဒယေန၊အမျိုးတို့၏ အကျင့်ဖြင့် တင့်တယ်ပြန့်ပြောသော အမျိုးအနွယ်၌ ဖြစ်ခြင်းရှိထသော။သဒ္ဓါဘိဝုမု ပရိသုဒ္ဓ ဂုဏောဒယေန၊ကံ-အစရှိသည်ကို ယုံကြည်သော သဒ္ဓါတရားဖြင့် အလွန်ပွားသော စင်ကြယ်သော ဒါန, သီလ-အစရှိသော ဂုဏ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းရှိထသော။နမ္ပဝှယေန၊နမ္ပ အမည်ရှိသော ဒါယကာသည်။ပရာနုကမ္ပံ၊အဘိဓမ္မာ ပိဋကတ်တည်းဟူသော ပရိယတ္တိ သာသနာတော်၌ ချမ်းသာသဖြင့် သက်သော ဥဏ်၏ ရင့်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော သူတစ်ပါးတို့အား ချီးမြှောက်ခြင်းကို။ ပဏိဓာယ၊တောင့်တ၍။ယံ ပကရဏံ၊အကြင် အဘိဓမ္မတ္ထ သဂြိုဟ်ကျမ်းကို။ပတ္ထိတံ၊အထူးသဖြင့် တောင်းပန်အပ်၏။တံ ပကရဏံ၊ထို နမ္ပအမည်ရှိသော ဒါယကာသည် အထူးသဖြင့် တောင်းပန်အပ်သောကြောင့် ငါ အနုရုဒ္ဓါ ဆရာသည် စီရင်အပ်သော "အဘိဓမ္မတ္ထ သဂြိုဟ်ကျမ်း"သည်။ပရိနိဋ္ဌိတံ၊ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ကိုးပါးသော ပရိစ္ဆေဒတို့ဖြင့် အချင်းခပ်သိမ်း အပြီးသို့ ရောက်ပြီ။

မူလသောမကျောင်း၌ သဂြိုဟ်ကျမ်း ပြုခြင်း ။ ။ (ခ) ဝိပုလေန တု၊ပြန့်ပြောသည်သာလျှင်ဖြစ်သော။တေန ပုညေန၊ထိုအဘိဓမ္မတ္ထ သဂြိုဟ်ကျမ်းကို စီရင်ရသော ကောင်းမှုဖြင့်။(ဝါ) ကြောင့်။ပညာဝဒါတ ဂုဏသောဘိတလဇ္ဇီ၊ဖြူစင်သော အရိယာမင်ပညာဖြင့် စင်ကြယ်သော သီလ-အစရှိသော ဂုဏ်ဖြင့် တင့်တယ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ မကောင်းမှုမှ ရှက်တတ်သော အလေ့ရှိကုန်သော။ဘိက္ခူ၊ရဟန်းတို့သည်။ဓညာဓိဝါသံ၊ ဘုန်းရှိသော ရဟန်းတို့၏ နေရာဖြစ်သော။ဥဒိတောဒိတံ၊စင်စစ် ထင်ရှားထသော။မူလသောမံ၊မူလသောမ အမည်ရှိသော ကျောင်းကို။ပုညဝိဘဝေါဒယမင်္ဂလာယ၊ကောင်းမှုတည်းဟူသော စည်းစိမ်၏ဖြစ်ခြင်း မင်္ဂလာအကျိုးငှာ။အာယုကန္တံ၊အသက်ထက်ဆုံး။ မညန္တု၊အောက်မေ့စေကုန်သတည်း။ **ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း နိဿယ ပြီး၏။**

http://www.dhammadownload.com

မေး ။ ။ အကုသိုလ် ပြုလုပ်စဉ် ဉာဏ်နှင့် မယှဉ်မူ၍ လောဘ, ဒေါသ-စသော အကုသိုလ်များ ခြံရံလျက် ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဘဝသစ်၌ ပဋိသန္ဓေ နေရမည့် စိတ်ကို ယှဉ်ရာ စေတသိက်နှင့်တကွ ဖော်ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ ကုသလဝိပါက် သန္တီရဏစိတ် ဖြစ်ပါသည်။ **ယှဉ်ရာ စေတသိက်ကား**---ဆန္ဒ, ပီတိ, ဝီရိယကြဉ်သော အညသမာန်း စေတသိက် ၁၀-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာစွာဖြင့် အသိဉာဏ်ဦးစီးပြီး သူတစ်ပါး တိုက်တွန်းမှု မပါဘဲ ဘုရားရှိခိုးနေသော ပုထုဇဉ် သူတော်ကောင်း ဒါယိကာမကြီး တယောက် သန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်နေသော စိတ်ကို အတိအကျ ဖော်ထုတ် ရေးသားပြပါ။

ဖြေ ။ ။ မဟာကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ် ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ ချစ်သူငေးကွာ၍ ပူဆွေးနေရရှာသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်နေသော စေတသိက်ကို ဖော်ပြ၍၊ ၎င်း၏ ယှဉ်ရာစိတ်တို့ကို ပကိဏ်းပိုင်းလာ ဝေဒနာဆက္က ဖြင့် ဝေဖန်ပြီးလျှင် ၎င်းစိတ်နောင် ကျနိုင်သော တဒါရုံတို့ကိုလည်း တိကျစွာ ဖော်ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ ဒေါသမူဒွေး၌ရှိသော ဒေါမနဿ ဝေဒနာ စေတသိက် ဖြစ်ပါသည်။

* **ယှဉ်ရာစိတ်၏ ဝေဒနာ စသည်** = ဒေါမနဿ ဝေဒနာ၊ ဒ္ဒိဟိတ်၊ ဇောကိစ္စ၊ မနောဒ္ဓါရ၊ လောကုတ္တရာကြဉ် အလုံးစုံ အာရုံ၊ ဟဒယဝတ္ထုကို အမြဲမှီပါသည်။

* **ကျနိုင်သော တဒါရုံကား** = မဟာဝိပါက် ဥပေက္ခာ ၄-ခု၊ ဥပေက္ခာ သန္တီရဏ ၂-ပါး ပေါင်း ၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ တီဗွီဖလ်သားပြင်၌ အပျံစားမြင်နေရသည့် မင်းသမီး မင်းသား ရုပ်ပုံများသည် ပုံပေါ်သည်နှင့်တပြိုင်လို မြင်ရမည်ဆိုပါက မမြင်မီ မည်သည့်အချိန်ကစ၍ ဖြစ်ရှိခဲ့သည်ကို အဘိဓမ္မာ ရှုထောင့်မှ သုံးသပ်တင်ပြခဲ့ပါ။

ဖြေ ။ ။ ကေစိတ္တက္ခဏာတီတာနိဝါ (ပ) ပဥ္စဒ္ဒါရေ အာပါထ မာဂစ္ဆတိ (ဝိထိ စာပိဒ် ၁၀) ဟူသော သင်္ဂဟ စကားအရ မမြင်မီ စိတ္တက္ခဏတစ်ချက် အလွန်ကသော် ၎င်း၊ များစွာသော စိတ္တက္ခဏ အလွန်ကသော်၎င်း ဖြစ်ရှိခဲ့ပါသည်။

မေး ။ ။ **"သတ္တဝါအားလုံးသည် ၃၁-ဘုံတွင် ကျင်လည်နေကြသည်"**ဟူသော စကားသည် အဘိဓမ္မာသဘာဝယုတ္တိ ရှိ/မရှိ ဘူမိစတုက္ကမျှော်၍ ရှင်းပြပါ။

ဖြေ ။ ။ ယုတ္တိမရှိပါ။ ဘူမိစတုက္က-၌ ပုထုဇဉ်, သောတာပန်, သကဒါဂါမ်သည် သုဒ္ဓါဝါသဘုံ-၌ မရနိုင်, အရိယာတို့သည် အသညတ်, အပါယ်ဘုံ-တို့၌ မရနိုင်, ကြွင်းသော ဘုံတို့၌ အရိယာ, ပုထုဇဉ်တို့ ရနိုင်၏ဟု ဆိုသောကြောင့် "သတ္တဝါအားလုံးသည် ၃၁- ဘုံတွင် ကျင်လည်နေကြသည်"ဟူသော စကား

http://www.dhammadownload.com

သည် အဘိဓမ္မာသဘာဝယုတ္တိ မရှိပါ။

မေး ။ ။ **"စိတ်ဆောင်လျှင် အောင်မြင်သည်"** ဆိုရာတွင် ၃၁-ဘုံသား အားလုံးပင်လျှင် စိတ်ဆောင်ပါမည်လော? ခိုင်လုံသော အထောက်ပြ ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ ။ ။ အသညသတ်ဘုံသားများသည် စိတ်မဆောင်နိုင်ပါ။

အထောက်--- အသညသတ္တာနံ ပန သဗ္ဗတ္ထာပိ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ နတ္ထေဝါတိ။

မေး ။ ။ တစ်သက်နှင့်တစ်ကိုယ်မှာ စိတ်လုံးဝဖြစ်ခွင့်မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ ရှိ/မရှိ သင်္ဂဟသာဓကထောက်၍ ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင်၊ ပဋိသန္ဓေစိတ် (က) မူလအရင်း ခံဖြစ် သောတရား (ခ) အခြံအရံဖြစ်သော တရားတို့ကိုလည်း ဖော်ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ တစ်သက်နှင့်တစ်ကိုယ်မှာ စိတ်လုံးဝဖြစ်ခွင့်မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ ရှိပါသည်။ အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပါသည်။ **သင်္ဂဟသာဓက**--- အသညသတ္တာနံ ပန သဗ္ဗတ္ထာပိ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ နတ္ထေဝါတိ။

မေး ။ ။ လောက၌ **"တစ္ဆေသရဲ"**ဟူသည် အမှန်တကယ် ရှိ/မရှိ ထိမိသော သင်္ဂဟ သာဓက အထောက်ပြ ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ ။ ။ တစ္ဆေ သရဲဟူသည် ပြိတ္တသတ္တဝါများဖြစ်၍ အပါယ်ဘုံသားအဖြစ်ဖြင့် လောက၌ အမှန်တကယ် ရှိပါသည်။

သင်္ဂဟသာဓက-ကား= ဝီထိမုတ် စာပိုဒ်- ၄-ကိုထောက်။

မှတ်ချက်/ တစ္ဆေ သရဲသည် ဝိနိပါတိက အသုရာမျိုး သုဂတိအဟိတ်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

မေး ။ ။ **လူ့ပြည်နှင့် နတ်ပြည် နေ့/ည အချိန်ကာလ သတ်မှတ်ချက်ချင်း တူ/မတူ** မြတ်ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ အမြင်ဖြင့် ရှင်းလင်းဖြေဆိုပါ။

ဖြေ ။ ။ စာတုမဟာရာဇ်နတ်တို့သည် နတ်သက်အားဖြင့် အနှစ်ငါးရာကြာ၍ လူ့ အရေအတွက်အားဖြင့် အနှစ်ကိုးသန်း ဖြစ်ပါသည်။ ပရှနိမ္မိတဝသဝတ္တိနတ် တို့သည် နတ်သက်အားဖြင့် အနှစ်တစ်သောင်း ခြောက်ထောင်၊ လူ့အရေအတွက် အားဖြင့် ကိုးရာနှစ်ဆယ့်တစ်ကုဋေ ခြောက်သန်း ကြာပါသည်၊ ထို့ကြောင့် လူ့ပြည်နှင့် နတ်ပြည် နေ့/ည အချိန်ကာလ သတ်မှတ်ချက်ချင်း မတူနိုင်ပါ။

နတ်တို့သေဌ်နင်း သောတာပန် သိကြားမင်းကြီး၏ (က) ပဋိသန္ဓေစိတ်= မဟာ ဝိပါက် ဉာဏသမ္မယုတ်စိတ် ၄-ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါး (ခ) **အသက်တမ်း** = နတ် အရေ အတွက်အားဖြင့် အနှစ်တစ်ထောင်၊ လူ့အရေအတွက်အားဖြင့် အနှစ်(၃၆) သန်း။

မေး။ ။ လူတစ်ယောက်သည် နေ့စဉ် (ဒါန, သီလ, ဘာဝနာ) ကုသိုလ်တရားများကို ကြိုးစားအားထုတ်နေပါလျက် မကောင်းကျိုးများကိုသာ ခံစားနေရခြင်းအကြောင်း

http://www.dhammadownload.com

ကို ကမ္မစတုက္ကလာသည့်အတိုင်း စဉ်းစားဉာဏ်ဖွင့်၍ ရှင်းလင်းဖြေဆိုပါ။

ဖြေ ။ ။ အတိတ်ကပါလာခဲ့သော ကဋတ္တာကံ, အာစိဏ္ဏကံ, အပရာပရိယဝေဒနီယကံများ အကျိုးပေးခွင့်သာနေသောကြောင့် နေ့စဉ်ကုသိုလ် ကြိုးစားအားထုတ်နေပါသော်လည်း မကောင်းကျိုးကိုသာ ခံစားရပါသည်။

မေး ။ ။ **"သတ္တဝါဟူသည် လူ၌တ်မှ ကျွတ်နိုင်သည်"**ဟု စွဲမြဲစွာ ခံယူချက်ရှိထားသူ၏ ဝါဒသည် ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိ/မရှိ ဖြေဆိုး၍၊ ၎င်းအယူဝါဒရှိသူ၏ လားရောက် နိုင်ရာ ဘုံဌာနကိုလည်း သင်္ဂဟအထောက်ပြ ဆုံးဖြတ်ပါ။

ဖြေ ။ ။ ကိုက်ညီမှု မရှိပါ။ အပါယ် ၄-ဘုံသို့ လားရောက်နိုင်ပါသည်။

သင်္ဂဟသာဓက---ဇော်ဌာကုသလကမ္မမုဒ္ဒစ္စရဟိတံ အပါယဘူမိယံ ပဋိသန္ဓိဇနေတိ။

မေး ။ ။ အလျှုရေစက် လက်နှင့်မကွာ လျှုဒါန်းကာနေရုံမျှဖြင့် ဘဝသံသရာခရီးစခန်းသိမ်းနိုင်, မသိမ်းနိုင် သာဓကထောက်၍ ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ ။ ။ လျှုဒါန်းသော ဒါနကုသိုလ်သည် ကာမကုသိုလ်သာဖြစ်၍ ဘဝသံသရာခရီးစခန်း မသိမ်းနိုင်ပါ။ (ဝိထိမုတ်စာပိုဒ် ၇၀-ကိုထောက်။)

မေး ။ ။ **"ဝက်သတ်၍ အလှူကြီးပေးရာ"**၌ ဝက်သတ်မှု အကုသိုလ်ကံက ပေးမည့် ပဋိသန္ဓေကျိုးနှင့် လျှုဒါန်းမှု ကုသိုလ်ကံကပေးမည့် ပဝတ္တိကျိုးတို့ကို ဘုံပိုင်းအဘိမဟ္မာ အမြင်ဖြင့် ရေးသားဖော်ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ ဝက်သတ်မှု အကုသိုလ်ကံသည် အပါယ်ဘုံ-၌ အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏ ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေပါသည်။

၁။ ဉာဏ်လည်းပါ ကုသိုလ်လည်းခြဲရဲလျှင် မဟာဝိပါက် ၈-ပါး, အဟိတ်ကုသလဝိပါက် ၈-ပါး, ပေါင်း ၁၆-ပါးသော အကျိုးကို ကာမဘုံ, ရူပဘုံ၌ ဖြစ်စေပါသည်။

၂။ ဉာဏ်ပါသော်လည်း အကုသိုလ်ခြဲရဲလျှင်သော်၎င်း, ဉာဏ်မပါသော်လည်း ကုသိုလ်ခြဲရဲလျှင်သော်၎င်း, မဟာဝိပါက် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ၄-ပါး, အဟိတ်ကုသလဝိပါက် ၈-ပါး ပေါင်း ၁၂-ပါးသော အကျိုးကို ကာမဘုံ, ရူပဘုံ၌ ဖြစ်စေပါသည်။

၃။ ဉာဏ်လည်းမပါ အကုသိုလ်ခြဲရဲလျှင် အဟိတ်ကုသလဝိပါက် ၈-ပါးကိုသာ ကာမဘုံ, ရူပဘုံ-၌ ဖြစ်စေပါသည်။

မေး ။ ။ ကုသိုလ်ကြောင့် လူဖြစ်တာချင်း တူပါလျက် ဆွေအ နားမကြား လူစဉ်မမီသူ ဖြစ်ရခြင်းအကြောင်းကို ရှင်းပြ၍၊ ထိုသူရနိုင်သောစိတ်နှင့် သေပြီးနောက် ရောက်နိုင်သော ဘုံတို့ကို ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ ။ ။ ကုသိုလ်ပြုစဉ်က ဉာဏ်လည်းမပါ အကုသိုလ်လည်း ခြဲရဲခဲ့သည်ဖြစ်၍ ဒွိဟိတ်သြမက ကံကြောင့် လူစဉ်မမီဘဝ ရောက်ရပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ရနိုင်သောစိတ်--- အကုသိုလ် စိတ် ၁၂-ပါး, ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြဉ် အဟိတ်စိတ် ၁၇-ပါး, မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး, ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါး ပေါင်း ၄၁-ပါး ရနိုင်ပါသည်။ **ရောက်နိုင်သောဘုံ**--- ကာမ ၁၁-ဘုံသို့ ရောက်နိုင်ပါသည်။

မေး ။ ။ **"မျက်လုံးချင်း စကားပြောနေသည် အသည်းနှလုံးချင်း စကားပြောနေသည်"** စသည်ဖြင့် ပြောဆိုတတ်ကြရာ ထိုစကားများသည် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာနှင့် ညီညွတ်မှု ရှိ/ မရှိ သင်္ဂြိုဟ်နှင့် ညှိ၍ ဆုံးဖြတ်ပါ။

ဖြေ ။ ။ မျက်စိဟူသော စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်သည် စကားပြောခြင်း ဝစီဝိညတ်ကို မဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် "မျက်လုံးချင်း စကားပြောနေသည်"ဟူသော စကားသည် ဗုဒ္ဓ အဘိဓမ္မာနှင့် မညီပါ။ (ရုပ်စာပိုဒ် ၃၁-၃၃-ကို ထောက်ပါ။) အသည်းနှလုံးဟူသော ရုပ်ကလည်း စကားပြောချင်းဟူသော ဝစီဝိညတ်ကို မဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် "အသည်းနှလုံးချင်း စကားပြောနေသည်" ဟူသော စကားသည် ဗုဒ္ဓ အဘိဓမ္မာနှင့် မညီပါ။

တစ်နည်းကား--- အသည်းနှလုံးဟူသော ဟဒယဝတ္ထုပေါ်၌ဖြစ်သော လောဘမူဇောကို ရည်ရွယ်၍ ဌာနူပစာအားဖြင့်ပြောလျှင်ကား လောဘမူဇောသည် ဝစီဝိညတ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် "အသည်းနှလုံးချင်း စကားပြောနေ သည်" ဟူသော စကားသည် ဗုဒ္ဓ အဘိဓမ္မာနှင့် ညီပါသည်။

မေး ။ ။ သားဖွားဆေးရုံ၌ မွေးဖွားကာစ ကလေးများတွင် တစ်ခါတစ်ရံ "ယောက်ျားလည်း မဟုတ်, မိန်းမလည်း မဟုတ်သော ကလေးငယ်များကို တွေ့ရသည်" ဆိုသော ဆေးပညာရှင်တို့၏ အဆို မှန်/မမှန် သင်္ဂဟသာဓကဖြင့် ဝေဖန်ပါ။

ဖြေ ။ ။ တတ္ထာပိ ဘာဝဒသကံ ကဒါစိ နလဗ္ဘတိ-ကို ထောက်၍ တစ်ခါတစ်ရံ "ယောက်ျားလည်းမဟုတ်, မိန်းမလည်းမဟုတ်သော ကလေးငယ်များကို တွေ့ရသည်" ဆိုသော စကား မှန်ပါသည်။

မေး ။ ။ **"အဆင်းသာရှိ၍ အနံ့မရှိသောပန်း"**ဟူသော စကားသည် အဘိဓမ္မာသဘာဝနှင့် ညီညွတ်မှု ရှိ/မရှိ သင်္ဂဟသာဓက အထောက်ပြ ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ ။ ။ ဝဏ္ဏော ဂန္ဓော ရသော ဩဇာ ဘူတစတုက္ကဥ္စေတိ အဌဝိဓမ္ပိ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပံ နာမ-ကို ထောက်၍ အဆင်းဝဏ္ဏ, အနံ့ဂန္ဓ-တို့သည် ခွဲမရသော အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ်များဖြစ်သောကြောင့် "အဆင်းသာရှိ၍ အနံ့မရှိသော"ဟူသော စကားသည် အဘိဓမ္မာသဘာဝနှင့် ညီညွတ်မှု မရှိပါ။ **တစ်နည်းကား**--- ရူပလောကေ ဃာနာဒိတ္တယံ နတ္ထိ နှင့်အညီ ရူပဗြဟ္မာတို့၌ ရူပါရုံသာရှိ၍ ဂန္ဓာရုံမရှိသောကြောင့် အဆင်းသာရှိ၍ အနံ့မရှိသောပန်း"ဟူသော စကားသည် အဘိဓမ္မာသဘာဝနှင့် ညီညွတ်မှု ရှိပါသည်။

မေး ။ ။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ပုထုဇဉ်များအနေဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို တိုက်ရိုက်တွေ့မြင်နိုင်ခွင့်

http://www.dhammadownload.com

ရှိ/မရှိ လိုရင်းသာဖေကြလျက် ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ ။ ။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ပုဇ္ဈင်များအနေဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို တိုက်ရိုက်တွေ့မြင်နိုင်ခွင့် မရှိပါ။ **သာဓက**--- မဂ္ဂဖလာန မာရမ္ဗဏာဘူတံ။

မေး ။ ။ ဇီဝိတရုပ်သည် ရုပ်တရားများကို စောင့်ရှောက်၏ဟုဆိုရာ မည်သည့် ရုပ်တရားများကို စောင့်ရှောက်ပါသနည်း။ အထောက်အထားဖြင့် ရှင်းပြခဲ့ပါ။

ဖြေ ။ ။ ကမ္မဇရုပ်များကို စောင့်ရှောက်ပါသည်။

အထောက်--- ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပါဒိန္နံ ရူပံ, ကမ္မဇံ ဥပါဒိန္နရူပံ။

မေး ။ ။ အရူပပြဟ္မာများ ကြက်ဉက်တုပ်ကွေးရောဂါ ကူးစက်နိုင်မှု ရှိ/မရှိ အဘိဓမ္မာ ရှုထောင့်မှ သုံးသပ်၍ တင်ပြခဲ့ပါ။

ဖြေ ။ ။ အရူပပြဟ္မာများ ကြက်ဉက်တုပ်ကွေးရောဂါ ကူးစက်နိုင်မှု မရှိပါ။

အကြောင်းကား---အရူပဘုံ၌ ရုပ်မရှိသောကြောင့်ငင်း, ကြက်ဉက်တုပ်ကွေးပိုး-ဟူသော ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် အရူပဘုံ၌ မရှိသောကြောင့်ငင်း ဖြစ်ပါသည်။

➢ ကာမပဋိသန္ဓေမျိုးစေ့ မရှိဘဲ ရူပပြဟ္မာတို့အား ဖြစ်နိုင်သော ကာမဝိပါက်

စက္ခုဝိညာဉ် ၂-ပါး၊ သောတဝိညာဉ် ၂-ပါး၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ၂-ပါး၊ သန္တီရဏ ၃-ပါး၊ ပေါင်း ၉-ပါး ဖြစ်ပါသည်။ * **မဖြစ်နိုင်သော ကာမဝိပါက်ကား** = ဃာနဝိညာဉ် ၂-ပါး၊ ဇိဝှါဝိညာဉ် ၂-ပါး၊ ကာယဝိညာဉ် ၂-ပါး၊ မဟာဝိပါက် ၈-ပါး၊ပေါင်း ၁၄-ပါး။

➢ ရူပဘုံ၌ရနိုင်သော ရူပ်များကား ။ ။ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပ် ၈-ပါး၊ ဇီဝိတရူပ် ၁-ပါး၊ စက္ခုပသာဒ, သောတပသာဒ၊ ဟဒယဝတ္ထုရူပ်၊ ဝိညတ်ရူပ် ၂-ပါး၊ သဒ္ဒ, လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ, ပရိစ္ဆေဒရူပ်, လက္ခဏရူပ် ၄-ပါး ပေါင်း ၂၃-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ ကေစိဆရာတို့အလို ရူပဘုံ-၌ ရနိုင်သောရူပ် ။ ။ မဟာဘုတ် ၄-ပါး, စက္ခုပသာဒ, သောတပသာဒ, ရူပ, သဒ္ဒ, ဂန္ဓ, ရသ-ဟူသော ဂေါစရရူပ် ၄-ပါး, ဟဒယဝတ္ထုရူပ် ၁-ပါး၊ ဇီဝိတရူပ်, အာဟာရရူပ်, ပရိစ္ဆေဒရူပ်, ဝိညတ်ရူပ် ၂-ပါး, လက္ခဏရူပ် ၄-ပါး ပေါင်း ၂၀-ရနိုင်ပါသည်။

➢ ဘဝသစ်ကို ဆက်စပ်ပေးတတ်သော (ပဋိသန္ဓေ) စိတ်နှင့် သဟဇာတဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်များကို ပုဂ္ဂိုလ်အလိုက်ခွဲစပ်ပုံ ။ ။ သံသေဒဇပုဂ္ဂိုလ်, ဩပပါတိက ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား စက္ခုဒသက သောတဒသက, ဃာနဒသက, ဇိဝှါဒသက, ကာယဒသက, ဘာဝဒသက, ဝတ္ထုဒသက ကလာပ်အားဖြင့် (၇)စည်း ဖြစ်ပါသည်။

ဂဗ္ဘသေယျကသတ္တဝါတို့အား ကာယဒသက, ဘာဝဒသက, ဝတ္ထုဒသကကလာပ်အားဖြင့် (၃) ဖြစ်ပါသည်။ အဃညသတ်ကြဉ် ရူပပြဟ္မာတို့အား စက္ခုဒသက, သောတဒသက, ဝတ္ထုဒသက, ဇီဝိတနဝကကလာပ်အားဖြင့် (၄)စည်းဖြစ်ပါသည်။

အသညသတ်ပြဟ္မာတို့အား ဇီဝိတနဝကကလာပ် ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ **အဇာဂရဏစိတ်** ။ ။ ဘဝင်စိတ်များ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဃေသံ သင်္ဓတမ္မောနံ–၌** (က) **ပစ္စည်းသာ ထိုက်သော တရား**= အဟိတ်စိတ် (၁၈)၊ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ၊ အဟိတ်စိတ္တဇရုပ် အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် ဖြစ်ပါသည်။ (ခ) **ပစ္စယုပ္ပန် မထိုက်သော တရား**= နိဗ္ဗာန် ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ) **ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန် ထိုက်သော တရား** = စိတ်, စေတသိက်, ရုပ် ၂၈-ပါး။

➢ **ကွန်ပျူတာနည်းပညာ မသိမှုကို အဝိဇ္ဇာ–ဟု ခေါ်နိုင်/မခေါ်နိုင်**

သစ္စာလေးပါး ပုဗ္ဗန္တ အပရန္တ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဤရှစ်ဌာန၌ မသိခြင်းကိုသာ အဝိဇ္ဇာ-ဟုခေါ်ရသောကြောင့် -- ကွန်ပျူတာနည်းပညာ မသိမှုကို အဝိဇ္ဇာ-ဟု မခေါ်နိုင်ပါ။

ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ (က) မူလအရင်းခံဖြစ်သောတရား = တဏ္ဍာနုသယ။

(ခ) **အခြံအရံဖြစ်သောတရား** = အဝိဇ္ဇာနုသယ ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ **"ဘုရားသခင်ဖန်ဆင်းမှုကြောင့် သတ္တဝါတွေဖြစ်လာရသည်"**ဟူသော အယူအဆ ဟုတ်/မဟုတ် သင်္ဂဟအထောက်ပြ၍ ရှင်းလင်းပြခဲ့ပါ။

ဖြေ ။ ။ သခ်ါရေန ဇနိယမာနံ သမ္ပယုတ္တေဟိ ပရိဂ္ဂယ္ဟမာနံ သဟဇာတာန မဓိဌာန ဘာဝေန ပုဗ္ဗင်္ဂမဘူတံ ဘဝန္တရ ပဋိသန္ဓာန ဝသေန ပဋိသန္ဓိသခ်ါတံ မာနသံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမေဝ ပတိဌာတိ ဘဝန္တရေ-ကိုထောက်၍ ဘုရားသခင်ဖန်ဆင်းမှုကြောင့် သတ္တဝါတွေဖြစ်လာရသည်ဟူသော အယူအဆ မဟုတ်ပါ။ [ကံ, သခ်ါရကြောင့်သာ ဖြစ်လာရပါသည်။] **တစ်နည်း**--ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ-ကို ထောက်၍ အဝိဇ္ဇာဟူသော အကြောင်းအဆက်ကြောင့် ဒုက္ခတုံး, ဒုက္ခခဲဖြစ်သော ရုပ် နာမ်ဓမ္မ, သခ်ါရတရားအစုတို့သာ ဖြစ်ပျက်နေကြခြင်းဖြစ်သည်။ ဗြဟ္မာ, ဗိဿနိုး, ထာဝရ ဘုရားသခင်ဖန်ဆင်းမှုကြောင့် ဖြစ်နေခြင်း မဟုတ်ပါ။

မေး ။ ။ အဝိဇ္ဇာ အညာဏလက္ခဏာ-ဟူသော ပါဠိအရ မသိခြင်းဟူသမျှကို အဝိဇ္ဇာ-ဟု ခေါ်လျှင် ရဟန္တာကြီးများပင် ဘုရားရှင်ကဲ့သို့ အလုံးစုံသော တရားတို့ကို ကုန်စင်အောင် မသိနိုင်သောကြောင့် **ရဟန္တာကြီးများမှာ အဝိဇ္ဇာ မကင်းသေးဟု ဆိုရမည်လော**? အကြောင်းယုတ္တိပြ၍ ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ ။ ။ သစ္စာ ၄-ပါး၊ ပုဗ္ဗန္တ၊ အပရန္တ၊ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အင်္ဂါ (၁၂) ပါး၊ ဤရှစ်ဌာနတို့၌ မသိခြင်း မောဟကိုသာ အဝိဇ္ဇာဟုဆိုသောကြောင့် ရဟန္တာကြီးများသည် အဝိဇ္ဇာဖြစ်ရာ (၈)ဌာနတို့၌ သိပြီးဖြစ်သောကြောင့် အဝိဇ္ဇာ မကင်းသေး-ဟု မဆိုသင့်ပါ။

မေး ။ ။ လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ-ဟု ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ခြင်းသည် အဘိဓမ္မာတရားနှင့် ညီ/မညီ သင်္ဂဟအထောက်ပြလျက် ဖြေဆိုပါ။

http://www.dhammadownload.com

ဖြေ ။ ။ လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ-ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသည် အဘိဓမ္မာနှင့် ညီပါသည်။
သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ--- ခန္ဓပဉ္စက မုပါဒါယ ပုရိသပုဂ္ဂလာဒိကာ။

မေး ။ ။ **ထွက်လေ ဝင်လေကို ရှုမှတ်နေရုံသက်သက်ဖြင့်** သောတာပန် ဖြစ်နိုင်/မဖြစ်နိုင် ခိုင်လုံသော သင်္ဂဟ သာဓကပြ ဆုံးဖြတ်ချက် ချပြီးလျှင်၊ သမထကမ္မဋ္ဌာန်း ဖြစ်ပါလျက် စျာန်ချမ်းသာကို မပေးစွမ်းနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပါ။

ဖြေ ။ ။ **ထွက်လေ ဝင်လေကို ရှုမှတ်နေရုံသက်သက်ဖြင့်** သောတာပန် မဖြစ်နိုင်ပါ။ သင်္ဂဟ သာဓက-ကား= ဒသကသိဏာနိ အာနာပါနဉ္စ ပဉ္စကဈာနိကာနိ။

*** သမထကမ္မဋ္ဌာန်း ဖြစ်ပါလျက် စျာန်ချမ်းသာကို မပေးစွမ်းနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများကား** = ပုဒ္ဓါနုဿတိ-စသော အနုဿတိ ၆-ပါး၊ အာဟာရေပဋိကူလသညာ ၁-ပါး၊ စတုဓာတုဝဝတ္ထာန် ၁-ပါး၊ ပေါင်း (၈)ပါး ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ **"အဖြူရောင်သည် ငြိမ်ချမ်းရေးသဘောကို ဆောင်သည်"**ဆိုသော စကား မှန်/မမှန် သင်္ဂဟသာဓကိုး၍ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါ။

ဖြေ ။ ။ အပွမညာ ၄-ပါးနှင့် နီလ-စသော အရောင်ကသိုဏ်းများသည် ဒေါသစရိုက် ရှိသူနှင့် သင့်လျော်သောကြောင့် အဖြူရောင်သည် ငြိမ်ချမ်းရေးသဘောကို ဆောင်သည်ဆိုသော စကား မှန်ပါသည်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းစာပိုဒ် ၁၄-ထောက်။

မေး ။ ။ **"တရားရှာ ကိုယ်မှာတွေ့."**ဟူသော စကားသည် ပုဒ္ဓအဘိဓမ္မာနှင့် ညီ/မညီ အာဂမယုတ္တိ သဘာဝယုတ္တိ ထောက်ဆည်၍ ဆုံးဖြတ်ပါ။

ဖြေ ။ ။ ညီပါသည်။ သမ္မသနရူပ်နှင့်အညီ မိမိရုပ်တရားများကို သမ္မသနဉာဏ်ဖြင့် သုံးသပ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း, တေသမေဝစ နာမရူပါနံ ပစ္စယ ပရိဂ္ဂဟော ကခီ ဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ နာမ တတော ပရံ (ပ) လက္ခဏတ္တယံ သမ္မသန္တသ, (ကမ္မဋ္ဌာန်းစာပိုဒ် ၅၃-နှင့် အညီ) မိမိ၏ တေဘူမကသင်္ခါရ ရုပ်နာမ်မမွတို့ကို အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ- ဟု ဝိပဿနာရှုရမည်ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း, တရားရှာ ကိုယ်မှာတွေ့-ဟူသော စကားသည် ပုဒ္ဓအဘိဓမ္မာနှင့် ညီပါသည်။

မေး ။ ။ အလှူဒကာတို့ ကုသိုလ်ပွားကာ မှတ်တမ်းတင် ဝိဇ္ဇိယိုကြည့်ရင်း ဖြစ်နေသော ဘာဝနာသည် အပွနာဘာဝနာသို့ ရောက်နိုင်/မရောက်နိုင် သင်္ဂဟ ပါဠိထောက်၍ ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ ။ ။ ကာမာဝစရဘာဝနာဖြစ်သောကြောင့် အပွနာသို့ မရောက်နိုင်ပါ။
သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ--- ကာမာဝစရသမာဓိ သခ်ိါတာ ဥပစာရဘာဝနာ။

http://www.dhammadownload.com

သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရ စေတသိက် ၇-ပါး ။ ဆောင် ။ ။ တွေ့ထိ[၁] ခံစား[၂] မှတ်သားလေ့ခေါ်[၃] စေ့ဆော်[၄] တည်ကြည် [၅] နာမ်သက်မည်လျှင်း စောင့်ထိန်းခြင်းမှု [၆] အာရုံပြု မှတ်ရှု သဗ္ဗစိတ်။

ပကိဏ်း စေတသိက် ၆-ပါး

ဆောင် ။ ။ ကြံစည်[၁] သုံးသပ်[၂] ဆုံးဖြတ်[၃] အားတက်[၄] နှစ်သက်[၅] တောင့်တ[၆] ဤခြောက်ဝ မှတ်ကြ ပကိဏ်းတည်း။

အကုသိုလ် စေတသိက် ၁၄-ပါး

ဆောင် ။ ။ အမှန်ကွယ်ဝှက်[၁] ဒုစရက်ကြောင့် မရှက်[၂] မလန့်[၃] ပျံ့လွှင့်သဘော[၄] လိုချင်သောအား[၅] အယူမှားလျက်[၆] ထောင်လွှားတက်၍[၇] ခက်ခက်ထန်ထန်[၈] ငြူစူဟန်ဟု[၉] နှမြောမှုဆို ဝန်တိုလေရ[၁၀] နောင်တ ပူပင်[၁၁] ထိုင်း[၁၂] မှိုင်း[၁၃] အင်နှင့် ထို့ပြင် ယုံမှား[၁၄] ဆယ့်လေးပါးသည် မှတ်သား အကုသိုလ်ချည်းတည်း။

သောဘနသာဓာရဏ စေတသိက် ၁၉-ပါး

ဆောင် ။ ။ ဘုရားစ-တုံ ကောင်းအာရုံဝယ် ကြည်ယုံ ကျေနပ် အမှတ်ရလျက် ဒုစရက်မှ ရှက် ကြောက် စွတည်း၊ ကာမ အာရုံ မစုံ မမက် မခက်ထန်မှု လျစ်လျူရှု၏၊ (နှစ်ခု စိတ်စေး ရောစပ်ထွေးလော) ငြိမ်းအေး လျင်မြန် ကုသိုလ်ကံဟု ကောင်းသည့်မှုဝယ် နူးညံ့ ခံညား လေ့လာများနှင့် ဖြောင့်သားလေစွ ဆဲ့ကိုးဝသည် သောဘနသာဓာရဏ တည်း။

ဝေဒနာသင်္ဂဟ ။ ။ ဝေဒနာတစ်၊ ခြောက်ပါးဖြစ်၏။ နှစ်မှာ ဌဝီ၊ သုံးလီဆယ့်တစ်၊ ငါးဖြစ်ခြောက်ခု၊ မ-တစ်ခု၊ ပေါင်းစု ငါးဆယ့်နှစ်။ (စာမျက်နှာ-၆၄-ကြည့်)

ဟေတုသင်္ဂဟ ။ ။ အဟိတ် တေရသ၊ ဧကနှစ်ဆယ်၊ ဒွိဝယ် ဌစတ်၊ တိဟိတ်မှတ်၊ ရလတ်သုံးဆယ့်ငါး။ (စာမျက်နှာ-၆၆/၆၇)

သုံး ဧကဟိတ်၊ ဒွိဟိတ် ကိုးလီ၊ သတ္တဝီ တိဟိတ်၊ ပဉ္စဟိတ် တစ်၊ ဆယ့်နှစ် ဆဟိတ်၊ ဒွေ ပညိတ်၊ နိမိတ် ထင်မျှကြံ။ (စာ-၆၇)

http://www.dhammadownload.com

ကိစ္စ သင်္ဃ ။ ။ တကိစ္စ ဖြစ်၊ ဆယ့်ခုနစ်တည်း၊ လေးဖြစ်နှစ်ပါး၊ ငါးကေဝိ၊ ခြောက်လီမှာတစ်၊ ခွန်လည်းတစ်ပင်၊ ကိုးဖြစ်ကားတေး၊ ဆယ့်လေး ခုနစ်ရပ်၊ ကိစ္စတပ်သည်၊ ပေါင်းအပ် ဒွိပညာသတည်း။ (စာမျက်နှာ-၇၂-ကြည့်)

ဧကန်အာရုံပြုလက်် ။ ။ ပဥ္စဝိကာမ၊ ဆ မဟဂ္ဂါ၊ ရှစ်ဖြာ နိဗ္ဗာန်၊ နာမ်တစ်ဆယ့်လေး၊ တေရသ ရုပ်၊ ပစ္စုပ် ထို့တူ၊ တိတ်မူ ဆမှတ်၊ နာဂတ်မရှိ၊ ဝိမုတ် နှစ်ဆယ့်ကိုး၊ ရှေးရိုးကျမ်းညီ၊ ဧကဝိပညတ်၊ ပရမတ္ထ၊ နဝတိသာ၊ ဆဓာ အဇ္ဈတ်၊ ဗာဟျတ် ဆဗ္ဗီ၊ နှစ်စီ ပဥ္စ၊ ဓမ္မ သုံးဆယ်ငါး၊ တပါး ဌဒီ၊ ဒွေး နှစ်လီတည်း၊ ငါးလီမှာ သုံး၊ ဆယ့်နှစ်သုံးပင်၊ သီကုံးချီဧ၊ ဆယ့်လေးကိုးလီ၊ ပဥ္စဝိ သုံးတန်၊ ဧကန် ရှေးရှု၊ အာရုံပြုသည်၊ သောတုနောင်လာ မခဲးတည်း။ (စာမျက်နှာ ၈၄/၈၅-ကြည့်)

အနေကန်အာရုံပြုလက်် ။ ။ မခဲ စေရန်၊ အနေကန်ကို၊ အကျင်းဆိုအံ့၊ ပိုယိုကင်းပ၊ ကာမ, မဟဂ္ဂါတ်၊ ဝိမုတ်, ပညတ်၊ ပရမတ်ဟု၊ ငါးရပ်တူလစ်၊ သုံးဆယ့်တစ်စီ၊ ပစ္စုပ်, တိတ၊ နာဂတနှင့်၊ ဓမ္မ, ရုပ်, နာမ်၊ ခြောက်တန် ပေါင်းရုံး၊ လေးဆယ့် သုံးစီ၊ သုံးလီ အဇ္ဈတ်၊ စွဲလတ် မှီရောက်၊ ငါးဆယ့် ခြောက်မှန်၊ နိဗ္ဗာန် ဧက်ဒသ၊ ပဥ္စဒ္ဒဝယ်၊ လေးဆယ်နှင့်ခြောက်၊ ရွေးကောက် စေမှု၊ ဥဒါန်းပြုသည်၊ စေ့ငုံ ဖန်ခါ ထပ်လဲတည်း။

ဆောင် ။ ။ ဤဝယ်သနစ်၊ အရင်းစစ်က၊ ဥပေက်ကြီယာ၊ ဒေါသာ ခြောက်နောက်၊ တဒါခြောက်တည်း၊ ကြိသော နောက်ငါး၊ ကြွင်းငြား ဆယ့်ရှစ်၊ ဇောနောင် ဖြစ်သည်၊ ဆယ့်တစ် တဒါရုံ ပျောင်းတည်း။ (စာမျက်နှာ ၁၁၄/၁၁၅-ကြည့်)

ကာဒီ ဌာဒီ ယကာရာဒီ၊ နဝသခ်္ခါ ပကာသိတာ။
ပဥ္စသခ်္ခါ ပကာရာဒီ၊ သညာနာမ သရ ညှ နာ။

ကာဒီ၊က အစ စျ အဆုံး, အက္ခရာ ၉-လုံးတို့ကိုဂင်း။ဌာဒီ၊ဋ္ဌ အစ ဓ အဆုံး, အက္ခရာ ၉-လုံးတို့ကိုဂင်း။ယကာရာဒီ၊ယ အစ ဋ္ဌ အဆုံး, အက္ခရာ ၉-လုံးတို့ကိုဂင်း။နဝသခ်္ခါ၊၁, ၂, ၃, ၄, ၅, ၆, ၇, ၈, ၉, သခ်္ခါ

http://www.dhammadownload.com

တို့ဟူ၍။ပကာသိတာ၊ပြအပ်ကုန်၏။ပကာရာဒီ၊ပ အစ မ အဆုံး, အက္ခရာ ၅-လုံးတို့ကို။ပဉ္စသင်္ချာ၊၁, ၂, ၃, ၄, ၅, သင်္ချာတို့ဟူ၍။ပကာသိတာ၊ပြအပ်ကုန်၏။သရ ည နာ၊သရရှစ်သွယ် နငယ်နှင့် ညတို့သည်။သုညာနာမ၊သုညတို့မည်၏။

က	ခ	ဂ	ဃ	င	စ	ဆ	ဇ	ဈ	+၉
ဋ	ဌ	ဍ	ဎ	ဏ	တ	ထ	ဒ	ဓ	+၉
ယ	ရ	လ	ဝ	သ	သ	သ	ဟ	ဋ	+၉
၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	
ပ	ဖ	ဗ	ဘ	မ					+၅
၁	၂	၃	၄	၅					
အ	အာ	ဣ	ဤ	ဥ	ဦ	ဧ	ဩ	နှ	ည
၀	၀	၀	၀	၀	၀	၀	၀	၀	၀

* သက္ကတကျမ်းများဝယ် တာလုဇ-သ, မုဒ္ဓဇ သ, ဒန္တဇ သ-ဟု သ-သုံးလုံးရှိသည်။

ဆောင် ။ ။ ဈာန် မရသည့်, ကာမသတွာ, စိတ်သင်္ချာကား, ဆလာ ကဝံ, မဃံ ယုဝါ, ဈာလာ-မလံ၊(ဈာန်ဟုန်လျှံမူ) ဝါမံ ဩမေ, ဟဝေ ဘဝါ၊ ရူပမှာကား, ဂဝါ ဈလာ, မလ မှတ်လေ၊ အရူပေမှာ, ဆခေ လခ, ဟ(နှင့်) ကသည်, ရွေးမျှ ဆံခြည် မတိမ်းတည်း။ (၁၂၈-ကြည့်)

ဆောင် ။ ။ ၁။ မ-ကိုင့်-ခဲ=ဝါ, ဟ(နှင့်) တယာ, သုညာဒွေစ, အောက်သုံးချ, မှတ်ကြ နတ်ဘုံသက်။

၂။ ဈာန်-စလာ ဝါဝါက, စောသမ-ဝင်းနုလာခါ, စောပု ခေဋ္ဌာ၊ ခြောက်သုညာ၊ညီညာထည့်စွက်, နတ်ခြောက်ဘုံ လူကတွက်လျှင်, ဟော ဤမျှထွက်။ (စာမျက်နှာ ၁၄၅-ကြည့်)

ဆောင် ။ ။ အပါယ် ဒု-ရ, လူ-နတ်-စ၌, ဒု-ပ-ဧက်ဒသ်၊ ထက်ငါး နတ်ဝယ်, အဟိတ် ပယ်လော၊ ဆယ်ဘုံ ရူပ, တိဟိတ် ရ၏၊ သည သု-သာ၊ ငါး သုဒ္ဓါမှာ, ရိယာ ခေါင်ဆုံး, သုံးယောက် စီရ၊ အရူပ

http://www.dhammadownload.com

ဝယ်, စ-မဂ် ပယ်သည်, ရှစ်သွယ် တိဟိတ် မကြွင်းတည်း။(စာ-၁၄၁)

ဆောင် ။ ။ ရှစ်ပုထုဇန်၊ ခြောက်သေတ္ခန်၊ ငါးတန် ရဟန္တာ။
ဟာသအကြောင်း၊ ထူးပြားရှောင်း၊ စိတ်ပေါင်း တေရသာ။
(စာမျက်နှာ-၁၈၆/၁၈၇-ကြည့်)

ဆောင် ။ ။ မနောဓာတုံ၊ တဒါရုံက၊ ရူပဝိပါက် ဆဲ့ကိုးချက်မှာ၊ ရုပ်ကိုသာတည်း၊ အပွဇနာ ဇဝန၊ ဆဗ္ဗီသကား၊ ယာပထလည်း၊ ဖွဲ့တည်း ခိုင်စေ၊ တထွေ ဝုဋ္ဌော၊ ကာမဇောဘိညာ၊ ဒွတ္တိံသာကား၊ နှစ်ဖြာ ဝိညတ်-ကိုလည်းတတ်၏၊ သောမနဿဟု၊ ဆဲ့သုံးခုကား၊ ရယ်မှုရွှင်ခြင်း၊ လည်းပြုလျှင်း၏။ ကြွင်း အာရုပ္ပ၊ ဝိပါကနှင့်၊ ပဉ္စဝိညာ၊ ဆဲ့လေးဖြာသည်၊ ဘယ်ဟာ ဖြစ်စေနိုင်ဘူးတည်း။(စာမျက်နှာ-၁၈၆-ကြည့်)

ဆောင် ။ ။ ဘုမ္မဇိုဝ်းဖြတ်, ကြွင်းနတ် နိဇ္ဇာ, ငရဲရွာ, တစ်သာ ဥပပါတ်။ အကြွင်း ဂတိ, လေး ယောနိ, ရဘိ ပုံသေမှတ်။

ဆောင် ။ ။ စက္ခု-သောတ, ဃာန-ဘာဝါ, ချို့ကောင်းရာကား နှစ်ဖြာ ဂဗ္ဘ, သံသေဒမှတ်၊ ဥပပါတ်မှာ, ပါယ်၌သာလျှင်,စက္ခာ သောတ ဘာဝချို့ဘိ၊ သုဂတိကား, ကပ်ဦးသား, ချို့ငြား ဘော တခု။

ဆောင် ။ ။ နာမ်တေပည်, ရုပ်နိပ္ဖန်, လက္ခဏံရုပ်လေး။
သန္တာန်နှစ်ဝ, မြှောက်ဆင့်က, တရာ့ငါးဆယ်ရေး။
ဆယ်ကိလေသာ, မြှောက်ဆင့်ကာ, ငါးရာတစ်တောင်တွေး။

ဆောင် ။ ။ လော ကိုးမည်ရှိ၊ ဒိဋ္ဌိ ရှစ်မည်၊ ခုနစ်မည် မောဟ၊ ငါးဝ ဒေါသာ၊ ကခ်ါ လေးထုတ်၊ မာနုဒ္ဓစ္စ၊ သုံးမည်ရ၏၊ ထိန နှစ်မည်၊ ကြွင်းသည် ခြောက်ဝ၊ တမည်ရ၊ ပေါင်းက စုဒ္ဒသာ။ (စာ-၂၁၁)

ဆောင် ။ ။ နှစ်ဗိုလ် စိတ်နှစ်၊ သုံးဗိုလ် တစ်တည်း၊ လေးဖြစ် ဧက်ဒသ်၊ ခြောက် ဒွါဒသ်မှတ်၊ ခွန်သတ်စတ္တာ၊ အဗလာ-ကား ဆယ့် ခြောက်ပါး၊ ပေါင်းငြား ရှစ်ဆဲ့ကိုးခုတည်း။ (စာ-၂၁၇/၂၁၈)

ဆောင် ။ ။ ပညာ ငါးမည်၊ လေးမည် ဝီရိ၊ သမာဓိတည်း၊ သတိ စိတ္တ၊ မည်ရ သုံးဖြာ၊ ဝေဒနာနှင့်၊ သဒ္ဓါ ဝိတက်၊ နှစ်ချက်မည်ရ၊

http://www.dhammadownload.com

ဝိစာရ-က၊ စသည်ကြွင်းရစ်၊ နှစ်ဆဲ့ရှစ်မှာ၊ တမည်သာတည်း၊ ပေါင်းခါမုချ၊ ရုပ်က ကိုးတန်၊ နာမ် နှစ်ဆဲ့ခွန်၊ ဆတ္တိ မှန်၏၊ ပိုလွန် ကြွင်းထ၊ ဆဗ္ဗိသ စေ၊ ရူပေ ဆဲ့ကိုး၊ တမျိုး နိဗ္ဗာန်၊ အမှန် လေးဆယ်၊ ခြောက်ခုကယ်မှာ ခေါ်ဖွယ်နာမ၊ မည် မရသည်။ ။ ရွေးမျှ ဆံချည်၊ မတိမ်းတည်း။ (စာမျက်နှာ ၂၂၂-ကြည့်)

ဆောင် ။ ။ ကိုးမည် ဝီရိ၊ ရှစ် သတိနှင့်၊ မှတ်သိ ဉာဏ်ငါး၊ လေးပါး ကဂ္ဂတာ၊ ဒွေ သဒ္ဓါတည်း၊ ပေကွာ၊ သင်္ခါ၊ ပဿဒ်၊ ဝီတိ၊ ဝိရတိ, ဆန္ဒ၊ စိတ္တ ကိုးပါး၊ တမည်ငြားသည်။ ။ ဌာန်ပြား သုံးဆယ့် ခုနစ်တည်း။ (စာမျက်နှာ ၂၂၇-ကြည့်)

၁။ စိတ်ပိုင်း ပါဠိနှင့် သရုပ်/နိဿယ (စာမျက်နှာ) ၁/၂၈၆

၂။ စေတသိက်ပိုင်း ပါဠိနှင့် သရုပ်/နိဿယ ၂၅/၃၀၃

၃။ ပကိဏ်းပိုင်း ပါဠိနှင့် သရုပ်/နိဿယ ၆၂/၃၂၂

၄။ ဝီထိပိုင်း ပါဠိနှင့် သရုပ်/နိဿယ ၉၂/၃၃၇

၅။ ဝီထိမုတ်ပိုင်း ပါဠိနှင့် သရုပ်/နိဿယ ၁၃၈/၃၅၁

၆။ ရုပ်ပိုင်း ပါဠိနှင့် သရုပ်/နိဿယ ၁၇၅/၃၇၁

၇။ သမုစ္စည်းပိုင်း ပါဠိနှင့် သရုပ်/နိဿယ ၂၀၆/၃၈၇

၈။ ပစ္စည်းပိုင်း ပါဠိနှင့် သရုပ်/နိဿယ ၂၃၄/၃၉၇

၉။ ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း ပါဠိနှင့် သရုပ်/နိဿယ ၂၅၄/၄၁၈